

1. Сураи Фотиҳа (Кушоянда)

Дар Макка нозил шуд ва он ҳафт оят аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ситоиш Худойро, [ки] Парвардигори оламиён,¹
2. Бахшояндаи Меҳрубон,
3. Худованди рӯзи ҷазост.
4. Танҳо Туро мепарастем ва танҳо аз Ту ёрӣ металабем.
5. Моро ба роҳи рост ҳидоят бинамой –
6. роҳи касоне, ки бар онҳо инъом кардаӣ,²
7. на [роҳи] касоне, ки бар онҳо ҳашм гирифта шуд³ ва на гумроҳон!⁴

2. Сураи Бақара (Гов)

Дар Мадина нозил шуд ва он дусаду ҳаштоду шаш оят ва чихил рукӯъ аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Алиф. Лом. Мим.
2. Ин Китоб, [ки] дар он ҳеҷ шубҳа нест, роҳнамо барои парҳезгорон аст.
3. Онҳое, ки ба ғайб имон меоранд; ва намозро барпо медоранд; ва аз он чи ба онҳо рӯзӣ додаем, нафақа мекунанд.
4. Ва онон, ки ба он чи ба сӯи ту фуруд оварда шуд ва ба он чи пеш аз ту фуруд оварда шуд, имон меоранд; ва онҳо ба охират яқин доранд.
5. Онҳо аз ҷониби Парвардигори худ бар ҳидоятанд; ва онҳо растагори-нанд.
6. Ҳар оина барои онҳое, ки кофир шудаанд, баробар аст: онҳоро битарсонӣ ё онҳоро натарсонӣ – имон намеоранд.
7. Худо бар дилҳояшон ва бар гӯшҳояшон мӯҳр ниҳод; ва бар чашмҳояшон пардае ҳаст; ва барои онҳо азоби бузург [дар пеш] ҳаст.
8. Ва аз мардумон касоне ҳастанд, ки мегӯянд: «Ба Худо ва рӯзи бозпасин имон овардем», вале онҳо мӯъмин нестанд.
9. Худо ва касонеро, ки имон овардаанд, фиреб медиҳанд; ва (ба

¹ Яъне: инс ва ҷинн ва малоика ва ҳоказо, ки ҳар кадомро оламе ҳаст.

² Яъне: пайғамбарон, сиддиқон, шаҳидон ва солеҳон.

³ Яъне: яҳудиён.

⁴ Яъне: насронийн.

- ҳақиқат) чуз худашон [касера] намефиребанд ва огоҳ намешаванд.
10. Дар дилҳояшон беморӣ аст. Пас, Худо беморию ба онҳо афзун дод. Ва ба сабаби он, ки дурӯғ мегуфтанд, барои онҳо азоби дарддиҳанда ҳаст.
 11. Ва чун ба онҳо гуфта шавад: «Дар замин табоҳкорӣ макунад», – гӯянд: «Чуз ин нест, ки мо худ ислоҳгаронем».
 12. Огоҳ бош, ки ба ҳақиқат онҳоанд табоҳкорон, валекин [худ] хабар надоранд.
 13. Ва чун ба онҳо гуфта шавад: «Имон оред, чунон ки мардумон имон оварданд», – гӯянд: «Оё имон орем, чунон ки бехирадон имон оварданд?» Огоҳ бош, ба ҳақиқат онҳоанд бехирадон, валекин [худ] намедонанд.
 14. Ва вақте ки бо аҳли имон мулоқот мекунад, гӯянд: «Имон овардаем». Ва чун бо шаётини худ¹ танҳо шаванд, гӯянд: «Ҳамоно мо бо шумо. Чуз ин нест, ки мо [онҳоро] тамасхур мекунем».
 15. Худо ба онҳо тамасхур мекунад ва ба онҳо дар гумроҳиашон мӯҳлат медиҳад, [то] саргардон шаванд.
 16. Онҳо он касонанд, ки ба ивази ҳидоят гумроҳиро хариданд; пас, тичораташон суд набаъхшид ва [онҳо] роҳёб нашуданд.
 17. Масали онҳо монанди масали касонест, ки оташ афрӯхтанд, пас, чун оташ атрофашонро равшан кард, Худо нури ин гурӯҳро дур сохт ва онҳоро дар ториқиҳо бигузошт: ҳеч намебинанд.
 18. Каронанд, гунгонанд, кӯронанд; пас онҳо бознамегарданд.
 19. Ё (масали онҳо) монанди [асҳоби] борони бузурги аз осмон омада аст, ки дар вай ториқиҳо ва раъду барқ бошад. [Онҳо] ба сабаби овозҳои пурҳавл аз тарси марг ангуштонашонро дар гӯшҳои худ дармеоранд. Ва Худо Фарогирандаи кофирон аст.
 20. Наздик аст, ки барқ чашмҳояшонро бирабояд; ҳар гоҳ (барқ) ба онҳо равшанӣ диҳад, дар он (равшанӣ) роҳ раванд; ва чун бар онҳо торикӣ диҳад, биистанд. Ва агар Худо мехост, ҳар оина шунавоӣ ва дидаҳои онҳоро мебурд. Ба дурустӣ ки Худо бар ҳама чиз Тавано аст.
 21. Эй мардумон, Парвардигори хешро бипарастед, то парҳезгор бошед. – Он, ки шумо ва касони пеш аз шуморо офарид.
 22. Он, ки заминро барои шумо фарше сохт ва осмонро сақфе; ва аз осмон об фуруд овард, пас, ба сабаби вай меваҳои гуногунро берун овард – рӯзӣ барои шумо. Пас, дидаву доништа барои Худо ҳамтоёне муқаррар макунад.
 23. Ва агар аз он чи бар бандаи Худ фуруд овардем,² дар шубҳа ҳастед ва агар ростгӯ ҳастед, пас, як сура монанди он биёред ва ба чуз Худо

¹ Яъне: пешвоёни худ.

² Яъне: аз Қуръон.

мададгорони худро бихонед.

24. Пас, агар [ин корро] накардед – ва, албатта, натавонед кард – пас, аз он оташе ҳазар кунед, ки оташангези¹ вай мардумон ва сангҳо бошанд ва барои кофирон омода карда шудааст.
25. Ва ба он касон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, башорат деҳ, ки барои онҳо бӯстонхоест, ки зери он чӯйҳо мераванд. Ҳар гоҳ аз он ҷо аз қисми меваҳо рӯзӣ дода шаванд, гӯянд: «Ин ҳамон аст, ки пеш аз он дода шуда будем». Ва ба онҳо он рӯзӣ монанди якдигар оварда шавад;² ва ононро дар он ҷо занони пок кардашуда аст; ва онҳо дар он ҷо ҷовиданд.
26. Ҳамоно Худо аз он шарм надорад, ки [ба] пашша ва болотар аз он дoston бизанад; аммо онҳое, ки имон овардаанд, медонанд, ки ин (doston) рост [ва] аз Парвардигорашон аст; ва аммо онҳое, ки кофиранд, мегӯянд: «Худо бо он doston чӣ чиз хостааст?» (Худо) ба сабаби вай бисёреро гумроҳ мекунад ва ба сабаби вай бисёреро ҳидоят мекунад. Ва ба вай ба ҷуз бадкорон [касоро] гумроҳ намекунад.
27. Касоне, ки паймони Худоро баъди бастанӣ он мешикананд; ва он чиро, ки пайвастанашро фармудааст, мебуранд; ва дар замин табоҳӣ мекунанд – ҳамоно онҳо зиёнкоранд.
28. Чӣ гуна ба Худо кофир мешавед? Ва (ҳол он ки) бечон будед, пас шуморо зинда гардонид; баъд аз он шуморо бимиронад, боз шуморо зинда гардонад; боз ба сӯи Вай гардонида мешавед.
29. Ё Он [Худой] аст, ки ҳар ҷи дар замин аст – ҳама ро барои шумо биофарид; сипас ба сӯи осмон мутаваҷҷеҳ шуд; пас, он ҳафт осмонро рост кард. Ва Ё ба ҳар чиз Доност.
30. Ва (ёд кун) чун Парвардигори ту ба фариштагон гуфт: «Ман ҷонишине дар замин меофаринам». Гуфтанд: «Оё дар замин касоро меофаринӣ, ки дар вай табоҳӣ ва хунрезӣ мекунад? Ҳол он ки мо ба ҳамди Ту тасбеҳ мегӯем ва барои Ту ба покӣ иқрор мекунем?» Фармуд: «Ҳамоно Ман он чиро медонам, ки шумо намедонед».
31. (Худо) тамоми номҳо(-и махлуқон)-ро ба Одам биомӯхт; сипас он чизҳоро бар фариштагон пеш овард, пас гуфт: «Агар ростгӯ ҳастед, ба номҳои ин чизҳо Маро хабар диҳед».
32. Гуфтанд: «Ба покӣ ёд мекунем Туро, моро ҳеҷ дониш нест, магар он ҷи Ту ба мо омӯхтӣ, ба дурустӣ ки Ту Донои Боҳикматӣ».
33. Фармуд: «Эй Одам, фариштагонро ба номҳои инҳо хабар деҳ». Пас, чун онҳоро ба номҳои инҳо хабар дод, фармуд: «Оё ба шумо нагуфта будам, ки ҳамоно Ман чизҳои ниҳонии осмонҳо ва заминро медонам; ва он чиро, ки ошкор мекунад ва он чиро, ки пӯшида медашад, медонам».

¹ Яъне: ҳезум.

² Яъне: ба сабаби гум шудани ягон чизи марғуби худ харгиз озурдахотир намешаванд.

34. Ва чун ба фариштагон гуфтем: «Ба Одам сачда кунед» – пас, сачда карданд, магар Иблис, (ки) қабул накард ва саркашӣ намуд ва аз кофирон гашт.
35. Ва гуфтем: «Эй Одам, ту бо завҷаат дар бихишт бимон ва аз бихишт ҳар ҷо, ки хоҳед, ба афзунӣ бихӯред; ва ба ин дарахт наздик машавед, ки аз гуноҳкорон хоҳед шуд».
36. Пас, Шайтон ҳар дуру аз он ҷо билағзонид ва онҳоро аз он (неъматҳо), ки дар он буданд, баровард. Ва фармудем: «Фуруд оед [бар замин]! Баъзеи шумо баъзеро душман бошад; ва барои шумо дар замин то муддате оромгоҳ ва баҳрамандӣ ҳаст».
37. Пас, Одам аз Парвардигори худ сухане чанд¹ фаро гирифт. Пас, Худо ба меҳрубонӣ бар вай бозгашт; ҳамоно Ё Бозгардандаи Меҳрубон аст.
38. Фармудем: «Ҳамаи шумо аз ин ҷо фуруд оед! Агар аз Ман ҳидоите ба шумо биёяд, пас онон, ки ҳидоити Маро пайравӣ кунанд, бар он ҷамоа ҳеч тарсе нест ва онҳо андӯх нахӯранд.
39. Ва касоне, ки нагаравиданд ва оятҳои Моро дурӯғ доштанд, онҳо бошандагони дӯзаханд, онҳо дар он ҷо ҷовиданд».
40. Эй фарзандони Яъқуб,² он неъматҳои Маро, ки бар шумо арзонӣ доштам, ёд кунед ва ба паймони Ман вафо кунед, то ба паймони шумо вафо кунам; ва аз Ман битарсед.
41. Ва ба он чи фуруд овардаам, ки дар тасдиқи он чи бо шумост, имон оред; ва нахустин мункири он мабошед; ва [ба] ивази оятҳои Ман баҳои андакро маситонед ва аз Ман ҳазар кунед.
42. Ростро бо норост омехта макунед ва ростро дониста пинҳон мадоред.
43. Ва намозро барпо доред ва закотро бидиҳед ва бо намозгузорандагон намоз гузоред.
44. Оё мардумонро ба некӯкорӣ мефармодед ва ҳештанро фаромӯш мекунед? Ва [ҳол он ки] шумо Китоб³ мехонед, оё ба ақл дарнамеёбед?
45. Ва бо шикебоию намоз мадад талабед. Ба дурустӣ ки намоз душвор аст, магар бар фурутанон,
46. – касоне, ки медонанд: онҳо бо Парвардигори хеш мулоқот хоҳанд кард ва ба сӯи Вай боз хоҳанд гашт.
47. Эй фарзандони Яъқуб, он неъматҳои Маро, ки бар шумо арзонӣ доштам ва онро, ки шуморо бар ҳамаи оламиён⁴ фазл додам, ёд кунед.
48. Ва аз он рӯзе ҳазар кунед, ки ҳеч кас аз кас чизеро кифоят накунад; ва аз ҳеч кас шафоат пазируфта нашавад; ва аз ҳеч кас иваз гирифта

¹ Ин сухане чанд дар сураи 7 «Аъроф», ояти 23 дарҷ аст.

² Ин ибора тарҷумаи «банӣ Исроил» аст.

³ Яъне: Таврот.

⁴ Яъне: оламиёни он замон.

нашавад;¹ ва онҳо ёрӣ дода нашаванд.

49. Ва (ёд кунед) он вақт, ки шуморо аз касони Фиръавн раҳонидем – ба шумо сахттарин азоб мерасониданд, писарони шуморо мекуштанд ва духтарони шуморо зинда мегузоштанд;² ва дар ин кор аз Парвардигори шумо озмоише бузург буд.
50. Он вақт, ки барои шумо дарёро шикофтем, пас шуморо халос кардем ва касони Фиръавнро ғарқ сохтем; ва шумо медидед.
51. Ва он вақт, ки бо Мӯсо чихил шаб меод муқаррар кардем; пас аз рафтани Мӯсо гӯсоларо [маъбуд] гирифтед; ва шумо ситамкор будед.
52. Пас, баъд аз ин аз шумо даргузаштем, то бувад ки сипосдорӣ кунед.
53. Ва он вақт, ки ба Мӯсо Китобу ҳуччат додем, то бувад ки роҳ ёбед.
54. Ва он вақт, ки Мӯсо ба қавми худ гуфт: «Эй қавми ман, ба дурустӣ ки шумо бо фаро гирифтани гӯсола бар хештан ситам кардед; пас, ба сӯи Офаридгори худ бозоед ва хештанро бидушед; ин [кор] назди Офаридгоратон барои шумо беҳтар аст. Пас (Худо) бар шумо (бо меҳрубонӣ) бозгашт; ҳамона Ӯ Бозгардандаи Меҳрубон аст».
55. Ва он вақт, ки гуфтед: «Эй Мӯсо, ҳаргиз туро бовар надорем, то он ки Худоро ошкоро бибинем». Пас сояқа шуморо гирифт; ва шумо медидед.
56. Боз, пас аз мурданатон шуморо зинда гардонидем, то шукргузорӣ кунед.
57. Ва абрро бар шумо соябон сохтем ва бар шумо манн³ ва салворо⁴ фуру овардем; (гуфтем) аз покизаҳои он чи ба шумо [рӯзӣ] додем, бихӯред. Ва онҳо бар Мо ситам накарданд, валекин бар худашон ситам мекарданд.
58. Ва он вақт, ки гуфтем: «Ба ин деҳ⁵ дароед ва ҳар ҷо аз он, ки хӯрдани гуворанда хоҳед, ба афзунӣ бихӯред; ва сачдакунон ба дарвоза дароед ва бигӯед: «Суоли мо омурзиш аст» – то гуноҳонатонро ба шумо биомурзем; ва некӯкоронро зиёда хоҳем дод.
59. Пас касоне, ки ситамкор буданд, суҳанро ба ғайри он чи онҳоро фармуда шуд, бадал карданд.⁶ Пас, бар он ситамкорон – ба сабаби бадкор буданашон – азобе аз осмон фуруд овардем.
60. Ва он вақт, ки Мӯсо барои қавми худ об хост, пас гуфтем: «Бо асои худ сангро бизан!» Пас, аз санг дувоздаҳ чашма равон шуд. Ҳар қавм обхӯрди худро бидонист.⁷ (Гуфтем:) Аз рӯзии Худо бихӯред ва бишомед ва дар замин табоҳикунон аз ҳад магузаред.

¹ Яъне: фидя қабул нашавад.

² Яъне: барои канизӣ.

³ Яъне: тарангубин, хоршакар.

⁴ Яъне: бедона.

⁵ Яъне: деҳе, ки дар замони ҳазрати Мӯсо (а) фатҳ шуда буд.

⁶ Яъне: ба ҷои «ҳитатун» (омурзиш), «ҳинтатун» (гандум) гуфтанд.

⁷ Яъне: банӣ Исроил дувоздаҳ қабила буданд, барои ҳар қабила як чашма муайян шуд.

61. Ва он вақт, ки гуфтед: «Эй Мӯсо, ҳаргиз бар як таом шикебой накунем; пас, аз Парвардигорат барои мо бихоҳ, то баҳри мо аз он чи замин мерӯёнад, берун орад: аз тарааш ва бодирингаш ва гандумаш ва адасаш ва пиёзаш». Мӯсо гуфт: «Оё он чиро, (ки) фурутар аст, бо он чи, [ки] беҳтар аст, бадал мекунад? Ба шаҳре фуруд оед, пас, ҳар оина шуморо он чи хостед, бошад». Ва хорию бенавой бар онҳо зада шуд¹ ва хашми Худойро оварданд. Ин ба сабаби он аст, ки оятҳои Худоро бовар намедоштанд ва пайғамбаронро ба ноҳақ мекуштанд, ин ба сабаби гуноҳ кардани онҳо аст ва он, ки аз ҳад дармегузаштанд.
62. Ва ба дурустӣ ки имоновардагон ва яҳудшудагон ва тарсоён ва собион,² ки ба Худо ва ба рӯзи бозпасин имон овардаанд ва кори шоиста кардаанд, барояшон назди Парвардигорашон музде ҳаст ва бар онҳо тарсе набувад ва онҳо андӯхгин нашаванд.
63. Ва он вақт, ки паймони шуморо гирифтём ва Турро болои шумо бардоштем, (гуфтём:) он чиро, ки ба шумо додаем, ба устуворӣ бигиред³ ва он чи дар он аст, дар ёд доред, то бувад ки дар паноҳ шавед.
64. Боз, баъд аз ин рӯ гардонидед. Пас, агар фазли Худо ва меҳрубонии Ӯ бар шумо намебуд, ҳамоно аз зиёнкорон мешудед.
65. Ва ба дурустӣ, аз худи шумо касонеро медонистед, ки дар шанбе аз ҳад даргузаштанд.⁴ Пас, ба онҳо гуфтём: «Бӯзинаҳои хоршуда бошед!»
66. Пас, ин [кор]-ро барои қавме, ки дар он замон буданд ва он қавме, ки пас аз онҳо оянд, ибрате ва барои парҳезгорон панде сохтем.
67. Ва он вақт, ки Мӯсо ба қавмаш гуфт: «Ҳамоно Худо ба шумо мефармояд, ки говро бикӯшед». Гуфтанд: «Оё моро масҳара мегири?» Гуфт: «Ба Худо аз он, ки аз нодонон бошам, паноҳ мегирам».
68. Гуфтанд: «Аз Парвардигорат барои мо суол кун, то ба мо баён кунад, ки он [гов] чӣ [гуна] аст?» Гуфт: «Ҳамоно Худо мефармояд, ки вай гове на пир ва на ҷавон, миёна аст – дар миёни ину он. Пас, он чи фармуда шудед, бикунед!»
69. Гуфтанд: «Аз Парвардигорат барои мо суол кун, то ба мо баён кунад, ки ранги он [гов] чист?» Гуфт: «Ҳамоно Худо мефармояд, ки вай гови зард аст, рангаш нек зард аст; [он гов] бинандагонро хушнуд мекунад».
70. Гуфтанд: «Аз Парвардигорат барои мо суол кун, то ба мо баён кунад, ки он гов чӣ кора аст? Ба ростӣ ки барои мо говон муштабех

¹ Яъне: фуруд оварда шуд.

² Собион: 1) гурӯҳе аз насронӣён ё яҳудиён ё яҳудиёни насронӣ; 2) гурӯҳе, ки аз ҳар дину мазҳаб ҷиҳатҳои ба худашон маъқулро гирифта, онро пайравӣ мекарданд.

³ Яъне: аҳкоми Таврот.

⁴ Яъне: шикор карданд. Ва шикор кардан рӯзи шанбе дар дини банӣ Исроил ҳаром буд.

шуданд; ва ҳар оина, агар Худо хоста бошад, роҳёфтагонем».

71. Гуфт: «Ҳамоно Худо мефармояд, ки вай гови меҳнаткашанда нест, ки заминро биронад; ва зироатро об намедиҳад; саломат аст, дар вай ҳеҷ ҳоле нест». Гуфтанд: «Алҳол сухани дуруст овардӣ». Пас, [говро] забҳ карданд; ва наздик буданд, ки ин корро накунанд.
72. Ва он вақт, ки шахсеро куштед; пас дар вай низоъ кардед. Ва Худо чизеро, ки пинҳон мекардед, беруноранда аст.
73. Пас, фармудем: «Шахсро бо узве аз гов бизанед;¹ Худо мурдагонро ин тавр зинда мекунад ва ба шумо нишонаҳои Худо менамоёнад, то бувад ки ба ақл дарёбед.
74. Боз, баъд аз ин дилҳои шумо саҳт шуд ва он [дилҳо] монанди санг аст, балки дар саҳтӣ аз он ҳам зиёдтар, [зеро] ба дурустӣ, аз сангҳо баъзе ҳаст, ки аз вай ҷӯй равон мешавад; ва аз сангҳо бархе ҳаст, ки мешикофад ва аз вай об берун меояд; ва аз сангҳо поре ҳаст, ки аз тарси Худо фурӯ меафтад. Ва Худо аз он чи мекунад, беҳабар нест.
75. (Эй мӯъминон!) Оё умед медоред, ки (яхудиён) шуморо бовардоранд? Ва ҳол он ки гурӯҳе аз онҳо каломи Худоро² мешуниданд, пас, баъд аз он, ки онро фаҳмида буданд, доништа бадал мекардандаш.
76. Пас, чун бо мӯъминон мулоқот кунанд, гӯянд: «Имон овардем». Ва чун баъзеи онҳо бо баъзе³ танҳо шаванд, гӯянд: «Оё онҳоро, бо он чи Худо бар шумо кушодааст,⁴ хабар медиҳед, то бо он далел назди Парвардигоратон бо шумо мунозира кунанд, оё ба ақл дарнамеёбед?»
77. Оё намедонанд, ки Худо он чиро, ки пинҳон мекунад ва он чиро, ки ошкор менамоянд, медонад?
78. Баъзе аз онҳо ноҳонандагонанд, Китобро ҷуз орзуҳои ботил намедонанд ва ба ҷуз гумонкунанда [дигаре] нестанд.
79. Пас, вой бар он касон, ки Китобро ба дастҳои худ менависанд, сипас мегӯянд: «Ин аз назди Худо аст», то ба ивази вай баҳои андакро биситонанд. Пас, вой бар онҳо ба сабаби навиштани дастҳояшон ва вой бар онҳо аз он чизе, ки касб мекунанд.
80. Ва гуфтанд: «Оташи дӯзах ба ҷуз чанд рӯзи шумурдашуда ба мо намерасад». Бигӯ: «Оё аз пеши Худо паймоне гирифтед, то Худо ба паймонаш ҳаргиз хилоф накунад? Ё ин ки бар Худо он чиро мегӯед, ки [худ] намедонед?»
81. Оре, касоне, ки кори бад кунанд ва гуноҳашон онҳоро ба ихота ги-

¹ Шахсеро аз банӣ Исроил кушта ёфтанд ва кушандаи он маълум набуд. Худои Таъоло ҳукм фармуд, ки говро кушанд ва бо узве аз он гов он кушташударо бизананд, то зинда шавад ва аз қотилони худ хабар диҳад. Алқисса, говро ба маблағи калон хариданд ва бизаданд. Кушташуда зинда шуд ва писарони амаки худро ном бурд, ки онҳо куштанд. Пас қотилонро ба қасос расониданд; ва аз он вақт боз қотилро аз мерос маҳрум сохтанд.

² Яъне: Тавротро.

³ Яъне: бо раисони ҳеш.

⁴ Яъне: наъти пайғамбари охируззамон.

- рад, пас онон бошандаи дӯзаханд, онҳо дар он чо човиданд.
82. Ва касоне, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, пас онон бошандагони бихиштанд, онҳо дар он чо човиданд.
83. Ва он гоҳ, ки аз Банӣ Исроил паймон гирифтём, ки ба чуз Худо [дигаре]-ро напарастед ва ба волидайн ва аҳли қаробат ва یتимон ва бенавоён некӯӣ кунед ва ба мардумон сухани нек гӯед ва намозро барпо доред ва закотро бидихед, пас, ба чуз андаке аз шумо, [ҳама] рӯғардон шуда баргаштед, ҳол он ки шумо эърозкунандагонед.
84. Ва он гоҳ, ки аз шумо паймон гирифтём, ки хуни якдигарро марезед ва қавми хешро аз хонаҳои худ берун макунед, пас, дидаву доништа қабул кардед.
85. Боз, шумо ҳамон гурӯҳед, ки қавми хешро мекушед ва аз қавми худ гурӯҳеро аз хонаҳояшон берун мекунед; (барои ситам кардан) дар ҳаққи онҳо бо гуноҳу тааддӣ яке мададгори дигаре мешавед; ва агар асир шуда ба [назди] шумо меоянд, ивази онҳо фидя медиҳед. Ҳол он ки берун кардани онҳо бар шумо ҳаром аст. Оё ба поре аз Китоб имон меоред ва ба поре кофир мешавед? Пас, ҷазои касе, ки аз шумо чунин кунад, ба чуз хорӣ дар зиндагонии дунё чист? Ва дар рӯзи қиёмат ба сӯи саҳттарин азоб гардонида шаванд. Ва Худо аз он чи мекунед, беҳабар нест.
86. Онҳо ҳамон касонанд, ки ба ивази охират зиндагонии дунёро хариданд, пас азоб аз онҳо сабук карда нашавад ва онҳо ёрӣ дода нашаванд.
87. Ва ба дурустӣ ки ба Мӯсо Китоб додем ва баъд аз вай пайғамбаронро аз пай даровардем; ва ба Исо писари Марям нишонаҳои равшан додем ва ӯро ба Рӯҳу-л-Қудус¹ нерӯманд гардондем. Оё [набуд, ки] ҳар гоҳ пайғамбаре он чиро назди шумо овард, ки нафсиҳои шумо онро дӯст надорад, саркашӣ кардед; пас, гурӯҳеро дурӯғгӯ доштед ва гурӯҳеро куштед?
88. Ва гуфтанд: «Дилҳои мо дар парда аст». Балки Худо онҳоро ба сабаби куфрашон нафрин кардааст. Пас, андаке имон меоранд.
89. Ва он гоҳ, ки аз назди Худо ба онҳо Китобе омад,² ки тасдиқкунандаи он [Китоб чизест], ки бо онҳост, пеш аз ин бар кофирон талаби фатҳ мекарданд; пас, ҳар гоҳ он чи медонистанд, ба онҳо омад, вайро мункир шуданд. Пас, лаънати Худо бар кофирон аст.
90. Бад чиз аст он чи ба ивази он хештанро фурӯхтанд, ки ба он чи Худо фуруд овардааст,³ кофир шаванд – ба сабаби ҳасад бар он, ки Худо аз раҳмати Худ бар ҳар ки хоҳад аз бандагонаш фуруд меорад. Пас,

¹ Яъне: Цабраил (а).

² Яъне: Қуръон.

³ Яъне: Қуръон.

- хашме болои хашме оварданд. Ва кофиронро азоби хоркунанда аст.
91. Ва чун ба онҳо гуфта шавад: «Ба он чи Худо фуруд овардааст, имон оред» – гӯянд: «Ба он чи бар мо фуруд оварда шуд, имон меорем», вале ба он чи чуз вай аст, кофир мешаванд. Ҳол он ки он рост аст, тасдиқкунанда аст он [Китобе]-ро, ки бо онҳост. Бигӯ: «Агар мӯъмин будед, пас, чаро пеш аз он пайғамбарони Худоро мекуштед?»
92. Ва ба дурустӣ ки Мӯсо ба шумо нишонаҳои равшан овард, пас, шумо баъд аз вай гӯсоларо [маъбуд] гирифтед; ва шумо ситамкор будед.
93. Ва он вақт, ки паймони шуморо гирифтём ва Турро болои шумо бардоштем, (гуфтем:) он чиро, ки ба шумо додаем, ба устуворӣ би-гиред ва бишунавед. Гуфтанд (ба забони ҳол): «Шунидем ва нофармонӣ кардем». Ва ба сабаби кофир буданашон дар дилҳои онҳо (дӯстии) гӯсола дароварда шуд. Бигӯ: «Агар аз аҳли имон ҳастед, бад чиз аст он чи имонатон ба шумо мефармояд».
94. Бигӯ: «Агар сарои бозпасин назди Худо, ба чуз аз мардумони дигар, махсуси шумост, пас, агар ростгӯ ҳастед, маргро орзу кунед».
95. Ва [онҳо] ба сабаби он чи дастҳояшон пеш фиристодааст, ҳаргиз маргро орзу накунанд. Ва Худо ба ситамкорон Доност.
96. Ва, албатта, онҳоро ҳаристарин мардум – (ҳатто ҳаристар) аз онон, ки мушриканд – бар зиндагонӣ биёбӣ, [ҳар] яке аз онҳо дӯст медорад, ки кош ҳазор сол умр дода шавад. Ва он, ки умр дода шавад, раҳонандаи вай аз азоб нест. Ва Худо ба он чи мекунанд, Биност.
97. Бигӯ: «Ҳар ки Ҷабраилро душман бошад (чӣ зиён мекунад?!» Пас, ба дурустӣ ки Ҷабраил Қуръонро бар дили ту ба ҳукми Худо фуруд овардааст – [Қуръоне, ки] тасдиқкунандаи он чи пеши вай аст ва барои аҳли имон раҳнамо ва муждадиханда аст.
98. Ҳар ки Худо ва фариштагони Вай ва пайғамбарони Вай ва Ҷабраил ва Микоилро душман бошад, пас ҳамоно Худо (он) кофиронро душман аст.
99. Ва ба дурустӣ ки Мо нишонаҳои равшанро ба сӯи ту фуруд овардем; ва ба онҳо ба чуз бадкорон [касе] кофир намешавад.
100. Барои чӣ ҳар гоҳ паймонери бастанд, гурӯҳе аз онҳо онро барандохтанд? Балки аксари онҳо бовар намедоранд.
101. Ва ҳар гоҳ пайғамбаре аз назди Худо ба онҳо омад, ки тасдиқкунандаи он чизест, ки бо онҳост, гурӯҳе аз он қавм, ки Китоб дода шудаанд, он Китоби Худоро паси пушти хеш афканданд, гӯё намедонанд.
102. Ва ба он чи пайравӣ карданд, ки шайтонон дар подшоҳии Сулаймон мехонданд. Ва Сулаймон кофир нашуд, валекин шайтонон, [ки] мардумонро чоду меомӯхтанд, кофир шуданд. Ва ба он чи (пайравӣ

карданд, ки) бар ду фаришта дар Бобил – Ҳорут ва Морут – фуруд оварда шуд. [Ва он ду фаришта] ҳеҷ касро намеомӯзанд, магар он, ки гӯянд: «Ҷуз ин нест, ки мо [барои] озмоишем, пас кофир машав». Пас [мардум] аз онҳо афсунеро ёд мегиранд, ки ба сабаби вай дар миёни мард ва зани вай чудоӣ меафкананд. Ва онҳо бо он (сеҳр) ба ҳеҷ кас зиёнрасонанда нестанд, магар ба иродаи Худо. Ва [мардум] он чиро ёд мегиранд, ки ба онҳо зиён мерасонад ва суде барояшон намедихад. Ва ҳар оина донистанд: ҳар ки ҷоду биситонад, ўро дар охират ҳеҷ баҳрае нест. Ва ҳар оина он чи, ки ба ивази он ҳештанро фуруҳтанд, бад чизе аст! Кош [инро] медонистанд!

103. Ва агар онҳо имон меоварданд ва парҳезгорӣ мекарданд, ҳар оина савоб аз назди Худо беҳтар буд – кош медонистанд!
104. Эй онҳое, ки имон овардаед, мағӯед: «роъино» ва бигӯед: «унзурно».¹ Ва нек бишунавед. Ва кофиронро азоби дарддиҳанда ҳаст.
105. Онон аз аҳли Китоб, ки кофир шуданд ва [низ] мушрикон, дӯст намедоранд, ки бар шумо аз Парвардигоратон некие фуруд оварда шавад; ва Худо ҳар касро, ки хоҳад, ба бахшоиши Худ махсус мекунад; ва Худо Худованди фазли бузург аст.
106. Ҳар чиро, ки аз ояте насх мекунем, ё онро фаромӯш мегардонем, беҳтар аз вай, ё монанди вайро меорем. Оё надонистай, ки Худо бар ҳама чиз Тавоноист?
107. Оё надонистай, ки подшоҳии осмонҳову замин аз они Худост; ва ба ҷуз Худо барои шумо ҳеҷ дӯсту ёридиҳандае нест?
108. Оё мехоҳед, ки аз пайғамбари худ суол кунед, чунон ки Мӯсо пеш аз ин суол карда шуд? Ва ҳар ки ба ивази имон куфрро биситонад, пас, ба дурустӣ ки миёнароҳро гум кардааст.
109. Бисёре аз аҳли Китоб – пас аз он, ки ба онҳо ҳақ возеҳ шуд, ба сабаби ҳасади дар ҳештан [дошта] дӯст доранд, ки шуморо баъд аз имон [оварданатон] кофир гардонанд. Пас, даргузаред ва рӯй бигардонед, то он ки Худо фармони Худро [фуруд] орад.² Ба дурустӣ ки Худо бар ҳама чиз Тавоноист.
110. Ва намозро барпо доред ва закотро бидиҳед ва он чи аз некӯкорӣ барои ҳештан пеш мефиристед, онро назди Худо хоҳед ёфт. Ба дурустӣ ки Худо ба он чи мекунад, Биноист.
111. Ва гуфтанд: «Ҳаргиз [қасе] ба биҳишт надарояд, магар он ки яҳудӣ ё тарсо бошад». Ин орзуҳои (ботилаи) онҳост. Бигӯ: «Агар ростгӯ ҳастед, далели худро биёред».
112. Бале, ҳар ки рӯи худро барои Худо мутеъ кард ва ӯ некӯкор бошад, пас, музди ӯ дар назди Парвардигораш аст. Бар онҳо тарсе нест ва

¹ Яҳудиён дар маҷлиси пайғамбар (с) омада, лафзи «роъино» мегуфтанд. Ин лафз ду маънӣ дорад: 1) «моро риоят кун», «бар мо шафқат кун», 2) «руунатдоранда», «аблаҳ». Ва қасди онҳо дашном буд. «Унзурно» – «ба мо нигоҳ кун».

² Яъне: ба чиҳоди онҳо фармон диҳад.

онҳо андӯхгин намешаванд.

113. Ва яҳудиён гуфтанд: «Тарсоён бар ҳеч чиз нестанд». Ва тарсоён гуфтанд: «Яҳудиён бар ҳеч чиз нестанд». Ва [ҳол он ки] онҳо ҳама Китобро мехонанд. Ва онон, ки намедонанд,¹ ҳамчунин монанди қавли онҳо гуфтанд. Пас, Худо рӯзи қиёмат миёни онҳо дар он чи, ки дар он ихтилоф доранд, ҳукм мекунад.
114. Ва кист ситамкортар аз он, ки ёд кардани номи Худоро дар масҷидҳои Худо манъ кард ва дар вайронии онҳо кӯшид? Ин гурӯхро намесазад, ки чуз [тарсонун] ҳаросон ба масҷидҳо дароянд. Онҳоро дар дунё хорӣ ва дар охират азоби бузург аст.
115. Машрику Мағриб аз они Худо аст, ҳар сӯ, ки рӯ оред, рӯи Худо ҳамон чо аст. Ба дурустӣ ки Худо Фарохнеъматӣ Дноост.
116. Ва гуфтанд: «Худо фарзанде бигирифт»² – покӣ Ёрост, балки он чи дар осмонҳо ва замин аст, аз они Ёст. Ҳама барои Вай фармонбардоранд.
117. Офаринандаи осмонҳову замин аст; ва чун коре мекунад, пас, чуз ин нест, ки онро мегӯяд: «Бишав!» – пас мешавад.
118. Ва онон, ки ҳеч намедонанд,³ гуфтанд: «Чаро Худо бо мо сухан намегӯяд? Ё нишонае барои мо намеояд?» Касоне, ки пеш аз онҳо буданд, ҳамчунин монанди қавли онҳо гуфтанд, дилҳояшон ба якдигар мушобаҳат доранд. Ҳамоно Мо барои гурӯҳе, ки яқин доранд, нишонаҳое баён кардем.
119. Ҳамоно Мо туро ба ростӣ муждадиханда ва бимкунанда фиристодем ва ту дар бораи аҳли дӯзах пурсида нахоҳӣ шуд.
120. Ва яҳудиёну тарсоён ҳаргиз аз ту хушнуд намешаванд, магар ин, ки кеши онҳоро пайравӣ кунӣ. Бигӯ: «Ба дурустӣ ки ҳидоят ҳидояти Худо аст». Ва агар баъди он чи аз дониш ба ту омадааст, орзуҳои (ботилаи) онҳоро пайравӣ кунӣ, [пас] туро (барои халос) аз (азоби) Худо ҳеч дӯсте ва ёридихандае набошад.
121. Касоне, ки ба онон Китоб⁴ додем, онро [чунон] мехонанд, ки ҳаққи хондани он аст, онҳо ҳидояти Худоро бовар медоранд. Ва касоне, ки онро инкор мекунанд, онҳо зиёнкоранд.
122. Эй Банӣ Исроил, неъматӣ Маро, ки бар шумо инъом кардаам ва он, ки шуморо бар ҳамаи оламиён фазл додаам, ёд кунед!
123. Аз он рӯз битарсед, ки касе аз касе чизеро кифоят накунад ва аз касе бадал пазируфта нашавад ва касеро шафоат суд надихад; ва онҳо ёрӣ дода нашавад.
124. Ва (ёд кун) чун Иброҳимро Парвардигораш бо сухане чанд биошмуд, пас (Иброҳим) онҳоро ба анҷом расонид. (Худо) гуфт:

¹ Яъне: мушрикони.

² Яъне: яҳудиён Узайро ва насронийён Исоро писари Худо мегуфтанд.

³ Яъне: мушрикони.

⁴ Яъне: Таврот.

«Ҳамоно Ман туро пешвои мардумон мегардонам». (Иброҳим) гуфт: «Ва аз фарзандони ман низ (пешвоён пайдо кун)». (Худо) фармуд: «Ваҳйи Ман ба золимон намерасад».

125. Ва он гоҳ, ки Каъбаро марҷаи мардумон ва маҳалли амн сохтем. Ва аз ҷои қадами Иброҳим намозгоҳ бигиред. Ва ба сӯи Иброҳим ва Исмоил ваҳй фиристодем, ки Хонаи Маро барои тавофқунандагон ва эътикофқунандагон ва рукӯъу сачдақунандагон пок созед.
126. Ва он гоҳ, ки Иброҳим гуфт: «Эй Парвардигори ман, ин маконро шаҳри боамн бисоз ва сокинонашро касеро аз онҳо, ки ба Худо ва рӯзи бозпасин имон оварад, аз меваҳо рӯзӣ деҳ». (Худо) фармуд: «Ҳар касеро, ки кофир шавад, андаке баҳраманд гардонам, пас ўро ба бечорагӣ ба сӯи азоби оташ биронам. Ва вай бад ҷоест».
127. Ва он гоҳ, ки Иброҳиму Исмоил бунёдҳои Хонаро баланд мекарданд, (гуфтанд): «Эй Парвардигори мо! Аз мо қабул кун, ҳамоно Ту Шунавои Доноӣ!»
128. Эй Парвардигори мо, моро фармонбардори Худ бигардон ва аз фарзандони мо гурӯҳеро фармонбардори Худат бикун ва тариқи ибодатҳои моро ба мо бинамо; ва бар мо ба меҳрубонӣ бозой, ҳамоно Ту Бозояндаи Меҳрубонӣ!
129. Эй Парвардигори мо! Ва дар миёни онҳо пайғамбаре аз худашон бифирист, [то] оятҳои Туро барояшон бихонад ва ба онҳо Китобу илм биомӯзад ва онҳоро пок кунад. Ҳамоно Туӣ Таваои Боҳикмат!»
130. Ва кист, ки аз кеши Иброҳим рӯ бигардонад, ба ҷуз он кас, ки нафси худро (ба нодонӣ) нашинохт? Ва ба дурустӣ ки дар ин сарой ўро баргузидем ва ба дурустӣ ки дар сарои дигар ў аз шоистагон аст.
131. Он гоҳ, ки Парвардигораш ба ў гуфт: «Фармонбардор шав». Гуфт: «Ба Парвардигори оламиён фармонбардор шудам».
132. Иброҳим писаронашро ва Яъқуб (низ фарзандонашро) ба ин калима васият карданд: «Эй фарзандони ман, ҳамоно Худо барои шумо ин динро баргузидааст, пас, аз ин ҷаҳон намеравед, магар (ин, ки шумо) мусулмон шуда [бошед]».
133. Оё он ҳангом ҳозир будед, ки Яъқубро марг пеш омад, он гоҳ ба фарзандонаш гуфт: «Баъд аз ман чӣ чизро ибодат хоҳед кард?» Гуфтанд: «Маъбудӣ туро ва Маъбудӣ падарони ту – Иброҳим ва Исмоил ва Исҳоқро, [ки] Он Маъбудӣ Ягона аст, ибодат мекунем ва мо Ўро фармонбардорем».
134. Онҳо гурӯҳеанд, ки даргузаштанд, он чи карданд, аз они онҳо аст; ва он чи кардед, аз они шумо аст; ва аз он чи он гурӯҳ мекарданд, шумо пурсида нахоҳед шуд.
135. Ва гуфтанд: «Яҳудӣ ё тарсо шавед, то роҳ биёбед». Бигӯ: «Балки ба миллати Иброҳим (пайравӣ мекунем), ки ханиф буд ва аз аҳли ширк

набуд».

136. Бигӯед: «Мо ба Худо; ва ба он чи ба сӯи мо фуруд оварда шуд; ва ба он чи ба сӯи Иброҳим ва Исмоил ва Исҳоқ ва Яъқуб ва зуррият(-и Яъқуб) фуруд оварда шуд; ва [низ] ба он чи ба Мӯсо ва Исо ва пайғамбарон аз [тарафи] Парвардигорашон дода шуд, имон овардем. Дар миёни ҳеч кас аз онҳо ҷудой намеафканем. Ва мо барои Ҳақ фармонбардорем».
137. Пас агар (аҳли Китоб) имон биёваранд – монанди он чи шумо ба он имон овардед, пас, роҳ ёфтанд; ва агар баргаштанд, пас, ҷуз ин нест, ки онҳо дар муҳолифатанд. Пас, зуд бошад, ки Худо туро аз [шарри] онҳо кифоят кунад; ва Ӯ Шунавои Доно аст.
138. Ранги Худоро¹ (қабул кардем); ва кӣ ба (эътибори) ранг аз Худо беҳтар аст? Ва мо парастандагони Ӯ ҳастем.
139. Бигӯ: «Оё дар боби Худо бо мо муҳосамат мекунед?! Ва Ӯ Парвардигори мо ва шумо аст ва кирдорҳои мо аз онҳо мо ва кирдорҳои шумо аз онҳо шумо аст. Ва мо ба ихлос парастандагони Ӯ ҳастем.
140. Оё мегӯед: «Ҳамоно Иброҳим ва Исмоил ва Исҳоқ ва Яъқуб ва на-берагони ӯ яҳудӣ ё тарсо буданд»? Бигӯ: «Шумо донотаред, ё Худо? Кист ситамкортар аз касе, ки гувоҳиро, ки аз (ҷониби) Худо наздаш аст, бипӯшад!? Ва Худо аз он чи мекунед, беҳабар нест».
141. Онҳо гурӯҳеанд, ки даргузаштанд; он чи карданд, аз онҳо аст; ва он чи кардед, аз онҳо шумо аст; ва аз он чи он гурӯҳ мекарданд, шумо пурсида нахоҳед шуд.
142. Беҳирадон аз мардум хоҳанд гуфт: «Чӣ чиз онҳоро аз он қиблашон, ки бар он буданд, баргардонид!?»² Бигӯ: «Машриқу мағриб аз онҳо Худо аст, ҳар киро хоҳад ба сӯи роҳи рост роҳ менамояд».
143. Ва ҳамчунин, шуморо гурӯҳе мухтор сохтем, то бар мардумон гувоҳ бошед ва то расул бар шумо гувоҳ бошад. Ва [Мо] он қиблаеро, ки бар он будӣ, муқаррар накардем, магар барои он ки касеро, ки ба пайғамбар пайравӣ кунад, бидонем [ва] аз он кас ҷудо кунем, ки бар ҳар ду пошнаи худ бозгардад. Ва ба дурустӣ ки он хислат³ душвор аст, магар бар онон, ки Худо ба онҳо роҳ намудааст. Ва Худо гарибидани шуморо зоеъ намекунад. Ба дурустӣ ки Худо ба мардумон Бахшояндаи Меҳрубон аст.
144. Ба дурустӣ ки Мо гаштани рӯи туро дар ҷониби осмон мебинем. Пас, албатта, туро ба он қиблае мутаваҷҷеҳ гардонем, ки ба вай

¹ Яъне: дини Ӯро.

² Қиблаи мусулмонон дар оғоз Байтулмуқаддас буд. Ва чун пайғамбар (с) ба Мадина хичрат фармуд, шонздаҳ ё ҳабдаҳ моҳ ба тарафи Байтулмуқаддас намоз мегузорид. Худо дар ояти 144 сураи Бақара фармон дод, ки ба сӯи Масҷиду-л-Ҳаром намоз гузored, Бо нузули ин оят Каъба қиблаи мусулмонон шуд.

³ Яъне: тағйири қибла.

хушнуд шавӣ. Пас, рӯи худро ба тарафи Масчиду-л-Ҳаром мутаваҷҷеҳ гардон; ва ҳар ҷо, ки бошед, рӯйҳои худро ба тарафи вай мутаваҷҷеҳ гардонед. Ва ҳамоно аҳли Китоб медонанд, ки ин¹ ба ростӣ аз Парвардигорашон аст. Ва Худо аз он чи мекунанд, беҳабар нест.

145. Ва агар ҳар нишонае пеши аҳли Китоб биёрӣ, ҳаргиз қиблаи туро пайравӣ намекунанд; ва ту қиблаи онҳоро пайравикунанда нестӣ; ва баъзеи онҳо қиблаи баъзеи дигарро пайравикунанда нестанд. Ва агар ту, баъди он чи, ки аз дониш ба ту омадааст, ба хошишҳои нафсонии онҳо пайравӣ кунӣ, он гоҳ ҳамоно аз ситамкорон бошӣ.
146. Касоне, ки ба онҳо Китоб додаем, вайро² мешиносанд – чунон ки фарзандони худро мешиносанд. Ва ҳамоно гурӯҳе аз онҳо ҳақро доништа мепӯшанд.
147. Ин (фармони) дуруст аз Парвардигори ту аст, пас, аз шакорандагон мабош.
148. Ва ҳар касе ҷонибе дорад, ки вай мутаваҷҷеҳи он аст. Пас, ба сӯи некӣ шитоб кунед; ҳар ҷо, ки бошед, Худо шуморо ҷамъ меорад; ба дурустӣ ки Худо бар ҳама чиз Тавоно аст.
149. Ва [аз] ҳар ҷо, ки [берун] равӣ, пас, рӯи худро ҷониби Масчиду-л-Ҳаром мутаваҷҷеҳ кун; ва ҳар оина вай рост аст [ва] аз Парвардигори ту [аст]. Ва Худо аз он чи мекунад, беҳабар нест.
150. Ва [аз] ҳар ҷо, ки [берун] равӣ, пас, рӯи худро ҷониби Масчиду-л-Ҳаром мутаваҷҷеҳ кун; ва ҳар ҷо, ки бошед, пас, рӯи худро ҷониби вай мутаваҷҷеҳ кунед, то мардумонро бар шумо илзومه набошад – ба ҷуз онон аз ин ҷамоат, ки ситам кардаанд. Пас, аз онҳо матарсед ва аз Ман битарсед, то неъматҳои Худо бар шумо тамоми кунам ва то бувад, ки роҳ ёбед.
151. Чунон ки пайғамбаре дар миёни шумо аз қавми шумо фиристодем, оятҳои Моро ба шумо мехонад ва шуморо пок месозад ва ба шумо Китобу ҳикмат меомӯзад ва он чиро, ки намедонистед, ба шумо меомӯзад.
152. Пас, Маро ёд кунед, то шуморо ёд кунам ва Маро сипос гӯед ва ба Ман носипосӣ макунад.
153. Эӣ касоне, ки имон овардаед, аз сабру намоз ёрӣ бичӯед;³ ба дурустӣ ки Худо бо собирон аст.
154. Ва касонеро, ки дар роҳи Худо кушта шаванд, мурда мағӯед, балки онҳо зиндаанд, валекин шумо огоҳ намешавед.
155. Ва ҳар оина шуморо ба чизе аз тарсу гуруснагӣ ва нуқсонии молҳову ҷонҳову меваҳо меозмоем. Ва собиронро башорат деҳ.

¹ Яъне: тағйири қибла.

² Яъне: 1) пайғамбари Исломо; 2) Қуръонро.

³ Яъне: барои ҳосил кардани савоби охират.

156. Онон, ки чун сахтиё ба онҳо бирасад, гӯянд: «Ҳамоно мо аз они Худоем ва ҳамоно мо ба сӯи Вай бозхоҳем гардид».
157. Ба ин гурӯҳ аз Парвардигорашон дурудҳо ва бахшоиш аст; ва онҳо роҳёфтагонанд.
158. Ба дурустӣ ки Сафо ва Марва аз нишонаҳои Худо аст; пас, ҳар ки ҳаҷчи Хона кунад, ё умра ба ҷо орад, пас, бар вай гуноҳе нест, ки дар миёнаи ин ҳар ду тавоф кунад. Ва ҳар ки некӣ ба ҷо орад, пас Худо қабулқунандаи Доно аст.
159. Ҳамоно касоне, ки он чиро, ки аз суханони равшан ва ҳидоят фуруд овардаем [ва] баъд аз он, ки онро барои мардумон дар Китоб баён кардем, мепӯшанд: онҳоро Худо лаънат мекунад ва онҳоро лаънатқунандагон лаънат мекунад.
160. Магар касоне, ки тавба карданд ва некӯкорӣ пеш гирифтанд ва баён карданд.¹ Пас, ба ин гурӯҳ ба меҳрубонӣ бозмегардам ва Ман Бозгардандаи Меҳрубонам.
161. Ҳамоно онон, ки кофир шуданд ва кофир мурданд: лаънати Худову фариштагон ва ҳамаи мардумон – якҷо бар он гурӯҳ аст.
162. Ҳамеша дар он (лаънат)-анд; аз онҳо азоб сабук карда нашавад ва онҳо мӯҳлат дода нашаванд.
163. Ва Маъбуди шумо Худои Ягона аст, ба ҷуз Вай, [ки] Бахшояндаи Меҳрубон аст, ҳеҷ маъбуде нест.
164. Ба дурустӣ ки дар офариниши осмонҳову замин; ва омадушуди шабу рӯз; ва он киштӣ, ки ба он чи мардумро суд медиҳад,² дар дарё меравад; ва дар он, ки Худо аз осмон об фуруд овард ва ба сабаби вай заминро баъд аз мурданаи зинда сохт; ва ҳар навъ чунбандаро дар замин бипароканд; ва дар гардонидани бодҳо; ва дар абри ромкардашуда миёни осмону замин – барои он гурӯҳе, ки ба ақл дармеёбанд, нишонаҳое ҳаст.
165. Ва аз мардумон касоне ҳастанд, ки ба ҷуз Худо ҳамтоён мегиранд, онҳоро монанди дӯстии Худо дӯст медоранд. Ва касоне, ки имон овардаанд, дар дӯстии Худо қавитаранд. Ва (бинандае аҷаб кунад) агар касонеро, ки ситам карданд, дар он ҳолат бинад, ки азобро мушоҳида мекунад, (бифаҳманд), ки тамоми тавоноӣ аз они Худо аст ва Худо саҳт уқубатқунанда аст.
166. Дар он ҳолат, ки пешвоёни куфр аз тобеон безор шаванд ва азобро бинанд; ва ба сабаби онҳо асбоб³ бурида шавад.
167. Ва пайравикунандагон гӯянд: «Кош моро бозгаште бошад, то аз он пешвоён безорӣ кунем, чунон ки онҳо аз мо безор шуданд». Ҳамчунин Худо кирдорҳояшонро [ҳамчун] пушаймониҳо ба онҳо

¹ Яъне: он чиро, ки мепӯшиданд.

² Яъне: ба тичорат.

³ Яъне: василаҳо ва пайвандҳо.

менамоёнад. Ва онҳо аз дӯзах беруноянда нестанд.

168. Эй мардумон, аз он чи дар замин ҳалоли покиза аст, бихӯред ва гомҳои Шайтонро пайравӣ макунед, ҳамоно ӯ барои шумо душмани ошкор аст.
169. Чуз он нест, ки [ӯ] шуморо ба бадкорӣ ва беҳаёӣ мефармояд ва ба он [мефармояд], ки он чиро, ки намедонед, ба Худо ифтиро кунед.
170. Ва чун ба онҳо гуфта шавад: «Ҳамонро пайравӣ кунед, ки Худо фуруд овардааст» – гӯянд: «Балки чизеро пайравӣ мекунем, ки падарони худро бар он ёфтаем». Оё [пайравии падаронашон мекунанд], агарчи падаронашон чизеро намефаҳмиданд ва роҳ намеёфтанд?
171. Ва достони (панд додани) кофирон монанди ҳоли касе аст, ки ба чизе бонг мезанад [ва аз он] ба чуз хондану овоз баланд кардан [чизеро] намешунаванд. (Кофирон) каронанд, гунгонанд, кӯронанд ва онҳо ҳеҷ ба ақл дарнамеёбанд.
172. Эй касоне, ки имон овардаед, аз покизаҳои он чи шуморо рӯзӣ додем, бихӯред; ва агар Худоро мепарастед, Ӯро сипос гӯед.
173. Чуз ин нест, ки [Худо] бар шумо мурдор; ва хун; ва гӯшти хук; ва он чиро, ки дар (забҳи) вай ба ғайри [номи] Худо овоз баланд карда шавад, ҳаром кардааст.¹ Аммо ҳар ки бечора шавад; ва тааддикунандаву аз ҳадгузаранда набошад, пас, бар вай гуноҳе нест.² Ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
174. Ҳамоно касоне, ки чизҳоро аз Китоб мепӯшанд, ки Худо фуруд овардааст ва ба ивази он баҳои андак меситонанд, дар шикамҳои худ ба чуз оташ [чизеро] намехӯранд ва рӯзи қиёмат Худо бо онҳо сухан нагӯяд ва онҳоро пок накунад; ва ононро азоби дарддиҳанда аст.
175. Онон, ки гумроҳиро ба ивази ҳидоят ва азобро ба ивази омурзиш харид карданд, чӣ [гуна] бар дӯзах шикебо бошанд?
176. Ин ҳама ба сабаби он аст, ки Худо Китобро ба ростӣ фуруд овард; ва ҳамоно онон, ки дар он Китоб ихтилоф карданд, ҳар оина дар муҳолифати дур [аз савоб]-анд.
177. Некӯкорӣ он нест, ки рӯи худро ба тарафи машрику мағриб мутаваҷҷеҳ кунед; валекин некӯкорӣ он аст, ки кас Худо ва рӯзи қиёмат ва фариштагон ва Китоб ва пайғамбаронро бовар дорад; ва молро – бо вучуди онро дӯст доштаниш – ба хешовандон ва یتимон ва фақирон ва мусофирон ва суолкунандагон бидиҳад ва дар боби бардаҳо³ [харҷ кунад]; ва намозро барпо дорад; ва закотро бидиҳад; ва чун аҳд кунанд, ба аҳди хеш вафокунандагон; ва дар тангдастию сахтӣ ва ба вақти корзор сабркунандагон; инҳо ростгӯёнд ва ҳам

¹ Дар ин оят он чизҳои ҳаром зикр шудааст, ки фақат ба чаҳорпоён тааллуқ дорад. Он чизҳои ҳаром, ки ба ҳабоис, даррандагон ва монанди ин тааллуқ дорад, мавзӯи дигар аст.

² Яъне: дар хӯрдани он чизҳо.

³ Яъне: дар озод ё ҳалос кардани бандагон.

инҳо парҳезгоронанд.

178. Эй касоне, ки имон овардаед, қисос дар куштагон¹ барои шумо лозим карда шуд: озод дар муқобилаи озод;² ва банда дар муқобилаи банда;² ва зан дар муқобилаи зан² аст. Агар касеро аз хуни бародараш чизе³ даргузашта шавад, пас (ҳукми ӯ) пайравӣ кардан ба некӯӣ ва ба вай расонидани хунбаҳо ба хушхӯӣ аст. Ин (ҳукм) сабук кардан ва меҳрубонӣ аз Парвардигори шумост. Пас, ҳар ки баъд аз ин аз ҳад гузарад, вайро азоби дарддиҳанда аст.
179. Ва эй соҳибони хирад, шуморо ба сабаби қисос зиндагонӣ аст, то бошад ки парҳезгорӣ кунед.
180. Бар шумо, вақте ки касеро аз шумо марг пеш ояд, агар моле бигузорад, барои падару модару наздикон ба некӯӣ васият кардан лозим карда шуд. Ин кор бар парҳезгорон лозим шуд.
181. Пас, ҳар ки васиятро, баъд аз он, ки онро шунид, бадал кунад, пас, ҷуз ин нест, ки гуноҳи табдил бар он касонест, ки он васиятро бадал мекунад. Ба дурустӣ ки Худо Шунавои Доно аст.
182. Ва ҳар кас, ки аз васияткунанда зулме ё гуноҳе дарёбад ва дар миёни онҳо салоҳ орад, пас, бар вай ҳеч гуноҳе нест.⁴ Ба ростӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
183. Эй касоне, ки имон овардаед, бар шумо рӯза доштан лозим карда шуд, чунон ки бар касоне лозим карда шуд, ки пеш аз шумо буданд, то бошад ки парҳезгорӣ кунед.
184. (Рӯза доштан) дар чанд рӯзи шумурдашуда [аст]. Ва ҳар ки аз шумо бемор ё мусофир бошад, пас он⁵ аз рӯзҳои дигар лозим аст; ва бар касоне, ки метавонанд рӯза доштан,⁶ фидя лозим аст, ки (иборат аз) хӯроки як дарвеш аст; пас, ҳар ки некие [зиёда аз ин] ба ҷо орад, ин барои ӯ беҳтар аст. Ва агар медонед, барои шумо он беҳтар аст, ки рӯза доред.
185. Моҳи Рамазон он аст, ки дар вай Қуръон – [ҳамчун] раҳнамо барои мардумон ва суҳанони равшан аз ҳидоят ва ҷудокунандаи ҳаққу ботил фуруд оварда шуд. Ва ҳар ки аз шумо он моҳро дарёбад, пас, албатта, дар он рӯза дорад; ва ҳар ки бемор ё мусофир бошад, пас, барои вай [ба] шумори он чи фавт шуд, аз рӯзҳои дигар лозим аст. Худо барои шумо осониро меҳоҳад ва барои шумо душвориро намеҳоҳад ва (меҳоҳад, ки) шуморро тамом кунед. Ва Худоро ба шукри он, ки ба шумо роҳ намудааст, ба бузургӣ ёд кунед; ва бошад ки шумо шоқир шавед.

¹ Яъне: эътибори мумосалат дар куштагон.

² Яъне: дар ҳукм мисли ўст.

³ Яъне: чизе аз хуни муслмони мақтул.

⁴ Ҳукми васият бо ояти маворис мансух аст, ниг. сураи «Нисо» 4:7-14.

⁵ Яъне: рӯза доштан.

⁶ Яъне: касоне, ки тоқати рӯза доштан доранд, вале меҳоҳанд, ки рӯза надоранд.

186. Ва чун бандагони Ман дар бораи Ман туро бипурсанд – пас, ҳамоно Ман наздикам, дуои дуокунандаро – чун дуо кунад – қабул мекунам. Пас, бояд ки онҳо барои Ман фармонбардорӣ кунанд ва бояд ки ба Ман бигараванд, то бошад ки роҳ ёбанд.
187. Мухолатат кардан бо занони худ дар шаби рӯза барои шумо ҳалол карда шуд. Онҳо шуморо (ба манзилаи) пӯшишанд ва шумо онҳоро (ба ҷои) пӯшишед. Худо донист, ки шумо дар ҳаққи хештан хиёнат мекардед, бар шумо ба меҳрубонӣ бозгашт ва аз шумо даргузашт, пас, алҳол бо занони худ мухолатат кунед ва он чиро, ки Худо барои шумо муқаддар кардааст,¹ талаб кунед; ва бихӯреду биошомед, то он, ки барои шумо риштаи сафед аз риштаи сиёҳ равшан шавад, (мурод) аз (риштаи сафед) фаҷр (аст). Пас аз он рӯзаро то шаб тамом кунед; ва дар ҳоле, ки дар масҷидҳо мӯътакиф бошед, занонро мисос макунад. Инҳо манҳиёти Худо аст, пас ба онҳо наздик машавед. Худо ҳамчунин оятҳои Худо барои мардумон баён мекунад, бошад ки парҳезгорӣ кунанд.
188. Ва амволи хешро дар миёни хеш ба ноҳақ махӯред ва амволи худро ба ҳокимон марасонед,² то поре аз амволи мардумонро ба ситам бихӯред; ва шумо медонед.
189. Дар бораи моҳҳо³ аз ту мепурсанд, бигӯ: «Онҳо барои мардумон ва барои ҳаҷ меоданд.⁴ Ва некӯкорӣ он нест, ки ба хонаҳо аз паси пушти онҳо дароед, валекин некӯкорӣ он аст, ки кас парҳезгорӣ кунад ва ба хонаҳо аз роҳи дарвозаҳо дарояд. Ва аз Худо ҳазар кунед, то бошад ки шумо растагор шавед».
190. Ва дар роҳи Худо бо касоне ҷанг кунед, ки бо шумо ҷанг мекунанд; ва аз ҳад магузаред. Ҳамоно Худо аз ҳад гузарандагонро дӯст намедорад.
191. Ва ҳар ҷо, ки мушриконро биёбед, онҳоро бикӯшед ва аз он ҷое, ки шуморо берун карданд,⁵ онҳоро берун кунед. Ва (ғалабаи) ширк аз қатл саҳттар аст; ва наздики Масҷиду-л-Ҳаром бо онҳо корзор макунад, то он гоҳ, ки бо шумо дар он ҷо корзор кунанд; ва агар бо шумо бичанганд, пас онҳоро бикӯшед. Сазои кофирон ҳамчунин аст.
192. Ва агар бозмонданд, пас, ҳамоно Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
193. Ва бо онҳо бичангед, то он ки ширк нобуд шавад ва дин маҳз барои Худо шавад. Ва агар бозмонданд,⁶ пас, дастдарозӣ нест, магар бар ситамкорон.
194. Моҳи ҳаром ивази моҳи ҳаром аст ва ҳурматҳо бо якдигар иваз

¹ Яъне: фарзанд.

² Яъне: ба ришва.

³ Яъне: аз моҳи ҳаҷ.

⁴ Яъне: то мардумон дар онҳо эҳроми ҳаҷ банданд.

⁵ Яъне: аз Макка.

⁶ Яъне: аз ширк.

мешаванд. Ва ҳар ки ба шумо тааддӣ кунад, пас, ба вай монанди дастдарозии вай ба шумо дастдарозӣ кунед; ва аз Худо ҳазар кунед ва бидонед, ки Худо бо парҳезгорон аст.

195. Ва дар роҳи Худо харҷ кунед ва ҳештанро бо дастҳои худ ба вартаи ҳалоқат маафканед ва некӯкорӣ кунед; ҳамонро Худо некӯкоронро дӯст медорад.
196. Ва ҳаҷчу умраро барои Худо тамоm кунед; ва агар боздошта шавед, пас, аз қурбонӣ он чи муяссар бошад, лозим аст; ва то он, ки қурбонӣ ба ҷояш бирасад, сарҳои худро матарошед; ва ҳар ки аз шумо бемор бошад, ё ўро дар сар ранҷе бошад, пас, ивази он рӯза ё садақа ё қурбонӣ лозим аст. Ва чун эмин шудед; ва ҳар ки ба сабаби адои умра то вақти ҳаҷ баҳравар шуд, пас, аз қурбонӣ он чи муяссар бошад, лозим аст; ва ҳар ки [қурбонӣ] наёбад, пас, се рӯз дар вақти ҳаҷ ва ҳафт рӯз – вақте ки аз сафар бозгардад, рӯза доштан лозим аст. Ин як даҳаи тамоm аст. Ин ҳукм барои касе аст, ки аҳли вай бошандаи Масҷиду-л-Ҳаром набошад. Ва аз Худо ҳазар кунед ва бидонед, ки Худо саҳтукубат аст.
197. Ҳаҷ ба моҳҳои донишашуда муваққат аст.¹ Ва ҳар ки дар ин моҳҳо ба худ ҳаҷро лозим кунад,² пас, дар ҳаҷ муҳолатати занон ва бадкорӣ ва бо ҳам муноқиша кардан ҷоиз нест. Ва ҳар чи аз некӣ мекунад, Худо онро медонад. Ва тӯша (ҳамроҳ) гиред; ҳамонро беҳтарин тӯша парҳезгорӣ аст.³ Ва эй соҳибони хирад, аз Ман битарсед.
198. Бар шумо гуноҳе нест, ки (дар мавсими ҳаҷ) аз Парвардигори худ рӯзӣ талаб кунед. Он гоҳ, ки аз Арафот бозгардед, назди Машъари Ҳаром Худоро ёд кунед; ва Худоро ба шукри он, ки ба шумо роҳ намудааст, ёд кунед; ҳамонро пеш аз ин аз гумроҳон будед.
199. Сипас, аз он ҷое бозгардед, ки (оммаи) мардумон бозмегарданд;⁴ ва ва аз Худо талаби омурзиш кунед; ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
200. Ва чун аркони ҳаҷчи ҳешро адо кардед, пас, Худоро ёд кунед⁵ – монанди падаронатонро ёд кардани шумо, балки ёд кардане зиёдтар. Ва аз мардумон касе ҳаст, ки мегӯяд: «Эй Парвардигори мо, дар дунё [насибаи моро] бидеҳ». Ва дар охират ўро ҳеҷ насибе нест.
201. Ва аз мардумон касе ҳаст, ки мегӯяд: «Эй Парвардигори мо, ба мо дар дунё неъмат ва дар охират неъмат бидеҳ ва моро аз азоби дӯзах маҳфуз дор».

¹ Яъне: шаввол ва зулкаъда ва даҳаи зулҳиҷча.

² Яъне: эҳром бандад.

³ Яъне: аз гадоӣ ва дуздӣ.

⁴ Яъне: аз Арафот.

⁵ Яъне: дар Мино.

202. Ин гурӯхро аз савоби¹ он чи ба амал овардаанд, баҳрае ҳаст. Ва Худо Зудҳисобкунанда аст.
203. Ва Худоро дар чанд рӯзи шумурдашуда² ёд кунед. Касе, ки дар ду рӯз шитоб(-и кӯч) кунад,³ гуноҳе бар вай нест; ва ҳар ки дер монад, гуноҳе бар вай нест; [ин ҳукм] барои касе аст, ки парҳезгорӣ кунад. Ва аз Худо битарсед ва бидонед, ки шумо ба сӯи Вай барангехта хоҳед шуд.
204. Ва аз мардумон касе ҳаст, ки сухани ӯ дар боби зиндагонии дунё туро ба шигифт меорад ва [ӯ] Худоро бар он чи дар дилаш ҳаст, гувоҳ меорад; ҳол он ки ӯ сахттарини ситезандагон аст.
205. Ва чун [аз пеши ту] бозгардад, дар замин бишитобад, то дар он табоҳӣ кунад ва зироату чаҳорпоён нобуд созад. Ва Худо табоҳкорино дӯст надорад.
206. Ва чун ба ӯ гуфта шавад: «Аз Худо ҳазар кун», – такаббур ӯро гирифта ба гуноҳ барад. Пас, кифояткунандаи вай дӯзах аст; ва ҳамоно вай бад чоест!
207. Ва аз мардумон касе ҳаст, ки худро барои талаби ризомандии Худо мефурушад. Ва Худо бар бандагон Мехрубон аст.
208. Эй касоне, ки имон овардаед, ҳама якҷо ба Ислом дароед ва гомҳои Шайтонро пайравӣ макунед;⁴ ба дурустӣ ки ӯ шуморо душмани ошкоро аст.
209. Ва агар баъд аз он, ки ба шумо суханони равшан омад, [боз] билағзед, пас, бидонед, ки Худо Ғолиби Доно аст.
210. Оё чашмдор нестанд,⁵ магар онро, ки Худо бо фариштагон дар соябонҳое аз абр [ба сарашон] биёяд⁶ ва кор ба анҷом расонида шавад? Ва корҳо ба сӯи Худо бозгардонида мешаванд.
211. Аз Банӣ Исроил бипурс: чӣ нишонаҳои равшан ба онҳо додем. Ҳар ки неъматҳои Худоро, баъд аз он ки ба вай биёяд, бадал кунад, пас, ҳамоно Худо саҳтуқубат аст.
212. Зиндагонии ин чаҳон барои кофирон ороста карда шудааст; ва [онҳо] ба аҳли имон тамасхур мекунанд. Ва касоне, ки парҳезгорӣ доранд, рӯзи қиёмат аз онҳо болотар бошанд. Ва Худо ба ҳар ки хоҳад, бешумор рӯзӣ медиҳад.
213. Мардумон як гурӯҳ буданд, пас Худо пайғамбаронро башоратдиҳанда ва бимкунанда фиристод ва бо онҳо Китобро ба ростӣ фуруд овард, то (он Китоб) миёни мардумон дар он чи, ки дар он ихтилоф карданд, ҳукм кунад. Ва ба ҷуз касоне, ки ба онҳо Китоб

¹ Яъне: савоби охират.

² Яъне: айёми Мино.

³ Яъне: аз роҳи Мино.

⁴ Яъне: дар усул мухталиф машавед.

⁵ Яъне: аҳли исён.

⁶ Яъне: азоби Худо биёяд.

дода шуд – баъд аз он, ки ба онҳо нишонаҳо омад – аз рӯи ҳасад дар миёни хеш – дар он [касе] ихтилоф накард. Пас Худо ба иродаи Худ мӯъминонро ба он ҳақ, ки дар он ихтилоф карданд, роҳ намуд. Ва Худо ҳар киро хоҳад, ба сӯи роҳи рост роҳ менамояд.

214. Оё пиндоштед, ки ба бихишт дароед, ҳол он ки ҳанӯз ба шумо ҳолати ононе пеш наомадааст, ки пеш аз шумо гузаштанд; ба онҳо саҳтию меҳнат расид ва [онҳо] чунбонида шуданд, то он ки пайғамбар ва касоне, ки бо вай имон оварданд, мегуфтанд: «Ёрӣ додани Худо кай бошад?» Огоҳ шавед, ки ҳамоно ёрӣ додани Худо наздик аст.
215. Аз ту суол мекунанд: «Чӣ (навъи харҷ кардан) харҷ кунанд?» Бигӯ: «Он чӣ аз мол харҷ мекунад, пас, бояд барои падару модар ва хешовандон ва ятимон ва дарвешон ва мусофирон бошад. Ва ба дурустӣ ки Худо ба он чи аз некӣ мекунад Доно аст».
216. Ҷанг бар шумо лозим карда шуд ва он барои шумо душвор аст. Ва шояд ки шумо чизеро нохуш доред ва ҳол он ки вай барои шумо беҳтар бошад; ва шояд ки шумо чизеро дӯст доред ва ҳол он ки вай барои шумо бад бошад. Ва Худо медонад ва шумо намедонед.
217. Аз ту дар бораи ҷанг кардан дар моҳи ҳаром¹ суол мекунанд, бигӯ: «Ҷанг кардан дар он саҳт коре аст, вале боздоштан аз роҳи Худо ва ногаравидан ба Худо ва боздоштан аз Масҷиду-л-Ҷаром ва берун кардани аҳли ин Масҷид назди Худо аз он саҳттар аст; ва фитна ангехтан² аз куштан саҳттар аст. Ва [онҳо] ҳамеша бо шумо ҷанг мекунанд, то ин ки шуморо аз динатон³ – агар тавонанд – бозгардонанд. Ва ҳар ки аз шумо аз дини худ баргардад, пас кофир бимирад – корҳои ин гурӯҳ дар дунё ва охират нобуд шавад ва онҳо бошандагони дӯзаханд, онҳо дар он ҷо ҷовиданд.
218. Ҳамоно касоне, ки имон оварданд ва касоне, ки ҳичрат карданд ва дар роҳи Худо ҷиход намуданд, ба бахшоиши Худо умед доранд. Ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
219. Аз ту дар бораи шароб ва қимор суол мекунанд. Бигӯ: «Дар ин ҳар ду гуноҳи саҳт аст ва барои мардумон нафъҳои [ҳам] ҳаст;⁴ ва гуноҳи гуноҳи ин ҳар ду аз нафъи онҳо саҳттар аст.⁵ Ва аз ту суол мекунанд: нанд: чӣ чиз харҷ кунанд. Бигӯ: «(Харҷ кунед) зиёдаро».⁶ Худо ҳамчунин оятҳоро барои шумо баён мекунад, то бошад ки тааммул кунед –
220. – дар (маслиҳати) дунё ва охират. Ва аз ту дар бораи ятимон суол

¹ Яъне: раҷаб ва зулқайда ва зулҳиҷча ва муҳаррам.

² Яъне: тарвиҷи ширк.

³ Яъне: аз Ислом.

⁴ Яъне: дар дунё.

⁵ Яъне: ҳароманд ва аз манфиатҳои онҳо сарфи назар бояд кард.

⁶ Яъне: аз ҳоҷати зарурӣ.

мекунанд. Бигӯ: «Ба салоҳ овардани кори онҳо беҳтар аст; ва агар бо онҳо мушоракат кунед, пас онҳо бародарони шумоанд. Ва Худо табоҳкорро аз салоҳкор бозмедонад; ва агар Худо мехост, бар шумо саҳт мегирифт: ба дурустӣ ки Худо Ғолиби Устуворкор аст.

221. Ва занони ширкорандаро ба занӣ магиред, то он ки имон оранд; ва ҳамоно канизаки мӯъмина аз зани ширкоранда беҳтар аст, агарчи шуморо ба шигифт оварда бошад. Ва ба мушрикони ба занӣ мадихед,¹ то он ки имон оранд; ва ҳамоно бандаи мӯъмин аз мушрик беҳтар аст, агарчи шуморо ба шигифт оварда бошад. Онҳо² ба сӯи дӯзах мехонанд; ва Худо ба ҳукми Худ ба сӯи бихишт ва ба сӯи омурзиш мехонад ва оятҳои Худро барои мардумон баён мекунад, то бошад ки пандпазир шаванд.
222. Ва аз ту дар бораи ҳайз суол мекунанд. Бигӯ: «Вай наҷосат аст. Пас, аз занон дар ҳоли ҳайз як сӯ шавед ва ба онҳо наздикӣ макумед, то он ки пок шаванд; ва чун нек пок шаванд,³ пас, ба онҳо аз он роҳ, ки Худо ба шумо амр кардааст,⁴ наздикӣ кунед. Ба дурустӣ ки Худо тавбакунандагонро дӯст медорад ва покшавандагонро дӯст медорад.
223. Занонатон киштзори шумоанд, пас, ба киштзори хеш ба ҳар равише, ки хоҳед, биёед. Ва барои худатон пеш фиристед;⁵ ва аз Худо битарсед ва бидонед, ки шумо бо Вай мулоқот хоҳед кард. Ва мӯъминонро башорат деҳ.
224. Ва (номи) Худоро дастмол барои савгандони худ макумед – барои иҷтиноб аз он, ки некӯкорӣ кунед ва парҳезгорӣ намоед ва дар миёни мардумон салоҳ оред.⁶ Ва Худо Шунавои Доно аст.
225. Худо шуморо барои беҳудагӯй дар савгандҳоятон муоҳиза намекунад, валекин Худо барои он чи, ки дилҳоятон қасд кардааст, муоҳиза мекунад. Ва Худо Омурзандаи Бурдбор аст.
226. Барои он қасон, ки аз занони хеш ийло мекунанд,⁷ чаҳор моҳ интизор кардан [лозим] аст; ва агар бозгаштанд,⁸ пас, ҳамоно Худо Омурзандаи Мехрубон аст.
227. Ва агар ҷудоиро қасд карданд, пас, ҳамоно Худо Шунавои Доно аст.
228. Ва он занон, ки ба онҳо талоқ дода шуд, [бояд] хештанро то се ҳайз (ё се тухр) интизор кунанд; ва агар ба Худо ва рӯзи бозпасин имон меоранд, [пас] барои онҳо пӯшидани он чи, ки Худо дар раҳмҳояшон офаридааст, ҷоиз нест; ва шавҳаронашон – агар некӯкориро хоҳанд

¹ Яъне: занони мӯъминро.

² Яъне: мушрикони.

³ Яъне: ғусл ба ҷо оранд.

⁴ Яъне: аз роҳи пеш, ки тифл пайдо шавад.

⁵ Яъне: аъмоли солахаро.

⁶ Яъне: савганд барои мавқуф гузоштани кори нек ҷоиз нест.

⁷ Яъне: қасам мехӯранд, ки ҷимоъ накунанд.

⁸ Яъне: аз паси савганд.

– ба бозовардани онҳо [дар ҳиболаи худ] дар ин муддат сазовортаранд. Ва занонро [аз ҳуқуқ бар мардон] монанди он чи ҳаст, ки [мардонро] бар занон аст – ба ваҷҳи писандида; ва мардонро бар онҳо баландӣ аст. Ва Худо Ғолиби Устуворкор аст.

229. Талоқ(-и раҷъӣ) ду бор аст, (пас аз он) ё ба хушхӯӣ нигоҳ доштан аст ё ба некӯӣ раҳо кардан. Ва ба шумо ҳалол нест, ки аз он чи ба занон додаед, чизеро бозгиред,¹ магар он ки марду зан битарсанд, ки аҳкоми Худоро барпо натавонанд дошт.² Ва агар битарсед аз он, ки ин ҳар ду аҳкоми Худоро барпо надоранд, пас бар онҳо гуноҳе нест, ки зан (ба ивази худ) фидя бидиҳад. Ин ҳадҳои (муқарраркардаи) Худо аст ва аз онҳо берун маравед. Ва ҳар ки аз худуди Худо берун равад, ситамкор аст.
230. Ва агар ӯро талоқ дод,³ пас он зан он мардро ҳаргиз ҳалол наметашавад, то он, ки ба никоҳи шавҳаре дигар дарояд;⁴ ва агар ӯ⁵ занро талоқ дод, пас, бар он ҳар ду гуноҳе нест дар он, ки бо ҳам ба никоҳ бозгарданд – агар бидонанд, ки аҳкоми Худоро барпо дошта метавонанд. Ва ин худуди Худо аст, онро барои қавме баён мекунад, ки медонанд.
231. Ва чун занонро талоқ додед ва ба меоди худ расиданд, пас онҳоро ба некӯӣ нигоҳ доред ё онҳоро ба некӯӣ раҳо кунед. Ва онҳоро барои зарар расонидан нигоҳ мадоред, то ситам кунед; ва ҳар ки чунин кунад, пас, ҳамонро бар ҳештан ситам кардааст. Ва оятҳои Худоро ба тамасхур магиред ва неъматҳои Худоро бар ҳештан ва он чиро аз Китоб ва илм, ки бар шумо фуруд овард ва шуморо ба он панд медиҳад, ёд кунед: ва аз Худо битарсед ва бидонед, ки Худо ба ҳар чиз Доно аст.
232. Ва чун занонро талоқ додед ва ба меоди худ расиданд,⁶ пас, онҳоро аз он манъ макунед, ки бо шавҳаронашон⁷ никоҳ кунанд – вақте ки дар миёни хеш ба равиши писандида бо якдигар розӣ шуданд. Ба ин ҳукм ҳар касе аз шумо панд дода мешавад, ки ба Худо ва рӯзи қиёмат имон дошта бошад. Ин кор барои шумо хуштар ва покизатар аст. Ва Худо медонад ва шумо намедонед.
233. Ва модарон бояд ки ба фарзандони худ ду соли тамом шир диҳанд. Ин ҳукм барои касе аст, ки мехоҳад муддати шир доданро тамом кунад; ва хӯроку пӯшоки ин занони ширдеҳ ба ваҷҳи писандида дар (ӯҳдаи) падар аст. Ва бар ҳеч кас – ба чуз қадри тавоноии ӯ – воҷиб карда намешавад; модарро ба сабаби фарзандаш ранҷ набояд дод ва

¹ Яъне: ҳалол нест, ки ба бадали талоқ аз маҳр бигиред.

² Яъне: дар муошират.

³ Яъне: бори сеюм.

⁴ Яъне: ӯ духул кунад.

⁵ Яъне: ин шавҳари дигар.

⁶ Яъне: иддат гузашт.

⁷ Яъне: бо шавҳарони пешинаи худ.

на падарро ба сабаби фарзандаш. Ва бар ворис¹ [низ] монанди ин (лозим) аст. Ва агар падару модар баъд аз ризомандии миёни якдигар ва машварат кардан бо якдигар бихоҳанд [кӯдакро] аз шир боз кунанд,² пас, ҳеч гуноҳ бар инон нест. Ва агар хоҳед, ки барои фарзандони худ доя гиред ва агар он чиро, ки доданаширо муқаррар кардед, ба хушхӯии тамои таслим намудед, пас ҳеч гуноҳ бар шумо нест. Ва аз Худо битарсед ва бидонед, ки Худо ба он чи мекунад, Биност.

234. Ва касоне, ки аз шумо бимиранд ва занонро бигуздоранд, бояд ки (ин занон) хештанро чаҳор моҳу даҳ рӯз интизор кунанд. Ва чун ба меоди хеш расиданд, пас, дар он чи ба ваҷҳи писандида дар ҳаққи хештан мекунад,³ бар шумо гуноҳе нест. Ва Худо ба он чи мекунад, Огоҳ аст.

235. Ва дар сухане, ки бо он аз хостгории занон киноят кунед,⁴ ё [онро] дар дилҳои худ пинҳон доред, бар шумо гуноҳе нест. Худо донист, ки шумо ин занонро ёд хоҳед кард. Валекин ба онҳо ниҳонӣ никоҳро ваъда макунад, магар он ки сухане писандида гӯед,⁵ ва ба ақди никоҳ никоҳ қасд макунад, то он ки меоди муқаррар ба ниҳояти худ расад. Ва бидонед, ки Худо он чиро медонад, ки дар дилҳои шумо аст. Пас, аз Ё битарсед ва бидонед, ки Худо Омурзандаи Бурдбор аст.

236. Бар шумо гуноҳе нест, агар занонро дар он вақт талоқ диҳед, ки ҳанӯз ба онҳо даст нарасонидаед, ё бо онҳо маҳреро муайян накардаед; ва (ин) муталлақотро баҳра диҳед: бар тавонгар – миқдори ҳоли ӯ; ва бар тангдаст – миқдори ҳоли ӯ; ба хушхӯӣ баҳра додан бар некӯкорон лозим шудааст.

237. Ва агар занонро, пеш аз он ки ба онҳо даст расонед, талоқ диҳед ва барои онҳо маҳре муайян карда бошед, пас, нимаи он чи лозим аст, ки муайян кардаед, магар он ки занон бибахшанд; ё он касе, ки ақди никоҳ ба дасти ӯст, даргузарад.⁶ Ва он, ки даргузаред, ба парҳезгорӣ парҳезгорӣ наздиктар аст. Ва дар миёни хеш эҳсон карданро фаромӯш макунад. Ҳамоно Худо ба он чи мекунад, Биност.

238. (Ҳамаи) намозҳо ва намози миёнаро⁷ нигоҳдорӣ кунед; ва барои Худо [ба тариқи] фармонбардорӣ бар пой биистед.

239. Ва агар тарсидед,⁸ пас, пиёда ё савора (намоз гузоред). Ва чун эмин шавед, пас, Худоро ёд кунед, чунон ки ба шумо он чиро омӯхтааст, ки намедонистед.

¹ Яъне: васӣ.

² Яъне: пеш аз ду сол.

³ Яъне: никоҳ ба таври шаръӣ.

⁴ Яъне: дар миёни иддат.

⁵ Яъне: ба киноят.

⁶ Яъне: шавҳар ҳаққи худро гузошта, тамои диҳад.

⁷ Яъне: хусусан намози асрро.

⁸ Яъне: аз душман ва монанди он.

240. Ва [бар] онон аз шумо, ки бимиранд ва занонро бигузоранд, барои занонашон васият кардан лозим карда шуд – бо он, ки ба онҳо то як сол ғайри баровардан¹ баҳра диҳанд. Ва агар берун раванд,² дар он чи аз кори писандида дар ҳаққи хештан кунанд,³ бар шумо гуноҳе нест. Ва Худо Ғолиби Устуворкор аст.
241. Ва талоқдодашудагонро ба хушхӯй баҳраманд сохтан лозим аст.⁴ [Ин] бар парҳезгорон лозим карда шуд.
242. Ҳамчунин Худо аҳкоми Худро барои шумо баён мекунад, то бошад ки шумо ба ақл дарёбед.
243. Оё касонеро надидӣ, ки аз бими марг аз хонаҳои худ берун омаданд ва онҳо ҳазорон буданд? Пас Худо ба онҳо гуфт: «Бимиред!» Онҳоро боз зинда гардонид. Ба дурустӣ ки Худо [нисбат] ба мардумон Соҳиби бахшоиш аст, валекин аксари онҳо сипос намегузоранд.
244. Ва дар роҳи Худо ҷанг кунед ва бидонед, ки Худо Шунавои Доно аст.
245. Кист он, ки Худоро вом диҳад – вом додани нек; пас Худо онро барои ӯ дучанд, ба маротиб бисёр месозад. Ва Худо (рӯзиро) танг месозад ва кушода мекунад. Ва ба сӯи ӯ бозгардонида мешавад.
246. Оё ҷамоатеро аз Банӣ Исроил баъд аз Мӯсо надидӣ, чун ба пайғамбари худ гуфтанд: «Подшоҳе барои мо барпо кун, то дар роҳи Худо ҷанг кунем». (Пайғамбар) гуфт: «Агар бар шумо ҷанг (кардан) вочиб карда шавад, оё аз он наздик ҳастед, ки ҷанг накунед?» Гуфтанд: «Моро чӣ шудааст, ки дар роҳи Худо ҷанг накунем? Ва ба дурустӣ ки аз хонаҳои хеш берун ва аз фарзандони хеш ҷудо карда шудем». Пас, он гоҳ, ки бар онҳо ҷанг вочиб карда шуд, ба ҷуз андаке аз онҳо, [ҳама] рӯй гардонданд. Ва Худо ба ситамкорон Доно аст.
247. Ва пайғамбарашон ба онҳо гуфт: «Ба дурустӣ ки Худо Толутро барои шумо подшоҳ муқаррар кардааст». Гуфтанд: «Чӣ гуна ӯро бар мо подшоҳӣ бошад ва [ҳол он ки] мо аз вай ба подшоҳӣ сазоворгарем ва вайро аз мол фароҳӣ дода нашудааст». Гуфт: «Ба дурустӣ ки Худо ӯро бар шумо баргузидааст ва ӯро фароҳӣ дар дониш ва афзунӣ дар бадан додааст». Ва Худо подшоҳии Худро ба ҳар ки хоҳад мебахшад ва Худо Фароҳнеъматии Доно аст.
248. Пайғамбарашон ба онҳо гуфт: «Ҳамоно нишонаи подшоҳии ӯ он аст, ки ба шумо сандуке биёяд; дар он аз Парвардигоратон ороми дил ва бақия (аз табаррукоте) ҳаст, ки онро Оли Мӯсо ва Оли Ҳорун гузоштаанд. Онро фариштагон бармедоранд. Агар бовардорандаед, ба дурустӣ ки дар ин (сурат) барои шумо нишонае ҳаст».

¹ Яъне: аз хона.

² Яъне: баъд аз як сол.

³ Яъне: аз зебу зинат ва талаби шавҳар.

⁴ Яъне: нафақа ва маскан.

249. Пас, чун Толут бо лашкарҳо баромад, гуфт: «Ҳамоно Худо шуморо ба ҷӯе озмоишкунанда аст: ҳар ки аз он ҷӯй бишомад, пас, аз (они) ман нест; ва ҳар ки онро начашад, магар он ки ба дасти худ як каф об бардорад, пас, ӯ аз (они) ман аст». Пас, ба ҷуз андаке аз онҳо [ҳама] аз он ҷӯй ошомиданд. Ва он гоҳ, ки Толут ва мӯъминони ҳамроҳи ӯ аз ҷӯй гузаштанд, гуфтанд: «Имрӯз моро ба муқобили Ҷолут ва лашкарҳои ӯ тавоноие нест». Онон, ки медонистанд бо Худо мулоқот хоҳанд кард, гуфтанд: «Басо гурӯҳи андак, ки ба иродаи Худо бар гурӯҳи бисёр ғолиб шуд. Ва Худо бо шикобоён аст».
250. Ва он гоҳ, ки барои ҷанги Ҷолут ва лашкарҳои вай (ба майдон) омаданд, гуфтанд:¹ «Эй Парвардигори мо, бар мо шикебой бибахш ва қадамҳои моро муҳкам кун ва моро бар гурӯҳи ногаравидагон ғалаба дех».
251. Пас, ба тавфиқи Худо онҳоро шикаст доданд; ва Довуд Ҷолутро кушт. Ва Худо ба Довуд подшоҳию илм дод ва аз он чи мехост, ӯро биомӯхт. Ва агар Худо гурӯҳе мардумонро ба дасти гурӯҳе дур намекард, ҳамоно замин табоҳ мешуд, валекин Худо бар оламиён Соҳиби бахшоиш аст.
252. Инҳо оёти Худо аст, онро ба ростӣ бар ту² мехонем. Ва ба дурустӣ ки ту аз пайғамбаронӣ.
253. [Мо] баъзе аз ин пайғамбаронро бар баъзе фазл додем: аз онҳо касе ҳаст, ки Худо бо ӯ сухан гуфт ва баъзеро дар мартабаҳо баланд кард ва ба Исо писари Марям мӯъҷизаҳо додем ва ӯро ба Рӯҳу-л-Қудус қувват додем; ва агар Худо мехост, касоне, ки баъд аз пайғамбарон буданд, пас аз он, ки ба онҳо ҳуччатҳо омад, ба якдигар намечангиданд; валекин ихтилоф карданд; ва аз онҳо касе ҳаст, ки имон овард; ва аз онҳо касе ҳаст, ки кофир шуд. Ва агар Худо мехост, бо якдигар намечангиданд; валекин Худо он чи мехоҳад, мекунад.
254. Эй касоне, ки имон овардаед, аз он чи ба шумо рӯзӣ додаем, харч кунед, пеш аз он, ки рӯзе биёяд, ки дар он на хариду фурӯш ҳаст ва на дӯстӣ ва на шафоат. Ва ҳамоно кофирон золиманд.
255. Худо, ки ба ҷуз Вай ҳеч маъбуде нест, Зиндаи Поянда аст; Ҷӯро на пинаке мегирад ва на хоб; он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст, аз они Ҷӯст. Кист он, ки назди Ҷӯ – ҷуз ба ҳукми Ҷӯ – шафоат кунад? Он чиро медонад, ки пеши дасти онҳо аст ва он чиро, ки паси пушти онҳо аст; ва мардумон аз маълумоти Ҳақ чизеро, ба ҷуз он чи Вай хостааст, дар намегиранд; подшоҳии Ҷӯ осмонҳову заминро фаро гирифтааст; ва нигоҳбонии ин ҳар ду барои Ҷӯ гарон нест; ва Ҷӯ Балан-дмартабаи Бузургвор аст.

¹ Яъне: нӯшандагон гуфтанд.

² Мухотаб Муҳаммад (с) аст.

256. Барои дин чабр кардан [раво] нест. Ба дурустӣ ки роҳёбӣ аз гумроҳӣ зоҳир шудааст. Ва ҳар ки бутро мункир шавад ва ба Худо имон орад, пас, ҳамоно ба дастовези муҳкаме чанг задааст, ки онро гусастан нест. Ва Худо Шунавои Доно аст.
257. Худо Корсози касонест, ки имон овардаанд, онҳоро аз ториқиҳо ба сӯи равшанӣ берун меорад. Ва онон, ки кофиранд, корсозонашон бутонанд, онҳоро аз равшанӣ ба сӯи ториқиҳо берун меоранд; ин ҷамоа бошандағони дӯзаханд, онҳо дар он ҷо ҷовиданд.
258. Оё касеро надидӣ, ки бо Иброҳим дар боби Парвардигори ӯ – дар муқобалаи он, ки Худо ба ӯ¹ подшоҳӣ дод, муқобара кард? Чун Иброҳим гуфт: «Парвардигори ман Он аст, ки зинда мекунад ва мемиронад». Гуфт: «Ман зинда мекунам ва мемиронам».² Иброҳим гуфт: «Ба дурустӣ ки Худо офтобро аз машриқ меорад, ту онро аз (тарафи) мағриб биёр». Пас, кофир мағлӯб шуд. Ва Худо гурӯҳи ситамкоронро роҳ наменамаод.
259. Ё монанди он шахс,³ ки бар деҳе гузашт, ки он бар сакфҳои худ афтада буд, гуфт: «Худо чӣ гуна инро баъди мурданаши зинда мекунад?» Худо ӯро сад сол мурда кард, баъд аз он ӯро барангехт, гуфт. «Чӣ қадар диранг кардӣ?» Гуфт: «Як рӯз диранг кардам, ё порас аз рӯз». Гуфт: «Балки сад сол диранг кардӣ, таому ошомидани худро бибин, ки мутағаййир нашудааст, дарозгӯши худро бибин! Меҳоҳем, ки туро барои мардумон нишона гардонем, ба устухонҳо бинигар, чӣ гуна онро чунбиш медиҳем, баъд аз он бар он гӯшт мепӯшонем» Пас, чун (ин ҳол) барои ӯ возеҳ шуд, гуфт: «Медонам, ки ҳамоно Худо бар ҳама чиз Тавоно аст».
260. Ва чун Иброҳим гуфт: «Эй Парвардигори ман, ба ман бинамо, чӣ гуна мурдагонро зинда мекунӣ?» (Худо) гуфт: «Оё бовар надоштаӣ?» Гуфт: «Оре,⁴ валекин (меҳоҳам, ки) дили ман ором гирад». (Худо) гуфт: «Аз паррандагон чаҳор-торо бигир ва ҳамаро (пора-пора) назди худ ба ҳам овар, баъд аз он бар ҳар кӯҳе аз онҳо порасро бигуззор: баъд аз он онҳоро нидо кун. Албатта, шитобон пеши ту биёянд. Ва бидон, ки Худо Ғолиби Устуворкор аст».
261. Сифати онон, ки амволи худро дар роҳи Худо харҷ мекунанд, монанди сифати як дона аст, ки ҳафт хӯшаро бирӯёнад, дар ҳар хӯша сад дона аст. Ва Худо ба ҳар ки хоҳад, дучанд медиҳад; ва Худо Фароҳнеъматӣ Доно аст.
262. Барои онон, ки амволи худро дар роҳи Худо харҷ мекунанд, сипас, аз пайи он харҷ кардан миннат (ниҳодан) ва изо (расонидан)-ро [дар

¹ Яъне: Нимрӯд.

² Яъне: ба ситам мустаҳикқи куштанро мегузорам ва касеро, ки мустаҳикқи куштан нест, мекушам.

³ Он шахс Узайр буд.

⁴ Яъне: бовар доштаам.

миён] намеоранд, назди Парвардигорашон муздашон хаст; ва бар онҳо тарсе нест ва онҳо андӯхгин намешаванд.

263. Сухани мулоим гуфтан ва даргузаштан¹ беҳтар аз он хайрот аст, ки аз пай он озурда кардан бошад. Ва Худо Бениёзи Бурдбор аст.
264. Эй касоне, ки имон овардаед, хайроти худро ба миннат ниҳодан ва озурда кардан табоҳ макунед, ҳамчун касе, ки моли худро барои намоендан ба мардумон харч мекунад ва ба Худову рӯзи қиёмат имон надорад; ва сифати ӯ монанди сифати санги соф аст, ки бар он андак хок бошад, ба он бороне азим расад, пас, онро сахт (ва соф) мегузорад. (Аҳли риё) бар чизе аз он чи амал карданд, тавоноӣ надоранд. Ва Худо гурӯҳи кофиронро роҳ наменамояд.
265. Ва сифати онон, ки молҳои хешро аз ҷиҳати талаби ризомандии Худо ва барои саботи эътиқоди худ харч мекунанд, монанди сифати боғе аст дар макони баланд, ки ба он бороне азим расидааст, пас, меваҳои худро дучандон оварад. Ва агар ба он борон намерасид [ҳам], шабнам кифоят мекард. Ва Худо ба он чи мекунад, Биност.
266. Оё касе аз шумо дӯст медорад, ки боғе аз дарахтони хурмо ва ангур дошта бошад, зери он ҷӯйҳо меравад; ва ӯро дар он боғ аз ҳар чинс меваҳо бошад; ва ӯро калонсолӣ расида бошад; ва фарзандони нота-вон дошта бошад; пас, дар ин ҳолат он боғро гирдбоде расад, ки дар он оташ аст ва пок бисӯзад? Ҳамчунин Худо оятҳоро барои шумо возеҳ месозад, то бошад ки тааммул кунед.
267. Эй касоне, ки имон овардаед, аз покизаҳои он чи шумо ба даст овардаед ва аз (покизаҳои) он чи барои шумо аз замин берун овардаем, харч кунед; ва аз он чи харч мекунад, нохушу табоҳи онро қасд макунед ва [ҳол он ки] худатон гирандаи он нестед, ба ҷуз вақте ки дар (гирифтани) он чашмпӯшӣ кунед. Ва бидонед, ки Худо Бениёзи Сутудақор аст.
268. Шайтон тангдастиро ба шумо ваъда медиҳад ва ба беҳаёӣ мефармояд. Ва Худо аз ҷониби Худ омурзишро ва неъмат доданро ваъда мекунад. Ва Худо Фарохнеъматӣ Доно аст.
269. Ба ҳар ки хоҳад, дониш медиҳад; ва ҳар кас, ки дониш дода шудааст, пас, ҳамонро некӯии бисёр дода шудааст. Ва ба ҷуз соҳибони хирад [касе] пандпазир намешавад.
270. Ва ба дурустӣ, Худо он чиро медонад, ки аз хайрот харч кардед, ё аз назре бар худ лозим кардед. Ва ситамкоронро ҳеҷ ёридиҳандае нест.
271. Агар хайротро ошкоро кунед, пас, ин [кор] некӯ аст; ва агар онро пинҳон кунед ва онро ба фақирон бидиҳед, пас, ин бароятон беҳтар аст; ва аз шумо баъзе гуноҳонатонро дур месозад. Ва Худо ба он чи мекунад, Огоҳ аст.

¹ Яъне: аз беадабии гадоӣ.

272. Ҳидояти онҳо бар ту¹ лозим нест, валекин Худо ҳар киро мецоҳад, ҳидоят мекунад. Ва он чи аз мол харҷ кардед, (нафъ) барои (зоти) шумо аст. Ва лоиқ нест, ки чуз барои талаби рӯи Худо харҷ кунед. Ва он чи аз мол харҷ кардед, ба тамоm ба (сӯи) шумо расонида шавад;² ва шумо ситам карда нахоҳед шуд.
273. (Хайрот) барои он фақирон аст, ки дар роҳи Худо банд карда шуданд,³ дар замин сафар карда наметавонанд; [шахси] нодон онҳоро ба сабаби тамаъ накарданашон тавонгар мепиндорад. Ту онҳоро ба қиёфаашон мешиносӣ, ба исрор аз мардумон суол намекунад. Ва он чи аз мол харҷ кунед, пас, ҳамоно Худо ба он Доно аст.
274. Касоне, ки амволи худро шабу рӯз, пинҳону ошкоро харҷ мекунанд, муздашон назди Парвардигорашон аст; ва бар онҳо тарсе нест ва онҳо андӯхгин намешаванд.
275. Касоне, ки суд меҳӯранд, барнамехезанд,⁴ магар монанди касе, ки Шайтон ба сабаби осеб расонидан ӯро девона сохтааст, бармехезад. Ин ба сабаби он аст, ки судхорон гуфтанд: «Чуз ин нест, ки савдогарӣ монанди суд аст». Ва Худо савдогариро ҳалол кардааст ва судро ҳаром сохтааст. Агар касе, ки ба вай аз ҷониби Парвардигораш панд омада бошад ва ӯ аз ин кор бозмонад, пас, он чи гузашт,⁵ аз он ӯст ва кори ӯ ба Худо (муфавваз) аст. Ва касоне, ки (ба судхорӣ) бозгарданд,⁶ пас, он гурӯҳ бошандагони дӯзаханд, онҳо дар он ҷо ҷовиданд.
276. Худо (баракати) судро нобуд месозад ва (баракати) хайротро афзун месозад. Ва Худо ҳар носипоси гунаҳкорро дӯст надорад.
277. Ҳамоно касоне, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд ва намозро барпо доштанд ва закотро доданд, муздашон назди Парвардигорашон аст; ва бар онҳо тарсе нест ва онҳо андӯхгин намешаванд.
278. Эӣ касоне, ки имон овардаед, аз Худо ҳазар кунед; ва агар аз аҳли имон ҳастед, он чиро, ки аз суд мондааст, тарк кунед.
279. Агар [тарк] накардед, пас, ба ҷанге аз тарафи Худо ва расули ӯ хабардор бошед. Ва агар тавба кунед, пас, асли молҳоятон аз он шумо аст: шумо ситам намекунад ва бар шумо ситам карда намешавад.
280. Ва агар муфлисе бошад, пас то тавонгарӣ мӯҳлат додан лозим аст; ва агар медонед, он ки хайрот кунед, барои шумо беҳтар аст.
281. Ва аз он рӯз ҳазар кунед, ки дар он ба сӯи Худо бозгардонида мешавед, пас ба ҳар кас он чи амал кардааст, тамоm дода шавад ва

¹ Мухотаб Муҳаммад (с).

² Яъне: савоби он.

³ Яъне: ба сабаби машғул будан бо ҷиход ё умури дин чизе аз моли дунё касб карда наметавонанд.

⁴ Яъне: аз гӯр.

⁵ Яъне: қабл аз ояти таҳрим.

⁶ Яъне: баъд аз ояти таҳрим.

онҳо ситам карда нашаванд.

282. Эй касоне, ки имон овардаед, агар бо якдигар ба вом додан то вақти муқаррар муомила кунед, пас, онро бинависед; ва бояд ки нависандаи боинсоф миёни шумо бинависад; ва нависанда сар бозназанад аз он, ки нависад, чунон ки ўро Худо омӯхтааст. Пас, бояд ки вай бинависад ва он кас, ки вом бар зиммаи вай аст, бояд ки имло кунад ва аз Худо – Парвардигори худ битарсад ва аз он (вом) чизеро нуқсон накунад. Ва агар касе, ки вом бар зиммаи вай аст, беҳирад ё нотавон бошад ё имло карда натавонад, пас, бояд ки коргузори ў боинсофона имло кунад; ва аз мардони хеш¹ ду шоҳидро ба гувоҳӣ гирад; ва агар ду мард набошад, пас, як марду ду зан аз он гувоҳон, ки шумо ризоманд бошед, (кифоят аст), то агар як зан фаромӯш кунад, яке дигариро ёд диҳад. Ва он гоҳ, ки гувоҳон талабида шаванд, бояд ки сар бозназананд. Ва аз он монда машавед, ки ҳақро нависед – кам бошад ё бисёр – то муддати он. Ин [навиштан] назди Худо боинсофтар ва барои гувоҳӣ дурусттар ва аз он, ки дар шак нашавед, қарибтар аст; магар вақте ки он муомила савдогарии даст ба даст бошад, ки онро миёни худ дастгардон мекунад – пас, бар шумо гуноҳе дар он нест, ки онро нанависед. Ва ҳар гоҳ, ки хариду фурӯш кунед, гувоҳ гиред. Ва нависанда ва гувоҳ бояд ки ранҷ дода нашаванд; ва агар чунин бикунед, пас, ҳамоно ин барои шумо гуноҳ аст. Ва аз Худо битарсед; ва Худо шуморо меомӯзад; ва Худо ба ҳар чиз Доно аст.
283. Агар дар сафар бошед ва нависандае наёбед, пас гарави ба даст овардашуда лозим аст. Ва агар гурӯҳе аз шумо гурӯҳеро амин донанд, пас он кас, ки амин доништа шуд, бояд ки амонати худро адо кунад ва аз Худо – Парвардигори худ – битарсад. Ва гувоҳиро пинҳон накунад; ва ҳар ки онро пинҳон кунад, пас, ба дурустӣ ки дили ў гунаҳкор аст. Ва Худо ба он чи мекунад, Доно аст.
284. Он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст, аз они Худо аст; ва агар он чиро, ки дар дили шумо аст, ошкоро кунед, ё онро пинҳон доред, Худо, албатта, ҳисоби онро аз шумо бигирад; пас, касеро, ки хоҳад, биомурзад ва касеро, ки хоҳад, азоб кунад. Ва Худо бар ҳама чиз Тавабно аст.
285. Пайғамбар ба он чи аз Парвардигораш ба сӯи ў фуруд оварда шуд, бовар дошт ва мӯъминон низ; ҳама ба Худо ва фариштагони Ў ва Китобҳои Ў ва пайғамбарони Ў имон оварданд. (Гуфтанд:) Миёни ҳеҷ касе аз пайғамбарони Ў фарқ намегузорем. Ва гуфтанд: «Шунидем ва фармонбардорӣ кардем. Эй Парвардигори мо, омурзиши Туро мехоҳем ва бозгашт ба сӯи Ту аст».
286. Худо бар ҳеҷ кас чуз ба миқдори тоқаташ вочиб намекунад, он чи

¹ Яъне: аз мусулмонон.

амал кард, аз они \bar{u} аст ва он чи гуноҳ кард, бар вай аст. «Эй Парвардигори мо, агар фаромӯш кунем, ё хато кунем, моро (ба укубат) магир. Эй Парвардигори мо, бар сари мо бори гарон манех, чунон ки онро бар сари касоне ниҳодӣ, ки пеш аз мо буданд. Эй Парвардигори мо, ва бар сари мо он чиро манех, ки моро бардошти он нест. Ва аз мо даргузар ва моро биомурз ва бар мо бибахшой, Туй Худованди мо, пас, моро бар гурӯҳи кофирон фирӯзӣ дех!»

3. Сураи Оли Имрон

Дар Мадина нозил шуд ва он дусад оят ва бист рукӯъ аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Мехрубон

1. Алиф. Лом. Мим.
2. Худо – ба ҷуз \bar{U} ҳеҷ маъбуде нест – Зиндаи Поянда аст.
3. Ин Китобро ба ростӣ бар ту фуруд овард, [ки] тасдиқкунандаи он чизе (мебошад), ки пеш аз вай аст. Ва Тавроту Инчилро фуруд овард –
4. – пеш аз ин, барои ҳидояти мардумон. Ва Фурқонро¹ фуруд овард. Ҳамоно барои касоне, ки ба оёти Худо кофир шуданд, азоби сахт ҳаст. Ва Худо Ғолиби Интиқомгиранда аст.
5. Ба дурустӣ ки бар Худо чизе дар замин ва дар осмон пӯшида намешавад.
6. \bar{U} Он [Худой] аст, ки шуморо дар раҳм, чунон ки хоҳад, сурат мебандад. Ҳеҷ маъбуде нест, ба ҷуз \bar{U} – Ғолиби Устуворкор.
7. Он [Худой] аст, ки бар ту Китоб фуруд овард; баъзе аз он оятҳои устувор аст; он (ҷумла) асли Китоб аст. Ва баъзеи дигар (дорои маъниҳои) бо ҳам муштабеҳ аст. Аммо касоне, ки дар дилҳояшон қачӣ аст, аз он Китоб ҳамонро пайравӣ мекунанд, ки монанди якдигар шудааст – барои талаби фитна ва барои талаби таъвили он. Ва таъвили онро ба ҷуз Худо [касе] намедонад. Ва собитқадамон дар илм мегӯянд: «Ба ин (муташибеҳ) имон овардем, ин ҳама аз назди Парвардигори мо аст». Ва ба ҷуз соҳибони хирад, [касе] пандпазир намешавад.
8. (Мегӯянд:) Эй Парвардигори мо, баъд аз он, ки ба мо роҳ намудӣ, дилҳои моро қач макун. Ва барои мо аз назди Худат неъмат ато кун, ҳамоно Ту Атоқунандаӣ.
9. Эй Парвардигори мо, ҳамоно Ту дар рӯзе, ки дар он ҳеҷ шак нест, чамъқунандаи мардумон ҳастӣ. Ба дурустӣ ки Худо ваъдаро хилоф намекунад.

¹ Фурқон: 1) Китобҳои осмонӣ ва мӯъҷизаҳои пайгамбарон, ки ҷудоқунандаи ҳаққу ботиланд; 2) Қуръон.

10. Ҳар оина, онон, ки кофир шуданд – амволашон ва фарзандонашон аз азоби Худо чизеро аз онҳо дафъ накунад; ва онҳо оташангези дӯзаханд.
11. (Ҳоли онҳо) монанди ҳоли касони Фиръавн ва ононе аст, ки пеш аз онҳо буданд: оёти моро дурӯғ доштанд, пас, Худо онҳоро ба (сабаби) гуноҳашон бигирифт. Ва Худо сахтуқубат аст.
12. Ба кофирон бигӯ: «Мағлуб хоҳед шуд ва ба сӯи дӯзах барангехта хоҳед шуд; ва бад ҷойгоҳе аст».
13. Ба дурустӣ, дар он ду қавм, ки ба ҳам омаданд,¹ барои шумо нишонае ҳаст: як гурӯҳ дар роҳи Худо ҷанг мекарданд ва гурӯҳи дигар кофир буданд. Онҳоро² ба дидаи чашми худ, ду баробари хеш медиданд. Ва Худо ҳар киро хоҳад, ба нусрати Худ қувват медиҳад. Ба дурустӣ ки дар ин (воқеа) барои соҳибони басират панде ҳаст.
14. Дӯстии орзуҳои нафс аз занон ва фарзандон ва хизонаҳои ҷамъсохта аз зару сим ва аспони нишонмандсохта ва ҷаҳорпоён ва зироат барои мардумон ораста карда шудааст. Ин баҳраи зиндагонии дунё аст ва бозгашти нек назди Худо аст.
15. Бигӯ:³ «Оё шуморо ба он чи аз ин беҳтар аст, хабар диҳам? Барои парҳезгорон назди Парвардигорашон бӯстонҳое ҳаст, ки аз зери он ҷӯйҳо меравад, ҷовидона дар он бошанд; ва занони покиза бошанд; ва хушнудӣ аз Худо бошад. Ва Худо ба бандагон Бино аст.
16. Онон, ки мегӯянд: «Эй Парвардигори мо, ба дурустӣ ки мо имон овардем, пас барои мо гуноҳони моро биомурз ва моро аз азоби оташ нигоҳ дор» –
17. – шикобоён ва ростгӯён ва фармонбардорон ва харҷкунандагон ва омурзишхоҳандагон дар (вақтҳои) саҳаранд.
18. Худо гувоҳӣ дод,⁴ ки ҳеҷ маъбуде нест, магар ӯ; ва фариштагон ва соҳибони дониш (гувоҳӣ доданд) дар он (ҳол), ки (Худо) ба адл тадбиркунанда(-и олам) аст. Ҳеҷ маъбуде нест, ба ҷуз ӯ – Ғолиби Устуворкор.
19. Ба дурустӣ ки дин(-и мӯътабар) назди Худо Ислом аст. Ва аҳли Китоб аз рӯи ҳасад дар миёни хеш ихтилоф накарданд,⁵ магар баъд аз он, ки ба онҳо дониш омад.⁶ Ва ҳар ки ба оятҳои Худо кофир бошад, пас, ҳамона Худо Зудҳисобкунанда аст.
20. Пас, агар бо ту⁷ хусумат кунанд, бигӯ: «Ману ҳар ки пайравии ман кард, рӯи худро барои Худо тобеъ гардонидем». Ва ба аҳли Китоб

¹ Яъне: рӯзи Бадр.

² Яъне: кофиронро.

³ Мухотаб Муҳаммад (с) аст.

⁴ Яъне: ошкор сохт.

⁵ Яъне: дар қабули Ислом.

⁶ Яъне: ҳақиқати ҳолро донистанд.

⁷ Мухотаб Муҳаммад (с) аст.

ва ба нохонандагон¹ бигӯ: «Оё Ислом овардед?» Агар Ислом оварданд, пас, дар ҳақиқат, роҳ ёфтанд. Ва агар рӯ гардониданд, пас, ҷуз ин нест, ки бар ту пайғом расонидан лозим аст. Ва Худо ба бандагон Бино аст.

21. Ҳар оина ба касоне, ки ба оятҳои Худо кофир мешаванд ва пайғамбаронро ба ноҳақ мекушанд ва онҳоеро аз мардумон мекушанд, ки ба адл мефармоянд, ба азоби дарддиҳанда навид деҳ.
22. Ин гурӯҳ касонеанд, ки амалҳои онҳо дар дунё ва охираат нобуд шуд; ва онҳоро ёридиҳандае нест.
23. Оё онҳоеро надидӣ, ки баҳрае аз (илми) Китоб дода шудаанд: [чун] ба сӯи Китоби Худо хонда мешаванд, то миёни онҳо ҳукм кунад, пас, гурӯҳе аз онҳо эърозкунон рӯй мегардонанд?
24. Ин ба он сабаб аст, ки онҳо гуфтанд: «Оташ(-и дӯзах) ба ҷуз чанд рӯзи шумурдашуда, ҳаргиз ба мо нарасад». Ва онҳоро он чи ифтиро мекарданд, дар динашон фиреб дод.
25. Пас (ҳол) чӣ гуна бувад: он гоҳ, ки онҳоро дар рӯзе чамъ кунем, ки дар он ҳеч шак нест ва ба ҳар шахсе ҷазои он чи амал кард, тамом дода шавад? Ва онҳо ситам карда нашаванд.
26. Бигӯ: «Бор Худоё, эй Худованди подшоҳӣ, ба ҳар ки хоҳӣ, подшоҳӣ медиҳӣ; ва аз ҳар ки хоҳӣ, подшоҳиро бозмегирӣ; ва ҳар киро хоҳӣ, арҷманд месозӣ; ва ҳар киро хоҳӣ хор месозӣ. Некӣ ба дасти Туст. Ба дурустӣ ки Ту бар ҳама чиз Таваноӣ.
27. Шабро дар рӯз мебарорӣ; ва рӯзро дар шаб мебарорӣ ва зиндари аз мурда берун мебарӣ; ва мурдари аз зинда берун мебарӣ; ва ҳар киро хоҳӣ, бешумор рӯзӣ медиҳӣ».
28. Мӯъминон бояд ки кофиронро ба ҷои аҳли имон дӯст нагиранд. Ва ҳар ки чунин кунад, пас дар чизе аз (они) Худо нест,² магар ин ки ба навъе [аз ҳазар кардан] аз (шарри) онҳо барҳазар бошед. Ва Худо шуморо аз Худ метарсонад; ва бозгашт ба сӯи Худо аст.
29. Бигӯ: «Он чиро, ки дар синаҳои шумост, Худо медонад: хоҳ онро пинҳон кунед, хоҳ онро ошкор кунед; ва он чиро, ки дар осмонҳову дар замин аст, медонад. Ва Худо бар ҳама чиз Тавано аст.
30. Он рӯз, ки ҳар кас он чи аз некӣ амал кардааст ва он чи аз бадӣ амал кардааст, ҳозир ёбад, дӯст дорад, ки кош, дар миёни вай ва дар миёни он бадӣ масофаи дур мебуд. Ва Худо шуморо аз Худ метарсонад; ва Худо бар бандагон (бисёр) Меҳрубон аст».
31. Бигӯ: «Агар Худоро дӯст медоред, пас маро пайравӣ кунед, то Худо шуморо дӯст дорад ва гуноҳони шуморо бароятон биомурзад; ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст».
32. Бигӯ: «Худо ва пайғамбарро фармон баред». Агар рӯ гардонанд,

¹ Яъне: мушрикони.

² Яъне: дар аҳли Худо нест.

пас, ҳамоно Худо кофиронро дӯст надорад.

33. Ба дурустӣ ки Худо Одам ва Нӯҳ ва касони Иброҳим ва касони Имронро бар оламиён баргузид.
34. Насле (буданд), ки баъзеи он аз баъзе (пайдо шуда)-анд. Ва Худо Шунавои Доно аст.
35. Он гоҳ, ки зани Имрон гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамоно ман он чиро, ки дар шикамам аст, барои Ту назр кардам – озодкарда;¹ пас, аз ман қабул кун; ба дурустӣ ки Ту Шунавои Доноӣ».
36. Пас, чун духтарро бизод, гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамоно ман духтаре зодаам». Ва Худо ба он чи вай бизод, Донотар аст. «Ва² фарзанди нар монанди духтар нест;³ ва ман ӯро Марям ном кардам ва ба дурустӣ ки ман ӯро ва насли ӯро аз Шайтони рачим дар паноҳи Ту мекунам».
37. Пас, Парвардигораш Марямро ба қабули нек қабул кард ва ба болидани нек ӯро болида сохт ва ӯро ба [сарпарастии] Закарийё супурд. Ҳар гоҳ Закарийё дар масҷид бар Марям дохил мешуд, назди ӯ рӯзиро меёфт, мегуфт: «Эй Марям, ин (рӯзӣ) туро аз кучо аст?» ӯ мегуфт: «[Ин] аз назди Худо аст». Ба дурустӣ ки Худо ҳар киро меҳоҳад, бешумор рӯзӣ медиҳад.
38. Он вақт Закарийё Парвардигори худро бихонду гуфт: «Эй Парвардигори ман, аз назди Худ маро насли пок ато кун, ҳамоно Ту Шунавои дуоӣ».
39. Ва (дар ҳоле, ки) вай дар ибодатгоҳ истода буд ва намоз мегузорид, фариштагон ӯро нидо карданд: «Худо туро ба Яҳё башорат медиҳад, ки тасдиқкунандаи ғайби Худо⁴ ва сардор ва берағбат ба занон ва пайғамбаре аз накӯкорон аст».
40. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, барои ман, ки калонсолиам расидааст ва зани ман нозоянда аст, чӣ гуна фарзанд пайдо шавад?» Гуфт: «Ҳамчунин, Худо он чи меҳоҳад, мекунад».
41. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, барои ман нишонае⁵ муайян кун». Фармуд: «Нишонаи ту он аст, ки бо мардумон се рӯз ба чуз ба ишорат сухан натавонӣ гуфт; ва Парвардигори худро бисёр ёд кун ва ба шому бомдод [ӯро] тасбеҳ гӯӣ».
42. Ва он гоҳ, ки фариштагон гуфтанд: «Эй Марям, ба дурустӣ ки Худо туро баргузид ва пок сохт ва бар занони оламиён баргузид.
43. Эй Марям, Парвардигори худро фармонбардорӣ кун ва сачда кун ва бо намозкунандагон намоз бигузор».
44. Ин аз хабарҳои ғайб аст, онро ба ту ваҳй мекунем. Ва он гоҳ, ки

¹ Яъне: аз хидмати волидайн озодкарда.

² Давоми сухани зан аст.

³ Яъне: духтар шоистагии хидмати Байтулмақаддасро надорад.

⁴ Яъне: Исоро бовар дорад.

⁵ Яъне: нишонаи ҳамли он фарзанд.

қаламҳояшонро меандохтанд,¹ то кадом кас аз онҳо сарпарастии Марям бошад, ту назди онҳо набудӣ; ва он гоҳ, ки бо ҳам кашмакаш мекарданд, ту назди онҳо набудӣ.

45. Он гоҳ, ки фариштагон гуфтанд: «Эй Марям, ба дурустӣ ки Худо туро ба файзе аз (ҷониби) Худ башорат медиҳад, ки номи ӯ Масеҳ – Исо писари Марям, дар дунё ва охират баобрӯ ва аз наздиккардангон(-и Ҳазрати Иззат) аст.
46. Ва бо мардумон дар гаҳвора ва (вақти) миёнсоли сухан гӯяд ва аз шоистагон бошад».
47. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, чӣ гуна маро фарзанд шавад ва ҳеч одамии ба ман даст нарасонидааст?» Фармуд: «Худо ҳар чи мехоҳад, инчунин пайдо мекунад; чун кореро саранҷом мекунад, пас, чуз ин нест, ки ӯро мегӯяд: «Бишав!» Пас, мешавад».
48. Ва (Худо) ба ӯ Китоб ва дониш ва Таврот ва Инҷил биомӯзад.
49. Ва (ӯро) ба сӯи Банӣ Исроил пайғамбаре (гардонид ба ин даъво), ки: «Ман нишонае аз Парвардигоратон пеши шумо овардам [ва он ин аст], ки ман барои шумо аз гил монанди шакли парранда месозам ва дар он дам мезанам, пас, ба ҳукми Худо парранда мешавад; ва кӯри модарзод ва песро беҳ мекунам ва мурдагонро зинда месозам – ба ҳукми Худо; ва ба он чи меҳӯред ва он чи дар хонаҳои худ захира мениҳед, шуморо хабар медиҳам. Агар бовардорандагонед, ба дурустӣ ки дар ин (кор) барои шумо нишонае ҳаст.
50. Ва (омадаам) тасдиқкунандаи он чизе, ки аз Таврот пеши дасти ман аст ва (омадаам) то баъзеи он чиро, ки бар шумо ҳаром шуда буд, бароятон ҳалол гардонам. Ва нишонае аз Парвардигоратон назди шумо овардаам. Пас, аз Худо битарсед ва фармони ман баред.
51. Ба дурустӣ ки Худо Парвардигори ман ва Парвардигори шумост; пас, ӯро парастииш кунед. Ин аст роҳи рост».
52. Пас, он гоҳ, ки Исо аз қавми худ куфрро дарёфт, гуфт: «Ёридиҳандагони ман ба сӯи Худо кистанд?» Ҳавориён гуфтанд: «Мо ёридиҳандагони Худоем, ба Худо имон овардем; ва гувоҳ бош, ки мо фармонбардорем.
53. Эй Парвардигори мо, ба он чи фуруд овардӣ, имон овардем ва ба пайғамбар² пайравӣ кардем, пас, моро бо шоҳидон бинавис».³
54. Ва (кофирон) макр карданд ва Худо [ҳам] макр кард.⁴ Ва Худо қавитар аз (ҳама) макркунандагон аст.
55. Он гоҳ, ки Худо гуфт: «Эй Исо, ба дурустӣ ки Ман туро Баргиранда⁵ да⁵ ва ба сӯи Худ Бардоранда ва аз касоне, ки кофир шуданд, Пок-

¹ Яъне: қуръа мепартофтанд.

² Яъне: Исо алайҳи-с-салом.

³ Яъне: дар зумраи шоҳидоне, ки мукаммали умматанд.

⁴ Яъне: ба он кофирон.

⁵ Яъне: аз ин чаҳон.

кунандаам; ва тобеони туро то қиёмат болои кофирон [ғолиб] гардонандаам. Бозгашти шумо боз ба сӯи Ман аст, пас, дар миёни шумо дар он чи ихтилоф мекардед, доварӣ кунам.

56. Аммо ононро, ки кофир шуданд, ба азоби саҳт дар дунё ва охират азоб кунам; ва онҳоро ҳеч ёридиҳандае нест».
57. Ва аммо касоне, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, (Худо) муздашонро тамои медахад. Ва Худо золимонро дӯст намедорад.
58. Инро, ки бар ту¹ меҳонем, аз оёт ва Китоби муҳкам аст.
59. Ҳамоно ҳоли Исо назди Худо монанди ҳоли Одам аст: ӯро аз хок офарид, сипас ба ӯ гуфт: «Бишав!» Пас шуд.²
60. Ин сухани рост аз Парвардигори ту аст; пас, аз шақорандагон мабош.
61. Пас, ҳар ки баъд аз он чи ба ту аз дониш омад, дар боби Исо бо ту муҷодала кунад, бигӯ: «Биёед, то фарзандони худро ва фарзандони шуморо ва занони худро ва занони шуморо ва зотҳои худро ва зотҳои шуморо бихонем, сипас ҳама ба зорӣ дуо кунем ва лаънати Худоро бар дурӯғгӯён бигардонем».
62. Ба дурустӣ ки ин хабари рост аст ва ба ҷуз Худо ҳеч маъбуд нест. Ва ба дурустӣ ки Худо Ғолиби Устуворкор аст.
63. Пас, агар рӯй гардонанд, пас, ҳамоно Худо ба табоҳкорон Доно аст.
64. Бигӯ: «Эй аҳли Китоб, ба сӯи сухане баробар миёни мову шумо биёед, ки ба ҷуз Худо [чизеро] напарастем ва ба Вай чизеро шарик насозем; ва баъзе аз мо баъзеи дигарро ба ҷуз Худо Парвардигор нагирад». Агар рӯй гардониданд, бигӯед: «Гувоҳ бошед, ки мо мусулмонем».
65. Эй аҳли Китоб, чаро дар боби Иброҳим муҷодала мекунед?³ Ва Тавроту Инҷил фуруд оварда нашудааст, магар баъди Иброҳим. Оё ба ақл дарнамеёбед?
66. Огоҳ шавед, шумо, эй мардум, дар он чи, ки шумо дар бораи он дониш доштед, муҷодала кардед; пас, чаро дар он чи, ки шумо дар бораи он дониш надоред, муҷодала мекунед? Ва Худо медонад ва шумо намедонед.
67. Иброҳим на яҳудӣ ва на тарсо буд, балки ҳанифи⁴ мусулмон⁵ буд. Ва Ва аз ширқорандагон набуд.
68. Ҳамоно, наздиктарин мардум ба Иброҳим касоне ҳастанд, ки ба ӯ

¹ Мухотаб Муҳаммад (с) аст.

² Яъне: инсон шуд.

³ Яъне: баъзе гуфтанд: «яҳудӣ буд»; ва баъзе гуфтанд: «насронӣ буд».

⁴ Ҳаниф: 1) шахсе, ки қиблааш Каъба бошад ва ҳаҷ гузорад ва хатна намояд ва аз чанобат ғусл кунад; 2) шахсе, ки Худои Ягонро парастад; 3) шахсе, ки ба шариати иброҳимӣ пайравӣ кунад.

⁵ Мусулмон: 1) шахсе, ки худро ба амри Худо таслим кардааст ва ба фармони Ӯ гардан ниҳодааст; 2) шахсе, ки пайрави дини Ислом аст.

пайравӣ карданд;¹ ва [сипас] ин пайгамбар ва касонеанд, ки имон овардаанд. Ва Худо Корсози мӯъминон аст.

69. Тоифае аз аҳли Китоб орзу карданд, ки шуморо гумроҳ созанд. Ва ба ҷуз хештан, [касера] гумроҳ намесозанд ва огоҳ нестанд.
70. Эй аҳли Китоб, чаро ба оятҳои Худо, ки шумо шоҳиди он ҳастед, кофир мешавед?
71. Эй аҳли Китоб, чаро ҳақро, [ки шумо дарёфтед], бо ботил меомезед ва (чаро) ҳақро, ки шумо донистаед, мепӯшед?
72. Ва гурӯҳе аз аҳли Китоб гуфтанд:² «Аввали рӯз ба он чи бар мӯъминон фуруд оварда шудааст, имон оред ва охири он рӯз [онро] инкор кунед, то шояд ки онҳо бозгарданд;
73. ва бовар макунед, магар ба касе, ки пайравии дини шумо кунад». Бигӯ: «Ба дурустӣ ки ҳидоят ҳидояти Худо аст». (Гуфтанд: «Бовар макунед) он,³ ки монанди он чи шумо дода шудаед, касе [дигар] дода шавад; ё (гурӯҳе) назди Парвардигоратон бо шумо мухосама кунанд». Бигӯ: «Неъмат ба дасти Худо аст, онро ба ҳар ки хоҳад, медиҳад». Ва Худо Фарохнеъматӣ Дноост.
74. Ҳар киро хоҳад, ба бахшоиши Худ махсус мекунад ва Худо Соҳиби фазли азим аст.
75. Ва аз аҳли Китоб касе ҳаст, ки агар ба ӯ хизонаеро ба амонат супорӣ, онро ба ту боздиҳад; ва аз онҳо касе ҳаст, ки агар ба ӯ динореро ба амонат супорӣ, онро ба ту бознадиҳад, магар то вақте ки бар сари ӯ истода бошӣ. Ва ин (хиёнат) ба сабаби он аст, ки гуфтанд: «Дар боби ноҳондагон бар мо ҳеч роҳ нест».⁴ Ва бар Худо дониста дурӯғ мегӯянд.
76. Оре.⁵ Ҳар ки ба аҳди худ вафо кунад ва парҳезгорӣ кунад, пас, ҳамоно Худо парҳезгоронро дӯст медорад.
77. Ҳамоно касоне, ки ба (ивази) паймони Худо ва савгандҳои худ баҳои андакero меситонанд, дар охират ҳеч насибе надоранд; ва Худо ба онҳо сухан нагӯяд ва рӯзи қиёмат ба сӯи онҳо нигоҳ накунад ва онҳоро пок насозад. Ва барои онҳо азоби дарддиҳанда ҳаст.
78. Ва ба дурустӣ, аз онҳо⁶ гурӯҳе ҳастанд, ки забони хешро ба (навиштаи) Китоб мепечанд,⁷ то гумон кунед, ки он аз Китоб аст. Ва он аз Китоб нест. Ва мегӯянд: «Ин аз назди Худо аст». Ва он аз назди Худо нест. Ва бар Худо дониста дурӯғ мегӯянд.
79. Ҳеч одамиро сазовор нест, ки Худо Китобу ҳикмату нубувват ба ӯ

¹ Яъне: дар замони ӯ.

² Яъне: бо якдигар.

³ Татиммаи каломии аҳли Китоб аст.

⁴ Яъне: ба ҳар хиёнату чинойт, ки дар ҳаққи арабҳои бесавод мекунем, бар мо ҳеч укубат нахоҳад буд.

⁵ Яъне: оре, барои он хиёнату чинойт укубат хоҳад буд.

⁶ Яъне: аз аҳли Китоб.

⁷ Яъне: аз худ ғалат сохта, дар Китоб мехонанд.

ато кунад, сипас ба мардумон гӯяд: «Ба ҷои Худо маро бандагон бошед». Валекин [бояд бигӯяд]: «Ба сабаби омӯхтани Китоб ва хондани он раббонӣ бошед».¹

80. Ва шуморо нафармояд, ки фариштагон ва пайғамбаронро Парвардигор гиред. Оё баъд аз он, ки мусулмон шуда бошед, шуморо ба куфр мефармояд?
81. Ва он гоҳ, ки Худо паймони пайғамбаронро гирифт,² ки: «Ҳар чи аз Китобу илм ба шумо бидихам, сипас ба шумо пайғамбаре биёяд – тасдиққунандаи он чи бо шумо аст, албатта, ба ӯ имон оред ва албатта, ба ӯ ёрӣ диҳед». (Худо) фармуд: «Оё иқро кардед ва бар ин кор аҳди Маро гирифтед?»³ Гуфтанд: «Иқро кардем». Фармуд: «Пас, гувоҳ бошед⁴ ва Ман бо шумо аз гувоҳонам».
82. Пас, касоне, ки баъд аз ин баргарданд, ҳамоно гурӯҳи бадкоронанд.
83. Оё [ин кофирон] ғайри дини Худо металабанд?! Ва [ҳол он ки] онон, ки дар осмонҳо ва заминанд, ба хушӣ ё нохушӣ ба ӯ фармонбардор шудаанд ва ба сӯи ӯ гардонида мешаванд.
84. Бигӯ: «Ба Худо ва ба он чи бар мо фуруд оварда шудааст ва ба он чи бар Иброҳим ва Исмоил ва Исҳоқ ва Яъқуб ва наберагони вай фуруд оварда шуда буд ва [низ ба] он чи ба Мӯсо ва Исо ва пайғамбарон аз Парвардигорашон дода шуд, имон овардем; миёни ҳеч як аз онҳо фарқ намегузорем; ва мо ба Худо фармонбардорем».
85. Ва ҳар ки ғайри Ислом динеро талаб кунад, пас ҳаргиз аз ӯ қабул карда нахоҳад шуд; ва ӯ дар охират аз зиёнкорон аст.
86. Чӣ гуна Худо гурӯҳеро роҳ намояд, ки баъди Исломи худ; (баъд аз он, ки) гувоҳӣ доданд, ки пайғамбар барҳақ аст; ва (баъд аз он, ки) ба онҳо ҳуччатҳо омад, кофир шуданд?! Ва Худо гурӯҳи ситамкоронро роҳ наменамояд.
87. Сазои ин гурӯҳ он аст, ки нафрини Худо ва фариштагон ва мардумон ҳамагӣ бар онҳо бошад.
88. Ҷовидон дар он (лаънат) бошанд. Аз онҳо азоб сабук карда нашавад ва онҳо мӯҳлат дода нашаванд,
89. магар онон, ки баъд аз ин тавба карданд ва некӯкорӣ намуданд. Пас, ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
90. Ҳамоно касоне, ки баъди Исломи хеш кофир шуданд, боз дар куфр зиёдатӣ карданд, ҳаргиз тавбаи онҳо қабул карда нашавад; ва ҳамоно онҳо гумроҳонанд.
91. Ба дурустӣ, онон, ки кофир шуданд ва кофир мурданд: агар касе аз онҳо миқдори пурии замин аз зар ба ивази худ диҳад, ҳаргиз аз ӯ қабул карда нахоҳад шуд. Барои он гурӯҳ азоби дардиҳанда ҳаст ва

¹ Яъне: муршиди халқ шавед.

² Яъне: барои пайғамбарон аз фарзандони Одам паймон гирифт.

³ Яъне: қабул кардед?

⁴ Яъне: бар якдигар.

онхоро ҳеч ёридихандае нест.

92. Ҳаргиз некӯкорино наёбед, магар он ки аз он чи дӯст медоред, харч кунед; ва Худо ба ҳар чиз, ки харч кунед, Доност.
93. Ҳама таом бар Банӣ Исроил ҳалол буд, ба чуз он чи Яъқуб пеш аз он, ки Таврот нозил карда шавад, бар хештан ҳаром карда буд. Бигӯ: «Агар ростгӯ ҳастед, пас, Тавротро биёред ва онро бихонед».
94. Пас, ҳар ки баъд аз ин бар Худо дурӯғ бандад, ҳамоно онҳо ситам-коронанд.
95. Бигӯ: «Худо рост гуфт, пас миллати Иброҳимро ҳанафикеш шуда пайравӣ кунед; ва аз мушрикони набуд».
96. Ба дурустӣ, аввалин хонае, ки барои мардумон муқаррар карда шуд, ҳамон аст, ки дар Макка бувад, муборак ва барои оламиён ҳидоят аст.
97. Дар он Хона нишонаҳои равшан, (аз он ҷумла) ҷои истодани Иброҳим¹ аст; ҳар ки он ҷо дарояд, эмин бувад. Ҳаҷчи Хонаи Каъба барои Худо бар мардумон, бар касе воҷиб аст, ки тавоноии рафтани ба сӯи онро дорад.² Ва ҳар ки кофир шавад, пас Худо аз ҳамаи оламиён Бениёз аст.
98. Бигӯ: «Эй аҳли Китоб, чаро ба оёти Худо кофир мешавед; ва Худо бар он чи мекунад, Ҳозир аст».
99. Бигӯ: «Эй аҳли Китоб, чаро касеро, ки имон овардааст, аз роҳи Худо бозмедоред, барои он роҳи қачӣ металабед;³ ва шумо [аз он] бохабарред. Ва Худо аз он чи мекунад, беҳабар нест».
100. Эй мӯъминон, агар гурӯҳеро аз аҳли Китоб фармон баред, шуморо баъд аз имон оварданатон кофир мегардонанд.
101. Ва чӣ гуна кофир шавед ва [ҳол он ки] оёти Худо бар шумо хонда мешавад ва дар миёни шумо пайғамбари Худо ҳаст? Ва ҳар ки ба Худо чанг устувор кунад, пас, ҳамоно ба сӯи роҳи рост роҳ намуда шудааст.
102. Эй мӯъминон, аз Худо [чунон] битарсед, [ки] ҳаққи тарсидан аз Вай аст ва шумо намиред, магар он ки мусулмон бошад.
103. Ва шумо ҳама ба расани Худо чанг занед ва пароканда машавед ва неъматҳои Худоро, ки бар шумост, ёд кунед, ки чун душмани якдигар будед,⁴ пас, миёни дилҳоятон улфат дод ва ба неъматҳои Худо бо якдигар баробар шудед; ва бар қаронаи мағоке аз оташ будед, пас, шуморо аз он раҳонид. Худо ҳамчунин нишонаҳои Худро бароятон баён мекунад, то бошад ки роҳ ёбед.
104. Ва бояд аз шумо гурӯҳе бошанд, ки ба сӯи некӯкорӣ бихонанд ва ба

¹ Яъне: нақше, ки дар санг зоҳир аст.

² Яъне: аз ҷиҳати асбоби роҳ.

³ Яъне: шубаҳот меоред, то назди мардумон зоҳир шавад, ки қач аст.

⁴ Яъне: Авсу Ҳазрач: ва араби маъдияву ямания; ва арабу ачам бо якдигар душманӣ доштанд.

кори писандида бифармоянд ва аз нописандида манъ кунанд. Ва он гурӯҳи растагоронанд.¹

105. Ва монанди касоне мабошед, ки баъд аз он ки ба онҳо ҳуччатҳо омад, пароканда шуданд ва бо якдигар ихтилоф карданд; ва он гурӯҳро азоби бузург аст² –
106. дар он рӯзе, ки рӯйҳое сафед шавад ва рӯйҳое сиёҳ гардад; аммо (ба) онон, ки рӯйҳояшон сиёҳ гашт, (гуфта шавад): «Оё баъд аз имони хеш кофир шудед? Пас, ба сабаби кофир шудани хеш азобро бичашед».
107. Ва аммо онон, ки рӯйҳояшон сафед шуд, дар раҳмати Худо бошанд; онҳо дар он ҷовидонанд.
108. Ин оёти Худо аст; онро ба ростӣ бар ту мехонем. Ва Худо бар мардумон ситам кардан намехоҳад.
109. Ва он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст, аз они Худо аст; ва (ҳама) корҳо ба сӯи Худо бозгардонида мешавад.
110. Шумо беҳтарин уммате ҳастед, ки барои мардумон берун оварда шуд:³ ба кори писандида мефармоед ва аз нописандида манъ мекунад ва Худоро бовар медоред. Ва агар аҳли Китоб имон меоварданд, ҳамоно барои онҳо беҳтар мебуд; баъзе аз онҳо мӯъминанд ва аксарашон бадкоранд.
111. Ҳаргиз ба шумо – ба ҷуз андак ранҷе⁴ – [дигар] зиёне нарасонанд; ва агар бо шумо корзор кунанд, пушт ба сӯи шумо кунанд;⁵ сипас, нусрат дода нашаванд.
112. Бар онҳо – ҳар ҷо, ки ёфта шаванд – хорӣ (ҳад) зада шуд, магар он ки ба дастовезе аз Худо ва дастовезе аз мардумон бошанд;⁶ ва ҳаши Худоро оварданд ва бар онҳо (мӯҳри) нодорӣ зада шуд. Ин ба сабаби он аст, ки ба оёти Худо кофир буданд ва пайғамбаронро ба ноҳақ мекуштанд; ин ба он сабаб буд, ки онҳо нофармонӣ мекарданд ва аз ҳад мегузаштанд.
113. Аз аҳли Китоб ҳама баробар нестанд: гурӯҳе дар вақтҳои шаб истода ояти Худоро мехонанд ва сачда мекунанд.⁷
114. Худоро ва рӯзи қиёматро бовар медоранд ва ба кори писандида мефармоян ва аз нописандида манъ мекунанд ва дар некиҳо шитоб мекунанд; ва онҳо аз шоистакоронанд.
115. Ва он чи аз некӣ кунанд, ба онҳо қадрношиносӣ карда нашавад. Ва Худо бар парҳезгорон Доност.
116. Ба дурустӣ, аз касоне, ки кофир шуданд, амволашон ва фарзандо-

¹ Яъне: вочиб би-л-кифоя аст, ки ҷамъе ба амр ба маъруф ва наҳй аз мункар қиём намоянд.

² Яъне: монанди яҳудиён ва насронӣён машавад, ки ҳафтаду чанд фирқа гаштанд.

³ Яъне: муқаррар карда шуд.

⁴ Яъне: ба сабаби забондарозӣ.

⁵ Яъне: бигурезанд.

⁶ Яъне: ба аҳд ва зимма.

⁷ Яъне: касоне, ки аз онҳо мусулмон шуда бошанд.

нашон чизеро аз азоби Худо дафъ накунад ва онҳо бошандагони дӯзаханд; онҳо дар он ҷо ҷовиданд.

117. Сифати он чи дар ин зиндагонии дунё харҷ мекунад, монанди сифати бодест, ки дар он сармои сахте аст. (Ва он) зироати гурӯҳеро бирасид, ки бар хештан ситам карданд, пас онро нобуд сохт. Ва Худо бар онҳо ситам накард, балки бар хештан ситам мекарданд.
118. Эй мӯъминон, аз ғайри худатон¹ пинҳонӣ дӯст магиред; онҳо дар фитнаангезӣ нисбат ба шумо ҳеҷ кӯтоҳӣ намекунад: ранчи шуморо дӯст доштанд; ба дурустӣ ки душманӣ аз даҳонашон зоҳир шуд; ва он чи синаҳояшон пинҳон кардааст, сахттар аст. Агар оқил ҳастед, ҳамоно нишонаҳоро барои шумо баён кардем.
119. Огоҳ шавед, шумо касоне [ҳастед], ки онҳоро дӯст медоред ва онҳо шуморо дӯст намедоранд. Ва шумо ба ҳамаи Китоб(-и илоҳӣ) имон меоред. Ва онҳо чун бо шумо мулоқот кунанд, гӯянд: «Имон овардем». Ва чун танҳо бишаванд, аз хашм бар шумо ангуштони худро бигазанд. Бигӯ: «Ба хашми худ бимиред, ҳамоно Худо бар он чи дар синаҳост, Доност».
120. Агар ба шумо неъмат бирасад, онҳоро нохуш кунад; ва агар ба шумо сахтӣ бирасад, ба он хушдил шаванд. Ва агар шикебой кунед ва парҳезгорӣ намоед, макри онҳо ҳеҷ чизе ба шумо зиён нарасонад. Ба дурустӣ ки Худо ба он чи мекунад, Фарогиранда аст.
121. Ва ёд кун он гоҳ, ки аз миёни аҳли хонаи худ пагоҳӣ берун омадӣ, мӯъминонро дар ҷойҳо барои ҷанг менишондӣ. Ва Худо Шунавои Доно аст.
122. Он гоҳ ду фирқа аз шумо хостанд, ки буздилӣ кунанд; ва [ҳол он ки] Худо Корсози онҳо буд. Ва мӯъминон бояд ки бар Худо таваккул кунанд.
123. Ба дурустӣ ки Худо шуморо рӯзи Бадр фатҳ дод; ва шумо хор будед; пас, аз Худо битарсед, то бувад ки шукр кунед.
124. Чун ба мӯъминон мегуфтӣ: «Оё имдод кардани Парвардигоратон ба се ҳазор кас аз фариштагони фурудовардашуда шуморо кифоят нахоҳад кард?»
125. Бале, агар сабр кунед ва парҳезгорӣ намоед ва (кофирон) ба ин ҷӯши худ ба сӯи шумо биёянд, Парвардигоратон шуморо ба панҷ ҳазор кас аз фариштагони нишонмандкарда имдод мекунад.
126. Ва Худо ин мададро накард, ҷуз барои мужда додан ба шумо ва барои он, ки дили шумо ба он ором гирад. Ва ба ҷуз аз назди Худои Ғолиби Устуворкор фатҳе нест.
127. [Чунин кард], то тоифае аз кофиронро ҳалок кунад, ё онҳоро мағлуб созад; пас, ба мурод норасида бозгарданд.
- 128 Чизе аз ин кор ба дасти ту нест: (Худо) – ё ба онҳо ба меҳрубонӣ

¹ Яъне: аз ғайри мусулмон.

бозгардад, ё онҳоро азоб кунад, зеро ки онҳо ситамкоронанд.

129. Ва он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст, аз они Худост, ҳар киро хоҳад, меомурзад ва ҳар киро хоҳад, азоб мекунад; ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
130. Эй мӯъминон, судро дучанд бар дучанд маҳӯред ва аз Худо битарсед, то бошад ки растагор шавед.
131. Ва аз он оташ, ки барои кофирон омода карда шудааст, бипарҳезед.
132. Ва Худову пайғамбарро фармон баред, то шояд бар шумо меҳрубонӣ карда шавад.
133. Ва бишитобед ба сӯи омурзиш аз Парвардигори хеш ва ба сӯи бихиште, ки паҳноии он монанди осмонҳо ва замин аст ва барои парҳезгорон омода карда шудааст –
134. – онон, ки дар осоишу саҳтӣ нафақа мекунанд ва хашми худро фурӯхӯрандагонанд ва (таксири) мардумонро афвкунандагонанд ва Худо некӯкоронро дӯст медорад;
135. ва [низ барои] онон [аст], ки чун кори зишт кунанд, ё бар худ ситам кунанд, Худоро ёд кунанд, пас барои гуноҳони худ омурзиш хоҳанд – ва кист ба ҷуз Худо, ки гуноҳонро биомурзад? – ва бар он чи карданд, до-ниста исрор наварзанд.
136. Подоши он гурӯҳ аз Парвардигорашон омурзиш ва бӯстонҳоест, ки зери он ҷӯйҳо меравад, дар он ҷо ҷовидонанд. Ва ҷӣ нек аст аҷри тоаткунандагон!
137. Ба дурустӣ ки пеш аз шумо воқеаҳо гузаштааст; пас, дар замин сайр кунед ва бибинед, ки охири кори дурӯғдорандагон ҷӣ гуна буд.
138. Ин барои мардумон возеҳ кардан аст ва барои парҳезгорон роҳ намудан ва панд додан аст.
139. Ва суғт машавед ва андӯхнок мабошед; ва агар мӯъмин ҳастед, шумо ғолибед.
140. Агар захме ба шумо бирасад, пас захме монанди он¹ ба ин ҷамоа² расидааст. Ва ин рӯзгорро дар миёни мардумон мегардонем, то Худо мӯъминонро мутамаййиз созад ва баъзеи шуморо шаҳид гардонад. Ва Худо ситамкоронро дӯст намедорад.
141. Ва то Худо мӯъминонро пок гардонад³ ва кофиронро нобуд созад.
142. Оё гумон кардед, ки ба бихишт дароед ва [ҳол он ки] ҳанӯз Худо аз шумо муҷоҳидонро мутамаййиз насохтааст ва собиронро ҷудо накардааст?
143. Ва ба дурустӣ, шумо пеш аз он ки ба марг мулоқот кунед, онро⁴ орзу мекардед; пас, онро дидед ва шумо менигаристед.
144. Ва Муҳаммад ба ҷуз пайғамбар, [каси дигар] нест; ба дурустӣ ки

¹ Яъне: дар Бадр.

² Яъне: кофирон.

³ Яъне: гуноҳони онҳоро маҳв кунад.

⁴ Яъне: шаходатро.

пеш аз вай пайғамбарон гузаштанд; оё агар бимирад ё кушта шавад, шумо бар пошнаҳои худ бармегардед? Ва ҳар ки бар пошнаҳои худ баргардад, пас, ҳеч зиён ба Худо нарасонад ва Худо шукргузоронро савоб хоҳад дод.

145. Ҳеч шахсе чунон нест, ки чуз ба иродаи Худо бимирад – сарнавиште аст муқайяд ба қайди вақт. Ва ҳар ки ҷазои дунё хоҳад, ба \bar{u} аз он бидиҳем; ва ҳар ки ҷазои охират хоҳад, ба \bar{u} аз он бидиҳем ва наздик аст, ки шукргузоронро ҷазои нек диҳем.
146. Ва басо пайғамбарон, ки худопарастони бисёр ҳамроҳи онон ҷанг карданд.¹ Пас, онҳо ба сабаби мусибате, ки дар роҳи Худо ба онҳо расид, сушт нашуданд ва нотавонӣ накарданд ва бечорагӣ нанамуданд ва Худо собиронро дӯст медорад.
147. Ва сухани ин худопарастон чуз он набуд, ки гуфтанд: «Эй Парвардигори мо, гуноҳони моро ва дар кори худ аз ҳад гузаштани моро ба мо биомурз ва пой моро устувор бикун ва бар қавми кофирон моро нусрат бидеҳ».
148. Пас, Худо савоби дунё ва савоби неки охиратро ба онҳо ато кард; ва Худо некӯкоронро дӯст медорад.
149. Эй мӯъминон, агар ба кофирон фармонбардорӣ кунед, шуморо бар пошнаҳоятон бозгардонанд, пас, зиёнкор шуда бозмегардед.
150. Балки Худо ёридиҳандаи шумост ва \bar{U} беҳтарини ёридиҳандагон аст.
151. Дар дили кофирон буздилӣ хоҳем андохт, зеро бо Худо чизеро шарик муқаррар сохтанд, ки Худо барои он ҳеч ҳуҷҷат фуруд наовардааст. Ва ҷои онҳо дӯзах аст ва он барои ситамгарон бад иқоматгоҳест.
152. Ва ҳамонро Худо ваъдаи Худро дар ҳаққи шумо рост кард – он гоҳ, ки ба ҳукми \bar{U} кофиронро мекуштед – то вақте ки буздилӣ кардед ва дар кори хеш низоъ кардед ва нофармонӣ намудед – баъди он ки ба шумо он чиро, ки мехостед, намоён кард, аз шумо касе буд, ки дунёро мехост ва аз шумо касе буд, ки охиратро мехост; он гоҳ [Худо] шуморо аз онҳо бозгардонид,² то шуморо имтиҳон кунад; ва ба дурустӣ ки аз шумо даргузашт. Ва Худо нисбат ба мӯъминон Соҳиби раҳмат аст.
153. Он гоҳ, ки дур мерафтед³ ва ба ҳеч кас мутаваҷҷеҳ намешудед, пайғамбар шуморо дар ҷамоае мехонд, ки паси пушти шумо буданд. Пас шуморо ба андӯҳе болои андӯҳе ҷазо дод. (Ин панд додан) барои он аст, то бар он чи аз дасти шумо рафт ва бар он чи ба шумо расид, андӯҳнок нашавед. Ва Худо ба он чи мекунед, Бохабар аст.

¹ Яъне: зидди кофирон.

² Яъне: фирор кардед.

³ Яъне: дар гурехтан.

154. Боз, бар шумо пас аз андӯх эминӣ фуруд овард, ки пинаке буд, аз шумо гурӯҳеро фаро гирифт; ва гурӯҳе дигар буданд, ки онҳоро фикри хештан андӯхнок сохта буд, онҳо дар бораи Худо гумони ноҳақ мекарданд – [монанди] гумони ҷоҳилият. Мегуфтанд: «Оё моро аз ин кор чизе ҳаст?»¹ Бигӯ: «Қор ба тамои Худорост». [Онҳо] дар дили худ он чиро пинҳон медоранд, ки барои ту ошкоро намекунанд, мегӯянд: «Агар моро аз ин кор чизе мебуд, дар ин ҷо кушта намешудем». Бигӯ: «Агар дар хонаҳои хеш [ҳам] мебудед, ҳамоно касоне, ки бар онҳо кушта шудан муқаррар шудааст, сӯи қатлгоҳи хеш берун меомаданд.² Ва то ки Худо он чиро, ки дар синаҳои шумост, биозмояд ва он чиро, ки дар дили шумост, пок созад». Ва Худо ба он чи дар синаҳост, Дӯност.
155. Ба дурустӣ, касоне, ки рӯзи ба ҳам омадани ҳар ду ҷамоа³ аз шумо рӯ гардониданд – ҷуз ин нест, ки ба шумии баъзеи он чи карданд, Шайтон онҳоро билағзонид. Ва ҳамоно Худо онҳоро афв кард. Ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Бурдбор аст.
156. Эӣ мӯъминон, монанди онҳое мабошед, ки кофир шуданд ва дар ҳаққи бародарони хеш – вақте ки дар замин сафар мекарданд, ё ба ҷиҳод берун омада буданд,⁴ мегуфтанд: «Агар онҳо назди мо мебуданд, намемурданд ва кушта намешуданд» то Худо ин суханро дар дили онҳо ҳасрате гардонад. Ва Худо зинда мекунад ва мемиронад. Ва Худо ба он чи мекунад, Биност.
157. Ва агар дар роҳи Худо кушта шавед, ё бимиред, ҳамоно омурзише ва бахшоише аз Худо беҳтар аз он чизе аст, ки ҷамъ мекунанд.⁵
158. Ва агар бимиред, ё кушта шавед, албатта, ба сӯи Худо барангехта хоҳед шуд.
159. Пас ба сабаби меҳрубонӣ аз Худо барои онҳо нарм шудӣ; ва агар дуруштхӯи саҳтдил мешудӣ, аз атрофи ту пароканда мешуданд. Пас, аз онҳо даргузар ва барои онҳо омурзиш хоҳ ва дар ин кор бо онҳо машварат кун; ва он гоҳ, ки қасди муҳкам кардӣ, пас бар Худо таваккул кун. Ба дурустӣ ки Худо таваккулкунандагонро дӯст медорад.
160. Агар Худо шуморо нусрат диҳад, ҳеҷ кас бар шумо ғолиб нест; ва агар шуморо ба бепарвоӣ бигузорад, пас кист, ки баъд аз Вай шуморо нусрат диҳад? Ва мӯъминон бояд ки бар Худо таваккул кунанд.
161. Ва аз пайғамбаре ҳаргиз хиёнат намеояд; ва ҳар ки хиёнат кунад, рӯзи қиёмат он чизеро, ки ӯ хиёнат кардааст, хоҳад овард.⁶ Пас, ба

¹ Яъне: дар ин кор моро ихтиёр нест ва ба тадбири мо кор намекунанд.

² Ва ин кор барои он карда шуд, ки дар илми илоҳӣ муқаррар буд.

³ Яъне: кофирон ва мусулмонон.

⁴ Яъне: чун дар ин ҳолат бимиранд.

⁵ Яъне: аз моли дунё.

⁶ Яъне: ба сар бардошта.

ҳар шахсе ҷазои он чи кардааст, тамом дода шавад; ва онҳо ситам карда нашаванд.

162. Оё касе, ки дар паи хушнудии Худо рафт, монанди касе мебошад, ки хашми Худойро оварад? Ва ҷои ӯ дӯзах аст. Ва [он] бад ҷоест.
163. Онҳо назди Худо бар мартабаҳоанд. Ва Худо ба он чи мекунанд, Биност.
164. Ба дурустӣ, Худо бар мӯъминон неъматӣ фаровон дод, он гоҳ, ки дар миёни онҳо аз худашон пайғамбаре фиристод, ки оёти Худоро ба онҳо мехонад ва онҳоро пок месозад ва ба онҳо Китобу илм меомӯзад; ва ҳамоно пеш аз ин дар гумроҳии ошкоро буданд.
165. Оё чун ба шумо мусибате расид, ки шумо дучанд аз он расонида будед,¹ гуфтед: «Ин (мусибат) аз кучо омад?» Бигӯ, ки: «Он аз тарафи худи шумост. Ба дурустӣ ки Худо бар ҳама чиз Таовно аст».
166. Ва он чи дар рӯзи ба ҳам омадани ду гурӯҳ ба шумо расид, ба иродаи Худо буд, то мӯъминонро мутамайиз созад.
167. Ва ононро мутамайиз созад, ки мунофиқ шуданд. Ва ба онҳо гуфта шуд: «Биёед, дар роҳи Худо бичангед, ё дафъ кунед».² Гуфтанд: «Агар чанг кардан медонистем,³ ҳамоно ба шумо пайравӣ мекардем». Он рӯз ин гурӯҳ ба куфр наздиктар буданд, аз он ки ба имон; ба даҳони хеш он чи мегӯянд, ки дар дилашон нест. Ва Худо ба он чи мепӯшанд, Донотар аст.
168. Онон, ки худ (аз чанг) бознишастанд, дар ҳаққи бародарони хеш гуфтанд: «Агар фармони мо мебуданд, кушта намешуданд». Бигӯ: «Агар ростгӯ ҳастед, маргро аз худ дафъ кунед».
169. Ва касонро, ки дар роҳи Худо кушта шуданд, ҳаргиз мурда гумон макун, балки зиндаанд, назди Парвардигорашон рӯзӣ дода мешаванд;
170. ба он чи Худо аз фазли Худ ба онҳо ато кардааст, шодмонанд; ва барои касоне хушвақт мешаванд, ки ҳанӯз ба онҳо аз пасашон напайвастанд – ба сабаби он, ки бар онҳо ҳеҷ тарс нест ва онҳо андӯхнок намешаванд.
171. [Онон] ба неъматӣ Худо ва фазли ӯ хушвақт мешаванд ва ба он, ки Худо музди мӯъминонро зоеъ намекунад.
172. Касоне, ки баъди ба онҳо расидани захмҳо [ҳам] ҳукми Худо ва расулро қабул карданд; барои ононе аз ин ҷамоа, ки некӯкорӣ ва парҳезгорӣ карданд, музди бузург аст.
173. Касоне, ки мардумон ба онҳо гуфтанд: «Мардумон барои (чанги) шумо ҷамъ омадаанд, аз онҳо битарсед» – (ин сухан) имони онҳоро зиёда кард ва гуфтанд: «Худо моро бас аст ва нек Коргузор аст».

¹ Яъне: ба душман.

² Яъне: кофиронро аз сарзамини хеш.

³ Яъне: маслиҳат медонистем.

174. Пас, онҳо ба неъмате аз Худо ва фазли ӯ бозгаштанд; ҳеч сахтӣ ба онҳо нарасид; ва пайравии хушнудии Худо карданд. Ва Худо Соҳиби фазли бузург аст.
175. Ҷуз ин нест, ки ин (хабардиҳанда) Шайтон аст, дӯстони худро¹ митарсонад. Пас, шумо аз кофирон матарсед ва агар мӯъмин ҳастед, аз Ман битарсед.
176. Ва касоне, ки дар (нусрати) куфр мешитобанд, туро андӯхгин накунанд; ба дурустӣ ки онҳо ба Худо ҳеч зиён нарасонанд.² Худо мехоҳад, ки ба онҳо дар охират ҳеч баҳрае надихад; ва барои онҳо азоби бузург аст.
177. Ба дурустӣ, онон, ки ба ивази имон куфрро хариданд,³ ба Худо ҳеч зиён нарасонанд; ва барои онҳо азоби дардиҳанда аст.
178. Ва кофирон гумон накунанд, ки ба онҳо мӯҳлат додани Мо дар ҳаққи онҳо беҳтар аст; ҷуз ин нест, ки ба онҳо мӯҳлат медиҳем, то дар гуноҳкорӣ зиёда шаванд; ва барои онҳо азоби хоркунанда аст.
179. Худо мӯъминонро ҳаргиз бар он чи нагузорад, ки алҳол шумо бар он ҳастед, то нопокро аз пок чудо кунад; ва Худо шуморо ҳаргиз бар ғайб огоҳ накунад; валекин Худо аз пайғамбарони Худ ҳар киро хоҳад, бармегузинад. Пас ба Худо ва пайғамбарони ӯ имон оред; ва агар имон оред ва парҳезгорӣ кунед, шуморо музди бузург бошад.
180. Онон, ки ба он чи Худо аз фазли Худ ба онҳо ато кардааст, бухл мекунанд, бояд гумон накунанд, ки ин бухл барояшон беҳтар аст, балки он барояшон бад аст; наздик аст, ки рӯзи қиёмат он чи дар он бухл кардаанд, бар шакли тавқ ба онҳо пӯшонида шавад. Ва мероси (аҳли) осмонҳову замин аз они Худост. Ва Худо ба он чи мекунад, Бохабар аст.
181. Ҳамоно Худо суханони ононро шунид, ки гуфтанд: «Худо фақир аст ва мо тавонгарем». Он чиро, ки гуфтанд ва мо пайғамбаронро ба ноҳақ куштанишонро хоҳем навишт ва бигӯем: «Азоби сӯзандаро бичашед!»
182. Ин ба сабаби амалест, ки дастҳои шумо пеш фиристодааст ва ба сабаби он аст, ки Худо бар бандагон ситамкунанда нест.
183. [Ба] онон, ки гуфтанд: «Худо ба мо ҳукм фиристодааст, ки ба ҳеч пайғамбар имон наорем, то он ки қурбоние биёрад, ки онро оташ бихӯрад» – бигӯ: «Пеш аз ман пайғамбарон мӯъчизаҳо ва онро низ, ки шумо гуфтед, назди шумо оварданд; агар ростгӯ ҳастед, пас чаро онҳоро куштед?»
184. Пас, агар туро ба дурӯғ нисбат карданд, пайғамбарон пеш аз ту ҳам, ки ҳуччатҳо ва саҳифаҳо ва Китоби равшанро оварданд, ба

¹ Яъне: заифисломро.

² Яъне: ба дини ӯ.

³ Яъне: ихтиёр карданд.

дурӯғ нисбат карда шуда буданд.

185. Ҳар нафсе чашандаи марг аст; ва ҷуз ин нест, ки ба шумо рӯзи қиёмат музди шумо ба тамои дода хоҳад шуд, пас, ҳар ки аз дӯзах дур дошта шавад ва ба биҳишт дароварда шавад, ҳамон ба мурод расидааст. Ва зиндагонии дунё ба ҷуз баҳраи фиребанда [чизе] нест.
186. Албатта, шумо дар амволатон ва ҷонатон озмоиш карда хоҳед шуд; ва аз онон, ки пеш аз шумо Китоб дода шудаанд ва аз мушрикон сарзаниши бисёр хоҳед шунид. Ва агар сабр кунед ва парҳезгорӣ намоед, ба дурустӣ ки ин (хислат) аз корҳои мақсуд аст.
187. Ва (ёд кун) чун Худо аз аҳли Китоб аҳд гирифт, ки Китобро барои мардумон, албатта, баён кунед ва онро напӯшед. Пас, он аҳдро паси пушти хеш биандохтанд ва ба ивази вай баҳои андак гирифтанд. Пас, бад чизе аст, ки меситонанд.
188. Мапиндор касонеро, ки ба он чи карданд, шодмон мешаванд ва дӯст медоранд, ки ба он чи накардаанд, сугуда шаванд – мапиндор онҳоро, ки аз азоб дар халосанд; барои онҳо азоби дарддиҳанда аст.
189. Ва подшоҳии осмонҳову замин аз онҳо Худо аст; ва Худо бар ҳама чиз Таовно аст.
190. Ба дурустӣ ки дар офариниши осмонҳову замин ва омадушуди шабу рӯз нишонаҳоест барои соҳибони хирад –
191. – ононе, ки Худоро бар пой истода ва нишаста ва ба паҳлӯи хеш хуфта ёд мекунанд ва дар офариниши осмонҳову замин тааммул мекунанд (меғӯянд): «Эй Парвардигори мо, инро беҳуда наофаридай, покӣ Турост, пас, моро аз азоби оташ ниғаҳ дор.
192. Эй Парвардигори мо, ҳар киро ба дӯзах дарорӣ, ба дурустӣ ки ўро расво кардай. Ва ситамкоронро ҳеҷ ёридихандае нест.
193. Эй Парвардигори мо, ҳамон мо нидокунандаеро шунидем, ки ба овози баланд ба сӯи имон мехонд: «Ба Парвардигори хеш имон оред». Ва мо имон овардем. Эй Парвардигори мо, гуноҳони моро биомурз ва аз мо бадихои моро дур кун ва моро бо некӯкорон бимирон.
194. Эй Парвардигори мо, он чиро, ки ба (забони) расулони Худ ба мо ваъда кардай, ба мо бидеҳ ва моро рӯзи қиёмат расво макун; ба дурустӣ ки Ту ваъдаро хилоф намекунӣ».
195. Пас, Парвардигорашон дуои онҳоро қабул кард (бо он ки): «Ман амали ҳеҷ амалкунандаро аз шумо – аз мард ё зан – зоеъ намесозам, баъзеи шумо аз баъзе аст. Ман гуноҳони ононро, ки ҳичрат карданд ва аз хонаҳояшон берун карда шуданд ва дар роҳи Ман ранҷонида шуданд ва ҷанг карданд ва кушта шуданд, албатта, аз онҳо дур кунам ва онҳоро, албатта, дар боғҳое дарорам, ки зеро он ҷӯйҳо меравад – ин подош аз назди Худост. Ва подоши нек назди Худо аст».
196. Омадушуди кофирон дар шаҳрҳо бояд ки туро нафиребад.

197. Ин бахрамандии андак аст, баъд аз он чои онҳо дӯзах бошад; ва он бад чоест.
198. Лекин ононро, ки аз Парвардигори худ тарсиданд, бӯстонхоест, ки зери он чӯйҳо меравад; дар он чо човидонанд – ин меҳмонӣ аз назди Худо аст; ва он чи назди Худо аст, барои некӯкорон беҳтар аст.
199. Ва ҳамоно аз аҳли Китоб касоне ҳастанд, ки ба Худо ва ба он чи ба сӯи шумо фуруд оварда шуд ва ба он чи ба сӯи худашон фуруд оварда шуд, имон меоранд ва барои Худо фурӯтанӣ мекунанд, ба ивази оятҳои Худо баҳои андак намеситонанд; музди ин гурӯҳ назди Парвардигорашон аст; ба дурустӣ ки Худо Зудҳисобкунанда аст.
200. Эй мӯъминон, сабр кунед ва дар сабр қадам устувор доред ва (барои чиҳод) омода бошед ва аз Худо битарсед, бошад ки растагор шавед.

4. Сураи Нисо (Занон)

Дар Мадина нозил шуд ва он яксаду ҳафтоду шаш оят ва бисту чаҳор
рукӯъ аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Эй мардумон, аз он Парвардигоратон битарсед, ки шуморо аз як кас биофарид; ва аз он (як кас) зани ӯро офарид; ва аз ин ду (кас) мардумони бисёр ва занони бешумор мунташир сохт; ва аз он Худо битарсед, ки ба (номи) ӯ аз якдигар суол мекунад. Ва аз (қатъи) хешовандӣ (битарсед). Ба дурустӣ ки Худо бар шумо Нигаҳбон аст.
2. Ва ба ятимон амволашонро бидиҳед; ва нопокизаро бо покиза бадал макунад; ва амволашонро ба амволи худ ба ҳам оварда махӯред. Ҳамоно ин гуноҳи бузург аст.
3. Ва агар бидонед, ки дар ҳаққи духтарони یتима адл натавонед кард, пас, аз соири занон он чи шуморо хуш ояд, ду-ду ва се-се ва чаҳор-чаҳор никоҳ кунед ва агар донед, ки (дар ин сурат низ) адл натавонед кард, пас, бо як зан (никоҳ кунед) ё (суррия гиред) онро, ки дастҳои шумо молики ӯст. Ин кор ба он наздиктар аст, ки чавр накунад.
4. Ва ба занон маҳрашонро ба хушдилӣ бидиҳед. Ва агар занон аз баъзеи маҳр барои шумо ба хушдилӣ даргузаранд, пас, онро созгору хушгӯвор бихӯред.
5. Ва ба беҳирадон амволи худро мадиҳед, ки Худо онро барои шумо сабаби истиқомати маишат кардааст; ва аз ин мол онҳоро бихӯронед ва бипӯшонед; ба онҳо сухани некӯ бигӯед.

6. Ва ятимонро имтиҳон кунед,¹ то он гоҳ, ки ба ҳадди никоҳ расанд.² Пас, агар ҳусни тадбири онҳоро дарёфтед, амволашонро ба онҳо бирасонед. Ва он амволро – аз тарси он, ки бузург шаванд – ба исроф ва шитобӣ махӯред.³ Ва ҳар ки тавонгар бошад, бояд ки парҳезгорӣ кунад;⁴ ва ҳар ки фақир бошад, бояд ки ба ваҷҳи писандида бихӯрад. Пас, чун ба онҳо амволашонро расонед, бар онҳо гувоҳ гиред; ва Худо Ҳисобкунанда(-и ҳама) бас аст.
7. Мардонро аз он чи падару модар ва хешон бигузоранд, ҳисса ҳаст; ва занонро аз он чи падару модар ва хешон бигузоранд, ҳисса ҳаст; аз он чи кам бошад он мол, ё бисёр; ин ҳиссаи муқарраркардашуда аст.
8. Ва чун хешон⁵ ва ятимон ва гадоён ҳангоми қисмати мерос ҳозир шаванд, пас, чизе аз он ба онҳо бидиҳед⁶ ва ба онҳо сухани некӯ бигӯед.
9. Ва бояд ки [аз Худо] битарсанд онон, ки агар баъди худ фарзандони нотавонро бигузоранд, бар онҳо бимнок бошанд, [ки зоеъ шаванд, пас] бояд ки аз Худо ҳазар кунанд ва бояд ки сухани устувор бигӯянд.
10. Ҳамоно онон, ки амволи ятимонро ба зулм меҳӯранд, чуз он нест, ки дар шиками худ оташро меҳӯранд; ва [ба зудӣ] ба дӯзах дароянд.
11. Худо шуморо дар ҳаққи фарзандонатон ҳукм мекунад, ки мардро монанди ҳиссаи ду зан аст. Ва агар духтарон зиёда аз ду бошанд, пас, ду саввуми ҳисса аз он чи (маййит) гузоштааст, аз онҳо аст. Ва агар (зуррият) як духтар бошад, пас, ними тарака барои ӯст. Ва агар маййит фарзанде дошта бошад, як шашуми ҳисса аз он чи бигузоштааст, аз онҳо ҳар як аз падару модари маййит аст. Ва агар ӯ фарзанде надошта бошад ва падару модараш вориси ӯ шаванд, пас, як саввуми ҳисса аз онҳо модараш аст. Ва агар маййитро бародарон бошанд, пас, як шашуми ҳисса барои модараш аст. Ва (ин тақсим) баъди адои васияте аст, ки маййит ба он фармудааст, ё баъди адои дайн аст. Падарони шумо ва писарони шумо намедонанд, ки кадом як аз онҳо дар нафъ расонидан ба шумо наздиктар аст. [Ин] ҳиссаи муайянкардашуда аз ҷониби Худост. Ба дурустӣ ки Худо Донои Устуворкор аст.
12. Ва нимаи он чи занонатон бигузоштаанд – агар онҳо фарзанде надошта бошанд – аз онҳо шумо аст; ва агар онҳоро фарзанде бошад, пас, як чаҳоруми ҳисса аз он чи бигузоштаанд, барои шумост – баъди адои васияте, ки ба он фармуда бошанд, ё баъди адои дайн; ва як чаҳоруми ҳисса аз онҳо шумо бигузоштед, занонро, агар шумо

¹ Яъне: то ҳангоми булуғ.

² Яъне: болиғ шаванд.

³ Яъне: дар хурдсолии онҳо.

⁴ Яъне: валии ятим агар тавонгар бошад, аз моли ятим чизе нагирад.

⁵ Яъне: хешони ғайри ворис.

⁶ Яъне: ба тариқи меҳрубонӣ.

фарзанде надошта бошед; ва агар шумо фарзанде дошта бошед, пас як ҳаштуми ҳисса аз он чи шумо бигузоштед, барои занон аст – баъд аз адои васияте, ки ба он фармуда бошед, ё адои дайн. Ва агар мард(-и мурда), ки аз вай мерос меҳоҳанд, ё зан(-и мурда) калола¹ бошад ва ўро бародаре ё хоҳаре бувад,² пас, як шашуми ҳисса аз онҳо ҳар як аз онҳо аст; ва агар зиёда аз ин бошанд,³ пас, онҳо дар як саввуми ҳисса бо ҳам шариканд – баъди адои васияте, ки ба он фармуда шуд, ё баъди адои дайн, ба ғайри он ки зараррасонанда бошад.⁴ Ин ҳукм аз ҷониби Худо аст. Ва Худо Донои Бурдбор аст.

13. Инҳо ҳама ҳадҳои (муқарраркардаи) Худо аст; ва ҳар ки ба Худо ва расули Ў фармонбардорӣ кунад, ўро ба бихиштҳое дарорад, ки зери он ҷўйҳо меравад; дар он ҷо ҷовидонанд. Ва ин комёбии бузург аст.
14. Ва ҳар ки ба Худо ва расули Ў нофармонӣ кунад ва аз ҳадҳои (муқарраркардаи) Ў таҷовуз кунад, ўро ба оташ дарорад, [дар ҳоле ки] дар он ҷовид бошад; ва ўро азоби расвоқунанда аст.
15. Ва аз занони шумо онон, ки зино меқунанд, пас, ҷаҳор мард аз ҷинси хеш⁵ бар онҳо гувоҳ талабад; пас, агар гувоҳӣ доданд, онҳоро дар хонаҳо маҳбус қунед, то он ки марг умри онҳоро тамом қунед ё Худо барои онҳо роҳе муқаррар қунед.
16. Ва он дуру аз шумо, ки зино меқунанд, озор диҳед. Агар тавба қарданд ва некӯкорӣ пеш гирифтанд, пас, аз [таъзиби] онҳо эъроз қунед. Ба дурустӣ ки Худо Бозгардандаи Меҳрубон аст.
17. Ҷуз ин нест, ки (ваъдаи қабули) тавба бар Худо барои он касоне лозим аст, ки ба нодонӣ маъсият меқунанд, баъд аз он зуд тавба меқунанд; Худо бар он гурӯҳ ба раҳмат бозмегардад. Ва Худо Донои Ус-туворкор аст.
18. Ва (ваъдаи қабули) тавба он касонеро нест, ки маъсиятҳо меқунанд, то он гоҳ, ки касеро аз онҳо марг пеш ояд, мегӯяд: «Ба дурустӣ ки ман алҳол тавба қардам»; ва на он касонерост, ки кофир бимиранд. Барои ин гурӯҳ азоби дарддиҳанда омода сохтаем.
19. Эй мўъминон, барои шумо ҳалол нест, ки занонро мерос гиред ва онҳо нохуш бошанд; ва онҳоро манъ мақунед,⁶ то баъзе аз он чиро, ки ба онҳо додаед, ба даст оред; магар ин ки ошкоро кори бад биқунанд.⁷ Ва бо занон ба вачҳи писандида зиндагонӣ қунед, зеро агар онҳоро нописанд қунед, пас, шояд шумо чизеро нописанд қунед, ки Худо дар он чиз хайри бисёрро пайдо қунед.
20. Ва агар зан ба ҷои зане бадал қардан хоҳед ва ба яке аз онҳо моли

¹ Калола – касе, ки падару фарзанд ва бародару хоҳари ҳамтана надорад.

² Яъне: аҳёфӣ – бародарон ва хоҳарони ҳамбатн, модаряк.

³ Яъне: аҳёфиён.

⁴ Яъне: васияте, ки зиёда аз сеяк (1/3) бувад, эътибор надорад.

⁵ Яъне: аз мусулмонон.

⁶ Яъне: аз никоҳ бо ҳар ки хоҳанд.

⁷ Яъне: пас, метавон изо дод.

бисёр дода бошед,¹ пас, аз он мол чизеро бозмагиред. Оё онро ба ситам ва таадии ошкоро мегиред?!

21. Ва чӣ гуна онро бозмегиред, ҳол он ки баъзеи шумо ба баъзе расидааст;² ва занон аз шумо аҳди муҳкамро гирифтаанд?!³
22. Ва аз занон бо касе никоҳ макунед, ки бо ӯ падарони шумо никоҳ карда бошанд. Лекин ба он чи гузаштааст, афв аст. Ҳамоно ин кори бад ва мабғуз аст; ва ин бад роҳест.
23. Бар шумо ҳаром карда шуданд: модарони шумо; ва духтарони шумо; ва хоҳарони шумо; ва хоҳарони падарони шумо; ва хоҳарони модарони шумо; ва духтарони бародар; ва духтарони хоҳар; ва он модарони шумо, ки ба шумо шир додаанд;⁴ ва хоҳарони шумо аз ҷиҳати ширхорагӣ; ва модарони занони шумо; ва духтарони занони шумо, ки дар канори шумо парвариш меёбанд – аз байни он занони шумо, ки бо онҳо омезиш кардед – ва агар бо онҳо омезиш накарда бошед, пас, бар шумо ҳеч гуноҳ нест; ва занони писарони шумо, ки аз пушти шумо бошанд;⁵ ва он ки миёни ду хоҳар ҷамъ кунед,⁶ лекин ба он он чи гузашт, афв аст. Ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
24. Ва (ҳаром карда шуданд:) занони шавҳардор, магар он, ки дасти шумо молики ӯ шудааст.⁷ [Инҳо] ҳукмхое аст, ки Худо бар шумо лозим сохтааст; ва ғайр аз ин ҳама (муҳаррамот) барои шумо ҳалол карда шуд, ки бо амволи худ барои ифғат никоҳ талаб кунед, на барои шаҳватронӣ. Пас аз он, ки аз занон ком гирифтед, муқаррар карда шудааст, ки маҳрашонро ба онҳо бидиҳед;⁸ ва бар шумо баъди баъди маҳри муқаррар, дар он чи бо якдигар розӣ шудед, ҳеч гуноҳ нест.⁹ Ба дурустӣ ки Худо Донои Устуворкор аст.
25. Ва ҳар ки аз шумо аз ҷиҳати тавонгарӣ натавонад, ки бо занони озоди мӯъмин никоҳ кунад, пас бояд бо он, ки дасти шумо молики ӯ шудааст, (яъне) аз канизакони шумо, ки мӯъмин бошанд, никоҳ кунед; ва Худо ба имони шумо Донотар аст. Баъзеи шумо аз чинси баъзе аст;¹⁰ пас, бо канизакон бо иҷозати моликонашон никоҳ кунед ва маҳрашонро ба хушхӯй ба онҳо бидиҳед, дар ҳоле ки афиға бошанд, на зинокунанда ва на пинҳонӣ дӯстгиранда. Ва чун дар ҳиболаи шавҳар омаданд, агар зинокунанд, пас, барои онҳо ними

¹ Яъне: моли бисёр дар маҳр дода бошед.

² Яъне: ҳамхобагӣ кардед.

³ Яъне: эҷоб ва қабул ба ҳузури шоҳидон дар миён омад.

⁴ Яъне: дояҳо.

⁵ Яъне: писархонда набошанд.

⁶ Яъне: дар як замон зан кардани ду хоҳар барои мард ҳаром аст.

⁷ Яъне: зане, ки аз дору-л-ҳарб асири мусулмонон шудааст.

⁸ Яъне: баъди ҷимоъ додани тамоми маҳр лозим мешавад.

⁹ Яъне: баъди муқаррар кардан, агар бо ризоияти ҳамдигар зиёда ё кам кунед, бок нест.

¹⁰ Яъне: канизакон низ фарзанди Одаманд.

миқдори он чи аз уқубат аст, ки бар занони озод аст. Ин¹ барои касе се аз шумо аст, ки аз гуноҳ битарсад; ва он ки сабр кунед, барои шумо беҳтар аст. Ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.

26. Худо меҳоҳад барои шумо баён кунад ва шуморо ба роҳҳои касоне ҳидоят намояд, ки пеш аз шумо буданд ва бар шумо ба раҳмат бозгардад. Ва Худо Донои Устуворкор аст.
27. Ва Худо меҳоҳад, ки бар шумо ба раҳмат бозгардад, аммо касоне, ки пайравии шаҳват мекунанд, меҳоҳанд, ки шумо қачравӣ кунед – қачравии азим.
28. Худо меҳоҳад, ки [корро] аз шумо сабук кунад. Ва инсон заиф офарида шудааст.
29. Эй мӯъминон, амволатонро дар миёни худ ба ноҳақ маҳӯред, магар вақте ки он доду ситади тичорат бо ризомандии якдигар аз шумо бошад. Ва ҳештанро макушед. Ба дурустӣ ки Худо ба шумо Меҳрубон аст.
30. Ва ҳар ки ба тааддӣ ва ситам чунин кунад, ўро ба дўзах дарорем; ва ин [кор] бар Худо осон аст.
31. Агар шумо аз гуноҳони кабира, ки аз он наҳй карда шудаед, иҷтиноб кунед, аз шумо гуноҳони сағираатонро нобуд месозем ва шуморо ба маҳалли гиромӣ дармеорем.²
32. Ва он чиро таманно макунед, ки Худо ба он баъзеи шуморо бар баъзе бартарӣ додааст. Барои мардон – аз он чи ҳосил кардаанд – баҳрае ҳаст; ва барои занон – аз он чи ҳосил кардаанд – баҳрае ҳаст. Ва аз Худо бахшоиши Ўро суол кунед. Ба дурустӣ ки Худо ба ҳама чиз Доно аст.
33. Ва Мо барои ҳар чизе аз он чи падару модар ва ҳешон гузоштаанд, ворисон муқаррар кардем; ва ба касоне, ки онҳоро аҳди шумо марбут сохтааст, баҳрашонро бидиҳед.³ Ба дурустӣ ки Худо бар ҳама чиз Ҳозир аст.
34. Мардон – ба сабаби он ки Худо баъзе одамиёнро бар баъзе бартарӣ додааст; ва ба сабаби он ки аз амволашон харҷ карданд, бар занон қорандеш шудаанд. Пас, занони некӯкор фармонбардоранд ва дар ғайбат(-и шавҳар) он чиро нигоҳдорандаанд, ки Худо онро нигоҳ доштааст. Ва он занонро, ки аз саркашиашон тарс доред, панд диҳед; ва пас, дар хобгоҳ онҳоро тарк кунед,⁴ пас, онҳоро бизанед; ва агар ба шумо фармонбардорӣ карданд, пас, бар онҳо роҳ(-и ситам) маҷӯед. Ба дурустӣ ки Худо Баландмартабаи Бузургқадр аст.

¹ Яъне: ҳукми никоҳи канизон.

² Гуноҳи кабира он аст, ки дар Қуръон ва суннати саҳеҳа бар он ҳад машрӯъ шудааст, ё ваъдаи дўзах карда шудааст, ё ба он номи куфр дода шудааст. Ва ҳар ки аз кабоир парҳез кунад, сағоирӣ ўро намозу рўза ва садақа нобуд месозад.

³ Яъне: ҳампаймононро риоят кардан ё васият кардан метавон, вале онҳоро дар мерос дахл нест; ва мерос барои ҳешон муқаррар карда шуд.

⁴ Яъне: мубошират макунед.

35. Агар миёни зану шавҳар муҳолафат маълум кардед, пас, доваре аз хешони мард ва доваре аз хешони зан муайян кунед; агар (ин доварон) сулҳро бихоҳанд, албатта, Худо дар миёни онҳо мувофақат кунад. Ба дурустӣ ки Худо Донои Огоҳ аст.
36. Ва Худоро бипарастед ва чизеро шарикӣ ӯ муқаррар макунед ва ба падару модар ва ба хешон ва ятимон ва гадоён ва ҳамсоия хешованд ва ҳамсоия бегона ва ҳамнишини наздик ва мусофир ва он, ки дасти шумо молики ӯ шуд,¹ нақӯкорӣ кунед. Ҳамоно Худо касеро дӯст намедорад, ки мутақаббири худситоянда бошад;
37. (ва дӯст намедорад) ононро, ки бухл мекунанд ва мардумонро ба бухл мефармоянд ва он чиро, ки Худо аз фазли Худ ба онҳо додааст, мепӯшанд. Ва барои кофирон азоби расвокунандае омода сохтаем;
38. ва ононро, ки амволи худро барои намоиш ба мардумон харҷ мекунанд ва ба Худо ва рӯзи қиёмат мӯътақид нестанд. Ва ҳар ки Шайтон ёри ӯ бошад, пас вай бад ёрест.
39. Ва агар ба Худо ва рӯзи охир имон меоварданд ва аз он чи Худо ба онҳо додааст, харҷ мекарданд, барояшон чӣ зиён буд? Ва Худо ба онҳо Доноӣ.
40. Ба дурустӣ ки Худо ба вазни заррае ситам намекунад; ва агар он амал некӣ бошад, онро дучандон кунад ва аз назди Худ музди бузург бидиҳад.
41. Пас, чӣ ҳол бошад он гоҳ, ки аз ҳар қавм гувоҳеро биёрем ва туро бар ин уммат гувоҳ биёварем.
42. Дар он рӯз онон, ки кофир шуданд ва ба пайғамбар нофармонӣ карданд, орзу кунанд, ки эй кош, замин бар онҳо ҳамвор карда шавад.² Ва аз Худо ҳеҷ суҳанеро напӯшанд.
43. Эӣ мӯъминон, дар ҳоле, ки шумо маст бошед, ба намоз наздик машавед, то он ки бифаҳмед, чӣ мегӯед;³ ва низ дар ҳолати чанобат, то он ки ғусл кунед, магар он ки роҳгузар бошед. Ва агар бемор ё мусофир бошед, ё касе аз шумо аз қазои ҳоҷат биёяд, ё бо занон мубошарат кунед ва обро наёбед, пас қасди хоки пок (таяммум) кунед: бо он рӯй ва дастҳои хешро масҳ кунед. Ба дурустӣ ки Худо Афвкунандаи Омурзанда аст.
44. Оё касонеро надидӣ, ки баҳрае аз Китоб дода шудаанд, гумроҳиро меситонанд ва мехоҳанд, ки шумо [низ] роҳро гум кунед.
45. Ва Худо ба душманони шумо Донотар аст; ва Худои Дӯст бас аст; ва Худои Ёридиҳанда бас аст.
46. Аз яҳудиён қавме ҳастанд, ки калимаро аз ҷойҳояш тағйир мекунанд ва мегӯянд: «Шунидем ва осӣ шудем»; ва (мегӯянд): «Исмаъ ғайра

¹ Яъне: ғуломон ва канизон.

² Яъне: аз онҳо ному нишоне намонад.

³ Ин ҳукм қабл аз таҳрими ҳамр буд, баъд аз он мастӣ билкулл ҳаром шуд.

мусмаъин»; ва «Роъино». (Суханро) ба забони худ мепечонанд¹ ва дар дин таъна мезананд. Агар онҳо мегуфтанд: «Шунидем ва фармонбардорӣ кардем»; ва «Исмаъ»² ва «Унзурно»³ – ҳамона барои онҳо беҳтар ва дурусттар мебуд. Лекин Худо онҳоро ба сабаби куф-рашон лаънат кардааст. Пас, ба ҷуз андаке имон намеоранд.

47. Эй аҳли Китоб, ба он чи фуруд овардем – тасдиқкунандаи он чи, ки бо шумо аст – имон оред, пеш аз он ки (сурати) рӯйхоро маҳв кунем, пас бар шакли пушти рӯйҳо бигардонем, ё онҳоро лаънат кунем, чунон ки аҳли шанберо лаънат кардем. Ва ҳукми Худо [ичро] шуданист.
48. Ба дурустӣ, Худо онро, ки барои ӯ шарик муқаррар карда шавад, намеомурзад; ва ғайри он ҳар киро хоҳад, меомурзад. Ва ҳар ки барои Худо шарик муқаррар кунад, ҳамона ба гуноҳи бузург ифтиро кардааст.
49. Оё касонеро надидӣ, ки худро [пок гуфта] ситоиш мекунанд? Балки Худо ҳар киро хоҳад, ситоиш мекунад. Ва ба миқдори риштае⁴ ситам карда нахоҳанд шуд.
50. Бибин, чӣ гуна бар Худо дурӯғро мебанданд. Ва ин гуноҳи ошкоро бас аст.
51. Оё касонеро надидӣ, ки баҳрае аз Китоб дода шудаанд, ба буту маъбуди ботил мӯътақид мешаванд ва дар ҳаққи кофирон мегӯянд, ки онҳо аз мӯъминон роҳбандатаранд.
52. Онон гурӯҳеанд, ки Худо онҳоро лаънат кардааст. Ва ҳар касеро, ки Худо лаънат кунад, барои ӯ ёридиҳандае нахоҳӣ ёфт.
53. Оё барои онҳо аз подшоҳӣ баҳрае ҳаст? Пас (он ҳангом) миқдори нақире⁵ ба мардум надиханд.
54. Ё ба мардумоне ҳасад мекунанд, ки Худо ба онҳо аз фазли Худ [баҳра] додааст. Пас ба дурустӣ ки ба касони Иброҳим Китобу дониш додем ва ба онҳо подшоҳии бузург додем.
55. Аз онҳо касе ҳаст, ки ба он Китоб имон овард ва аз онҳо касе ҳаст, ки аз вай рӯй гардонд. Ва дӯзах – оташи афрӯхта кифоят аст.
56. Ҳамона, касонеро, ки ба оёти Мо кофир шуданд, зуд ба оташ дарорем; ҳар гоҳ, ки пӯстҳояшон пухта гардад, ба иваз барояшон ба ҷуз он пӯстҳои дигар пайдо кунем, то азобро бичашанд. Ба дурустӣ ки

¹ Печондани сухан он аст, ки дашномро чунон дар калом омехта кунад, ки касе нашиносад. Ва «Исмаъ ғайра мусмаъин» ду маънӣ дорад: яке он, ки «бишунав, дар ҳолате, ки муаззам ва мӯхтарамӣ ва касе ба хилофи ризояти ту сухан натавонад гуфт»; дигар он, ки «бишунав, дар ҳолате, ки муҳаққарӣ ва касе бо ту сухан намегӯяд». Ва «Роъино» низ ду маънӣ дорад: яке он ки «риоят кун моро», дигар «аҳмақ ва руунатоваранда». Ғарази онҳо дашном буд, калимаи думаънидор мегуфтанд.

² Яъне: ба ҷои «Исмаъ ғайра мусмаъин» фақат «исмаъ» мегуфтанд.

³ Яъне: ба ҷои «Роъино» – «Унзурно» («моро мӯхлат дех» ё «дар кори мо назар кун»).

⁴ Яъне: риштае, ки дар миёни донаи хурмо ҳаст.

⁵ Яъне: нуқтае, ки дар пушти донаи хурмо ҳаст.

Худо Голиби Устуворкор аст.

57. Ва касонеро, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, зуд ба бӯстонҳои дарорем, ки зеро он ҷӯйҳои меравад, [дар ҳоле ки онҳо] дар он ҳамеша ҷовидонанд; дар он ҷо барои онҳо қонини пок кардашуда ҳаст; ва онҳоро ба сояи нек [соякунанда]¹ дарорем.
58. Ба дурустӣ, Худо ба шумо мефармояд, ки амонатҳоро ба аҳли онҳо адо кунед ва (мефармояд, ки) чун миёни мардумон ҳоким шавед, ба ростӣ ҳукм кунед. Ҳар оина некӯ чизе аст, ки Худо бо он ба шумо панд медиҳад. Ба дурустӣ ки Худо Шунавои Биност.
59. Эӣ мӯъминон, Худоро фармонбардорӣ кунед ва пайғамбару фармонравоёнро аз ҷинси хеш² фармонбардорӣ кунед. Пас, чун дар чизе ихтилоф кунед, агар ба Худо ва рӯзи охир эътиқод медоред, онро ба сӯи Худо ва пайғамбар роҷеъ кунед. Ин ба (эътибори) оқибат беҳтар ва некӯтар аст.
60. Оё касонеро надидӣ, ки гумон мекунанд, ки ба он чи ба сӯи ту нозил карда шудааст ва ба он чи пеш аз ту нозил карда шудааст, имон овардаанд, меҳоханд (қазияҳои хешро) ба сӯи саркаш муурофаа кунанд; ва ҳол он ки ба онҳо фармуда шуд, ки ба вай мункир шаванд. Ва Шайтон меҳохад, ки онҳоро гумроҳ созад – гумроҳии дур.
61. Ва чун ба онҳо гуфта шавад: «Ба сӯи он чи Худо нозил кардааст ва ба сӯи пайғамбар биед» – он мунофиқонро бибинӣ, ки аз ту ба эъроз бозмеистанд.
62. Пас, ҷӣ гуна аст, он гоҳ, ки ба онҳо – ба сабаби он чи дастҳояшон пеш фиристодааст – мусибате бирасад, назди ту биёянд, ба Худо қасам меҳӯранд, ки: «ба ҷуз некӯкорӣ ва мувофиқат кардан [чизе] нахоста будем?»³
63. Ин гурӯҳ касоне ҳастанд, ки Худо он чиро, ки дар дилҳояшон аст, медонад; пас, аз онҳо эъроз бикун;⁴ ва ба онҳо панд бидех; ва ба онҳо сухане муассир дар дилашон бигӯ.
64. Ва Мо ҳеҷ пайғамбареро нафиристодем, магар барои он ки ба ҳукми Худо ӯ фармонбардорӣ карда шавад. Ва агар ин ҷамоа – вақте ки бар хештан ситам карданд – назди ту меомаданд ва аз Худо омурзиш талаб мекарданд ва пайғамбар барои онҳо омурзиш талаб мекард, ҳамоно Худоро ба раҳмат Бозояндаи Меҳрубон меёфтанд.
65. Чунин нест, ба Парвардигорат қасам, ки онҳо имон намеоранд, то он ки туро дар ихтилофе, ки дар миёнашон воқеъ шуд, ҳакам кунанд; ва аз он чи ҳукм фармудӣ, дар дили худ тангӣ бознаёбанд ва ба гардан ниҳодан қабул кунанд.
66. Ва агар Мо бар онҳо менавиштем, ки хештанро бикӯшед, ё аз

¹ Яъне: роҳати тамом; раҳмат.

² Яъне: амирони мусулмонон, ки ҳазрати пайғамбар (с) дар аҳди худ таъйин карда буданд.

³ Яъне: дар миёни хусуматкунандагон.

⁴ Яъне: аз қатли онҳо.

- хонаҳои хеш берун шавед, чуз андаке аз онҳо ин [кор]-ро намекарданд. Ва агар он чиро мекарданд, ки ба он панд дода мешаванд, ҳамонро барои онҳо беҳтар ва дар устуворӣ(-и дин) муҳкамтар мебуд.
67. Ва он гоҳ, албатта, аз назди Хеш музди бузург ба онҳо медедем.
68. Ва онҳоро ба роҳи рост далолат мекардем.
69. Ва онон, ки Худою расулро фармон бурданд, ҳамроҳи он касонанд аз пайғамбарон ва сиддиқон ва шаҳидон ва солахон, ки Худо бар онҳо инъом кардааст. Ва онҳо некӯ рафиқонанд.
70. Ин бахшоиш аз Худост. Ва Худо Доно бас аст.
71. Эй мӯъминон, силоҳи худро бигиред ва гурӯҳ-гурӯҳ шуда берун равед, ё ҳама чамъ омада берун равед.¹
72. Ва ҳамонро аз шумо касе ҳаст, ки диранг мекунад;² пас, агар мусибате ба шумо бирасад, бигӯяд: «Худо бар ман инъом кард, чун бо онҳо ҳозир набудам».
73. Ва агар неъмате аз Худо ба шумо бирасад, гӯё миёни шумо ва миёни вай ҳаргиз дӯстӣ набуд, бигӯяд: «Кош, бо онҳо мебудам, пас матлаби бузургро меёфтам».
74. Пас, касоне, ки зиндагонии дунёро ба охират мефурӯшанд, бояд ки дар роҳи Худо ҷанг кунанд. Ва ҳар ки дар роҳи Худо ҷанг кунад ва кушта шавад, ё ғолиб ояд, ба ӯ музди бузург бидиҳем.
75. Ва чист шуморо, ки дар роҳи Худо ҷанг намекунад ва [низ] барои бечорагон аз мардон ва занон ва кӯдакон – онон,³ ки мегӯянд: «Эй Парвардигори мо, аз ин деҳа, ки аҳли он ситамкоранд, моро берун ор ва аз назди Худ барои мо корсозе муқаррар кун ва аз назди Худ барои мо ёридиҳандае муқаррар кун?»
76. Мӯъминон дар роҳи Худо корзор мекунад; ва кофирон дар роҳи маъбудии ботил мечанганд. Пас, бо дӯстони Шайтон ҷанг кунед. Ба дурустӣ ки ҳилаи Шайтон суғаст аст.
77. Оё касонро надидӣ, ки ба онҳо гуфта шуд: «Дасти худ боздоред⁴ ва намозро барпо кунед ва закотро бидиҳед»?⁵ Пас, чун бар онҳо ҷанг навишта шуд, ногоҳ гурӯҳе аз онҳо, монанди тарсидан аз Худо ё сахттар [аз он], аз мардумон метарсиданд ва гуфтанд: «Эй Парвардигори мо, чаро корзорро бар мо навиштӣ? Чаро то вақте наздик моро (зинда) нагузоштӣ?» Бигӯ: «Баҳрамандии дунё андак аст ва охират барои касе, ки парҳезгорӣ кунад, беҳтар аст ва миқдори ришта⁶ ситам карда нахоҳад шуд».
78. Ҳар ҷо, ки бошед, марг шуморо дармеёбад, агарчи дар ҳисорҳои

¹ Яъне: ба ғазо.

² Яъне: дар рафтани.

³ Яъне: гирифтрон ба дасти кофирон.

⁴ Яъне: ҷанг макунед.

⁵ Яъне: пас, қабул карданд.

⁶ Яъне: риштаи борике, ки бар пӯсти хурмо аст.

муҳкам бошед. Ва агар ба онҳо неъмате бирасад, гӯянд: «Ин аз назди Худо аст». Ва агар ба онҳо бадие бирасад, гӯянд: «Ин аз назди ту аст». Бигӯ: «Ҳама аз назди Худост». Пас, ин қавмро чӣ ҳол аст, ки наздик нестанд суҳанеро бифаҳманд?

79. Он чи аз неъмат ба ту расид, аз Худост; ва он чи аз меҳнат ба ту расид, аз назди нафси ту аст. Ва Мо туро барои мардумон пайғамбар фиристодем. Ва Худо Ҳозир бас аст.
80. Ҳар ки пайғамбарро фармонбардорӣ кунад, пас, ҳамоно Худоро фармонбардорӣ кардааст. Ва ҳар ки эъроз кард, пас, туро бар онҳо нигоҳбон нафиристодаем.
81. Ва мегӯянд:¹ «Фармонбардорӣ [дар дили мост]». Пас, чун аз назди ту берун раванд, гурӯҳе аз онҳо ба вақти шаб ба ғайри он чи ту мефармой, раъй мезананд. Ва Худо он чиро менависад,² ки шаб мегӯянд. Пас, аз онҳо эъроз кун ва бар Худо таваккул намо. Ва Худо Корсозанда бас аст.
82. Оё Куръонро тааммул намекунанд? Агар аз назди ғайри Худо мебуд, албатта, дар он ихтилофи бисёр меёфтанд.
83. Ва вақте ки хабаре аз эминӣ ё тарс назди онҳо биёяд, онро машҳур месозанд; ва агар онро ба сӯи пайғамбар ва ба сӯи фармонравоён аз аҳли Ислому роҷеъ мегардониданд, ҳамоно, маслаҳати он хабарро касоне аз онҳо дармеёфтанд, ки маслаҳати онро бароварда метавонанд. Ва агар бахшоиши Худо ва раҳмати Ӯ бар шумо намебуд, ба ҷуз андаке, [ҳама] албатта, Шайтонро пайравӣ мекардед.
84. Пас, дар роҳи Худо чанг кун;³ ба ҷуз худат [ба касе] таклиф карда нашудай; ва мӯъминонро рағбат деҳ;⁴ наздик аст, ки Худо чанги кофиронро боздорад. Ва Худо ба эътибори чанг ва ба эътибори уқубат додан сахттар аст.
85. Ҳар ки шафоат кунад – шафоати нек, ӯро аз савоби он баҳрае бошад; ва ҳар ки шафоат кунад – шафоати бад, ӯро аз азоби он ҳиссае бошад. Ва Худо бар ҳар чиз Тавоноост.
86. Ва чун ба саломе таъзим карда шавед, пас, ба калимае беҳтар аз он таъзим кунед, ё ба ҳамон калима ҷавоб диҳед. Ба дурустӣ ки Худо бар ҳама чиз Ҳисобкунанда аст.
87. Худо, ки ба ҷуз Ӯ ҳеҷ маъбуд нест, албатта, шуморо ба рӯзи қиёмат – дар он ҳеҷ шак нест – ба ҳам орад. Ва кист, ки дар суҳан аз Худо ростгӯйтар бошад?
88. Пас чист шуморо,⁵ ки дар бораи мунофиқон ду гурӯҳ шудед? Ва Худо онҳоро ба шумии он чи карданд, нагунсор сохт. Оё меҳоҳед касе-

¹ Яъне: дар ҳузури ту.

² Яъне: дар номаи аъмол.

³ Мухотаб Муҳаммад (с) аст.

⁴ Яъне: ба ту рағбат додан асту бас, агар рафоқат накунанд, ту ҷавобгар нестӣ.

⁵ Мухотаб мусулмононанд.

ро роҳ намоед, ки Худо ӯро гумроҳ сохтааст? Ва ҳар киро, ки Худо гумроҳ кунад, барои ӯ ҳеч роҳе наёбӣ.

89. Орзу карданд, ки шумо низ кофир шавед, чунон ки онҳо кофир шуданд, пас, баробар бошед. Пас, ҳеч касро аз онҳо дӯст магиред, то он ки дар роҳи Худо ҳичрат кунанд.¹ Ва агар эъроз карданд,² пас, ҳар ҷо, ки онҳоро ёбед, асир бигиред ва бикӯшед. Ва касеро аз онҳо дӯст ва ёр магиред,
90. – магар ононро, ки бо гурӯҳе пайванд доранд, ки миёни шумо ва миёни онҳо аҳд ҳаст; ё назди шумо биёянд ва синаи онҳо аз он, ки бо шумо бичанганд, ё бо қавми хеш бичанганд, танг омадааст; ва агар Худо мехост, ҳамоно онҳоро бар шумо мусаллат месохт, пас, бо шумо мечангиданд. Ва агар аз ҷониби шумо як сӯ шаванд ва бо шумо ҷанг накунанд ва ба сӯи шумо пайғоми сулҳро биафкананд, пас, Худо ба шумо алайҳи онҳо роҳе надодааст.
91. Ба зудӣ, қавми дигареро хоҳед ёфт, ки мехоҳанд аз шумо эмин шаванд ва аз қавми худ эмин шаванд. Ҳар гоҳ, ки ба сӯи фитнаангезӣ бозгардонида мешаванд, дар он нагунсор андохта шаванд.³ Ва агар аз шумо як сӯ нашаванд ва ба сӯи шумо пайғоми сулҳро наафкананд ва дасти хешро бознадоранд, пас, ҳар ҷо, ки онҳоро ёбед, асир гиред ва қатл намоед. Ва Мо ба шумо бар ин ҷамоат ҳуҷҷати зоҳир додаем.
92. Ва мӯъминеро насазад, ки мӯъминеро бикӯшад, магар ба хато.⁴ Ва ҳар ки мӯъминеро ба хато бикӯшад, пас озод кардани бардаи мӯъмин ва хунбаҳои расонидашуда ба қасони мақтул лозим аст, магар он ки (аз он) даргузаранд. Ва агар (мақтул) аз гурӯҳи душманони шумо ва мӯъмин бошад, пас, озод кардани бардаи мӯъмин лозим аст.⁵ Ва агар (мақтул) аз қавме бошад, ки миёни шумо ва онҳо аҳд аст,⁶ пас, хунбаҳои расонидашуда ба қасони ӯ ва озод кардани бардаи мӯъмин лозим аст; ва ҳар ки наёбад, пас, рӯза доштан ду моҳ пай дар пай лозим аст; [ин] (ба ҷиҳати қабули) тавба аз ҷониби Худо аст. Ва Худо Донои Устуворкор аст.
93. Ва ҳар ки мӯъминеро ба қасд бикӯшад, пас, ҷазои ӯ дӯзах аст, дар он ҷовид бошад; ва Худо бар ӯ хашм гирифтааст ва ӯро лаънат кардааст ва азоби бузург барои ӯ омода сохтааст.
94. Эй мӯъминон, чун дар роҳи Худо сафар кунед,⁷ (нек) таҳқиқ кунед ва ба ба қасе, ки ба сӯи шумо «салом» андохтааст, магӯед: «Мӯъмин нестӣ» – матои зиндагонии дунёро металабед; ва назди Худо

¹ Яъне: мусулмон шаванд ва ҳичрат кунанд.

² Яъне: аз Ислом ва ҳичрат.

³ Яъне: сулҳ мекунанд ва боз аҳдшиканӣ менамоянд.

⁴ Яъне: ба ғайри қасд қатл воқеъ мешавад.

⁵ Яъне: хунбаҳо лозим нест.

⁶ Яъне: ва ӯ мӯъмин бошад.

⁷ Яъне: барои ҷиҳод.

ғаныматҳои бисёр ҳаст. Шумо пеш аз ин ҳамчунин будед ва Худо бар шумо инъом кард; пас, таҳқиқ кунед; ба дурустӣ ки Худо ба он чи мекунад, Огоҳ аст.

95. Аз мӯъминон – нишинандагони ғайри маъзур¹ ва дар роҳи Худо бо молу ҷони хеш чиҳодкунандагон баробар нестанд. Худо дар мартабаҳо ба онон, ки бо молу ҷони хеш чиҳодкунандаанд, бар нишинандагон фазл додааст; ва Худо ҳар якеро ваъдаи нек кардааст. Ва Худо мучоҳидонро бар нишинандагон ба музди бузург афзунӣ додааст.
96. [Ин] мартабаҳо ва омурзиш ва бахшоиш аз ҷониби Ӯ аст; ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
97. Ба дурустӣ, ба онон, ки фариштагон арвоҳашонро қабз карданд, – дар ҳолате, ки бар хештан ситамкор буданд² – (фариштагон) гуфтанд: «Шумо дар чӣ ҳол будед?» Гуфтанд: «Дар замин бечорагон будем». Гуфтанд: «Оё замини Худо фарох набуд, то дар он хичрат мекардед?» Пас, ҷои ин ҷамоа дӯзах аст; ва ӯ бад ҷое аст;
98. – магар онон аз мардон ва занон ва кӯдакон, ки ба ҳақиқат бечораанд, ҳеч чора наметавонанд ва ҳеч роҳ намеёбанд.
99. Пас, наздик аст, ки Худо ин ҷамоаро афв кунад; ва Худо Афвкунандаи Омурзанда аст.
100. Ва ҳар ки дар роҳи Худо тарки ватан кунад, дар замин иқоматгоҳи бисёр ва фароҳии маишат биёбад. Ва ҳар ки хичраткунон ба сӯи Худо ва пайғамбари Ӯ аз хонаи худ берун равад, пас, ӯро марг дарёбад,³ пас, ба дурустӣ ки музди ӯ бар Худо собит аст; ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
101. Ва чун дар замин сафар кунед ва агар аз он битарсед, ки кофирон шуморо дар бало афкананд, пас гуноҳе бар шумо дар он нест, ки аз намоз (қадаре) кӯтоҳ созед. Ҳамоно кофирон барои шумо душмани ошкоро ҳастанд.
102. Ва чун дар миёни онҳо бошӣ⁴ ва барои онҳо намозро барпо кунӣ, бояд ки гурӯҳе аз онҳо бо ту биистанд ва силоҳи хеш бигиранд; ва чун сачда кунанд, бояд ки аз паси шумо бошанд;⁵ ва он гурӯҳи дигар, ки ҳанӯз намоз накардаанд, бояд ки биёянд бо ту намоз кунанд ва бояд ки ҳизру⁶ силоҳи худро бигиранд. Кофирон орзу карданд, ки ки кош аз силоҳ ва матои хеш ғофил шавед, то якбора бар шумо ҳамла кунанд. Ва агар шуморо ранҷе аз борон бошад, пас, бар шумо ҳеч гуноҳ дар он нест, ки силоҳи худро биниҳед ва, албатта, ҳизри

¹ Яъне: мӯъминоне, ки бе сабаби узрнок нишинанд ва ба чиҳод нараванд.

² Яъне: ба тарки хичрат аз Дору-л-ҳарб ба Дору-л-Ислом ва зиёд кардани нуфуси кишвари кофирон.

³ Яъне: дар роҳ, пеш аз расидан ба мақсад.

⁴ Яъне: вақти хавф.

⁵ Яъне: муқобили адӯ.

⁶ Ҳизр – ҳӯд, зирех, сипар ва монанди он.

худ бигиред. Ба дурустӣ ки Худо азоби расвокунандае барои кофирон омода кардааст.

103. Пас, чун намозро тамоm кардед, Худоро истода ва нишаста ва бар паҳлӯи хеш ёд кунед. Ва чун оромидед, намозро барпо кунед.¹ Ба дурустӣ ки намоз бар мӯъминон фарзи вақти муайянкардашуда аст.
104. Дар чустучӯи кофирон сустӣ макунед; агар шумо дардманд мешавед, онҳо низ дардманд мешаванд, чунон ки шумо мешавед; ва шумо аз Худо он чиро умед доред, ки онҳоро [ба он] умед нест. Ва Худо Донои Устуворкор аст.
105. Ҳамоно Мо Китобро ба ростӣ ба сӯи ту фуруд овардем, то бо он чи Худо туро шиносо сохтааст, дар миёни мардумон ҳукм кунӣ; ва барои ҳимояти хиёнаткунандагон хусуматкунанда мабош.
106. Ва аз Худо омуриш бихоҳ; ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
107. Ва аз ҷониби онон, ки бо ҷинси хеш хиёнат мекунанд, хусумат макун. Ҳамоно Худо онро дӯст надорад, ки хиёнаткунандаи гуноҳкор бошад.
108. Аз мардумон пинҳон мекунанд ва аз Худо пинҳон намекунанд; ва шабонгоҳ – он чиро аз суҳан, ки Худо намеписандад, машварат мекунанд, Худо бо онҳо аст. Ва Худо ба он чи мекунанд, Фарогиранда аст.
109. Огоҳ бошед шумо, эй қавм, ки аз тарафи онҳо дар зиндагонии дунё хусумат кардед, пас, кист, ки рӯзи қиёмат аз тарафи онҳо бо Худо хусумат хоҳад кард ва ё кист, ки бар онҳо корсозанда бошад?
110. Ва ҳар ки кори бад бикунад, ё бар ҳештан ситам кунад, сипас аз Худо омуриш талабад, Худоро Омурзандаи Меҳрубон биёбад.
111. Ва ҳар ки гуноҳе бикунад, пас, ҷуз ин нест, ки онро бар ҷони хеш мекунад. Ва Худо Донои Устуворкор аст.
112. Ва ҳар ки хатое ё гуноҳе бикунад, сипас ба он бегуноҳеро тӯҳмат кунад, пас бӯхтон ва гуноҳи зоҳирро бар худ бардоштааст.
113. Ва агар фазли Худо ва бахшоиши Ӯ бар ту намебуд, гурӯҳе аз онҳо қасд карда буданд, ки туро гумроҳ кунанд. Ва ба ҷуз ҳештан [қасеро] гумроҳ намекунанд; ва ба ту ҳеҷ зиён нарасонанд. Ва Худо бар ту Китобу дониш фуруд овардааст; ва он чиро намедонистӣ, ба ту омӯхтааст; ва фазли Худо бар ту бузург аст.
114. Дар бисёре аз машварати пинҳонии онҳо ҳубие нест, лекин [ҳубӣ дар машварати] қасест, ки ба садақа ё ба кори писандида ё ба салоҳкорӣ миёни мардумон фармояд. Ва ҳар ки инро ба талаби хушнудии Худо кунад, ба зудӣ ба ӯ музди бузург бидиҳем.
115. Ва ҳар ки баъд аз он, ки роҳи рост барояш маълум шуд, ба пайғамбар муҳолифат кунад ва ғайри роҳи мӯъминонро пайравӣ ку-

¹ Яъне: ба тариқи амн.

над, ӯро бо он чи дӯст медорад, вогузорем ва ӯро ба дӯзах дарорем; ва он бад чоест.

116. Ба дурустӣ, Худо онро, ки ба Ӯ ширк орад, намеомурзад; ва ғайри ширк ҳар киро хоҳад, меомурзад. Ва ҳар ки ба Худо шарик муқаррар кунад, пас ба гумроҳии дур гумроҳ шудааст.
117. Онҳо ба ҷуз Худо намепарастанд, магар бутонеро, ки номи духтарон доранд; ва намепарастанд, магар Шайтони саркашро,
118. [ки] Худо ӯро лаънат кардааст. (Шайтон) гуфт: «Аз бандагонат ҳиссаи (дар илми азали) муайяншударо, албатта, бигирам.
119. Ва, албатта, онҳоро гумроҳ кунам ва дар орзу(-и ботил) афканам; ва, албатта, ба онҳо бифармоям, то гӯши чаҳорпоёнро бишикофанд; ва, албатта, ба онҳо бифармоям, то офариниши Худоро тағйир диҳанд».¹ Ва ҳар ки ба ҷуз Худо Шайтонро дӯст гирад, пас, ба зиёни зоҳир зиёнкор шуд.
120. Ӯ ба онҳо ваъда медиҳад ва онҳоро дар орзу меандозад. Ва Шайтон ба онҳо ваъда намекунад, магар ба фиреб.
121. Ҷои он ҷамоат дӯзах аст ва аз он махласе наёбанд.
122. Ва ононро, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, ба бӯстонҳое дарорем, ки зери он ҷӯйҳо меравад; он ҷо ҳамеша ҷовидон бошанд. Ваъдаи Худо рост аст. Ва кист, ки дар сухан аз Худо ростгӯйтар бошад?
123. (Қор) на ба (вафқи) орзуи шумост ва на ба (вафқи) орзуи аҳли Китоб. Ҳар ки кори бад кунад, ба он ҷазо дода хоҳад шуд; ва барои худ ба ҷуз Худо ҳеҷ дӯсте ва ёридиҳандае наёбад.
124. Онон аз мардон ва занон, ки мӯъмин бошанд ва корҳои шоиста кунанд, ба бихишт дароянд ва миқдори нақире² ситам карда нашаванд.
125. Ва ба эътибори дин кист некӯтар аз касе, ки рӯи худро барои Худо мутеъ сохт ва ӯ некӯкор аст; ва дар ҳолате ки ҳаниф буд, миллати Иброҳимро пайравӣ кард? Ва Худо Иброҳимро дӯст гирифтааст.
126. Ва он чи дар осмонҳост ва он чи дар замин аст, аз они Худост; ва Худо ҳама чизро Фарогиранда аст.
127. Ва дар боби занон аз ту талаби фатво мекунанд,³ бигӯ: «Дар боби занон Худо ба шумо фатво медиҳад ва он чи дар Китоб бар шумо хонда мешавад, дар ҳаққи он занони ятима (нозил шудааст), ки ба онҳо он чиро намедиҳед, ки барояшон фарз карда шудааст; ва рағбат мекунед, ки бо онҳо никоҳ кунед; ва дар боби бечорагон аз кӯдакон (нозил шудааст) ва ба он ҳукм аст, ки бо инсоф таахҳуди ҳоли ятимон кунед. Ва Худо ба он чи аз некӯӣ мекунед, Доност».
128. Ва агар зане аз шавҳараш саркашӣ ё рӯгардонӣ маълум кунад, пас,

¹ Яъне: монанди ҳасӣ кардан ва сӯзан задан ба бадан, то сурх ё кабуд гардонанд.

² Нақир – ниг. 4:53.

³ Яъне: чӣ навъ бо онҳо муомила бояд кард.

дар онҳо гуноҳ нест, ки дар миёни худ сулҳ оранд – навъе аз сулҳ; ва сулҳ кори беҳтар аст. Ва нафсҳо бар бухл ҳозиранд.¹ Ва агар некӯкорӣ ва парҳезгорӣ кунед, пас, ба дурустӣ ки Худо ба он чи мекунад, Дноност.

129. Ва агарчи ниҳояти рағбат кунед, ҳаргиз миёни занон адл карда наметавонед; пас, боре, қачӣ макунад – тамоми қачӣ – то он ки он занонро монанди муаллақа вогузored. Ва агар ислоҳ кунед ва парҳезгорӣ намоед, пас, ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
130. Ва агар аз якдигар чудо шаванд,² Худо ҳар якеро аз тавонгарию Худ кифоят кунад; ва Худо Фарохнеъматӣ Устуворкор аст.
131. Ва он чи дар осмонҳост ва он чи дар замин аст, аз онҳо Худост. Ва ҳамоно ононро пеш аз шумо, ки Китоб дода шуданд ва шуморо низ ҳукм фармудем, ки: «Аз Худо битарсед». Ва агар кофир шавед, пас ба дурустӣ ки он чи дар осмонҳо аст ва он чи дар замин аст, аз онҳо Худо аст; ва Худо Тавонгари Сутудашуда аст.
132. Ва он чи дар осмонҳост ва он чи дар замин аст, аз онҳо Худост; ва Худо Корсоз бас аст.
133. Эй мардумон, агар [Худо] хоҳад, шуморо дур мекунад ва дигаронро ба вучуд меорад. Ва Худо бар ин кор Тавононост.
134. Ҳар ки толиби подоши дунё бошад,³ пас, подоши дунё ва охират назди Худо аст; ва Худо Шунавои Биноност.⁴
135. Эй мӯъминон, бар инсоф боустувор, барои Худо гувоҳидиҳанда бошед – агарчи бар зарари хештан, ё падару модар ва хешовандон – чи тавонгару чи фақир – бошад; (ба ҳар ҳол) Худо бар онҳо Меҳрубонтар аст. Пас, аз адл майлқунон ба хоҳиши нафс пайравӣ макунад. Ва агар суханро печонед, ё рӯй бигардонед, пас, ба дурустӣ ки Худо бар он чи мекунад, Огоҳ аст.
136. Эй мӯъминон, ба Худо ва пайғамбарӣ ӯ ва он Китоб, ки бар пайғамбарӣ Худ фурӯ фиристодааст ва он Китоб, ки пеш аз ин фурӯ фиристодааст, имон оред. Ва ҳар ки ба Худо ва ба фариштагонӣ ӯ ва Китобҳои ӯ ва пайғамбаронӣ ӯ ва ба рӯзи охир кофир шавад, ҳамоно, ба гумроҳии дур гумроҳ шудааст.
137. Касоне, ки имон оварданд, боз кофир шуданд, сипас, боз имон оварданд, сипас, боз кофир шуданд ва дар куфр зиёдат карданд⁵ – Худо ҳаргиз онҳоро наомурзад ва ҳаргиз ба онҳо роҳе нанамоенад.
138. Ба мунофиқон бо он хабар деҳ, ки барои онҳо азоби дардиҳанда бошад.

¹ Яъне: бахилӣ бар онҳо ғалаба кардааст.

² Яъне: марду зан.

³ Яъне: подоши амалро дар дунё талаб кунад.

⁴ Яъне: пас, чаро на толиби ҳар ду бошад?

⁵ Яъне: исрор карданд.

139. Онон, ки ба чои мӯъминон кофиронро дӯст мегиранд – оё назди онҳо арчмандӣ металабанд? Ва ба дурустӣ ки ҳамаи арчмандӣ якҷо аз они Худо аст.
140. Ва ҳамоно дар Қуръон бар шумо фурӯ фиристодааст, ки чун бишунавед, ки ба оятҳои Худо инкор намуда мешавад ва ба онҳо тамасхур карда мешавад, пас, бо онҳо манишинед, то он ки дар сухане ба ҷуз он шурӯъ кунанд; вагарна, шумо ҳам монанди онҳо бошед. Ба дурустӣ ки Худо ҳамаи мунофиқон ва кофиронро (якҷо) дар дӯзах ба ҳам меорад.
141. Онон, ки интизори шумо мекашанд: пас, агар шуморо аз ҷониби Худо фатҳе бошад, гӯянд: «Оё бо шумо набудем?»¹ Ва агар кофиронро насибе бошад, гӯянд:² «Оё бар шумо фарогиранда нашудем? Ва оё шуморо аз (зарари) мӯъминон боз надоштем?»³ Пас, Худо рӯзи қиёмат миёни шумо ҳукм хоҳад кард; ва Худо барои кофирон бар мӯъминон ҳаргиз роҳе кушода нагардонад.⁴
142. Ҳамоно мунофиқон Худоро фиреб мекунанд; ва Худо низ онҳоро фиреб мекунад. Ва чун ба намоз бархезанд, коҳиликунон бархезанд ва ба мардум худнамоӣ мекунанд; ва ба ҷуз андаке, Худоро ёд намекунанд.
143. Дар миёни ину он мутараддиданд, на ба сӯи инонанд ва на ба сӯи онон. Ва ҳар киро Худо гумроҳ кунад, пас, барои ӯ ҳеч роҳе наёбӣ.
144. Эй мӯъминон, кофиронро ба ҷуз мӯъминон дӯст магиред. Оё мехоҳед, ки барои Худо бар ҳештан ҳуҷҷати ошкор собит кунед?
145. Ҳамоно мунофиқон дар табақаи зертарини оташанд ва барои онҳо ҳеч ёридиҳандае наёбӣ,
146. – магар онон, ки тавба карданд ва сулҳ пеш гирифтанд ва ба Худо ҷанг заданд ва дини худро барои Худо холис гардониданд; пас, он гурӯҳ ҳамроҳи мӯъминонанд. Ва Худо ба зудӣ ба мӯъминон музди бузург бидиҳад.
147. Агар сипосдорӣ кунед ва имон оред, Худо ба азоби шумо чӣ кор мекунад? Ва Худо Қадршиноси Дноност.
148. Худо баланд гуфтани сухани бадро дӯст намедорад, магар аз ҷониби он кас, ки зулм дида бошад. Ва Худо Шунавои Дноност.
149. Агар кори некро ошкоро кунед, ё онро пинҳон кунед, ё аз зулме афв кунед, пас, ба дурустӣ ки Худо Афвкунандаи Тавноност.
150. Ҳамоно касоне, ки ба Худо ва пайғамбарони Ӯ кофир мешаванд ва мехоҳанд, ки дар миёни Худо ва пайғамбарони Ӯ тафриқа кунанд;⁵

¹ Яъне: аз зумраи шумоем.

² Яъне: ба кофирон.

³ Яъне: исроркорона шуморо маслиҳат додем, ки бо мусулмонон бичангед ва нагузоштем, ки ба маслиҳати дигар амал кунед.

⁴ Яъне: нашавад, ки Исломро решақан гардонанд.

⁵ Яъне: ба Худо имон оранд ва ба пайғамбарон имон наоранд.

ва мегӯянд: «Ба баъзе пайғамбарон имон меорем ва баъзе номӯътақид мешавем»; ва мехоҳанд, ки дар миёни ину он роҳе гиранд,

151. – он гурӯҳ дар ҳақиқат кофиранд. Ва барои кофирон азоби расвокунанда омода сохтаем.
152. Ва ба касоне, ки ба Худо ва пайғамбарони Ӯ имон оварданд ва дар миёни ҳеч яке аз онҳо тафриқа накардаанд, Худо муздашонро хоҳад дод. Ва Худо Омурзандаи Мехрубон аст.
153. Аҳли Китоб аз ту дархост мекунанд, ки аз осмон бар онҳо Китобе фуруд орӣ.¹ Онҳо аз Мӯсо саҳттар аз инро суол карда буданд, гуфтанд: «Ба мо Худоро ошкоро бинамоён». Пас ба сабаби гуноҳашон соиқа онҳоро гирифт. Боз, баъд аз он, ки ба онҳо мӯъчизаҳо омад, гӯсоларо маъбуд гирифтанд. Пас, инро аз онҳо афв кардем ва ба Мӯсо ғалабаи зоҳир додем.
154. Ва барои гирифтани аҳдашон Турро болои онҳо бардоштем ва ба онҳо гуфтем: «Ба дарвоза сачдакунон дароед». Ва ба онҳо гуфтем: «Даррӯзи шанбе таҷовуз макунед». Ва аз онҳо аҳди муҳкам гирифтём.
155. Пас, ба сабаби аҳди худро шикастанашон ва (ба сабаби) куфрашон ба оёти Худо ва пайғамбаронро ба ноҳақ куштанашон ва гуфтанишон, ки: «Дили мо дар парда аст» – балки Худо ба сабаби куфрашон бар дили онҳо мӯҳр ниҳодааст; ва ба ҷуз андаке имон наоранд.
156. Ва [низ] ба сабаби куфрашон ва гуфтани бӯхтоне бузург бар Марям.²
157. Ва (ба сабаби) гуфтанишон, ки ҳамоно мо Масеҳ – Исо писари Марямро куштем, ки пайғамбари Худо буд. Ва ӯро накуштаанд ва ӯро бар дор накардаанд, валекин бар онҳо муштабеҳ шуд. Ва ҳар оина касоне, ки дар боби Исо ихтилоф карданд, аз ҳоли ӯ дар шакканд ва онҳоро ба он яқине нест; лекин пайравии гумон мекунанд. Ва ба яқин ӯро накуштаанд, –
158. – балки Худо ӯро ба сӯи Худ бардошт. Ва Худо Ғолиби Устуворкор аст.
159. Ва аз аҳли Китоб ҳеч кас нест, магар он ки, албатта, ба Исо пеш аз мурдани Исо имон оварад;³ ва рӯзи қиёмат Исо бар онҳо гувоҳ бошад.
160. Пас ба сабаби зулме, (ки) аз яҳудиён (ба зухур омад) ва ба сабаби боздоштани онҳо (мардумони) бисёрро аз роҳи Худо бар онҳо чизҳои покизаеро ҳаром сохтем, ки барояшон ҳалол буданд.
161. Ва [ба сабаби] судро гирифтани онҳо; ва ҳол он ки аз он манъ карда

¹ Яъне: як дафъа.

² Яъне, тӯҳмат ба зино.

³ Яъне: яҳудиёне, ки нузули Исоро ҳозир шаванд, албатта, имон оранд.

- шудаанд; ва амволи мардумонро ба ноҳақ хӯрдани онҳо. Ва барои кофирон аз онҳо¹ азоби дарддиҳандае муҳайё кардем.
162. Лекин аз онҳо собитқадамон дар илм; ва мӯъминоне, ки ба он чи ба сӯи ту фуру фиристода шудааст ва ба он чи пеш аз ту фуру фиристода шудааст, имон меоранд; ва намозро барподорандагон; ва (ҳамчунин) закотро диҳандагон; ва ба Худо ва рӯзи охир имон орандагон – ба ин ҷамоа ба зудӣ музди бузург бидиҳем.
163. Ба дурустӣ ки Мо ба сӯи ту ваҳй фиристодем, чунон ки ба сӯи Нӯҳ; ва пайғамбарони пас аз вай ваҳй фиристодем; ва чунон ки ба сӯи Иброҳим; ва Исмоил; ва Исҳоқ; ва Яъқуб; ва наберагон; ва Исо; ва Айюб; ва Юнус; ва Ҳорун; ва Сулаймон ваҳй фиристодем; ва чунон ки ба Довуд Забурро додем.
164. Ва пайғамбароне, ки қиссаи онҳоро пеш аз ин ба ту гуфтаем ва пайғамбароне, ки қиссаи онҳоро ба ту нагуфтаем. Ва Худо бо Мӯсо сухан гуфт.
165. Пайғамбарони муждадиҳанда ва бимкунанда (фиристодем), то мардумонро баъд аз фиристондани пайғамбарон бар Худо ҳуҷҷате набошад.² Ва Худо Ғолиби Устуворкор аст.
166. Лекин Худо дар ҳаққи он чи ба сӯи ту фуру фиристодааст, гувоҳӣ медиҳад, ки онро ба илми Худ фуру фиристонд; ва фариштагон (низ) гувоҳӣ медиҳанд; ва Худо Гувоҳ бас аст.
167. Ҳамоно касоне, ки кофир шуданд ва аз роҳи Худо боздоштанд, дар ҳақиқат, ба гумроҳии дур гумроҳ шуданд.
168. Ба дурустӣ, Худо касонеро, ки кофир шуданд ва ситам карданд, ҳаргиз намеомурзад ва ба онҳо роҳеро наменамояд, –
169. – магар роҳи дӯзах, [дар ҳоле ки] дар он ҳамеша ҷовиданд. Ва он бар Худо осон аст.
170. Эй мардумон, ба дурустӣ ки пайғамбаре ба ростӣ аз ҷониби Парвардигоратон ба шумо омад, пас имон оред, [ки] барои шумо беҳтар бошад.³ Ва агар кофир шавед, пас, ҳамоно он чи дар осмонҳо ва замин аст, аз онҳо Худо аст. Ва Худо Донои Устуворкор аст.
171. Эй аҳли Китоб, дар дини худ аз ҳад магузаред ва дар бораи Худо ба ҷуз сухани рост [чизе] магуед. Ҷуз ин нест, ки Масеҳ – Исо писари Марям пайғамбари Худо ва файзи Ёст, ки онро ба сӯи Марям андохт; ва рӯҳе аз (ҷониби) Худост. Пас, ба Худо ва пайғамбарони Ё имон оред ва магуед: «(Худоён) сеанд». Аз ин бозмонед,⁴ то барои шумо беҳтар бошад.⁵ Ҷуз ин нест, ки Худо Маъбуди Ягона аст ва аз он, ки Ёро фарзанде бошад, пок аст; он чи дар осмонҳо ва замин

¹ Яъне: исроркорон дар куфр.

² Яъне: то нагуянд, ки тақсири мо нест, ҳеч пайғамбар наздики мо наомад.

³ Яъне: имон овардан.

⁴ Яъне: аз ин гуфтор, ки: «Худоён сеанд».

⁵ Яъне: ин бозмондан.

аст, аз они Ўст. Ва Худо Корсозанда бас аст.

172. Исо ҳаргиз аз он нанг надорад, ки бандаи Худо бошад; ва фариштагони муқарраб [низ] (нанг надоранд). Ва Худо ҳамаи касонеро, ки аз бандагии Ў нанг кунанд ва саркашӣ намоянд – якҷо, назди Хеш хоҳад барангехт.
173. Аммо ба касоне, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, муздашонро ба тамои меҳнат ва ба онҳо аз фазли Худо зиёда меҳнат. Ва аммо касонеро, ки нанг доштанд ва саркашӣ карданд, ба азоби дарддиҳанда азоб мекунад; ва барои худ ба ҷуз Худо ҳеҷ дӯсте ва ҳеҷ ёридиҳандае намеёбанд.
174. Эй мардумон, ба дурустӣ ки далеле аз Парвардигоратон назди шумо омад. Ва равшании ошкоро ба сӯи шумо нозил кардем.
175. Аммо касонеро, ки ба Худо имон оварданд ва бо Ў чанг заданд, ба зудӣ дар раҳмату фазл аз назди Худо дармеорад ва ба онҳо ба сӯи Худо роҳи ростро менамоёнад.
176. Аз ту талаби фатво мекунанд, бигӯ: «Худо шуморо дар боби калом¹ фатво меҳнат: агар марде бимирад, ки фарзандаш нест ва ӯ хоҳаре дошта бошад, пас нимаи он чи гузоштааст, барои хоҳараш аст; ва он бародар вориси ин хоҳар мешавад, агар ӯро фарзанде набошад. Ва агар ду хоҳар бошанд, пас, ду саввуми он чи гузоштааст, барои он ду аст. Ва агар онҳо ҷамоа бошанд – мардону занон, пас [ҳар] мардро баробари насиби ду зан аст. Худо барои шумо баён мекунад, то гумроҳ нашавед. Ва Худо ба ҳама чиз Доно аст».

5. Сураи Моид (Хон)

Дар Мадина нозил шуд ва он яксаду бист оят ва шонздаҳ рукӯъ аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Эй мӯъминон, ба аҳдҳо² вафо кунед. Чаҳорпоён аз (қисми) анъом³ барои шумо ҳалол карда шудааст, магар он чи бар шумо хонда хоҳад шуд.⁴ Дар ҳоли эҳром ҳалолдорандаи шикор мабошед. Ба дурустӣ ки Худо он чи меҳнат, ҳукм мекунад.
2. Эй мӯъминон, ҳурмати нишонаҳои Худоро; ва моҳи ҳаромро;⁵ ва қурбониро; ва он чи дар гардани он қилода⁶ меандозанд; ва қасдкунандагони Байту-л-Ҳаромро, ки аз Парвардигори худ фазлу

¹ Яъне, мероси касе, ки падару модар ва фарзанд надорад.

² Яъне: аҳд, ки бо Худо дар илтизоми аҳкоми Ў бастаед.

³ Яъне: шугур ва гов ва гӯсфанд – ин се қисмиро «анъом» гӯянд ва ҳалол аст.

⁴ Яъне: тафсилоташ баъдтар хоҳад омад (ниг. 5:3).

⁵ Яъне: дар раҷаб ва зулкаъда ва зулҳиҷча ва муҳаррам чанг набояд кард.

⁶ Яъне: тавқ ё гулӯбанде аст, ки дар гулӯи ҳайвони қурбонӣ ба таври нишон мебастанд.

хушнудӣ металабанд,¹ машиканед. Ва чун эҳром кушодед, пас шикор кунед; ва душмани гурӯҳе ба сабаби он, ки шуморо аз Масчиду-л-Ҳаром боздоштанд, шуморо бар таҷовуз кардан аз ҳад водор накунад.² Ва бар некӯкорӣ ва парҳезгорӣ бо якдигар мадад кунед ва бар гуноҳу ситам бо якдигар мадад макунад; ва аз Худо битарсед. Ба дурустӣ ки уқубати Худо саҳт аст.

3. Бар шумо ҳаром карда шуд: мурдор; ва хун;³ ва гӯшти хук; ва он чи ба вақти забҳи \bar{u} номи ғайри Худо ёд карда шавад; ва он чи ба хафа кардан мурда бошад; ва он чи ба задан мурда бошад; ва он чи аз ҷои баланд афтада бимирад; ва он чи ба шох задан мурда бошад; ва он чи дарранда хӯрда бошад, ба ҷуз он чи (баъд аз ин офатҳо) забҳ карда бошад; [ва низ ҳаром карда шуд] он чи бар нишонаҳои маъбудӣ ботил забҳ шуда бошад; ва он чи тақсими онро ба тирҳои фол бихоҳед. Ин ҳама фиқҳ аст. Кофирон имрӯз аз дини шумо ноумед шуданд; пас, аз онҳо матарсед ва аз Ман битарсед. Имрӯз барои шумо дини шуморо комил кардам ва неъматҳои Худо бар шумо тамома кардам ва Исломро барои шумо дин ихтиёр кардам. Пас, ҳар ки дар гуруснагӣ ночор шавад, ғайри моил ба гуноҳ, ҳамоно Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.⁴
4. Аз ту мепурсанд: «Чӣ чиз барояшон ҳалол карда шуд?» Бигӯ: «Бароятон ҳалол карда шуд: покизаҳо;⁵ ва он чи ки онро аз ҷонварони шикорӣ омӯхта бошад, дар ҳолате ки шумо омӯзгор бошад, ба инҳо баъзеи он чиро меомӯзед, ки Худо ба шумо омӯхтааст; пас он чиро бихӯред, ки барои шумо нигоҳ доштанд;⁶ ва бар он номи Худоро ёд кунед.⁷ Ва аз Худо битарсед; ба дурустӣ ки Худо Зудҳисобкунанда аст.
5. Имрӯз покизаҳо барои шумо ҳалол карда шуд ва таоми аҳли Китоб барои шумо ҳалол аст ва таоми шумо барои онҳо ҳалол аст; [ҳамчунин бароятон ҳалол аст] занони покдоман аз мӯъминон ва занони покдоман аз касоне, ки пеш аз шумо Китоб дода шуданд – агар маҳрашонро ба онҳо бидиҳед – аз роҳи иффатталабӣ, на шаҳватронӣ ва на пинҳонӣ дӯст гирифтанд. Ва ҳар ки имонро инкор кунад, пас амалаш нобуд шавад ва \bar{u} дар охира аз зиёнкорон аст.
6. Эй мӯъминон, чун ба сӯи намоз бархезед, рӯй ва дастҳои худро то оринҷ бишӯед ва сари худро масҳ кунед ва пойҳои худро то шитоланг (бишӯед); ва агар бочанобат бошад, пас ғусл кунед. Ва агар бе-

¹ Яъне: ба ҳоҷиён ва мӯътамадони мусулмон дастдарозӣ набояд кард.

² Яъне: пеш аз фатҳи Макка ва пеш аз он ки мусулмон шавед.

³ Яъне: хуни рехташуда.

⁴ Яъне: дар маҳмаса хӯрдани мурдор ҷоиз аст. Ва ин охири ояти Қуръон аст, баъд аз ин ҳеч оят нозил нашуд.

⁵ Яъне: он чи арабҳо покиза донанд.

⁶ Яъне: нахӯрда ва барои хӯрдани худ надарида бошанд.

⁷ Яъне: наздики равон кардани ҷонварони шикорӣ.

мор ё мусофир бошед, ё яке аз шумо аз халочой биёяд, ё занонро мисос карда бошед¹ ва обро наёбед, пас қасди хоки пок (таяммум) кунед; ва аз он (хок) рӯи худ ва дастҳои худро масҳ кунед. Худо намехоҳад, ки бар шумо машаққате машрӯъ кунад, валекин мехоҳад, ки шуморо пок созад ва бар шумо неъматӣ Худро тамом кунад, то шавад ки шукргузорӣ кунед.

7. Неъматӣ Худоро бар хеш ва паймони Худоро, ки бо он аҳд бо шумо бастааст, ёд кунед, он гоҳ, ки гуфтед: «Шунидем ва фармонбардорӣ кардем». Ва аз Худо битарсед; ба дурустӣ ки Худо бар он чи дар синаҳо бошад, Дноост.
8. Эй мӯъминон, барои Худо қиёмкунанда ва ба ростӣ гувоҳидиҳанда бошед ва душмани қавме шуморо бар тарки адл ҳамл накунад. Адл кунед, адл ба парҳезгорӣ наздиктар аст ва аз Худо битарсед. Ба дурустӣ ки Худо ба он чи мекунад, Огоҳ аст.
9. Худо ба касоне, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, омуриш ва музди бузург ваъда кардааст.
10. Ва касоне, ки кофир шуданд ва оёти Муро ба дурӯғ нисбат карданд, аҳли дӯзаханд.
11. Эй мӯъминон, неъматӣ Худоро бар хештан ёд кунед, он гоҳ, ки қавме қасд карданд дасти худро ба сӯи шумо дароз кунанд, пас дастҳояшонро аз шумо боздошт. Ва аз Худо битарсед; ва мӯъминон бояд ки бар Худо таваккул кунанд.
12. Ва ба дурустӣ ки Худо паймони Банӣ Исроилро гирифт. Ва аз онҳо дувоздаҳ сардор муайян сохтем. Ва Худо гуфт: «Ман бо шумоам. Агар намозро барпо доред ва закотро бидиҳед ва пайғамбарони Маро мӯътақид шавед ва онҳоро тақвият кунед ва Худоро қарз диҳед – қарзи нек,² албатта, аз шумо гуноҳонатонро нобуд созам ва, албатта, шуморо ба бӯстонҳое дарорам, ки зери он чӯйҳо меравад. Ва ҳар ки аз шумо баъд аз он кофир шавад, пас роҳи ростро гум кардааст».
13. Пас, ба сабаби паймони хешро шикастанашон онҳоро лаънат кардем ва дилҳояшонро саҳт гардонидем. Калимотро аз ҷойҳояшон тағйир мекарданд ва ҳиссаеро аз он чи ба он панд дода шуданд, фаромӯш карданд. Ва ҳамеша ба хиёнате аз онҳо – магар андаке аз онҳо, огоҳ мешавӣ. Пас, онҳоро афв кун ва аз онҳо даргузар; ба дурустӣ ки Худо некӯкоронро дӯст медорад.
14. Ва аз касоне паймон гирифтём, ки гуфтанд: «Мо насронӣ ҳастем». Ва ҳиссаеро аз он чи ба он панд дода шуданд, фаромӯш карданд, пас дар миёни онҳо то рӯзи қиёмат душманӣ ва кина барангехтем. Ва Худо ба онҳо ба он чи мекарданд, хабар хоҳад дод.

¹ Яъне: чимоъ карда бошед.

² Яъне: дар чиҳод сарф кунед, ба умеди савоби охират.

15. Эй аҳли Китоб, ба дурустӣ ки пайғамбари Мо назди шумо омад, барои шумо бисёро аз Китоб,¹ ки пинҳон медоштед, баён мекунад ва аз (тақсироти) бисёре даргузар мекунад. Ба дурустӣ ки аз ҷониби Худо нуре ва Китобе² равшан ба шумо омад.
16. Худо ба сабаби он ҳар касро, ки талаби ризои Ӯ кунад, ба сӯи роҳҳои наҷот далолат менамояд ва онҳоро ба иродаи Худ аз торикӣ ба сӯи равшанӣ берун меорад ва онҳоро ба сӯи роҳи рост далолат мекунад.
17. Ба дурустӣ, касоне, ки гуфтанд: «Худо ҳамон Масеҳ писари Марям аст» – кофир шуданд. Бигӯ: «Пас, кист, ки аз [иродаи] Худо чизеро дигар кунад? Агар бихоҳад, Исо писари Марям ва модараш ва онон, ки дар заминанд – ҳамаро якҷо ҳалок кунад». Ва подшоҳии осмонҳо ва замин ва он чи дар миёни ин ҳар ду аст, аз они Худост; ҳар чи мехоҳад, меофаринад. Ва Худо бар ҳама чиз Тавоност.
18. Яҳудиён ва тарсоён гуфтанд: «Мо писарони Худо ва дӯстони Ӯем».³ Бигӯ: «Пас чаро шуморо бар гуноҳонатон азоб мекунад? Балки шумо одамиёнед – аз ҷинси он чи пайдокарда аст. Ҳар киро хоҳад, меомурзад; ва ҳар киро хоҳад, азоб мекунад. Ва подшоҳии осмонҳо ва замин ва он чи дар миёни ин ҳар ду бошад, аз они Худо аст; ва бозгашт ба сӯи Ӯ аст».
19. Эй аҳли Китоб, ба дурустӣ ки пайғамбари Мо назди шумо омад, дар ҳолати инқилоби омадани пайғамбарон барои шумо (ҳақро) баён мекунад,⁴ то нагӯед, ки ҳеҷ муждадиҳанда ва бимкунандае назди мо наомад. (Оре) ба дурустӣ ки муждадиҳанда ва бимкунанда назди шумо омадааст. Ва Худо бар ҳама чиз Тавоност.
20. Ва чун Мӯсо ба қавми худ гуфт: «Эй қавми ман, неъматҳои Худоро бар хеш ёд кунед, он гоҳ, ки дар миёни шумо пайғамбаронро пайдо кард ва шуморо подшоҳ сохт ва ба шумо он чиро дод, ки ба ҳеҷ кас аз оламиён надод».⁵
21. Эй қавми ман, ба Замини Пок, ки онро Худо барои шумо муқаррар сохтааст, дароед ва ба самти пушти худ рӯгардон машавед,⁶ ки он гоҳ зиёнкор гардед».
22. Гуфтанд: «Эй Мӯсо, ба дурустӣ ки он ҷо гурӯҳе зӯровар ҳастанд; ва мо он ҷо ҳаргиз дохил нашавем, то он ки онҳо аз он ҷо берун оянд; пас, агар онҳо аз он ҷо берун шаванд, ҳамоно мо дароем».
23. Ду мард аз аҳли тақво, ки Худо бар онҳо инъом карда буд,⁷ гуфтанд: «Аз роҳи дарвоза бар ин ҷамоа дароед; ва чун (ба дарвоза) дарома-

¹ Яъне: аз Китоби илоҳӣ.

² Яъне: Қуръон.

³ Яъне: Худоро падари худ мегуфтанд.

⁴ Яъне: баъди Исо (а) ба ҷуз пайғамбари мо (с) ҳеҷ пайғамбаре фиристода нашуд.

⁵ Яъне: мӯъҷизоти бузург.

⁶ Яъне: фирор накунед.

⁷ Яъне: Юшаъ ва Колеб.

дед, пас, ҳамоно шумо ғолиб бошед; ва агар мӯъмин ҳастед, ба Худо таваккул кунед».

24. Гуфтанд: «Эй Мӯсо, модом ки онҳо дар он чојнд, мо ҳаргиз дар ин замин надароем. Пас, туву Парвардигорат биравед ва чанг кунед; ҳамоно мо дар ин чо нишастаем».
25. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ман ба чуз бар худ ва бародари худ¹ [ба касе] молик нестам, пас, миёни мо ва миёни гурӯҳи гуноҳкорон чудой кун».
26. [Худо] гуфт: «Он сарзамин бар онҳо чиҳил сол ҳаром карда шудааст,² дар замин саргардон мешаванд. Пас, бар гурӯҳи ситамгорон андӯҳнок мабош».
27. Ва хабари ду писари Одамро ба ростӣ барои онҳо бихон, чун қурбониро ниёз(-и Ҳақ) карданд, пас, аз яке қабул карда шуд ва аз дигарӣ қабул карда нашуд.³ Гуфт:⁴ «Албатта, туро бикушам». Гуфт:⁵ Гуфт:⁵ «Чуз он нест, ки Худо аз парҳезгорон қабул мекунад.
28. Агар ту дасти худро ба сӯи ман дароз кунӣ, то маро бикушӣ, ман дасти худро ҳаргиз ба сӯи ту дароз накунам, то туро бикушам. Ба дурустӣ ки ман аз Худо – Парвардигори оламҳо метарсам.
29. Ман меҳоҳам, ки [ҳам] гуноҳи маро ва [ҳам] гуноҳи худро бибарӣ ва аз аҳли дӯзах бошӣ. Ва ин чазои ситамкорон аст».
30. Пас, нафси ӯ куштани бародарашро дар назари ӯ саҳл сохт; ва ӯро бикушт ва аз зиёнкорон шуд.⁶
31. Пас, Худо зоғеро фиристод, ки дар замин мекофт, то ба ӯ бинамоёнад: чӣ гуна тани мурдори бародари худро бипӯшад. Гуфт: «Эй вой бар ман, оё аз он [ҳам] очиз шудам, ки монанди ин зоғ бошам ва тани мурдори бародари худро бипӯшам?!» Ва аз пушаймоншудагон гардид.
32. Ба сабаби ин ҳодиса бар Банӣ Исроил ҳукм кардем, ки ҳар ки касеро ба ғайри ивази касе ва (ба ғайри) фасод⁷ дар замин бикушад, пас чунон аст, ки ҳамаи мардумонро якҷо кушта бошад; ва ҳар ки сабаби зиндагонии касе шавад, пас чунон аст, ки ҳамаи мардумонро якҷо зинда сохта бошад. Ва ба дурустӣ ки пайғамбарони Мо бо нишонаҳои равшан ба онҳо⁸ омаданд; боз ҳам бисёре аз онҳо баъд аз аз ин дар замин тачовузкунандагонанд.

¹ Яъне: Ҳорун (а).

² Яъне: ҳукм кардем, ки чиҳил сол ба он замин баҳраманд нашаванд.

³ Яъне: Ҳобил некӯтарин гӯсфанде ба ниёз бурд, аз ғайб оташе зоҳир шуду бихӯрд. Ва Қобил бадтарин гандум пеш овард ва оташ ниёзашро қабул накард. Ва ин сабаби ҳасад шуд.

⁴ Яъне: Қобил гуфт.

⁵ Яъне: Ҳобил гуфт.

⁶ Баъди куштан надонист, ки чӣ гуна дафн кунад, чуссаи ӯро бар пушт ниҳода мегашт.

⁷ Яъне: роҳзанӣ ва муртад шудан.

⁸ Яъне: банӣ Исроил.

33. Чазои касоне, ки бо Худою расули ӯ чанг мекунад ва дар замин ба қасди фасод мешитобанд,¹ чуз ин нест, ки кушта шаванд, ё бар дор карда шаванд, ё дастҳову пойҳои онҳо аз ҷониби муҳолиф бурида шавад,² ё аз ватан дур карда шаванд. Ин расвоии онҳо дар дунё аст ва дар охират барои онҳо азоби азим ҳаст.
34. Магар касоне, ки пеш аз он, ки шумо бар онҳо даст ёбед, тавба кунанд.³ Пас, бидонед, ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
35. Эй мӯъминон, аз Худо битарсед ва ба сӯи ӯ қурб биталабед ва дар роҳи ӯ чиҳод кунед, то растагор шавед.
36. Агар ҳар он чи дар замин аст ҳама якҷо – ҳамроҳ бо монанди он – ба дасти кофирон бошад ва ҳамаро барои [начот] аз азоби рӯзи қиёмат ба ивази худ диҳанд, ҳаргиз аз онҳо қабул карда нашавад ва барои онҳо азоби дарддиҳандае ҳаст.
37. Меҳоҳанд, ки аз дӯзах берун раванд, вале онҳо аз он беруноянда нестанд; ва барои онҳо азоби доим ҳаст.
38. Ва дасти марди дузд ва зани дузд ба чазои он чи ба амал овардаанд, бибуред. Ин ибрата [аст] аз тарафи Худо. Ва Худо Ғолиби Доно аст.
39. Ҳар ки баъди ситами худ тавба кунад ва кори шоиста ба амал оварад, пас Худо ба вай ба раҳмат бозмегардад; ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
40. Оё надонистай, ки подшоҳии осмонҳову замин аз они Худост? Ҳар киро хоҳад, азоб мекунад ва ҳар киро хоҳад, меомурзад. Ва Худо бар ҳама чиз Тавоно аст.
41. Эй пайғамбар, касоне, ки дар куфр саъй мекунад, туро андӯхгин накунад – [чи] аз онон, ки ба даҳони хеш гуфтанд: «Имон овардем» – ва дили онҳо имон наовардааст, чи аз қавми яҳуд: онҳо сухани дурӯғро шунавандагонанд;⁴ шунавандагонанд барои гурӯҳи дигар, ки пеши ту ҳанӯз наомадаанд;⁵ калимотро баъд(-и субути онҳо) дар ҷойҳои хеш тағйир мекунад; ва мегӯянд: «Агар ба шумо ин ҳукм⁶ дода шавад, қабул кунед; ва агар онро дода нашавад, пас эҳтироз кунед». Барои касе, ки Худо гумроҳии ӯро ирода кардааст, ту наметавонӣ аз Худо чизе [аз ҳикояти онҳо] бикунӣ. – Онҳо касоне ҳастанд, ки Худо нахостааст дилҳояшонро пок кунад. Барои онҳо дар дунё расвой ва дар охират азоби бузург аст.
42. Онҳо шунавандагони сухани дурӯғанд, хӯрандагони ҳароманд;⁷ агар агар пеши ту биёянд, миёни онҳо ҳукм кун, ё аз онҳо рӯй бигардон.

¹ Яъне: қатъи тариқ мекунад.

² Яъне: дасти росту пой чап.

³ Яъне: ҳад соқит аст, аммо ҳуқуқи одамиён соқит нест.

⁴ Яъне: мӯътақиди он шудаанд.

⁵ Яъне: ҷосусони ҳарбиёнаанд.

⁶ Яъне: ҳукми таҳрифёфта.

⁷ Яъне: хӯрандагони ришваанд.

Ва агар аз онҳо рӯй бигардонӣ, ба ту ҳеч зиёне нарасонанд; ва агар ҳукм кунӣ, пас дар миёни онҳо ба инсоф ҳукм кун;¹ ба дурустӣ ки Худо адлқунандагонро дӯст медорад.

43. Ва чӣ гуна туро ҳакам гардонанд? Ҳол он ки назди онҳо Таврот аст, Ки дар он ҳукми Худо аст. Боз, баъд аз ин рӯй мегардонанд; онҳо мӯъмин нестанд.²
44. Ба дурустӣ ки Мо Тавротро фуруд овардем; дар он ҳидоят ва равшанӣ аст; пайғамбароне, ки ба ҳукми илоҳӣ гардан ниҳодаанд, бо он барои яҳудиён ҳукм мекарданд; ва худопарастон ва уламо бо он чи аз Китоби Худо, ки ҳофизи он гардонида шудаанд ва бар он гувоҳ буданд,³ (ҳама ҳукм мекарданд). Пас, аз мардумон матарсед ва ва аз Ман битарсед ва ба оятҳои Ман баҳои андак харид макунед. Ва касоне, ки ба он чи Худо фуруғ фиристодааст, ҳукм нақунанд – ҳамоно гурӯҳе кофиронанд.
45. Ва дар Таврот барои яҳудиён лозим сохтем, ки шахс ба ивази шахс;⁴ ва чашм ба ивази чашм; ва бинӣ ба ивази бинӣ; ва гӯш ба ивази гӯш ва дандон ба ивази дандон ва захмхоро [иваз] қисос аст. Пас, ҳар ки он қисосро афв кунад, ин (афв) вайро каффорат аст. Ва касоне, ки ба он чи Худо фуруғ фиристодааст, ҳукм нақунанд – ҳамоно гурӯҳе ситамкоронанд.
46. Ва аз пас, дар паи ин пайғамбарон Исо писари Марямро фиристодем; [ӯ] тасдиққунандаи он чи аз Таврот буд, ки дар пеши худ дошт; ва ба ӯ Инҷил додем; дар он ҳидоят ва равшанӣ аст ва тасдиққунандаи он чи аз Таврот буд, ки пеши вай аст; ва барои парҳезгорон ҳидоят ва панд аст.
47. Ва бояд ки аҳли Инҷил бо он чи Худо дар он фуруғ фиристодааст, ҳукм кунанд. Ва касоне, ки ба он чи Худо фуруғ фиристодааст, ҳукм нақунанд, ҳамоно гурӯҳе бадкоронанд.
48. Ва Китобро ба ростӣ ба сӯи ту фуруғ фиристодем – тасдиққунандаи он чи аз Китоб, ки пеши вай аст ва ниғаҳбон бар вай; пас, бо он чи Худо фуруғ фиристодааст, дар миёни онҳо ҳукм кун; ва он чиро, ки аз ҳукми илоҳӣ ба ту омад, воғузошта, хоҳиши онҳоро пайравӣ макун. Барои ҳар гурӯҳе аз шумо шариате ва роҳе муқаррар сохтаем. Ва агар Худо мехост, шуморо як уммат мегардонид, валекин хост, ки дар он чи ба шумо додааст, шуморо биозмояд; пас, ба сӯи некӯкорӣ шитоб кунед; бозгашти ҳамаи шумо якҷо ба сӯи Худо аст; пас, ба он чи дар он ихтилоф мекардед, ба шумо хабар медиҳад.

¹ Яъне: аҳли зимма агар корҳои худро ба мурофияи имом биёранд, агар хоҳад, ҳукм кунад ва агар хоҳад ба пешвоёнашон воғузур намояд.

² Яъне: агар мақсади онҳо талаби ризои Худои Таъоло мебуд, мувофиқи Таврот амал мекарданд, лекин ғарази фосид доштанд.

³ Яъне: қатъан маълум карда буданд, ки ҳукми илоҳӣ аст.

⁴ Яъне: ивази он бояд кушт.

49. Ва миёни онҳо бо он чи Худо фуруд овардааст, ҳукм кун; ва хоҳиши онҳоро пайравӣ макун; ва аз онҳо ҳазар кун аз он, ки [мабодо] туро аз баъзеи он чи Худо ба сӯи ту фуру фиристодааст, фиреб диҳанд. Ва агар рӯй бигардонанд, пас, бидон, ки Худо меҳоҳад онҳоро ба сабаби баъзе гуноҳонашон азоб кунад. Ва ҳамоно бисёре аз мардумон бадкоранд.
50. Оё ҳукми ҷоҳилиятро меҳоҳанд? Ва барои қавме, ки яқин доранд, кист, ки ба эътибори ҳукм аз Худо хубтар бошад?
51. Эй мӯъминон, яҳудиён ва насронийёнро дӯст магиред, баъзеи онҳо дӯсти баъзеанд. Ва ҳар ки аз шумо онҳоро дӯст дорад, пас, ҳамоно ӯ аз ҷумлаи онҳо аст. Ба дурустӣ ки Худо гурӯҳи ситамкоронро роҳ наменамояд.
52. Пас касонеро мебинӣ, ки дар дилҳояшон беморӣ¹ аст, дар дӯстии онҳо² саъй мекунанд ва мегӯянд: «Аз он метарсем, ки ба моён мусибате бирасад».³ Ва наздик аст, ки Худо аз назди Худ фатҳе, ё чизе дигарро биёрад; он гоҳ бар он чи дар дили хеш ниҳон доштанд, пушаймон шаванд.
53. Ва мӯъминон мегӯянд:⁴ «Оё инҳо ҳамон касонанд, ки бо саҳттарин савгандҳояшон ба Худо қасам хӯрданд, ки албатта, ҳамроҳи шумоанд?» Амалҳояшон нобуд шуд ва [худ] зиёнкор гаштанд.
54. Эй мӯъминон, ҳар ки аз шумо аз дини худ баргардад, пас, Худо гурӯҳеро хоҳад овард, ки онҳоро дӯст медорад ва онҳо Ӯро дӯст медоранд; барои мӯъминон нармдиланд, бар кофирон дурушттабъанд; дар роҳи Худо ҷиҳод мекунанд ва аз маломати маломаткунанда наметарсанд. Ин бахшоиши Худо аст; онро ба ҳар ки хоҳад, медиҳад; ва Худо Фарохнеъматӣ Доно аст.
55. Ҷуз ин нест, ки дӯсти шумо Худо ва расули Ӯ ва мӯъминонеанд, ки намозро барпо медоранд ва закотро медиҳанд; ва онҳо рукӯъкунандагонанд.
56. Ва ҳар ки бо Худо ва расули Ӯ ва мӯъминон дӯстӣ кунад, пас, ба дурустӣ ки гурӯҳи Худо ҳамоно ғолибанд.
57. Эй мӯъминон, касонеро, ки дини шуморо тамасхур ва бозӣ гирифтаанд – аз касоне, ки ба онҳо пеш аз шумо Китоб дода шуд; ва кофиронро дӯст магиред; ва агар мӯъмин ҳастед, аз Худо битарсед.
58. Ва чун ба сӯи намоз нидо кунед, онро тамасхур ва бозӣ гиранд.⁵ Ин ба он сабаб аст, ки онҳо қавме беақланд.
59. Бигӯ: «Эй аҳли Китоб, оё бар мо айб мегиред, магар онро, ки ба Ху-

¹ Яъне: мунофиқӣ.

² Яъне: яҳудиён ва насронийён.

³ Яъне: эҳтимол дорад, ки шикаст бар аҳли Ислом афтад, пас, мувофиқат бо ҳарбиён маслиҳат аст.

⁴ Яъне: дар рӯзи қиёмат.

⁵ Яъне: ба азон истехзо кунанд.

до ва ба он чи бар мо фурӯ фиристода шудааст ва ба он чи пеш аз мо фурӯ фиристода шудааст, имон овардаем; ва магар он ки бештари шумо бадкоранд?»

60. Бигӯ: «Оё шуморо ба касоне хабар диҳам, ки назди Худо ба эътибори чазо бадтар аз ин бошанд? – Касонеанд, ки Худо онҳоро лаънат кардааст ва бар онҳо хашм гирифтааст ва онҳоро бӯзинагон ва хуқон гардонидааст; ва [касонеанд, ки] маъбудии ботилро парастиданд. Ин гурӯҳ ба эътибори ҷой бадтаранд ва аз роҳи рост гумроҳтаранд».
61. Ва чун пеши шумо биёянд, гӯянд: «Имон овардем». Ҳол он ки бо куфр даромаданд ва онҳо бо куфр берун рафтанд. Ва Худо ба он чи мепӯшанд, Донотар аст.
62. Аз онҳо бисёре мебинӣ, ки ба гуноҳу тааддӣ ва ҳаром хӯрдани худ шитоб мекунанд. Ҳар оина бад чизест, ки ба амал оварданд.
63. Чаро худопарастон ва донишмандон онҳоро аз дурӯғ гуфтанишон ва ҳаром хӯрданишон манъ намекунанд? Ҳар оина бад чизест, ки мекунанд.
64. Ва яҳудиён гуфтанд: «Дастии Худо ба гардан баста аст».¹ Дастҳояшон баста бод! Ва ба сабаби он чи гуфтанд, лаънат карда шуданд. Балки ду дасти ӯ кушода аст. Ҳар гуна бихоҳад, харҷ мекунад. Ва он чи ба сӯи ту аз Парвардигори ту фурӯ фиристода шуд, тугёну куфри бисёре аз онҳоро, албатта, биафзояд; ва дар миёни онҳо² то рӯзи қиёмат душманӣ ва буғз афкандем. Ва ҳар гоҳ, ки оташеро барои ҷанг бармеафрӯзанд, Худо онро фурӯ менишонад; ва онҳо дар замин ба фасод мешитобанд. Ва Худо муфсидонро дӯст намедорад.
65. Ва агар аҳли Китоб имон меоварданд ва парҳезгорӣ мекарданд, аз онҳо гуноҳонашонро нобуд месохтем ва онҳоро ба бӯстонҳои неъмат мебаровардем.
66. Ва агар онҳо (ҳукми) Тавроту Инчил ва он чиро, ки аз Парвардигорашон ба сӯи онҳо фурӯ фиристода шудааст,³ барпо медоштанд, аз болои худ ва аз зери пойҳои худ [рӯзӣ] мехӯрданд. Аз онҳо гурӯҳе миёнарав ҳаст, ва[ле] бисёре аз онҳо он чи мекунанд, бад чизе аст.
67. Эй пайғамбар, он чиро, ки аз ҷониби Парвардигорат ба сӯи ту фуруд оварда шудааст, [ба мардум] бирасон. Ва агар [чунин] накуни, пайғоми Худоро нарасонида бошӣ. Худо туро аз мардумон нигоҳ медорад. Ба дурустӣ ки Худо гурӯҳи кофиронро роҳ наменамояд.
68. Бигӯ: «Эй аҳли Китоб, шумо бар чизе нестед, то он ки (ҳукми) Тавроту Инчил ва он чиро, ки аз Парвардигоратон ба сӯи шумо фурӯ фиристода шудааст,⁴ барпо кунед». Ва он чи ба сӯи ту аз Парварди-

¹ Яъне: бухл дорад.

² Яъне, дар миёни фирқаҳои яҳудиён.

³ Яъне: Китобҳои дигари собиқа.

⁴ Яъне: Қуръон ва Китобҳои дигари осмонӣ.

гори ту фурӯ фиристода шуд,¹ тугёну куфри бисёре аз онҳоро, албатта, биафзояд. Пас, бар қавми кофирон андӯхгин машав.

69. Ҳамона [аз] имоновардагон ва яҳудиён ва ситорапарастон ва насронийён ҳар ки ба Худо ва рӯзи охир имон орад ва кори шоиста кунад, бар онҳо ҳеч тарс нест ва онҳо андӯхгин нашаванд.
70. Ба дурустӣ ки аҳди Банӣ Исроилро гирифтём ва ба сӯи онҳо пайғамбаронро фиристодем. Ҳар гоҳ, ки пайғамбаре ба онҳо бо он чизе меомад, ки нафси онҳо дӯст намедошт, гурӯҳеро ба дурӯғ нисбат мекарданд ва гурӯҳеро мекуштанд.
71. Ва пиндоштанд, ки ҳеч уқубат нахоҳад буд; пас, кӯру кар шуданд. Он гоҳ Худо ба онҳо ба раҳмат бозгашт.² Пас, боз бисёре аз онҳо кӯру кар шуданд ва Худо ба он чи мекунанд, Бино аст.
72. Ҳамона, касоне кофир шуданд, ки гуфтанд: «Худо ҳамон Исо писари Марям аст». Ва Исо гуфта буд: «Эй Банӣ Исроил, Худоро, ки Парвардигори ман ва Парвардигори шумо аст, бипарастед». Ба дурустӣ, касе, ки барои Худо шарик муқаррар мекунад, Худо бихиштро бар вай ҳаром кардааст; ва ҷои ӯ дӯзах аст. Ва ситамкоронро ҳеч ёридиҳандае нест.³
73. Ҳамона, касоне кофир шуданд, ки гуфтанд: «Худо саввуми се [кас] аст».⁴ Ва ҳеч илоҳе нест, магар Худои Ягона. Ва агар аз он чи мегӯянд, бознамонанд, ба ононе, ки аз онҳо кофир шуданд, азоби дарддиҳанда хоҳад расид.
74. Оё ба сӯи Худо рӯчӯъ намекунанд ва аз Ӯ омурзиш наметалабанд? Ва Худо Омурзандаи Мехрубон аст.
75. Исо писари Марям ҷуз пайғамбаре [беш] набуд; пеш аз вай [низ] пайғамбарон гузаштаанд; ва модари ӯ зане ростгӯ буд; ҳар ду таом мехӯрданд. Бибин, чӣ гуна нишонаҳоро барои онҳо баён мекунем; боз бибин, чӣ гуна [аз ҳақ] гардонида мешаванд.
76. Бигӯ: «Оё ба ҷуз Худо чизеро ибодат мекунед, ки барои шумо зиёне ва суде [расонида] наметавонад? Ва Худо Шунавои Доно аст».
77. Бигӯ: «Эй аҳли Китоб, ба ноҳақ дар дини худ аз ҳад магузаред ва хоҳиши нафси қавмеро пайравӣ макунед, ки пеш аз ин гумроҳ шуданд ва (мардумони) бисёреро гумроҳ карданд ва аз роҳи рост қачравӣ карданд».
78. Кофирон аз Банӣ Исроил бар забони Довуд ва Исо писари Марям лаънат карда шуданд. Ин ба сабаби он аст, ки нофармонӣ мекарданд ва аз ҳад мегузаштанд.
79. Аз он амали зишт, ки муртакиби он шуданд, якдигарро манъ наме-

¹ Яъне: Куръон.

² Яъне: Муҳаммад (с)-ро фиристод.

³ Яъне: эътиқоди хулул навъе аз ширк аст.

⁴ Яъне: дар мартабаи улуҳият се кас ҳастанд: яке Худо; ва дигарӣ Исо; ва саввум Рӯҳу-л-Қудус.

карданд. Ҳар оина бад чизе аст, ки мекарданд.

80. Бисёре аз онҳоро мебинӣ, ки бо кофирон¹ дӯстӣ мекарданд. Ба дурустӣ, бад чизе аст он чи нафсхояшон барои онҳо пеш фиристодааст: он, ки Худо бар онҳо хашм гирифт ва онҳо дар азоб ҷовидонаанд.
81. Ва агар ба Худову пайғамбар ва он чи ба сӯи вай фурӯ фиристода шудааст, имон меоварданд, албатта, мушрикони дӯст намегирифтанд. Валекин бисёре аз онҳо фосиқонанд.
82. Ҳамоно яҳудиён ва мушрикони сахттарини мардумон дар адовати мӯъминон биёбӣ; ва ҳамоно касонери наздиктарини мардумон дар дӯстии мӯъминон биёбӣ, ки гуфтанд: «Мо насронӣ ҳастем». Ин ба сабаби он аст, ки аз (чинси) онҳо донишмандон ва гӯшанишинон ҳастанд; ва онҳо такаббур намекунанд.
83. Ва чун он чиро, ки бар пайғамбар фурӯ фиристода шуд, бишунаванд, бибинӣ, чашмхояшон ба сабаби он чи аз ҳақ шинохтанд, ашк мерезад, мегӯянд: «Эй Парвардигори мо, имон овардем, пас моро бо шоҳидон² бинавис.
84. Чаро мо ба Худо ва он чи аз дини рост ба мо омадааст, имон наорем ва дар он тамаъ накунем, ки Парвардигори мо бо қавми солахон моро [ба бихишт] дохил кунад?»
85. Пас, барои ин сухан, ки гуфтанд, Худо ба онҳо чазо[-и некӯ] дод: бӯстонхое, ки зери он ҷӯйҳо меравад; дар он ҷо ҷовидонанд. Ин аст чазои некӯкорон.
86. Ва касоне, ки кофир шуданд ва оёти Моро ба дурӯғ нисбат карданд, ҳамоно аҳли дӯзаханд.
87. Эй мӯъминон, чизҳои покизаеро, ки Худо барои шумо ҳалол сохтааст, ҳаром макунед ва аз ҳад магузаред. Ба дурустӣ ки Худо аз ҳад гузарандагонро дӯст намедорад.
88. Ва аз ҳар чизи ҳалолу покиза, ки Худо ба шумо рӯзӣ додааст, бихӯред ва аз Он Худо, ки шумо ба Вай имон овардаед, битарсед.
89. Худо дар савгандҳои лағви шумо аз шумо бозхост намекунад, валекин ба сабаби муҳкам кардани савгандҳо аз шумо бозхост мекунад; ва каффорати он таом додан ба даҳ мискин аст – аз чинси миёна, ки онро ба аҳли худ мехӯронед, ё ба онҳо пӯшиш додан, ё озод кардани барда; ва ҳар ки наёбад, се рӯз рӯза доштан лозим аст. Ин каффорати савгандҳои шумо аст – чун савганд хӯред.³ Ва савгандҳои худро нигоҳ доред.⁴ Худо оятҳои Худо барои шумо ҳамчунин баён мекунад, то бувад, ки шукр кунед.
90. Эй мӯъминон, ҷуз ин нест, ки хамр ва қимор ва нишонаҳои маъбу-

¹ Яъне: мушрикон.

² Яъне: ҷамоате, ки комилтарини уммат бошанд.

³ Яъне: агар ҳонис шавед.

⁴ Яъне: то метавонед, ҳонис нашавед.

дони ботил ва тирҳои фол палид ва аз кирдори Шайтон аст; пас, аз вай дурӣ кунед, то бувад ки растагор шавед.

91. Чуз ин нест, ки Шайтон меҳаҳад ба сабаби ҳамру қимор дар миёни шумо душманӣ ва нохушӣ биандозад ва шуморо аз ёди Худо ва аз намоз боздорад. Пас оё (алҳол) шумо бозистодед?
92. Ва Худову пайғамбарро фармонбардорӣ кунед ва битарсед; ва агар рӯ гардонед, пас, бидонед, ки бар пайғамбари Мо ба чуз пайғом расонидани ошкоро [чизе] нест.
93. Бар касоне, ки имон оварданд ва амалҳои шоиста карданд, дар он чи хӯрданд, гуноҳе нест – чун парҳезгорӣ карданд ва имон оварданд ва корҳои шоиста карданд; боз парҳезгорӣ карданд ва имон оварданд; боз парҳезгорӣ карданд ва некӯкорӣ намуданд. Ва Худо накӯкоронро дӯст медорад.
94. Эй мӯъминон, ҳар оина Худо ба чизе аз шикор, ки дастҳоятон ва найзаҳоятон ба он бирасад, шуморо меозмояд, то Худо касеро маълум кунад, ки аз Вай ғоибона метарсад. Пас, ҳар ки баъд аз ин тааддӣ кунад, ӯро азоби дарддиҳанда ҳаст.
95. Эй мӯъминон, чун эҳром баста бошед, сайдро макушед. Ва ҳар ки аз шумо ба қасд онро бикӯшад, пас, ҷазо (воҷиб) аст; ва он (ҷазо): аз ҷинси ҷаҳорпоён монанди ҳайвоне диҳад, ки онро куштааст, [ба шарте, ки] ду соҳиби адолат аз шумо ба он ҳукм кунанд; ва он ҷаҳорпои қурбонӣ [бояд] ба Каъба расида бошад; ё (он ҷазо) каффурат аст: таоми фақирон ё баробари он рӯза доштан, то ҷазои кирдори худро бичашад. Худо аз он чи гузашт, афв кардааст; ва ҳар ки бори дигар кунад, Худо аз вай интиқом мегирад; ва Худо Ғолиби Соҳибинтиқом аст.
96. Шикори дарё ва хӯрдани он барои шумо ҳалол карда шуд, то барои шумо ва барои қофила манфиат бошад. Ва то вақте ки эҳром баста бошед, шикори биёбон бар шумо ҳаром карда шуд. Ва аз Он Худо, ки ба сӯи Вай ҳашр карда хоҳед шуд, битарсед.
97. Худо Каъба – Хонаи бузургворро ва [низ] моҳи ҳаром ва [ҳайвони] қурбонӣ ва [ҳайвони] қилодадорро сабаби интизоми умури мардумон гардонид. Ин барои он аст, то бидонед, ки Худо он чиро, ки дар осмонҳо ва он чиро, ки дар замин аст, медонад ва Худо ба ҳама чиз Доно аст.
98. Бидонед, ки Худо саҳтуқубат аст ва (бидонед, ки) Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
99. Бар пайғамбар ба чуз расонидани пайғом [чизе] нест. Ва он чиро, ки ошкор мекунед ва он чиро, ки пинҳон мекунед, Худо медонад.
100. Бигӯ: «Палид ва пок баробар нест, агарчи бисёрии палид туро дар аҷаб орад». Пас, эй соҳибони хирад, аз Худо битарсед, то [бувад ки] растагор шавед.

101. Эй мӯъминон, аз он чизҳое суол макунад, ки агар (ҳақиқати) онҳо пеши шумо зоҳир карда шавад, шуморо ғамгин кунад. Ва агар аз онҳо вақте ки Қуръон фуруд оварда мешавад, суол кунед, албатта, барои шумо зоҳир карда шавад. Худо аз он суолҳо афв кард; ва Худо Омурзандаи Бурдбор аст.
102. Қавме пеш аз шумо аз мисли он чизҳо суол карда буданд; сипас, ба онҳо кофир шуданд.
103. Худо баҳира ва сойба ва васила ва ҳомиро машрӯъ накардааст;¹ валекин кофирон бар Худо дурӯғ мебанданд ва бисёре аз онҳо ба ақл дарнамеёбанд.
104. Ва чун ба онҳо гуфта шавад: «Ба сӯи он чи Худо фурӯ фиристодааст ва ба сӯи пайғамбар биёед» – гӯянд: «Барои мо он чи, ки падарони худро бар он ёфтаем, бас аст». Ва агарчи падаронашон чизе намедонистанд ва роҳ намеёфтанд.
105. Эй мӯъминон, ҳештанро муҳофизат кунед, агар шумо роҳ ёфта бошед, касе, ки гумроҳ шуд, ба шумо зарар намерасонад. Ручӯи ҳамаи шумо якҷо ба сӯи Худо аст; пас, ба он чи амал мекардед, шуморо хабар медиҳад.
106. Эй мӯъминон, чун марг ба яке аз шумо фаро расад, (нисоби) шаҳодат дар миёни шумо вақти васият ду шахси соҳиби адолат аз худатон мебошанд, ё ғайри худатон – агар дар замин сафар карда бошед ва ба шумо мусибати марг фаро расида бошад. Агар шак дошта бошед, онҳоро баъд аз намоз² боздоред, то ба Худо қасам хӯранд, ки: «Ба ивази он³ баҳо(-и дунё)-ро харид намекунем, агарчи [ба мо] соҳиби қаробат бошад; ва гувоҳии Худоро пинҳон намекунем; ба дурустӣ ки он гоҳ мо аз гуноҳгортон бошем».
107. Ва агар бар он иттилоъ ёфта шавад, ки ин ду гувоҳ⁴ гуноҳе касб карданд, пас, ба ҷои онҳо ду каси дигар, ки авлотар ва аз ҷумлаи онҳое бошанд, ки ҳаққашон пӯшида шуд,⁵ биистанд; ва ба Худо савганд хӯранд, ки: «Гувоҳии мо аз гувоҳии он ду дурусттар аст ва аз ҳад таҷовуз накунем; ба дурустӣ ки он гоҳ мо аз ситамкортон бошем».
108. Ин (услуб) ба он наздиктар аст, ки гувоҳиро бар ваҷҳи худ биё-

¹ Аҳли ҷоҳилият аҳкоме чанд ихтироъ карда буданд ва дар онҳо ба қавли гузаштагони худ пайравӣ менамуданд, аз он ҷумла: баҳира – ва он модашутуре аст, ки ўро барои бутон муқаррар мекарданд ва шири онро ба касе намедоданд; сойба – ҳайвоне, ки барои бутон мегузоштанд ва бар пушти ў бор намениходанд; васила – модашутуре аст, ки бори якум дар аввали умр шутури мода зояд, баъд аз он бевосита, дигар бор мода зояд, пас онро барои бутон мегузоштанд, ҳомӣ – шутури наре, ки чун аз он чанд бача мегирифтанд, ўро аз саворӣ ва ғайри он озод медоштанд. Ислом ҳамаи инро фасх кард.

² Яъне: намози аср.

³ Яъне: гувоҳӣ, ё савганди Худо.

⁴ Яъне: гувоҳи ҳақ, ки Худо ба он фармудааст.

⁵ Яъне: ба сабаби гуноҳи он ду гувоҳи аввалӣ, ки дурӯғ гувоҳӣ доданд ва дурӯғ қасам хӯрданд.

ранд,¹ ё аз он битарсанд, ки баъди савгандҳояшон савгандҳо рад карда шавад. Ва аз Худо битарсед ва (ҳукми Ӯро) бишунавед. Ва Худо гурӯҳи фосиконро роҳ наменамояд.

109. Он рӯз, ки Худо пайғамбаронро ҷамъ кунад, пас бигӯяд: «Шуморо чӣ ҷавоб дода шуд?» Гӯянд: «Моро ҳеҷ дониш нест, ба дурустӣ ки Донандаи умури пинҳонӣ Ту ҳастӣ».
110. Он вақт, ки Худо гӯяд: «Эй Исо писари Марям, неъматӣ Маро бар хеш ва бар волидаи хеш ёд кун, чун туро ба Рӯҳу-л-Қудус қувват додам, дар гаҳвора ва дар бузургсолӣ бо мардумон сухан мегуфтӣ; ва чун Китобу дониш ва Тавроту Инҷил ба ту омӯхтам; ва чун ба ҳукми Ман аз гил монанди шакли мурғ пайдо мекардӣ ва дар вай медамидӣ ва ба ҳукми Ман мурғе мешуд; ва ба ҳукми Ман кӯри модарзод ва барасдорро беҳ мекардӣ; ва мурдагонро ба ҳукми Ман берун меовардӣ;² ва чун аз ту шарри Банӣ Исроилро боздоштам, он гоҳ, ки барои онҳо мӯъҷизаҳо овардӣ. Ва аз миёни онҳо кофирон гуфтанд: «Ин ба ҷуз сеҳри ошкоро [чизе] нест».
111. Ва чун ба сӯи ҳавориён илҳом фиристодам, ки ба Ман ва ба пайғамбари Ман имон оред, гуфтанд: «Имон овардем ва гувоҳ бош,³ ки мо мусулмонем».
112. Чун ҳавориён гуфтанд: «Эй Исо писари Марям, оё Парвардигори ту метавонад, ки хоне аз осмон барои мо фуруфиристад?» Гуфт: «Агар мӯъмин ҳастед, аз Худо битарсед».
113. Гуфтанд: «Меҳоҳем аз он хон бихӯрем ва дилҳои мо ором гирад ва бидонем, ки бо мо рост гуфтӣ ва бар он аз гувоҳон бошем».
114. Исо писари Марям гуфт: «Бор Худоё, эй Парвардигори мо, барои мо хоне аз осмон фуруд ор, то ки барои мо ва барои аввалу охири (уммати) мо иде ва мӯъҷиза аз ҷониби Ту бошад; ва ба мо рӯзӣ деҳ; ва Ту беҳтарини рӯзидиҳандагонӣ».
115. Худо гуфт: «Ман онро бар шумо фуруд меоварам, лекин ҳар ки аз шумо баъд аз ин кофир шавад, пас, Ман ӯро чунон азобе кунам, ки ҳеҷ як аз аҳли оламро ончунон азоб накарда бошам».
116. Ва он вақт, ки Худо гуфт: «Эй Исо писари Марям, оё ту ба мардумон гуфтӣ, ки маро ва модари маро ба ҷуз Худо ду маъбуд гиред?» Гуфт: «Ба покӣ Туро ёд мекунам, маро насазад он чиро бигӯям, ки лоиқи ман нест; агар онро гуфта бошам, Ту онро донистай; Ту он чиро медонӣ, ки дар замири ман аст; ва ман он чиро намедонам, ки дар замири Ту аст; ба дурустӣ ки Ту Донандаи умури пинҳонӣ ҳастӣ».
117. Ман ба онҳо чизе нагуфтаам, магар он чи Ту маро ба он фармуда будӣ, ки: «Худо – Парвардигори ман ва Парвардигори худро пара-

¹ Яъне: бар вачҳе, ки дар гувоҳӣ додан зарур аст.

² Яъне: аз гӯр зинда бармеовардӣ.

³ Яъне: мухотаб Исо (а) аст.

стед». Ва модом ки дар миёни онҳо будам, бар онҳо нигахбон будам; пас, вақте ки маро баргирифтӣ,¹ Ту Худ бар онҳо Нигахбон будӣ; ва Ту бар ҳама чиз Гувоҳ ҳастӣ.

118. Агар онҳоро азоб кунӣ, онҳо бандагони Туанд; ва агар онҳоро биомурзӣ, Ту Голиби Устуворкор ҳастӣ».

119. Худо гуфт: «Ин рӯзе аст, ки дар он ростгӯёнро ростии онҳо нафъ кунад, барои онҳо бӯстонҳое бошад, ки зери он ҷӯйҳо меравад, дар он ҷо ҳамеша ҷовидонанд; Худо аз онҳо хушнуд шуд ва онҳо аз Худо хушнуд шуданд. Ин растагории бузург аст».

120. Подшоҳии осмонҳову замин ва он чи дар онҳо аст, аз они Худо аст; ва Ӯ бар ҳама чиз Тавоност.

6. Сураи Анъом (Чаҳорпоён)

Дар Макка нозил шуд ва он яксаду шасту панҷ оят ва бисту шаш рукӯъ аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ситоиш Худойро аст, ки осмонҳову заминро офарид ва торикиҳову равшаниро пайдо кард; ва боз кофирон бо Парвардигори хеш баробар мекунанд.²
2. Ӯ Он [Худой] аст, ки шуморо аз гил биофарид ва вақт(-и марг)-ро муқаррар кард; ва муддате назди Ӯ муайян аст;³ ва боз шумо шак мекунед.
3. Ва Ӯ Худо⁴ дар осмонҳо ва дар замин аст, пинҳону ошкори шуморо медонад; ва он чиро медонад, ки амал мекунед.
4. Ва ҳеҷ нишонае аз нишонаҳои Парвардигорашон бар онҳо наомад, магар ки аз он рӯгардон шуданд.
5. Ба дурустӣ ки сухани ростро – чун ба онҳо омад – ба дурӯғ нисбат карданд; пас ба онҳо хабари чизе, ки ба он тамасхур мекарданд, хоҳад омад.
6. Оё надидаанд, ки пеш аз онҳо ҷӣ қадар аз он умматҳоеро ҳалок кардаем, ки ба онҳо дар замин истиқрор дода будем – истиқроре, ки ба шумо наоддем; ва бар онҳо борони пай дар пай резанда фиристода будем; ва ҷӯйҳое пайдо кардем, ки зери пояшон мерафт? Пас, онҳоро ба гуноҳонашон ҳалок кардем; ва баъд аз онҳо уммате дигар⁵ пайдо кардем.

¹ Яъне: ба осмон.

² Яъне: маъбудони ботилро.

³ Яъне: барои қиёми қиёмат.

⁴ Яъне: Тасарруфкунанда ва Фармонраво.

⁵ Яъне: мардумони дигар.

7. Ва агар навиштае дар вараке бар ту фурӯ мефиристодем ва онро бо дасти худ ламс мекарданд, ҳамоно кофирон мегуфтанд: «Ин ба чуз сеҳри зоҳир [чизе] нест».¹
8. Ва гуфтанд: «Чаро фариштае бар ӯ фуруд оварда нашудааст?»² Агар фариштаеро фурӯ мефиристодем, албатта, кор ба анҷом расонида мешуд ва ба онҳо мӯҳлат дода намешуд.³
9. Ва агар он фиристодаро фаришта мекардем, лозим мешуд, ки ӯро марде гардонем;⁴ ва ҳар оина он чиро бар онҳо муштабеҳ мекардем, ки онҳо алҳол иштибоҳ мекунанд.
10. Ба дурустӣ ки пайғамбарон пеш аз ту тамасхур карда шуданд. Пас ба тамасхуркунандагон аз онҳо ҷазои он чизе омад, ки ба он тамасхур мекарданд.⁵
11. Бигӯ: «Дар замин сайр кунед, сипас бибинед, ки охири кори дурӯғдорандагон чӣ гуна будааст».
12. Бигӯ: «Он чи дар осмонҳо ва замин аст, аз они кист?» (Ҷавоб) бигӯ: «Аз они Худо аст; бар Худ меҳрубониро лозим кард, албатта, шуморо дар рӯзи қиёмат, ки дар он ҳеҷ шак нест, чамъ кунад. Онон, ки дар ҳаққи ҳештан зиён карданд, имон намеоранд.
13. Ва он чи дар шабу рӯз сокин шуд, аз они Ҷст; ва Ҷ Шунавои Доно аст».
14. Бигӯ: «Оё ба чуз Худои Пайдокунандаи осмонҳову замин [дигареро] ба дӯстӣ гирам, ки Ҷ ризқ медиҳад ва ризқ дода намешавад?!» Бигӯ: «Ҳамоно ба ман амр карда шудааст, ки нахустин мусулмон бошам;⁶ ва (фармуда шуд, ки) аз мушрикони мабош».
15. Бигӯ: «Агар ба Парвардигори худ нофармонӣ кунам, ба дурустӣ ки аз азоби рӯзи бузург метарсам».
16. Дар он рӯз аз ҳар ки азоб боздошта шавад, пас Худо бар вай меҳрубонӣ кардааст: ва ин комёбии зоҳир аст.
17. Агар Худо ба ту сахтӣ расонад, ҳеҷ кас ба чуз Ҷ дафъкунандаи он нест. Ва агар ба ту неъмате расонад, пас Ҷ дар ҳама чиз Тавано аст.
18. Ва Ҷ болои бандагони Худ Ғолиб аст. Ва Ҷ Донои Огоҳ аст.
19. Бигӯ: «Чӣ чиз дар боби шаҳодат бузургтар аст?»⁷ Бигӯ: «Худо аст [ки] миёни ману миёни шумо Гувоҳ аст; ва ин Қуръон ба сӯи ман ваҳй карда шудааст, то шуморо ва ҳар касро, ки ба ӯ (Қуръон) бирасад, ба он бим кунам. Оё шумо гувоҳӣ медиҳед, ки бо Худо маъбу-

¹ Яъне: таассуби онҳо ба дараҷае аст, ки агар нузули Китобро ба ҳисси зоҳир бибинанд, низ инкор кунанд.

² Яъне: ба вачҳе, ки мо онро ба ҳисси зоҳир бибинем.

³ Яъне: ба ин вачҳ зоҳир шудани малоика дар ҳикмати илоҳӣ маънии ҳалоки ҳатмии онҳоро дорад.

⁴ Яъне: дар шакли марде фиристем.

⁵ Яъне: ҷазои калимае, ки ба тариқи истехзо ба онҳо мегуфтанд.

⁶ Яъне: аз ин уммат.

⁷ Яъне: гувоҳии чӣ касе дар изҳор кардани ҳақ аз ҳама бузургтар аст?

доне дигар ҳастанд?» Бигӯ: «Ман гувоҳӣ намедихам». Бигӯ: «Чуз ин нест, ки ӯ Худои Ягона аст; ва ба дурустӣ ки ман аз он чи шумо шарик муқаррар мекунад, безорам».

20. Касоне, ки ба онҳо Китоб додаем, ӯро¹ мешиносанд, чунон ки писарони худро мешиносанд. Онон, ки дар ҳаққи ҳештан зиёнкор шуданд, имон намеоранд.
21. Ва кист ситамкортар аз касе, ки ба Худо дурӯғро барбандад, ё оёти ӯро ба дурӯғ нисбат кунад? Ба дурустӣ ки ситамкорон растагор намешаванд.
22. Ва он рӯз, ки ҳамаи онҳоро якҷо ҳашр кунем, сипас ба мушрикон гӯем: «Он шариконатон, ки шумо ба гумон исбот мекардед, кучоанд?»
23. Баъд аз он узри онҳо чуз ин набошад, ки мегӯянд: «Ба Худо – Парвардигори мо қасам, ки мушрик набудем».
24. Бинигар, чӣ гуна бар ҳештан дурӯғ гуфтанд ва он чи ифтиро мекарданд, аз онҳо гум гашт.
25. Ва аз онҳо касоне ҳастанд, ки ба сӯи ту гӯш мениҳанд; ва Мо бар дилхояшон пардаҳо афкандаем, то онро нафаҳманд ва дар гӯши онҳо гаронӣ [ниҳодаем]; ва агар ҳар мӯъҷизаеро бибинанд, ба он имон намеоранд; то вақте ки назди ту биёянд, бо ту мучодала кунанд. Ин кофирон гӯянд: «Ин чизе ба чуз қиссаҳои пешиниён нест».
26. Онҳо аз ӯ² манъ мекунанд³ ва худ аз ӯ дур мешаванд; ва намедонанд, ки ба чуз ҳештан [касера] ҳалок намекунанд.
27. Агар онҳоро дар он вақт, ки назди оташ боздошта шаванд, бибинӣ, мегӯянд: «Эй кош, мо бозгардонида шавем, пас, оёти Парвардигори ҳешро ба дурӯғ нисбат накунем ва аз мӯъминон бошем».
28. Не, балки он чи пеш аз ин мепӯшиданд, барои онҳо зохир шуд;⁴ ва агар бозгардонида шаванд, албатта, ба сӯи он чи рӯҷӯ кунанд, ки аз он манъ карда мешуданд. Ва ҳамоно онҳо дурӯғгӯёнд.
29. Ва гуфтанд: «Ба чуз зиндагонии инҷаҳонии мо ҳеч (ҳаёте) нест; ва мо барангехта нашавем».⁵
30. Ва агар он гоҳ бибинӣ, ки ба ҳузури Парвардигорашон боздошта шаванд, гӯяд:⁶ «Оё ин дуруст нест?» Гӯянд: «Оре, қасам ба Парвардигори мо».⁷ Гӯяд: «Ба сабаби он, ки кофир будед, азобро бичашед».
31. Ҳамоно онон, ки мулоқоти Худоро ба дурӯғ нисбат карданд, зиёнкор шуданд, то он гоҳ, ки қиёмат ногаҳон ба онҳо биёяд, гӯянд: «Эй

¹ ӯро – яъне: 1) Муҳаммад (с)-ро; 2) ҳақиқати қавлро.

² Яъне: аз пайғамбар (с).

³ Яъне: мардумро.

⁴ Яъне: ақидаҳои ботила.

⁵ Яъне: мункири ҳашранд.

⁶ Яъне: Худо гӯяд.

⁷ Яъне: оре, дуруст аст.

дарег бар мо, бар он чи, ки дар бобати он¹ таксир кардем». Ва онҳо бори (гуноҳони) худро бар пуштҳои худ бармедоранд. Огоҳ шав, бад чизе аст он чи бармедоранд.

32. Ва зиндагони дунё ба ҷуз бозию лаҳв чизе нест; ҳамоно сарои охи-рат барои касоне, ки парҳезгорӣ мекунанд, беҳтар аст. Оё ба ақл дарнамеёбед?
33. Ба дурустӣ ки Мо медонем: он чи онҳо мегӯянд, туро андӯхгин мекунад. Ва ба дурустӣ ки онҳо фақат туро ба дурӯғ нисбат намеку-нанд, балки ин ситамкорон оёти Худоро инкор мекунанд.
34. Ва ба дурустӣ ки пайғамбарон пеш аз ту ба дурӯғ нисбат карда шу-данд, пас, бар такзибу ранҷонида шудани худ сабр карданд, то ба онҳо нусрати Мо биёмад. Ва суханони² Худоро ҳеҷ тағйирдиҳандае нест. Ва ҳамоно, баъзе хабари пайғамбарон ба ту омад.
35. Ва агар рӯғардони онҳо бар ту гарон шуда бошад; ва агар битавонӣ сӯрохе дар замин ё нардбоне дар осмон бичӯй, то мӯъчизае барояшон биёрӣ; ва агар Худо мехост, онҳоро бар ҳидоят ҷамъ ме-сохт; пас аз нодонон мабош.³
36. Ҳамоно, танҳо онон, ки мешунаванд, қабул мекунанд.⁴ Ва мурда-гонро Худо бармеангезад; сипас ба сӯи ӯ гардонида мешаванд.
37. Ва гуфтанд: «Чаро нишонае бар ӯ аз ҷониби Парвардигораш фуруд оварда нашуд?»⁵ Бигӯ: «Ба дурустӣ, Худо бар он қодир аст, ки ояте фуруғ фириштад, валекин аксари онҳо намедонанд».
38. Ва ҳеҷ ҷонваре дар замин нест ва ҳеҷ паррандае бо ду боли худ на-мепарад, магар ин ки онҳо ҷамоатҳое монанди шумо ҳастанд. Мо дар Китоб⁶ ҳеҷ чизеро фуруғ нагузоштаем. Ва сипас ба сӯи Парвар-дигори худ ҳашр карда хоҳанд шуд.
39. Ва касоне, ки оёти Моро ба дурӯғ нисбат карданд, каронанд ва гун-гонанд, дар ториқиҳоанд. Худо ҳар киро хоҳад, гумроҳ мекунад ва ҳар киро хоҳад, ба роҳи рост мегардонад.
40. Бигӯ: «Чӣ мебинед, агар ба шумо азоби Худо биёяд, ё ба шумо қиёмат биёяд, агар ростгӯ ҳастед, [боз ҳам] ғайри Худо [дигареро] мехонед?
41. Балки танҳо ӯро мехонед; пас, агар хоҳед, он чиро, ки барои (дафъи) он мехонед, дафъ мекунад; ва он чиро, ки шарик муқаррар мекардед, фаромӯш мекунад».
42. Ба дурустӣ ки ба сӯи умматон пеш аз ту пайғамбароне фиристодем, пас, онҳоро ба саҳтиҳо ва бемориҳо гирифтор кардем, то зорӣ ку-

¹ Яъне: 1) қиёмат; 2) ҳаёти дунё.

² Яъне: ваъдаҳо.

³ Яъне: аз ҳар ҷо тавонӣ, ки мӯъчиза биёрӣ, биёр; ҳосил он, ки ба Худо воғузур кун.

⁴ Яъне: даъвати Исломро.

⁵ Яъне: аз он нишонаҳо, ки металабанд.

⁶ Яъне: Лавҳи Махфуз.

нанд.

43. Пас, чаро вақте ки ба онҳо азоби Мо омад, зорӣ накарданд? Валекин дилҳояшон сахт шуд; ва Шайтон он чиро, ки мекарданд, дар назарашон зинат дод.
44. Пас, чун он пандеро, ки ба онҳо дода шуд, фаромӯш карданд, бар онҳо дарҳои ҳама чизро кушода сохтем,¹ то он ҳангом, ки бо он чи ба онҳо дода шуд, шодмон гаштанд, ногаҳон онҳоро фурӯ гирифтём, пас, онҳо [ҳама] ноумед шуданд.
45. Пас, беҳи гурӯҳи ситамкорон бурида шуд; ва сипос Худойро, ки Парвардигори оламиён аст.
46. Бигӯ: «Чӣ мебинед, агар Худо шунавоӣ ва чашмҳои шуморо бозгирад ва бар дилҳоятон мӯҳр кунад, кист [он] маъбудӣ ғайри Худо, ки онро ба шумо биёрад?» Бибин, чӣ гуна оятҳоро гуногун баён мекунем; боз онҳо рӯгардон мешаванд.
47. Бигӯ: «Чӣ мебинед, агар азоби Худо ногаҳон ё ошкоро ба шумо биёяд, оё ба ҷуз қавми ситамкорон [касе] ҳалок карда мешавад?»
48. Ва Мо пайғамбаронро ба ҷуз башоратдиҳанда ва бимкунанда намефириستم; пас, бар онон, ки имон оварданд ва некӯкорӣ карданд, ҳеч тарс набувад ва онҳо андӯхгин намешаванд.
49. Ва ба касоне, ки оёти Моро ба дурӯғ нисбат карданд, ба сабаби фосиқ буданашон азоб бирасад.
50. Бигӯ: «Ба шумо намегӯям, ки хазинаҳои Худо назди ман аст; ва ман ғайбро [низ] намедонам; ва ба шумо намегӯям, ки ман фариштаам; чизеро пайравӣ намекунам, ба ҷуз он чи, ки ба сӯи ман ваҳй карда шудааст». Бигӯ: «Оё нобино ва бино баробар мешаванд? Оё тааммул намекунед?»
51. Ва касонеро, ки аз ҳашр карда шудани худ ба сӯи Парвардигорашон метарсанд, бо ин [Китоб] бим кун: онҳоро ба ҷуз Худо ҳеч дӯсте ва шафоаткунандае нест, то парҳезгорӣ кунанд.
52. Ва касонеро, ки бомдоду шом ба Парвардигори хеш муноҷот мекунанд ва рӯи Ӯро металабанд, аз худ дур макун, чизе аз ҳисоби онҳо бар ту нест ва чизе аз ҳисоби ту бар онҳо нест, то онҳоро биронӣ. [Марон онҳоро, ки] он гоҳ аз ситамкорон бошӣ.
53. Ва ҳамчунин баъзе мардумонро ба баъзе имтиҳон кардем, то гӯянд: «Оё ин ҷамоа аст, ки Худо аз миёни мо бар онҳо инъом кардааст?» Оё Худо ба шукркунандагон Донотар нест?
54. Ва чун касоне, ки ба оятҳои Мо имон овардаанд, пеши ту биёянд, бигӯ: «Саломун алайкум! Парвардигоратон меҳрубониро бар Худ лозим кардааст, ки ҳар кас аз шумо ба нодонӣ кори бад кунад ва баъд аз он тавба кунад ва некӯкорӣ намояд, албатта, Худо Омурзандаи Меҳрубон аст».

¹ Яъне: ба тадриҷ неъматҳои фаровон додем.

55. Ва ҳамчунин нишонахоро тафсил мекунем, то роҳи гуноҳкорон зоҳир шавад.
56. Бигӯ: «Ҳамоно барои ман ибодат кардани ононе, ки шумо ба ҷуз Худо мепарастед, манъ карда шудааст». Бигӯ: «Орзуҳои шуморо пайравӣ намекунам – ба дурустӣ ки он гоҳ аз роҳёфтагон набошам».
57. Бигӯ: «Ба дурустӣ ки ман аз Парвардигори худ бар хуҷҷатам ва шумо онро ба дурӯғ доштед. Он чи шумо ба зудӣ металабед, назди ман нест.¹ Касеро ба ҷуз Худо ҳукм нест, ҳақро² баён мекунад; ва Ӯ беҳтарини файсалакунандагон аст».
58. Бигӯ: «Агар он чи, ки шумо онро ба зудӣ металабед, назди ман мебуд, ҳамоно кор миёни ману шумо ба анҷом расонида мешуд. Ва Худо ба ситамкорон Донотар аст».
59. Ва калидҳои ғайб³ назди Ӯст, ба ҷуз Ӯ онро касе намедонад; ва он чи дар биёбону дарё аст, медонад; ва ҳеҷ барге намеафтад, магар ин ки онро медонад. Ва ҳеҷ донае дар ториқиҳои замин ва ҳеҷ тару хушке нест, магар он ки дар Китоби равшан сабт аст.
60. Ва Ӯ Он [Худой] аст, ки ба шаб қабзи рӯҳи шумо мекунад; ва он чиро, ки ба рӯз касб кардаед, медонад, боз дар рӯз шуморо бармеангезад, то меоди муайян ба анҷом расонида шавад. Сипас бозгашти шумо ба сӯи Ӯст; ва шуморо ба он чи мекардед, хабар медиҳад.
61. Ва Ӯ болои бандагони Худ Ғолиб аст; ва малоикаи ниғаҳбонро бар шумо мефиристад; то вақте ки ба касе аз шумо марг биёяд, фиристагони Мо қабзи рӯҳи ӯ кунанд; ва онҳо тақсир намекунанд.
62. Сипас ба сӯи Худо, ки Худованди ҳақиқии онҳо аст, бозгардонида мешаванд.⁴ [Бидонед, ки] ҳукм [танҳо] Ӯрост; ва Ӯ шитобандатарини ҳисобкунандагон аст.
63. Бигӯ: «Кист, ки шуморо аз ториқиҳои биёбону дарё мераҳонад? Ба зорӣ ва ниёзи пинҳонӣ ба Ӯ муноҷот мекунед, ки агар моро аз ин раҳой дихад, ҳамоно, аз шукркунандагон бошем».⁵
64. Бигӯ: «Худо шуморо аз он ва аз ҳар андӯхе мераҳонад, боз ҳам шумо ба Ӯ шарик муқаррар мекунед».
65. Бигӯ: «Ӯ бар он Тавоно аст, ки аз болоятон,⁶ ё зери поятон⁷ азобе бар шумо фиристад, ё шуморо гурӯҳ-гурӯҳ дар ҳам омезад ва ранҷу сахтии баъзеро ба баъзеи шумо бичашонад».⁸ Бинигар, чӣ гуна оятҳоро гуногун баён мекунем, то онҳо бифаҳманд.
66. Ва қавми ту Қуръонро ба дурӯғ нисбат карданд, [дар ҳоле ки] он

¹ Яъне: уқубат дар ихтиёри ман нест.

² Яъне: дини дурустро.

³ Яъне: анвои илми ғайб.

⁴ Яъне: мурдагон.

⁵ Яъне: аз мусибатҳои хушкию дарё.

⁶ Яъне: чунон ки санг бар қавми Лут борид.

⁷ Яъне: чунон ки Қорун ба замин рафт.

⁸ Яъне: фавҷҳои бисёре пайдо шаванд ва бо якдигар ҷанг кунанд.

рост аст. Бигӯ: «Бар шумо ниғаҳбон нестам».

67. Ва ҳар ҳабарро вақти вуқӯъ ҳаст ва зуд хоҳед донист.
68. Ва чун касонеро бибинӣ, ки дар оятҳои Мо гуфтугӯ мекунанд,¹ аз онҳо рӯйгардон шав, то вақте ки дар сухане ғайри он шурӯъ кунанд. Ва агар Шайтон туро фаромӯш гардонад, пас, баъди ёд овардан бо гурӯҳи ситамкорон манишин.
69. Аз ҳисоби кофирон чизе бар ўҳдаи касоне нест, ки парҳезгорӣ карданд, валекин (бар онҳо) панд додан (лозим) аст, то шавад ки парҳезгорӣ кунанд.
70. Ва касонеро бигузор, ки дини худро бозию лаҳв гирифтанд ва зиндагонии дунё онҳоро бифирефт; ва ба Қуръон панд деҳ, то нафсе ба он чи касб кардааст, гирифтор карда нашавад; ўро ба чуз Худо ҳеч дўсту шафоаткунандае нест; ва агар ивази худ ҳар фидяе, ки бидиҳад, аз вай гирифта намешавад. Ин ҷамоа ононанд, ки ба он чи касб кардаанд, гирифтор шуданд ва ба сабаби он, ки кофир буданд, барояшон ошомидание аз оби ҷўшон ва азоби дарддиҳанда аст.
71. Бигӯ: «Оё ба чуз Худо касеро муноҷот кунем, ки ба мо нафъе намедиҳад ва зиёне намерасонад? Ва баъд аз он, ки Худо ба мо роҳи ростро намудааст, бар пошнаҳои худ бозгардем² – монанди касе, ки шаётин ўро дар замин гумроҳ карда бошад – ҳайрон монда; ўро ёрон бошанд, ки ба сӯи роҳи рост мехонандаш, ки: «Ба сӯи мо биё!» Бигӯ: «Ба дурустӣ ки ҳидоятӣ Худо ҳидоят(-и ҳақиқӣ) аст ва ба мо фармуда шудааст, ки ба Парвардигори оламиён гардан ниҳем».
72. Ва намозро барпо доред ва аз Худо битарсед. Ва Ў Он [Худой] аст, ки ба сӯи Ў ҳашр карда хоҳед шуд.
73. Ва Ў Он [Худой] аст, ки осмонҳову заминро ба ҳақ биофарид; ва рӯзе, ки бифармояд:³ «Бишав!» Пас, мешавад. Сухани Ў рост аст. Ва рӯзе, ки дар сур дамида шавад, подшоҳӣ аз онӣ Ўст, Донандаи пинҳону ошкор аст; ва Ў Устуворкори Огоҳ аст.
74. Ва чун Иброҳим ба падараш Озар гуфт: «Оё бутонро ба худой мегирӣ? Ба дурустӣ ки ман туву қавми туро дар гумроҳии зоҳир мекунам».
75. Ва ҳамчунин малакути осмонҳо ва заминро ба Иброҳим нишон медедам, то ў аз яқинкунандагон бошад.⁴
76. Пас, чун шаб бар вай торик шуд, ситораро диду гуфт: «Ин Парвардигори ман аст». Пас, чун фурӯ рафт, гуфт: «Фурӯравандагонро дўст надорам».
77. Пас, чун моҳи тулӯъкардаро дид, гуфт: «Ин Парвардигори ман аст».

¹ Яъне: аз рӯи таъну истехзову интиқоди ноҳақ.

² Яъне: аз дин.

³ Яъне: чизеро.

⁴ Яъне: чунон ки бар вай зоҳир кардем, ки бутон лоиқи ибодат нестанд, низ зоҳир сохтем, ки ситора ва ҳар чи дар осмонҳо ва замин аст, лоиқи ибодат нест.

Ва вақте ки фурӯ рафт, гуфт: «Агар Парвардигорам маро ҳидоят накунад, албатта, аз гурӯҳи гумроҳон шавам».

78. Ва вақте ки офтоби тулӯъкардаро дид, гуфт: «Ин Парвардигори ман аст, ин бузургтар аст». Пас, чун фурӯ рафт, гуфт: «Эй қавми ман, ба дурустӣ ки ман аз он чи шарик муқаррар мекунад, безорам.
79. Ман – дар ҳолате, ки ҳанифам – рӯи худро ба сӯи Он Зоте мутаваҷҷеҳ сохтам, ки осмонҳову заминро биофарид ва ман аз муш-рикон нестам».
80. Ва қавмаш ба ӯ чидол карданд, гуфт: «Оё дар боби Худо бо ман чидол мекунад? Ва [ҳол он ки] ба дурустӣ, маро ҳидоят кардааст. Ва ман аз он чи шумо бо Худо шарик муқаррар мекунад, наметарсам, валекин аз он (метарсам), ки Худо чизеро ирода кунад.¹ Ва Парвардигори ман аз чиҳати дониш ҳама чизро ихота кардааст; оё панд намегиред?
81. Ва ман чӣ гуна аз он тарсам, ки шумо онро шарик муқаррар мекунад; ва шумо аз он наметарсед, ки чизеро шарики Худо муқаррар кардед, ки барои он далеле бар шумо фурӯ нафиристодааст. Агар медонед (бигӯед), кадом як аз ин ду гурӯҳ ба амн сазовортар аст?»
82. Касоне, ки имон оварданд ва имони худро ба ситам наомехтанд – эминӣ аз они онҳост ва онҳо роҳёфтагонанд.
83. Ва ин хуччати Мо аст, ки онро ба Иброҳим додем, [то бо он] бар қавми худ [хуччат гирифт]; ҳар киро хоҳем дар мартабаҳо баланд мекунем. Ба дурустӣ ки Пардвардигори ту Устуворкори Доно аст.
84. Ва ба ӯ Исҳоқу Яъқубро бахшидем ва ҳар якеро ҳидоят кардем; ва Нӯҳро пеш аз ин ҳидоят карда будем; ва аз авлоди Иброҳим Довуд ва Сулаймон ва Айюб ва Юсуф ва Мӯсо ва Ҳорунро (роҳ намудем). Ва ҳамчунин некӯкоронро ҷазо медиҳем.
85. Ва (ҳидоят кардем) Закарийё ва Яҳё ва Исо ва Илёсро; ҳар як аз солеҳон буданд.
86. Ва Исмоил ва Ясаъ ва Юнус ва Лутро; ва ҳар якро бар оламиён фазилат додем.
87. Ва [баъзе] аз падаронашон ва фарзандонашон ва бародаронашонро (ҳидоят кардем); ва онҳоро баргузидем ва ба сӯи роҳи рост далолат кардем.
88. Ин ҳидояти Худо аст, ба он аз бандагони Худ ҳар киро хоҳад, далолат мекунад. Ва агар шарик муқаррар мекарданд, аз онҳо он чи карда буданд, нобуд мешуд.
89. Ин ҷамоа касонеанд, ки ба онҳо Китобу ҳикмат ва пайғамбарӣ додем. Ва агар ба он² инҳо³ кофир шаванд, пас, гурӯҳеро бар он мегу-

¹ Яъне: аз анвои меҳнат.

² Яъне: ба оятҳои Қуръон.

³ Яъне: аҳли Макка.

морем, ки ҳаргиз ба он кофир нашаванд.¹

90. Ин ҷамоа касонеанд, ки Худо онҳоро ҳидоят кардааст; пас, ба равиши онҳо иқтидо кун. Бигӯ: «Бар он² ҳеч музде аз шумо суол намекунам. Ин ба ҷуз панд барои оламиён чизе нест».³
91. Ва чун гуфтанд: «Худо бар ҳеч одамӣ чизе фурӯ нафиристодааст» – Худоро ҳаққи қадри ӯ қадр накарданд. Бигӯ: «Кӣ Китобе фурӯ фиристод, ки Мӯсо барои равшанӣ ва ҳидояти мардумон онро овардааст? Онро дар варақҳо[-и пароканда] менависед, онро ошкор мекунад ва бисёреро пинҳон мекунад; ва шумо он чи⁴ омӯхта шудед, ки онро на шумо медонистед ва на падаронатон (медонистанд)».⁵ Бигӯ: «Худо!»⁶ Сипас онҳоро бигуздор, то дар баҳси [ботили] худ бозӣ кунанд.
92. Ва ин Китобе⁷ бобаракат аст, ки онро фиристодем – тасдиқкунандаи он чи аст, ки пеш аз вай буд, то бо он аҳли Макка ва касонеро, ки гирдогирди Макка сокинанд, бим кунӣ; ва касоне, ки ба охират имон овардаанд, ба он низ имон оранд; ва онҳо бар намози худ муҳофизат мекунанд.
93. Ва кист ситамкортар аз касе, ки ба Худо дурӯғ барбаст, ё гуфт: «Ба ман ваҳй фиристода шудааст». Ва (ба ҳақиқат) ба сӯи ӯ чизе фиристода нашудааст. Ва [ё аз] касе, ки гуфт: «Ман монанди он чи фуруд хоҳам овард, ки Худо фуруд овардааст?»⁸ Ва агар бинигарӣ, вақте ки золимон дар шадоида марг бошанд; ва фариштагон дасти худро дароз мекунанд, (мегӯянд): «Ҷонҳои худро берун оред, имрӯз ба сабаби он, ки бар Худо ноҳақ мегуфтед ва аз (тасдиқи) оёти ӯ саркашӣ мекардед, бо азоби расвокунанда ҷазо дода хоҳед шуд».
94. Ва ҳамоно танҳо, чунон ки бори аввал шуморо офарида будем, пеши Мо омадед ва он чиро, ки ба шумо ато карда будем, паси пушти хеш бигузоштед. Ва шафоаткунандагони шуморо бо шумо намебинем – ононро, ки гумон мекардед дар (тарбияти) шумо шариконанд.⁹ Ба дурустӣ ки пайванди миёни шумо бурида шуд; ва он чи гумон мекардед, аз шумо гум шуд.
95. Ба дурустӣ ки Худо Шикофандаи дона ва ҳаста аст, зиндаро аз мурда берун меорад ва берунорандаи мурда аз зинда аст. Ин аст Худои шумо! Пас, аз кучо баргардониди мешавед?

¹ Яъне: муҳоҷирон ва ансор ва соири ахёр.

² Яъне: бар таблиғи Қуръон.

³ Яъне: чунон ки пайғамбарон ба изои кофирон сабр карданд, ту низ сабр кун.

⁴ Яъне: дар Қуръон.

⁵ Яъне: пинҳон доштани оёти Тавротро Қуръон изҳор кард, вагарна собиқ ба яқин намедонистанд.

⁶ Яъне: Худо фуруд овард.

⁷ Яъне: Қуръон.

⁸ Яъне: китобе мисли Қуръон иншо хоҳам кард.

⁹ Яъне: шарикони Худоанд.

96. \bar{U} Шикофандаи субҳ аст ва шабро оромгоҳ гардонид ва офтобу мохро барои ҳисоб [муқаррар кард]. Ин аст тақдирӣ Худои Ғолиби Доно.
97. Ва \bar{U} Он [Худой] аст, ки барои шумо ситораҳоро биофарид, то бо онҳо дар ториқиҳои биёбону дарё роҳ биёбед. Ба дурустӣ, нишонаҳоро барои гурӯҳе, ки медонанд, ба тафсил баён кардем.
98. Ва \bar{U} Он [Худой] аст, ки шуморо аз як шахс пайдо кард, сипас шуморо қароргоҳе аст ва вадиятҷоест аст. Ба дурустӣ, нишонаҳоро барои гурӯҳе, ки мефаҳманд, ба тафсил баён кардем.
99. Ва \bar{U} Он [Худой] аст, ки аз осмон обе фуруд овард; пас бо он ҳар гуна рустаниро берун овардем ва аз он сабзаро берун овардем, ки аз он (сабза) донаҳои яке дар дигаре пайвастаро берун меорем ва аз шукуфаҳои дарахтони хурмо хӯшаҳои ҳамидаро (берун меорем) ва [низ] бӯстонҷоест аз дарахтони ангур ва зайтун ва анор – монанди якдигар ва ғайри монанди якдигар. Ба меваи дарахт – чун мева орад; ва ба пухтагии он бинигаред: ба дурустӣ, дар инҳо барои гурӯҳе, ки имон доранд, нишонаҷоест аст.
100. Ва барои Худо шариконро аз чин муқаррар карданд; ҳол он ки онҳоро Худо офаридааст; ва аз рӯи нодонӣ барои \bar{U} писарону духтарон барбофтанд. \bar{U} Поку Баланд аст аз он чи васф мекунанд.
101. \bar{U} Офаринандаи осмонҷову замин аст. Чӣ гуна \bar{U} ро фарзанде бошад, ҳол он ки \bar{U} ро зане набуд; \bar{U} ҳар чизро биофарид ва ба ҳар чиз Доно аст.
102. Ин аст Худо – Парвардигори шумо; ба ҷуз \bar{U} ҳеч маъбуде нест, Офаринандаи ҳар чиз аст. Пас, \bar{U} ро парастӣш кунед; ва \bar{U} бар ҳар чиз Корсоз аст.
103. Чашмҳо \bar{U} ро дарнамеёбанд¹ ва \bar{U} чашмҳоро дармеёбад; ва \bar{U} Меҳрубони Огоҳ аст.
104. Ба дурустӣ ки аз ҷониби Парвардигоратон ба шумо далелҳо омаданд; пас, ҳар ки бино шуд, ба нафъи ўст; ва ҳар ки нобино монд, ба зиёни ўст; ва ман бар шумо ниғаҳбон нестам.
105. Ва ҳамчунин нишонаҳоро гуногун баён мекунем, то [нашавад] он, ки гӯянд: «Ту [дарс] хондаӣ»; ва то ин (дин)-ро барои гурӯҳе баён кунем, ки медонанд.
106. Он чиро, ки аз ҷониби Парвардигорат ба сӯи ту ваҳй карда шуд, пайравӣ кун; ба ҷуз \bar{U} ҳеч маъбуде нест; ва аз мушрикони рӯй бигардон.
107. Агар Худо меҳост, онҳо шарик муқаррар намекарданд ва туро бар онҳо нигоҳбон нагардонидем ва ту бар онҳо корсоз нестӣ.
108. Онҳоро, ки мушрикони ба ҷуз Худо мепарастанд, дашном мадихед, зеро ки онҳо аз рӯи зулм ба ғайри дониш Худоро дашном хоҳанд

¹ Яъне: дар дунё.

дод. Ҳамчунин дар назари ҳар гурӯҳе кирдорашонро ораста кардем. Сипас бозгашти онҳо ба сӯи Парвардигорашон аст; пас, Ҷ онҳоро ба он чи, ки мекарданд, огоҳ мекунад.

109. Ва ба сахтгарин савгандонашон ба Худо савганд хӯрданд,¹ ки агар барояшон мӯъциза биёяд, албатта, ба он имон оранд. Бигӯ: «Чуз ин нест, ки мӯъцизаҳо назди Худост; ва чӣ медонед,² ки чун он мӯъцизаҳо биёяд, онҳо имон наоранд».
110. Ва чунон ки бори аввал ба Қуръон имон наоварданд, дилҳояшон ва чашмҳояшонро бармегардонем ва онҳоро дар гумроҳии худ саргардон мегузorem.
111. Ва агар Мо фариштагонро ба сӯи онҳо мефиристодем ва мурдагон бо онҳо сухан мегуфтанд ва бар онҳо ҳама чизро гурӯҳ-гурӯҳ чамъ мекардем, ҳаргиз имон намеоварданд, магар вақте ки Худо хоҳад, валекин бисёре аз онҳо намедонанд.
112. Ва ҳамчунин барои ҳар пайғамбаре душманоне аз шайтонҳои инсу чин пайдо кардем, [ки] барои фиреб додан баъзеашон ба сӯи баъзе сухани (ба зоҳир) ораста илқо мекунанд. Ва агар Парвардигори ту мехост, ин корро намекарданд. Пас, онҳоро ба ифтирояшон бигузор.
113. Ва [сухани ба зоҳир ораста илқо мекунанд,] то дилҳои касоне, ки ба охират имон надоранд, ба сӯи он майл кунад ва то онро биписанданд ва то он чиро, ки онҳо дар паи карданааш ҳастанд, амал кунанд.³
114. (Бигӯ:) «Оё ҳакаме ба чуз Худо талаб кунам?» Ва Ҷ Он аст, ки барои шумо Китоби⁴ возеҳ кардашударо фиристод. Ва касоне, ки ба онҳо Китоб⁵ додаем, медонанд, ки ин (Қуръон) аз ҷониби Парвардигори ту ба ростӣ фурӯ фиристода шудааст. Пас, аз шаккунандагон мабош.
115. Ва сухани Парвардигори ту дар ростию инсоф тамом аст. Ҳеҷ кас тағйиркунандаи суханҳои Ҷ нест; ва Ҷ Шунавои Доно аст.
116. Агар бисёрии аҳли ин заминро фармонбардорӣ кунӣ, туро аз роҳи Худо гумроҳ мекунанд; онҳо ба чуз гумон чизеро пайравӣ намекунанд ва ба чуз дурӯғ чизе намегӯянд.
117. Ҳамоно Парвардигори ту ба касе, ки аз роҳи Ҷ дур мешавад, Донотар аст; ва Ҷ ба роҳёфтагон донотар аст.
118. Агар ба оёти Худо мӯъмин ҳастед, пас, аз он чи номи Худо бар вай зикр карда шудааст, бихӯред.
119. Ва чист шуморо, ки аз он чи номи Худо бар вай зикр карда шуда-

¹ Яъне: кофирон.

² Мухотаб мусулмононанд.

³ Яъне: он чи лоиқи онҳо аст.

⁴ Яъне: Қуръон.

⁵ Яъне: Таврот.

аст, намехӯред? Ва Худо он чиро, ки бар шумо ҳаром сохтааст, барои шумо ба тафсил баён кардааст, магар он чи, ки ба он музтар бошад. Ба дурустӣ ки бисёре ба хоҳиши нафси худ, ба ғайри дониш [дигаронро] гумроҳ мекунанд. Ҳамоно, Парвардигори ту ба таҷовузкунандагон Донотар аст.

120. Ва гуноҳи ошкорову пинҳони онро тарк кунед; ҳамоно касоне, ки гуноҳ мекунанд, ба (ҳасби) он чи мекарданд, ҷазо дода хоҳанд шуд.
121. Ва аз он чи, ки номи Худо бар вай ёд карда нашудааст, махӯред, ба дурустӣ ки он¹ гуноҳ аст. Ва ҳамоно шайтонҳо ба дӯстони худ васваса илқо мекунанд, то бо шумо хусумат кунанд; ва агар ба онҳо фармонбардорӣ кунед, пас, шумо мушрик бошад.
122. Оё касе, ки мурда буд ва Мо ўро зинда сохтем² ва барои ў нуре пайдо кардем, ки бо он дар миёни мардумон меравад, монанди касе бошад, ки сифаташ ин аст, ки дар торикиҳост ва аз он беруноянда нест? Ҳамчунин, он чи кофирон мекарданд, дар назарашон ораста карда шудааст.
123. Ва ҳамчунин дар ҳар дехе раисони фосикони он дехро пайдо кардем, то дар он фасод кунанд.³ Ва ба касе фасод намекунанд, магар дар ҳаққи хештан, вале намедонанд.
124. Ва чун ба онҳо нишонае биёяд, гӯянд: «Мо имон наорем, то вақте ки он чи ба пайғамбарони Худо дода шудааст, ба мо [ҳам] дода шавад».⁴ Худо Донотар аст, ки пайғамбарии Худро дар кучо биниҳад. Ба ин гуноҳкорон – ба сабаби он, ки бад меандешиданд, [аз] назди Худо расвой ва азоби саҳт хоҳад расид.
125. Пас Худо ҳар касро хоҳад, ки ҳидоят кунад, синаи ўро барои Ислому мекушояд;⁵ ва ҳар касро хоҳад, ки гумроҳ кунад, синаи ўро ниҳоят танг мекунад, гӯё ки ба осмон боло меравад.⁶ Ва ҳамчунин Худо нопокиро бар касоне меандозад, ки имон намеоранд.
126. Ва ин роҳи рости⁷ Парвардигори ту аст; ба дурустӣ нишонаҳоро барои гурӯҳе тафсил кардем, ки пандпазир мешаванд.
127. Барои онҳо назди Парвардигорашон сарои саломатӣ⁸ ҳаст; ва ба сабаби он чи мекарданд, Худо Корсози онҳо аст.
128. Ва рӯзе, ки ҳамаи онҳоро якҷо ҳашр кунад (гӯяд): «Эй гурӯҳи чин,⁹ бисёре аз мардумонро тобеи худ гирифтед». Ва дӯстони онҳо аз ода-

¹ Яъне: хӯрдани он.

² Яъне: кофир буд, Мо ўро ҳидоят кардем.

³ Чунон ки раисони кофирони Макка дар нусрати куфр саъй мекунанд.

⁴ Яъне: ба ҳар касе аз мо Ҷабраил фуруд ояд ва ваҳй нозил шавад.

⁵ Яъне: ҳақиқати Ислому ва маҳосини онро ба ў мефаҳмонад.

⁶ Яъне: ҳарчанд мехоҳанд ҳақиқати Ислому ва маҳосини онро бифаҳманд, наметавонанд.

⁷ Яъне: Ислому.

⁸ Яъне: бихишт.

⁹ Яъне: шаётин.

миён¹ гӯянд: «Эй Парвардигори мо, баъзеи мо аз баъзе бахраманд шуданд; ва ба меоди худ, ки барои мо муайян карда будӣ, расидем».² Гӯянд: «Ҷои шумо оташ аст, дар он ҷо ҷовидонед, магар он чи Худо хостааст».³ Ба дурустӣ ки Парвардигори ту Устуворкори Доно но аст.

129. Ва ҳамчунин баъзе ситамкоронро ба сабаби он чи мекарданд, ба баъзе вомегузорем.
130. Эй гурӯҳи ҷинну инс, оё ба шумо пайғамбароне аз (ҷинси) худатон наомаданд, [ки] бар шумо оёти Маро мехонданд ва шуморо аз мулоқоти ин рӯзатон бим мекарданд? Гӯянд: «Бар хештан гувоҳӣ додем». Ва зиндагонии дунё онҳоро фиреб дода буд ва бар хештан гувоҳӣ доданд, ки кофир буданд.
131. Ин⁴ ба сабаби он аст, ки Парвардигори ту барои зулм шаҳрҳоро, – дар ҳоле, ки аҳли онҳо ғофил бошанд, ҳаргиз ҳалок намекунад.⁵
132. Ва барои ҳар як [гурӯҳ] аз (аҷри) он чи карданд, мартабахост; ва Парвардигори ту аз он чи мекунанд, беҳабар нест.
133. Ва Парвардигори ту Бениёз, Худованди раҳмат аст; агар хоҳад, шуморо дур мекунад ва пас аз шумо ҳар киро хоҳад, ҷонишин месозад, чунон ки шуморо аз насли қавме дигар пайдо кард.
134. Ҳамоно, он чи ба шумо ваъда карда мешавад, албатта, омаданист ва шумо очизкунанда нестед.
135. Бигӯ: «Эй қавми ман, шумо бар ҳолати хеш амал кунед, ман низ амалкунандаам; ба зудӣ хоҳед донист, ки оқибат(-и писандида) дар охираат аз они кӣ мешавад. Ба дурустӣ ки золимон растагор намешаванд».
136. Ва барои Худо аз зироату чаҳорпоён – он чи ӯ офаридааст, ҳисса муқаррар карданд; ва ба гумони худ гуфтанд: «Ин барои Худо аст; ва ин барои шарикони мо аст». Пас, он чи барои шарикони онҳо буд, ба Худо намерасид; ва он чи барои Худо буд, ба шариконашон мерасид. Бад чизе аст, ки ҳукм мекунанд.
137. Ва ҳамчунин шариконашон дар назари бисёре аз мушрикони қатли фарзандонашонро ораста карданд, то онҳоро ҳалок кунанд ва то бар онҳо дини онҳоро пӯшида гардонанд. Ва агар Худо мехост, ин корро намекарданд; пас, онҳоро бо он чи ифтиро мекунанд, бигуздор.
138. Ва ба гумони худ гуфтанд: «Он чаҳорпоён ва зироат мамнӯъ аст, онро касе нахӯрад, магар он кас, ки мо хоҳем». Ва чаҳорпоёне, ки саворӣ бар пушти онҳо ҳаром карда шудааст, дигаранд; ва чаҳорпоёне, ки назди забҳи онҳо номи Худоро намегиранд, дига-

¹ Яъне: тобеони онҳо аз кофирон.

² Яъне: барои ҳисоби мо, пас дар ҳаққи мо чӣ ҳукм аст?

³ Яъне: дар ҳаққи аҳли начот.

⁴ Яъне: фиристодани пайғамбарон.

⁵ Яъне: пеш аз фиристодани пайғамбарон укубат нест.

ранд. Ба Худо дурӯғ мебанданд. Ба зудӣ, ба он чи ифтиро мекарданд, чазояшонро хоҳад дод.

139. Ва гуфтанд: «Он чи дар шиками ин чаҳорпоён бошад, барои мардонни мо ҳалол ва бар занони мо ҳаром аст». Ва агар мурда бошад, ҳама дар он шариканд. [Худо] ба зудӣ барои ин баёнашон чазои онҳоро хоҳад дод. Ба дурустӣ ки ӯ Устуворкори Доно аст.
140. Ҳамоно касоне зиёнкор шуданд, ки аз чихати беҳирадӣ, ба ғайри дониш фарзандони худро куштанд ва ба сабаби дурӯғ бастан ба Худо, он чиро, ки Худо ба онҳо рӯзӣ дода буд, ҳаром карданд. Ба дурустӣ ки онҳо гумроҳ шуданд ва роҳёфта нашуданд.
141. Ва ӯ Он [Худой] аст, ки бӯстонҳое пайдо кард – бардошташуда бар пояҳо¹ ва ғайри бардошташуда бар пояҳо² ва дарахтони хурмо ва зироат, бо меваҳои гуногун; ва зайтун ва анор, монанди якдигар ва ғайри монанди якдигар.³ Чун мева берун оварад, аз меваҳои он бихӯред ва рӯзи даравиданаш закоти онро бидихед; ва исроф макунад; ба дурустӣ ки Худо исрофкунандагонро дӯст надорад.
142. Ва [низ] аз чаҳорпоёни борбардоранда ва ба замин афкананда,⁴ аз он чи Худо ба шумо рӯзӣ додааст, бихӯред ва гомҳои Шайтонро пайравӣ макунад, ба дурустӣ ки ӯ барои шумо душмани зоҳир аст.
143. Ҳашт қисм: ду аз гӯсфанд ва ду аз буз.⁵ Бигӯ: «Оё ин ду нарро ҳаром кардааст, ё ин ду модаро, ё он чиро, ки раҳмҳои ин ду мода дар бар дорад? Агар ростгӯ ҳастед, аз рӯи дониш ба ман хабар диҳед».⁶
144. Ва ду аз шутур ва ду аз гов. Бигӯ: «Оё ин ду нарро ҳаром кардааст, ё ин ду модаро, ё он чиро, ки раҳмҳои ин ду мода дар бар дорад? Оё вақте ки Худо шуморо ба он ҳукм кард, ҳозир будед?» Пас, кист ситамкортар аз касе, ки ба Худо дурӯғ бандад, мардумонро аз рӯи бедонишӣ гумроҳ кунад? Ба дурустӣ ки Худо қавми ситамкоронро роҳ наменамояд.
145. Бигӯ: «Дар миёни он чи ба сӯи ман ваҳй фиристода шудааст, ҳеч чизеро, ки хӯрдани он барои хӯранда ҳаром бошад, намеёбам, магар он ки мурдор бошад; ё хуни рехташуда; ва гӯшти хук, ки ҳар оина нопок аст; ё он чи фикс бошад, ки бар [забҳи] он барои ғайри Худо овоз баланд карда шудааст». Ва ҳар ки дармонда шавад, [агар] ситамкунанда ва аз ҳад гузаранда набошад, пас, ҳамоно, Парвардигори ту Омурзандаи Меҳрубон аст.
146. Ва барои яҳудиён ҳар чонвари нохундорро⁷ ҳаром сохтем ва аз гову

¹ Яъне: дарахтони ангур ва монанди он.

² Яъне: дарахтони бар соқ истода.

³ Яъне: ҳар навъе аз чихати сурат монанди якдигар аст ва аз чихати мазза монанд нест.

⁴ Яъне: барои забҳ.

⁵ Яъне: нару мода аз ҳар як.

⁶ Яъне: нақле сахех биёред.

⁷ Яъне: мисли шутур ва шутурмурғ.

ву гӯсфанд – пиҳи ин дуру барояшон ҳаром кардем, магар пиҳе, ки онро пушт ё рӯдаҳои ин ду бардоштааст, ё он чи бо устухон омехта бошад. Онҳоро – ба сабаби ситамашон – ин тавр ҷазо додем; ва ба дурустӣ ки Мо ростгӯем.

147. Пас, агар туро ба дурӯғ нисбат кунанд, бигӯ: «Парвардигори шумо Худованди меҳрубонии бисёр аст; ва уқубати ӯ аз қавми гуноҳкорон рад карда намешавад».
148. Ба зудӣ мушрикони бигӯянд: «Агар Худо меҳост, мову падарони мо шарик муқаррар намекардем ва чизеро ҳаром намекардем». Ҳамчунин касоне, ки пеш аз онҳо буданд, ба дурӯғ нисбат мекарданд, то он ки уқубати Моро чашиданд. Бигӯ: «Оё назди шумо донише ҳаст,¹ то онро барои мо берун оред? Ба ҷуз шубҳаҳо чизеро пайравӣ намекунад ва ба ҷуз дурӯғ чизе намегӯед».
149. Бигӯ: «Далели муҳкам хоси Худо аст; ва агар Худо меҳост, ҳамаи шуморо якҷо ҳидоят мекард».
150. Бигӯ: «Гувоҳони худро биёред – ононро, ки гувоҳӣ медиҳанд, ки Худо инро ҳаром сохтааст». Пас, агар гувоҳӣ диҳанд, ту бо онҳо гувоҳӣ мадеҳ; ва хоҳиши касонеро пайравӣ макун, ки оёти Моро ба дурӯғ нисбат карданд ва касонеро, ки ба охират эътиқод надоранд ва бо Парвардигори худ баробар мекунанд.²
151. Бигӯ: «Биёед, то он чиро бихонам, ки Парвардигоратон бар шумо ҳаром кардааст: ин, ки чизеро шарикӣ ӯ муқаррар макунед ва ба волидайн некӯкорӣ кунед ва фарзандони худро аз тарси ҷаҳаннам макушед; Мо ба шумо ва ба онҳо рӯзӣ медиҳем; ва ба беҳаёиҳо³ чи зоҳир бошад аз он ва чи пӯшида – наздик машавед; ва ҳеч нафсро макушед, ки Худо [куштанаширо] ҳаром сохтааст, магар ба ҳақ.⁴ Ин аст он чи Худо шуморо ба он ҳукм фармудааст, то бувад ки шумо ба ақл дарёбед.
152. Ва ба моли ятим наздик машавед, магар ба маслиҳате, ки некӯтар аст, то он ки ба ҷавонии худ расад; ва паймонаву тарозуро ба инсоф тамоми кунед. Мо ба ҳеч кас ҷуз ба қадри тоқати ӯ таклиф намедиҳем. Ва чун сухан гӯед,⁵ инсофро риоят намоед, агарчи соҳиби қаробат бошад.⁶ Ва ба аҳди Худо вафо кунед.⁷ Ин аст он чи Худо шуморо ба он ҳукм фармудааст, то бувад ки шумо панд пазируед.
153. Ва ин роҳи рости Ман аст, пас, онро пайравӣ кунед ва роҳҳои дигарро пайравӣ макунед, ки шуморо аз роҳи Худо ҷудо кунад. Ин аст

¹ Яъне: нақле аз кутуби илоҳӣ.

² Яъне: маъбудии ботилро.

³ Яъне: зино ва ливота.

⁴ Яъне: ба қисос ва мисли он.

⁵ Яъне: гувоҳӣ диҳед, ё ҳукми кунед.

⁶ Яъне: он муҳокимашаванда.

⁷ Яъне: ба назри ӯ.

он чи Худо шуморо ба он ҳукм фармудааст, то шояд ки шумо парҳезгорӣ кунед».

154. Сипас ба Мӯсо Китоб дода будем, то бар ҳар кас, ки некӯкор буд, неъматро тамоm кунем; ва барои баёни ҳар чизе; ва [низ] барои ҳидоят ва меҳрубонӣ, то шояд ки онҳо ба мулоқоти Парвардигорашон имон оранд.
155. Ва ин¹ Китобе аст бобаракат, ки онро фиристодем; пас, пайравии ӯ кунед ва парҳезгорӣ кунед, то [бошад ки] бар шумо меҳрубонӣ карда шавад.
156. То нагӯед: «Ҷуз ин нест, ки Китоб бар ду гурӯҳ пеш аз мо фуруд оварда шуд.² Ва ба дурустӣ ки мо аз омӯхтани онҳо беҳабар будем».
157. Ё нагӯед: «Агар Китоб бар мо фуруд оварда мешуд, ҳамон аз онҳо роҳёфтатар мебудем». Пас, аз Парвардигоратон ба шумо ҳуҷҷат ва ҳидоят ва бахшоиш омадааст. Ва кист ситамкортар аз касе, ки оёти Худоро ба дурӯғ нисбат кунад ва аз он рӯй бигардонад? Ба зудӣ ононро, ки аз оёти Мо рӯй мегардонанд, ба сабаби рӯйгардон шудани онҳо, ба бадтарин азоб ҷазо хоҳем дод.
158. Оё мунтазир нестанд, магар онро, ки ба онҳо фариштагон биёянд;³ ё (ҳукми) Парвардигори ту биёяд;⁴ ё баъзе нишонаҳои Парвардигори ри ту биёяд?⁵ Рӯзе, ки баъзе нишонаҳои Парвардигори ту биёяд, имони касе, ки пеш аз ин имон наоварда буд, ё дар имони худ амали хайр касб накарда буд, барои ӯ нафъ надихад.⁶ Бигӯ: «Интизор кунед, ҳамон мо низ мунтазирем».
159. Ба дурустӣ, ту аз касоне, ки дини худро пароканда карданд ва гурӯҳ-гурӯҳ шуданд, безорӣ; ҷуз ин нест, ки кори онҳо ба Худо гузошта шудааст, сипас онҳоро ба он чи мекарданд, хабар медихад.
160. Ҳар ки некие оварад, ӯро даҳчанд [подош] аст ва ҳар ки бадие оварад, ба ҷуз мисли он ҷазо дода нахоҳад шуд; ва бар онҳо ситам карда намешавад.
161. Бигӯ: «Ба дурустӣ ки Парвардигори ман маро ба роҳи рост далолат намудааст – дини дуруст, ба кеши Иброҳим, ки ханиф буд ва аз мушрикони набуд».
162. Бигӯ: «Ба дурустӣ ки намози ман ва ҳаҷҷу қурбонии ман ва зиндагонии ман ва мавти ман – (ҳама) барои Худо – Парвардигори оламиён аст».
163. ӯро ҳеҷ шарик нест; ва ба ман ин фармуда шудааст; ва ман нахустин мусулмонам».

¹ Яъне: Қуръон.

² Яъне: Таврот ва Инҷил.

³ Яъне: барои ситонидани ҷонҳо.

⁴ Яъне: ба ҳалоки қавм.

⁵ Яъне: тулӯи офтоб аз ғарб, ё доббату-л-арз.

⁶ Яъне: он рӯз тавбаи гуноҳкор ва имони кофир қабул нашавад.

164. Бигӯ: «Оё ғайри Худо парвардигоре талаб кунам?» Ва ӯ Парвардигори ҳама чиз аст. Ва ҳеҷ кас ба ҷуз барои худ амал намекунад; ва ҳеҷ бардорандае бори дигареро барнамедорад. Сипас рӯҷӯи шумо ба сӯи Парвардигоратон бошад; ва ӯ шуморо ба он чи, ки дар он ихтилоф мекардед, хабардор мекунад.
165. Ва ӯ Он аст, ки шуморо ҷонишинони замин сохт ва баъзеро болои баъзе ба дараҷаҳо баланд кард, то шуморо дар он чи ба шумо дода аст, биозмояд. Ба дурустӣ ки Парвардигори ту ба шитоб уқубаткунанда аст; ва ӯ Омурзандаи Меҳрубон аст.

7. Сураи Аъроф (Баландихо)

Дар Макка нозил шуд ва он дусаду шаш оят ва бисту чаҳор рӯкӯъ аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Алиф. Лом. Мим. Сод.
2. (Ин) Китобе аст, ки бар ту фуруд оварда шуд, пас, бояд дар синаи ту аз он ҳеҷ тангӣ набошад,¹ то ба он бим кунӣ; ва барои мӯъминон панд бошад.
3. Он чиро пайравӣ кунед, ки аз ҷониби Парвардигоратон ба сӯи шумо фуруд оварда шуд; ва ба ҷуз вай дӯстонеро² пайравӣ макунед; андаке панд мепазиред.
4. Ва басо деҳаҳо, ки [аҳли] онҳоро ҳалок кардем; ва уқубати Мо шабонгоҳ, ё вақте ки дар хоби нимрӯз буданд, ба онҳо расид.
5. Ва чун уқубати Мо ба онҳо омад, қавли онҳо ҷуз ин набуд, ки гуфтанд: «Ба дурустӣ ки мо ситамкор будем».
6. Пас, албатта, аз касоне суол хоҳем кард, ки ба сӯи онҳо пайғамбар фиристода шуд; ва албатта, аз пайғамбарон [низ] суол хоҳем кард.
7. Пас, албатта, барои онҳо бо дониш баён хоҳем кард;³ ва Мо ғоиб набудем.
8. Ва санҷидан⁴ (-и боинсоф) дар он рӯз буданӣ аст. Пас, онон, ки паллаи некиҳояшон гарон шудааст, растагоронанд.
9. Ва касоне, ки паллаи некиҳояшон сабук шудааст, ононанд, ки дар ҳаққи хештан зиён карданд – ба сабаби он ки ба оёти Мо инкор мекарданд.
10. Ва ба дурустӣ ки дар замин ба шумо ҷой додем ва дар он ҷо барои шумо асбоби маишат пайдо кардем; андаке шукр мекунад.

¹ Яъне: аз таблиғи он.

² Яъне: маъбудони ботилро, ки дӯст мегирифтед.

³ Яъне: ҳама аъмоли онҳоро.

⁴ Яъне: санҷидани аъмол.

11. Ва ба дурустӣ ки Мо шуморо офаридем ва шуморо сурат бастем,¹ сипас ба фариштагон гуфтем: «Одамро сачда кунед!» Пас, ҳама сачда карданд, магар Иблис; ӯ аз сачдакунандагон набуд.
12. (Худо) гуфт: «Вақте ки туро амр кардам, чӣ чиз туро аз он манъ кард, ки сачда кунӣ?» Гуфт: «Ман аз ӯ беҳтарам, маро аз оташ офаридаӣ ва ӯро аз гил офаридаӣ».
13. Гуфт: «Аз он [чо] фуруд рав, зеро туро лоиқ нест, ки дар он саркашӣ кунӣ! Берун шав, ҳамоно ту аз хоршудагонӣ!»
14. Гуфт: «Маро то рӯзе, ки барангехта² шаванд, мӯҳлат деҳ».
15. Гуфт: «Ҳамоно ту аз мӯҳлат додашудагонӣ».
16. Гуфт: «Ба сабаби он, ки маро гумроҳ кардӣ, ба роҳи рости Ту барои одамиён бинишинам.³
17. Он гоҳ, албатта, аз пеш ва аз паси пушт ва аз чониби росту аз чониби чапи онҳо ба сӯи онҳо биёям ва аксари онҳоро шукргузор наёбӣ».
18. Гуфт: «Аз он чо накӯҳида, рондашуда берун рав! Аз одамиён – ҳар ки туро пайравӣ кунад, аз ҳамаи шумо якчо, албатта, дӯзахро пур кунам».
19. Ва [гуфтем]: «Эй Одам, ту ва занат дар бихишт сокин шавед ва аз ҳар чо, ки хоҳед, бихӯред; ва ба ин дарахт наздик машавед, ки аз ситам-корон хоҳед шуд».
20. Пас, Шайтон он дуру васваса дод, то он чиро аз шармгоҳи онҳо, ки аз назарашон пӯшида буд, ошкор гардонад. Ва гуфт: «Парвардигоратон шуморо аз ин дарахт манъ накардааст, магар барои он ки ду фаришта ё аз бошандагони ҷовид мешавед».
21. Ва барояшон қасам хӯрд, ки ман аз насихаткунандагони шумоам.
22. Пас, онҳоро бо фиреб додан ба сӯи пастӣ андохт. Ва чун он дарахтро чашиданд, шармгоҳашон ба онҳо зоҳир шуд ва ба часпондани барге болои барге бар худ аз барги дарахтони бихишт шурӯъ карданд. Ва Парвардигорашон ба онҳо нидо кард, ки оё шуморо аз ин дарахт манъ накарда будам ва ба шумо нагуфта будам, ки ҳамоно Шайтон душмани ошкорои шумо аст?
23. Гуфтанд: «Эй Парвардигори мо, бар хеш ситам кардем; ва агар моро наомурзӣ ва бар мо меҳрубонӣ накунӣ, албатта, аз зиёнкорон бошем».
24. Гуфт: «Фуруд оед, баъзеи шумо баъзеро душман хоҳад буд; ва дар замин то вақти муайян⁴ барои шумо истиқрор ва баҳрамандӣ ҳаст».
25. Гуфт: «Дар замин зиндагӣ хоҳед кард ва дар он чо хоҳед мурд ва аз он чо берун оварда мешавед».

¹ Яъне: падари шуморо.

² Яъне: одамиён дар рӯзи қиёмат.

³ Яъне: то аз он манъ кунам.

⁴ Яъне: то марг.

26. Эй фарзандони Одам, ба дурустӣ ки бар шумо либосеро фуруд овардем, ки шармгоҳи шуморо бипӯшад; ва низ чомаҳои зинатро. Ва либоси парҳезгорӣ аз ҳама беҳтар аст. Ин аз нишонаҳои Худо аст, то онҳо пандпазир шаванд.
27. Эй фарзандони Одам, Шайтон шуморо гумроҳ накунад, чунон ки падару модари шуморо аз бихишт берун овард, чомаҳои онро аз онҳо бикашид, то ба онҳо шармгоҳҳои онро бинамояд. Ҳамоно Шайтон ва қавми ӯ аз он чое, ки шумо онҳоро намебинед, мебинанд. Мо шаётинро коргузори касоне сохтем, ки имон надоранд.
28. Ва чун кори зишт бикунанд, гӯянд: «Падарони худро бар ин кор ёфтаем ва Худо моро ба он фармудааст». Бигӯ: «Худо ба кори зишт намефармояд. Оё бар Худо он чиро мегӯед, ки намедонед?»
29. Бигӯ: «Ба дурустӣ ки Парвардигори ман ба инсоф фармудааст; ва назди ҳар намоз рӯи худро рост кунед ва ибодатро барои ӯ холис карда, ӯро бипарастед. Ҳамчунон ки шуморо [аз бози аввал] офарид, бори дигар бозмегардед».¹
30. Гурӯҳеро ҳидоят намуд; ва бар гурӯҳе гумроҳӣ собит шуд; ҳамоно онҳо ба ҷуз Худо шаётинро дӯст гирифтанд ва мепиндоштанд, ки онҳо роҳёфтагонанд.
31. Эй фарзандони Одам, назди ҳар намоз зинати² худро бигиред; ва бихӯреду бишомед ва исроф макунед; ба дурустӣ ки Худо исрофкунандагонро дӯст намедорад.
32. Бигӯ: «Кӣ зинати Худоро, ки барои бандагони Худ пайдо кардааст ва покизаҳоро аз ризқ ҳаром кардааст?» Бигӯ: «Он покизаҳо³ барои мӯъминон дар зиндагонии дунё аст ва рӯзи қиёмат барои онҳо холис шавад».⁴ Ҳамчунин нишонаҳоро барои гурӯҳе, ки медонанд, баён мекунем.
33. Бигӯ: «Ҷуз ин нест, ки Парвардигори ман беҳаёихоро – он чи аз он ошкоро бошад ва он чи пӯшида – ва гуноҳу тааддии ноҳақро ҳаром кардааст; ва [низ] он, ки чизеро шарикӣ Худо муқаррар кунед, ки Худо бар он ҳеҷ далеле нозил накардааст; ва он, ки бар Худо он чиро бигӯед, ки намедонед.
34. Ва ҳар гурӯҳеро меоде ҳаст.⁵ Пас чун меодашон биёяд,⁶ на як соат таъхир кунанд ва на сабқат.
35. Эй фарзандони Одам, агар пайғамбарон аз ҷинси худатон ба шумо биёянд ва оёти Маро ба шумо бихонанд, пас, касоне, ки парҳезгорӣ кунанд ва некӯкорӣ намоянд, бар онҳо ҳеҷ тарс набошад ва онҳо

¹ Яъне: сару по бараҳна, хатна нокарда, зинда гардонида хоҳед шуд.

² Яъне: либос.

³ Яъне: пӯшоку хӯрок.

⁴ Яъне: лоиқи онҳо аст, агарчи дигарон низ истеъмол кунанд.

⁵ Яъне: барои ҳалоқи онҳо вақте муайян аст.

⁶ Яъне: наздик шавад.

андӯҳгин нашаванд.

36. Ва касоне, ки оёти Моро ба дурӯғ нисбат доданд ва аз қабули онҳо саркашӣ карданд, бошандагони дӯзаханд, онҳо он ҷо ҷовидонанд.
37. Пас, кист ситамкортар аз касе, ки бар Худо дурӯғро барбандад; ё оёти Ёро ба дурӯғ нисбат кунад? Баҳрашон – аз он чи дар Китоб¹ навишта шудааст, ба онҳо мерасад,² то вақте ки фиристодагони Мо барои гирифтани арвоҳашон назди онҳо биёянд, гӯянд: «Кучост он чи шумо ба ҷуз Худо мепарастидед?» Гӯянд: «Онҳо аз мо гум шуданд». Ва бар хеш онро эътироф карданд, ки онҳо кофир буданд.
38. Гӯянд:³ «Ҳамроҳи умматоне аз чинну инс, ки пеш аз шумо гузаштаанд, дар оташ дохил шавед». Ҳар гоҳ, ки уммате дарояд, уммати дигари монанди худро лаънат кунад – то вақте ки ҳама якҷо дар дӯзах ба якдигар бирасанд. Ҷамоати мутааххир аз онҳо дар ҳаққи ҷамоати мутақаддим аз онҳо гӯянд: «Эй Парвардигори мо, инҳо моро гумроҳ карданд, пас, аз дӯзах ба инҳо азоби дучанд бидеҳ». Гӯянд: «Ҳар яке ро дучанд аст,⁴ валекин намедонед».
39. Ва ҷамоати мутақаддимашон ба ҷамоати мутааххирашон гӯянд: «Шуморо бар мо ҳеҷ бартарӣ нест, пас, ба сабаби он чи мекардед, азобро бичашед».
40. Ба дурустӣ, барои касоне, ки оёти Моро ба дурӯғ нисбат доданд ва аз қабули онҳо саркашӣ карданд, дарвозаҳои осмон ҳаргиз кушода нашавад; ва ба бихишт надароянд, то вақте ки шутур ба сӯроҳи сӯзан дохил шавад.⁵ Ва гуноҳкоронро ҳамчунин ҷазо медиҳем.
41. Аз дӯзах барояшон фарше ва аз болояшон пӯшише бошад. Ва ситамкоронро ҳамчунин ҷазо медиҳем.
42. Ва касоне, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, – ҳеҷ касро таклиф намедиҳем, магар ба қадри тоқати ӯ – бошандагони бихиштанд, онҳо он ҷо ҷовидон бошанд;
43. ва он чи аз кина, ки дар синаҳояшон буд, берун орем;⁶ зери онҳо нахрҳо мераванд. Ва гӯянд: «Сипос Худойро аст, ки моро ба сӯи ин (бихишт) далолат кард; ва агар Худо моро роҳ наменамуд, ҳаргиз роҳ намеёфтем. Ва ба дурустӣ ки фиристодагони Парвардигори мо ба ростӣ омаданд». Ва [он гоҳ] нидо карда шаванд: «Ин бихишт ба сабаби он чи мекардед, ба шумо дода шуд».
44. Ва аҳли бихишт ба аҳли дӯзах нидо кунанд, ки: «Мо он чиро, ки Парвардигорамон ба мо ваъда карда буд, рост ёфтем. Пас, оё шумо

¹ Яъне: Лавҳи Маҳфуз.

² Яъне: неъмате, ки дар дунё муқаддар шудааст, ба онҳо мерасад.

³ Яъне: Худо гӯянд.

⁴ Яъне: барои пайравон азоби куфру тақлид ва барои пешвоён азоби гумроҳ будану гумроҳ кардан аст.

⁵ Яъне: муҳол аст.

⁶ Яъне: он кинаҳо, ки дар дили бихиштиён бошад, дур кунем, мисли он чи миёни Усмон ва Алӣ ва Талҳа ва Зубайр ва Оиша разия-л-Лоҳу анҳум, воқеъ шуд.

- хам он чиро, ки Парвардигоратон ба шумо ваъда карда буд, рост ёфтед?» Гӯянд: «Оре!» Пас, овозкунандае дар миёни онҳо овоз кунанд, ки: «Лаънати Худо бар он ситамкорон аст,
45. – ки мардумонро аз роҳи Худо бозмедошанд ва барои он роҳи қачӣ мехостанд¹ ва онҳо ба охират эътиқод надошанд».
46. Ва дар миёни бихишту дӯзах ҳичобе² аст. Ва бар Аъроф мардумоне бошанд, ки ҳама(-и аҳли ду мавзеъ)-ро ба қиёфашон мешиносанд; ва аҳли бихиштро нидо кунанд:³ «Саломун алайкум». Онҳо ҳанӯз ба бихишт надаромадаанд; ва онро тамаъ доранд.
47. Ва чун чашми аҳли Аъроф ба тарафи аҳли дӯзах гардонида шавад, гӯянд: «Эй Парвардигори мо, моро ба гурӯҳи ситамкорон ҳамроҳ макун».
48. Ва аҳли Аъроф мардонро, ки онҳоро ба қиёфашон мешиносанд, нидо кунанду гӯянд: «Ҷамъияти шумо ва он, ки саркашӣ мекардед, аз шумо [азобро] дафъ накард.
49. Оё ин ҷамоат ононанд, ки шумо қасам мехӯрдед, ки Худо ба онҳо ҳаргиз ҳеҷ раҳмате нарасонад?!»⁴ Ба⁵ бихишт дароед, ҳеҷ тарсе бар шумо нест ва шумо андӯхгин нашавед.
50. Ва аҳли дӯзах ба аҳли бихишт нидо кунанд, ки: «Бар мо чизе аз об ё аз он чи Худо ба шумо рӯзӣ додааст, бирезед». Гӯянд: «Ба дурустӣ ки Худо ин ҳар ду ро бар кофирон ҳаром сохтааст»,
51. – (бар) онон, ки дини худро лаҳву бозӣ гирифтаанд ва зиндагонии дунё онҳоро фиреб дод. Пас имрӯз Мо онҳоро фаромӯш мекунем,⁶ чунончи онҳо дидани ин рӯзи ҳешро фаромӯш карданд ва (чунон ки) оёти Моро инкор мекарданд.
52. Ва ба дурустӣ, Мо барояшон Китобе овардем, ки онро доништа муфассал кардем; барои мӯъминон роҳнамо ва бахшоиш аст.
53. Оё ба ҷуз оқибати он ваъда чизеро интизор мекунанд?⁷ Рӯзе, ки оқибати он биёяд, қасоне, ки онро пеш аз ин фаромӯш карда буданд, мегӯянд: «Ба дурустӣ ки пайғамбарони Парвардигори мо ба ростӣ омада буданд. Оё моро шафеъҳое ҳастанд, ки барои мо шафоат кунанд ё бозгардонида шавем,⁸ то ғайри он чи мекардем, амал кунем?»⁹ Ба дурустӣ ки дар ҳаққи ҳештан зиён карданд; ва он чи ифтиро мекарданд, аз онҳо гум шуд.
54. Ба дурустӣ, Парвардигори шумо Он Худой аст, ки осмонҳову за-

¹ Яъне: мехостанд бо шубҳаҳо ин роҳро ботил созанд.

² Ва он ҳичоб «Аъроф» номида мешавад.

³ Яъне: аҳли Аъроф нидо кунанд.

⁴ Яъне: мусулмонони фақир, ки кофирон онҳоро ба эътибор намегирифтанд

⁵ Ин хитоб ба аҳли Аъроф аст.

⁶ Фаромӯш кардани Худо: тарки онҳо аст дар дӯзах.

⁷ Яъне: кофирон интизор мекунанд.

⁸ Яъне: ба дунё.

⁹ Яъне: мусулмон шавем ва бут напарастем.

минро дар шаш рӯз офарид, боз бар Арш мустақар шуд. Шабро ба рӯз мепӯшонад, [яке дигарро] ба шитоб металабад. Ва офтобу моху ситорагонро (офарид), ки ба фармони Ҷ ром шудаанд. Огоҳ шав: Ҷрост офариниш ва фармонравой. Худо – Парвардигори ҳама оламиён, бағоят Бузург аст.

55. Парвардигори худро зорикунон ва пӯшида (аз мардумон) бипарастед; ҳамоно Ҷ аз ҳад гузарандагонро дӯст намедорад.
56. Ва дар замин – баъди ислоҳи он,¹ фасод макунед. Ва Ҷро бо тарсу умед бипарастед; ба дурустӣ ки бахшоиши Худо ба некӯкорон наздик аст.
57. Ва Ҷ Он [Худой] аст, ки бодхоро пеш аз раҳмати² Худ муждадиханда муждадиханда мефиристад; то вақте ки [бод] абри гаронро бардорад, онро ба сӯи шаҳре мурда равон кунем; пас, ба воситаи он абр обро фуруд орем ва бо он об чинси ҳар меваро берун орем. Ҷамчунин мурдагонро берун меорем,³ то шумо пандпазир шавед.
58. Ва шаҳри покизаро рустании ӯ ба фармони Парвардигори ӯ берун меояд; ва замини нопокизаро рустании ӯ берун намеояд, магар ноҳамвори бадрӯида.⁴ Ҷамчунин нишонаҳоро барои қавме, ки шукр мегузоранд, гуногун баён мекунем.
59. Ба дурустӣ ки Нӯхро ба сӯи қавми ӯ фиристодем. Пас, гуфт: «Эй қавми ман, Худоро ибодат кунед, шуморо ба ҷуз Вай ҳеҷ маъбуде нест. Ман бар шумо аз азоби рӯзи бузург метарсам».
60. Ашроф аз қавми ӯ гуфтанд: «Ҷамоно мо туро дар гумроҳии зоҳир мебинем».
61. Гуфт: «Эй қавми ман, маро ҳеҷ гумроҳие нест, валекин ман аз ҷониби Парвардигори ҳама оламиён пайғамбар ҳастам.
62. Пайғомҳои Парвардигори худро ба шумо мерасонам ва барои шумо некхоҳӣ мекунам; ва аз [ҳукми] Худо он чиро медонам, ки шумо намедонед.
63. Оё аз он тааҷҷуб кардед, ки аз ҷониби Парвардигори шумо бар марде аз шумо панде ба шумо фуруд омад, то шуморо бим кунад ва то шумо парҳезгорӣ кунед ва то бар шумо меҳрубонӣ карда шавад?!»
64. Пас, ӯро дурӯғӣ доштанд; ва Мо ӯ ва касонеро, ки бо вай дар киштӣ буданд, начот додем; ва касонеро, ки оёти Моро дурӯғ дошта буданд, ғарқ сохтем. Ба дурустӣ ки онҳо гурӯҳе нобино буданд.
65. Ва ба сӯи қавми Од бародарашон Ҷудро (фиристодем). Гуфт: «Эй қавми ман, Худоро ибодат кунед, шуморо ба ҷуз Вай ҳеҷ маъбуде нест. Оё парҳезгорӣ намекунед?»
66. Ашроф аз қавми ӯ, ки кофир буданд, гуфтанд: «Ба дурустӣ ки мо ту-

¹ Яъне: ба сабаби фиристодани пайғамбар (с).

² Яъне: борон.

³ Яъне: аз қабрҳо.

⁴ Ин масал аст барои панд дар қалби салим ва таъсир надоштани он дар ғайри салим.

ро дар беҳирадӣ мебинем ва мо туро аз дурӯғгӯён мепиндорем».

67. Гуфт: «Эй қавми ман, маро ҳеч беҳирадӣ нест. Валекин ман аз ҷониби Парвардигори ҳама оламиён пайғамбар ҳастам.
68. Пайғомҳои Парвардигори худро ба шумо мерасонам; ва ман барои шумо некхоҳи боамонат ҳастам.
69. Оё аз он таачҷуб кардед, ки аз ҷониби Парвардигоратон бар марде аз шумо панде ба шумо фуруд омад, то шуморо бим кунад? Ва ёд кунед, он вақт ки баъд аз қавми Нӯҳ шуморо ҷонишин гардонид ва дар хилқат барои шумо қувватро афзуд. Пас, неъматҳои Худоро ёд кунед, то шумо растагор шавед».
70. Гуфтанд: «Оё пеши мо омадаӣ, то танҳо Худоро ибодат кунем ва он чиро, ки падарони мо мепарастиданд, бигузorem? Пас, агар аз ростгӯён ҳастӣ, он чиро, ки ваид мекунӣ, пеши мо биёр».¹
71. Гуфт: «Ба дурустӣ ки уқубату хашм аз ҷониби Парвардигоратон бар шумо собит шуд. Оё дар боби номҳое чанд, ки шумо ва падарони шумо онро муқаррар кардаед ва Худо бар он ҳеч далеле фуруд наовардааст, бо ман мучодала мекунед? Пас, интизор кунед, ҳамоно ман ҳамроҳи шумо аз мунтазирон ҳастам».
72. Пас, ӯ ва касонеро, ки бо ӯ буданд, бо меҳрубонӣ аз ҷониби Хеш начот додем; ва беҳи касонеро буридем, ки оёти Моро дурӯғ медоштанд ва мӯъмин набуданд.
73. Ва ба сӯи қавми Самуд бародарашон Солеҳро (фиристодем). Гуфт: «Эй қавми ман, Худоро ибодат кунед, шуморо ба ҷуз Вай ҳеч маъбуде нест. Ба дурустӣ ки ба шумо аз ҷониби Парвардигоратон далеле омад: ин модашутори (пайдокардаи) Худо барои шумо нишонаест, пас, ӯро бигузored, ки дар замини Худо бичарад ва ба ӯ ҳеч бадие нарасонед, ки он гоҳ азоби дарддиҳандае шуморо бигирад.
74. Ва ёд кунед, он вақт ки баъд аз қавми Од шуморо ҷонишин гардонид ва шуморо дар замин ҷой дод; ва шумо дар нарми он кӯшкҳо месозед ва дар кӯҳҳо хонаҳо метарошед. Пас, неъматҳои Худоро ёд кунед ва дар замин табоҳию фасод макунед».
75. Он ашроф аз қавми ӯ, ки саркашӣ карда буданд, ба онон, ки ҳар касе онҳоро заиф медонист – ба касоне аз онҳо, ки имон оварда буданд, гуфтанд: «Оё медонед, ки Солеҳ аз ҷониби Парвардигори худ фириастода шудааст?» Гуфтанд: «Ба дурустӣ ки мо ба шариате, ки вай ба он фириастода шудааст, мӯътақидем».
76. Саркашон гуфтанд: «Ҳамоно мо ба он чи, ки шумо мӯътақиди он шудед, кофирем».
77. Пас, он модашутурро куштанд ва аз фармони Парвардигори хеш тачовуз карданду гуфтанд: «Эй Солеҳ, агар аз пайғамбарон ҳастӣ,

¹ Яъне: уқубатро биёр.

он чиро ба мо ваъда мекунӣ, биёр».

78. Пас, онҳоро зилзила даргирифт. Ва онҳо ба вақти субҳ дар сарои хеш ба зону афтода мурданд.
79. Пас, [Солех] аз онҳо рӯй бигардониду гуфт: «Эй қавми ман, ба шумо пайғоми Парвардигори худро расонидам ва барои шумо некхоҳӣ кардам; валекин шумо некхоҳонро дӯст намедоред».
80. Ва Лутро (фиристодем), он вақт ки ба қавми худ гуфт: «Оё беҳаёиеро мекунед, ки пеш аз шумо ҳеҷ кас аз оламиён онро накардааст?»
81. Ба дурустӣ ки шумо ба чуз занон ба шахват ба сӯи мардон меравед, балки шумо гурӯҳи мусрифон ҳастед».
82. Ва ҷавоби қавми ӯ ба чуз ин набуд, ки гуфтанд: «Онҳоро аз деҳаи худ берун кунед; ба дурустӣ ки онҳо мардуми покиталабанд».
83. Пас, Мо ӯ ва аҳли хонаи ӯро начот додем, магар занаш, ки (дар он ҷо) аз боқимондагон буд.
84. Ва бороне бар онҳо боронидем.¹ Пас, бинигар, ки охири кори гуноҳкорон чӣ гуна буд.
85. Ва ба сӯи қавми Мадян бародарашон Шуайбро (фиристодем). Гуфт: «Эй қавми ман, Худоро бипарастед, шуморо ба чуз ӯ ҳеҷ маъбуде нест. Ба дурустӣ ки ба шумо аз Парвардигоратон далеле омадааст, пас, паймонаву тарозуро тамом кунед ва ба мардумон ашъи онҳоро ноқис мадиҳед; ва дар замин – баъди ислоҳи он – фасод макунед. Агар бовардоранда ҳастед, ин кор барои шумо беҳтар аст.
86. Ва ба ҳар роҳ манишинед, ки то онҳоеро битарсонед ва аз роҳи Худо боздоред, ки ба ӯ имон оварданд ва то барои он роҳ қачӣ бичӯед. Ва ёд кунед, он вақт, ки шумо андак будед, пас шуморо бисёр гардонид. Ва бинигаред, ки охири кори муфсидон чӣ гуна шуд.
87. Ва агар гурӯҳе аз шумо ба он чи, ки ман бо он фиристода шудаам, мӯъмин ҳастанд ва гурӯҳе [ҳанӯз] мӯъмин нестанд, пас, сабр кунед, то он ки Худо дар миёни мо ҳукм кунад; ва ӯ Беҳтарини ҳукмкунандагон аст».
88. Он ашроф аз қавми ӯ, ки саркашӣ карда буданд, гуфтанд: «Эй Шуайб, ту ва касонеро, ки ҳамроҳи ту имон оварданд, албатта, аз деҳаи худ берун кунем, ё ин ки дар дини мо бозгардед». Гуфт: «Агарчи мо нохоҳон бошем?»
89. Баъд аз он ки Худо моро аз дини шумо бирахонид, агар мо дар он бозгардем, [пас] ҳамано бар Худо дурӯғе барбаства бошем; ва ба мо ҳаргиз лоиқ нест, ки дар он бозгардем, магар он ки Худо – Парвардигори мо хоҳад. Парвардигори мо аз рӯи дониш бар ҳама чиз ихота кардааст. Мо бар Худо таваккул кардаем. Эй Парвардигори мо, дар миёни мову дар миёни қавми мо ба ростӣ ҳукм кун; ва Ту Беҳтарини ҳукмкунандагон ҳастӣ».

¹ Яъне: аз санг.

90. Ва он ашроф аз қавми ӯ, ки кофир буданд, гуфтанд:¹ «Агар Шуайбро мутобаат кунед, ба дурустӣ ки он хангом зиёнкор бошед».
91. Пас онҳоро зилзила даргирифт. Ва онҳо ба вақти субҳ дар сарои хеш ба зону афтода мурданд –
92. – онон, ки Шуайбро дурӯғӣ доштанд, гӯё онҳо набуданд; онон, ки Шуайбро дурӯғӣ доштанд, худ зиёнкор буданд.
93. Пас, аз онҳо рӯй бигардониду гуфт: «Эй қавми ман, ман ба шумо пайғомҳои Парвардигори худро расонидам; ва барои шумо некхоҳӣ кардам. Пас, чӣ гуна бар қавми кофирон андӯх хӯрам?»
94. Ва Мо дар ҳеч деҳае пайғамбареро нафиристодем, магар он ки аҳли онро ба саҳтию ранҷ гирифтӣ кардем, то бувад ки онҳо зорӣ кунанд.
95. Сипас, ба ҳамаи меҳнат ба онҳо роҳат додем, то он ки бисёр шуданд ва гуфтанд: «Ба дурустӣ ки падарони моро саҳтию роҳат расида буд». Пас, ногаҳон онҳоро гирифтӣ; ва онҳо хабар надоштанд.
96. Ва агар аҳли деҳаҳо имон меоварданд ва парҳезгорӣ мекарданд, бар онҳо аз ҳамаи осмон замин баракатҳо мекушодем. Валекин ба дурӯғ нисбат карданд. Пас онҳоро ба ваболи онҳо мекарданд, гирифтӣ.
97. Оё аҳли деҳаҳо аз он эмин шуданд, ки азоби Мо шабонгоҳ ба онҳо биёяд ва онҳо хуфта бошанд?
98. Оё аҳли деҳаҳо аз он эмин шуданд, ки азоби Мо вақти ҳашт ба онҳо биёяд ва онҳо бозӣ мекунанд?
99. Оё аз макри Худо эмин шуданд? Пас, аз макри Худо ба ҳамаи гурӯҳи зиёнкорон касе эмин намешавад.
100. Оё барои онон, ки баъд аз ҳалоки сокинони замин вориси он замин мешаванд, возеҳ нашуд, ки агар меҳостем, ба онҳо ба ивази гуноҳонашон уқубат мерасонидем; ва бар дилҳояшон мӯҳр мениҳем; пас, онҳо намешунаванд.
101. Ин деҳаҳои аст, ки Мо баъзе аҳли онҳоро пеши ту зикр мекунем; ва ба дурустӣ ки ба аҳли онҳо пайғамбаронашон бо мӯъҷизаҳо омада буданд; пас, ба онҳо, ки пеш аз он дурӯғ шумурда буданд, ҳаргиз имон наоварданд. Худо ҳамчунин бар дили кофирон мӯҳр мениҳад.
102. Ва дар аксарашон вафое ба аҳд наёфтӣ; ва аксарашонро ҳамон бадкор ёфтӣ.
103. Сипас, аз баъди онҳо Мӯсорро бо нишонаҳои Хеш ба сӯи Фиръавну қавми ӯ фиристодем. Онҳо ба он нишонаҳо кофир шуданд. Пас, бинигар, ки охири кори муфсидон чӣ гуна буд.
104. Ва Мӯсо гуфт: «Эй Фиръавн, ба дурустӣ ки ман аз ҳамаи Парвардигори оламиён пайғамбар ҳастам.
105. Ба он сазоворам, ки бар Худо ба ҳамаи сухани рост чизе нагӯям. Ба

¹ Яъне: ба ёрони худ.

- шумо нишонае аз ҷониби Парвардигоратон овардаам. Пас, Банӣ Исроилро бо ман бифирист».
106. Гуфт: «Агар мӯъчиза овардаӣ ва агар аз ростгӯён ҳастӣ, пас, онро ҳозир кун».
107. Пас, асои худро андохт; ногаҳон он асо аждаҳои зоҳир шуд.
108. Ва дасти худро берун овард; ногаҳон он даст барои бинандагон нуронӣ шуд.
109. Ашроф аз қавми Фиръавн гуфтанд:¹ «Ба дурустӣ ки ин шахс соҳири доно аст.
110. Мехоҳад, ки шуморо аз заминатон берун кунад». [Фиръавн гуфт:] «Пас, чӣ мефармояд?»
111. Гуфтанд: «Ўву бародари ӯро мавқуф дор ва дар шаҳрҳо нақибонро бифирист,
112. то ҳар соҳири доноро пеши ту биёранд».
113. Ва соҳирон пеши Фиръавн омаданду гуфтанд: «Агар мо ғолиб шавем, ҳамоно моро музде мебояд».
114. Гуфт: «Оре ва, албатта, шумо аз муқаррабон бошед».
115. Гуфтанд: «Эй Мӯсо, ё он ки (нахуст) ту меафканӣ, ё мо андозанда бошем».
116. Гуфт: «Шумо афканед». Пас, он ҳангом ки афканданд, чашмҳои мардумонро ба ҷоду бастанд; ва онҳоро тарсонданд; ва ҷодуи бузург оварданд.
117. Ва ба сӯи Мӯсо ваҳй фиристодем, ки асои худро биафкан. Пас, ногаҳон ҳамон асо он чиро, ки онҳо ба дурӯғ изҳор мекарданд, фурӯ мебурд.
118. Пас, ҳақ собит шуд ва он чи онҳо мекарданд, ботил шуд.
119. Пас, он ҷо мағлуб шуданд ва хор гаштанд.
120. Ва соҳирон сачдакунон афканда шуданд.
121. Гуфтанд: «Ба Парвардигори оламиён имон овардем,
122. – Парвардигори Мӯсо ва Ҳорун».
123. Фиръавн гуфт: «Оё пеш аз он, ки ман ба шумо иҷозат диҳам, ба Мӯсо имон овардед? Ҳамоно ин тадбире аст, ки шумо онро дар ин шаҳр андешидаед, то сокинони онро аз ин шаҳр берун кунед. Пас, хоҳед донист.
124. Албатта, дастҳову пойҳои шуморо ба хилофи якдигар² бибурам; сипас ҳамаи шуморо якҷо бар дор кунам».
125. Гуфтанд: «Ба дурустӣ ки мо ба сӯи Парвардигори худ рӯҷӯкунанда ҳастем.
126. Ва бар мо инкор намекунӣ, магар он ки ба нишонаҳои Парвардигори хеш – чун ба мо биёмад – имон овардем. Эй Парвардигори мо,

¹ Яъне: бо якдигар.

² Яъне: дасти рости пой чап.

бар мо шикейбӣ бирез ва дар ҳоле, ки мусулмон бошем, моро бимирон».

127. Ва ашроф аз қавми Фиръавн гуфтанд: «Оё Мӯсо ва қавми ӯро мегузорӣ, то дар замин фасод кунанд; ва то ибодати туву маъбудони туро бигузоранд?» Гуфт: «Писарони Банӣ Исроилро хоҳем кушт ва духтарони онҳоро зинда хоҳем гузошт ва мо болои онҳо ғолибем».
128. Мӯсо ба қавми худ гуфт: «Аз Худо мадад талабеду сабр кунед; ҳамоно замин аз они Худо аст; аз бандагони Хеш ҳар киро хоҳад, вориси он мекунад; ва охири кор барои парҳезгорон аст».
129. Гуфтанд: «Пеш аз он, ки ту назди мо биёӣ ва баъд аз он, ки назди мо омадӣ, мо изо дода шудем». Гуфт: «Умед аст, ки Парвардигори шумо душманатонро ҳалок кунад ва шуморо дар замин халифа гардонад. Пас бинигарад, ки чӣ гуна амал мекунад».
130. Ва ба дурустӣ ки Мо касони Фиръавнро ба қахтҳо ва нуқсони меваҳо гирифта кардем, то шояд ки онҳо панд пазиранд.
131. Пас, чун ба онҳо фароҳӣ меомад, мегуфтанд: «Ин лоиқи мост». Ва агар ба онҳо бадӣ мерасид, ба Мӯсо ва касоне, ки бо вай буданд, фоли бад мегирифтанд. Огоҳ бош, чуз он нест, ки фоли бади онҳо назди Худо аст, валекин бештаринашон намедонанд.
132. Ва гуфтанд:¹ «Ҳар чи аз нишонаҳо биёри, то моро ба он сеҳр кунӣ, мо туро бовардоранда нестем».
133. Пас, Мо бар онҳо нишонаҳои возеҳ кардашуда – тӯфону малаху каву гуҷову хун фиристодем. Пас, онҳо саркашӣ карданд; ва қавми гуноҳкорон буданд.
134. Ва вақте ки бар онҳо уқубат фуруд омад, гуфтанд: «Эй Мӯсо, ба Парвардигори худ ба он аҳд, ки назди ту (вахйкарда) аст, дуо кун; агар уқубатро аз мо бардорӣ, албатта, ба ту имон орем ва Банӣ Исроилро бо ту бифиришем».
135. Пас, чун уқубатро аз онҳо бардоштем – то муддате, ки онҳо ба он расида бошанд – ногаҳон онҳо аҳд мешикастанд.
136. Пас, Мо аз онҳо интиқом кашидем ва онҳоро ба сабаби он, ки оёти Моро дурӯғ медошанд ва аз он ғофил буданд, дар дарё ғарқ кардем.
137. Ва Мо машриқҳо ва мағрибҳои заминеро, ки дар он баракат ниҳодем,² ба гурӯҳе мерос додем, ки заиф шумурда мешуданд; ва ваъдаи неки Парвардигори ту бар Банӣ Исроил – ба сабаби он ки сабр карданд, рост шуд. Ва он чиро, ки Фиръавн ва касони ӯ месохтанд ва он чиро, ки бармеафрошанд, вайрон кардем.
138. Ва Банӣ Исроилро аз дарё гузаронидем; пас, бар гурӯҳе омаданд,

¹ Яъне: касони Фиръавн ба Мӯсо.

² Яъне: замини Шомро то тамоми қисматҳои шарқӣ ва ғарбӣ ба онҳо додем.

ки бар ибодати бутони хеш иқомат мекарданд, гуфтанд:¹ «Эй Мӯсо, он чунон ки онҳоро маъбудоне ҳастанд, барои мо [низ] маъбуде бисоз». Гуфт: «Ба дурустӣ ки шумо гурӯҳи нодон ҳастед.

139. Ба дурустӣ, мазҳабе, ки ин ҷамоа дар онанд, нобуд карда шудааст; ва он чи мекарданд, ботил аст».
140. Гуфт: «Оё барои шумо маъбуде ғайри Худо талаб кунам? Ва [ҳол он ки] Ӯ шуморо бар оламиён бартарӣ додааст».
141. Ва (ёд кунед) чун шуморо аз касони Фиръавн наҷот додем; ба шумо азоби сахт мерасониданд, писарони шуморо мекуштанд ва духтарони шуморо зинда мегузоштанд. Дар ин (муқаддима) аз ҷониби Парвардигори шумо озмоиши бузург буд.
142. Ва бо Мӯсо сӣ шаб ваъда кардем ва он меодро ба даҳ шаб(-и дигар) тамом кардем. Пас, меоди Парвардигори ӯ ба чиҳил шаб комил шуд. Ва Мӯсо ба бародари худ – Ҳорун, гуфт: «Дар қавми ман ҷонишини ман бош ва салоҳкорӣ кун ва роҳи табоҳкоронро пайравӣ манамо».
143. Ва чун Мӯсо ба ваъдагоҳи Мо омад ва Парвардигори ӯ бо ӯ сухан гуфт, гуфт: «Эй Парвардигори ман, Худо ба ман бинамоён, то ба сӯи Ту назар кунам». (Худо) гуфт: «Маро нахоҳӣ дид, валекин ба сӯи кӯҳ назар кун: агар ба ҷои худ қарор гирад, пас Маро хоҳӣ дид». Пас, вақте ки Парвардигори ӯ бар он кӯҳ таҷаллӣ кард, он кӯҳро ба замин ҳамворсохта гардонид. Ва Мӯсо беҳуш шуда афтод. Пас, чун ба ҳуш омад, гуфт: «Туро ба покӣ ёд мекунам, ба сӯи Ту бозгаштам ва ман аввалини мӯъминонам».
144. Гуфт: «Эй Мӯсо, ба дурустӣ ки Ман туро ба пайғомҳои Худ ва ба шунавонидани сухани Худ бар мардумон баргузидам. Пас, он чиро, ки ба ту ато кардам, бигир ва аз шукркунандагон бош».
145. Ва барои Мӯсо дар лавҳҳо дар бораи ҳар чиз – панд ва баёни ҳар чизро навиштем. Пас (гуфтем): «Онро ба қувват бигир ва ба қавми худ бифармо, то ба бехтарини он чи дар ӯст, амал кунанд. Зуд бошад, ки ба шумо сарои фосиконро бинамоёнам».
146. Касонеро, ки дар замин ба ноҳақ такаббур мекунанд, аз (тааммул дар) оёти Худ бозхоҳам дошт; ва агар ҳар нишонаеро (ки ҳаст) бибинанд, ба он имон наоранд; ва агар роҳи ростиро бибинанд, онро роҳ нагиранд; ва агар роҳи гумроҳиро бибинанд, онро роҳ гиранд, ин ба сабаби он аст, ки онҳо оёти Моро дурӯғ доштанд ва аз он ғофил монданд.
147. Ва аъмоли касоне, ки оёти Мо ва мулоқоти охиратро дурӯғ доштанд, нобуд шавад; онҳо ҷуз ба он чи мекарданд, ҷазо дода нашаванд.
148. Ва қавми Мӯсо баъди рафтани ӯ аз зеварҳояшон гӯсола – бадане сохтанд, ки ӯро овози гов буд. Оё надиданд, ки он гӯсола бо онҳо

¹ Яъне: банӣ Исроил гуфтанд.

ҳеч сухан намегуфт ва онҳоро ба ҳеч роҳ далолат намекард? Онро маъбуд гирифтанд; ва онҳо ситамкор буданд.

149. Ва чун пушаймон шуданд ва диданд, ки онҳо гумроҳ шудаанд, гуфтанд: «Агар Парвардигори мо бар мо меҳрубонӣ накунад ва моро наомурзад, албатта, аз зиёнкорон бошем».
150. Ва чун Мӯсо хашмнок шудаву андӯхгин гашта, ба сӯи қавми худ бозомад, гуфт: «Ҷонишиние, ки пас аз ман кардед, бад ҷонишинӣ аст! Оё аз ҳукми Парвардигори хеш шитоб кардед?»¹ Ва алвохро андохту сари бародари худро гирифт ва ўро ба сӯи худ мекашид. (Ҳорун) гуфт: «Эй писари модари ман, ҳамоно ин қавм маро заиф шумурданд ва наздик буданд, ки маро бикӯшанд. Пас, ба сабаби (иҳонати) ман душманонро шод макун ва маро бо гурӯҳи ситамкорон шумор макун».
151. Гуфт:² «Эй Парвардигори ман, маро ва бародари маро биомурз ва моро дар бахшоиши Худ дохил кун ва Ту Бахшояндатарини бахшояндагон ҳастӣ».
152. Ҳар оина, ба касоне, ки гӯсоларо [маъбуд] гирифтанд, хашме аз Парвардигорашон ва расвой дар зиндагонии дунё хоҳад расид. Ва ҳамчунин ба ифтироқунандагон ҷазо медиҳем.
153. Ва касоне, ки гуноҳҳо карданд; боз, баъд аз он (гуноҳ) тавба намуданд ва имон оварданд – албатта, Парвардигори ту, баъд аз тавба, Омурзандаи Меҳрубон аст.
154. Ва чун хашм аз (хотири) Мӯсо таскин ёфт, алвохро гирифт. Ва дар навиштаҳои вай барои онон, ки аз Парвардигори худ метарсанд, ҳидоят ва бахшоиш буд.
155. Ва Мӯсо аз қавми худ ҳафтад касро барои меоди Мо ихтиёр кард. Пас, вақте ки онҳоро зилзила гирифт, (Мӯсо) гуфт: «Эй Парвардигори ман, агар меҳостӣ, пеш аз ин онҳо ва маро ҳалок мекардӣ. Оё моро ба ҷазои он чи беҳирадон аз қавми мо карданд, ҳалок мекунӣ? Ин (ходиса) ба ҷуз имтиҳони Ту чизе нест: ҳар киро хоҳӣ, ба он гумроҳ мекунӣ ва ҳар киро хоҳӣ, ба он роҳ менамоӣ. Ту Корсози мо ҳастӣ, пас, моро биомурз ва бар мо меҳрубонӣ кун; ва Ту Беҳтарини омурзандагон ҳастӣ.
156. Ва барои мо дар ин дунё ва дар охираат (низ) некӣ бинавис;³ ба дурустӣ ки мо ба сӯи Ту рӯчӯъ кардем». Гуфт:⁴ «Азоби Худро ба ҳар ки хоҳам, мерасонам ва меҳрубонии Ман ҳама чизро ихота кардааст; пас онро барои касоне хоҳам навишт,⁵ ки парҳезгорӣ мекунанд ва закот медиҳанд; ва касоне, ки ба оёти Мо мӯътақид мешаванд;

¹ Яъне: ба парастидани гӯсола.

² Яъне: Мӯсо гуфт.

³ Яъне: муқаддар кун.

⁴ Яъне: Худо гуфт.

⁵ Яъне: дар охираат.

157. – (барои) касоне, ки он пайғамбарро пайравӣ мекунад, ки набию уммӣ аст – он ки наъташро назди хеш дар Таврот ва Инчил навишта меёбанд; онҳоро ба кори писандида мефармояд ва аз кори нописандида манъ мекунад ва барои онҳо покизаҳоро ҳалол месозад ва нопокизаҳоро ҳаром мекунад ва бори гарони онҳоро ва он машаққатҳоро, ки бар онҳо буд, аз онҳо фурӯ мениҳад. Пас, касоне, ки ба ӯ имон оварданд ва ӯро таъзим карданд ва ба ӯ ёрӣ доданд ва нуреро,¹ ки ҳамроҳи вай нозил шудааст, пайравӣ карданд – ҳамон онҳо растагоронанд».
158. Бигӯ: «Эй мардумон, ба дурустӣ ки ман пайғамбари Худо ба сӯи ҳамаи шумо якҷо ҳастам, Он Худой, ки подшоҳии осмонҳову замин аз ӯи Ҷабр; ҳеч маъбуде нест, магар ӯ – зинда мекунад ва мемиронанд. Пас, ба Худо ва ба он пайғамбари ӯ имон оред, ки набию уммӣ аст – он, ки ба Худову суҳанони ӯ имон дорад; ва ӯро пайравӣ кунед, то бувад ки шумо роҳб шавед».
159. Ва аз қавми Мӯсо гурӯҳе ҳастанд, ки (мардумонро) ба роҳи рост далолат мекунад ва ба ростӣ ҳукм мекунад.
160. Ва Банӣ Исроилро қабила-қабила, гурӯҳ-гурӯҳ ба дувоздаҳ қисм мутафарриқ сохтем; ва вақте ки қавми Мӯсо аз ӯ об хостанд, Мо ба сӯи вай ваҳй фиристодем, ки бо асои худ сангро бизан. Пас, аз он санг дувоздаҳ чашма равон шуд. Ҳар гурӯҳе обхӯри худро бидонист. Ва абрро бар онҳо соябон сохтем ва манн² ва салворо³ бар онҳо нозил кардем; (гуфтем:) бихӯред аз ин покизаҳо, ки ба шумо рӯзӣ додаем. Ва онҳо бар Мо ситам накарданд, валекин бар хештан ситам мекарданд.
161. Ва чун ба онҳо гуфта шуд: «Дар ин деҳа сокин шавед; ва аз он – ҳар ҷо, ки ҳастед – бихӯреду бигӯед: «Ҳиттатун».⁴ Ва сачдакунон ба дарвоза дохил шавед, то барои шумо гуноҳонатонро биомурзем. Ба некӯкорон зиёда хоҳем дод».
162. Пас, касоне аз Банӣ Исроил, ки ситамкор буданд, суҳанро ба ғайри он чи онҳоро фармуда шуд, бадал карданд.⁵ Пас, бар онҳо ба сабаби би он ки ситам мекарданд, уқубате аз осмон фиристодем.
163. Ва аз ҳоли он деҳае, ки бар лаби дарё буд, аз онҳо суол кун,⁶ вақте ки дар рӯзи шанбе аз ҳад мегузаштанд: чун дар рӯзе, ки ба таъзими шанбе машғул мешуданд, моҳиёнашон [бар рӯи об] зоҳир шуда меомаданд; ва рӯзе, ки таъзими шанбе намекарданд, ба онҳо намеомаданд. Онҳоро – ба сабаби он, ки фикс мекарданд, ҳамчунин меозму-

¹ Яъне: Қуръони карим.

² Яъне: тарангубин.

³ Яъне: бедона, вартиш.

⁴ Яъне: гуноҳони моро аз мо фурӯ бинех; моро биомурз.

⁵ Ниг.: эзоҳи 2:59.

⁶ Яъне: Эй Муҳаммад, аз яҳудиён суол кун.

дем.¹

164. Ва чун гурӯҳе аз аҳли он деҳа гуфтанд:² «Чаро гурӯҳеро панд медиҳед, ки Худо онҳоро ҳалок хоҳад кард, ё ба азоби сахт онҳоро азоб хоҳад кард?» Гуфтанд: «То моро назди Парвардигори шумо узре бошад; ва то бошад ки онҳо парҳезгорӣ кунанд».
165. Пас, вақте ки он чиро фаромӯш карданд, ки онҳоро ба он панд дода шуд, касонеро, ки аз кори бад манъ мекарданд, начот додем; ва ситамкоронро ба сабаби он, ки фосиқ буданд, ба азоби сахт гирифта кардем.
166. Пас, чун аз тарки он чи, ки онҳо аз он манъ карда шуданд, такаббур карданд, ба онҳо гуфтем: «Бӯзинагони хоршуда шавед!»
167. Ва [ба ёд ор, ки] чун Парвардигори ту огоҳ гардонид:³ «то рӯзи қиёмат бар онҳо касеро, албатта, бифиристанд, ки ба онҳо азоби сахт бирасонад». Ба дурустӣ ки Парвардигори ту Зудуқубаткунанда аст; ва ба дурустӣ ки Ӯ Омурзандаи Меҳрубон аст.
168. Ва Банӣ Исроилро гурӯҳ-гурӯҳ дар замин пароканда кардем: баъзе аз онҳо шоистакор ҳастанд; ва баъзе аз онҳо ғайри инанд. Ва онҳоро ба некӯиҳо ва бадӣҳо имтиҳон кардем, то шояд бозгарданд.
169. Ва баъд аз онҳо ҷонишинон(-и бад) аз пай даромаданд,⁴ ки вориси Китоб⁵ шуданд; онҳо матои ин ҳаёти ҳасисро ихтиёр мекарданду мегуфтанд: «Барои мо омурзида хоҳад шуд». Ва агар ба онҳо матое монанди он меомад, албатта, онро мегирифтанд. Оё бар онҳо аҳде, ки дар Китоб ҳаст, гирифта нашудааст, ки бар Худо ба ҷуз сухани рост, чизе нагӯянд? Ва он чиро, ки дар Таврот аст, хондаанд. Ва барои парҳезгорон сарои охират беҳтар аст, оё ба ақл дарнамеёбед?
170. Ва онон, ки ба Китоб тамассук мекунанд ва намозро барпо медоранд – ба дурустӣ ки Мо музди (ин) некӯкоронро зоеъ намесозем.
171. Ва чун кӯҳро болои онҳо бардоштем, гӯё вай соябоне бошад; ва гумон карданд, ки он кӯҳ бар онҳо хоҳад афтод. (Гуфтем:) «Он чиро, ки ба шумо додем, ба чидди тамом бигиред; ва он чиро, ки дар он аст, ёд кунед, то бувад ки шумо парҳезгорӣ кунед».
172. Ва чун Парвардигори ту аз пушти банӣ Одам фарзандонашонро гирифт⁶ ва онҳоро бар зоти худашон гувоҳ гардонид. (Гуфт:) «Оё Парвардигори шумо нестам?» Гуфтанд: «Оре, ҳастӣ, гувоҳӣ медиҳем». То рӯзи қиёмат нагӯед: «Ҳамоно мо аз ин беҳабар будем».
173. Ё нагӯед: «Ба ҷуз ин нест, ки падарони мо пеш аз мо ширк оварда

¹ Аҳли деҳа се қисм буданд: қисме шикор мекарданд; ва қисме аз он манъ мекарданд; ва қисме на шикор мекарданд ва на аз он манъ мекарданд.

² Яъне: қисми сеюм ба манъкунандагон гуфтанд.

³ Яъне: банӣ Исроилро.

⁴ Яъне: аҳбори банӣ Исроил.

⁵ Яъне: Таврот.

⁶ Яъне: рӯзи мисоқ аз Одам фарзандони ӯро пайдо кард ва аз онҳо фарзандонашонро ба тартибе, ки минбаъд амалӣ шуд.

- буданд. Ва мо насле будем – баъд аз онҳо омада.¹ Оё моро ба (уқубати) он чи, ки бадкорон карданд, ҳалок мекуни?»
174. Ва ҳамчунин нишонаҳоро баён мекунем, шояд онҳо бозгарданд.
175. Ва бар онҳо хабари касеро бихон, ки ба \bar{u} (илми) оёти Худо дода будем, пас, аз (илми) он оёт берун рафт;² ва Шайтон дар паи \bar{u} шуд; пас \bar{u} аз гумроҳон гашт.³
176. Ва агар мехостем, \bar{u} ро ба сабаби он оёт мебардоштем.⁴ Валекин \bar{u} ба ба \bar{s} и пастӣ майл намуд ва хоҳиши худро пайравӣ кард. Пас, сифати \bar{u} монанди сифати саг аст: агар бар вай машаққат андозӣ,⁵ забон аз даҳон берун афканад; ва агар \bar{u} ро (муаттал) бигузори, (низ) забон берун афканад. Ин сифати гурӯҳе аст, ки оёти Моро дурӯғ шумурданд. Пас, бар онҳо ин пандро бихон, то онҳо тааммул кунанд.
177. Ба эътибори сифат ин қавм баданд, ки оёти Моро дурӯғ доштанд ва бар хештан ситам мекарданд.
178. Ҳар киро ки Худо роҳ намояд, ҳамон роҳбанда аст; ва касонеро, ки гумроҳ созад, пас ҳамонҳо зиёнкоронанд.
179. Ва ба дурустӣ ки бисёре аз чинниёну одамиёро барои дӯзах биофаридем. Онҳоро дилхоест, ки бо он намефаҳманд; ва онҳоро чашмхоест, ки бо он намебинанд; ва онҳоро гӯшхоест, ки бо он намешунаванд. Онҳо монанди чаҳорпоён ҳастанд, балки онҳо гумроҳтаранд; онҳо беҳабаронанд.
180. Ва номҳои нек аз они Худо аст. Пас \bar{U} ро ба он номҳо бихонед; ва касонеро бигузored, ки дар номҳои Худо қачравӣ мекунанд;⁶ ба онҳо ҷазои он чи, ки мекарданд, дода хоҳад шуд.
181. Ва аз он ҷамоа, ки офаридаем, гурӯҳе ҳастанд, ки ба дини ҳақ далолат мекунанд ва ба он (дини ҳақ) адл мекунанд.
182. Ва касонеро, ки оёти Моро дурӯғ доштанд, аз он роҳ, ки надонанд, поя-поя то маҳалли ҳалокат бикашем.
183. Ва ба онҳо мӯҳлат медиҳам. Ба дурустӣ ки тадбири Ман муҳкам аст.
184. Оё тааммул накарданд, ки ин ҳамнишини онҳоро ҳеч девонагӣ нест. \bar{U} ба ҷуз бимкунандаи ошкоро каси дигар нест.
185. Оё ба подшоҳии Худо дар осмонҳову замин ва дар он чи Худо аз ҳар чиз пайдо кардааст ва дар он ки шояд аҷали онҳо наздик шуда бошад, назар накардаанд? Пас, баъди Қуръон ба кадом сухан имон хоҳанд овард?
186. Ҳар киро Худо гумроҳ созад, пас, барои \bar{u} ҳеч роҳнамоянда нест. Ва

¹ Яъне: пас, ба онҳо тақлид кардем.

² Яъне: тобеи шаҳавоти нафс шуд ва тобеи шаҳавоти нафсро олим натавон гуфт.

³ Яъне: Балъоми Боур, ки Китобҳои илоҳиро хонда буд, баъд аз он ба иғвои зани худ ба изои ҳазрати Мӯсо (а) қасд кард ва малъун шуд.

⁴ Яъне: кадру манзалати \bar{u} ро.

⁵ Яъне: бо задану давонидан.

⁶ Яъне: «Абулмасеҳ» ва «Абулмалоика» мегуфтанд.

Худо онҳоро дар гумроҳии хеш саргардоншуда мегузорад.

187. Аз ту дар бораи қиёмат суол мекунамд, ки истиқрори он кай бошад? Бигӯ: «Чуз ин нест, ки илми қиёмат назди Парвардигори ман аст, онро дар вақташ ба чуз Худо касе падида намеорад; дар осмонхову замин гарон шудааст;¹ чуз ба ногаҳон ба шумо намеояд». Аз ту (дар бораи қиёмат) суол мекунамд, гӯё ту аз он ковишкунанда бошӣ.² Бигӯ: «Чуз ин нест, ки илми он назди Худо аст». Валекин бисёре аз мардумон намедонанд.
188. Бигӯ: «Ман барои худ нафъ расонида ва зарар карда наметавонам, магар он чи Худо хостааст. Ва агар ман илми ғайбро медонистам, ҳамоно аз чинси манфиат бисёр чамъ мекардам ва ба ман ҳеч саҳтӣ намерасид. Ва ман барои гурӯҳе, ки имон доранд, ба чуз бимкунанда ва муждадиҳанда каси дигар нестам».
189. ӯ Он аст, ки шуморо аз як шахс офарид ва аз он як шахс занашро пайдо кард, то бо вай ором гирад. Пас, чун мард бо зани худ чимӯ кард, бор гирифт – бори сабук. Пас, бо он бори сабук омадурафт кард. Баъд аз он – чун зан гаронбор шуд, ҳар ду ба Худо – Парвардигори хеш дуо карданд: «Агар моро фарзанде шоиста бидиҳӣ, мо аз шукркунандагон бошем».
190. Пас, чун Худо ба онҳо фарзанде шоиста дод, барои ӯ дар он чи ба онҳо дода буд, шарикон муқаррар карданд. Ва Худо аз он чи шарик муқаррар мекунамд, Баландқадр аст.
191. Оё чизеро шарик муқаррар мекунамд, ки ҳеч намеофаринад ва худи ин шарикон офарида мешаванд?
192. На барои парастандағони худ ёрӣ дода метавонанд ва на худро ёрӣ медиҳанд.
193. Ва агар бутонро ба сӯи роҳи хидоят бихонед, шуморо пайравӣ намекунамд. Барои шумо баробар аст он, ки онҳоро даъват кунед, ё хомӯш бошед.
194. Ба дурустӣ, касоне, ки шумо онҳоро ба чуз Худо ибодат мекунед, монанди шумо бандағоне мебошанд. Пас, онҳоро бихонед; ва агар шумо ростгӯ ҳастед, бояд ки дуои шуморо қабул кунанд.
195. Оё бутонро пойҳое ҳаст, ки ба он роҳ мераванд? Оё онҳоро дастҳое ҳаст, ки ба он фаро мегиранд? Оё онҳоро чашмҳое ҳаст, ки ба он мебинанд? Оё онҳоро гӯшҳое ҳаст, ки ба он мешунаванд? Бигӯ: «Шарикони худро бихонед; баъд аз он дар ҳаққи ман бадсиголӣ кунед ва ба ман мӯҳлат мадиҳед.
196. Ба дурустӣ, Корсози ман Он Худой аст, ки Китобро фуруд овард; ва ӯ некӯкоронро корсозӣ мекунад.
197. Ва онон, ки шумо онҳоро ба чуз Худо мехонед, на шуморо ёрӣ дода

¹ Яъне: донишгари қиёмат мушкул шудааст.

² Яъне: донандаи он бошӣ.

метавонанд ва на худро ёрӣ медиханд».

198. Ва агар онҳоро ба сӯи роҳи ҳидоят даъват кунед, (сухани шуморо) нашунаванд. Ва [эй бинанда] бутонро мебинӣ, ки ба сӯи ту менигаранд; ва (ҳол он ки) онҳо ҳеҷ намебинанд.
199. Гузашт карданро лозим гир ва ба кори писандида бифармо ва аз нодонон рӯй бигардон.
200. Ва агар васвасае аз ҷониби Шайтон ба ту расад, пас, аз Худо паноҳ талаб кун; ба дурустӣ ки Ӯ Шунавои Доно аст.
201. Ба дурустӣ ки парҳезгорон – чун аз Шайтон васвасае ба онҳо бирасад, Худоро ёд мекунанд; пас ногаҳон онҳо бино мешаванд.
202. Ва бародарони кофирон онҳоро дар гумроҳӣ мекашанд ва ҳаргиз бознамеистанд.
203. Ва чун назди онҳо ояте намеорӣ, мегӯянд: «Чаро аз тарафи худ онро иншо намекунӣ?» Бигӯ: «Ҷуз ин нест, ки ман ба он чи аз Парвардигорам ба сӯи ман фуруд оварда шудааст, пайравӣ мекунам. Ин (Қуръон) нишонаҳое аст аз Парвардигори шумо; ва ҳидояту бахшоиш барои қавми мӯъминон аст».
204. Ва чун Қуръон хонда шавад, пас ба сӯи он гӯш ниҳед ва хомӯш бошед, то бар шумо меҳрубонӣ карда шавад.
205. Ва Парвардигори худро дар замири худ ба зорию тарскорӣ ва ба каломи пасттар аз овози баланд, бомдоду шабонгоҳ ёд кун; ва аз гофилон мабош.
206. Ҳамоно касоне, ки назди Парвардигори ту ҳастанд, аз ибодати Ӯ гарданкашӣ намекунанд ва Ӯро ба покӣ ёд мекунанд ва (ҳос) Ӯро сачда мекунанд.

8. Сураи Анфол (Ғаниматҳо)

Дар Мадина нозил шуд ва он ҳафтоду панҷ оят ва даҳ рукӯъ аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Туро аз ғаниматҳо¹ мепурсанд; бигӯ: «Ғаниматҳо аз они Худо ва расул аст».² Пас, аз Худо битарсед ва он чиро, ки миёни шумо аст, ба салоҳ оред; ва агар мӯъмин ҳастед, ба Худо ва расули Ӯ фармонбардорӣ кунед.
2. Ҷуз ин нест, ки мӯъминон он касоне ҳастанд, ки чун Худо ёд карда шавад, дилашон битарсад; ва чун оёти Худо бар онҳо хонда шавад, он оёт имонашонро зиёда созанд; ва бар Парвардигори хеш тавак-

¹ Сураи Анфол дар қиссаи Бадр фуруд омадааст, дар оятҳои он ба воқеаҳои ин ғазва, аз он чумла, ғаниматҳо ва тақсими онҳо, ишорат шудааст.

² Яъне: ҳукми ғаниматҳо дар дасти Худову расул аст ва касе дигарро дар он ихтиёр нест.

- кул мекунанд;
3. онон, ки намозро барпо медоранд ва аз он чи ба онҳо рӯзӣ додаем, харч мекунанд.
 4. Ин ҷамоат барҳақ мӯъминонанд; барои онҳо назди Парвардигорашон мартабаҳо ва омурзишу рӯзии нек ҳаст.
 5. Чунон ки Парвардигорат туро ба тадбири дуруст аз хонаат берун овард ва ҳамоно гурӯҳе аз мӯъминон нохушнуд буданд;
 6. бо ту дар сухани рост – баъд аз он, ки зоҳир шуд – муҷодала мекарданд; гӯё ба сӯи марг ронда мешаванд; ва онҳо дар он менигаранд.
 7. Ва вақтеро (ёд кун), ки Худо ба шумо ваъда меод, ки ҳамоно яке аз ду гурӯҳ шуморо бошад; ва дӯст медоштед, ки гурӯҳи ғайри ҷангӣ шуморо бошад. Ва Худо мехост, ки (дини) ҳақро ба фармонҳои хеш собит кунад ва бунёди кофиронро бибурад.
 8. (Мехост,) то (дини) ҳақро собит кунад ва (дини) ботилро бартароф кунад, агарчи гуноҳкорон нохушнуд бошанд.
 9. Он гоҳ, ки аз Парвардигори хеш фарёдрасӣ мехостед, пас, дуои шуморо қабул кард, ки «Ман бо ҳазор кас аз фариштагони аз паси якдигар оянда Мададкунандаи шумо ҳастам».
 10. Ва Худо ин мададро нахост, магар барои муҷда ва то дилҳои шумо ба он ором гирад. Ва фатҳе нест, магар аз назди Худо. Ба дурустӣ ки Худо Ғолиби Боҳикмат аст.
 11. Он гоҳ, ки ба чиҳати эминӣ аз назди Худ шуморо бо пинаке пӯшонид ва бар шумо аз осмон оби борон фуруд овард, то шуморо ба он пок кунад ва аз шумо олудагии Шайтонро бибарад ва то дилҳоятонро устувор дорад ва пойҳоятонро ба он муҳкам кунад.
 12. Он гоҳ, ки Парвардигори ту ба сӯи фариштагон ваҳй мефиристонд, ки: «Ман бо шумоам, пас, мӯъминонро устувор созед; Ман дар дили кофирон тарс хоҳам афканд. Пас, болои гарданҳоро бизанед ва аз онҳо ҳар тарафи дасту пойро бизанед».
 13. Ин ба сабаби он аст, ки онҳо бо Худо ва расули ӯ хилоф карданд. Ва ҳар ки бо Худо ва расули ӯ хилоф кунад, пас, Худо саҳтуқубат аст.
 14. Инро бичашед ва (бидонед, ки) азоби оташ барои кофирон аст.
 15. Эй мӯъминон, чун бо кофирон анбӯҳ карда, ба ҳам оед, пас, ба сӯи онҳо пуштро магардонед.
 16. Ва он рӯз ҳар ки ба сӯи онҳо паси худро бигардонад, магар рӯчӯъкунон барои ҷанге, ё паноҳҷӯён ба сӯи гурӯҳе, пас, ба дурустӣ ки ба хашме аз Худо бозгардад; ва ҷои ӯ ҷаҳаннам аст; ва бад ҷое аст.
 17. Пас, шумо ин ҷамоаро накуштед, валекин Худо онҳоро кушт. Ва вақте ки афкандӣ,¹ ту наафкандӣ, валекин Худо афканд, то аз назди Хеш ба мӯъминон ато кунад – атои некӯ. Ба дурустӣ ки Худо Шуна-

¹ Яъне: мушти хокро.

вои Доно аст.

18. Ҳол ин буд; ва (бидонед, ки) Худо сусткунандаи ҳилаи кофирон аст.
19. Агар талаби фатҳ мекардед,¹ пас, фатҳ ба шумо омад. Ва агар бозистед, он барои шумо беҳтар аст; ва агар бозгардед,² бозгардем.³ Ва ҷамоати шумо – агарчи бисёр бошад ҳам, аз шумо ҳеч чизро дафъ накунад. Ва (бидонед, ки) Худо бо мӯъминон аст.
20. Эй мӯъминон, дар он ҳол ки шумо мешунавед, ба Худо ва расули Ӯ фармонбардорӣ кунед ва аз вай рӯй магардонед.
21. Ва монанди касоне машавед, ки гуфтанд: «Шунидем». Ва онҳо на-мешунаванд.⁴
22. Ба дурустӣ ки бадтарини ҷунбандагон назди Худо карон, гунгон ҳастанд, ки ба ақл дарнамеёбанд.
23. Агар Худо дар онҳо некӯие медонист, албатта, онҳоро мешунаво-нид.⁵ Ва агар онҳоро мешунавоинид, [боз ҳам] рӯйгардон шуда, бар-мегаштанд.
24. Эй мӯъминон, чун Худову расул шуморо барои он [чиз], ки шуморо зиндадил месозад, бихонанд, (он хонданро) қабул кунед. Ва бидо-нед, ки Худо дар миёни марду дили ӯ хоил мешавад;⁶ ва (бидонед, ки) ба сӯи Ӯ барангехта хоҳед шуд.
25. Ва аз он фитнае бипарҳезед, ки хосса [ва танҳо] ба касоне аз шумо, ки ситам карданд, намерасад;⁷ ва бидонед, ки ҳамоно Худо сахтукубат аст.
26. Ёд кунед⁸ он вақтро, ки шумо дар замин⁹ андак ва дар шумори но-тавонон будед; аз он метарсидед, ки мардумон шуморо бирабоянд. Пас, ба шумо ҷой дод¹⁰ ва ба нусрати Худ ба шумо қувват дод ва ба шумо аз чизҳои покиза рӯзӣ дод, то шавад ки сипосдорӣ кунед.
27. Эй мӯъминон, ба Худову расул хиёнат макунед ва дар амонатҳои як-дигар хиёнат макунед; ва [ҳол он, ки] шумо медонед.
28. Ва бидонед, ки молҳои шумову фарзандони шумо озмоиш аст; ва он, ки назди Худо музди бузург аст.
29. Эй мӯъминон, агар аз Худо битарсед, барои шумо файсалаеро¹¹ пай-до кунад ва аз шумо гуноҳони шуморо даргузарад ва шуморо био-мурзад. Ва Худо соҳиби фазли бузург аст.

¹ Хитоб ба кофирон аст.

² Яъне: ба нофармонӣ.

³ Яъне: ба ҷазо додан.

⁴ Яъне: монанди аҳли Китоб, ки Таврот хонданд ва ба забон эътироф намуданд ва дар он амал накарданд.

⁵ Яъне: лекин надонист.

⁶ Яъне: азимати ӯро беасар мекунад.

⁷ Яъне: мумкин аст, ки шумии ин ба ҳама расад.

⁸ Хитоб ба муҳочирон аст; яъне: «Эй муҳочирон, неъматҳои Худоро ба ёд оред».

⁹ Яъне: дар Макка.

¹⁰ Яъне: дар Мадина.

¹¹ Файсала миёни шумову муҳолифони шумо; миёни ҳаққу ботил.

30. Ва он гоҳ(-ро ёд кун), ки кофирон дар ҳаққи ту бадсиголӣ мекарданд, то туро ҳабс кунанд, ё бикӯшанд, ё чалои ватан кунанд. Ва онҳо бадсиголӣ мекарданд ва Худо бадсиголӣ мекард; ва Худо Бехтарин бадсиголикунандагон аст.
31. Ва чун оёти Мо бар ин ҷамоа хонда шавад, гӯянд: «Шунидем, агар хоҳем, монанди он бигӯем; ин ба ҷуз афсонаи пешиниён чизе нест».
32. Ва он гоҳ, ки гуфтанд: «Бор Худоё, агар ин (Қуръон) рост ва аз назди Ту аст, пас бар мо аз осмон сангро биборон; ё бар мо азоби дарднокро биёр».
33. Ва [чунон] нест, ки то ту дар миёни онҳо бошӣ, Худо онҳоро азоб кунад; ва то онҳо талаби омуриш мекунанд, Худо ҳаргиз азобкунандаи онҳо нест.¹
34. Ва онҳоро чист, ки Худо азоб накунадон? – Ҳол он, ки онҳо мардумро аз Масҷиду-л-Ҳаром бозмедоранд ва сазовори он ҷо нестанд. Сазовори он ҷо ба ҷуз парҳезгорон касе нест, валекин бештарини онҳо намедонанд.
35. Ва намози онҳо назди Каъба ба ҷуз сафир кардан² ва дастак задан чизе нест. Пас, ба сабаби кофир шудани худ азобро бичашед.
36. Ба дурустӣ ки кофирон амволи худро харҷ мекунанд, то (мардумонро) аз роҳи Худо боздоранд. Пас, зуд бошад, ки онро харҷ кунанд; сипас (он харҷ кардан) барои онҳо пушаймонӣ бошад, сипас мағлуб шаванд. Ва кофирон ба сӯи дӯзах ҳашр шаванд.
37. То Худо нопокро аз пок ҷудо созад; ва баъзеи нопокро бар баъзе биниҳад ва он ҳамаро якҷо тӯда созад, пас, онро ба дӯзах дарорад. Ин ҷамоат зиёнкоронанд.
38. Ба кофирон бигӯ, ки агар бозистанд, ба онҳо он чи гузашт, омурида шавад; ва агар бозгарданд, пас, ба дурустӣ ки равиши пешиниён гузаштааст.³
39. Ва бо онҳо корзор кунед, то он ки ҳеҷ фитна⁴ набошад; ва дин ҳама барои Худо бошад, Пас агар бозистанд,⁵ ҳамоно Худо ба он чи мекунанд, Бино аст.
40. Ва агар рӯй бигардонанд,⁶ пас, бидонед, ки Худо мададгори шумо аст; Вай нек мададгор ва нек ёридиҳанда аст.
41. Ва агар ба Худо ва ба он чи бар бандаи Хеш рӯзи ҷудо шудани ҳаққ аз ботил – рӯзе, ки ду гурӯҳ ба ҳам омаданд, фуруғи фиристодем, имон овардаед,⁷ бидонед, ки он чи аз ҳар чинс ғанимат ёфтаед, пас,

¹ Яъне: суннати Худо чунон аст, ки то пайғамбар дар миёни қавм бошад, азоби омм намекунад; ва ҳамчунин, то он ки онҳо аз Худо мағфират талаб кунанд, азоб намеояд.

² Яъне: хуштак кашидан.

³ Яъне: ин равиш дар ҳаққи онҳо низ татбиқ мешавад.

⁴ Яъне: ғалабаи куфр.

⁵ Яъне: аз ширк ва мусулмон шаванд.

⁶ Яъне: аз Ислом.

⁷ Яъне: ба он ки ба рӯзи Бадр нусрат нозил фармуд, имон оварданд.

панҷуми ҳиссааш аз они Худою пайғамбару хешовандон¹ ва ятимону дарвешону мусофирон аст.² Ва Худо бар ҳама чиз Тавоно аст.

42. Ёд оред, ки шумо ба канораи [води] наздиктар [ба Мадина] будед ва онҳо – ба канораи [води] дуртар [аз Мадина]; ва корвон – поинтар аз шумо.³ Ва агар ваъдаи ҷангро бо якдигар муқаррар мекардед, дед, албатта, бар [он] ваъда ихтилоф менамудед. Валекин Худо (ҷамъ кард), то кореро, ки карданӣ буд, ба анҷом расонад; ва то касе ҳалок шуданӣ аст, бо ҳуҷҷати равшан ҳалок шавад; ва касе, ки зинда монданӣ аст, бо ҳуҷҷати равшан зинда монад. Ва ба дурустӣ ки Худо Шунавои Доно аст.
43. Он гоҳ, ки Худо дар хобат [миқдори] онҳоро ба ту андак намоёнид; ва агар онҳоро бисёр менамоёнид, албатта, буздилий мекардед ва бо якдигар дар кор низоъ менамудед. Валекин Худо саломат дошт.⁴ Ба дурустӣ ки Вай ба он чи дар синаҳост, Доно аст.
44. Ва он гоҳ, ки чун рӯ ба рӯ шудед, онҳоро дар чашми шумо андак бинамоёнид ва шуморо дар чашми онон кам намуд, то Худо кореро, ки карданӣ буд, ба анҷом расонад. Ва корҳо ба сӯи Худо бозгардонида мешаванд.
45. Эй мӯъминон, чун бо гурӯҳе рӯ ба рӯ шавед, пас, собит бошед ва Худоро бисёр ёд кунед; бувад ки шумо растагор шавед.
46. Ва ба Худову расули Ӯ фармонбардорӣ кунед ва бо якдигар низоъ макунед, ки (дар ин сурат) буздил шавед; ва давлату қуввати шумо биравад; ва шикебой варзед. Ба дурустӣ ки Худо бо шикебоён аст.
47. Ва монанди касоне мабошед, ки аз рӯи саркашӣ ва худнамоӣ ба мардумон аз хонаҳои худ берун омаданд; ва аз роҳи Худо бозмедоранд. Ва Худо ба он чи мекунанд, Фарогиранда аст.
48. Он гоҳ, ки Шайтон барои ин кофирон кирдорҳояшонро биоросту гуфт: «Имрӯз ҳеҷ кас аз мардумон бар шумо ғалабакунанда нест ва ҳамоно ман шуморо мададкунандаам». Пас, чун ҳар ду гурӯҳ рӯ ба рӯ шуданд, [Шайтон] бар пошнаҳои худ бозгашту гуфт: «Ҳар оина ман аз шумо бетааллуқам; ба дурустӣ, ман он чиро мебинам, ки шумо намебинед; ҳамоно ман аз Худо метарсам». Ва Худо саҳтуқубат аст.
49. Он гоҳ, ки мунофиқон ва онон, ки дар дилашон беморист, мегуфтанд: «Инҳоро⁵ динашон фирефта кардааст». Ва ҳар ки бар Худо таваккул кунад, пас, ба дурустӣ ки Худо Ғолиби Дурусткор аст.
50. Ва агар мездӣ, (тааҷҷуб мекард, ки) чун фариштагон арвоҳи кофиронро қабз мекунанд, бар рӯяшон ва бар пушташон мезананду

¹ Яъне: хешовандони пайғамбар, ки банӣ Ҳошим ва банӣ Мутталиб ҳастанд.

² Яъне: чаҳор ҳиссаи дигарро ба онҳое бояд дод, ки ин ғаниматро ба даст овардаанд.

³ Яъне: ба ҷониби дарё.

⁴ Яъне: аз буздилий.

⁵ Яъне: мусулмонро.

мегӯянд: «Азоби сӯзонро бичашед».

51. Ин ба сабаби он кирдор аст, ки дасти шумо пеш фиристодааст; ва (ба сабаби он аст, ки) Худо бар бандагон зулмкунанда нест.
52. Монанди одати қавми Фиръавн ва касоне, ки пеш аз онҳо буданд: ба оёти Худо кофир шуданд. Пас Худо онҳоро ба гуноҳонашон гирифта кард. Ба дурустӣ ки Худо Тавонои сахтукубат аст.
53. Ин ба сабаби он аст, ки Худо ҳаргиз тағйирдихандаи ҳеч неъмате нест, ки онро ба қавме инъом карда бошад; то он, ки онҳо холеро, ки дар зоти худашон аст, тағйир диҳанд.¹ Ва (ба сабаби он аст, ки) Худо Шунавои Доно аст.
54. Монанди одати қавми Фиръавн ва касоне, ки пеш аз онҳо буданд: оёти Парвардигори хешро дурӯғ шумурданд; пас Мо онҳоро ба гуноҳонашон ҳалок кардем; ва қавми Фиръавнро фарқ сохтем. Ва ҳама ситамкор буданд.
55. Ба дурустӣ, бадтарини чунбандагон назди Худо ононанд, ки кофир шуданд; пас имон намеоранд;
56. – касоне, ки ту бо онон аҳд бастай, сипас дар ҳар мартаба аҳди худро мешикананд; ва онҳо парҳез намекунанд.²
57. Пас, агар онҳоро дар чанг биёбӣ, ба сабаби бо онҳо чанг кардан касонеро мутафарриқ соз, ки аз паси пушти онҳо бошанд; бувад ки пандпазир шаванд.
58. Ва агар аз гурӯҳе хиёнатро тарс дорӣ, пас, ба навъе, ки ҳама баробар шаванд, аҳдашонро ба сӯи онҳо бозгардон.³ Ба дурустӣ ки Худо хиёнаткунандагонро дӯст намедорад.
59. Ва бояд ки кофирон напиндоранд, ки онҳо пешдастӣ кардаанд; ба дурустӣ ки онҳо [Худоро] очиз натавонанд сохт.
60. Ва он чи метавонед аз нерӯ ва аз омода доштани аспон барои онҳо муҳайё созед, [то] бо он душмани Худо ва душмани худатон ва низ, ба чуз онҳо, қавме дигарро, ки шумо онҳоро намедонед, Худо онҳоро медонад,⁴ битарсонед. Ва он чи – аз ҳар чи бошад – дар роҳи Худо харҷ мекунад, ба шумо тамоm дода шавад;⁵ ва шумо ситам карда нашавед.
61. Ва агар ба сулҳ майл кунанд, ту ҳам ба сӯи он майл кун; ва бар Худо таваккул кун. Ба дурустӣ ки Вай Шунавои Доно аст.
62. Ва агар хоҳанд, ки туро фиреб диҳанд, пас, туро Худо кифояткунанда аст; Ё Ҳамон аст, ки бо ёрӣ додани Худ ва бо мӯъминон ба ту қувват дод.

¹ Яъне: шукрро ба куфрони неъмат ва тоатро ба маъсият.

² Баёни ҳоли қабिलाҳои яҳудиён аст, ки он ҳазрат (с) бо онҳо сулҳ карда буданд ва онҳо вақт баъди вақт ғадр менамуданд.

³ Яъне: маломати шикастани аҳд бар шумо лозим наояд.

⁴ Яъне: мунофиқонро.

⁵ Яъне: савоби он.

63. Ва (Ҳамон аст, ки) миёни дилҳояшон улфат дод; агар ту ҳамаи он чиро, ки дар замин аст – якҷо, харҷ мекардӣ, миёни дилҳояшон улфат намедодӣ. Валекин Худо дар миёни онҳо улфат афканд. Ба дурустӣ ки Вай Ғолиби Боҳикмат аст.
64. Эй пайғамбар, туро Худо ва онҳое аз мӯъминон, ки пайравии ту карданд, кифояткунанда ҳастанд.
65. Эй пайғамбар, мӯъминонро бар чанг тарғиб кун; агар аз шумо бист кас сабркунанда бошанд, бар дусад кас ғолиб шаванд; ва агар аз шумо сад кас бошанд, бар ҳазор кас аз кофирон ғолиб шаванд – ба сабаби он, ки онҳо гурӯҳе ҳастанд, ки намефаҳманд.
66. Акнун Худо аз сари шумо сабук сохт ва донист, ки дар миёни шумо заъфе ҳаст. Пас, агар аз шумо сад кас шикебо бошанд, бар дусад кас ғолиб оянд; ва агар аз шумо ҳазор кас бошанд, ба фармони Худо бар ду ҳазор кас ғолиб оянд; ва Худо бо собирон аст.
67. Пайғамбарро сазовор нест, ки ба дасти вай асирон бошанд, то он ки дар замин қатли бисёр ба вучуд орад. Шумо моли дунёро мехоҳед ва Худо (маслиҳати) охиратро мехоҳад. Ва Худо Ғолиби Боҳикмат аст.
68. Агар ҳукми Худо пешӣ гирифта намебуд, ба шумо – дар он чи гирифтед – азоби бузург мерасид.
69. Пас, аз он чи бихӯред, ки ҳалоли покиза ғанимат гирифтаед; ва аз Худо битарсед. Ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
70. Эй пайғамбар, ба онон аз асирон, ки дар дасти шумо ҳастанд, бигӯ: «Агар Худо дар дили шумо некие донад, албатта, ба шумо беҳтар аз он чи бидиҳад, ки аз шумо гирифта шуд ва шуморо биомурзад». Ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
71. Агар бо ту хиёнат [кардан] хоҳанд, пас, ҳамоно, пеш аз ин бо Худо хиёнат карда буданд. Пас [Худо туро] бар онҳо қудрат дод. Ва Худо Донои Боҳикмат аст.
72. Ба дурустӣ, онон, ки имон оварданд ва ҳичрат карданд ва бо молу ҷони худ дар роҳи Худо чиход намуданд;¹ ва онон, ки ҷой доданд ва нусрат карданд² – он ҷамоае ҳастанд, ки баъзеашон корсози баъзеанд. Ва аз онон, ки имон оварданд ва ҳичрат накарданд, барои шумо аз корсозӣ ҳеҷ чиз нестанд, то он ки ҳичрат кунанд. Ва агар аз шумо дар кори дин мадад талаб кунанд, пас, бар шумо ёрӣ кардан лозим аст, магар бар [зидди] ҷамоае, ки миёни шумо ва миёни онҳо аҳд бошад. Ва Худо ба он чи мекунад, Бино аст.
73. Ва онон, ки кофир шуданд – баъзеашон корсози баъзеанд. Агар ин корро³ накунад, дар замин фитнаву фасоди бузург бошад.
74. Ва онон, ки имон оварданд ва ҳичрат карданд ва дар роҳи Худо

¹ Яъне: муҳочирон.

² Яъне: ансориён.

³ Яъне: корсозиро бо якдигар. Ва хитоб ба мусулмонон аст.

чиход намуданд; ва онон ки чой доданд ва нусрат карданд – ҳамоно ба ҳақиқат мӯъминонанд, барои онҳо омурзиш ва рӯзии нек аст.

75. Ва онон, ки пас аз ин имон оварданд ва хичрат намуданд ва ҳамроҳи шумо чиход карданд, низ аз шумоанд ва дар ҳукми Худо баъзе аз соҳибони қаробат ба баъзеи дигар наздиктаранд. Ба дурустӣ ки Худо ба ҳама чиз Доно аст.

9. Сураи Тавба¹

Дар Мадина нозил шуд ва он яксаду бисту нӯҳ оят ва шонздаҳ рукӯъ аст

1. Ин безорӣ аст аз ҷониби Худо ва расули ӯ ба сӯи ононе аз мушрикони, ки бо онҳо аҳд баста будед.
2. Пас, чаҳор моҳ дар замин сайр кунед² ва бидонед, ки шумо очизкунандаи Худо нестед; ва Худо расвокунандаи кофирон аст.
3. Ва дар рӯзи Ҳаччи бузург хабар расонидан аз ҷониби Худову расули ӯ ба сӯи мардумон аст, ки Худову расули ӯ аз мушрикони безоранд. Пас, агар тавба кунед, он барои шумо беҳтар бошад ва агар рӯй бигардонед, пас, бидонед, ки шумо очизкунунандаи Худо нестед. Ва кофиронро ба азоби дарддиҳанда хабар деҳ.
4. Магар онон аз мушрикони, ки бо онҳо аҳд баста будед, сипас бо шумо дар чизе камӣ накарданд ва бар [зидди] шумо касеро мадад надовданд. Пас, бо онҳо аҳди онҳоро то муддаташон ба вафо расонед. Ба дурустӣ ки Худо парҳезгоронро дӯст медорад.
5. Пас, чун моҳҳои ҳаром охир шаванд,³ мушрикони ҳар ҷо, ки биёбед, бикӯшед; ва онҳоро бигиред ва дар банд кунед; ва барои онҳо ба ҳар камингоҳ бинишинед. Пас, агар тавба кунанд ва намозро барподоранд ва закотро бидиҳанд, пас, роҳи онҳоро бигузored. Ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
6. Ва агар касе аз мушрикони аз ту талаби амон кунад, пас ӯро амон деҳ, то каломи Худоро бишунавад, сипас, ӯро ба ҷои эминии вай бирасон. Ва ин ба сабаби он аст, ки онҳо гурӯҳе ҳастанд, ки намедонанд.
7. Чӣ гуна мушрикони назди Худову расул аҳд бошад? Магар онон, ки назди Масҷиду-л-Ҳаром бо онҳо аҳд баста будед.⁴ Пас, модом ки онҳо (бар аҳд) барои шумо собит бошанд, шумо низ барои онҳо собит бошед. Ба дурустӣ ки Худо парҳезгоронро дӯст медорад.
8. Чӣ гуна (мушрикони аҳд) бошад? Ва агар бар шумо ғолиб оянд, дар боби шумо на ҳаққи хеширо нигоҳдоранд ва на аҳдро; шуморо ба забонҳои хеш ризоманд месозанд ва дилҳояшон қабул намекунад ва

¹ Номи дигари ин сура: «Бароат» – «Безорӣ» аст ва ин сура бе басмала оғоз мешавад.

² Хитоб ба мушрикони аст.

³ Яъне: он чаҳор моҳ, ки онҳоро фурсат дода буданд.

⁴ Яъне: Қурайш, ки дар Ҳудайбия бо онҳо сулҳ воқеъ шуда буд.

бештаринашон фосиконанд.

9. Оятҳои Худоро ба баҳои андак харид карданд,¹ пас, мардумонро аз роҳи Худо боздоштанд. Ҳамоно онҳо бад коре аст, ки мекарданд.
10. Дар боби ҳеч мӯъминест на ҳаққи хешро нигоҳ медоранд ва на аҳдро. Ва ин ҷамоа аз ҳад гузаштагонанд.
11. Пас, агар тавба кунанд ва намозро барпо доранд ва закотро бидиҳанд, пас, онҳо дар дин бародарони шумо ҳастанд. Ва Мо оётро барои гурӯҳе, ки медонанд, возеҳ месозем.
12. Ва агар пас аз аҳд бастанашон савгандҳои хешро бишикананд ва дар дини шумо таъна зананд, пас, бо пешвоёни куфр корзор кунед; ба дурустӣ ки онҳоро аҳду паймоне нест; бошад ки онҳо бозмонанд.
13. Оё бо гурӯҳе, ки савгандҳои хешро шикастанд ва ҷалои ватан сохтани пайғамбарро қасд карданд, ҷанг намекунед? Ва онҳо аҳдшиканиро бо шумо нахустин бор ибтидо карданд. Оё аз онҳо мекунед? Агар мӯъмин ҳастед, пас, Худо ба он сазовортар аст, ки аз Вай битарсед.
14. Бо онҳо ҷанг кунед, то Худо онҳоро бо дасти шумо азоб кунад ва онҳоро расво созад; ва шуморо бар онҳо нусрат диҳад; ва ба синаҳои гурӯҳи мӯъминон шифо бахшад;
15. ва андӯҳи дили онҳоро дур кунад. Ва Худо бар ҳар ки хоҳад, ба раҳмат бозмегардад; ва Худо Донои Устуворкор аст.
16. Оё гумон кардед, ки гузошта шавед ва [дар ҳоле, ки] Худо ханӯз касонеро аз шумо мутамайиз насохтааст, ки чиҳод кардаанд ва ба ҷуз Худо ва пайғамбари Ӯ ва мӯъминон ҳеч дӯсти пинҳонӣ нагирифтаанд? Ва Худо ба он чи мекунед, Доно аст.
17. Мушриконро, ки бар худ ба куфр эътироф мекунанд, раво набошад, ки масҷидҳои Худоро обод созанд. Амалҳои онҳо ботил шуд; ва онҳо ҳамеша бошандаи оташанд.
18. Ҷуз ин нест, ки масҷидҳои Худоро касе иморат мекунад, ки ба Худо ва ба рӯзи охир имон овардааст ва намозро барпо медорад ва закотро медиҳад ва ба ҷуз аз Худо [аз касе] наметарсад. Пас, умед аст, ки ин ҷамоа аз роҳифтагон бошанд.
19. Оё об нӯшонидани ҳоҷиён ва обод сохтани Масҷиду-л-Ҳаромро ба амали касе монанд кардед, ки ба Худо ва рӯзи охир имон овардааст ва дар роҳи Худо чиҳод кардааст? Назди Худо баробар нестанд. Ва Худо ба гурӯҳи ситамкорон роҳ наменамояд.
20. Онон, ки имон оварданд ва ҳичрат карданд ва дар роҳи Худо бо амволу ҷони хеш чиҳод намуданд, назди Худо дар мартаба бузургтаранд; ва ин ҷамоа зафарёфтагон ҳастанд.
21. Парвардигорашон онҳоро ба раҳмат аз назди Худ ва хушнудӣ ва бӯстонҳои муҷда медиҳад, ки барои онҳо дар он ҷо неъматҳои доим

¹ Яъне: тобеи шахвати нафс шуданд, имонро тарк карданд.

бошад,

22. [дар ҳоле, ки] дар он чо ҳамеша [ҷовидон] бошанда ҳастанд. Ба дурустӣ ки музди бузург назди Худо аст.
23. Эй мӯъминон, агар падарону бародарони шумо куфрро бар имон ихтиёр кунанд, онҳоро дӯст магиред. Ва касоне аз шумо, ки бо онҳо дӯстӣ доранд, ҳамонҳо ситамкоронанд.
24. Бигӯ: «Агар падарони шумову писарони шумову занони шумову хешовандони шумо; ва он молҳое, ки онро касб кардаед; ва тичорате, ки аз касоди он метарсед; ва манзилҳое, ки онро писанд мекунед, назди шумо аз Худову расули Ӯ; ва аз ҷиҳод дар роҳи Ӯ дӯстдоштатар бошанд, пас, нигарон бошед, то он ки Худо уқубати Худро биёрад. Ва Худо ба гурӯҳи фосикон роҳ наменамояд».
25. Ба дурустӣ ки Худо шуморо дар ҷойҳои бисёр нусрат дод; ва низ рӯзи Ҳунайн, чун бисёриатон шуморо ба шигифт овард, пас, он бисёри чизеро аз шумо дафъ накард; ва замин – бо вучуди фароҳиаш – бар шумо танг шуд ва пушт дода баргаштед.¹
26. Сипас, Худо таскини Худро бар пайғамбар ва мӯъминон фурӯ фиристод ва лашкарҳоеро фурӯ фиристод, ки шумо онҳоро надидед; ва кофиронро азоб кард. Ва ин аст ҷазои кофирон!
27. Боз, баъд аз ин, Худо бар ҳар ки хоҳад, ба раҳмат бозмегардад;² ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
28. Эй мӯъминон, ҷуз ин нест, ки мушрикони палиданд, пас, баъд аз ин сол бояд ки ба Масциду-л-Ҳаром наздик нашаванд. Ва агар аз дарвешӣ метарсед,³ пас, Худо – агар хоҳад – шуморо аз фазли Худ тавонгар хоҳад сохт. Ба дурустӣ ки Худо Донои Дурусткор аст.
29. Аз аҳли Китоб ба касоне ҷанг кунед, ки ба Худо ва рӯзи охир имон намеоранд; ва он чиро, ки Худову пайғамбари Ӯ ҳаром кардаанд, ҳаром намешумурданд; ва дини дурустро ихтиёр намекунанд – то он, ки аз дасти худ, хор шуда, қизя бидиҳанд.
30. Ва яҳудиён гуфтанд, ки Узайр писари Худо аст ва насронӣён гуфтанд, ки Масеҳ писари Худо аст. Ин қавли онҳо аст, ки ба забонҳояшон [мегӯянд;⁴ ва онро] бо сухани қавме, ки пеш аз ин кофир шуданд,⁵ монанд мекунанд. Худо онҳоро лаънат кунад! Чӣ гуна баргардонида мешаванд?⁶
31. Донишмандону зоҳидони худ ва Масеҳ писари Марямро ба ҷуз Худо парвардигор гирифтанд; ва [ҳол он, ки ба чизе] фармуда нашудаанд, магар он ки Як Худоро ибодат кунанд, – ки ба ҷуз Вай ҳеч маъбуде

¹ Дар ғазваи Ҳунайн шикастгунае ба мусулмонон рӯй дода буд; баъд аз он Худои Таъоло нусрат дод. Ва ба ҷиҳати ёдрас кардани неъмат, ин оёт фиристод.

² Яъне: аз кофирон ба ҳар ки хоҳад, тавфики Исломи медиҳад.

³ Яъне: ба сабаби наомадани савдогарон.

⁴ Яъне: асле надорад.

⁵ Яъне: мушрикони, ки малоикаро духтарони Худо мегӯянд.

⁶ Яъне: аз роҳи дуруст.

нест; Вай аз он чи шарики ӯ муқаррар мекунад, Пок аст.

32. Мехоҳанд, ки нури Худоро ба даҳони худ фурӯ нишонанд.¹ Ва Худо қабул намекунад, магар он, ки нури Худро тамоm созад, агарчи кофирон нохуш шаванд.
33. ӯ Он аст, ки пайғамбари Худро ба ҳидоят ва дини рост фиристонд, то онро бар ҳамаи динҳо ғолиб кунад, агарчи мушрикони нохуш шаванд.
34. Эй мӯъминон, ба дурустӣ ки бисёре аз донишмандон ва зоҳидон(-и аҳли Китоб) амволи мардумонро ба ботил мехӯранд ва аз роҳи Худо бозмедоранд. Ва ононро, ки зару нукраро захира мекунад ва онро дар роҳи Худо харҷ наменамоянд,² ба азоби дарднок башорат деҳ –
35. ба рӯзе, ки бар он (мол) оташи дӯзах гарм карда шавад,³ пас, пешонию паҳлӯву пушти онҳо бо он доғ карда шавад; (гуфта шавад:) ин аст он чи, ки барои худ захира ниҳодед. Пас, он чиро, ки захира мекардед, бичашед!
36. Ба дурустӣ, шумораи моҳҳо назди Худо дар Китоби Худо, аз рӯзе, ки осмонҳову заминро офарид, дувоздаҳ моҳ аст. Аз он ҷумла чаҳор моҳи ҳаром аст.⁴ Ин аст дини дуруст. Пас, дар он чаҳор моҳ бар ҳештан ситам макунед.⁵ Ва бо ҳамаи мушрикони чанг кунед, чунон ки ки онҳо бо ҳамаи шумо чанг мекунад. Ва бидонед, ки Худо бо парҳезгорон аст.
37. Ҷуз ин нест, ки насӣ⁶ зиёдатӣ дар куфр аст, бо он кофирон гумроҳ гардонида мешаванд; он моҳро як сол ҳалол мешумурданд ва онро соли дигар ҳаром мешумурданд, то бо шумораи он чи, ки Худо ҳаром сохтааст, мувофиқат кунанд. Пас чизеро ҳалол созанд, ки Худо ҳаром сохтааст. Кирдорҳои бадашон барои онҳо ораста карда шудааст. Ва Худо ба қавми кофирон роҳ наменамояд.
38. Эй мӯъминон, шуморо чист, ки чун ба шумо гуфта мешавад: «Дар роҳи Худо берун оед», – гарон шуда ба сӯи замин майл мекунед? Оё дар ивази охират ба зиндагонии дунё ризоманд шудед? Пас, матои зиндагонии дунё дар баробари охират, ба ҷуз андаке, чизе нест.
39. Агар берун наоед, шуморо азоб кунад – азоби дарддиҳанда; ва ба ҷуз шумо қавмеро бадали шумо гирад; ва ба Худо ҳеҷ зиёне намерасонед. Ва Худо бар ҳама чиз Тавоно аст.
40. Агар пайғамбарро нусрат надидед (чӣ бок?) Ба дурустӣ ки Худо ӯро нусрат додааст: он гоҳ, ки кофирон ӯро дар ҳоли дуҷуми ду кас будан берун карданд; он гоҳ, ки ин ду кас дар ғор буданд; он гоҳ, ки

¹ Яъне: барои ботил нишон додани дин бо шубаҳот сухан мегӯянд.

² Яъне: закот намедиҳанд.

³ Яъне: дамида шавад.

⁴ Яъне: зулқаъда, зулҳиҷча, муҳаррам ва раҷаб.

⁵ Яъне: бо чанги ноҳақ.

⁶ Насӣ: 1) ба таъхир афкандани яке аз моҳҳои ҳаром ба моҳи дигар; 2) чанд рӯзро ба соли камарӣ афзуда, онро соли шамсӣ сохтан.

ёри худро¹ мегуфт: «Андӯх махӯр, ба дурустӣ ки Худо бо мост». Пас, Худо таскини Худро бар пайғамбар фурӯ фиристод; ва ба ӯ бо лашкарҳое, ки шумо онро надидед, қувват дод; ва сухани кофиронро фурӯтар сохт. Ва сухани Худо баланд аст; ва Худо Ғолиби Дурусткор аст.

41. Сабукбору гаронбор берун оед ва ба молу чони худ дар роҳи Худо ҷиход кунед; агар медонед, ин барои шумо беҳтар аст.
42. Агар нафъи қарибулҳусул ва сафари осон мебуд,² ба ту пайравӣ мекарданд. Валекин масофати роҳ ба онҳо дур намуд. Ва ба Худо савганд хоҳанд хӯрд, ки агар метавонистем, бо шумо берун меомадем. Хешро ҳалок мекунанд.³ Ва Худо медонад, ки онҳо дурӯғгӯянд.
43. Худо туро афв кунад, чаро ба онҳо рухсат додӣ? (Манъи рухсат) то он (вақт буд), ки ростгӯён ҳувайдо шаванд ва дурӯғгӯёнро бидонӣ.
44. Онон, ки ба Худо ва рӯзи охир имон овардаанд, (дар таҳаллуф) аз он, ки бо амволу чони хеш ҷиход кунанд, аз ту рухсат наметалабанд. Ва Худо ба парҳезгорон Доно аст.
45. Ҷуз ин нест, ки аз ту касоне рухсат металабанд, ки ба Худо ва рӯзи охир имон наовардаанд ва дилҳояшон шак овардааст; пас онҳо дар шаққи худ саргардон шудаанд.
46. Ва агар берун омадан мехостанд, барои он сомони сафарро муҳайё мекарданд. Валекин Худо барангехтани онҳоро нописанд дошт, пас, онҳоро аз ҳаракат боздошт. Ва гуфта шуд: «Бо нишинандагон бишинед».
47. Ва агар дар миёни шумо берун мешуданд, дар ҳаққи шумо чизе ба ҷуз ғасод намеафзуданд ва албатта, фитначӯён дар ҳаққи шумо, дар миёни шумо (маркаб) метохтанд.⁴ Ва аз онҳо дар миёни шумо суҳаншунавон ҳастанд.⁵ Ва Худо ба ситамкорон Доно аст.
48. Ҳамоно пеш аз ин [ҳам] фитнаро талаб карда буданд ва барои ту корҳоро [нагунсор] бигардониданд, то он ки (нусрати) ҳақ биёмад ва кори Худо ғолиб шуд ва онро нохоҳон буданд.
49. Ва аз онҳо касе ҳаст, ки мегӯяд: «Ба ман рухсат деҳ ва маро дар фитна маандоз».⁶ Огоҳ шав, ки онҳо дар фитна афтодаанд. Ба дурустӣ ки дӯзах ба кофирон фарогиранда аст.
50. Агар ба ту неъмате бирасад, онҳоро нохуш кунад ва агар ба ту мусибате бирасад, гӯянд: «Мо пеш аз ин маслиҳати худро ба даст овардем».⁷ Ва шодмон шуда бармегарданд.

¹ Яъне: Абӯбакри Сиддиқро (р)

² Яъне: он чи, ки ту ба он даъват мекуни.

³ Яъне: бо савганди дурӯғ.

⁴ Яъне: саъй дар фитна мекарданд.

⁵ Яъне: сухани онҳоро қабул мекунанд.

⁶ Яъне: маро дар билоди Рум мабаред, ки чамоли румиёнро дида мафтун хоҳам шуд.

⁷ Яъне: пинҳон ба душманон мувофиқат кардаем, ё аз сафар таҳаллуф намудаем, моро ҳеч бок нест.

51. Бигӯ: «Ба мо ба чуз он чи Худо барои мо навиштааст, ҳаргиз чизе нарасад. Ҷ Корсози мост. Ва мӯъминон бар Худо бояд ки таваккул кунанд».
52. Бигӯ: «Дар ҳаққи мо ба чуз яке аз ду чизи некӯро ихтиёр намебаред;¹ ва мо дар ҳаққи шумо интизор мекашем, ки Худо азобро аз назди Худ ё ба дасти мо ба шумо бирасонад. Пас, интизор кашед, ба дурустӣ ки мо низ бо шумо мунтазир ҳастем».
53. Бигӯ: «Хоҳ ба хушӣ ва хоҳ ба нохушӣ харҷ кунед: аз шумо ҳаргиз қабул карда нахоҳад шуд. Ба дурустӣ ки шумо қавми фосикон ҳастед».
54. Ва онҳоро чизе бознадошт аз он, ки харчашон аз онҳо қабул карда шавад, магар он, ки онҳо ба Худо ва расули Ҷ кофир шуданд; ва ба намоз намеоянд, магар дар ҳоле, ки онҳо коҳиланд ва харҷ намеку- нанд, магар дар ҳоле, ки онҳо нохоҳонанд.
55. Пас, молу фарзандонашон туро ба шигфти наорад; чуз ин нест, ки Худо меҳонад бо онҳо дар зиндагии дунё азоб кунадашон.² Ва [дар ҳоле, ки] онҳо кофир бошанд, ҷонашон барояд.
56. Ва ба Худо савганд меҳӯранд, ки онҳо аз ҷумлаи шумоанд. Ва онҳо аз шумо нестанд. Валекин онҳо ҷамоае ҳастанд, ки метарсанд.
57. Агар паноҳе, ё ғорҳое, ё даромадгоҳе биёбанд, шитобон ба он мутаваҷҷеҳ мешаванд.
58. Ва аз онҳо касе ҳаст, ки туро дар (тақсими) садақот айб мекунад. Пас, агар аз он ба онҳо дода шавад, хушнуд мешавад; ва агар дода нашавад, он гоҳ онҳо хашм мегиранд.
59. Ва агар онҳо ба он чи, ки Худову расули Ҷ ба онҳо додааст, ризо- манд мешуданду меғуфтанд: «Худо моро бас аст, Худо аз фазли Худ ба мо хоҳад дод – ва расули Ҷ [низ], ба дурустӣ ки мо ба сӯи Худо рағбаткунандагонем» – (беҳтар мебуд).
60. Чуз ин нест, ки садақаҳо барои фақирон ва бенавоён ва коркунон бар ҷамъи садақот; ва онон, ки дилҳояшон улфат дода мешавад³ ва барои харҷ кардан дар озодии бардаҳо ва барои вомдорон ва барои харҷ кардан дар роҳи Худо⁴ ва барои мусофирон аст; [ва он] ҳукми собитшуда аз назди Худо аст. Ва Худо Донои Дурусткор аст.
61. Ва аз онҳо касонеанд, ки пайғамбарро озор медиҳанду меғӯянд: «Вай сабукгӯш аст».⁵ Бигӯ: «Вай барои шумо сабукгӯши некӯ аст». (Гуфтаи) Худоро бовар дорад ва машварати мӯъминонро қабул ме- кунад ва барои аҳли имон аз шумо раҳмат аст. Ва барои онон, ки пайғамбари Худоро озор медиҳанд, азоби дарддиҳанда ҳаст.

¹ Яъне: фатҳ ё шаҳодат.

² Яъне: машаққати ҷамъи мол ва хифзи фарзандон ва таассуф бар он чи аз даст равад.

³ Яъне: заифу-л-Ислому.

⁴ Яъне: барои ҷиход.

⁵ Яъне: касе ҳар чи гӯяд, қабул мекунад.

62. Барои шумо ба Худо савганд мехӯранд, то шуморо ризоманд кунанд; ва агар мӯъмин ҳастанд, сазовортар он аст, ки Худову расули ӯро ризоманд созанд.
63. Оё намедонанд, ки ҳар кас бо Худову расули ӯ муҳолифат кунад, пас ҳамоно оташи дӯзах барои ӯ аст дар ҳоле, ки ӯ дар он ҷо ҷовидон аст. Ин расвоии бузург аст.
64. Мунофиқон аз он метарсанд, ки бар онҳо¹ сурае фуруд оварда шавад ва онҳоро ба он чи дар дилашон ҳаст, хабар диҳад. Бигӯ: «Масхара кунед. Ба дурустӣ, Худо падидорандаи чизе аст, ки аз он метарсед».
65. Агар аз онҳо суол кунӣ, мегӯянд: «Қуз ин нест, ки мо дар ҳазл шурӯъ менамудем ва бозӣ мекардем». Бигӯ: «Оё ба Худо ва оятҳои ӯ ва пайғамбари ӯ тамасхур мекардед?»
66. Узр мағӯед, ба дурустӣ ки шумо баъд аз имони худ² кофир шудед. Агар аз сари гурӯҳе аз шумо даргузарем, албатта, гурӯҳеро – ба сабаби он ки гунаҳкор буданд – азоб мекунем.
67. Баъзе аз мардони мунофиқ ва занони мунофиқ аз баъзеи дигаранд³ – ба кори нописандида мефармоянд ва аз кори писандида манъ мекунанд ва дастҳои худро мебанданд, Худоро фаромӯш карданд. Пас Худо онҳоро фаромӯш сохт. Ҳамоно, мунофиқон фосиқанд.
68. Худо ба мардони мунофиқ ва занони мунофиқ ва кофирон оташи дӯзахро ваъда додааст дар ҳоле, ки онҳо дар он ҷо ҳамеша бошанданд. Дӯзах барояшон бас аст; ва Худо онҳоро лаънат кардааст ва барои онҳо азоби доим аст,
69. – монанди онон, ки пеш аз шумо буданд. Онҳо аз шумо дар қувват зиёдтар ва дар амволу авлод бештар буданд. Онҳо ба насибаи хеш баҳраманд шуданд;⁴ ва шумо низ ба насибаи хеш баҳраманд шудед, ҳамчунон касоне, ки пеш аз шумо буданд, ба насибаи хеш баҳраманд шуданд; ва шумо ба ҳазл шурӯъ кардед, чунон ки онҳо ба ҳазл шурӯъ карданд. Амалҳои он ҷамоа дар дунёву охираат нобуд шуд ва он ҷамоа зиёнкоранд.
70. Оё ба онҳо хабари касоне, ки пеш аз онҳо буданд, наомадааст – қавми Нӯҳу Оду Самуд ва қавми Иброҳиму аҳли Мадяну аҳли Мӯътафикот? Пайғамбаронашон бо нишонаҳои равшан ба онҳо омаданд. Пас ҳаргиз [чунин] нашудааст, ки Худо бар онҳо зулм карда бошад, валекин онҳо бар хештан зулм мекарданд.
71. Ва баъзе мардони мӯъмин ва занони мӯъмина корсози баъзеи дигаранд: ба кори писандида мефармоянд ва аз кори нописандида манъ мекунанд ва намозро барпо медоранд ва закотро медиҳанд ва ба Худову расули ӯ фармонбардорӣ мекунанд. Худо бар ин ҷамоа раҳм

¹ Яъне: бар мусулмонон.

² Яъне: имон ба забони худ.

³ Яъне: ҳама монанди якдигаранд.

⁴ Яъне: аз дунё.

хоҳад кард. Ба дурустӣ ки Худо Ғолиби Дурусткор аст.

72. Худо ба мардони мӯъмин ва занони мӯъмин бӯстонхоеро ваъда кардааст, ки зери он ҷӯйҳо меравад, ҳамеша бошандаи он ҷоанд; ва [низ] – ҷойҳои покиза дар бихиштҳои поянда. Ва хушнудии Худо аз ҳама бузургтар аст; ин фирӯзии бузург аст.
73. Эй пайғамбар, бо кофирону¹ бо мунофиқон² чиҳод кун ва бар онҳо дуруштӣ кун. Ва ҷои онҳо дӯзах аст; ва вай бад ҷое аст.
74. Ба Худо савганд меҳӯранд, ки нагуфтаанд. Ва ҳамоно, сухани куфрро гуфтаанд ва баъди Исломи хеш кофир шудаанд; ва ба коре қасд карданд, ки онро наёфтанд.³ Ва онҳо чизеро инкор накарданд, магар онро, ки Худо аз фазли Худ ва расули Ӯ онҳоро тавонгар сохтанд. Пас, агар тавба кунанд, барои онҳо беҳтар бошад ва агар (аз тавба) баргарданд, Худо онҳоро дар дунёву охират ба азоби дарддиҳанда азоб мекунад. Ва барои онҳо дар замин ҳеҷ корсозе ва ҳеҷ ёридиҳандае нест.
75. Ва аз онҳо касоне ҳастанд, ки бо Худо аҳд бастаанд: «Агар аз фазли Худ моро бидиҳад, албатта, садақа диҳем ва аз некӯкорон бошем».
76. Пас, вақте ки онҳоро аз фазли Худ бидод, ба он бахилӣ карданд ва эърозкунон баргаштанд.
77. Пас, Худо нифокро дар дилашон, то рӯзе, ки бо Вай мулоқот кунанд, оқибати ҳолашон сохт – ба сабаби он, ки бо Худо – дар он чи бо Вай ваъда карда буданд, хилоф карданд ва ба сабаби он, ки дурӯғ мегуфтанд.
78. Оё надонистаанд, ки Худо пинҳонашон ва роз гуфтанашонро медонад ва он, ки Худо Донандаи ғайбҳо аст.
79. Онон, ки аз мӯъминон бо рағбат садақадихандаро дар садақот айб мекунанд ва низ ононро (айб мекунанд), ки ба ҷуз машаққати худ чизе намеёбанд⁴ ва бо онҳо тамасхур мекунанд – Худо бо он тамасхуркунандагон тамасхур мекунад; ва барои онҳо азоби дарддиҳанда ҳаст.
80. Барои онҳо омурзиш талаб кун, ё барои онҳо омурзиш талаб макун;⁵ агар [ҳам] барои онҳо ҳафтад бор омурзиш хоҳӣ, Худо онҳоро ҳаргиз наомурзад. Ин ба сабаби он аст, ки онҳо ба Худову расули Ӯ кофир шуданд. Ва Худо гурӯҳи фосиқонро роҳ наменамояд.
81. Вопасмондагон ба нишастани хеш – бар хилофи пайғамбари Худо, шодмон шуданд ва нописанд доштанд, ки бо амволу ҷони хеш дар роҳи Худо чиҳод кунанд ва (ба якдигар) гуфтанд: «Дар гармӣ берун маравед». Бигӯ: «Агар дармеёфтанд, оташи дӯзах дар гармӣ сахттар

¹ Яъне: бо шамшер.

² Яъне: бо забон.

³ Яъне: изои пайғамбарро.

⁴ Яъне: ба муздурӣ чизеро пайдо мекунанд ва садақа медиханд.

⁵ Яъне: ҳар ду сурат яқсон аст.

аст».

82. Пас, ба сазои он чи мекарданд, бояд ки андаке биханданд ва бисёр бигирянд.¹
83. Пас, агар Худо туро ба сӯи гурӯҳе аз онҳо бозорад ва онҳо аз ту барои берун омадан рухсат талабанд,² бигӯ: «Ҳаргиз бо ман берун нахоҳед омад ва ҳамроҳи ман бо ҳеч душмане ҷанг нахоҳед кард. Ба дурустӣ ки шумо бори аввал ба нишастан ризоманд шудед, пас, бо пасмондагон бинишинед!»
84. Ва ҳаргиз бар ҳеч яке аз онҳо, ки бимирад, намоз магузор ва бар гӯри вай маист. Ба дурустӣ ки онҳо ба Худову расули Ӯ кофир шуданд ва [вакте ки] мурданд, фосиқ буданд.
85. Ва амволу фарзандонашон туро ба шигифт наоранд. Чуз ин нест, ки Худо бо он меҳоҳад, ки онҳоро дар дунё уқубат кунад ва [дар ҳоле] рӯҳашон берун шавад, ки онҳо кофир бошанд.
86. Ва чун сурае (ба ин мазмун) фуруд оварда шавад, ки ба Худо имон оред ва ҳамроҳи расули Ӯ чиҳод кунед – аз [миёни] онҳо соҳибони тавоноӣ аз ту рухсат متابаланд ва гӯянд: «Моро бигузор, то бо нишастагон бошем».
87. Онҳо ба он розӣ шуданд, ки бо занони пасмонда бошанд; ва бар дилхояшон мӯҳр ниҳода шуд ва онҳо фаҳм намекунанд.
88. Лекин пайғамбар ва онон, ки бо ӯ имон оварданд, бо амволу ҷони худ чиҳод карданд; ва некиҳо аз они ин ҷамоа аст; ва ин ҷамоа растагоронанд.
89. Худо барояшон бӯстонҳое омода сохтааст, ки зери он ҷӯйҳо меравад дар ҳоле, ки дар он ҷо ҷовидонанд. Ин фирӯзии бузург аст.
90. Ва узргӯяндагон аз аъробийён³ омаданд, то ба онҳо рухсат дода шавад; ва онон, ки ба Худову расули Ӯ дурӯғ гуфтанд,⁴ [боз] нишастанд. Ва ба касоне аз онҳо, ки кофир шуданд, азоби дарддиҳанда хоҳад расид.
91. На бар нотавонон ва на беморон ва на бар онон, ки он чиро намеёбанд, ки харҷ кунанд – чун бо Худову расули Ӯ некроҳӣ кунанд – ҳеч гуноҳе нест.⁵ Бар некӯкорон ҳеч роҳи итоб нест. Ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
92. Ва на бар ононе [гуноҳ аст], ки чун пеши ту биёянд, то ту ба онҳо саворӣ диҳӣ ва [чун] ту гӯӣ: «Он чиро намеёбам, ки шуморо ба он савор кунам» – бозгарданд, дар ҳоле ки аз чашмхояшон ба чиҳати андӯх, ки он чиро намеёбанд, ки харҷ кунанд, ашк равон бошад.

¹ Яъне: хабари он аст, ки дар дунё хоҳанд хандид ва дар охират хоҳанд гирифт.

² Яъне: дар ҷанги дигар, барои ба даст овардани ғаниматҳо.

³ Яъне: арабҳои бодиянишин. Ин ҷамъи махсус аст ва мурод аз он арабҳои банӣ Тамим, банӣ Асад, Ғатафон ва атрофи Мадина аст, на тамоми аҳли бодия.

⁴ Яъне: дар изҳори Ислому.

⁵ Яъне: онҳое, ки дар ин оят номбар шуданд, маъзурони ҳақиқианд ва барои онҳо гуноҳе нест, ки ба чиҳод нараванд.

93. Чуз ин нест, ки роҳи итоб бар касоне аст, ки аз ту рухсат метаба-ланд, дар ҳоле ки онҳо тавонгаронанд; онҳо ба он розӣ шуданд, ки бо занони пасмонда бошанд; ва Худо бар дилҳояшон мӯҳр ниҳод; пас, онҳо намедонанд.
94. Чун ба сӯяшон бозоед, пеши шумо узрхоҳӣ кунанд. Бигӯ: «Узрхоҳӣ макунед, сухани шуморо бовар надорем, ҳамоно Худо моро ба баъзе хабарҳои шумо огоҳ сохтааст. Ва Худову расули Ӯ амали шуморо¹ хоҳанд дид; сипас шумо ба сӯи Донандаи ниҳону ошкоро бозгардо-нида мешавед; пас, шуморо ба он чи мекардед, хабар медиҳад».
95. Чун ба сӯяшон бозоед, пеши шумо ба Худо савганд хоҳанд хӯрд, то аз онҳо рӯй бигардонед.² Пас, шумо аз онҳо рӯй бигардонед, ҳамоно онҳо палиданд ва ҷои онҳо – ба сазои он чи мекарданд, дӯзах аст.
96. Барои шумо савганд меҳӯранд, то аз онҳо ризоманд шавед. Пас, агар шумо аз онҳо ризоманд шавед, ба дурустӣ ки Худо аз гурӯҳи фосиқон ризоманд нашавад.
97. Аъробиён³ дар куфру нифоқ сахттаранд;⁴ ва ба надонистани аҳкоми шариате, ки Худо бар пайғамбари Худ нозил кардааст; сазоворта-ранд. Ва Худо Донои Дурусткор аст.
98. Ва аз аъробиён касоне ҳастанд, ки он чизеро, ки харҷ мекунанд, то-вон мешуморанд ва дар ҳаққи шумо гардишҳои рӯзгорро интизор мекашанд; гардишҳои бад бар онҳо бод! Ва Худо Шунавои Доно аст.
99. Ва аз аъробиён касоне ҳастанд, ки ба Худо ва рӯзи охир имон мео-ранд ва он чизеро, ки харҷ мекунанд, сабаби қурбат назди Худо ва василаи дуои неки пайғамбар мешуморанд. Огоҳ бош, ба дурустӣ ки ин барои онҳо қурбат аст. Худо онҳоро дар раҳмати Худ дохил хоҳад кард. Ҳамоно Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
100. Ва сабқаткунандагони нахустин аз муҳочирону ансор ва онон, ки ба некӯкорӣ ба онҳо пайравӣ карданд – Худо аз ин ҷамоа хушнуд шуд ва онҳо аз Вай хушнуд шуданд; ва барои онҳо бӯстонҳое омода сохтааст, ки зери он ҷӯйҳо меравад; [онҳо] дар он ҷо ҳамеша ҷовидонанд. Ин фирӯзии бузург аст.
101. Ва онон аз аъробиён, ки гирдогирди шумоанд, мунофиқонанд ва баъзе аз аҳли Мадина бар нифоқ хӯ гирифтаанд: ту онҳоро намедонӣ; Мо онҳоро медонем; ва онҳоро ду бор азоб хоҳем кард.⁵ Сипас, ба сӯи азоби бузург гардонида мешаванд.
102. Ва дигарон ҳастанд, ки ба гуноҳони худ иқрор карданд; амали нек-ро бо амали дигар, ки бад аст, омехтанд. Наздик аст, ки Худо ба

¹ Яъне: дар дунё.

² Яъне: аз итобу сарзаниши онҳо рӯй бигардонед.

³ Ниг.: ояти 9:90.

⁴ Яъне: нисбат ба аҳли шаҳр.

⁵ Яъне: дар миёни мусулмонон хор шаванд ва дар амволу авлод офатҳо бинанд.

рахмат ба онҳо бозгардад. Ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.

103. Аз амволашон закот бигир, то ба он онҳоро пок созию бобаракат кунӣ; ва бар онҳо дуои хайр кун. Ба дурустӣ ки дуои ту барои онҳо сабаби оромиш аст. Ва Худо Шунавои Доно аст.
104. Оё надонистаанд, ки Худо Он аст, ки аз бандагони Худ тавба қабул мекунад ва садақотро мегирад; ва ҳамин Худо аст, ки Тавбапазирандаи Меҳрубон аст.
105. Ва бигӯ: «Амал кунед, пас Худову расули ӯ ва мӯъминон амали шуморо хоҳанд дид; ва ба сӯи Донандаи пинҳону ошкоро баргардонидани хоҳед шуд. Он гоҳ шуморо ба он чи мекардед, хабар медиҳад».
106. Ва дигарон ба фармони Худо мавқуф дошта шудаанд: ё ин ки онҳоро азоб мекунад, ё ба онҳо ба раҳмат бозмегардад. Ва Худо Донои Дурусткор аст.
107. Ва (аз онҳо) касонеанд, ки барои зиён расонидан ва ба ҷихати куфр ва барои тафриқа афкандан миёни мӯъминон ва камингоҳ сохтан барои онон, ки пеш аз ин бо Худову расули ӯ ҷанг кардаанд, масҷид сохтаанд; ва, албатта, савганд хӯранд, ки ба ҷуз кори некӯ ҷизеро нахостаем. Ва Худо гувоҳӣ медиҳад, ки онҳо дурӯғгӯ ҳастанд.
108. Он ҷо ҳаргиз маист. Ҳар оина масҷиде, ки аз рӯзи аввал бар (нияти) тақво бунёд ниҳода шудааст, сазовортар аст, ки он ҷо [ба намоз] биистӣ. Дар он ҷо мардоне ҳастанд, дӯст медоранд, ки пок шаванд. Ва Худо пок бошандагонро дӯст медорад.
109. Оё касе, ки иморати худро бар тарскорӣ аз Худо ва хушнудии ӯ бунёд ниҳодааст, беҳтар аст, ё касе, ки иморати худро бар каронаи замини рӯдхӯрдаи наздик ба афтодан бунёд ниҳодааст, ки пас, бо соҳиби худ дар оташи дӯзах афтад? Ва Худо гурӯҳи ситамкоронро роҳ наменамояд.¹
110. Иморате, ки онҳо бунёд кардаанд, ҳамеша сабаби шак дар дилҳояшон бошад, магар он ки дилҳояшон пора-пора карда шавад. Ва Худо Донои Дурусткор аст.
111. Ба дурустӣ ки Худо аз мӯъминон – ба ивази он, ки биҳишт онҳоро бошад – ҷонҳояшон ва молҳояшонро харидааст; дар роҳи Худо ҷанг мекунанд, пас мекушанду кушта мешаванд – ваъдаест ба ҳақиқат дар Тавроту Инҷилу Қуръон, ки бар Худо лозим аст. Ва кист вафоқунандатар аз Худо ба аҳди хеш? Пас, ба ин фурӯхтани худ, ки ба он муомила кардед, шодмон бошед. Ва ин аст фирӯзии бузург.
112. (Онҳо) тавбақунандагонанд, ибодатқунандагонанд, ҳамдгӯяндагонанд, (дар роҳи Худо) сафарқунандагонанд,² рукӯъ ва

¹ Иморат сохтан бар асоси тақво киноят аст аз ихлос дар аъмол; ва иморат сохтан бар каронаи рӯдхӯрда киноят аст аз риё ва мағрурӣ дар аъмол.

² Ин калима ба маънои «рӯзадоронанд» низ тафсир шудааст.

сачдакунандагонанд, ба кори писандида фармойндагонанд ва аз но-писандида манъкунандагонанд ва аҳкоми Худоро нигоҳдорандагонанд; ва мӯъминонро мужда дех.

113. На пайғамбар ва на мӯъминонро раво набувад, ки барои мушрикони, агарчи хешӣ дошта бошанд – баъд аз он, ки ба онҳо зоҳир шуд, ки он гурӯҳ бошандагони дӯзах ҳастанд – талаби омурзиш кунанд.
114. Ва омурзиш хостани Иброҳим барои падари худ ба ҷуз аз ҷихати ваъдае набуд, ки бо вай карда буд. Пас, чун барои Иброҳим равшан шуд, ки вай душмани Худо аст, аз вай безор шуд. Ҳамоно Иброҳим нармдили бурдбор буд.
115. Ва [ҳаргиз] Худо [чунон] нест, ки – баъд аз он, ки қавмеро роҳ намуда бошад – онҳоро гумроҳ кунад,¹ то он ки барои онҳо он чиро возеҳ созад, ки аз он парҳез кунанд.² Ба дурустӣ ки Худо ба ҳар чиз Доно аст.
116. Ҳамоно подшоҳии осмонҳову замин аз они Худо аст; зинда мекунад ва мемиронанд; ва шуморо ба ҷуз Вай ҳеч корсозею ёридиҳандае нест.
117. Ба дурустӣ, Худо бар пайғамбар ва он муҳочирону ансор, ки дар вақти тангдастӣ ба вай пайравӣ карданд – баъд аз он ки наздик буд дили гурӯҳе аз онҳо аз ҷой биравад – ба раҳмат бозгашт. Сипас бар онҳо ба раҳмат бозгашт; ҳамоно Вай бар онҳо Бахшояндаи Меҳрубон аст.
118. Ва бар он се касе,³ ки мавқуф дошта шуданд, то он ки замин – бо вучуди фарохӣ – бар онҳо танг шуд ва ҷонашон бар онҳо танг шуд ва донистанд, ки ҷуз ба сӯи Худо аз Ё паноҳе нест, сипас Худо ба раҳмат бар онҳо бозгашт, то онҳо рӯҷӯ кунанд. Ба дурустӣ ки Худо Тавбапазирандаи Меҳрубон аст.
119. Эй мӯъминон, аз Худо битарсед ва бо ростгӯён бошед.
120. Аҳли Мадина ва аз аъробиён ононро, ки гирдогирди онҳо ҳастанд, лоиқ набуд, ки аз ҳамроҳии расули Худо бозпас монанд ва набояд ки аз (зоти) расули Худо эъроз карда, дар ҳифзи хеш рағбат кунанд. Ин ба сабаби он аст, ки ба онҳо дар роҳи Худо ташнагию ранҷу гуруснагӣ намерасад ва пой худро ба ҷое намегузоранд, ки кофиронро ба хашм орад ва аз душман ҳеч дастбурде ба даст намеоранд, магар он ки барои онҳо ба сабаби он амали солах навишта шавад. Ба дурустӣ ки Худо музди некӯкоронро зоеъ намекунад.
121. Ва ҳеч харҷеро – андаке ё бисёре – харҷ намекунанд ва ҳеч водиеро тай намекунанд, магар он ки барои онҳо (амали солах) навишта ша-

¹ Яъне: қавмеро аз ҷумлаи гумроҳон намешуморад.

² Яъне: то пайғамбар наояд ва таблиғ накунад.

³ Дар ин оят ишора ба се тан аст: Каъб ибни Молик, Ҳилол ибни Умайя ва Мирора ибни ар-Рабиъ, ки аз ширкат дар ғазваи Табук бе узр ақиб монданд. Ва баъд сидқан тавба карданд ва тавбаи онҳо баъд аз панҷоҳ рӯз пазируфта шуд.

вад, то Худо онҳоро некӯтар аз он чи мекарданд, чазо диҳад.

122. Ва мӯъминонро мумкин нест, ки ҳама якҷоя [ба ғазо] бароянд. Пас, чаро чанд кас аз ҳар ҷамъе аз онҳо берун наоянд [ва дигарон боқӣ бимонанд], то дар дин донишманд шаванд ва чун ба сӯи қавми худ бозоянд, онҳоро бим кунанд? Бувад ки онҳо битарсанд.
123. Эй мӯъминон, ба касоне аз кофирон, ки назди шумоанд, ҷанг кунед. Ва бояд ки кофирон дар шумо дуруштиро ёбанд; ва бидонед, ки Худо бо парҳезгорон аст.
124. Ва аз мунофиқон касе ҳаст, ки чун сурае фуруд оварда шавад, мегӯяд: «Ин сура дар ҳаққи кадом яке аз шумо имонро афзун кардааст?» Аммо дар ҳаққи аҳли имон, дар ҳақиқат, имонро зиёда кардааст; ва онҳо шодмон мешаванд.
125. Ва аммо дар ҳаққи онон, ки дар дилҳояшон беморист – палидиرو ҳамроҳи палидиашон зиёда кардааст; ва онҳо дар ҳоле ки кофир буданд, мурданд.
126. Оё намебинанд, ки онҳо дар ҳар сол як ё ду бор укубат карда мешаванд?¹ Боз ҳам онҳо тавба намеkunанд ва панд намегиранд.
127. Ва чун сурае фуруд оварда шавад,² баъзеи онҳо [аз ҷиҳати шармандагӣ] ба баъзе назар кунанд [ва гӯянд]: «Оё касе шуморо мебинанд?» Сипас бозгарданд; Худо дилҳояшонро бозгардондааст, ба сабаби он ки онҳо гурӯҳе ҳастанд, ки намедонанд.
128. Ҳамоно пайғамбаре аз худи шумо ба шумо омадааст, ранҷи шумо бар вай душвор аст, бар [ҳидоятӣ] шумо ҳарис аст, ба мӯъминон бахшояндаи меҳрубон аст.
129. Пас, агар бозгарданд,³ бигӯ: «Худо маро бас аст, ба ҷуз Вай ҳеч маъбуде нест, бар Вай таваккул кардам; ва Ё Худованди Арши Бузург аст».

10. Сураи Юнус

Дар Макка нозил шуд ва он яксаду нӯҳ оят ва ёздаҳ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Алиф. Лом. Ро. Ин оятҳои Китоби боҳикмат аст.
2. Оё мардумонро аҷабе шуд, ки ба сӯи марде аз онҳо ваҳй фиристодем, ки мардумонро бим кун ва мӯъминонро ба он башорат деҳ, ки барои онҳо назди Парвардигорашон пояи дуруст ҳаст? Кофирон гуфтанд: «Ба дурустӣ ки ин шахс ҷодугари ошкоро аст».

¹ Яъне: бо бемориҳо ва мусибатҳо.

² Яъне: сурае, ки дар вай баёни нифоқи онҳо бошад.

³ Яъне: ба хонаҳои худ.

3. Ҳамоно Парвардигори шумо Худоест, ки осмонҳову заминро дар шаш рӯз офарид, сипас бар Арш мустақар шуд; корро тадбир мекунад; ҳеҷ шафоаткунандае нест, магар баъди дастурии Вай. Ин аст Худо – Парвардигори шумо. Пас, Ӯро бипарастед. Оё панд намегиред?
4. Бозгашти ҳамаи шумо якҷо ба сӯи Ӯст. Ба ин ваъдаи дуруст Худо ваъда кардааст. Ба дурустӣ ки Вай аз бози аввал халқро офарид, сипас онро дигар бор [эхё] мекунад, то ононро, ки имон овардаанд ва корҳои шоиста кардаанд, ба инсоф ҷазо диҳад. Ва барои онон, ки кофир шуданд, ошомидание аз оби гарм ва азоби дарддиҳанда ҳаст – ба сабаби он, ки кофир буданд.
5. Ӯ Он [Худой] аст, ки офтобро дурахшанда ва мохро равшан сохт ва барои моҳ манзилҳоро муайян кард, то шумори солҳо ва ҳисобро бидонед. Худо инро ҷуз ба тадбири дуруст наофаридааст; нишонаҳоро барои гурӯҳе, ки медонанд, баён мекунад.
6. Ба дурустӣ, дар омадурафти шабу рӯз ва дар он чи Худо дар осмонҳову замин офаридааст, барои гурӯҳе, ки парҳезгорӣ мекунаанд, нишонаҳое ҳаст.
7. Ҳамоно, онон, ки мулоқоти Моро умед надоранд ва ба зиндагонии дунё хушнуд шудаанд ва ба он ором гирифтаанд ва онон, ки аз нишонаҳои Мо беҳабаранд,
8. ҷои ин ҷамоа ба сабаби он чи амал мекарданд, оташ аст.
9. Ҳамоно, онон, ки имон овардаанд ва корҳои шоиста кардаанд, Парвардигорашон – ба сабаби имонашон – онҳоро роҳ менамояд;¹ дар бӯстонҳои неъмат, зери онҳо ҷӯйҳо меравад.
10. Дар он ҷо дуояшон: «Субҳонака-л-Лоҳумма»² бошад ва дурудашон (ба якдигар) «салом» бувад; ва ниҳояти дуояшон он аст, ки «Ҳамд Худойро – Парвардигори оламиён».
11. Ва агар Худо ба мардумон – монанди он ки онҳо неъматро зуд металабанд, сахтиро зуд мерасонид, дар ҳаққи онҳо аҷалашон ба анҷом расонида мешуд. Пас, ононро, ки ба мулоқоти Мо умед надоранд, мегузорем, то дар бериҳои хеш саргардон бошанд.
12. Ва чун ба одамӣ ранҷе бирасад, бар паҳлӯ хуфта, ё нишаста, ё истода ба ҷониби Мо дуо мекунад; пас, он гоҳ, ки ранҷи ӯро аз вай бардорем, меравад, гӯё, ки Моро ба дафъ кардани ранҷе, ки ба ӯ расида буд, нахондааст. Ҳамчунин, барои аз ҳад гузарандагон он чи мекарданд, ороста шуд.
13. Ва ба дурустӣ ки Мо [аҳли] қарнҳоро пеш аз шумо ҳалок кардаем – он ҳангом ки ситам карданд ва пайғамбаронашон бо нишонаҳои равшан ба онҳо омаданд ва онҳо ҳаргиз омодаи он набуданд, ки

¹ Яъне: ба мақомоти наҷот.

² Яъне: покӣ Турост, Бор Худоё.

имон оранд. Гурӯҳи гуноҳкоронро ҳамчунин чазо медиҳем.

14. Сипас, шуморо дар замин, пас аз онҳо, ҷонишин сохтем, то бибинем, ки чӣ гуна кор мекунад.
15. Ва чун оёти возеҳ омадаи Мо бар онҳо хонда шавад, онон, ки ба мулоқоти Мо умед надоранд, гӯянд: «Қуръоне ба ҷуз ин биёр, ё ўро тағйир кун».¹ Бигӯ: «Маро раво набувад, ки онро аз ҷониби худ тағйир кунам, ба ҷуз он чи ба сӯи ман ваҳй фиристода шудааст, ба чизе пайравӣ намекунам; ба дурустӣ ки ман – агар нофармонии Парвардигори худ кунам, аз азоби бузург метарсам».
16. Бигӯ: «Агар Худо меҳост, ман онро бар шумо намехондам ва Худо шуморо ба он хабардор намекард. Ҳамоно ман пеш аз ин умре дар миёни шумо мондаам, оё [ба ақл] дарнамеёбед?»
17. Пас, кист ситамкортар аз касе, ки бар Худо дурӯғро барбандад, ё оёти Вайро дурӯғ шуморад? Ҳар оина, гуноҳкорон растагор намешаванд.
18. Ва ба ҷуз Худо чизеро мепарастанд, ки онҳоро зарар намекунад ва ба онҳо суд намерасонад; ва мегӯянд: «Инҳо шафоаткунандагони мо назди Худоанд». Бигӯ: «Оё Худоро ба он чи хабардор мекунад, ки дар осмонҳо ва замин онро намедонад? Покӣ Вайрост ва Ё аз он ки шарик муқаррар мекунанд, Бартар аст».
19. Ва мардумон ба ҷуз як уммат² [чизи дигар] набуданд, пас ихтилоф карданд. Ва агар калимае намебуд, ки собиқ аз Парвардигори ту содир шудааст, дар миёни онҳо дар он чи ихтилоф доранд, файсала карда мешуд.
20. Ва мегӯянд: «Чаро аз Парвардигори вай нишонае бар ин пайғамбар фурӯ фиристода нашудааст?» Бигӯ: «Ҷуз ин нест, ки илми ғайб аз они Худо аст; пас интизор баред, ҳамоно ман ба шумо аз мунтазиронам».
21. Ва чун ба мардум пас аз сахтие, ки ба онҳо расида буд, раҳмате бичашонем, ногаҳон онҳо дар нишонаҳои Мо бадандешӣ кунанд.³ Бигӯ: «Худо дар бадандешӣ зудтар аст». Ба дурустӣ ки фиристодагони Мо он чиро, ки бадандешӣ мекунад, менависанд.
22. Ё Он [Худой] аст, ки шуморо дар хушкӣю дар дарё равон мекунад, то вақте ки дар киштиҳо бошед; ва киштиҳо бо саворони худ ба боди хуш равон шуданд ва онҳо ба он (боди мувофиқ) шодмон шуданд. Ногаҳон бод тунд ба он киштиҳо бирасад ва мавҷ аз ҳар ҷо ба онҳо биёяд ва бидонанд, ки аз ҳар сӯ гирифта гаштаанд; ба Худо – ибодатро барои Ё холис карда – дуо кунанд, ки: «Агар моро аз бало халос кунӣ, аз шукргузорандагон бошем».

¹ Яъне: то ба ақидаҳои ботили онҳо мувофиқ бошад.

² Яъне: бар тавҳиду миллати Иброҳимӣ.

³ Яъне: ба куфрони неъмат.

23. Пас, чун онҳоро халос сохт, ногаҳон онҳо дар замин ба ноҳақ бироҳӣ мекунад. Эй мардумон, ҷуз он нест, ки бироҳии шумо зиён бар чони шумо аст, баҳрае [аз] зиндагонии дунё (ёфтед), сипас бозгашти шумо ба сӯи Мост, пас шуморо ба он чи мекардед, хабардор мекунем.
24. Ҷуз он нест, ки васфи зиндагонии дунё монанди обе аст, ки онро аз осмон фуруд овардем, пас, ба сабаби вай рӯидагии замин – аз он чи мардумон ва чаҳорпоён мехӯранд – дар ҳам омехт, то вақте ки замин перояи худро фаро гирифтунда ороста шуд. Ва сокинони он замин гумон карданд, ки дар (нафъ бурдан аз) он тавоноанд; ногаҳон дар шаб, ё дар рӯз фармони Мо ба замин биёмад; пас, онро зироати аз бех бурида гардонидем; гӯё дирӯз ҳеч набуд. Ҷамчунин нишонаҳоро барои гурӯҳе, ки андеша мекунад, баён мекунем.
25. Ва Худо ба сӯи сарои саломатӣ мехонад ва ҳар киро хоҳад, ба сӯи роҳи рост далалат мекунад.
26. Барои онон, ки некӯкорӣ карданд, ҳолате нек ва зиёда бар он¹ бошад ва рӯи онҳоро ҳеч сиёҳӣ ва ҳеч хорӣ напӯшад. Ин ҷамоа аҳли бихиштанд; онҳо он ҷо ҷовид бошанд.
27. Ва барои онон, ки кирдорҳои бад ба амал оварданд, ҷазои бадӣ мисли он аст; ва онҳоро хорӣ бипӯшонад ва барои онҳо ҳеч паноҳдиҳандае аз Худо набошад; гӯё рӯйҳои онҳо бо пораҳои шаби торик пӯшонида шудааст. Ин ҷамоа аҳли оташанд; онҳо он ҷо ҷовид бошанд.
28. Ва (битарсед аз) рӯзе, ки ҳамаи онҳоро якҷо барангезем, сипас ба мушрикон гӯем: «Шумо ва онон, ки шумо онҳоро шарикӣ Худо сохтаед, ба ҷои худ биистед!» Пас, миёни онҳо ҷудой андозем. Ва шариконашон гӯянд: «Шумо моро намепарастидед.
29. Пас, Худо миёни мо ва миёни шумо Гувох бас аст. Ба дурустӣ ки мо аз парастии шумо беҳабар будем».
30. Он ҷо ҳар шахсе он чи пеш фиристода буд, дарёбад ва [ҳама] ба сӯи Худо – Молики ҳақиқиашон гардонида шаванд ва он чи ифтиро мекарданд, аз онҳо гум гардад.
31. Бигӯ: «Кӣ шуморо аз ҷониби осмону замин рӯзӣ медихад? Оё кист, ки гӯшу чашмҳоро молик бошад?² Ва кист, ки зиндари аз мурда берун орад ва мурдари аз зинда берун орад?³ Ва кист, ки корро тадбир кунад?» Хоҳанд гуфт: «Худо аст». Бигӯ: «Оё ҳазар намекунед?»
32. Пас, Ин Худо аст – Парвардигори ҳақиқии шумо. Пас, баъди ростӣ ба ҷуз гумроҳӣ чист? Пас, аз кучо гардонида мешавед?
33. Ҷамчунин қазои Парвардигори ту бар ин фосикон собит шуд, ки онҳо имон наоранд.

¹ Яъне: дидани Худои Таъоло.

² Яъне: Холиқи гӯшу чашм бошад.

³ Яъне: ҳайвонро аз нутфа ва нутфаро аз ҳайвон.

34. Бигӯ: «Оё аз шарикони шумо касе ҳаст, ки аз бози аввал халқро биофарад, боз онро дубора [эхё] кунад?» Бигӯ: «Худо ба аввал халқро меофарад, боз онро дубора [эхё] мекунад. Пас, аз кучо баргардонида мешавед?»
35. Бигӯ: «Оё аз шарикони шумо касе ҳаст, ки ба сӯи ҳақ роҳ намояд?» Бигӯ: «Худо ба сӯи ҳақ роҳ менамояд. Пас, оё касе, ки ба сӯи ҳақ роҳ намояд, ба он лоиқтар аст, ки пайравӣ карда шавад, ё касе, ки худ роҳ намеёбад, магар он вақт, ки вайро роҳ намуда шавад? Пас, шуморо чист? Чӣ гуна ҳукм мекунад?»
36. Ва бештари онҳо ба чуз гумон [чизеро] пайравӣ намекунанд. Ба дурустӣ ки гумон аз маърифати ҳақ чизеро кифоят намекунад. Ҳамоно Худо ба он чи мекунанд, Доно аст.
37. Ва чунин нест, ки ин Қуръон ба ғайр аз ҳукми Худо [аз сӯи касе] барбофта шавад, валекин он чиро бовардоранда аст, ки пеш аз вай аст ва баёни шариате аст, ки (барои мардумон) навишта шуд; дар он ҳеч шубҳае нест; аз Парвардигори оламиён аст.
38. Оё мегӯянд: «Онро барбастааст»? Бигӯ: «Агар ростгӯ ҳастед, пас, сурае монанди он биёред ва ба чуз Худо ҳар киро тавонед, бихонед».
39. Балки он чизеро, ки ба дониши он фаро нарасидаанд ва ҳанӯз мисдоқи ваъдаи он наомадааст, дурӯғ шумурданд. Касоне, ки пеш аз онҳо буданд, ҳамчунин дурӯғ доштанд. Пас бинигар, ки оқибати ситамкорон чӣ гуна шуд.
40. Ва аз онҳо касе ҳаст, ки ба он имон меорад ва аз онҳо касе ҳаст, ки ба он имон намеорад; ва Парвардигори ту ба муфсидон Донотар аст.
41. Ва агар туро ба дурӯғ нисбат кунанд, бигӯ: «Амали ман аз они ман аст ва амали шумо аз они шумо аст. Шумо аз он чи ман мекунам, безоред ва ман аз он чи шумо мекунад, безорам».
42. Ва аз онҳо касе ҳаст, ки ба сӯи ту гӯш мениҳад. Оё ту каронро мешунавонӣ – ва агарчи [бо ақл] дар намеёбанд?¹
43. Ва аз онҳо касе ҳаст, ки ба сӯи ту менигарад. Оё ту кӯронро роҳ менамоӣ – ва агарчи намебинанд?
44. Ба дурустӣ ки Худо бар мардумон ҳеч ситам намекунад, валекин мардумон бар хештан ситам мекунанд.
45. Ва рӯзе, ки Худо онҳоро барангезад, гӯё ки ба чуз соате аз рӯз диранг накарда буданд; якдигарро мешиносанд. Ҳамоно онон, ки мулоқоти Худоро дурӯғ доштанд, зиёнкор шуданд ва роҳёфта набуданд.
46. Ва агар баъзеи он чиро, ки ба онҳо ваъда мекунем, ба ту бинамоёнем ё туро бимиронем, (ба ҳар ҳол) бозгашти онҳо ба сӯи Мо аст. Боз, Худо бар он чи мекунанд, Огоҳ аст.

¹ Яъне: онҳо монанди карону кӯронанд.

47. Ва ҳар умматеро пайғамбарест ҳаст. Пас, чун пайғамбарашон омад, миёни онҳо ба инсоф файсала карда шавад; ва бар онҳо ситам карда нашавад.¹
48. Ва мегӯянд: «Агар ростгӯ ҳастед, ин ваъда кай бошад?»
49. Бигӯ: «Барои худ зиёне ва суде [расонида] наметавонам, магар он чи Худо хостааст. Ҳар гурӯҳеро меоде ҳаст, чун меодашон биёяд, пас на соате таъхир кунанд ва на сабақат кунанд».
50. Бигӯ: «Оё мебинед: агар азоби Ӯ ба шумо шабонгоҳ ё ба рӯз биёяд, (ба ҳар ҳол) ин гуноҳкорон аз он (азоб) чӣ чизро ба шитоб металабанд?»
51. Боз, оё вақте ки воқеъ шавад, ба он имон меоред?» (Он гоҳ гуфта шавад:) «Оё акнун (имон овардед)? Ва пеш аз ин онро ба шитоб металабидед?»²
52. Сипас ба ситамкорон гуфта шавад: «Азоби ҷовидро бичашед, шумо ҷуз ба он чи мекардед, ҷазо дода намешавед».
53. Ва аз ту мепурсанд: «Оё ин ваъда дуруст аст?» Бигӯ: «Оре, қасам ба Парвардигорам, ҳар оина вай дуруст аст ва шумо очизкунанда нестед».
54. Ва агар он чи дар замин аст, аз онҳо ҳар нафси ситамкунанда бошад, албатта, онро фидяи худ диҳад. Ва чун азобро бинанд, пӯшида пушаймонӣ кунанд; ва миёни онҳо ба адл файсала карда шавад ва бар онҳо ситам карда нашавад.
55. Огоҳ бош, ба дурустӣ, он чи дар осмонҳо ва замин аст, аз онҳо Худо аст. Огоҳ бош, ба дурустӣ ки ваъдаи Худо рост аст. Валекин бештари онҳо намедонанд.
56. Ӯ зинда мекунад ва мемиронад ва ба сӯи Вай бозгардонида мешавед.
57. Эй мардумон, аз Парвардигоратон барои шумо панде ва барои он иллоте, ки дар синаҳо аст, шифое ва барои мӯъминон роҳ намудане ва бахшоише омадааст.
58. Бигӯ: «Ба фазли Худо ва ба раҳмати Ӯ ба ин чизҳо бояд ки шодмон шаванд. Ин аз он чи, ки ҷамъ мекунанд, беҳтар аст».
59. Бигӯ: «Оё чизеро дидед, ки Худо барои шумо аз чинси рӯзӣ фуруд овардааст, пас, баъзеи онро ҳаром ва баъзеи онро ҳалол сохтед?» Бигӯ: «Оё Худо ба шумо иҷозат додааст, ё бар Худо дурӯғ мебандед?»
60. Ва ба рӯзи қиёмат гумони онон, ки бар Худо дурӯғро мебанданд, чист?³ Ба дурустӣ ки Худо бар мардумон соҳиби фазл аст, валекин бештари онҳо сипосдорӣ намекунанд.
61. Ва ту дар ҳеч шугле намебошӣ; ва ҳеч ояти аз тарафи Худо омадаро

¹ Яъне: пайғамбарон ва пайравони онҳо наҷот ёбанд ва кофирон ҳалок шаванд.

² Яъне: ба истехзо ва такзиб.

³ Яъне: Худо ба онҳо дар рӯзи қиёмат чӣ хоҳад кард.

намехонӣ; ва шумо ҳеҷ кореро намекунед, магар он ки чун дар он дармеод, бар шумо Ниғаҳбон ҳастем. Ва ҳамсанги заррае дар замин ва дар осмон [чизе] аз Парвардигори ту пӯшида намешавад ва чизе хурдтар ва бузургтар аз он нест, магар он ки дар Китоби равшан навишта шудааст.

62. Огоҳ бош, ба дурустӣ ки бар дӯстони Худо ҳеҷ тарс нест ва онҳо андӯҳгин нашаванд –
63. онон, ки имон оварданд ва тақво мекарданд.
64. Барои онҳо дар зиндагонии дунё башорат ва дар охираат башорат аст. Суханони Худоро ҳеҷ табдиле нест. Ин (башорат) ҳамон фирӯзии бузург аст.
65. Ва суҳанонашон туро ғамгин накунад; ба дурустӣ ки ҳама ғалаба якҷо аз онҳо Худо аст; ӯ Шунавои Доно аст.
66. Огоҳ бош, ҳар ки дар осмонҳо ва ҳар ки дар замин аст, ҳамонро, аз онҳо Худо аст; ва онон, ки ба ҷуз Худо шариконро парастид мекунанд, [ононро] пайравӣ намекунанд; ба ҳақиқат, пайравӣ намекунанд, магар гумонро; ва [чизе] ба ҷуз дурӯғ намегӯянд.
67. ӯ Он [Худой] аст, ки барои шумо шабро сохт, то дар он ором гиред ва рӯзро равшан сохт. Ба дурустӣ ки дар инҳо нишонаҳо барои гурӯҳе аст, ки мешунаванд.
68. (Кофирон) гуфтанд: «Худо фарзанд гирифтааст». ӯ Пок аст; ӯ Бениёз аст; он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст, аз онҳо ӯст. Назди шумо бар ин ҳеҷ ҳуҷҷате нест. Оё бар Худо [чизеро] мегӯед, ки онро намедонед?
69. Бигӯ: «Ҳамонро касоне, ки бар Худо дурӯғро бармебанданд, растагор намешаванд».
70. (Барои онҳо) баҳрамандагӣ дар дунё аст; сипас бозгашти онҳо ба сӯи Мост; пас, ба сабаби он ки куфр мекарданд, ба онҳо азоби сахтро мечашонем.
71. Ва бар онҳо хабари Нӯҳро бихон, чун ба қавми худ гуфт: «Эй қавми ман, агар қиёми ман ва бо оёти Худо панд додани ман бар шумо душвор шуда бошад, пас, ман бар Худо таваккул кардам; пас, шумо ҳамроҳи шарикони хеш дар қори худ азимат дуруст кунед; пас қори шумо бар шумо пӯшида набошад; пас ба сӯи ман бирасонед; ва ба ман мӯҳлат мадиҳед.
72. Пас, агар рӯй бигардонед,¹ ман аз шумо ҳеҷ музде нахоста будам, музди ман ба ҷуз бар Худо [бар касе] нест; ва ба ман фармуда шудааст, ки аз мусулмонон бошам».
73. Пас ӯро дурӯғ доштанд. Ва Мо ӯ ва ононро, ки бо вай дар қистӣ буданд, ҳалос сохтем ва онҳоро ҷойнишин гардонидем. Ва касонеро, ки оёти Моро дурӯғ доштанд, ғарқ кардем. Пас, бинигар, ки охири

¹ Яъне: аз гуфтаи ман, пас бидонед, ки...

кори бимкардашудагон чӣ гуна шуд.

74. Сипас, баъди Нӯҳ пайғамбаронро ба сӯи қавмҳояшон фиристодем. Пас, пеши онҳо нишонаҳои равшанро оварданд. Пас, ҳаргиз бар он набуданд, ки ба он чи имон оранд, ки онро пеш аз ин дурӯғ дошта буданд. Ҳамчунин бар дили аз ҳад гузарандагон мӯҳр мениҳем.
75. Боз, баъд аз онҳо Мӯсо ва Ҳорунро бо нишонаҳои Хеш ба сӯи Фиръавн ва қавми вай фиристодем. Пас, такаббур карданд ва қавми гуноҳкор буданд.
76. Ва чун сухани дуруст аз назди Мо ба онҳо омад, гуфтанд: «Ҳамоно ин сеҳри зоҳир аст».
77. Мӯсо гуфт: «Оё сухани дурустро – чун ба шумо биёмад – чунин мегӯед? Оё ин сеҳр аст? Ва соҳирон растагор намешаванд».
78. Гуфтанд: «Оё пеши мо омадӣ, то моро аз дине боздорӣ, ки падарони худро бар он ёфтаем ва то дар замин раёсат аз они шумо бошад? Ва мо шуморо бовардоранда нестем».
79. Ва Фиръавн гуфт: «Ҳар соҳири доноро пеши ман биёред».
80. Пас, вақте ки соҳирон омаданд, Мӯсо ба онҳо гуфт: «Биафканед он чиро, ки шумо афканандаи он ҳастед».
81. Пас, чун афканданд, Мӯсо гуфт: «Он чи овардаед, сеҳр аст; ба дурустӣ ки Худо онро ботил хоҳад сохт; ба дурустӣ ки Худо кори муфсидонро рост намеорад.
82. Ва Худо сухани дурустро ба фармони Худ собит хоҳад кард, агарчи гуноҳкорон нохуш доранд».
83. Пас, ба Мӯсо ба чуз чамоае аз қавми вай [дигарон] имон наоварданд, бо вучуди хавф аз Фиръавн ва ашрофашон, ки онҳоро уқубат кунанд. Ва ба дурустӣ ки Фиръавн дар он замин саркаше буд ва ҳамоно вай аз ҳад гузаранда буд.
84. Ва Мӯсо гуфт: «Эй қавми ман, агар ба Худо имон овардаед ва агар мусулмон ҳастед, пас, бар Вай таваккул бикунед».
85. Пас, гуфтанд: «Ба Худо таваккул кардем; эй Парвардигори мо, моро лагадкӯби қавми ситамкорон макун.
86. Ва моро ба раҳмати Худ аз гурӯҳи кофирон халос кун».
87. Ва ба сӯи Мӯсо ва бародари вай ваҳй фиристодем, ки қавми худро ба шаҳри Миср дар хонаҳо сокин кунед ва он хонаҳои худро қибларӯ бисозед ва намоз барпо доред. Ва мӯъминонро башорат деҳ.
88. Ва Мӯсо гуфт: «Эй Парвардигори мо, ба дурустӣ ки Ту ба Фиръавн ва қабилаи ӯ дар зиндагонии дунё зинат ва молҳои бисёр додай, эй Парвардигори мо, то (олавро) аз роҳи Ту гумроҳ кунанд, эй Парвардигори мо, молҳояшонро нобуд кун ва бар дилҳояшон мӯҳр кун, ки то азоби дарддиҳандаро [на]бинанд, имон наоранд».
89. Гуфт:¹ «Ба дурустӣ ки дуои шумо қабул карда шуд, пас собит бошед

¹ Яъне: Худо гуфт.

ва роҳи чоҳилонро пайравӣ макунед».

90. Ва авлоди Яъқубро аз дарё гузаронидем; пас Фиръавну лашкари ӯ аз роҳи ситам ва тааддӣ дар ақиби онҳо шуданд, то вақте ки машаққати ғарқ ба ӯ расид, гуфт: «Бовар дорам, ки ҳеҷ маъбуде нест, магар Он, ки Банӣ Исроил ба Вай имон овардаанд ва ман аз мусулмонон ҳастам».
91. (Гуфта шуд:) оё акнун (имон меорӣ)? Ва пеш аз ин нофармонӣ карда будӣ ва аз муфсидон будӣ?
92. Пас, имрӯз туро ба ҳамон ҷасадат¹ бар макони баланд афканем,² то барои онон, ки пас аз ту меоянд, нишона бошӣ. Ва ҳамонро, бисёре аз мардумон аз нишонаҳои Мо беҳабаранд.
93. Ва ба дурустӣ ки Мо Банӣ Исроилро ба мақоми нек ҷой додем ва ба онҳо аз покизаҳо рӯзӣ додем; пас ихтилоф накарданд, то он ки ба онҳо дониш омад.³ Ҳамонро, Парвардигори ту рӯзи қиёмат миёни онҳо дар он чи ихтилоф доштанд, ҳукм кунад.
94. Ва агар аз он чи, ки ба сӯи ту фуруғ фиристодем, дар шак ҳастӣ, пас, аз касоне бипурс, ки пеш аз ту Китоб мехонданд.⁴ Ҳар оина аз Парвардигорат ваҳйи дуруст пеши ту омадааст; пас, аз шакорандагон машав.
95. Ва аз касоне мабош, ки оёти Худоро дурӯғ доштанд; он гоҳ аз зиёнкорон шавӣ.
96. Ба дурустӣ, онон ки ҳукми Парвардигори ту бар онҳо собит шуд, имон наоранд –
97. – ва агарчи ҳар нишонае ба онҳо биёяд – то он ки азоби дарддиҳандаро [на]бинанд.
98. Пас, чаро деҳе набуд, ки имон орад ва имонаш ба вай суд кунад, магар қавми Юнус, ки чун имон оварданд, уқубати расвоиро дар зиндагонии дунё аз онҳо бардоштем ва онҳоро то муддате баҳраманд сохтем.
99. Ва агар Парвардигорат мехост, ҳамаи онон, ки дар заминанд, якҷо имон меоварданд. Оё ту мардумонро маҷбур карда метавонӣ, то мӯъмин шаванд?
100. Ва ҳеҷ шахсеро раво набувад, ки ҷуз ба хости Худо имон орад; ва палидиرو ба касоне меандозад, ки ба ақл дарнамеёбанд.
101. Бигӯ: «Бибинед, ки дар осмонҳову замин чӣ чиз аст?» Ва нишонаҳову тарсонандагон ба гурӯҳе, ки бовар намекунанд, ғоиде намедиҳанд.
102. Пас [чизеро] интизор намекашанд, магар мусибатҳои онон, ки пеш аз онҳо гузаштанд. Бигӯ: «Интизор бикашед, ҳамонро, ман низ бо

¹ Яъне: бе дигаргунӣ.

² Яъне: ба рӯи об орем.

³ Яъне: Куръон.

⁴ Яъне: то зоҳир шавад, ки бар пайғамбарони собиқ низ ваҳй нозил мешуд.

шумо аз мунтазиронам».

103. Сипас, пайғамбарони худ ва ононро, ки имон оварданд, халос мекунем, ҳамчунин ба Мо лозим аст, ки мӯъминонро халос кунем.
104. Бигӯ: «Эй мардумон, агар шумо аз дини ман дар шубҳа ҳастед, пас (бишунавед, ки) ман онҳоеро, ки шумо ба ҷуз Худо мепарастед, ибодат намекунам; валекин он Худоеро ибодат мекунам, ки ҷони шуморо мегирад; ва ба ман фармуда шудааст, ки аз мӯъминон бошам».
105. Ва (ба ман фармуда шуд) он, ки: «Рӯи худро барои дини ханиф рост кун ва [ҳаргиз] аз мушрикони мабош;
106. ва ба ҷуз Худо чизеро махон, ки ба ту суд накунад ва зиён нарасонад, пас агар [чунин] бикунӣ, он гоҳ аз ситамкорон бошӣ».
107. Ва агар Худо ба ту ранҷе бирасонад, пас онро ба ҷуз ӯ бардорандае нест. Ва агар дар ҳаққи ту неъмате хоҳад, пас фазли ӯро ҳеҷ дафъакунандае нест; онро аз бандагони Худ ба ҳар ки хоҳад, мерасонад. Ва ӯ Омурзандаи Меҳрубон аст.
108. Бигӯ: «Эй мардумон, ба дурустӣ ки аз Парвардигоратон ба шумо ваҳйи рост омадааст; пас ҳар ки роҳ ёфт, ҷуз он нест, ки барои худ роҳ ёфт; ва ҳар ки гумроҳ шуд, ҷуз ин нест, ки ба зиёни худ гумроҳ мешавад; ва ман бар шумо нигоҳбон нестам».
109. Ва чизеро пайравӣ кун,¹ ки ба тариқи ваҳй ба ту фиристодем; ва шикебой кун, то он ки Худо файсала кунад; ва ӯ Бехтарини файсалакунандагон аст.

11. Сураи Ҳуд

Дар Макка нозил шуд ва он яксаду бисту се оят ва даҳ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Алиф. Лом. Ро. Ин Китобест омада аз назди (Худои) Дурусткори Ҳабардор, ки оёти он устувор ва сипас возеҳ карда шудааст,
2. ба он (мазмун), ки (пайғамбар гӯяд:) «Ба ҷуз Худо [касери] ибодат накунад. Ба дурустӣ ки ман аз ҷониби ӯ барои шумо бимкунанда ва башоратдиҳанда ҳастам.
3. Ва он, ки аз Парвардигори худ омурзиш талаб кунед, сипас ба сӯи Вай рӯҷӯъ кунед, то шуморо ба баҳраи нек – то вақти маълум – баҳраманд созад ва то ба ҳар соҳиби бузургӣ ҷазои бузургии ӯро бидиҳад. Ва агар рӯғардон шавед, пас, ҳамонро ман бар шумо аз азоби рӯзи бузург метарсам.
4. Бозгашти шумо ба сӯи Худо аст. Ва ӯ бар ҳар чиз Тавоно аст».
5. Огоҳ бош, ин кофирон синаҳои худро мепечанд:² мехоҳанд, ки аз Ху-

¹ Мухотаб Муҳаммад (с) аст.

² Яъне: рӯй мегардонанд.

до пинҳон шаванд. Огоҳ бош, чун чомаҳои худро бар сар мекунад, он чиро, ки пинҳон медоранд ва он чиро, ки ошкор мекунад, Худо медонад. Ба дурустӣ ки ӯ ба сирри синаҳо Доно аст.¹

6. Ва ҳеч чунбандае дар замин нест, магар он ки рӯзии ӯ бар Худо аст ва ҷои мондани ӯ ва ҷои нигоҳ доштани ӯро медонад;² ҳар як дар Китоби Равшан³ аст.
7. Ва ӯ Он [Худой] аст, ки осмонҳову заминро дар шаш рӯз офарид ва Арши ӯ бар об буд; то (охири кор) шуморо биозмояд, ки кадом кас аз шумо аз ҷихати амал некӯтар аст. Ва агар гӯӣ: «Ба дурустӣ ки шумо баъд аз марг барангехта мешавед» – кофирон гӯянд: «Ин суҳан ба ҷуз ҷодуи зоҳир чизе нест».
8. Ва агар азобро то муддати шумурдашуда аз онҳо боздорем, албатта, гӯянд: «Чӣ чиз онро бозмедорад?» Огоҳ бош, рӯзе, ки ба онҳо биёяд, аз онҳо боздошташуда набошад ва он чи, ки ба он истехзо мекарданд, онҳоро фаро мегирад.
9. Ва агар одамиро аз назди худ неъмате бичашонем, сипас, онро аз вай баргирем, ба дурустӣ ки вай ноумеду носипос аст.
10. Ва агар одамиро баъди сахтие, ки ба вай расида бошад, рафоҳияте бичашонем, албатта, гӯянд: «Сахтиҳо аз ман бирафтанд». Ба дурустӣ ки вай шодмону худситоянда аст.
11. Магар онон, ки шикебой намуданд ва корҳои шоиста карданд: ба рои ин ҷамоа омурзиш ва музди бузург аст.
12. Пас, шояд ту баъзеи он чиро, ки ба сӯи ту ваҳй фиристода мешавад, тарк кунӣ ва ба он сини ту танг мешавад⁴ – аз ҷихати он, ки мегӯянд: «Чаро бар вай ганҷе фуруд оварда нашуд?» Ё: «Чаро ҳамроҳи ӯ фариштае наомад?» Ҷуз ин нест, ки ту бимкунанда ҳастӣ ва Худо бар ҳар чиз Ниғаҳбон аст.
13. Оё мегӯянд: «Қуръонро барбастааст»? Бигӯ: «Агар ростгӯ ҳастед, пас, даҳ сураи барбофта монанди инро биёред ва ба ҷуз Худо ҳар киро тавонед, бихонед».⁵
14. Пас, агар (он кофирон) сухани шуморо қабул накунад, бидонед, ки Қуръон ба илми Худо нозил карда шудааст ва бидонед, ки ба ҷуз Вай ҳеч маъбуде нест. Пас, оё шумо мусулмон ҳастед?⁶
15. Ҳар ки зиндагонии дунё ва таҷаммули онро хоста бошад – ба ин

¹ Метавон гуфт: печидани синаҳо иборат аз он аст, ки фикрҳои нодуруст кунад ва ба шубҳаҳои бебунёд дили худро итминон диҳад ва ақидаҳои ҳақиқиро фаромӯш созад; зеро ки «судур» ин ҷо ба маънои «улуми садр» омадааст.

² «Муставдӣ» – ҷое аст, ки шахс ба ғайри ихтиёр он ҷо нигоҳ дошта мешавад, монанди камари падар ва раҳми модар; ва «мустақарр» ҷое аст, ки ба ихтиёри худ он ҷо мемонад, – мисли хона.

³ Яъне: Лавҳи Маҳфуз.

⁴ Яъне: тарк макун ва тангдил машав.

⁵ Дар ин мубориза нахуст талаби даҳ сура воқеъ шуд ва чун аз он очиз шуданд, ба як сура талаб фармуд.

⁶ Яъне: бар Исломи собит бошед.

чамоа чазои аъмолашонро дар дунё ба тамоm мерасонем ва онҳо дар ин чо нуқсон дода намешаванд.¹

16. Ин чамоа касонеанд, ки дар охират ба чуз оташ барояшон чизе нест ва он чи карда буданд, дар охират нобуд шавад ва он чи ба амал меоварданд, ботил аст.
17. Оё касе, ки бар хуччате аз чониби Парвардигори худ бошад² ва аз паси он гувоҳие аз чониби Парвардигори ӯ гувоҳи вай меояд³ ва пеш аз он Китоби Мӯсо [ҳамчун] пешво ва бахшоише гувоҳи вай буд, (мисли дигарон бошад)? Ин чамоа ба Қуръон имон меоранд. Ва ҳар ки аз гурӯҳҳо ба он кофир шуд, пас, оташ ваъдагоҳи вай аст. Пас, аз нузули Қуръон дар шубҳа мабош, ҳар оина вай дуруст аст, ки аз Парвардигори ту омадааст, валекин бештари мардум имон намеоранд.
18. Ва кист ситамкортар аз касе, ки бар Худо дурӯғро барбандад? Ин чамоа пеши Парвардигори хеш оварда шаванд ва гувоҳон⁴ гӯянд: «Инҳо касонеанд, ки бар Парвардигори хеш дурӯғ бастанд». Огоҳ бош, лаънати Худо бар ситамкорон аст,
19. – бар онон, ки мардумонро аз роҳи Худо бозмедоранд ва барои он (роҳ) качиро меҳоҳанд ва онҳо ба охират кофиранд.
20. Ин чамоа дар замин очизкунанда нестанд ва онҳоро аз дӯстон ба чуз Худо касе набошад; барояшон азоб дучандон карда шавад, [аз он ки дар дунё] шундан наметавонистанд ва намедиданд.⁵
21. Ин чамоа касонеанд, ки дар ҳаққи хеш зиён карданд ва он чи бармебофтанд, аз онҳо гум шуд.
22. Бешак, ин чамоа дар охират зиёнкоронанд.
23. Ҳамоно касоне, ки имон оварданд ва амалҳои шоиста карданд ва рӯи худро ба сӯи Парвардигори хеш гардонида, фурӯтанӣ карданд – инҳо аҳли биҳиштанд; [ва ҳам] инҳо он чо ҷовидонанд.
24. Сифати ин ду гурӯҳ монанди кӯру кар ва бинову шунаво аст. Оё ҳар ду дар сифат баробаранд? Оё панд намегиред?
25. Ва ба дурустӣ ки Нӯҳро ба сӯи қавми ӯ фиристодем. (Гуфт:) «Ҳамоно ман барои шумо бимкунандаи ошкоро ҳастам,
26. (ба ин мазмун), ки ба чуз Худо [дигареро] мапарастед. Ҳамоно ман бар шумо аз азоби рӯзи дарддиҳанда метарсам».
27. Пас, чамоате аз қавми ӯ, ки кофир буданд, гуфтанд: «Туро ба чуз одамие монанди хеш намебинем ва намебинем, ки [мардум] пайравии ту карда бошанд – магар онон, ки фурӯмояғони моанд –

¹ Яъне: савоби садақа ва силаи раҳмро, ки аз кофирон ба вучуд меояд, ба воситаи фаровонии ризқ ва сиҳхатии бадан ба онҳо дода мешавад.

² Яъне: далели ақлӣ.

³ Яъне: Қуръон.

⁴ Яъне: киroman котибин – (фариштагон) – нависандағони гиromикадр.

⁵ Яъне: ба сабаби шиддати нохушӣ.

зоҳирбинон;¹ ва барои шумо бар худ ҳеч бузургие намебинем, балки шуморо дурӯғгӯ мепиндорем».

28. Гуфт: «Эй қавми ман, оё ба он хабар медихед, ки агар ман аз Парвардигори худ бар ҳуччате бошам ва ӯ ба ман аз назди Худо бахшоише дода бошад, пас, ҳақиқати он бар шумо пӯшонида шуда бошад, оё шуморо бар он маҷбур кунем ва [дар ҳоле ки] шумо ноҳоҳон бошед?
29. Ва эй қавми ман, аз шумо барои ин пайғом расонидан мол талаб намекунам, музди ман ҷуз бар Худо [бар касе] нест ва ман яксӯкунандаи мӯъминон нестам;² ба дурустӣ ки онҳо бо Парвардигори хеш мулоқоткунанда ҳастанд. Валекин ман шуморо қавме мекунам, ки нодонӣ мекунед.
30. Ва эй қавми ман, агар ман онҳоро биро нам, кӣ ба ман аз (уқубати) Худо нусрат медиҳад? Оё панд намегиред?
31. Ва ба шумо намегӯям, ки хазинаҳои Худо назди ман аст ва на он, ки ғайбро медонам; ва намегӯям, ки ман фаришта ҳастам; ва ба касоне, ки чашми шумо ба онҳо ба хорӣ менигарад, намегӯям, ки Худо ба онҳо ҳеч неъмате нахоҳад дод; Худо ба он чи дар замири онҳост, Донотар аст. Ҳар оина ман он гоҳ аз ситамкорон бошам».
32. Гуфтанд: «Эй Нӯҳ, бо мо чидол кардӣ; ва чидоли моро бисёр кардӣ, агар аз ростгӯён ҳастӣ, пас, он чиро, ки ваъда мекунӣ, биёр».
33. Гуфт: «Ҷуз ин нест, ки Худо – агар хоҳад – онро ба шумо биёрад. Ва шумо очизкунанда нестед.
34. Ва агар ман хоҳам, ки шуморо насихат кунам; ва агар Худо хоста бошад, ки шуморо гумроҳ кунад, он насихати ман ба шумо суд намекунад. ӯ Парвардигори шумо аст ва ба сӯи ӯ баргардонида мешавад».
35. Оё мегӯянд: «Қуръонро ба дурӯғ [ба Худо] барбастааст»? Бигӯ: «Агар барбастаам, пас, гуноҳи ман бар ман аст ва ман аз гуноҳ кардани шумо безорам».³
36. Ва ба сӯи Нӯҳ ваҳй фиристода шуд, ки аз қавми ту ба ҷуз оне, ки [то ҳол] мӯъмин шудааст, [касе] имон нахоҳад овард; пас, ту ба сабаби он чи мекарданд, андӯҳ махӯр.
37. Ва киштиро ба ҳузури Мо ва ба фармони Мо бисоз ва дар бораи онон, ки ситам карданд, бо Ман сухан магӯ; ҳамоно онҳо ғарқшудагонанд.
38. Ва (Нӯҳ) киштиро месохт ва ҳар гоҳ, ки ҷамоае аз қавми ӯ бар он

¹ Яъне: он фурӯмоёгон ҳам ба зоҳир нигариста, бо тааммули сарсарӣ, бе андешаи амиқ пайравӣ карданд.

² Яъне: аз сӯхбати худ.

³ Мухотаби ин оят Муҳаммад (с) аст ва ин ҷумларо дар миёни қиссаи Нӯҳ (а) зиёда кардааст, то диққатро бар татбиқи ҳоли мушрикони Макка бо ҳоли қавми ҳазрати Нӯҳ (а) ҷалб кунад.

киштї мегузаштанд, бо вай тамасхур мекарданд; мегуфт: «Агар шумо бо мо тамасхур мекунед, пас, чунончи шумо тамасхур мекунед, ҳароина мо бо шумо тамасхур хоҳем кард.

39. Пас, он касро хоҳед донист, ки бар ӯ азобе биёяд, ки ӯро расво кунад ва азоби доим бар вай фуруд ояд».
40. (Дар ҳамин муомила буд), то вақте ки фармони Мо омад ва танӯр бичӯшид;¹ гуфтем: «Дар киштї аз ҳар чинсе ду тан (– нару мода)-ро ва касони худро – магар он, ки бар вай гуфтаи Ҳақ сабқат кардааст² ва мӯъминонро бардор». Ва бо вай ба ҷуз андаке [дигарон] имон наоварданд.
41. Ва (Нӯх) гуфт: «Дар киштї савор шавед; равон шудани вай ва истодани вай ба номи Худо аст. Ҳамоно Парвардигори ман Омурзандаи Меҳрубон аст».
42. Ва он киштї онҳоро дар мавче монанди кӯҳҳо мебурд ва Нӯх писари худро овоз дод – ва ӯ дар карона буд: «Эй писараки ман, бо мо савор шав ва бо кофирон мабош».
43. Гуфт: «Ба сӯи кӯҳе, ки маро аз об нигоҳ медорад, паноҳ хоҳам гирифт». (Нӯх) гуфт: «Имрӯз аз азоби Худо ҳеч нигоҳдорандае нест, магар он, ки Худо бар вай раҳм карда бошад». Ва мавҷ миёни онҳо ҳоил шуд. Пас, аз ғарқшудагон гардид.
44. Ва гуфта шуд: «Эй замин, оби худро фуру бар; ва эй осмон, бозмон».³ Ва об кам карда шуд; ва кор саранҷом намуда шуд; ва киштї бар кӯҳи Ҷудї қарор гирифт; ва гуфта шуд: «Ҳалок бод бар қавми ситамкорон!»
45. Ва Нӯх Парвардигори худро овоз дод, пас гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамано писари ман аз аҳли ман аст ва ба дурустї ки ваъдаи Ту рост аст ва Ту Беҳтарини ҳукмкунандагон ҳастї».
46. Гуфт: «Эй Нӯх, ба дурустї ки вай аз касони ту нест, ҳамано вай (соҳиби) кори ношоиста аст, пас, ту Маро аз чизе суол макун, ки туро дониши он нест. Ба дурустї ки Ман туро панд медиҳам барои эҳтироз аз он ки аз чоҳилон бошї».
47. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамано ман ба Ту паноҳ мебарам аз он, ки аз Ту он чиро бипурсам, ки маро дониши он нест. Ва агар маро наомурзї ва бар ман раҳмат накунї, аз зиёнкорон бошам».
48. Гуфта шуд: «Эй Нӯх, фуруд ой бо саломатї аз ҷониби Мо ва ҳамроҳи баракатҳое, ки фуруд омадааст бар ту ва бар умматҳое, ки аз ҳамроҳони ту пайдо шаванд; ва умматҳое дигаранд, ки онҳоро (дар дунё) баҳраманд мекунем, сипас ба онҳо аз ҷониби Мо азоби дарддиҳанда бирасад».

¹ Яъне: танӯри ғзаби илоҳӣ.

² Яъне: зани Нӯх (а) ва Канъон – писари Нӯх (а).

³ Яъне: аз борон.

49. Ин қисса аз ахбори ғайб аст, онро ба сӯи ту ваҳй мефириستم; онро ту ва қавми ту пеш аз ин намедонистед. Пас, сабр кун, ба дурустӣ ки оқибат аз они парҳезгорон аст.
50. Ва ба сӯи Од бародарашон Ҳудро (фиристодем), гуфт: «Ҳудоро ибодат кунед, шуморо ба ҷуз Вай ҳеҷ маъбуде нест. Шумо ба ҷуз ифтирокунанда [каси дигар] нестед.
51. Эй қавми ман, аз шумо барои ин пайғом муздери наметалабам; музди ман [бар касе] нест, магар бар Он, ки маро офаридааст. Оё [ба ақл] дар намеёбед?
52. Ва эй қавми ман, аз Парвардигори худ омуриш талабед, боз ба сӯи Ё рӯчӯъ кунед, то абри резонгаштаро бар шумо бифиризад ва ба шумо қувват ҳамроҳи қуввати шумо биафзояд; ва гуноҳкор шуда, рӯгардон машавед».
53. Гуфтанд: «Эй Ҳуд, барои мо далеле наовардӣ ва мо ба гуфтаи ту маъбудони худро тарккунанда нестем; ва мо туро бовардоранда нестем.
54. Мо [чизе] намегӯем, магар он ки баъзе маъбудон ба ту зараре расонидаанд». Гуфт: «Ба дурустӣ ки ман Ҳудро гувоҳ месозам ва шумо гувоҳ бошед, ки ман аз он чи шумо шарик мегиред, безорам –
55. – ба ҷуз Вай. Пас, ҳама якҷо дар ҳаққи ман бадсиголӣ кунед ва маро мӯхлат мадихед.
56. Ҳамоно ман бар Худо – Парвардигори ман ва Парвардигори шумо таваккул кардам. Ҳеҷ чунбанде нест, магар он ки Худо мӯи пешонии ӯро ба даст гирифтааст.¹ Ҳамоно Парвардигори ман бар роҳи рост аст.²
57. Пас, агар рӯгардон шавед,³ ба дурустӣ ки ман пайғомро, ки ҳамроҳи он ба сӯи шумо фиристода шудаам, ба шумо расонидам; Парвардигори ман ба ғайр аз шумо қавмеро ҷонишин месозад ва ба Худо ҳеҷ зиён расонида наметавонед. Ҳамоно Парвардигори ман ба ҳама чиз Ниғаҳбон аст».
58. Ва чун азоби Мо омад, Ҳуд ва ононро, ки бо вай имон оварданд, ба раҳмате аз ҷониби Ҳуд начот додем ва онҳоро аз уқубати сахт бираҳонидем.
59. Ва ин (саргузашти) Од аст, ки оёти Парвардигори худро инкор карданд ва пайғамбарони Ёро нофармонӣ намуданд ва фармони ҳар саркаши ситезандаро пайравӣ карданд.
60. Ва аз паи онҳо дар ин дунё ва рӯзи қиёмат низ лаънате фиристода шуд. Огоҳ бош, ҳар оина Од ба Парвардигори худ кофир шуданд. Огоҳ бош, нафрин бод бар Од, ки қавми Ҳуд буданд.

¹ Яъне: Молики ӯст.

² Яъне: Ҳаким аст.

³ Яъне: зараре ба ман намерасад.

61. Ва ба сӯи Самуд бародарашон Солеҳро (фиристодем), гуфт: «Эй қавми ман, Худоро ибодат кунед, шуморо ба чуз Вай ҳеч маъбуде нест; ӯ шуморо аз замин пайдо кард ва шуморо дар замин бошанда гардонид; пас, аз ӯ талаби омурзиш кунед ва боз ба сӯи ӯ рӯчӯъ кунед. Ҳамоно, Парвардигори ман Наздик ва Пазирандаи дуо аст».
62. Гуфтанд: «Эй Солеҳ, ту дар миёни мо пеш аз ин мавриди умедвории мо будӣ; оё моро аз он манъ мекунӣ, ки маъбудонero ибодат кунем, ки падарони мо ибодат мекарданд? Ҳамоно мо аз он чи моро ба сӯи он мехонӣ, дар шубҳаи қавӣ ҳастем».
63. Гуфт: «Эй қавми ман, оё дидед, ки агар ман аз Парвардигори худ бар ҳуҷҷате бошам ва ӯ ба ман аз ҷониби Худ бахшоише ато карда бошад, агар нофармонии ӯ кунам, пас, аз уқубати Худо кӣ маро нусрат медиҳад? Пас, шумо ба чуз зиёнкорӣ чизеро дар ҳаққи ман зиёда намекунед.
64. Ва эй қавми ман, ин модашутуре аст, ки (Худо) барои шумо нишона (фиристода) аст; пас, онро бигузored, то дар замини Худо бихӯрад ва ба вай ҳеч зараре марасонед, ки он гоҳ шуморо азоби наздик бигирад».
65. Пас, онро пай заданд, пас (Солеҳ) гуфт: «Дар сарои худ се рӯз баҳраманд бошед; ин ваъдаи бедурӯғ аст».
66. Пас, вақте ки фармони Мо омад, Солеҳ ва ононро, ки ҳамроҳи вай имон оварданд, ба бахшоише аз ҷониби Худ наҷот додем ва аз расвоии он рӯз (раҳонидем); Ҳамоно Парвардигори ту Тавонои Ғолиб аст.
67. Ва ситамкоронро овози саҳт даргирифт, пас, ба вақти субҳ дар сароҳои худ мурда афтоданд.
68. Гӯё ҳаргиз он ҷо набуданд. Огоҳ бош, ҳамоно Самуд Парвардигори худро инкор карданд, ҳар оина дурӣ бод бар Самуд!
69. Ва ба дурустӣ ки фиристодагони Мо ба башорат пеши Иброҳим омаданд, «салом» гуфтанд. (Иброҳим) ҷавоби салом дод. Пас, дар он таваккуфе накард, ки гӯсолаи бирён овард.
70. Пас, чун дид, ки дастонашон ба он намерасад, аз онҳо бад бурд ва тарсе аз онҳо ба хотир овард. Гуфтанд: «Матарс, ҳамоно мо ба сӯи қавми Лут фиристода шудаем».
71. Ва зани Иброҳим истода буд, пас бихандид.¹ Пас, ба ӯ ба таваллуди Исҳоқ ва баъди Исҳоқ ба вучуди Яъқуб мужда додем.
72. Гуфт: «Эй вои ман, оё хоҳам зод, дар ҳоле ки ман пирам ва ин шавҳари ман калонсол шудааст? Ҳамоно, ин чизе аҷиб аст».
73. (Фариштагон) гуфтанд: «Оё аз қудрати Худо тааҷҷуб мекунӣ? Эй аҳли ин хона, бахшоиши Худо ва баракоти ӯ бар шумо аст. Ба дурустӣ ки Худо Сутудаи Бузургвор аст».

¹ Яъне: ба сабаби хушвақтӣ ва ба сабаби ҳалокати қавми Лут.

74. Пас, чун аз Иброҳим хавф рафт ва ба \bar{u} башорат омад, дар боби қавми Лут ба Мо ба ҷидол кардан шурӯъ намуд.
75. Ҳамоно Иброҳим бурдбори тарскори ба Худо рӯчӯъкунанда буд.
76. (Гуфтем:) «Эй Иброҳим, аз ин ҷидол бигузар, ба дурустӣ (ҳол ин аст), ки уқубати Парвардигори ту омадааст; ва ба дурустӣ азобе, ки бозгардонида нашавад, ба он ҷамоа оянда аст».
77. Ва чун фиристодагони Мо пеши Лут омаданд, ба сабаби онҳо андӯхгин шуд ва барои онҳо тангдил шуд¹ ва гуфт: «Ин рӯзе саҳт аст».
78. Ва қавми Лут шитобон ба сӯи \bar{u} омаданд; ва пеш аз он корҳои зишт мекарданд. (Лут) гуфт: «Инҳо духтарони мананд, инҳо барои шумо покизатаранд; пас, аз Худо битарсед ва маро дар боби меҳмонони ман расво макунед. Оё аз шумо ҳеҷ марди шоистае ҳаст?»
79. Гуфтанд: «Ҳамоно ту медонӣ, ки моро дар духтарони ту ҳоҷате нест ва ҳар оина ту медонӣ, ки мо чӣ меҳоҳем».
80. Гуфт: «Агар маро ба муқобалаи шумо қуввате мебуд, ё ба қавми зӯровар паноҳ мегирифтам, [мекардам он чи мекардам]».
81. (Фариштагон) гуфтанд: «Эй Лут, ба дурустӣ ки мо фиристодагони Парвардигори ту ҳастем, ба ту нахоҳанд расид; пас, ба [гузаштани] поре аз шаб қасони худро бибар; ва бояд ки ҳеҷ қас аз шумо воқас нанигарад, магар зани ту, ки он чи ба ин қавм мерасад, ба \bar{u} [низ] расиданӣ аст. Ҳар оина меодашон вақти субҳ аст. Оё субҳ наздик нест?»
82. Пас, чун фармони Мо омад, забари он деҳаҳоро зери он соҳтем ва бар он ҷо санғҳое аз (қисми) санғили таҳ ба таҳе боридем,
83. ки назди Парвардигори ту нишонаманд сохта шудааст. Ва ин санғҳо аз ситамкорон дур нестанд.
84. Ва ба сӯи қавми Мадян бародарашон Шуайбро (фиристодем); гуфт: «Эй қавми ман, Худоро ибодат кунед, шуморо ҷуз Вай ҳеҷ маъбуде нест; ва паймонаву тарозуро кам макунед; ҳамоно ман шуморо ба осудагӣ мебинам; ва ҳамоно ман бар шумо аз азоби рӯзи фарогиранда² метарсам.
85. Ва эй қавми ман, паймонаву тарозуро ба инсоф комил кунед ва ба мардум чизҳояшонро кам марасонед ва дар замин фасодкунон табоҳкорӣ макунед.
86. Агар бовардоранда ҳастед, нафъе, ки Худо ҳалол сохтааст, барои шумо беҳтар аст. Ва ман бар шумо ниғаҳбон нестам».
87. Гуфтанд: «Эй Шуайб, оё намозат ба ту мефармояд, ки мо он чиро бигузоре, ки падарони мо мепарастиданд, ё онро (бигузоре), ки

¹ Яъне: онҳо навҷавонони хушрӯй буданд; ва одати қавм маълум буд, пас хавфи фитна пайдо шуд.

² Яъне: ҳалоккунанда.

дар моли худ ҳар чи хоҳем, бикунем? Ба дурустӣ ки ту марди бурдбори роҳёфта ҳастӣ». ¹

88. Гуфт: «Эй қавми ман, чӣ мебинед, агар аз Парвардигори худ бар ҳуччате бошам ва ба ман аз ҷониби Худ рӯзии нек дода бошад? ² Ва ман намехоҳам дар он чи, ки шуморо аз он манъ мекунам, худ ба сӯи он моил шуда, бо шумо муҳолифат кунам ³ ва то битавонам, ба ҷуз салоҳкорӣ чизе намехоҳам. Ва тавфиқи ман ҷуз ба фазли Худо [ба чизе] нест; бар Вай таваккул кардам ва ба сӯи Ӯ рӯҷӯъ мекунам.
89. Ва эй қавми ман, душмани ман шуморо ба он набарад, ки ба шумо он чи бирасад, ки ба қавми Нӯҳ, ё ба қавми Худ, ё ба қавми Солеҳ расид; ва қавми Лут аз шумо дур нест.
90. Ва аз Парвардигори худ талаби омурзиш кунед, боз ба сӯи Ӯ рӯҷӯъ кунед. Ба дурустӣ ки Парвардигори ман Меҳрубону Дӯстдор аст».
91. Гуфтанд: «Эй Шуайб, бисёре аз он чиро, ки мегӯӣ, мо намефаҳмем ва ба дурустӣ ки туро дар миёни худ нотавон мебинем ва агар қабилаи ту намебуд, туро сангсор мекардем ва ту пеши мо гиROMИҚАДР нестӣ».
92. Гуфт: «Эй қавми ман, оё қабилаи ман пеши шумо аз Худо гиROMИТАР аст? Ва Худоро паси пушти хеш андохтаед. Ҳамоно Парвардигори ман ба он чи мекунад, Фарогиранда аст.
93. Ва эй қавми ман, ба таври худ амал кунед, ҳамоно ман низ амалкунандаам. Ба зудӣ он касро хоҳед донист, ки ба ӯ азоб биёяд ва ӯро расво кунад; ва он касро, ки дурустгӯӣ аст. Ва интизор баред, ҳамоно ман бо шумо мунтазирам».
94. Ва вақте ки азоби Мо омад, Шуайб ва ононро, ки бо вай имон оварданд, ба бахшоише аз худ наҷот додем; ва золимонро овози саҳт даргирифт, пас, дар сароҳои хеш [чунон] мурда афтода гаштанд,
95. ки гӯё ҳаргиз он ҷо набуданд. Огоҳ бош, дурӣ бод Мадянро, чунон ки Самуд дур афтоданд.
96. Ва ба дурустӣ ки Мӯсоро бо нишонаҳои Худ ва бо далели равшан фиристодем –
97. – ба сӯи Фиръавн ва ҷамоати ӯ. Пас, фармони Фиръавнро пайравӣ карданд; ва фармони Фиръавн ба роҳи рост набуд.
98. Рӯзи қиёмат Фиръавн пешвои қавми худ мешавад. Пас, онҳоро ба оташ биёрад. Ва бад ҷое аст, ки вориди он шуданд. ⁴
99. Ва аз пай онҳо дар ин дунё ва рӯзи қиёмат низ лаънате фиристода шуд. Бад атое аст, ки дода шуд. ⁵
100. Ин аз ахбори деҳаҳо аст, ки онро бар ту мехонем, баъзе аз онҳо

¹ Аз ин суханҳо мақсади онҳо истехзо буд.

² Яъне: ҳалол; ва дар ин сурат чӣ гуна сухани шуморо шунавам.

³ Яъне: намехоҳам, ки ба кори нек бифармоям ва худ накунам.

⁴ Яъне: дӯзах.

⁵ Яъне: он лаънат.

боқианд ва баъзе аз бех буридаанд.

101. Ва Мо ба онҳо ситам накардем, валекин онҳо бар хештан ситам карданд, пас, вақте ки фармони Парвардигори ту омад, он маъбудҳояшон, ки ба чуз Худо мехонданд, аз онҳо ҳеч [чизро] дафъ накарданд ва барои онҳо ба чуз ҳалокӣ [ҳеч чизро] наафзуданд.
102. Ва ҳамчунин аст гирифтор кардани Парвардигори ту, чун [бихоҳад, ки] деҳахоро гирифтор кунад ва [чун] онҳо ситамкор бошанд. Ҳамоно гирифти Вай дарддиҳандаи саҳт аст.
103. Ба дурустӣ ки дар ин сухан барои касе, ки аз азоби охират метарсад, нишона ҳаст. Он рӯз рӯзе аст, ки мардумон дар он ҷамъ карда шаванд ва он рӯз рӯзе аст, ки ҳама дар вай ҳозир шаванд.
104. Ва онро ба чуз то муддати муайян мавқуф намедорем.
105. Рӯзе, ки биёяд, ҳеч кас сухан нагӯяд, магар ба иҷозати Ҳақ; пас, баъзеашон бадбахт ва баъзе некбахт бошанд.
106. Аммо онон, ки бадбахт шуданд, дар оташи дӯзах бошанд, он ҷо барои онҳо фарёди саҳт ва нолаи зор бошад,¹
107. дар ҳоле ки то муддати бақои осмонҳову замин дар он ҷо ҷовидон бошанд, ба ғайри вақте ки Парвардигори ту хостааст. Ба дурустӣ ки Парвардигори ту он чи мехоҳад, ҳамон мекунад.
108. Ва аммо онон, ки некбахт шуданд, дар биҳиштанд, дар ҳоле ки то муддати бақои осмонҳову замин дар он ҷо ҷовидон бошанд, ба ғайри вақте ки Парвардигори ту хостааст. [Ин] бахшише ғайри мунқатеъ аст.
109. Пас, аз он чи ин гурӯҳ мепарастанд, дар шубҳа мабош, онҳо ба чуз он чунон ки падаронашон пеш аз ин мепарастиданд, намепарастанд. Ва Мо, албатта, ҳиссаашонро² ба онҳо ба тамомӣ, нокоҳида мерасонем.
110. Ва ба дурустӣ ки ба Мӯсо Китоб додем; пас, дар он ихтилоф афтод. Ва агар сухане намебуд, ки собиқан аз Парвардигори ту содир шудааст, ҳамоно миёни онҳо ғайсаларо карда мешуд. Ва онҳо аз он дар шубҳаи қавианд.
111. Ва ба дурустӣ Парвардигори ту ба ҳар яки онон ҷазои кирдорашонро ба тамомӣ хоҳад дод.³ Ҳамоно Вай ба он чи мекунанд, Доно аст.
112. Пас, чунон ки фармуда шудай, устувор бош ту ва онон низ, ки ҳамроҳи ту тавба кардаанд; ва аз ҳад магузаред. Ҳамоно Вай ба он чи мекунад, Бино аст.
113. Ва ба сӯи онон, ки ситам карданд, майл макунед, ки он гоҳ ба шумо оташ бирасад ва шуморо ба чуз Худо дӯстон нестанд ва низ нусрат

¹ Яъне: монанди овози ҳар.

² Яъне: ҳиссаашон аз азоб.

³ Яъне: вақте ки барангехта мешаванд.

дода намешавед.

114. Ва намозро ду тарафи рӯз ва соате чанд аз шаб барпо дор; ҳамоно тоатҳо гуноҳонро дур мекунанд. Ин барои пандпазирон панде аст.
115. Ва шикебой кун, ба дурустӣ ки Худо музди некӯкоронро зоеъ наме-созад.
116. Пас, чаро аз [мардумони] он қарнҳо, ки пеш аз шумо буданд, аҳли хирад нашуданд, ки аз ғасод дар замин манъ кунанд, магар он ҷамоаи андаке аз миёни онҳо, ки наҷот додем. Ва ситамкорон чизе-ро пайравӣ карданд, ки ба он осудагӣ дода шуданд¹ ва гуноҳкор бу-данд.
117. Ва Парвардигори ту ҳаргиз [чунон] нест, ки деҳаҳоро дар ҳоле ки аҳли онҳо некӯкор бошанд, ба ситам ҳалок кунад.
118. Ва агар Парвардигори ту мехост, албатта, мардумонро як миллат мегардонид. Ва [лекин] ҳамеша мухталиф бошанд.
119. Магар касе, ки Парвардигори ту бар вай раҳм кардааст ва онҳоро барои ин (ихтилоф) офаридааст. Ва сухани Парвардигори ту [бар ин] тамом шуд, ки албатта, аз чинну мардумон – ҳама якҷо – дӯзахро пур кунам.
120. Ва ҳар чизеро аз ахбори пайғамбарон бар ту мехонем – он чизеро, ки ба он дили туро собит мегардонем. Ва дар ин (сура) сухани ду-руст ва панде ва ёд кардание барои мӯъминон ба ту омадааст.
121. Ва ба онон, ки имон намеоранд, бигӯ: «Бар таври худ кор кунед, ҳамоно мо низ кор мекунем.
122. Ва интизор кашед, ҳамоно мо низ мунтазиронем».
123. Ва илми ғайби осмонҳову замин аз они Худо аст ва ҳамаи корҳо ба сӯи ӯ бозгардонида мешавад. Пас, ӯро ибодат кун ва бар ӯ тавак-кул кун. Ва Парвардигори ту аз он чи мекунад, беҳабар нест.

12. Сураи Юсуф

Дар Макка нозил шуд ва он яксаду ёздаҳ оят ва дувоздаҳ рукӯъ аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Алиф. Лом. Ро. Ин (оят)-ҳо оёти Китоби равшан аст.
2. Ба дурустӣ ки Мо онро дар ҳоле, ки Қуръони арабист, фуруғ фиристо-дем, бошад ки шумо [ба ақл] дарёбед.
3. Мо бо ваҳй фиристодани Худ ба сӯи ту ин Қуръонро бар ту беҳтарин қисса мехонем. Ва ҳамоно (ҳол ин аст,) ки ту пеш аз он аз беҳабарон будӣ.
4. (Ёд кун) чун Юсуф ба падари худ гуфт: «Эй падари ман, ба дурустӣ ки

¹ Яъне: ба лаззатҳои дунё машғул шуданд.

ман ба хоб ёздаҳ ситора ва офтобу мохро дидам; инхоро барои худ сачдакунанда дидам».

5. Гуфт: «Эй писараки ман, хоби худро пеши бародаронат баён макун, ки он гоҳ дар ҳаққи ту ҳилае андеша кунанд. Ҳамоно Шайтон душмани ошкори одамӣ аст.
6. Ва ҳамчунин¹ Парвардигорат туро баргузинад ва ба ту илми таъвилул-аҳодисро² биомӯзад; ва неъматии Худо бар ту ва бар фарзандони Яъқуб тамом кунанд, чунон ки онро пеш аз ин бар ду ҷадди ту – Иброҳим ва Исҳоқ тамом карда буд. Ҳамоно Парвардигори ту Дони Устуворкор аст».
7. Ба дурустӣ ки дар қиссаи Юсуф ва бародарони ӯ барои суолкунандагон нишонаҳо ҳаст.
8. Чун гуфтанд: «Юсуф ва бародари (ҳақиқии) ӯ назди падарамон аз мо дӯсттар аст; ва мо ҷамоате ҳастем. Ҳамоно падарамон дар хатоии зоҳир аст.
9. Юсуфро бикӯшед ё ба замин(-и ғайри маълум) биафканед, то тавачҷӯҳии падари шумо барои шумо ҳолӣ шавад ва то баъд аз ин гурӯҳии шоиста бошед».³
10. Гӯяндае аз онҳо гуфт: «Юсуфро мақӯшед; ва агар коре карданӣ ҳастед, ӯро дар ҷоҳи торик биафканед, то баъзе аз мусофирон ӯро баргирад».
11. Гуфтанд: «Эй падари мо, ҳоли ту чист, ки моро бар Юсуф амин намепиндорӣ ва ба дурустӣ ки мо барои ӯ некхоҳ ҳастем.
12. ӯро фардо бо мо бифирит, то меваи бисёр хӯрад ва бозӣ кунанд. Ҳамоно мо ниғаҳбони ӯ ҳастем».
13. Гуфт: «Ҳамоно он, ки шумо ӯро бибаред, маро андӯхгин мекунад ва аз он метарсам, ки ӯро гург бихӯрад ва шумо аз вай беҳабар бошед».
14. Гуфтанд: «Агар ӯро гург бихӯрад – ва мо ҷамоате ҳастем – ҳар оина он гоҳ мо зиёнкор бошем».
15. Пас, чун ӯро бибурданд ва азимат карданд, ки ӯро дар ҷоҳи торик биафкананд, ба сӯи ӯ ваҳй фиристодем, ки албатта, онҳоро ба ин мӯҷарояшон хабардор хоҳӣ кард ва онҳо нашиносанд.
16. Ва шабонгоҳ гирён-гирён пеши падари худ омаданд.
17. Гуфтанд: «Эй падари мо, ҳамоно мо дар мусобиқа шурӯъ кардем ва Юсуфро назди раҳти хеш гузоштем, пас, ӯро гург бихӯрд; ва агарчи мо ростгӯ ҳастем, ту бовардорандаи мо нестӣ».
18. Ва бар пероҳани ӯ хуни дурӯғро оварданд. (Яъқуб) гуфт: «Не, балки нафси шумо барои шумо тадбиреро оростааст. Пас, кори ман сабри нек аст; ва Худо аст, ки аз Вай бар он чи шумо баён мекунад, мадад

¹ Яъне: он чунон ки ба хоб ба ту намуд.

² Яъне: таъбири хобро.

³ Яъне: тавба кунед.

талабида мешавад».

19. Ва корвоне омад; пас обкаши худро фиристоданд; ва \bar{u} далви худро андохт, гуфт: «Эй муждаи ман, ин навҷавоне аст». Ва (аҳли қофила) \bar{u} ро чун сармоее пинҳон сохтанд. Ва Худо ба он чи мекарданд, Доно аст.
20. Ва (бародарон) \bar{u} ро ба баҳои ноқис – дирҳаме чанд шумурдашуда – фурухтанд; ва дар бораи Юсуф берағбат буданд.
21. Ва он шахсе аз аҳли Миср, ки Юсуфро харид кард, ба зани худ гуфт: «Қои \bar{u} ро гиромӣ дор, шояд ки моро нафъ диҳад, ё \bar{u} ро фарзанд гирем». Ва ҳамчунин Юсуфро дар он замин қарор додем, то ба \bar{u} илми таъвилу-л-аҳодисро¹ биомӯзем. Ва Худо бар кори Худ Тавоно аст, валекин аксари мардум намедонанд.
22. Ва чун (Юсуф) ба ниҳояти қуввати худ расид, ба \bar{u} доноӣ ва илм додем. Ва ҳамчунин некӯкоронро ҷазо медиҳем.
23. Ва он зан, ки Юсуф дар хонааш буд, аз \bar{u} талаб кард, то аз хифзи худ бигузарад;² ва дарҳоро бибасту гуфт: «Пеш ой». Гуфт: «Ба Худо мепаноҳам, ин шахс соҳиби ман аст, қои маро некӯ сохт;³ ба дурустӣ ки золимон растагор намешаванд».
24. Ва ҳамона он зан ба сӯи Юсуф қасд кард. Ва агар он чиз намебуд, ки Юсуф далели Парвардигори худро дид, вай ба сӯи зан қасд мекард. Чунин (кардем), то бадӣ ва беҳаёиро аз вай бигардонем. Ба дурустӣ ки вай аз бандагони холискардаи Мо аст.
25. Ва ба сӯи дарвоза бо якдигар сабқат карданд ва он зан пероҳани Юсуфро аз паси пушт бидарид; ва шавҳари занро назди дарвоза ёфтанд. Зан гуфт: «Чист ҷазои касе, ки ба аҳли ту кори бад хоста бошад, магар он ки ба зиндон карда шавад ё азобе дарддиҳанда?»
26. (Юсуф) гуфт: «Ин зан аз ман талаб кард, то маро аз муҳофизати нафси худ ғофил кунад». Ва гувоҳе аз қабилаи зан гувоҳӣ дод, ки агар пероҳани Юсуф аз пеш дарида аст, пас ин зан рост гуфтааст ва Юсуф аз дурӯғгӯён аст.
27. Ва агар пероҳани \bar{u} аз пушт дарида аст, пас он зан дурӯғ гуфтааст ва Юсуф аз ростгӯён аст.
28. Пас, чун (шавҳараш) пероҳани \bar{u} ро аз пас дарида дид, гуфт: «Ҳамона ин кор аз макри шумо аст (эй занон); ҳамона макри шумо (эй занон) бузург аст.
29. Эй Юсуф, аз ин мочаро даргузар. Ва (эй зан) барои гуноҳи худ талаби омурзиш кун, ба дурустӣ ки ту аз хатокунандагон будай».
30. Ва заноне чанд дар шаҳр гуфтанд: «Зани Азиз аз навҷавони худ талаб мекунад, то \bar{u} ро аз хифзи нафси худ ғофил кунад. Ҳамона

¹ Яъне: таъбири хоб; тафсири калом ва ғ.

² Яъне: киноят аз талаби ҷимоъ аст.

³ Яъне: ба \bar{u} хиёнат намекунам.

(Юсуф) ишқи худро дар дили ӯ чо кардааст. Ҳар оина мо ӯро дар гумроҳии зоҳир мебинем».

31. Пас чун (зани Азиз) ғайбати онҳоро шунид, ба сӯяшон одам фиристод ва барояшон маҷлисе муҳайё кард ва ба ҳар яке аз онҳо корде доду гуфт: «(Эй Юсуф) берун ой, бар ин занон». Пас, чун диданд, ӯро бузург ёфтанд ва дастони хеш бибуриданду гуфтанд: «Пок аст Худо, ин (навҷавон) одамӣ нест; ин ба ҷуз фариштаи гиromӣ шахсе нест».
32. (Зани Азиз) гуфт: «Ин он кас аст, ки маро дар (ишқи) вай маломат карда будед. Ба дурустӣ ки ман аз вай талаб кардам, то ӯро аз ҳифзи нафси худаш ғофил кунам. Пас, худро нигоҳ дошт. Агар он чи ба ӯ мефармоям, накунад, албатта, зиндон карда шавад ва аз хоршудагон бошад».
33. (Юсуф) гуфт: «Эй Парвардигори ман, назди ман зиндон дӯсттар аз он чи аст, ки маро ба сӯи он мехонанд. Ва агар Ту фиреби ин занонро аз ман надорӣ, албатта, ба онҳо майл кунам ва аз нодонон бошам».
34. Пас, Парвардигораш дуои ӯро қабул кард; ва фиреби онҳоро аз Юсуф боздошт. Ба дурустӣ ки Вай Шунавои Доно аст.
35. Сипас, он ҷамоаро – баъд аз он, ки нишонаҳоро дида буданд, зоҳир шуд, ки албатта, ӯро то муддате ба зиндон дароваранд.¹
36. Ва ҳамроҳи Юсуф ду ҷавон ба зиндон дохил шуданд. Яке аз онҳо гуфт: «Ҳамоно ман худро ба хоб дидам, ки оби ангур мефишорам». Ва дигарӣ гуфт: «Ҳамоно ман худро ба хоб дидам, ки бар сари худ ноне бардоштаам, ки мурғон аз он мехӯранд. Моро ба таъбири ин хоб хабардор кун, ба дурустӣ ки туро аз некӯкорон мебинем».
37. Гуфт: «Ҳеч таоме, ки шуморо дода мешавад,² ба шумо нахоҳад омад, магар пеш аз он ки ба шумо биёяд, шуморо ба таъбири он³ хабардор кунам. Ин таъбир аз он қабил аст, ки Парвардигори ман маро омӯхтааст. Ҳамоно кеши қавмеро тарк кардаам, ки ба Худо имон намеоранд ва онҳо ба охират эътиқод надоранд.
38. Ва кеши падарони худ – Иброҳим ва Исҳоқ ва Яъқубро пайравӣ кардам. Моро нашоёд, ки чизеро шарики Худо муқаррар кунем. Ин аз фазли Худо бар мову бар мардумон аст, валекин бештари мардум шукр намекунанд.
39. Эй ду бошандаи зиндон, оё маъбудони пароканда бехтаранд, ё Худои Яктои Ғолиб?
40. Шумо ба ҷуз Худо ибодат намекунед, магар номхое чандро, ки шумо ва падарони шумо муқаррар кардаед; Худо бар онҳо ҳеч далеле на-

¹ Яъне: машварат карданд, ки Юсуфро ба зиндон бояд кард, то наздики мардумон беғуноҳии Зулайхо зоҳир шавад.

² Яъне: дар хоб.

³ Яъне: далели ростии таъбир.

фиристодааст. Ба чуз Худо [дигаре]-ро фармонравой нест. Фармуд, ки ба чуз Худаш [дигаре]-ро ибодат макунед. Ин кеши дуруст аст, валекин бештари мардумон намедонанд.

41. Эй ду бошандаи зиндон, аммо яке аз шумо мавлои худро шароб бинӯшонад; ва аммо он дигар бар дор карда шавад, пас мурғон аз сари ӯ бихӯранд. Коре, ки дар он суол мекунад, файсала карда шу-дааст».
42. Ва Юсуф ба шахсе аз он ду кас, ки доништа буд, ки халосёбанда аст, гуфт: «Маро назди мавлои худ ёд кун». Пас Шайтон аз хотири вай фаромӯш гардонид, ки пеши мавлои худ ёд кунад. Пас, Юсуф чанд сол дар зиндон монд.
43. Ва подшоҳ гуфт: «Ба дурустӣ, ман ба хоб ҳафт гови фарбеҳро дидам, ки онҳоро ҳафт гови лоғар мехӯранд ва ҳафт хӯшаи сабз ва (ҳафт) хӯшаи дигари хушкро дидам. Эй чамоа, агар хобро таъбир мекунад, дар боби хоби ман ба ман ҷавоб диҳед».
44. Гуфтанд: «Ин хобҳои шӯрида аст ва мо ба таъбири хобҳо(-и шӯрида) доно нестем».
45. Ва он шахс аз он ду кас, ки наҷот ёфта буд ва баъди муддате ба ёд оварда буд, гуфт: «Ман шуморо ба таъбири ин хоб хабар медиҳам. Пас, маро бифириsted».
46. Гуфт: «Эй Юсуф, эй ростгӯ, ба ман дар бораи ин (хоби) ҳафт гови фарбеҳ, ки онҳоро ҳафт гови лоғар мехӯранд ва ҳафт хӯшаи сабз ва (ҳафт) хӯшаи дигари хушк ҷавоб дех, то ки ман ба сӯи мардумон бозгардам, то онҳо бидонанд».
47. Гуфт: «Ҳафт сол пай дар пай бар одати худ зироат кунед. Пас, он чи бидаравед, онро дар хӯшааш бигузored, магар андаке, ки аз он бихӯред».
48. Боз, баъд аз он, ҳафт соли саҳт биёянд, он чиро, ки барои онҳо захи-ра ниҳода будед, бихӯранд, магар андаке аз он чи ба эҳтиёт нигоҳ дored».
49. Боз, баъд аз он, соли биёяд, ки дар он бар мардумон борон фиристо-да шавад ва дар он (афшурданиҳоро) биафшоранд».
50. Ва подшоҳ гуфт: «Юсуфро пеши ман биёред». Пас, чун фиристодаи подшоҳ назди Юсуф омад, ӯ гуфт: «Ба сӯи мавлои худ бозгард, пас, аз ӯ суол кун: «Ҳоли он занон, ки дасти хешро буриданд чист? Ба дурустӣ ки Парвардигори ман ба ҳилабозии онҳо Доно аст».
51. (Подшоҳ) гуфт: «Ҳоли шумо чӣ буд, вақте ки аз Юсуф талаб кардед, то ӯро аз эҳтиёти нафс билағзонед?» Гуфтанд: «Покӣ Худойро аст, мо бар Юсуф ҳеч гуноҳ надонистем». Зани Азиз гуфт: «Акнун сухани рост зоҳир шуд, ки ман аз вай талаб кардам, то ӯро аз эҳтиёти нафси худаш билағзонам. Ва ҳамоно ӯ аз ростгӯён аст».
52. (Юсуф гуфт:) Ин ҳама барои он аст, то (Азиз) бидонад, ки ман

ғоибона ба ӯ хиёнат накардаам ва (бидонад) ин, ки Худо хиёнаткоронро роҳ наменамояд.

53. Ва ман нафси худро ба покӣ сифат намекунам, ҳамоно нафс бисёр-фармоянда ба бадӣ аст, магар он вақт, ки Парвардигори ман меҳрубонӣ кунад. Ба дурустӣ ки Парвардигори ман Омурзандаи Меҳрубон аст».
54. Ва подшоҳ гуфт: «Ҷӯро пеши ман биёред, то вайро холис барои хидмати худ муқаррар кунам». Пас, чун бо Юсуф сухан гуфт, гуфт:¹ «(Эй Юсуф) ҳар оина ту имрӯз назди мо соҳибқадри амонатдор ҳастӣ».
55. Гуфт: «Маро бар ҳазинаҳои ин сарзамин муқаррар кун, ҳамоно ман муҳофизаткунандаи доноам».
56. Ва ҳамчунин Юсуфро дар он замин манзалат додем; аз он замин ҳар ҷо, ки мехост, қарор мегирифт. Ба ҳар ки хоҳем, раҳмати Худо мерасонем ва музди некӯкоронро зоеъ намекунем.
57. Ва ҳамоно музди охират барои онон, ки имон оварданд ва парҳезгорӣ мекарданд, беҳтар аст.²
58. Ва бародарони Юсуф омаданд ва бар вай дохил шуданд, пас ӯ онҳоро бишинохт ва онҳо ӯро ношинос буданд.
59. Ва чун сомони онҳоро барояшон муҳайё кард, гуфт: «Бародари аллотии³ худро, ки аз падари шумо аст, пеши ман биёред, оё намебинед, ки ман паймонаро ба тамоми медиҳам ва ман беҳтарини меҳмондорикунандагон ҳастам.
60. Ва агар ӯро пеши ман наоваред, пас, назди ман барои шумо ҳаргиз паймонае набошад ва ба ман ҳаргиз наздик нашавед».
61. Гуфтанд: «Бо падари ӯ гуфтушунид мекунем. Мо, албатта, ин корро хоҳем кард».
62. Ва (Юсуф) ба ғуломони худ гуфт: «Сармояи онҳоро дар хӯрчинҳояшон биниҳед, шояд онҳо чун ба аҳли хонаи хеш бозраванд, онро бишиносанд, бувад ки онҳо бозоянд».
63. Пас, чун ба сӯи падари хеш бозгаштанд, гуфтанд: «Эй падари мо, паймона аз мо манъ карда шуд, пас, бародари моро бо мо бифирист, то паймона гирем; ва ҳамоно мо ниғаҳбони вай ҳастем».
64. (Яъқуб) гуфт: «Шуморо бар вай амин нагирам, магар чунон ки пеш аз ин шуморо бар бародари вай амин гирифта будам; пас, Худо Ниғаҳдорандаи беҳтар аст ва Ӯ Меҳрубонтарини меҳрубонон аст».
65. Ва чун борҳои худро бидушоданд, сармояи худро ёфтанд, ки ба онҳо бозгардонида шудааст. Гуфтанд: «Эй падари мо, беш аз ин чӣ мехоҳем? Ин сармояи мо аст, ки ба сӯи мо бозгардонида шудааст.

¹ Яъне: қобилияти ӯро бишинохт.

² Баъд аз ин дар ҷамеи ноҳияҳои Мисру Шом қаҳт афтод; ба авлоди Яъқуб машаққати зиёд расид, ба сӯи Юсуф равона шуданд.

³ Яъне: аз дигар модар буда.

(Пас, ба малик бозравем) ва барои касони худ ғалла оварем; бародари худро ниғаҳбонӣ кунем ва паймонаи як шутур зиёда орем; ва он чи овардаем, паймонаи андак аст».¹

66. Гуфт: «Ўро бо шумо нафиристам, то он ки аҳде аз Худо ба ман диҳед, ки албатта, ўро ба ман бозоред, магар он ки гирифтгор карда шавед». Пас, чун аҳди хешро ба ў доданд, (Яъқуб) гуфт: «Худо бар он чи мегӯям, Ниғаҳбон аст».
67. Ва гуфт: «Эй писарони ман, аз як дарвоза дохил машавед ва аз дарвозаҳои пароканда дароед;² ва чизеро аз [қазои] Худо аз сари шумо дафъ намекунам; ва ба чуз Худо [касери] фармонравой нест; бар Вай таваккул кардам; ва мутаваккилон бояд ки бар Вай таваккул кунанд».
68. Ва чун аз он роҳ, ки падарашон ба онҳо фармуда буд, дохил шуданд; чизеро аз [қазои] Худо аз сари онҳо дафъ карда наметавонист, лекин хатареро саранҷом дод, ки дар замири Яъқуб буд; ва ба дурустӣ ки ў бо он чи ба ў омӯхта будем, соҳиби дониш буд: валекин аксари мардум намедонанд.
69. Ва чун бар Юсуф дохил шуданд, бародари айнии худро ба сӯи худ ҷой дод; гуфт: «Ба дурустӣ ки ман бародари ту ҳастам, пас, ба сабаби он чи мекарданд, андӯхгин мабош».
70. Пас, вақте ки сомони онҳоро барояшон муҳайё кард, ованди об хӯрданро дар хӯрчини бародари худ ниҳод. Баъд аз он овозкунанда овоз дод, ки эй корвониён, ҳамоно шумо дузед.
71. [Корвониён] рӯ ба сӯи онҳо оварда гуфтанд: «Чист он чи гум кардаед?»
72. Гуфтанд: «Паймонаи подшоҳро гум кардаем; ва барои касе, ки онро биёрад, як бори шутур бошад; ва ман ба ин ваъда зоминам».
73. Гуфтанд: «Ба Худо, ҳамоно донистаед, ки мо наомадаем, то дар замин фасод кунем ва ҳаргиз дузд набудаем».
74. Гуфтанд: «Агар шумо дурӯғгӯ бошед, пас, ҷазои он феъл чист?»
75. Гуфтанд: «Ҷазои ин феъл касе аст, ки матоъ дар хӯрчини ў ёфта шавад, пас ҳамон шахс ҷазои ў бошад;³ мо ситамкоронро ҳамчунин ҷазо медиҳем».
76. Пас (Юсуф) пеш аз хӯрчини бародари худ ба (кофтукови) хӯрчинҳои онҳо шуруъ кард; баъд аз он паймонаро аз хӯрчини бародари худ баровард. Ҳамчунин барои Юсуф тадбир кардем: ў намехост, ки бародари худро ба [ҳукми] дини подшоҳ асир гирад, лекин ўро ба хости Худо асир гирифт; ҳар касеро, ки хоҳем, дар дараҷаҳо баланд мегардонем ва болои ҳар соҳиби дониш доное аст.

¹ Яъне: то аз ў даст боздорад.

² Яъне: то чашмзаҳм нарасад.

³ Яъне: ўро ғулом гиранд.

77. Гуфтанд: «Агар ин шахс дуздӣ кунад, (дур нест) ки бародари ӯ пеш аз ин дуздӣ карда буд. Пас, Юсуф ин суханро дар замири худ пинҳон дошт ва онро пеш аз онҳо ошкор накард; (дар дили худ) гуфт: «Шумо дар манзалат бадтаред ва Худо ба он чи баён мекунад, Доно аст».
78. Гуфтанд: «Эй Азиз, ҳамоно ӯро падаре ҳаст – пири калонсол, пас, аз мо якеро ба ҷои ӯ бигир. Ба дурустӣ ки мо туро аз некӯкорон мебинем».
79. Гуфт: «Ба Худо мепаноҳам аз он ки [касоро] бигирам, магар он кас, ки матои хешро назди ӯ ёфтаем; ҳамоно мо он гоҳ ситамкор бошем».
80. Пас, чун аз вай ноумед шуданд, танҳо, машвараткунон ба хилват рафтанд. Бузургтаринашон гуфт: «Оё надонистаед, ки падаратон аҳде аз Худо бар шумо гирифтааст ва шумо пеш аз ин дар ҳақи Юсуф тақсир карда будед. Пас, аз ин сарзамин ҷудо нахоҳам шуд, то вақте ки падарам ба ман иҷозат диҳад, ё Худо маро ҳукм кунад ва ӯ Бехтарини ҳукмкунандагон аст.
81. (Эй бародарон) ба сӯи падари хеш бозравед, пас, бигӯед: «Эй падари мо, ба дурустӣ ки писари ту дуздӣ кард; ва ҷуз ба он чи медонистем, [ба чизе] гувоҳӣ надодем ва ёддорандаи илми ғайб набудем.
82. Ва аз дехе, ки мо дар он будем ва аз корвоне, ки мо дар он омадаем, бипурс; ва албатта, мо ростгӯем».
83. (Яъқуб) гуфт: «Балки нафсҳои шумо кореро барои шумо ораста кардааст; пас (ҳоли ман) сабри нек аст; умеди он аст, ки Худо ҳамаи онҳоро якҷо пеши ман биёрад. Ба дурустӣ ки ӯ Донои Боҳикмат аст».
84. Ва аз онҳо рӯй бигардониду гуфт: «Эй андӯҳи ман бар Юсуф». Ва ду чашми ӯ ба сабаби андӯҳ сафед шуд; ва ӯ аз ғам пур шуда буд.
85. Гуфтанд: «Ба Худо ҳамеша ҳастӣ, ки Юсуфро ёд мекунӣ, то он ки бемор шавӣ, ё аз ҳалокшудагон бошӣ».
86. Гуфт: «Ҷуз ин нест, ки ғами саҳти худу андӯҳи худро ба Худо баён мекунам ва аз ҷониби Худо он чиро медонам, ки шумо намедонед.
87. Эй писарони ман, биравед, пас, Юсуф ва бародари ӯро ҷустуҷӯ кунед ва аз раҳмати Худо ноумед мабошед; ҳар оина (сухан ин аст, ки) аз раҳмати Худо ба ҷуз гурӯҳи кофирон [касе] ноумед намешавад».
88. Пас, чун бар Юсуф дохил шуданд, гуфтанд: «Эй Азиз, ба мо ва касони мо саҳтӣ расидааст ва мо сармоияи номақбул овардаем, пас, ба мо паймона тамом бидеҳ ва бар мо садақа бидеҳ; ба дурустӣ ки Худо садақадиҳандагонро ҷазо медиҳад».
89. Гуфт: «Оё донистед, ки бо Юсуф ва бародараш – вақте ки шумо нодон будед, чӣ кардед?»
90. Гуфтанд: «Оё дар ҳақиқат ту Юсуфӣ?» Гуфт: «Ман Юсуфам; ва ин бародари ман аст; ба дурустӣ ки Худо бар мо инъом кард; ҳар оина сухан ин аст, ки ҳар ки парҳезгорӣ кунад ва сабр намояд, пас Худо

музди некӯкоронро зоеъ намекунад».

91. Гуфтанд: «Қасам ба Худо, ҳамоно Худо туро бар мо бартарӣ дода- аст ва ба дурустӣ ки мо хатокунанда будем».
92. Гуфт: «Имрӯз сарзанише бар шумо нест. Худо шуморо биомурзад ва ӯ Меҳрубонтарини меҳрубон аст».
93. Ин пероҳани маро бибаред ва онро бар рӯи падарам биафканед, то бино шавад; ва ҳамаи аҳли хешро якҷо пеши ман биоваред».
94. Ва чун корвон ҷудо шуд,¹ падарашон гуфт: «Агар маро ба нуқсонӣ ақл нисбат накунад, ба дурустӣ ки ман бӯи Юсуфро меёбам».
95. Гуфтанд: «Ба Худо, ҳамоно ту дар хатоӣ қадими худ ҳастӣ».
96. Пас, чун муждадиҳанда пеши вай омад, пероҳанро бар рӯи вай андохт, пас бино гашт, гуфт: «Оё ба шумо нагуфта будам, ки ҳамоно ман аз ҷониби Худо он чиро медонам, ки шумо намедонед».
97. Гуфтанд: «Эй падари мо, барои гуноҳони мо дар ҳаққи мо омурзиш талаб кун, ба дурустӣ ки мо гунаҳгор будем».
98. Гуфт: «Аз Парвардигори худ барои шумо омурзиш талаб хоҳам кард; ба дурустӣ ки ӯ Омурзандаи Меҳрубон аст».
99. Пас, чун бар Юсуф даромаданд,² падару модари худро ба сӯи худ ҷой доду гуфт: «Агар Худо хоста бошад, ба Миср эмин шуда даро- ед».
100. Ва падару модари худро бар тахти худ боло бурд ва онҳо ба сӯи ӯ сачдакунон афтоданд. Ва гуфт: «Эй падари ман, ин таъбири хоби ман аст, ки пеш аз ин дида будам, ҳамоно Худо онро рост сохт; ва [ӯ] ба ман неъматӣ фаровон дод: чун маро аз зиндон берун овард ва баъд аз он ки Шайтон миёни ману миёни бародарони ман хилоф аф- канд, шуморо аз саҳро овард. Ба дурустӣ ки Парвардигори ман ҳар чизеро, ки мехоҳад, ба таъбири нек Созандаи он аст; ҳамоно ӯ До- нои Боҳикмат аст».
101. Эй Парвардигори ман, ба ман подшоҳӣ додӣ ва ба ман таъвили аҳодисро омӯхтӣ. Эй Пайдокунандаи осмонҳову замин, Ту дар дунё- ву охират Корсози ман ҳастӣ, маро мусулмон бимирон ва маро ба солеҳон даррасон».
102. Ин қисса аз ахбори ғайб аст, онро ба сӯи ту³ ваҳй мекунем. Ва чун бадсиголикунон бар машварати худ азм карданд, ту назди онҳо набудӣ.
103. Ва аксари мардумон – агарчи ту ҳирс кунӣ – мӯъмин нестанд.
104. Ва ту барои таблиғи Қуръон аз онҳо музде талаб намекунӣ; ин ба ҷуз панде барои оламиён [чизе] нест.
105. Ва басо нишонаҳо дар осмонҳову замин ҳаст, ки онҳо бар он мегу-

¹ Яъне: аз шаҳр.

² Яъне: дар хаймааш; ва ӯ барои истиқбол баромада буд.

³ Мухотаб Муҳаммад (с) аст.

заранд ва аз тааммул дар онҳо эърозкунандаанд.

106. Ва аксари онҳо ба Худо имон намеоранд, магар он ки барои Ҷ шарик муқаррар кардаанд.
107. Оё эмин шудаанд аз он, ки уқубате омм аз азоби Худо бар онҳо биёяд, ё қиёмат ногаҳон ба онҳо биёяд ва онҳо огоҳ набошанд.
108. Бигӯ: «Ин роҳи ман аст; ману пайравони ман бо ҳуччати зоҳир ба сӯи Худо мехонем; ва Худо Пок аст; ва ман аз шарик муқарраркунандагон нестам».
109. Ва Мо пеш аз ту [касери] нафиристодем, магар мардонери аз аҳли деҳаҳо, ки ба онҳо ваҳй мефиристодем. Оё дар замин сайр накардаанд, то бибинанд: охири кори касоне, ки пеш аз онҳо буданд, чӣ гуна шуд? Ва ҳамон сарои охират барои парҳезгори бехтар аст; оё намефаҳмед?
110. (Мӯхлат додем) то вақте ки пайғамбарон ноумед шуданд ва қавмашон гумон карданд, ки онҳо ба дурӯғ ваъда карда шудаанд, нусрати Мо ба онҳо омад; ва ҳар кас, ки хостем, начот дода шуд. Ва азоби Мо аз гурӯҳи ситамкори боздошта намешавад.
111. Ба дурустӣ ки дар қиссаи пайғамбарон барои соҳибони хирад панде ҳаст. Қуръон сухане нест, ки барбофта бошад, валекин тасдиқкунандаи он чи аст, ки пеш аз вай аст ва баёнкунандаи ҳар чиз ва ҳидоят ва бахшоиш барои мӯъминон аст.

13. Сураи Раъд

Дар Мадина нозил шуд ва он чихилу се оят ва шаш рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Алиф. Лом. Мим. Ро. Инҳо оёти Қуръонанд; ва он чи аз Парвардигорат ба ту фуруғ фиристода шуд, рост аст, валекин аксари мардумон имон намеоранд.
2. Худо Ҷамон аст, ки осмонҳоро ба ғайри сутунҳое, ки онро бинед, бардошт; баъд аз он бар Арш мустақар шуд ва офтобу моҳро ром кард; ҳар яке ба меоде муайян сайр мекунад; корро тадбир менамояд; нишонаҳоро баён мекунад, то шумо ба мулоқоти Парвардигори худ яқин оред.
3. Ва Ҷамон аст, ки заминро густурд ва дар он ҷо кӯҳҳову наҳрҳоро офарид; ва дар замин аз ҳар навъ мева ду қисм офарид;¹ шабро ба рӯз мепӯшонад; ба дурустӣ, дар ин барои қавме, ки тафаккур мекунанд, нишонаҳо ҳаст.
4. Ва дар замин қитъаҳои мухталиф аст: пайваста бо якдигар ва

¹ Яъне: туршу ширин, хубу бад.

бӯстонҳо аз дарахтони ангур ва киштзору дарахтони хурмо – баъзе бисёршоҳ ва баъзе ғайри онанд, ки (ҳама) аз як об сероб карда мешаванд; ва дар таъми меваҳо баъзоро бар баъзе бартарӣ медиҳем. Ба дурустӣ, дар ин барои қавме, ки ба ақл дармеёбанд, нишонаҳо ҳаст.

5. Ва агар таачҷуб кунӣ, пас, сухани онҳо аҷаб аст, ки: «Оё вақте ки хок шавем, оё дар офариниши нав хоҳем буд?» Онҳо касонеанд, ки ба Парвардигори хеш номӯътақид шуданд ва онҳо ба ин сифатанд, ки дар гарданашон тавқ бошад ва онҳо аҳли оташанд, дар ҳоле ки онҳо дар он ҷо ҷовидон бошанд.
6. Ва аз ту ба шитоб уқубатро пеш аз роҳат металабанд. Ва ба дурустӣ ки пеш аз онҳо уқубатҳо гузаштааст. Ва ҳамоно Парвардигори ту барои мардумон – бо вучуди ситамкор буданашон – Худованди омурзиш аст ва ба дурустӣ ки Парвардигори ту сахтуқубат аст.
7. Ва кофирон мегӯянд: «Чаро бар ин пайғамбар аз Парвардигори ӯ нишонае фиристода нашуд?» (Эй Муҳаммад) ҷуз он нест, ки ту бимкунанда ҳастӣ ва ҳар қавмеро роҳнамое аст.
8. Худо он чиро медонад, ки ҳар мода дар шикам дорад ва он чиро, ки раҳмҳо ноқис мекунанд ва он чиро, ки зиёда мегардонанд. Ва ҳар чизе назди ӯ баандоза аст.
9. Доно ба пинҳону ошкоро аст, Бузурги Баландмартаба аст.
10. Яксон аст аз шумо касе, ки суханро бипӯшад ва касе, ки онро ба овози баланд гӯяд ва касе, ки дар шаб пинҳон аст ва касе, ки дар рӯз роҳ меравад.
11. Барои одамӣ миёни ду дасти ӯ ва паси пушти ӯ фариштагони аз паи якдигар оянда ҳастанд, ба ҳукми Худо ӯро нигоҳ медоранд. Ба дурустӣ, Худо ҳолатеро, ки ба қавме бошад, тағйир намедиҳад, то вақте ки онҳо [худ] он чиро, ки дар замиранд аст, тағйир диҳанд. Ва чун Худо ба қавме уқубатро ирода кунад, пас онро бозгардонидан нест; ва барои онҳо ба ҷуз Вай ҳеч корсозандае нест.
12. ӯ Он [Худой] аст, ки барои пайдо кардани тарсу умед барқро ба шумо менамоёнад ва абрҳои гаронро бармедорад.
13. Ва раъд бо ситоиши ӯ ва фариштагон (низ) аз тарси ӯ ба покӣ ёд мекунанд; ва ӯ сойқаҳоро мефиристад, пас, онро ба ҳар ки хоҳад, мерасонад. Ва кофирон дар боби Худо мучодала мекунанд. Ва ӯ сахтуқубат аст.
14. Дуои ҳақ аз они ӯст.¹ Ва онон, ки кофирон онҳоро ба ҷуз Худо мехонанд, ба ҳеч вачҳ дуои онҳоро қабул намекунанд, магар монанди касе, ки ду дасти худро ба сӯи об бикӯшояд, то ба даҳонаш бирасад; ва он об ҳаргиз ба даҳони ӯ расанда нест. Ва дуои кофирон ба ҷуз гумроҳӣ [дар чизе] нест.

¹ Яъне: фақат ӯро месазад, ки ба даргоҳи ӯ ниёз кунанд ва муддао талабанд ва ӯ иҷобат фармояд.

15. Ва ҳар ки дар осмонҳову замин аст ва сояҳояшон хоҳону ноҳоҳон ба вақти субҳу шом ба Худо сачда мекунанд.
16. Бигӯ: «Парвардигори осмонҳову замин кист?» Бигӯ:¹ «Худо аст». Бигӯ: «Оё ба ҷуз Вай дӯстоне гирифтед, ки барои хештан суде ва зиёне [расонида] наметавонанд?» Бигӯ: «Оё нобинову бино баробар аст? Оё торикиҳову равшани баробар аст? Оё барои Худо шариконро муқаррар кардаанд, ки монанди офаридани Худо офарида бошанд, пас офарида бар онҳо муштабех шудааст?» Бигӯ: «Худо Офаринандаи ҳар чиз аст ва Ё Ягонаи Голиб аст».
17. Аз осмон обро фурӯ фиристод, пас рӯдҳо ба андозаи хеш равон шуданд. Пас, оби равон бар рӯи оби оянда кафе бардошт. Ва аз он чи ба талаби пероя ё ба талаби раҳти хона дар оташ мегудозандаш, [низ] кафе монанди кафи об аст. Ҳамчунин Худо масали ҳаққу ботилро баён мекунад. Аммо он каф ночиз шуда меравад; ва аммо он чи ба мардум суд мерасонад, дар замин мемонад. Худо ҳамчунин масалҳоро баён мекунад.
18. Барои онон, ки сухани Парвардигори хешро қабул карданд, ҳолати нек аст. Онон, ки сухани Ёро қабул накарданд: агар ҳамаи он чи дар замин аст, якҷо ва монанди он ҳамроҳи он аз они онҳо бошад, албатта, онро ивази худ [фида] диҳанд – барои ин ҷамоа саҳтии ҳисоб аст ва ҷои онҳо дӯзах аст; ва он бад ҷое аст.
19. Пас оё касе, ки медонад: он чи аз ҷониби Парвардигори ту ба сӯи ту фурӯ фиристода шудааст, рост аст, монанди касе бошад, ки нобино аст? Ҷуз ин нест, ки соҳибони хирад пандпазир мешаванд –
20. онон, ки ба аҳди Худо вафо мекунанд ва аҳдро намешикананд;
21. ва онон, ки он чи Худо пайванд кардани онро фармудааст, мепайванданд ва аз Парвардигори хеш метарсанд ва аз саҳтии ҳисоб хавфдоранд;
22. ва онон, ки ба талаби рӯи Парвардигори хеш² шикебой карданд ва намозро барпо доштанд ва аз он чи Мо ба онҳо рӯзӣ додем, пинҳону ошкоро харҷ карданд ва бади ро бо некӯӣ дафъ мекунанд – барои ин ҷамоа ҷазои он сарой аст –
23. бӯстонҳои ҳамеша мондан, ки онҳо ва ҳар ки аз падаронашон ва занонашон ва авлодашон некӯкор бошад, ба он ҷо дароянд ва фариштагон аз ҳар дарвоза бар онҳо дохил шаванд.
24. (Гӯянд:) «Салом бар шумо, ба сабаби сабр кардани шумо». Пас, нек аст ҷазои он сарой.
25. Ва онон, ки аҳди Худоро баъди устувор кардани он мешикананд ва он чи Худо пайванд кардани онро фармудааст, қатъ мекунанд ва дар замин фасод мекунанд – ин ҷамоаро лаънат ва барояшон саҳтии он

¹ Яъне: аз тарафи онҳо.

² Яъне: ба талаби ризои Ё.

сарой аст.

26. Худо рӯзиро барои ҳар ки хоҳад, фарох месозад ва танг мекунад. Ва (кофирон) ба зиндагонии дунё шодмон шуданд; ва зиндагонии дунё нисбат ба охират ба ҷуз матои андак [чизе] нест.
27. Ва кофирон мегӯянд: «Чаро бар пайғамбар аз ҷониби Парвардигораш нишонае фуруд оварда нашуд?»¹ Бигӯ: «Ҳамоно Худо ҳар киро хоҳад, гумроҳ мекунад ва ҳар касро, ки ба Вай бозгардад, ба сӯи Хеш роҳ менамояд» –
28. онон, ки имон оварданд ва дилҳояшон ба ёди Худо ором мегиранд. Огоҳ шав: дилҳо ба ёди Худо ором мегиранд.
29. Онон, ки имон оварданд ва корҳои нек карданд, барояшон ҳолати хуш ва хубии ҷойгоҳ бошад.
30. Ҳамчунин туро дар уммате фиристодем, ки пеш аз вай умматҳои бисёр гузаштанд, то барояшон он чиро бихонӣ, ки ба сӯи ту ваҳй фиристодем ва онҳо ба [Худои] Раҳмон кофиранд. Бигӯ: «Ӯ Парвардигори ман аст, ба ҷуз Ӯ ҳеч маъбуде нест; бар Вай таваккул кардам ва бозгашти ман ба сӯи Ӯст».
31. Ва агар Қуръоне мебуд, ки ба сабаби он кӯҳҳо равон карда мешуданд; ё ба сабаби он замин шикофта мешуд; ё ба сабаби он мурдагон ба сухан оварда мешуданд (низ имон намеоварданд). Балки ҳама корҳо якҷо аз они Худо аст. Оё мӯъминон надонистанд, ки агар Худо мехост, ҳамаи мардумонро якҷо роҳ менамуд. Ва кофирон ҳамеша ба ин сифат бошанд, ки ба сабаби он чи карданд, ба онҳо уқубате саҳт мерасад; ё он уқубат наздик ба хонаҳояшон фурӯ меояд, то вақте ки ваъдаи Худо биёяд; ба дурустӣ ки Худо ваъдаро хилоф намекунад.
32. Ва ҳамоно пайғамбарон пеш аз ту тамасхур карда шуданд; пас, ба кофирон мӯҳлат додам, боз онҳоро гирифтӣ кардам; пас, уқубати Ман чӣ гуна буд?
33. Пас оё Он, ки бар ҳар кас ба ҷазои он чи амал кардааст, Нигаҳбон аст (мисли ин бутон бошад)? Ва (кофирон) барои Худо шарикон муқаррар карданд. Бигӯ: «Номҳояшонро баён кунед; оё Худоро ба он чи, ки дар замин намедонад, хабар медиҳед? Ё ба сухани сарсарӣ (фирефта мешавед)? Балки барои кофирон андешаи фосидашон орошта шудааст ва аз роҳ боздошта шудаанд. Ва ҳар кас, ки Худо ўро гумроҳ кунад, барояш ҳеч раҳнамояндае нест.
34. Онҳоро дар зиндагонии дунё азоб аст ва ба дурустӣ ки азоби охират саҳттар аст ва барои онҳо аз Худо ҳеч нигоҳдорандае нест.
35. Сифати бихиште, ки ба парҳезгорон ваъда карда шудааст, он аст, ки зери он ҷӯйҳо меравад; меваҳои он ҷовид аст ва сояш ҳамчунин. Ин ҷазои парҳезгорон аст. Ва ҷазои кофирон оташ аст.

¹ Яъне: аз қисме, ки дархост мекарданд.

36. Ва онон, ки ба онҳо Китоб додаем, ба он чи ба сӯи ту фиристода шуд, шод мешаванд. Ва аз ин чамоатҳо касе ҳаст, ки баъзеи онро инкор мекунад. Бигӯ: «Чуз ин нест, ки ба ман фармуда шудааст, ки ибодат кунам ва барои Ӯ шарик муқаррар накунам; ба сӯи Ӯ даъват мекунам ва бозгашти ман ба сӯи Ӯст».
37. Ва ҳамчунин Қуръонро Китобе арабӣ фурӯ фиристодем ва агар баъд аз он чи аз илм ба ту омадааст, хоҳиши нафси онҳоро пайравӣ кунӣ, туро аз (уқубати) Худо ҳеҷ корсозандае ва нигоҳдорандае нест.
38. Ва ҳамоно Мо пеш аз ту пайғамбаронро фиристодем ва ба онҳо занону фарзандон додем; ва ҳеҷ пайғамбарро нашоёд, ки чуз ба ҳукми Худо ҳеҷ нишонае биёрад; барои ҳар қазои муваққат номае ҳаст.
39. Худо ҳар чиро меҳоҳад, нобуд месозад ва ҳар чиро хоҳад, собит мекунад; ва Умму-л-Китоб¹ назди Ӯст.
40. Ва агар баъзеи он чиро, ки ба онҳо ваъда мекунем, ба ту бинамоёнем; ё қабзи рӯҳи ту кунем – (ба ҳар ҳол) чуз ин нест, ки бар ту пайғом расонидан аст ва бар Мо ҳисоб аст.
41. Оё намебинанд, ки Мо ба ин сарзамин қасд мекунем, ки онро аз ҷонибҳояш ноқис месозем.² Ва Худо ҳукм мекунад ва ҳукми Ӯро ҳеҷ радкунандае нест; ва Ӯ Зудҳисобкунанда аст.
42. Ва ҳамоно касоне, ки пеш аз онҳо буданд, бад сиголиданд; пас ҳамаи бадсиголи якҷо аз они Худо аст; он чиро медонад, ки ҳар нафсе ба амал меорад. Ва ин кофирон хоҳанд донист, ки ҷазои он сарой аз они кист.
43. Ва кофирон мегӯянд: «Ту пайғамбар нестӣ». Бигӯ: «Худо дар миёни ману шумо Гувоҳ бас аст; бас аст Он, ки илми Китоб назди Ӯст».³

14. Сураи Иброҳим

Дар Макка нозил шудааст ва он панҷоҳу ду оят ва ҳафт рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Алиф. Лом. Ро. (Ин) Китобе аст, ки онро ба сӯи ту фурӯ фиристодем, то мардумонро ба ҳукми Парвардигорашон аз ториқиҳо ба сӯи равшанӣ – ба сӯи роҳи Худои Голиби Сутуда – берун ороӣ.
2. (Ба сӯи роҳи) Худое, ки он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст, аз они Ӯ аст. Ва вой бар кофирон аз азоби саҳт!
3. Онон, ки зиндагонии дунёро бар охират ихтиёр мекунанд ва (марду-

¹ Яъне: Лавҳи Маҳфуз.

² Яъне: рӯз ба рӯз шавкати Ислом ба замини Араб густариш меёбад ва Дору-л-харб ноқис мегардад.

³ Яъне: аҳбори яҳуд медонанд, ки пайғамбарии он ҳазрат (с) ҳақ аст.

монро) аз роҳи Худо бозмедоранд ва дар он қачӣ металабанд¹ – онҳо дар гумроҳии дуранд.

4. Ва ҳеҷ пайғамбареро нафиристодем, магар ба забони қавми ӯ, то барояшон баён кунад. Пас, Худо ҳар киро хоҳад, гумроҳ созад ва ҳар киро хоҳад, роҳ намояд ва ӯ Голиби Боҳикмат аст.
5. Ҳамоно Мо Мӯсоро бо нишонаҳои Худ фиристодем, (гуфтем), ки қавми худро аз ториқиҳо ба сӯи равшанӣ берун ор ва онҳоро ба рӯзҳои Худо панд деҳ. Ба дурустӣ ки дар ин барои ҳар шикебои шукргузор нишонаҳост.²
6. Ва (ёд кун) он вақт, ки Мӯсо ба қавми худ гуфт: «Неъматҳои Худоро бар хеш ёд кунед, ки чун шуморо аз қасони Фиръавн наҷот дод, [онҳо] ба шумо азоби саҳт мерасониданд ва писарони шуморо мекуштанд ва духтарони шуморо зинда мегузоштанд; ва дар ин (ҳол) озмоиши бузурге аз Парвардигори шумо буд.
7. Ва он вақт, ки Парвардигори шумо хабардор сохт, ки агар шукр кунед, ба шумо зиёда диҳам; ва агар носипосӣ кунед, ҳар оина азоби Ман саҳт аст».
8. Ва Мӯсо гуфт: «Агар шумо ва ҳама қасоне, ки дар замин ҳастанд, якҷо кофир шавед, пас, ҳамоно Худо Тавонгари Сутудашуда аст».
9. Оё ба шумо хабари қасоне наомадааст, ки пеш аз шумо буданд – қавми Нӯҳ ва Од ва Самуд ва қасоне, ки баъд аз онҳо омаданд? Онҳоро ба ҷуз Худо [қасе] намедонад.³ Пайғамбаронашон бо мӯъҷизаҳо ба онҳо омаданд, пас, дастҳояшонро бар даҳони худ бозоварданду⁴ гуфтанд: «Ҳамоно мо ба он чи фиристода шудед, мункирем ва ҳамоно мо аз он чи моро ба он мехонед, дар шубҳаи қавӣ ҳастем».
10. Пайғамбаронашон гуфтанд: «Оё дар Худо – Офаринандаи осмонҳову замин шубҳа аст? [ӯ] шуморо мехонад, то гуноҳонатонро барои шумо биомурзад ва шуморо то муддате муайян мавқуф дорад». Гуфтанд: «Шумо ба ҷуз одамӣ мисли мо [қаси дигар] нестед; мехоҳед, ки моро аз он чи боздоред, ки падаронамон ибодат мекарданд. Пас, пеши мо ҳуҷҷате зоҳир биёред».
11. Пайғамбаронашон ба онҳо гуфтанд: «Мо ба ҷуз одамӣ монанди шумо [қасе дигар] нестем; валекин Худо аз бандагони Худ ба ҳар ки хоҳад, неъматҳои фаровон медиҳад; ва моро мумкин нест, ки ҷуз ба ҳукми Худо ҳуҷҷате биёрем; ва мӯъминон бояд ки бар Худо таваккул кунанд.
12. Ва моро чист, ки бар Худо таваккул накунем ва ҳол он ки роҳҳои моро ба мо намудааст? Ва бар изои шумо, албатта, сабр хоҳем кард;

¹ Яъне: ба шубҳаҳо собит мекунанд, ки қач аст.

² Яъне: ба воқеаҳои, ки аз ҷониби ӯ буданд.

³ Яъне: ададу сифати онҳоро.

⁴ Яъне: аз ниҳояти таъҷуб ва инкор.

ва таваккулкунандагон бояд ки бар Худо таваккул кунанд».

13. Ва кофирон ба пайғамбарони хеш гуфтанд: «Албатта шуморо аз замини худ берун кунем; ё шумо дар дини мо бозоед». Пас, Парвардигорашон ба онҳо ваҳй фиристонд, ки: «Ситамкоронро ҳалок хоҳем кард.
14. Ва баъд аз онҳо шуморо дар замин сокин хоҳем сохт. Ин ваъда барои касе аст, ки аз истодан ба ҳузури Ман ва аз бим кардани Ман битарсад».
15. Ва (пайғамбарон) талаби фатҳ карданд ва ҳар гарданкаши ситезанда зиёнкор шуд:
16. – пеши рӯи вай дӯзах аст; ва аз чинси зардоб об нӯшонидида шавад –
17. онро чуръа-чуръа фурӯ кашад ва наметавонад, ки онро ба осонӣ даркашад ва марг аз ҳар чой барӯ биёяд¹ ва ӯ мурда набувад; ва аз паси он азоби сахт аст.
18. Сифати онон, ки ба Парвардигори хеш номӯътакид шуданд, (ин аст:) аъмоли онҳо монанди хокистар бувад; дар рӯзе, ки тундбод дорад, бод дар он сахт вазидааст; бар ҳеч чизе аз он чи касб карда буданд, қудрат надоранд.² Ин гумроҳии бузург аст.
19. Оё надидӣ, ки Худо осмонҳову заминро ба тадбири муҳкам офарид; агар хоҳад, шуморо дур кунад ва офариниши нав биёрад.
20. Ва ин бар Худо душвор нест.
21. Ва ҳама якҷо пеши Худо ҳозир шаванд. Пас, заифон ба гарданкашон гӯянд:³ «Ба дурустӣ ки мо тобеи шумо будем, пас, оё шумо поре аз азоби Худоро аз мо дафъкунанда ҳастед?» Гӯянд: «Агар Худо ба мо роҳ менамуд, шуморо роҳнамоӣ мекардем; барои мо баробар аст, ки изтироб кунем ё шикебой варзем; моро ҳеч махласе нест».
22. Вақте ки кор ғайсаларо карда шавад,⁴ Шайтон гӯяд: «Ба дурустӣ ки Худо ба шумо ваъда дод – ваъдаи рост; ва ман ба шумо ваъда додам; пас, ман бо шумо хилофи ваъда кардам; ва маро бар шумо ҳеч тасаллуте набуд; лекин он буд, ки шуморо бихондам; пас, шумо сухани маро қабул кардед. Пас, маро маломат макунед ва хешро маломат кунед; ман фарёдраси шумо нестам ва шумо фарёдраси ман нестед. Ҳамоно ман аз он, ки пеш аз ин маро шарик муқаррар кардед, безор шудам. Ба дурустӣ ки барои ситамкорон азоби дарддиҳанда ҳаст».
23. Ва онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, ба ҳукми Парвардигори хеш ба бихиштҳои дароварда шаванд, ки зери он ҷӯйҳои мевад; дар он ҷо ҷовидонанд; он ҷо дуои хайрашон бо якдигар «салом» аст.
24. Оё надидӣ, ҷи гуна Худо достонеро падида овард: сухани покизаро ба

¹ Яъне: асбоби марг ба ӯ биёяд.

² Яъне: аъмоли онҳо барбод равад ва аз чизе аз он нафъ нагиранд.

³ Яъне: тобеон ба пешравон.

⁴ Яъне: вақте ки бихиштиён ба бихишту дӯзахӣён ба дӯзах дароянд.

дарахти покиза монанд кард, ки бешаш устувор бошад ва шохаш дар осмон аст –

25. меваҳои худро ба ҳукми Парвардигори хеш ҳар фасле медахад? Худо масалҳоро барои мардумон падида меорад, то бувад ки пандпазир шаванд.
26. Ва ҳоли сухани нопок монанди дарахти нопок аст, ки аз болои замин барканда бошад; онро ҳеҷ истиқроре нест.
27. Ва Худо мӯъминонро дар зиндагонии дунё ва дар охираат ба сухани дуруст устувор медорад ва Худо ситамкоронро гумроҳ месозад; ва Худо он чи мехоҳад, мекунад.
28. Оё касонро надидӣ, ки неъматҳои Худоро ба носипосӣ бадал карданд¹ ва қавми худро ба сарои ҳалокӣ фуруд оварданд,
29. ки дӯзах аст; ба он ҷо дароянд? Ва он бад қароргоҳе аст.
30. Ва барои Худо ҳамтоён муқаррар карданд, то (олавро) аз роҳи ӯ гумроҳ кунанд. Бигӯ: «Баҳраманд шавед, ҳамона бозгашти шумо ба сӯи оташ аст».
31. Ба он бандагони Ман, ки имон овардаанд, бигӯ, то намозро барпо доранд ва аз он чи Мо ба онҳо рӯзӣ додем пинҳону ошкоро, харҷ кунанд – пеш аз он, ки рӯзе биёяд, ки дар он на харидуфурӯш ҳаст ва на бо якдигар дӯстӣ бувад.
32. Худо Он аст, ки осмонҳову заминро офарид ва аз осмон обро фурӯ фиристонд; пас, ба он об аз қисми меваҳо рӯзӣ барои шумо берун овард; ва киштиро барои шумо ром сохт, то ба ҳукми ӯ дар дарё биравад; ва ҷӯйҳоро барои шумо ром сохт.
33. Ва офтобу моҳро, ки ҳамеша равандагонанд, барои шумо ром сохт; ва шабу рӯзро барои шумо ром сохт.
34. Ва аз ҳар ҷи хостед, барои шумо дод. Ва агар неъматҳои Худоро бешуморед, онро ихота карда натавонед. Ҳамона инсон ситамкори носипос аст.
35. Ва (ёд кун) чун Иброҳим гуфт: «Эй Парвардигори ман, ин шаҳро ҷои амн бикун; ва марову фарзандони маро аз он, ки ибодати бутон кунем, дур дор.
36. Эй Парвардигори ман, ин бутон бисёре аз мардумонро гумроҳ кардаанд; ва ҳар ҷи пайравии ман кунанд, пас, ҳамона ӯ аз онҳо ман аст; ва ҳар ҷи маро нофармонӣ кунанд, пас, ба дурустӣ ки Ту Омурзандаи Меҳрубон ҳастӣ.
37. Эй Парвардигори мо, ҳамона ман баъзеи авлоди худро ба водии безироат, назди Хонаи мӯхтарами Ту сокин сохтам; эй Парвардигори мо, то намозро барпо доранд; пас дилҳои чанде аз мардумонро ба сӯи онҳо рағбаткунанда бикун ва ба онҳо аз меваҳо рӯзӣ деҳ, то

¹ Яъне: носипосӣ карданд ва ба шумии он неъмат аз даст рафт. Пас, гӯё, неъмат доданд ва қуфр хариданд.

бувад ки сипосдорӣ кунанд.

38. Эй Парвардигори мо, ба дурустӣ, Ту он чиро медонӣ, ки пинҳон ме-
дорем ва он чиро, ки ошкор мекунем. Ва ҳеҷ чизе дар заминро дар
осмон бар Худо пӯшида намешавад.
39. Сипос Он Худойрост, ки ба ман – бо вучуди калонсолӣ – Исмоил ва
Исҳоқро ато кард. Ҳамоно Парвардигори ман Шунавандаи дуо аст.
40. Эй Парвардигори ман, маро ва авлоди маро (низ) барподорандаи
намоз бикун. Ва эй Парвардигори мо, дуои маро қабул кун.
41. Эй Парвардигори мо, рӯзе, ки ҳисоб қоим шавад, марову модару па-
дари маро ва мӯъминонро биомурз».
42. Ва Худоро аз он чи ситамкорон мекунанд, беҳабар мапиндор; ҷуз ин
нест, ки онҳоро барои рӯзе мавқуф медорад, ки дар он чашмҳо хира
шаванд.
43. Шитобкунандагон, сарҳои худ бардорандагон, чашми онҳо ба
сӯяшон бознамегардад ва дилҳояшон холи аст.
44. Ва мардумонро аз рӯзе битарсон, ки ба онҳо азоб биёяд. Пас золи-
мон гӯянд: «Эй Парвардигори мо, моро то меоде наздик мавқуф дор,
то даъвати Туро қабул кунем ва расулонро пайравӣ кунем». (Ба
онҳо гуфта шавад:) «Оё пеш аз ин қасам намехӯрдед, ки барои шумо
ҳеҷ заволе набошад?»
45. Ва дар манзилҳои онон, ки бар хеш ситам карданд, сокин шудед ва
барои шумо возеҳ шуд, ки ба онҳо чӣ кардем. Ва барои шумо
достонҳо падида сохтем».
46. Ва ба дурустӣ ки ба бадсиголии хеш бад сиголиданд ва (илми) бад-
сиголии онҳо назди Худо аст. Ва бадсиголии онҳо он нест, ки ба са-
баби он кӯҳҳо аз ҷой раванд.¹
47. Пас, Худоро хилофкунандаи ваъдаи Худ бо расулони Худ мапиндор.
Ба дурустӣ ки Худо Ғолиби Соҳибинтиқом аст.
48. Рӯзе, ки ин замин ба ғайри он замин ва осмонҳо [низ] бадал карда
шаванд; ва [ҳама] ба ҳузури Худои Ягонаи Ғолиб зоҳир шаванд.
49. Ва он рӯз ту гуноҳкоронро бибинӣ, ки дасту по дар занҷирҳо ба ҳам
бастаанд.
50. Либосашон аз қатрон² бошад ва рӯи онҳоро оташ бипӯшад.
51. То Худо ҳар касеро ба он чи кардааст, ҷазо диҳад. Ҳамоно Худо
Зудҳисобкунанда аст.
52. Ин (Қуръон) хабар расонидан барои мардумон аст,³ то ба он бим
карда шаванд; ва то бидонанд: ҷуз ин нест, ки Вай Худои Ягона аст;
ва то соҳибони ақл пандпазир шаванд.

¹ Яъне: макри онҳо заиф аст.

² Қатрон – моддаи сиёҳи бадбӯӣ аст, оташ дар он зуд дармегирад.

³ Яъне: барои таблиғ нозил карда шудааст.

15. Сураи Хичр

Дар Макка нозил шуд ва он наваду нӯҳ оят ва шаш рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Алиф. Лом. Ро. Ин оятҳои Китоб(-и илоҳӣ) ва Қуръони равшан аст.
2. Басо бувад ки кофирон дӯст доранд: кош мусулмон мебуданд!
3. Онҳоро бигузор, то бихӯранд ва баҳраманд шаванд ва умед(-и дароз) онҳоро машғул кунад; пас, хоҳанд донист.
4. Ва Мо ҳеч деҳоро ҳалок накардем, магар он ки барои вай навиштае маълум буд.
5. Ва ҳеч гурӯҳе аз муддати худ пеш намеравад ва бозпас намемонад.
6. Ва (кофирон) гуфтанд: «Эй касе, ки бар вай Қуръон фуруд оварда шу-дааст, ҳамоно ту девонай!»
7. Агар аз ростгӯён ҳастӣ, чаро фариштагонро пеши мо намеорӣ?»
8. Мо фариштагонро фуру намефириستم, магар ба тадбири муҳкам; ва он гоҳ мӯхлат додасуда набошанд.
9. Ба дурустӣ ки Мо Қуръонро фуру фиристодем ва ҳамоно Мо онро Ниғаҳбон ҳастем.
10. Ва ҳамоно пеш аз ту (пайғамбаронро) дар фирқаҳои пешиниён фуру фиристодем.
11. Ва ҳеч фиристодае ба онҳо намеомад, магар он ки ба ӯ тамасхурку-нанда буданд.
12. Ҳамчунин истехзоро дар дили гуноҳкорон¹ дармеорем,
13. ки ба Қуръон имон намеоранд; ва ба дурустӣ ки оини пешиниён гу-заштааст.
14. Ва агар бар онҳо даре аз осмон бикушоем, пас, ба ин сифат шаванд, ки аз он боло мераванд,
15. – албатта, гӯянд: «Ҷуз ин нест, ки чашмҳои мо банд карда шуд, бал-ки мо қавме ҷодузада ҳастем».
16. Ба дурустӣ ки дар осмон бурҷҳо пайдо кардем ва онро барои бинан-дагон биоростем.
17. Ва онро аз ҳар Шайтони рондасуда нигоҳ доштем.
18. Магар он кас, ки дуздида шунавад, пас оташи ошкор дар паи вай афтад.
19. Ва заминро густуронидем ва дар он ҷо кӯҳҳоро андохтем ва дар он ҷо аз ҷинси ҳар чизи санҷида рӯёнидем.²
20. Ва дар он ҷо барои шумо асбоби маишат сохтем ва (барои шумо)

¹ Яъне: кофирони Макка.

² Яъне: барои ҳар навъ сурате ва сифате ҳаст, ки аз он таҷовуз намекунад.

онро сохтем, ки шумо рӯзидихандаи он нестед.¹

21. Ва ҳеч чиз нест, магар он ки хизонаҳои он назди Мост ва онро чуз ба андозаи муқаррар фурӯ намеорем.
22. Ва бодҳои бордоркунандаи абрро фиристодем ва аз осмон обе фуруд овардем, пас шуморо аз он об нӯшонидем; ва шумо чамъкунандаи он нестед.
23. Ва ҳамоно Мо зинда месозем ва мемиронем ва Мо Ворис ҳастем.
24. Ва ба дурустӣ ки аз миёни шумо пешиниёро донистаем ва ба дурустӣ ки пасиниёро донистаем.
25. Ва ба дурустӣ ки Ҳамон Парвардигори ту онҳоро бармеангезад. Ҳамоно Ё Устуворкори Доно аст.
26. Ва ба дурустӣ ки одамиро аз гили хушк, аз қисми лои сиёҳи бӯйгирифта офаридем.
27. Ва ҷинро пеш аз ин аз оташи сӯзон пайдо кардем.
28. Ва (ёд кун) чун Парвардигори ту ба фариштагон гуфт: «Ҳамоно Ман Офаринандаи одами ҳастам – аз гили хушки аз қисми лои сиёҳи бӯйгирифта.
29. Пас, чун ӯро рост кунам ва дар вай аз рӯҳи Худ бидамам, дар пеши ӯ сачдакунон биафтед».
30. Пас, ҳамаи фариштагон якҷо сачда карданд,
31. магар Иблис – аз он сар боззад, ки бо сачдакунандагон бошад.
32. (Худо) гуфт: «Эй Иблис, туро дар ин чист, ки бо сачдакунандагон намебошӣ?»
33. Гуфт: «Ман ҳаргиз [он] нестам, ки одамиро сачда кунам, ки Ту ӯро аз гили хушки аз қисми лои сиёҳи бӯйгирифта пайдо кардаӣ».
34. Гуфт: «Пас, аз бихишт берун шав, ҳамоно ту рондашуда ҳастӣ!
35. Ва ба дурустӣ ки то рӯзи қиёмат бар ту лаънат аст».
36. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ба ман то рӯзе мӯҳлат деҳ, ки (мардумон) барангехта шаванд».
37. Гуфт: «Ҳамоно ту аз мӯҳлат додашудагон ҳастӣ,
38. то рӯзи он вақти муайян».
39. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ба сабаби он, ки маро гумроҳ кардӣ, албатта, дар замин гуноҳро барояшон биороям ва албатта, ҳамаи онҳоро якҷо гумроҳ созам,
40. магар, аз миёни онҳо бандагони холискардаи Ту».
41. (Худо) гуфт: «Ин (ихлос) роҳе рост аст, ки бар Ман мерасад.
42. Ба дурустӣ ки туро бар бандагони Ман ғалаба нест. Лекин (ғалабаи ту) бар касе аз гумроҳон бошад, ки туро пайравӣ кунад».
43. Ва ҳамоно дӯзах ваъдагоҳи ҳамаи онҳо якҷо аст.
44. Онро ҳафт дар аст, барои ҳар даре аз гумроҳон ҳиссае чудо карда шудааст.

¹ Яъне: ғулумон ва чонварон.

45. Ба дурустӣ ки парҳезгорон дар бӯстонҳову чашмаҳо бошанд.
46. (Ба онҳо гуфта шавад:) «Ба саломатӣ, эмин шуда, дар ин чо дароед».
47. Ва он чиро аз кина, ки дар синаҳояшон бувад, берун кашем; бародари якдигар шуда, бар тахтҳо рӯ ба рӯи якдигаранд.
48. Дар он чо ба онҳо ҳеҷ ранҷе нарасад ва онҳо аз он чо берун карда нашаванд.
49. Ба бандағони Ман хабар деҳ, ки Ман Омурзандаи Меҳрубонам;
50. ва он, ки азоби Ман – ҳамон азоби дарддиҳанда аст.
51. Ва ба онҳо аз меҳмонони Иброҳим хабар деҳ.
52. Чун бар вай дохил шуданд, пас, салом гуфтанд, (Иброҳим) гуфт: «Ҳамоно мо аз шумо тарсонем».
53. Гуфтанд: «Матарс, ба дурустӣ ки мо туро ба фарзанде доно мужда медиҳем».
54. Гуфт: «Бо вучуди он, ки ба ман пирӣ расидааст, маро башорат медиҳед; пас, ба чӣ чиз башорат медиҳед?»
55. Гуфтанд: «Мо ба ростӣ туро мужда додем, пас, аз ноумедон мабош».
56. Гуфт: «Ба чуз гумроҳон, кист, ки аз раҳмати Парвардигори худ ноумед шавад?»
57. Гуфт: «Пас, хабари шумо чист, эй фиристодагон?»
58. Гуфтанд: «Ҳамоно мо ба сӯи гурӯҳи гуноҳкорон фиристода шудем,
59. ба чуз касони Лут; ҳамоно мо ҳамаи онҳоро якҷо, албатта, наҷот хоҳем дод,
60. – ғайр аз занаш. Мо муқаррар кардаем, ки вай ҳамоно аз бозмондагон бошад».
61. Пас, вақте ки фиристодагон ба касони Лут омаданд,
62. гуфт: «Ба дурустӣ ки шумо гурӯҳе ноошно ҳастед».
63. Гуфтанд: «Балки он чиро, ки дар он шубҳа мекарданд,¹ пеши ту овардаем.
64. Ва ваъдаи ростро пеши ту овардаем; ва ҳамоно мо, албатта, ростгӯ ҳастем.
65. Пас, ба поре аз шаб касони худро бибар ва ту аз пайи онҳо рав; ва бояд ки ҳеҷ кас аз шумо бозпас нанигарад; ва ба он чое, ки ба шумо фармуда шавад, биравед».
66. Ва ба сӯи Лут ин суҳанро ваҳй фиристодем, ки чун ба вақти субҳ дароянд, беҳи онҳо бурида шавад.
67. Ва аҳли шаҳр хушвақтиқунон омаданд.
68. (Лут) гуфт: «Ҳамоно онҳо меҳмони мананд; пас, маро расво макунед.
69. Ва аз Худо битарсед ва маро хор макунед».
70. Гуфтанд: «Оё туро аз (мизбонии) ғарибон манъ накарда будем?»
71. Гуфт: «Агар коре карданӣ ҳастед, инҳо духтарони ман ҳастанд».²

¹ Яъне: уқубат.

² Яъне: агар қазои шахват хоҳед, никоҳи духтарони ман муносибтар аст.

72. Қасам ба зиндагонии ту, ки ин кофирон дар гумроҳии хеш саргардон мешаванд.¹
73. Пас, чун ба вақти тулӯи офтоб даромаданд, овози ҳавлноқ онҳоро дарёфт.
74. Пас, болои он шаҳрҳоро зери он сохтем ва бар онҳо санг аз навъи санггил² боронидем.
75. Ба дурустӣ ки дар ин қисса барои ибратгирандагон нишонаҳо ҳаст.
76. Ва ҳамоно он шаҳрҳо дар (сари) роҳеанд, ки доим омадурафт дорад.
77. Ба дурустӣ, дар ин барои мӯъминон нишона ҳаст.
78. Ва ба дурустӣ ки аҳли Айка аз ситамкорон буданд.
79. Пас, аз онҳо интиқом кашидем ва ҳар ду³ ба роҳи ошкор ҳастанд.
80. Ва ба дурустӣ ки сокинони Ҳичр⁴ пайғамбаронро дурӯғ шумурданд.
81. Ва оятҳои худро ба онҳо расонидем, пас, аз он рӯгардон шуданд.
82. Ва эмин шуда, аз кӯҳҳо хонаҳо тарошида месохтанд.
83. Пас, ҳангоми субҳ овози саҳт онҳоро гирифт.
84. Пас, он чи касб мекарданд, аз онҳо [чизеро] дафъ накард.
85. Ва Мо осмонҳоро замин ва он чиро, ки мобайни онҳост, чуз ба тадбири дуруст наофаридем. Ва ба дурустӣ ки қиёмат омаданист. Пас, ба даргузаштани некӯ даргузар.⁵
86. Ҳамоно Парвардигори ту Офаринандаи Доно аст.
87. Ва ба дурустӣ ки ба ту ҳафт ояти мукаррар хондашаванда⁶ ва Қуръони бузургро додем.
88. Ба сӯи он чиз, ки бо он ҷамоатҳои аз кофиронро баҳраманд сохтаем, ду чашми худро боз макун ва барои онҳо андӯхнок машав; ва барои мӯъминон бозуи худро паст бикун.⁷
89. Ва бигӯ: «Ҳамоно ман бимкунандаи ошкорам».
90. Монанди он чи бар тақсимкунандагон фуруд оварда будем⁸ –
91. онон, ки Китоби илоҳиро пора-пора сохтанд.⁹
92. Пас, қасам ба Парвардигори ту, албатта, аз ҳамаи онҳо якҷо суол мекунем –
93. аз он чи мекарданд.
94. Пас, он чиро, ки ба он фармуда мешавӣ, ошкор кун ва аз мушрикони рӯй бигардон.
95. Ҳамоно Мо туро аз (шарри) тамасхуркунандагон Басандаем –

¹ Ин ҷумла дар миёни қиссаи ҳазрати Лут оварда шуд, то диққат ба татбиқи ҳоли мушрикони Макка, бар ҳоли қавми Лут ва амсоли онҳо ҷалб карда шавад.

² Яъне: гили пухта, мисли санг шуда.

³ Яъне: шаҳрҳои қавми Лут ва шаҳрҳои Айка.

⁴ Ҳичр – номи шаҳр ва сарзамини қавми Самуд – арабҳои аз байн рафта дар нимҷазираи Арабистон аст, ки ҳазрати Солеҳ бар онҳо пайғамбар фиристода шуда буд.

⁵ Яъне: аз беадабии онҳо.

⁶ Яъне: сураи «Фотиха», ки дар намоз мукаррар хонда мешавад.

⁷ Яъне: тавозӯи кун.

⁸ Яъне: азобро фуруд хоҳем овард.

⁹ Яъне: аҳли Китоб, ки бар баъзе оёт амал мекарданд ва бар баъзе – не.

96. онон, ки бо Худо маъбудӣ дигарро муқаррар мекунад, пас, зуд бидонанд.
97. Ба дурустӣ, Мо (ҳоли) туро медонем, ки ба сабаби он чи мегӯянд, синаи ту танг мешавад.
98. Пас, Парвардигори худро бо ситоиш ба покӣ ёд кун ва аз сачдакунандагон бош.
99. Ва Парвардигори худро ибодат кун, то вақте ки ба ту марг бирасад.

16. Сураи Наҳл (Занбӯри асал)

Дар Макка нозил шуд ва он яксаду бисту ҳашт оят ва шонздаҳ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ҳукми Худо [наздик] омад,¹ пас онро ба шитоб талаб макунед. Худо аз он чи шарикӣ ӯ муқаррар мекунад, Поку Баландқадр аст.
2. Фариштагонро бо ваҳй ба иродаи Худ бар ҳар кас аз бандагони Худ, ки хоҳад, фуруд меорад, ки битарсонед, (ба ин мазмун) ки: «Ҳеч маъбуде нест, магар Ман; пас, аз Ман битарсед».
3. Осмонҳову заминро ба тадбири дуруст офарид, Баландқадр аст аз он чи, ки ба ӯ шарик муқаррар мекунад.
4. Одамиро аз манӣ офарид, пас, ногаҳон вай ситезандаи ошкоро шуд.
5. Ва чаҳорпоёнро офарид; аз онҳо барои шумо пӯшише ва манфиатҳои дигар аст; ва баъзеи онҳоро меҳӯред.
6. Ва чун онҳоро (вақти шом аз чаро) бозмеоред ва чун (ба чаро) сар медихед, шуморо дар онҳо обрӯе ҳаст.
7. Ва борҳои шуморо ба сӯи шаҳре бармедоранд, ки ҳаргиз ба он намерасидед, магар ба машаққати ҷонҳо. Ҳамоно Парвардигори шумо Бахшояндаи Меҳрубон аст.
8. Ва аспону астарону харонро [барои он] (офарид), то бар онҳо савор шавед; ва барои ороиш; ва он чиро, ки шумо намедонед, меофаринад.
9. Ва роҳи миёна бар Худо мерасад; ва баъзе роҳҳо қач аст. Ва агар Вай мехост, ҳамаи шуморо якҷо роҳ менамуд.
10. ӯ Он [Худой] аст, ки аз осмон обро фуруд овард; барои шумо аз он оби ошомиданӣ аст; ва аз он об гиёҳ аст, ки дар он [чаҳорпоёнатонро] мечаронед.
11. Ба сабаби об [барои] шумо зироат ва зайтун ва дарахтони хурмову ангур ва аз ҳар чинс меваҳоро мерӯёнад. Ҳамоно, дар ин барои

¹ Яъне: ғалабаи дини Ислом ва таъзиби кофирон ба яқин шуданӣ аст, чаро шитоб мекунад.

- гурӯхе, ки тафаккур мекунанд, нишонае ҳаст.
12. Ва барои шумо шабу рӯз ва офтобу моҳро мусаххар кард; ва ситорагон ба фармони Вай мусаххаранд. Ҳамоно, дар ин барои гурӯхе, ки ба ақл дармеёбанд, нишонаҳое ҳаст.
 13. Ва (мусаххар кард) он чи дар замин барои шумо гуногунранг¹ офарид. Ҳамоно дар ин барои гурӯхе, ки панд мепазиранд, нишонае ҳаст.
 14. Ва Ӯ Он [Худой] аст, ки дарёро мусаххар сохт, то аз он гӯшти тоза² бихӯред ва то аз он перояе³ берун оред, ки онро бипӯшед. Ва киштиҳоро дар дарё раванда мебинӣ. Ва (дарёро мусаххар кард) то аз фазли Ӯ талаби маишат кунед ва то бувад ки шукр кунед.
 15. Ва дар замин кӯҳҳои муҳкамро афканд – барои эҳтироз аз он, ки шуморо бичунбонад ва чӯйҳо ва роҳхоро (офарид), то бувад ки роҳёб шавед.
 16. Ва нишонаҳо (офарид); ва онҳо бо ситорагон роҳ меёбанд.
 17. Оё Он, ки меофаринад, монанди касе аст, ки намеофаринад?! Оё панд намегиред?
 18. Ва агар неъматҳои Худоро бишуморед, онро ихота накунад. Ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
 19. Ва он чиро, ки пинҳон медоред ва он чиро, ки ошкоро мекунад, Худо медонад.
 20. Ва онон, ки (кофирон) онҳоро ба чуз Худо мепарастанд, чизеро намеофаринанд ва худашон офарида мешаванд.
 21. Мурдагонанд, на зиндагон; ва намедонанд, ки барангехта хоҳанд шуд.
 22. Маъбудии шумо Худои Ягона аст. Пас, онон, ки ба охират мӯътақид намешаванд – дилҳояшон инкоркунанда аст ва онҳо саркашанд.
 23. Бешубҳа, Худо он чиро, ки пинҳон медоранд ва он чиро, ки ошкор мекунанд, медонад; ҳамоно Ӯ саркашонро дӯст надорад.
 24. Ва чун ба онҳо гуфта шавад: «Он чи Парвардигори шумо фурӯ фиристодааст, чист?» Гӯянд: «Афсонаҳои пешиниён аст».
 25. То он ки рӯзи қиёмат бори гуноҳони хешро ба тамоми бардоранд ва низ аз борҳои касоне (бардоранд), ки онҳоро ба ғайри дониш гумроҳ месозанд. Огоҳ шавед: бад аст он чи бармедоранд.
 26. Ҳамоно онон, ки пеш аз онҳо буданд, бадандешӣ карданд. Пас, фармони Худо ба сӯи имораташон аз ҷониби бунёдҳои биёмад; пас сақф аз болояшон бар онҳо афтод; ва азоб аз он ҷониб, ки намедонистанд, ба онҳо омад.
 27. Сипас, рӯзи қиёмат онҳоро расво кунаду гӯяд: «Кучоанд он шарико-

¹ Яъне: анвои ҳайвонот ва наботот.

² Яъне: моҳӣ.

³ Яъне: лӯълӯъ ва марҷон.

ни Ман, ки шумо дар шаъни онҳо [бо пайғамбар ва мӯъминон] мухолифат мекардед?» Аҳли илм гӯянд: «Ба дурустӣ ки имрӯз расвоӣ ва сахтӣ бар кофирон аст,

28. – онон, ки фариштагон арвоҳи онҳоро мегиранд – [дар он] ҳол, ки бар хеш ситамкор буданд; пас, (он кофирон) пайғоми гардан ниҳоданро андозанд, ки мо ҳеҷ амали бад ҳаргиз намекардем. (Гуфта шавад:) «Оре, ба дурустӣ ки Худо ба он чи мекардед, Доно аст.
29. Пас, ба дарвозаҳои дӯзах дароед; он ҷо ҷовидонед». Пас, бад аст ҷои саркашон.¹
30. Ва ба парҳезгорон гуфта шавад: «Парвардигори шумо чӣ чизро фурӯ фиристод?» Гӯянд: «Беҳтарин (сухан)-ро». Барои онон, ки дар ин сарой некӯкорӣ карданд, ҳолати нек аст; ва ҳамон сарои охират беҳтар аст ва ба дурустӣ ки (охират) некӯ сарои парҳезгорон аст:
31. бӯстонҳои ҳамеша мондан, ки ба он ҷо дароянд; зери он ҷӯйҳо меравад; ва дар он ҷо ҳар чи хоҳанд, барояшон ҳаст. Худо ба парҳезгорон ҳамчунин ҷазо медиҳад –
32. онон, ки фариштагон арвоҳи онҳоро мегиранд – [дар он] ҳол, ки шодмон бошанд; гӯянд: «Салом бар шумо бод! Ба ҷазои он чи мекардед, ба биҳишт дароед».
33. (Кофирон) интизории ҷуз он намекашанд, ки ба онҳо фариштагон биёянд;² ё фармони Парвардигори ту биёяд.³ Касоне, ки пеш аз онҳо буданд, ҳамчунин карданд. Ва Худо бар онҳо ситам накард, валекин онҳо бар хеш ситам мекарданд.
34. Пас, ба онҳо ҷазои гуноҳони аъмолашон расид ва он чи, ки ба он истехзо мекарданд, ба онҳо фуруд омад.
35. Ва мушрикони гуфтанд: «Агар Худо мехост, на мо ва на падарони мо ҳеҷ чизро ба ҷуз Вай намепарастидем ва ба ғайри фармони Вай ҳеҷ чизро ҳаром намедонистем». Касоне, ки пеш аз онҳо буданд, ҳамчунин карданд. Пас бар [ӯҳдаи] пайғамбарон ба ҷуз хабар расонидани ошкоро [чизе] нест.
36. Ҳамон дар ҳар гурӯҳе пайғамбареро фиристодем, ки Худоро бипарастед ва аз бутон эҳтироз кунед. Пас, аз онҳо касе буд, ки Худо ба вай роҳ намуд; ва аз онҳо касе буд, ки гумроҳӣ бар вай собит шуд. Пас, дар замин сайр кунед ва бинигаред, ки охири кори дурӯғдорандагон чӣ гуна шуд.
37. Агар бар ҳидояти онҳо кӯшиш кунӣ (чӣ суд)? Пас, ба дурустӣ ки Худо касеро, ки гумроҳ месозад, роҳ наменамояд; ва онҳоро ҳеҷ ёридиҳандае нест.
38. Ва ба муҳкамтарин савгандҳои худ ба Худо қасам мехӯранд, ки Худо

¹ Яъне: дӯзах.

² Яъне: барои гирифтани ҷон.

³ Яъне: азоби ӯ.

- мурдаро барнамеангезад. Оре, (барангезад) – ваъдаи дурусте, ки бар Вай лозим шудааст; валекин бештарини мардумон намедонанд.
39. (Оре, барангезад,) то ки барояшон он чиро, ки дар он ихтилоф меку-
нанд, баён кунад ва то кофирон бидонанд, ки онҳо дурӯғгӯ буданд.
40. Фармони Мо барои чизе, ки чун офариданаширо хоҷем, ба ҷуз ин
нест, ки онро гӯем: «Бишав!» Пас бишавад.
41. Ва онон, ки аз баъди он ки бар онҳо ситам карда шуд, барои Худо
тарки диёри худ карданд, албатта, ба онҳо дар дунё ба сарои нек ҷой
медихем;¹ ва агар медонистанд, ҳамоно музди охират бузургтар аст –
42. онон, ки сабр карданд ва бар Парвардигори хеш таваккул менамо-
янд.
43. Ва Мо пеш аз ту [касери] нафиристодем, магар мардонеро, ки ба
сӯяшон ваҳй фиристодем. Агар намедонед, пас, аз аҳли Китоб суол
кунед.²
44. Онҳоро ба далелҳо ва китобҳо (фиристодем). Ва ба сӯи ту Китобро
фуруд овардем, то барои мардумон шариатеро, ки ба сӯяшон фуруд
оварда шудааст, баён кунӣ; ва то бувад ки онҳо тафаккур кунанд.
45. Оё онон, ки тадбирҳои бад андешиданд,³ аз он эмин шуданд, ки Ху-
до онҳоро ба замин фуру барад; ё аз он ҷое, ки намедонанд, азоб бар
онҳо биёяд?
46. Ё [Худо] онҳоро дар омадушудашон бигирад? Пас онҳо очизкунанда
нестанд.
47. Ё онҳоро баъди тарс бигирад?⁴ Пас, ба дурустӣ ки Парвардигори
шумо Бахшояндаи Мехрубон аст.
48. Оё онро надидаанд, ки Худо аз ҳар чизе пайдо кардааст ва сояҳои он
аз ҷониби рости аз ҷониби чап мегардад, дар ҳоле ки барои Худо
сачдакунон хор шудааст.
49. Ва аз қисми чунбанда он чи дар осмонҳост ва он чи дар замин аст ва
фариштагон (низ) ба Худо сачда мекунанд ва онҳо саркашӣ намеку-
нанд.
50. Аз Парвардигори худ, ки болояшон Ғолиб аст, метарсанд ва он чи
фармуда мешаванд, мекунанд.
51. Ва Худо гуфт: «Ду маъбудро фаро магиред. Ҷуз ин нест, ки Вай
Маъбуди Ягона аст. Пас, аз Ман битарсед!»
52. Ва он чи дар осмонҳову замин аст, аз онҳо Ҷуст; ва ибодати лозимшу-
да аз барои Ҷуст. Оё аз ғайри Худо метарсед?
53. Ва аз неъмат он чи бо шумо аст, аз ҷониби Худо аст; боз чун ба шу-
мо сахтӣ расад, пас ба сӯи Ҷу менолед.
54. Сипас, чун сахтиро аз сари шумо бардорад, ногаҳон фарике аз шумо

¹ Ин ваъда дар амал иҷро шуд ва муҳочиронро ба Мадина ҷой дод.

² Яъне: пайғамбарони собиқ одамай буданд, фаришта набуданд.

³ Яъне: дар ҳаққи пайғамбарон ва мӯъминон.

⁴ Яъне: тарс аз ҳалоки пешиниён.

- ба Парвардигори худ шарик муқаррар мекунанд,
55. то ба он чи онҳоро додем, носипосӣ кунанд. Пас, баҳраманд шавед ва зуд хоҳед донист.
56. Ва аз он чи ба онҳо рӯзӣ додем, ҳиссае барои чизе муқаррар карданд, ки [ҳақиқати] онро намедонанд.¹ Ба Худо ки аз он чи ифтиро мекардед, албатта, пурсида хоҳед шуд.
57. Ва барои Худо духтаронро муқаррар мекунанд – Пок аст Ӯ! Ва барои хеш – он чиро, ки рағбат менамоянд,² (муқаррар мекунанд).
58. Ва агар ба яке аз онҳо ба таваллуди духтар мужда дода шавад, рӯи ӯ сиёҳ гардад ва ӯ аз андӯҳ пур бошад.
59. Ба сабаби нохушии он чи, ки ба вай мужда дода шуд, аз қавм пинҳон шавад; (ба андеша афтад, ки) оё ӯро ба хорӣ боқӣ гузорад ё дар хок дарорад? Огоҳ шавед: бад аст ҳукми онҳо!
60. Ононро, ки ба охират мӯътақид намешаванд, сифати бад аст; ва Худоро сифати баланд аст. Ва Ӯ Ғолиби Боҳикмат аст.
61. Ва агар Худо мардумонро ба сабаби ситами онҳо гирифтор мекард, бар замин ҳеҷ чунбандаеро намегузошт; валекин онҳоро то вақте муқаррар мавқуф медорад. Пас, чун он вақти муқаррарашон бирасад, на соате бозмонанд ва на [соате] пеш раванд.
62. Ва он чиро, ки [худ] нописанд медоранд, барои Худо муқаррар мекунанд³ ва [бо] забонашон сухани дурӯғро баён мекунанд, ки некӯӣ аз они онҳо аст.⁴ Дар он шубҳае нест, ки барои онҳо оташ бошад; ва [дар] он, ки онҳо (ба дӯзах) пешфиристодагонанд.
63. Ба Худо қасам, ки ҳамоно Мо ба сӯи умматоне, ки пеш аз ту буданд, (пайғамбарон) фиристодем; пас Шайтон кирдорҳои онҳоро барояшон биорост; пас, имрӯз ӯ ёри онҳо аст; ва барои онҳо азоби дарддиҳанда ҳаст.
64. Ва Мо Китобро бар ту фурӯ наовардем, магар барои он, ки барояшон он чиро, ки дар он ихтилоф карданд, баён кунӣ; ва то он, ки барои қавме, ки мегараванд, роҳ намудан ва бахшоиш [бошад].
65. Ва Худо аз осмон обро фуруд овард, пас бо он заминро баъди марги он зинда сохт. Ҳамоно дар ин барои гурӯҳе, ки мешунаванд, нишонае ҳаст.
66. Ва ба дурустӣ ки дар чаҳорпоён барои шумо панде ҳаст: аз ҷумлаи он чи дар шиками вай аст, аз миёни саргину хун шири холис ба шумо менӯшонем, ки барои ошомандагон гуворост.
67. Ва аз меваҳои дарахтони хурмо ва дарахтони ангур (қисме ҳаст, ки аз он) [ҳам] шароби масткунанда ва [ҳам] ризки ҳалол месозед. Ҳамоно дар ин барои гурӯҳе, ки ба ақл дармеёбанд, нишонае ҳаст.

¹ Яъне: барои бутон.

² Яъне: писаронро.

³ Яъне: духтарон.

⁴ Яъне: наҷот дар охират.

68. Ва Парвардигори ту ба сӯи занбӯри асал илҳом фиристод, ки аз кӯҳҳо ва аз дарахтон ва аз он чи (мардумон) бино мекунанд, хона бисоз.
69. Сипас, аз ҳар чинс мева бихӯр ва [ба] роҳҳои Парвардигори хеш ром шуда, бирав. Аз шиками ин занбӯрон ошомидание бармеояд, ки рангҳои он гуногун аст; дар он (ошомиданӣ) барои мардумон шифо аст. Ҳамоно дар ин (муқаддима) барои гурӯҳе, ки таваккул мекунанд, нишонае ҳаст.
70. Ва Худо шуморо офарид, сипас шуморо бимиронад; ва аз шумо касе ҳаст, ки ба хортарин умр бозгардонида мешавад, то он ки баъди до-нистан чизеро надонад. Ба дурустӣ ки Худо Донои Тавоно аст.
71. Ва Худо баъзеи шуморо бар баъзе дар рӯзӣ фазл дод; пас, онон, ки афзунӣ дода шуданд, бар мамлукони худ рӯзии худро бозгардонанда нестанд, то ҳамаи онҳо дар рӯзӣ баробар бошанд. Оё неъматҳои Худо-ро инкор менамоянд?
72. Ва Худо аз чинси шумо барои шумо занонро офарид ва аз занонатон барои шумо писарону наберагонро офарид ва ба шумо аз покизаҳо рӯзӣ дод. Оё онҳо ба ботил мӯътақид мешаванд ва ба неъматҳои Худо носипосӣ менамоянд?
73. ва ба ҷуз Худо касонеро мепарастанд, ки барояшон чизе аз осмонҳову замин рӯзӣ дода наметавонанд ва қодир намешаванд?
74. Пас, барои Худо дostonҳо баён макунад. Ба дурустӣ ки Худо медонад ва шумо намедонед.
75. Худо достони бандаи мамлукеро баён кард, ки бар ҳеҷ чизе тавоноӣ надорад; ва касеро, ки аз назди Худ ба ӯ рӯзии нек додем; вай аз он рӯзӣ пинҳону ошкоро харҷ мекунад: оё баробар мешаванд? (Ҳама) ситоиш Худоро аст, балки аксари онҳо намедонанд.
76. Ва Худо достони (дигари) ду мардро баён кард: яке аз онҳо гунг аст, бар чизе қудрат надорад ва ӯ бар хоҷаи худ гарон аст; ҳар ҷо, ки ӯро фириштад, аз он ҷо некие наорад – оё ин шахс ва касе, ки (мардумонро) ба адл мефармояд ва худаш бар роҳи рост аст, баробаранд?
77. Ва (илми) пинҳони осмонҳову замин аз онҳо Худо аст. Ва кори қиёмат¹ [чизе] нест, магар монанди чашм задан, балки ӯ наздиктар аст. Ба дурустӣ ки Худо бар ҳама чиз Тавоно аст.
78. Ва Худо шуморо аз шикамҳои модаронатон берун овард ва шумо чизеро намедонистед; ва барои шумо шунавоӣ ва чашмҳо ва дилҳо пайдо сохт, то бувад ки шукр кунед.
79. Оё ба сӯи мурғони ромшуда дар ҳавои осмон нанигаристанд? Касе ба ҷуз Худо онҳоро нигоҳ намедорад. Ҳамоно дар ин барои гурӯҳе, ки имон меоранд, нишонаҳое ҳаст.
80. Ва Худо аз хонаҳоятон барои шумо ҷои сукунат сохт ва барои шумо

¹ Яъне: дар пеши қудрати Худо.

аз пӯсти чаҳорпоён хонаҳое сохт, ки онро рӯзи сафари худ ва рӯзи иқомати худ сабук меёбед; ва аз пашми онҳо ва вабари¹ онҳо ва мӯи онҳо асбоби хона ва баҳрамандӣ (сохт) – то вақти муқаррар.

81. Ва Худо барои шумо аз махлуқоти Худ сояҳо пайдо сохт ва аз кӯҳҳо барои шумо ғорҳо пайдо кард ва барои шумо чомаҳо сохт, ки шуморо аз гармӣ нигоҳ дорад ва чомаҳое, ки шуморо аз зарари чанги шумо нигоҳ дорад. Ҳамчунин, неъматҳои Худо бар шумо тамоми медахад, то бувад ки Ислом оред.
82. Пас, агар рӯй бигардонанд, чуз ин нест, ки бар ту пайғом расонида ни ошкоро аст.
83. Неъматҳои Худоро мешиносанд, сипас, онро инкор мекунанд ва бештаринашон кофиранд.
84. Ва он рӯз, ки аз ҳар гурӯҳе гувоҳеро барангезем,² сипас ба кофирон иҷозат дода нашавад³ ва на аз онҳо бозгашт ба марзиёти илоҳӣ талаб карда шавад.
85. Ва чун ситамкорон азобро бибинанд, (изтироб кунанд), пас, аз онҳо сабук карда нашавад ва на онҳо мӯҳлат дода шаванд.
86. Ва чун мушрикони шарикони худро бибинанд, гӯянд: «Эй Парвардигори мо, ин чамоа шарикони моанд, ки мо ба чуз Ту мепарастидем». (Пас) шарикони ин суханро ба сӯи онҳо пайғом фиристанд: «Ба дурустӣ ки шумо дурӯғгӯед».
87. Ва дар он рӯз ҳама пайғоми таслимиро ба сӯи Худо афкананд. Ва он чи ифтиро мекарданд, аз онҳо гум гардад.
88. Онон, ки кофир шуданд ва аз роҳи Худо боздоштан⁴ – ба сабаби он ки фасод мекарданд, ба онҳо азобе болои азобе афзун диҳем.⁵
89. Ва он рӯз, ки дар ҳар уммате гувоҳе аз қабилаи худашон бар онҳо барангезем;⁶ ва туро бар ин (кофирон) гувоҳ биёрем. Ва бар ту Китоб фуруд овардем, ки барои баён кардани ҳар чиз аст ва барои роҳ намудан ва бахшоиш ва мужда додани мусулмонон аст.
90. Ҳамоно Худо ба инсофу некӯкорӣ ва ато кардан ба хешовандон мефармояд ва аз беҳаёӣ ва кори нописандида ва тааддӣ манъ мекунад; шуморо панд медахад, то бувад ки шумо пандпазир шавед.
91. Ва ба аҳди Худо – чун аҳд бандед, вафо кунед ва савгандҳоро – баъди муҳкам сохтани онҳо, машиканед ва ба дурустӣ ки Худоро бар хеш Ниғаҳбон сохтаед.⁷ Ҳамоно Худо он чиро, ки мекунад, медонад.
92. Ва монанди зане мабошед, ки риштаи тофтаи худро баъд аз устуворӣ

¹ Яъне: пашми шугур.

² Ва он пайғамбари қавм бошад.

³ Яъне: то узри худ кунанд.

⁴ Яъне: мардумонро.

⁵ Яъне: азоби гумроҳ будан ва гумроҳ кардан.

⁶ Ва он пайғамбари он қавм бошад.

⁷ Яъне: номи Ҷро дар қасам зикр кардаед.

пора-пора сохта гусехт. Ва савгандхоятонро дар миёни худ макр масозед, то гурӯҳе аз гурӯҳе афзунтар шавад.¹ Ҷуз ин нест, ки Худо шуморо ба он афзунӣ меозмояд ва рӯзи қиёмат он чиро, ки дар он ихтилоф менамудед, албатта, бароятон баён кунад.

93. Ва агар Худо мехост, шуморо як гурӯҳ месохт; валекин ҳар киро хоҳад, гумроҳ мекунад ва ҳар киро хоҳад, роҳ менамояд. Ва аз он чи мекардед, албатта, пурсида хоҳед шуд.
94. Ва савгандхоятонро дар миёни худ дағо масозед ва он гоҳ қадам – баъди устувориаш – билағзад; ва ба сабаби боздоштан аз роҳи Худо уқубат бичашед ва барои шумо азоби бузург бошад.
95. Ва ба ивази аҳди Худо баҳои андакро маситонед; агар донистаед, ба дурустӣ ки он чи назди Худо аст, барои шумо беҳтар аст.
96. Он чи назди шумост, фонӣ шавад; ва он чи назди Худо аст, поянда аст; ва ба собирон мувофиқи некӯтарини он чи мекарданд, муздашонро медиҳем.
97. Ҳар ки аз мард ё зан амали нек кунад ва ӯ мӯъмин бошад, ҳамоно ӯро ба зиндагии поке зинда мекунем;² ва ба он ҷамоа мувофиқи некӯтарини он чи мекарданд, муздашонро медиҳем.
98. Пас, ҳар гоҳ Қуръон хондан хоҳӣ, аз Шайтони рондашуда ба Худо паноҳ талаб кун.
99. Ба дурустӣ ки Шайтонро бар онон, ки имон оварданд ва бар Парвардигори худ таваккул мекунанд, ғалабае нест.
100. Ҷуз ин нест, ки ғалабаи ӯ бар касоне аст, ки дӯстдори ӯ мешаванд ва бар касоне, ки ба Худо шарик муқаррар мекунанд.
101. Ва чун оятеро ба ҷои ояте бадал кунем³ – ва Худо ба он чи фуруд меорад, Донотар аст – гӯянд: «Ҷуз ин нест, ки ту ифтирокунанда ҳастӣ». Балки аксари онҳо намедонанд.
102. Бигӯ: «Онро Рӯҳу-л-Қудус ба ростӣ аз ҷониби Парвардигори ту фуруд овардааст, то Худо мӯъминонро устувор созад ва барои мусулмононро роҳ намудан ва мужда додан.
103. Ҳамоно Мо медонем, ки кофирон мегӯянд: «Ҷуз ин нест, ки ин пайғамбарро одамие меомӯзад». Забони касе, ки ба сӯи ӯ нисбат мекунанд, аҷамӣ аст; ва ин (Қуръон) забони арабии возеҳ аст.
104. Ба дурустӣ ки Худо касонро, ки ба оёти Худо имон намеоранд, роҳ наменамояд ва барои онҳо азоби дарддиҳанда аст.
105. Ҷуз ин нест, ки дурӯғро касоне ифтиро мекунанд, ки ба оятҳои Худо имон надоранд ва онҳо дурӯғгӯянд.
106. Ҳар ки баъди имони худ ба Худо кофир шавад – магар он кас, ки бар вай ҷабр карда шавад ва дилаш ба имон орамида бошад; вале-

¹ Яъне: барои манфиати дунё, то молу маноли зиёда ба даст орад.

² Яъне: дар дунё неъмат медиҳем.

³ Яъне: як оятро ба ояти дигар насх кунем.

- кин касоне, ки ба куфр сина кушода кунанд,¹ хашме аз Худо бар онҳо аст ва барои онҳо азоби бузург аст.
107. Ин (хашм) ба сабаби он аст, ки онҳо зиндагонии дунёро бар охират дӯст доштанд ва (ба сабаби он аст, ки) Худо гурӯҳи кофиронро роҳ наменамояд.
108. Онҳо он ҷамоаеанд, ки Худо бар дилҳояшон ва гӯшҳояшон ва дидаҳояшон мӯҳр ниҳодааст ва онҳо беҳабаронанд.
109. Ва дар он шак нест, ки онҳо дар охират зиёнкоранд.
110. Боз, ҳамоно Парвардигори ту барои касоне, ки ҳичрат карданд – баъд аз он, ки уқубат карда шуданд² – сипас чиҳод карданд ва сабр намуданд – ба дурустӣ ки Парвардигори ту баъд аз ин (муқаддима) Омурзгори Меҳрубон аст.
111. Он рӯз, ки ҳар шахсе аз зоти худ ҷидолкунон биёяд ва ба ҳар шахсе ҷазои он чи кардааст, ба тамом дода шавад; ва онҳо ситам карда нашаванд.
112. Ва Худо достони деҳеро баён кард, ки эминун орамида буд, рӯзии он ба кушодагӣ аз ҳар ҷое ба ӯ меомад; пас ба неъматҳои Худо носипосӣ кард. Пас, Худо ба сабаби он чи мекарданд, гуруснагию тарси фарогирро ба онҳо ҷашонид.
113. Ва ба дурустӣ ки пайғамбаре аз худашон пеши онҳо омад, пас ӯро дурӯғӣ доштанд; пас азоб онҳоро фаро гирифт; ва онҳо ситамкор буданд.
114. Пас, аз он чи Худо ба шумо рӯзӣ додааст, ҳалолу покиза бихӯред; ва агар Худоро мепарастед, бар неъматҳои ӯ шукр кунед.
115. Ҷуз ин нест, ки Худо бар шумо мурдору хуну гӯшти хук ва он чиро, ки бар забҳи он номи ғайри Худо зикр карда шуда бошад, ҳаром кардааст; пас ҳар ки бечора шавад,³ на ситам карда ва на аз ҳад гузашта бошад, – пас, Худо Омурзгори Меҳрубон аст.
116. Ва чизеро, ки забони шумо ба дурӯғ баёни ҳукми он мекунад, мағӯед, ки он ҳалол аст ва ин ҳаром аст, то бар Худо дурӯғро ифтиро кунед. Ҳамоно онон, ки бар Худо дурӯғро ифтиро мекунанд, раस्ताгор намешаванд.
117. (Онҳоро) баҳрамандии андак [аст]; ва барояшон азоби дарддиҳанда бошад.
118. Ва бар яҳудиён он чиро, ки пеш аз ин бар ту қисса хондем, ҳаром карда будем.⁴ Ва Мо бар онҳо ситам накардем, валекин онҳо бар ҷони хеш ситам мекарданд.
119. Боз, ба дурустӣ ки Парвардигори ту барои онон, ки ба нодонӣ кори бад карданд, боз, баъд аз он тавба карданд ва шоистакор шуданд –

¹ Яъне: розӣ шаванд.

² Яъне: то ин ки калимаи куфр бигӯянд.

³ Яъне: ба хӯрдани яке аз ин муҳаррамот мӯҳтоҷ шавад.

⁴ Яъне: дар сураи «Анъом»(6).

- ба дурустӣ ки Парвардигори ту баъд аз он (тавба) Омурзгори Меҳрубон аст.
120. Ҳамона Иброҳим бузургворе, барои Худо ибодаткунандае, ханифи кеше¹ буд; ва аз мушрикони набуд.
121. Сипосдорандаи неъматҳои Худо [буд]. (Худо) ӯро баргузид ва ба сӯи роҳи рост далолат намуд.
122. Ва ба ӯ дар дунё неъмат ато кардем ва ба дурустӣ ки ӯ дар охираат аз шоистаҳолон аст.
123. Баъд аз он ба сӯи ту ваҳй фиристодем, ки ханиф шуда кеши Иброҳимро пайравӣ кун; ва ӯ аз мушрикони набуд.
124. Чун ин нест, ки таъзими шанбе бар касоне лозим карда шуд, ки дар он ихтилоф карданд. Ва ҳамона Парвардигори ту рӯзи қиёмат миёни онҳо дар он чи, ки андар он ихтилоф мекарданд, ҳукм кунад.²
125. Ба сӯи роҳи Парвардигори хеш ба донишу панди нек даъват кун;³ ва бо онҳо ба тариқи мунозира кун, ки вай нек аст. Ба дурустӣ, Парвардигори ту ба касе Донотар аст, ки аз роҳи ӯ гумроҳ шуд ва ба роҳёфтагон ӯ Донотар аст.
126. Ва агар мукофот кунед, пас ба мисли он чи бо шумо муомила карда шуд, мукофот кунед; ва агар сабр кунед – ҳамона он (сабр) барои собирон беҳтар аст.
127. Ва шикебой кун; ва шикебоии ту чуз ба тавфиқи Худо нест ва бар онҳо андӯҳ маҳӯр; ва аз он, ки бадандешӣ мекунанд, дар тангдилӣ мабош.
128. Ба дурустӣ ки Худо бо парҳезгорон аст ва [бо] касоне, ки онҳо некӯкоранд.

17. Сураи Исро (Бурдан ба шаб)⁴

Дар Макка нозил шуд ва он яксаду ёздаҳ оят ва дувоздаҳ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Пок аст Он, ки бандаи Худо шабе аз Масҷиду-л-Ҳаром ба сӯи Масҷиди Ақсо, ки гирдогирди он баракат ниҳодем, бибурд,⁵ то баъзе нишонаҳои худро ба ӯ бинамоёнем. Ба дурустӣ ки ӯ Шунавои Бино аст.
2. Ва ба Мӯсо Китоб додем ва онро барои Банӣ Исроил ҳидоят сохтем,

¹ Ҳаниф: 1) касе аст, ки ҳаҷ, хатна ва ғусли ҷанобат мекарда бошад; 2) касе, ки ба дини ҳақ моил бошад; касе, ки покдин бошад.

² Яъне: яҳудиён.

³ Яъне: мардумонро.

⁴ Номи дигари ин сура: «Банӣ Исроил».

⁵ Яъне: Худои Таъоло дар шаби меъроҷ он ҳазратро (с) пеш аз меъроҷ ба Масҷиди Байтулмуқаддас расонид.

(гуфтем), ки ба чуз Ман корсозе магиред.

3. Эй фарзандони қавме, ки онҳоро бо Нӯҳ бардоштем,¹ ҳамоно вай бандаи сипосгузор буд.
4. Ва ба сӯи Банӣ Исроил дар Таврот ваҳй фиристодем, ки албатта, дар замин ду бор фасод хоҳед кард ва албатта, ба саркашии бузург тугён хоҳед кард.
5. Пас, чун ваъдаи бори нахуст аз он ду биёяд, бар шумо – бандагони Худ – соҳибони корзори сахтро бифириستم. Пас, миёни хонаҳо дароянд.² Ва ваъдаи Худо карданӣ аст.³
6. Сипас, шуморо бар онҳо ғалаба диҳем ва ба шумо пай дар пай амволу фарзандон диҳем ва шуморо аз рӯи адад бештар созем.⁴
7. (Ва гӯем:) Агар некӯкорӣ кунед, барои чони хеш некӯкорӣ карда бошед; ва агар бадкорӣ кунед, пас, (он бадӣ) ба чони шумо аст. Пас, чун ваъдаи дигар биёяд, (боз бандагони Худро бифириستم), то рӯи шуморо нохуш созанд ва то ба масҷид дароянд – чунон ки бори аввал даромада буданд ва то бар ҳар чи ғолиб шаванд, ба афкандане аз по биафкананд.
8. (Гӯем:) Парвардигори шумо аз он наздик аст, ки бар шумо раҳм кунанд ва агар (бо нофармонӣ) рӯчӯъ кунед, Мо (ба уқубат) рӯчӯъ кунем. Ва дӯзахро барои кофирон зиндоне сохтем.
9. Ба дурустӣ ки ин Қуръон ба хислате роҳ менамояд, ки он дурусттар аст ва ба он мӯъминоне, ки корҳои шоиста мекунанд, ба он башорат медиҳад, ки барои онҳо музди бузург бошад;
10. ва ин, ки барои касоне, ки ба охират имон наовардаанд, азоби дарддиҳандае омода кардаем.
11. Ва одамӣ – монанди дуояш ба некӯӣ – ба бадӣ дуо мекунад;⁵ ва одамӣ шитобкор аст.
12. Шабу рӯзро ду нишона сохтем; пас, нишонаи шабро бенур сохтем ва нишонаи рӯзро сабаби дидани чизҳо сохтем, то фазли Парвардигори худро талаб кунед ва то шумори солҳову ҳисобро бидонед. Ва ҳар чизеро ба тафсил баён кардем.
13. Ва номаи амали ҳар одамиро муттасил баста бар гардани ӯ сохтем. Ва рӯзи қиёмат барои ӯ номае берун орем, ки онро бозкушода бинад.
14. (Гӯем:) «Номаи худро бихон, имрӯз нафси ту ҳисобкунанда бар ту бас аст».
15. Ҳар ки роҳёб шавад, чуз ин нест, ки барои нафъи худ роҳёб мешавад. Ва ҳар ки гумроҳ шавад, чуз ин нест, ки бар зарари худ гумроҳ ме-

¹ Яъне: бар киштӣ.

² Яъне: барои қатлу ғорат.

³ Ин ваъда ба воситаи гумоштаи Ҷолут – подшоҳи Амолика амалӣ гардид.

⁴ Ва ин маънӣ дар хилофати ҳазрати Довуд зоҳир шуд.

⁵ Яъне: дар ҳолати тангдилӣ бар худ ва бар авлоди худ дуои бад мекунад.

шавад. Ва ҳеҷ бардорандае бори дигареро набардорад. Ва Мо то пайғамбареро нафириستم, азобкунанда нестем.

16. Ва чун хоҳем, ки деҳеро ҳалок кунем, ба саркашони он чо мефармо-ем.¹ Пас, он чо нофармонӣ кунанд ва ваъдаи азоб бар он деҳа собит шавад, пас, ба барҳам задане онҳоро барҳам занем.
17. Ва басо касро аз табақоти мардумон баъди Нӯҳ ҳалок кардем. Ва Парвардигори ту ба гуноҳони бандағони Худ Донои Бино бас аст.
18. Ҳар ки ба шитоб осудагии дунё хоста бошад, барои ҳар ки хоҳем, ҳар чи хоҳем, вайро дар он чо бидиҳем; сипас дӯзахро барои ӯ муқаррар кунем; ба ҳоли накӯҳидаи рондашуда ба он дарояд.
19. Ва ҳар ки (савоби) охиратро бихоҳад ва барои он саъй кунад – саъйе, ки лоиқи он аст ва ӯ мӯъмин бошад, пас, ин чамоанд, ки саъяшон мақбул аст.²
20. Ҳар яке аз ин фирқа ва он фирқаро аз бахшиши Парвардигори ту пай дар пай [бахра] медиҳем ва бахшиши Парвардигори ту боздош-ташуда нест.
21. Бибин, чӣ гуна баъзе мардумонро бар баъзе афзунӣ додаем. Ҳамоно охират аз рӯи дараҷот зиёдтар бувад ва дар афзунӣ додан бештар бошад.
22. Бо Худо маъбудӣ дигарро муқаррар макун, он гоҳ накӯҳидаи бе ёр монда бинишинӣ.
23. Ва Парвардигори ту ҳукм кард, ки ба ҷуз Худаш [дигаре]-ро ибодат макунед; ва ба падару модар некӯкорӣ бикунед; агар яке аз онҳо, ё ҳар ду назди ту ба калонсолӣ бирасанд, пас, ба онҳо «уф» мағӯ ва бар онҳо бонг мазан ва ба онҳо сухани некӯ бигӯ.
24. Ва аз ҷиҳати меҳрубонӣ бозуи тавозӯро барояшон паст кун ва бигӯ: «Эй Парвардигори ман, бар онҳо бибахшой, чунончи маро дар хурдсолӣ парвариш карданд».
25. Парвардигори шумо ба он чи дар замири шумо аст, Донотар аст. Агар шоиста бошед, пас, ба дурустӣ ки Вай барои рӯҷӯкунандагон Омурзанда аст.
26. Ва ба соҳиби қаробат ҳаққи вайро бидеҳ ва [низ] ба дарвеш ва роҳгузар; ва исроф макун исроф карданӣ.
27. Ба дурустӣ ки исрофкунандагон бародарони шаётин ҳастанд ва Шайтон нисбат ба Парвардигори худ носипос аст.
28. Ва агар ба интизори ризқе аз Парвардигори худ, ки умедвори он бошӣ, аз ин чамоа рӯй бигардонӣ, пас ба онҳо сухани мулоим бигӯ.
29. Ва дасти худро ба гардани худ баста макун³ ва онро ба тамоми кушодан макушо,⁴ ки он гоҳ маломат кардашудаи¹ дармонда гашта²

¹ Яъне: он чи хоҳем.

² Яъне: дар дунё ба ҳадди ризқу чоҳ.

³ Яъне: аз бухл.

⁴ Яъне: ба исрофкорӣ.

бинишинӣ.

30. Ҳамоно Парвардигори ту рӯзиро барои ҳар ки хоҳад, фарох месозад ва танг мекунад; ба дурустӣ ки Ӯ ба бандагони Худ Донои Бино аст.
31. Ва фарзандони худро аз тарси тангдастӣ макушед, Мо ба онҳо ва ба шумо рӯзӣ медиҳем; ба дурустӣ ки куштани онҳо гуноҳи азим аст.
32. Ва ба зино наздик машавед; ба дурустӣ ки вай беҳаёӣ ва бад роҳе аст.
33. Ва нафсеро, ки Худо (куштанаширо) ҳаром сохтааст, макушед, магар ба ҳақ;³ ва ҳар ки ба ситам кушта шавад, пас вориси ӯро қуввате додаем, пас, бояд ки дар куштан зиёдатӣ накунад. Ба дурустӣ ки вай ёрӣ дода шудааст.
34. Ва ба моли ятим ба чуз ба тариқе, ки он нек аст, наздик машавед, то ки ба ниҳояти қуввати худ расад; ва ба аҳд вафо кунед; ба дурустӣ ки аз аҳд пурсида хоҳад шуд.
35. Ва чун паймояд, паймонаро тамоm кунед ва ба тарозуи рост бисанҷед, ин беҳтар ва аз ҷиҳати оқибат некӯтар аст.
36. Ва паи чизе марав, ки туро дониши он нест; ба дурустӣ ки аз ҳар яке аз гӯшу чашму дил пурсида хоҳад шуд.
37. Ва дар замин хиромон марав;⁴ ба дурустӣ ки ту заминро нахоҳӣ шикоят ва дар дарозӣ(-и қомат) ба кӯҳҳо нарасӣ.
38. Бадфеълии ҳамаи ин хислатҳо назди Парвардигори ту нописандида аст.
39. Ин аз он ҷумла аст, ки Парвардигори ту аз ҳикмат ба сӯи ту ваҳй фиристодааст; ва бо Худо маъбудии дигарро муқаррар макун, он гоҳ маломат карда шуда, ронда гашта дар дӯзах андохта шавӣ.
40. Оё Парвардигоратон шуморо ба писарон баргузид ва Худ аз фариштагон духтаронро фаро гирифт? Ба дурустӣ ки шумо сухани гарон мегӯед.
41. Ва ҳамоно Мо дар ин Қуръон ба ҳар навъ сухан гуфтем, то пандпазир шаванд; вале чуз рамидан [чизеро] дар ҳаққи онҳо намеафзояд.
42. Бигӯ: «Агар – чунон ки мегӯянд – бо Худо маъбудони дигар мебуданд, он гоҳ ба сӯи Худованди Арш роҳ(-и мунозиат)-ро талаб мекарданд».
43. Вай аз он чи мегӯянд, Пок аст ва ба баландии бузург Баланд аст.
44. Осмонҳои ҳафтгонаву замин ва ҳар ки дар миёни инҳост, Ӯро ба покӣ ёд мекунад. Ва ҳеҷ чиз нест, магар он, ки бо ситоиш Ӯро ба покӣ ёд мекунад, валекин шумо ёд кардани онҳоро фаҳм намекунад; ба дурустӣ ки Вай Бурдбори Омурзгор аст.
45. Ва чун Қуръонро мехонӣ, дар миёни ту ва дар миёни онон, ки охи-

¹ Яъне: дар сурати бухл.

² Яъне: дар сурати исроф.

³ Яъне: ҳаққи қисос.

⁴ Яъне: мутақаббирона ва мағрурона.

ратро бовар намедоранд, пардаи пӯшида месозем.

46. Ва бар дилҳояшон пӯшишҳо мениҳем, то онро нафаҳманд ва дар гӯшҳояшон – гарониро. Ва чун Парвардигори худро ба ягонагӣ ёд кунӣ, рамида шуда ба ҷониби пушти худ рӯгардон шаванд.
47. Вақте ки ба сӯи ту гӯш мениҳанд, Мо ба сабаби он чизе, ки мешунаванд, Донотарем¹ ва [низ] вақте ки онҳо розгӯ бошанд; вақте ки ин ситамкорон мегӯянд: «Ба ҷуз марди ҷодукарда касеро пайравӣ на-мекунед».
48. Бинигар, ҷӣ гуна барои ту дostonҳо заданд; пас гумроҳ шуданд ва роҳ ёфта наметавонанд.
49. Ва гуфтанд: «Чун устухоне чанд ва аъзои пӯсида аз ҳам пошида шавем, оё ба офариниши нав барангехта шавем?»
50. Бигӯ: «Санг ё оҳан шавед,
51. ё навъе дигар – аз он чи дар хотири шумо бузург намояд». Пас, хоҳанд гуфт: «Кӣ моро боз пайдо кунад?» Бигӯ: «Он, ки шуморо бо-ри аввал офарид». Сари худро ба сӯи ту бозпас хоҳанд ҷунбонид² ва хоҳанд гуфт: «Он кай бошад?» Бигӯ: «Шояд ки наздик бошад».
52. Рӯзе, ки Худо шуморо бихонад, пас шумо (хондани Ӯро) ҳамдгӯён қабул кунед ва гумон кунед, ки ба ҷуз андаке диранг накарда будед.
53. Ва ба бандагони Ман бигӯ, ки калимаеро бигӯянд, ки он беҳтар аст.³ Ҳамоно Шайтон миёни мардумон низоъ меафканад. Ҳамоно Шайтон душмани ошкорои одамӣ аст.
54. Ва Парвардигори шумо ба ҳоли шумо Донотар аст; агар хоҳад, ба шумо раҳм мекунад ва агар хоҳад, шуморо азоб мекунад. Ва Мо ту-ро⁴ бар онҳо нигоҳбон нафиристодаем.⁵
55. Ва Парвардигори ту ба ҳар ки дар осмонҳову замин ҳаст, Донотар аст; ва ба дурустӣ ки баъзе пайғамбаронро бар баъзе фазл додем; ва ба Довуд Забур додем.
56. Бигӯ: «Касонеро, ки шумо ба ҷуз Худо дар ҳаққи онҳо худоиро гу-мон доред, бихонед; пас, аз шумо сахтиро бардоштан ё тағйир додан наметавонанд».
57. Онон, ки кофирон онҳоро мепарастанд, [худ] ба сӯи Парвардигори хеш қурбро талаб мекунанд, ки кадом яке аз онҳо наздиктар бошад ва (камоли) раҳмати Ӯро умед доранд ва аз азоби Ӯ метарсанд. Ба дурустӣ ки азоби Парвардигори ту тарснок аст.
58. Ва ҳеч деҳе нест, магар он ки Мо пеш аз рӯзи қиёмат ҳалоккунандаи вай, ё ба азоби сахт азобкунандаи ваем. Ин ваъда дар Лавҳ навишта шудааст.

¹ Яъне: ба қасди истехзо ва айбгӯӣ мешунаванд.

² Яъне: мулзам хоҳанд шуд.

³ Яъне: ба кофирон.

⁴ Мухотаб Муҳаммад (с) аст.

⁵ Ва ин калима пеш аз амри чиҳод буд.

59. Ва Моро аз он, ки нишонаҳо бифириستم, чизе бознадошт, магар он, ки пешиниён онро дурӯғ шумурда буданд; ва ба Самуд шутури модаро додем, то нишона бошад; пас ба вай кофир шуданд. Ва Мо нишонаҳоро ба чуз барои тарсонидан [барои чизе] намефириستم.
60. Ва (ёд кун) чун туро гуфтем, ки Парвардигори ту (ҳамаи) мардумонро фаро гирифтааст;¹ ва намоишero, ки ба ту намоёндем; ва дарахтерo, ки дар Қуръон нафрин карда шуд, ба чуз имтиҳон барои мардумон [чизи дигар] насохтем.² Ва онҳоро метарсонем ва (тарсонидан) ба чуз саркашии бузург [чизero] дар ҳаққи онҳо намеафзояд.
61. Ва (ёд кун) чун ба фариштагон гуфтем: «Ба сӯи Одам сачда кунед!» Пас, [ҳама] сачда карданд, ба чуз Иблис, ки гуфт: «Оё касero сачда кунам, ки [ӯро] аз гил офаридаӣ?»
62. (Боз) гуфт: «Оё ту ин шахсро дидӣ, ки бар ман фазл додаӣ? Агар марo то рӯзи қиёмат мавқуф гузорӣ, албатта, авлоди ӯро – ба чуз андаке – аз беҳ барканам».
63. (Худо) фармуд: «Бирав ва аз онҳо ҳар касе, ки пайравии ту кунад – пас дӯзах сазои ҳамаи шумo – сазои комил аст.
64. Ва аз онҳо ҳар киро тавонӣ, ба овози худ аз ҷой бичунбон ва саворони худ ва пиёдагони худро бар (эҳлоки) онҳо овоз кун ва бо онҳо дар амволу фарзандон шарик шав ва ба онҳо ваъда деҳ». – Ва Шайтон ба онҳо ба чуз фиреб ваъдае намедихад.
65. – «Ба дурустӣ ки туро бар бандагони Ман ҳеҷ кудрате нест». Ва Парвардигори ту Корсоз бас аст.
66. Парвардигори шумo Он аст, ки киштиҳоро барои шумo дар дарё равон мекунад, то аз фазли ӯ талаб(-и маишат) кунед; ба дурустӣ ки ӯ бар шумo Меҳрубон аст.
67. Ва чун дар дарё сахтӣ ба шумo бирасад, ғайри Худо ҳар киро мехонед, [аз хотирҳо] гум шавад. Пас чун шуморо ба сӯи хушкӣ халос созад, рӯгардон шавед; ва одамӣ носипос аст.
68. Оё аз он эмин шудаед, ки шуморо ба ҷонибе аз хушкӣ фуру барад, ё боди тундерo, ки сангрeза афканад, бар шумo бифиристад, сипас барои худ ҳеҷ ниғаҳбоне наёбед?!
69. Оё аз он эмин шудаед, ки бори дигар шуморо ба дарё боздарорад, пас, аз чинси бод – боди тундерo бар шумo бифиристад; ва ба сабаби он ки кофир шудед, шуморо ғарқ гардонад; сипас, ба сабаби он ғарқ – барои худ ҳеҷ бозхосткунандае бар Мо наёбед?!
70. Ҳамоно, фарзандони Одамро гиромӣ кардем ва дар биёбону дар дарё онҳоро бардоштем;³ ва ба онҳо аз покизаҳо рӯзӣ додем ва онҳоро бар бисёре аз он чи офаридаем, ба фазл додане фазл додем.

¹ Яъне: дар кудрати Худ.

² Яъне: чун кофирон қиссаи меъроҷ ва дарахти заққум шуниданд, онро аз ҳақиқат дур гирифтанд ва мавриди таън сохтанд.

³ Яъне: бар ҳайвон ва киштӣ.

71. Рӯзе, ки ҳар фирқаро бо пешвоёшон бихонем; ва ҳар кас, ки номаи аъмоли ӯ ба дасти росташ дода шавад, пас, он ҷамоа номаи худро бихонанд ва миқдори як ришта ситам карда нашаванд.
72. Ва ҳар ки дар дунё кӯр бошад, вай дар охираат низ кӯр ва роҳро хатоқунандатар аст.
73. Ва ҳамоно наздик буданд, ки туро аз он чи ба сӯи ту ваҳй фиристодем, ба фиреб боздоранд, то ғайри онро бар Мо барбандӣ; ва он гоҳ туро дӯст мегирифтанд.
74. Ва агар он намебуд, ки Мо туро собит доштем, наздик будӣ, ки ба сӯи онҳо ба андак майле майл кунӣ.
75. Он гоҳ ба ту дучанд азоби зиндагонӣ ва дучанд азоби маргро мечашонидем; сипас барои худ мадаққунандае бар Мо намеёфтӣ.
76. Ва ҳамоно наздик буданд, ки туро аз замин билағзонанд, то туро аз он ҷо ҷалои ватан кунанд; ва он гоҳ пас аз ту ба ҷуз андаке намонанд –
77. (монанди) равиши касоне аз пайғамбарони Мо, ки онҳоро пеш аз ту фиристодаем; ва барои равиши Мо табдиле нахоҳӣ ёфт.
78. Намозро вақти заволи офтоб то хангоми торикии шаб барпо дор; ва Қуръон хондани фаҷро (лозим гир); ба дурустӣ ки дар Қуръон хондани фаҷр (фариштагон) ҳозир мешаванд.
79. Ва баъзеи шабро ба Қуръон бедор бош; (ин шабхезӣ) ба тариқи зиёда барои туст; наздик аст, ки Парвардигорат туро ба мақоми писандида бидорад.¹
80. Ва бигӯ: «Эй Парвардигори ман, маро дарор – даровардани писандида ва маро берун ор – берун овардани писандида; ва барои ман аз назди Худ қуввати ёридиҳанда бидех».²
81. Ва бигӯ: «(Дини) ҳақ омад ва (дини) ботил нобуд шуд; ба дурустӣ ки ботил нобудшаванда аст».
82. Ва аз Қуръон он чиро фуруд меорем, ки вай барои мӯъминон шифо ва раҳмат аст; ва дар ҳаққи ситамқорон ба ҷуз зиён [чизеро] намеафзояд.
83. Ва чун бар одамӣ инъом кунем, рӯй бигардонад ва бозӯи худро печонад; ва чун ба вай сахтӣ расад, ноумед бошад.
84. Бигӯ: «Ҳар касе бар тариқаи худ кор мекунад; пас, Парвардигори шумо ба он касе Донотар аст, ки вай роҳро ёбандатар бувад».
85. Ва туро аз Рӯҳ суол мекунанд, бигӯ: «Рӯҳ аз фармони Парвардигори ман аст; ва шумо аз илм, ба ҷуз андаке, [чизе] дода нашудаед».
86. Ва агар хоҳем, он чиро бибарем, ки ба сӯи ту ваҳй фиристодаем; сипас, ба сабаби вай, барои худ корсозе бар Мо наёбӣ.

¹ Яъне: мақоми шафоат.

² Яъне: дар ҳар ҳол ба ман ёрӣ дех: чи вақти дохил шудан ба ҷое ва чи вақти хориҷ шудан аз он ҷо.

87. Лекин (онро боқӣ гузоштам) ба сабаби раҳм аз чониби Парвардигори ту, ба дурустӣ ки фазли Вай бар ту бузург аст.
88. Бигӯ: «Агар одамиёну чинниён бар он чамъ шаванд, ки монанди ин Қуръон биёранд, ҳаргиз монанди он наоранд – агарчи баъзеашон баъзеро мададдиҳанда бошанд».
89. Ва ба дурустӣ ки барои мардумон дар ин Қуръон аз ҳар навъ достоне гуногун баён кардем, пас, бештари мардумон ба чуз носипосӣ [чизеро] қабул накарданд.
90. Ва гуфтанд: «Ҳаргиз туро бовар надорем, то он ки барои мо аз замин чашмае чорӣ кунӣ;
91. ё туро бӯстоне аз дарахтони хурмову ангур бошад, пас, дар миёни он чӯйҳо ба равон кардане равон кунӣ;
92. ё – чунон ки гумон мекунӣ – осмонро бар мо пора-пора фуруд оӣ; ё Худову фариштагонро рӯй ба рӯй оӣ;
93. ё туро хонае аз зар бошад; ё дар осмон боло равӣ – ва мо боло рафтани туро бовар надорем, то он ки навиштае барои мо фуруд наорӣ, ки онро бихонем». Бигӯ: «Пок аст Парвардигори ман, ман ба чуз одамии фиристодашуда [касе] нестам».
94. Ва мардумонро – вақте ки ҳидоят ба онҳо омад – чизе аз он бознадошт, ки имон оранд, магар он ки гуфтанд: «Оё Худо одамиро пайғамбар фиристодааст?»
95. Бигӯ: «Агар дар замин фариштагоне мебуданд, ки ороида [роҳ] ме-рафатанд, ҳамона аз осмон фариштаеро бар онҳо пайғамбар мефиристодем».
96. Бигӯ: «Худо миёни ману миёни шумо Гувох бас аст. Ба дурустӣ ки Вай ба бандагони Худ Донои Бино аст».
97. Ва ҳар кас, ки Худо ба ӯ роҳ намояд, ҳамон кас роҳёб аст; ва касоне, ки Худо онҳоро гумроҳ созад, барояшон ба чуз Худо дӯстоне наёбӣ; ва рӯзи қиёмат онҳоро бар рӯи хеш равоншуда, нобинову гунгу карсохта, барангезем; чои онҳо дӯзах аст, ҳар гоҳ оташ фуру нишинад, барояшон онро биафзоем.
98. Ин ҷазои онҳо аст, ба сабаби он, ки ба нишонаҳои Мо кофир шуданд ва гуфтанд: «Оё чун устухоне чанд ва аъзои аз ҳам пошида шавем, ба офариниши нав барангехта шавем?»
99. Оё надидаанд, ки он Худое, ки осмонҳову заминро офарид, Тавоно аст, ки монанди онҳоро биофаринад ва барои онҳо меоде сохтааст, ки дар он ҳеҷ шубҳа нест; пас, ситамкорон ба чуз инкор [чизеро] қабул накарданд.
100. Бигӯ: «Агар шумо хизонаҳои бахшиши Парвардигори маро молик мебудед, он гоҳ низ ба тарси он, ки ҳамаро харҷ кунед, бахилӣ мекардед; ва одамӣ бухлқунанда аст».
101. Ва ба дурустӣ ки ба Мӯсо нӯх нишонаи равшан додем, пас, аз Банӣ

- Исроил бипурс, чун ба [назди] онҳо омад; пас Фиръавн ба ӯ гуфт: «Эй Мӯсо, ҳамоно ман туро чодушуда мепиндорам».
102. Гуфт: «Ҳамоно ту донистай, ки ин нишонаҳоро [ҳамчун] далелҳо ба ҷуз Парвардигори осмонҳову замин [касе] нафиристодааст. Эй Фиръавн, ба дурустӣ ки ман туро ҳалокшуда мепиндорам».
103. Пас, хост, ки Банӣ Исроилро аз он замин бичунбонад ва Мо ӯ ва ҳамаи онҳоеро, ки ҳамроҳи ӯ буданд, якҷо ғарқ сохтем.
104. Ва пас аз вай ба Банӣ Исроил гуфтем: «Дар замин сокин шавед; пас, чун ваъдаи охират биёяд, шуморо дарҳам омехта биёрем».
105. Ва Қуръонро ба ростӣ фуруғи фиристодем ва ба ростӣ фуруд омадааст; ва туро нафиристодем, магар [он, ки] муждадиҳанда ва тарсонанда [бошӣ].
106. Ва Қуръонро чудо-чудо фиристодем, то онро ба диранг бар мардумон бихонӣ; ва онро [ба дафъаҳо] ба фуруғи фиристодане фуруғи фиристодем.
107. Бигӯ: «Шумо ба он имон оред, ё имон наоред; ҳамоно касоне, ки пеш аз ин ба онҳо илм дода шуд, чун бар онҳо хонда шавад, сачдакунон бар рӯи худ меафтанд;
108. ва мегӯянд: «Пок аст Парвардигори мо, ба дурустӣ ки ваъдаи Парвардигори мо шуданӣ аст».
109. Ва гириякунон бар рӯи хеш меафтанд ва (Қуръон) фуруғтани онҳоро меафзояд».
110. Бигӯ: «Худоро бихонед, ё Раҳмонро бихонед – ҳар кадом, ки бихонед, (хуб бошад). Пас, Худойро номҳои некӯ аст». Ва намози худро (ин ҳама) баланд махон ва онро (ин ҳама) паст махон ва миёни ину он роҳе бичӯй.
111. Ва бигӯ: «Ситоиш Худойро, ки ҳеҷ фарзанд нагирифтааст; ва ӯро дар подшоҳӣ ҳеҷ шарике нест; ва ӯро ба сабаби нотавонӣ ҳеҷ корсозе нест». Ва ӯро ба таъзим ёд кун – таъзим карданӣ.

18. Сураи Каҳф (Ғор)

Дар Макка нозил шуд ва он яксаду даҳ оят ва дувоздаҳ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. (Ҳамаи) ситоиш Худойро аст, ки бар банди Худ Китоб фуруғи фиристод ва дар он ҳеҷ қасди пайдо накард;
2. онро рост сохт, то аз укубати саҳти оянда аз назди Худо битарсонад ва то ба он мӯъминон, ки корҳои шоиста мекунанд, муждаи онро диҳад, ки барои онҳо музди нек аст,
3. [ки] дар он ҳамеша бошандагонанд.

4. Ва то касонеро тарсонад, ки гуфтанд: «Худо фарзанд гирифтааст».
5. Ба ин онҳоро ҳеҷ донише нест ва падаронашонро набуд. Сахт аст ин сухане, ки аз даҳонашон мебарояд; ба ҷуз дурӯғ [чизе] намегӯянд.
6. Пас, магар ту – агар ба ин сухан имон наоранд – аз ҷиҳати андӯҳ дар паи онҳо нафси худро кушанда ҳастӣ?
7. Ҳамоно Мо ҳар чизеро, ки дар замин аст, барои он ороиш сохтем, то онҳоро имтиҳон кунем: кадом кас аз онҳо дар амал некӯтар аст.
8. Ва ба дурустӣ ки Мо ҳар чизеро, ки бар вай ҳаст, майдони ҳамвори бегиёҳ хоҳем сохт.
9. Оё пиндоштӣ, ки Асҳоби Каҳф¹ ва Рақим² аз ҷумлаи нишонаҳои Мо шигифтовар буданд?
10. Ба ёд ор, ки чун ҷавонони чанд ба сӯи ғор паноҳ бурданд, пас, гуфтанд: «Эй Парвардигори мо, бахшише аз назди Худ ба мо бидеҳ ва дар кори мо роҳёбиро барои мо омода соз».
11. Пас, солҳое шумурдашуда дар он ғор бар гӯши онҳо парда гузоштем.³
12. Сипас, онҳоро барангехтем, то бидонем, кадом як аз ду гурӯҳ миқдори муддатеро, ки диранг карданд, ёд доштааст.
13. Мо хабари онҳоро ба ростӣ бар ту мехонем; ҳамоно онҳо чанде ҷавонон буданд, ки ба Парвардигори хеш имон оварданд ва Мо ба онҳо зиёда ҳидоят додем.
14. Ва бар дилҳояшон ришта бастем⁴ – чун истоданд, пас, гуфтанд: «Парвардигори мо ҳамон Парвардигори осмонҳо ва замин аст; ба ҷуз Вай маъбудеро ҳаргиз нахоҳем парастидан; ҳамоно он гоҳ сухани дурӯғ гуфта бошем.
15. Ин қавми мо ба ҷуз ӯ худоёне гирифтаанд. Чаро дар субути он худоён далеле возеҳ намеоранд? Пас кист ситамкортар аз касе, ки бар Худо дурӯғро барбандад?»
16. Ва чун аз ин кофирон ва аз он чи онҳо ба ҷуз Худо мепарастанд, яксӯ шавед, пас ба сӯи ғор ором гиред, то Парвардигори шумо бахшоиши Худро бар шумо фароҳ кунад ва дар кори шумо манфиатро барои шумо муҳайё созад.
17. Ва офтобро бибинӣ, вақте ки тулӯъ кунад, аз ғорашон ба ҷониби рост майл кунад ва чун ғуруб кунад, аз онҳо ба ҷониби чап мегузарад ва онҳо дар кушодагии ғоранд. Ин аз нишонаҳои Худо аст, ҳар кас, ки Худо ба ӯ роҳ намояд, ҳамон роҳёбанда аст; ва ҳар кас, ки Худо ӯро гумроҳ кунад, пас, барои ӯ ҳеҷ дӯсти роҳнамоянда наёбӣ.
18. Ва онҳоро бедор пиндорӣ ва (дар ҳоле, ки) онҳо хуфтаанд; ва онҳоро ҷониби рости ҷониби чап мегардонем; ва сагашон бар остонаи ғор

¹ Каҳф – ғор.

² Рақим: 1) навиштае, ки бар девори ғор буд; 2) номи деҳа ё водӣ; 3) номи сағ.

³ Яъне: хобонидем.

⁴ Яъне: дилҳояшонро устувор сохтем.

ду дасти худро кушода кардааст. Ва агар бар онҳо огоҳӣ меёфтӣ, албатта, аз онҳо ба гурехтан рӯй мегардонидӣ ва аз онҳо ба тарс фаро гирифта мешудӣ.

19. Ва¹ ҳамчунин онҳоро барангехтем, то (оқибат) бо якдигар дар миёни худ суол кунанд; гӯяндае аз онҳо гуфт: «Чӣ қадар диранг кардед?» Гуфтанд: «Як рӯз ё баъзе аз рӯз диранг кардем». (Боз) гуфтанд: «Парвардигори шумо ба миқдори диранг кардани шумо Донотар аст; пас, аз миёни худ якеро бо ин нуқраи худ ба сӯи шаҳр бифири-стед; пас, бояд ки тааммул кунад, кадом як аз таомҳои ин шаҳр покизатар аст. Пас, аз он хӯрдани ба шумо биёрад; ва бояд ки ба сабуқӣ ва хушёрӣ омадурафт кунад ва ба ҳоли шумо ҳеҷ касро хабардор накунад.
20. Ба дурустӣ ки ин кофирон агар бар шумо қудрат ёбанд, шуморо сангсор кунанд ё дар дини худ бозоранд; он гоҳ ҳаргиз растагор нахоҳед шуд».
21. Ва ҳамчунин мардумонро ба ҳоли онҳо хабардор гардонидем, то бидонанд, ки ваъдаи Худо рост аст ва он ки дар қиёмат ҳеҷ шубҳае нест. Вақте ки он мардумон дар миёни худ дар бораи онҳо низоъ мекарданд, пас гуфтанд: «Бар ғорашон хонае иморат кунед; Парвардигорашон ба ҳоли онҳо Донотар аст». Пас, онон, ки бар кори онҳо қудрат ёфтанд, гуфтанд: «Албатта, бар ғори онҳо масҷиде бисозем».
22. Чамъе хоҳанд гуфт: «Асҳоби Каҳф се касанд ва чаҳорумашон сағашон аст». Ва чамъе хоҳанд гуфт: «Панҷ касанд ва шашумашон сағашон аст» – [гуфторе] аз рӯи пиндори ғоибона аст. Ва низ мегӯянд: «Ҳафт касанд ва ҳаштумашон сағашон аст». Бигӯ: «Парвардигори ман ба шумори онҳо Донотар аст; ба ҷуз андаке касе онҳоро намендонад». Пас, дар бораи онҳо ба ғайр аз гуфтугӯи сарсарӣ гуфтугӯе макун ва дар боби онҳо ҳеҷ касеро (аз кофирон) суол макун.
23. Ва [дар бораи] чизе мағӯ, ки онро, албатта, фардо хоҳам кард,
24. магар он, ки [гӯӣ]: «Худо хоҳад».² Ва вақте ки фаромӯш кунӣ,³ Парвардигори худро ёд куну бигӯ: «Умед он аст, ки Парвардигорам маро ба роҳи ростии наздиктар аз ин далолат кунад».
25. Ва дар ғори худ сесад сол диранг карда буданд ва нӯҳ соли дигар афзуданд.
26. Бигӯ: «Худо ба миқдоре, ки диранг карданд, Донотар аст; (илми) ғайби осмонҳову замин аз онҳо ӯст; чӣ қадар Бино ва чӣ қадар Шунаво аст; онҳоро ба ҷуз Вай ҳеҷ корсозе нест; ва дар ҳукми Худо ҳеҷ касро шарик намегирад».
27. Ва он чиро бихон, ки аз Китоби Парвардигорат ба сӯи ту ваҳй фири-

¹ Яъне: чунон ки хуфтани онҳоро нишона сохтем.

² Яъне: бигӯ: «Хоҳам кард, ин шоа-л-Лоҳу Таъоло».

³ Яъне: «Ин шоа-л-Лоҳ» гуфтанро фаромӯш кунӣ, сипас ба ёд орий.

стода шудааст ва ба ҷуз Вай ҳеҷ паноҳе [ҳаргиз] наёбӣ.

28. Ва худро бо касоне банд кун, ки Парвардигори худро ба субҳу шом ёд мекунанд ва рӯи Ӯро мецоҳанд; ва бояд ки чашмҳои ту дар талаби ороиши зиндагонии дунё аз онҳо дар нагузарад. Ва он касро фармон мабар, ки дили ӯро аз ёди Хеш ғофил сохтаем ва хоҳиши худро пайравӣ кардааст ва кори ӯ аз ҳад гузаштааст.
29. Ва бигӯ: «Ин сухани рост аз Парвардигори шумо омадааст. Пас, ҳар ки хоҳад, имон оварад ва ҳар ки хоҳад кофир шавад». Ҳамоно Мо барои ситамкорон оташе муҳайё кардаем, ки саропардахояш онҳоро фаро мегирад; ва агар фарёд кунанд, ба доди онҳо бо нӯшонидани обе монанди миси гудохта расида шавад, ки рӯйҳоро бирён кунад. Он бад ошомидание аст ва дӯзах бад оромгоҳе аст.
30. Ба дурустӣ, онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд – ҳамоно Мо музди касеро, ки кори некӯ кардааст, зоеъ намекунем.
31. Барои ин ҷамоа бӯстонҳои ҳамеша мондан аст, зеро онҳо нахрҳо ме-равад; дар он ҷо давтонаҳо аз зар зевар дода шаванд; ҷомаҳои сабз аз дебои нозук ва дебои муҳкам бипӯшанд; он ҷо бар тахтҳо такия зананд. Ин нек ҷазо аст ва биҳишт некӯ оромгоҳе аст.
32. Ва барои онҳо достони ду шахсро баён кун, ки ба яке аз онҳо ду бӯстон аз дарахтони ангур додем ва гирдогирди он дарахтони хурмо ва дар миёни ин бӯстонҳо зироатро пайдо кардем.
33. Ҳар ду бӯстон меваҳои худро овард ва аз мева ҳеҷ кам накард ва миёни онҳо ҷӯи об ҷорӣ сохтем.
34. Ва ӯро меваҳои бисёр буд, пас, ба ҳамнишини худ, ки бо ӯ гуфтугӯ мекард, гуфт: «Ман аз ту дар мол бештарам ва ба эътибори ҳашам ғолибтарам».
35. Ва ӯ бар хеш ситам карда, ба бӯстони худ даромад; гуфт: «Намепиндорам, ки ин бӯстон ҳеҷ гоҳ ҳалок шавад.
36. Ва гумон надорам, ки қиёмат барпо шавад; ва агар (билфарз) ба сӯи Парвардигори худ бозгардонида шавам, ҳамоно ҷои бозгаште беҳтар аз ин бӯстонҳо хоҳам ёфт».
37. Ҳамнишини ӯ, ки бо вай гуфтугӯ мекард, ба ӯ гуфт: «Оё ба он Худое кофир шудӣ, ки туро аз хок, сипас аз нутфа пайдо кард ва сипас туро мард сохт?»
38. Лекин (ман эътиқод дорам, ки) Худо Парвардигори ман аст ва бо Парвардигори худ ҳеҷ касро шарик муқаррар намекунам.
39. Ва ҷаро чун ба бӯстони худ даромадӣ, нагуфтӣ: «Он чи Худо хостааст, шуд; ҳеҷ тавоноие нест, магар ба Худо»? Агар маро мебинӣ, ки дар молу фарзанд аз ту камтарам,
40. пас, шояд ки Парвардигори ман беҳтар аз бӯстони ту ба ман бидиҳад ва (шояд ки) дар бӯстони ту азобе аз осмон фиридад; пас, замини бегиёҳи лағзанда гардад.

41. Ё оби он фурурафта шавад, пас натавонӣ онро чустан».
42. Ва меваҳои он ба уқубат ихота карда шуд; пас, бомдод ба ҳасрати он чи дар иморати он харҷ карда буд, ду дасти худро мемолид; ва он бӯстон бар сақфҳои худ фуру афтада буд; ва мегуфт: «Эй кош, ҳеч касро бо Парвардигори худ шарик муқаррар намекардам».
43. Ва барои ӯ ба ҷуз Худо ҳеч ҷамоате набуданд, ки ба ӯ ёрӣ диҳанд; ва худ интиқомгиранда набуд.
44. Ин ҷо собит шуд, ки корсозӣ аз они Худои Барҳақ аст; Вай аз рӯи савоб додан Бехтар аст; Вай аз рӯи ҷазо додан Бехтар аст.
45. Ва барои онҳо достони зиндагонии дунёро баён кун, ки он монанди обе аст, ки онро аз осмон фуру фиристодем ва ба сабаби он рустании замин дар ҳам печид; пас, (охири кор) дар ҳам шикаста шуд, ки онро бодҳо мепаронид. Ва Худо бар ҳама чиз Таовно аст.
46. Молу фарзандон ороиши зиндагонии дунё аст ва ҳасаноти пояндаи шоиста назди Парвардигори ту аз ҷиҳати савоб бехтаранд ва аз ҷиҳати умед доштан хубтаранд.
47. Ва он рӯз, ки кӯҳхоро равон кунем ва заминро бибинӣ – зоҳиршуда; ва мардумонро ҷамъ созем; пас, аз онҳо ҳеч касро нагузорем.
48. Ва онҳо саф кашида пеши Парвардигори ту рӯ ба рӯ оварда шаванд; (гӯем:) «Ба дурустӣ, ҳамчунон ки шуморо бори аввал офарида будем, пеши Мо омадед; балки мепиндоштед, ки барои шумо ваъдагоҳе нахоҳем сохт».
49. Ва номаи аъмол дар миён ниҳода шавад; пас, гуноҳкоронро бибинӣ, ки аз он чи дар он аст, тарсонанд ва мегӯянд: «Эй вой бар мо, ин номаро ҷӣ ҳол аст, ҳеч маъсияти хурду бузургро намегузорад, магар ин, ки онро фаро гирифтааст». Ва ҳар чи карда буданд, ҳозир биёбанд. Ва Парвардигори ту бар ҳеч кас ситам накунад.
50. Ва (ёд кун) чун ба фариштагон гуфтем: «Ба Одам сачда кунед!» Пас, ҳама сачда карданд, магар Иблис, ки аз ҷинн буд; пас, аз фармони Парвардигори худ берун шуд. (Эй мардумон) оё ӯ ва фарзандони ӯро ба ҷуз Ман дӯст мегиред? Ва [ҳол он, ки] онҳо ба шумо душмананд. Шайтон барои ситамкорон бад иваз аст.
51. Онҳоро ҳангоми офаридани осмонҳову замин ва ҳангоми офаридани худашон ҳозир накарда будам. Ва Ман гумроҳонро мададгиранда нестам.
52. Ва рӯзе, ки (Худо) гӯяд: «(Эй мушрикони Маро, ки гумон менамудед [Худоанд], нидо кунед!» Пас, он ҷамоаро нидо кунанд. Ва он ҷамоа нидои онҳоро қабул накунанд. Ва дар миёни онҳо маҳлака сохтем.
53. Ва гуноҳкорон оташро бибинанд ва бифаҳманд, ки онҳо дар он афтадагонанд ва аз он ҷои бозгаштан наёбанд.
54. Ба дурустӣ ки дар ин Қуръон барои мардумон аз ҳар навъ достоне

- гуногун баён кардем. Ва одамӣ дар хусумат аз ҳама чиз бештар аст.
55. Ва мардумонро – чун ҳидоят ба онҳо биомад, чизе аз он боз надошт, ки имон оранд ва аз Парвардигори худ талаби омурзиш кунанд, магар (интизори) он, ки ба онҳо равиши пешиниён биояд, ё азоб ба онҳо рӯ ба рӯ биояд.
 56. Ва Мо пайғамбаронро ба ҷуз башоратдиҳанда ва тарсонанда намефиристем ва кофирон ба шубҳа беҳуда хусумат мекунанд, то ба сабаби он сухани ҳақро билағзонанд; ва оёти Ман ва чизеро, ки ба он тарсонида мешаванд, тамасхур гирифтанд.
 57. Ва кист ситамгортар аз касе, ки ба оёти Парвардигори хеш панд дода шавад, пас, аз он рӯгардон гардад ва он чиро, ки ду дасти вай пеш фиристодааст, фаромӯш кунад? Ба дурустӣ ки Мо бар дилхояшон пардаҳо ниҳодаем, то Қуръонро нафаҳманд; ва дар гӯшхояшон гаронӣ (сохтем); ва агар онҳоро ба сӯи ҳидоят бихонӣ, он гоҳ ҳаргиз роҳ наёбанд.
 58. Ва Парвардигори ту Омурзанда, Худованди раҳмат аст; агар онҳоро ба он чи кардаанд, муоҳаза мекард, ба шитоб азобро ба онҳо мефиристод, балки барои онҳо меоде ҳаст, ки ин тараф аз он паноҳе наёбанд.
 59. Ва он деҳаҳоро – чун ситам карданд, ҳалок кардем; ва барои ҳалокашон меоде муайян кардем.
 60. Ва (ёд кун) чун Мӯсо ба навҷавони худ гуфт: «Ҳамеша роҳ меравам, то он ки ба маҳалли ҷамъ шудани ду дарё бирасам, ё муддатҳои дароз роҳ биравам».
 61. Пас, чун ба маҳалли ҷамъ шудани ду дарё расиданд, моҳии худро фаромӯш карданд; пас, [моҳӣ] дар дарё монанди нақбе роҳи худро гирифт.
 62. Пас, чун гузаштанд, Мӯсо ба навҷавони худ гуфт: «Барои мо таоми чошти моро биёр; ҳамоно, аз ин сафари худ ранҷе ёфтем».
 63. Гуфт: «Оё дидӣ, чун ба он санг така карда, ором гирифтем, пас ман моҳиро фаромӯш кардам? Ва аз он, ки қиссаи онро ёд кунам, ба ҷуз Шайтон [касе] маро фаромӯш насохт. Ва [моҳӣ] ба наҳҷи аҷиб дар дарё роҳи худро гирифт».
 64. (Мӯсо) гуфт: «Ин ҳамон чизе аст, ки мечустем». Пас, бар нишони қадамҳои худ ҷустуҷӯкунон бозгаштанд.
 65. Пас, бандае аз бандагони Моро ёфтанд, ки ба ӯ раҳмате аз назди Худ додаем ва ба ӯ илме аз назди Худ омӯхтаем.¹
 66. Мӯсо ба ӯ гуфт: «Оё пайравии ту кунам, ба шарт он, ки аз ҳар чи аз роҳёбӣ омӯхта шудӣ, маро биомӯзонӣ?»
 67. Гуфт: «Ба дурустӣ ки ту бо ман шикебой кардан натавонӣ.
 68. Ва чӣ гуна бар чизе шикебой кунӣ, ки онро аз рӯи дониш фаро

¹ Яъне: Хизро ёфтанд.

нагирифтай?»

69. Гуфт: «Агар Худо хостааст, маро шикебо хоҳӣ ёфт ва бо ту дар ҳеч фармоне хилоф накунам».
70. Гуфт: «Агар пайравии ман мекунӣ, пас, аз ҳеч чиз аз ман суол макун, то он ки худ аз ҳоли он барои ту баёне оғоз кунам».
71. Пас, роҳ рафтанд, то вақте ки бар киштӣ савор шуданд. (Хизр) онро шикоф кард. (Мӯсо) гуфт: «Оё киштиро шикоф кардӣ, то аҳли онро фарқ кунӣ? Ба дурустӣ ки чизе азимро овардӣ!»
72. Гуфт: «Оё нагуфта будам, ки ту бо ман ҳаргиз шикебой кардан натавонӣ?»
73. (Мӯсо) гуфт: «Маро бо он чи фаромӯш кардам, муохаза макун ва дар кори ман сахтиро бар сари ман маандоз».
74. Пас, роҳ рафтанд, то вақте ки бо навҷавоне бархӯрданд. (Хизр) ўро бикӯшт. (Мӯсо) гуфт: «Оё нафси покро ба ғайри (қисоси) нафсе куштӣ? Ба ростӣ ки чизи нописандидае овардӣ!»
75. Гуфт: «Оё ба ту нагуфта будам, ки ту бо ман ҳаргиз шикебой кардан натавонӣ?»
76. (Мӯсо) гуфт: «Агар баъд аз ин туро аз чизе бипурсам, пас, бо ман сӯхбат макун, [он гоҳ] ҳамоно ту аз чониби ман ба ҳадди узр расида бошӣ».
77. Пас, роҳ рафтанд, то вақте ки ба аҳли деҳае омаданд; аз аҳли он деҳа таом талаб карданд, аҳли он деҳа қабул нанамуданд, ки онҳоро меҳмонӣ кунанд. Ва дар он ҷо деворе ёфтанд, ки меҳост биафтад. Пас (Хизр) онро рост сохт. (Мӯсо) гуфт: «Агар меҳостӣ, ҳамоно бар таъмири ин девор музде мегирифтӣ».
78. Гуфт: «Ин дар миёни ману ту ҷудой аст. Туро ба сирри он чизе хабар хоҳам дод, ки бар он шикебой кардан натавонистӣ».
79. Аммо киштӣ аз они дарвешоне чанд буд, ки дар дарё кор мекарданд; пас хостам, ки онро маъюб кунам; ва пеши рӯи онҳо подшоҳе буд, ки ҳар киштӣ(-и дуруст)-ро ба забардастӣ мегирифт.
80. Ва аммо он навҷавон: падару модараш мӯъмин буданд, пас, аз он тарсидем, ки дар саркашию куфр бар онҳо голиб ояд.
81. Пас, хостем, ки Парвардигорашон аз рӯи покизагӣ беҳтар аз вай ва аз ҷиҳати шафқат наздиктар ба онҳо иваз диҳад.
82. Ва аммо девор аз они ду навҷавони ятим дар шаҳр буд ва зери он ганҷе аз они онҳо буд ва падарашон некӯкор буд. Пас, Парвардигори ту хост, ки ин навҷавонон ба ниҳояти қуввати хеш бирасанд ва ганҷи худро бароранд; [ва ин] аз рӯи меҳрубонии Парвардигори ту аст; ва ман онро аз раъйи худ накардам. Ин сирри он чизе аст, ки бар он шикебой кардан натавонистӣ».
83. Ва туро аз Зулқарнайн суол мекунанд; бигӯ: «Барои шумо аз ҳоли вай хабаре хоҳам хонд».

84. Ба дурустӣ ки Мо ба ӯ дар замин дастрасӣ додем ва ба ӯ дар ҳар чиз сомоне додем.
85. Пас, дар паи сомоне афтод.
86. То он, ки ба маҳалли фуру рафтани офтоб расид ва онро [чунин] ёфт, ки дар чашмаи гилу лой фуру меравад ва назди он чашма гурӯҳеро ёфт. Гуфтем: «Эй Зулқарнайн, (ихтиёр ба дасти туст) ё он аст, ки азоб кунӣ, ё дар миёнашон муомилаи некӯ бигирӣ».¹
87. Гуфт: «Аммо касе, ки ситам кардааст, пас, ӯро азоб хоҳам кард, сипас ба сӯи Парвардигори хеш бозгардонида шавад, пас ӯро ба азоби сахт азоб кунад.
88. Ва аммо он кас, ки имон овард ва кори шоиста кард, пас, ӯро аз рӯи подош ҳолати хуш аст; пас, дар боби ӯ аз фармони хеш сухани осоне хоҳем гуфт».
89. Боз дар паи сомоне афтод.
90. То вақте ки ба маҳалли баромадани офтоб расид, [чунин] ёфт, ки он бар гурӯҳе бармеояд, ки барояшон ин тараф аз офтоб ҳеҷ пардае на-сохтаем.
91. [Бо онҳо низ] ҳамчунон [кард]. Ва ба дурустӣ ки Мо он чиро ки аз рӯи хабардорӣ назди вай буд, фаро гирифтаем.
92. Боз дар паи сомоне афтод.
93. То вақте ки дар миёни ду садд расид; дар ин ҷониби он ду садд гурӯҳеро ёфт, ки наздик набуданд аз он, ки сухане бифаҳманд.
94. Гуфтанд: «Эй Зулқарнайн, ба дурустӣ ки ин Яъҷучу Маъҷуч дар замин фасодкунандагонанд. Пас, оё барои ту боҷе муқаррар кунем – бар шарти он, ки дар миёни мову онҳо садде бисозӣ?»
95. Гуфт: «Он чи Парвардигори ман маро дар он дастрас додааст, беҳтар аст; пас, маро ба зӯри бозу мадад кунед, то миёни шумову онҳо ҳиҷобе муҳкам бисозам.
96. Пеши ман пораҳои оҳан биёред!» – То вақте ки мобайни он ду кӯҳ баробар сохт. Гуфт: «(Оташ) бидамед!» – То он, ки он оҳанро оташ сохт. Гуфт: «Рӯини гудохтаро пеши ман биёред, то болои ин бирезам».
97. Пас, (Яъҷучу Маъҷуч) натавонистанд, ки бар он боло раванд ва онро сӯроҳ кардан натавонистанд.
98. Гуфт: «Ин (санъат) неъмате аз Парвардигори ман аст. Пас, чун ваъдаи Парвардигори ман биёяд,² онро ҳамвор кунад; ва ваъдаи Парвардигори ман рост аст».
99. Ва он рӯз баъзеашонро бигузorem, ки дар баъзеи дигар дар ҳам оме-занд; ва дар сур дамида шавад; пас, онҳоро [ба тавре] ба ҳам овардан ба ҳам орем.

¹ Яъне: ва ин киноят аз қудрати ӯ бар ин ду қор аст.

² Яъне: қиёмат наздик шавад.

100. Ва он рӯз дӯзахро пеши кофирон [ба тавре] рӯ ба рӯ овардан рӯ ба рӯ орем –
101. онон, ки чашмашон аз ёди Ман дар парда буд ва сухан шунидан наметавонистанд.¹
102. Оё кофирон пиндоштанд, ки бандагони Маро ба чуз Ман дӯст би-гиранд, [мӯчиби уқубат нахоҳанд шуд]? Ҳамоно, Мо дӯзахро чои фуруд омадан барои кофирон омода кардаем.
103. Бигӯ: «Оё шуморо ба он касоне хабардор кунам, ки аз рӯи амал зиёнкортарини мардуманд?»
104. (Ин ҷамоа) касонеанд, ки саъйи онҳо дар зиндагонии дунё гум шуд ва онҳо гумон доранд, ки дар амал некӯкорӣ мекунанд.
105. Ин ҷамоа касонеанд, ки ба оёти Парвардигори хеш ва ба мулоқоти Ӯ кофир шуданд; пас, аъмолашон нобуд шуд ва рӯзи қиёмат барояшон ҳеҷ вазне барпо нахоҳем сохт.²
106. Ҳол ин аст: ба сабаби он, ки кофир шуданд ва оёти Ман ва пайғамбарони Маро ба тамасхур гирифтанд, чазояшон дӯзах бошад.
107. Ба дурустӣ, барои онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, чои меҳмонӣ бӯстонҳои биҳишт бошад,
108. дар ҳоле ки онҳо човидон бошанд; аз онҳо бозгаштанро наталабанд.
109. Бигӯ: «Агар дарё барои навиштани суханони Парвардигори ман сиёҳӣ бошад, албатта, дарё пеш аз он тамом шавад, ки суханони Парвардигори ман охир шаванд, агарчи монанди он дарёи дигар ба мадад биёрем».
110. Бигӯ: «Чуз ин нест, ки ман монанди шумо одамиям, ба сӯи ман ваҳй фиристода мешавад, ки Маъбуди шумо Ҳамон Маъбуди Якто аст; пас, ҳар ки мулоқоти Парвардигори худро умед дорад, бояд ки кори писандида бикунад ва дар ибодати Парвардигори хеш ҳеҷ касро шарик наорад».

19. Сураи Марям

Дар Макка нозил шуд ва он наваду ҳашт оят ва шаш рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Коф. Ҳо. Ё. Айн. Сод.
2. Ин баёни бахшоиши Парвардигори ту бар бандаи худ – Закарийё аст.
3. Чун Парвардигори худро ба дуои пинҳон нидо кард.
4. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ба дурустӣ ки устухон аз бадани ман

¹ Яъне: аз шиддати буғз.

² Яъне: ин киноят аз хорию беқадрӣ аст.

суст шудааст ва сари ман аз чихати сафедмӯй ба ранги оташ шӯъла зад; ва дар дуои Ту, эй Парвардигори ман, бебаҳра набудам.

5. Ва ба дурустӣ ки ман баъд аз худ аз хешони худ метарсам; ва зани ман нозой аст, Пас, аз назди Худ ба ман ворисе ато кун,
6. ки [ҳам] аз ман мерос гирад ва [ҳам] аз авлоди Яъқуб мерос гирад; ва, эй Парвардигори ман, ўро марди писандида бикун».
7. (Гуфтем:) «Эй Закарийё, ҳамоно Мо туро ба тифле башорат медихем, ки номи ў Яҳё аст; ва пеш аз ин барои ў ҳеч ҳамном пайдо накардаем».
8. Бигуфт: «Эй Парвардигори ман, чӣ гуна тифле барои ман пайдо шавад ва зани ман нозой аст ва ба дурустӣ ки ман аз сабаби калонсолӣ ба ниҳояти заъф расидаам?»
9. Гуфт: «(Ваъда) ҳамчунин аст; Парвардигори ту гуфт: «Ин кор бар Ман осон аст ва ҳамоно пеш аз ин туро офаридам ва ту чизе набудӣ».
10. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, барои ман нишонае муайян кун». Фармуд: «Нишонаи ту он аст, ки се шабонарӯз – дар ҳолате, ки тандуруст бошӣ, бо мардумон сухан гуфтан натавонӣ».
11. Пас, аз меҳроб(-и ибодат) бар қавми худ берун омад ва ба сӯи онҳо ишорат кард, ки субҳу шом тасбеҳ гӯянд.¹
12. (Гуфтем:) «Эй Яҳё, Китобро ба устуворӣ бигир». Ва ба ў дар ҳоли кӯдакӣ доноӣ додем.
13. Ва аз назди Худ шафқату таҳорати нафс (ба ў додем) ва ў парҳезгор буд.
14. Ва ба падару модари худ некӯкирдор [буд] ва гарданкаши гуноҳкор набуд.
15. Ва рӯзе, ки мутаваллид шуд; ва рӯзе, ки бимирад; ва рӯзе, ки зинда барангехта шавад – бар вай салом бод!
16. Ва дар Китоб Марямро ёд кун, чун аз касони худ ҷое ба самти баромадани офтоб яқсӯ шуд.
17. Пас, ин ҷониб аз онҳо парда гирифт. Пас, ба сӯи ў Рӯҳи Худро² фиристодем, ки барои Марям дар сурати одамии дурустандом зохир шуд.
18. Гуфт: «Ба дурустӣ ки ман аз ту – агар парҳезгор бошӣ – ба [Худои] Раҳмон паноҳ мебарам».
19. Гуфт: «Ҷуз ин нест, ки ман фиристодаи Парвардигори ту ҳастам, то ба ту тифли покизае бибахшам».
20. Гуфт: «Чӣ гуна барои ман тифле пайдо шавад ва [ҳол он ки] ба ман ҳеч одамӣ даст нарасонидааст ва ҳаргиз зинокор набудам».
21. Гуфт: «(Ваъдаи ҳақ) ҳамчунин аст; Парвардигори ту фармуд, ки ин

¹ Алқисса, Яҳё таваллуд ёфт ва дусола шуд.

² Яъне: Ҷабраилро (а).

[кор] бар ман осон аст; ва мехоҳем, ки ин тифлро барои мардумон нишона ва бахшише аз ҷониби Худ бикунем; ва ин (муқаддима) кори муқарраршуда аст».

22. Пас (Марям) он тифлро ба шикам бор гирифт ва ба (сабаби) он ҳамл ба ҷои дур (аз мардум) яксӯ шуд.
23. Пас, дарди заҳ ӯро ба сӯи танаи дарахти хурмо овард. (Марям) гуфт: «Эй кош, пеш аз ин мемурам ва фаромӯши аз хотир рафта мешудам!»
24. Пас, ӯро аз ҷониби поини ӯ овоз дод, ки: «Андӯх махӯр, ҳамоно Парвардигори ту аз зери [қадами] ту ҷӯе пайдо кардааст.
25. Ва танаи дарахти хурмо ба сӯи хеш бичунбон, то бар сари ту хурмои тоза аз дарахт чидаро биафканад.
26. Пас, бихӯр ва бишом ва осудачашм шав; пас, агар аз одамиён касе ро бибинӣ, бигӯ: «Ба дурустӣ ки ман барои [Худои] Раҳмон рӯзаро назр кардам, пас, имрӯз бо ҳеҷ одамӣ сухан нахоҳам гуфт».
27. Пас, Исоро бардошта, пеши қавми худ овард. Гуфтанд: «Эй Марям, ба дурустӣ ки чизе зиштро овардӣ!»
28. Эй хоҳари Ҳорун, падари ту марди бад набуд ва модари ту зинокунанда набуд».
29. Пас (Марям) ба тифли худ ишорат кард. Гуфтанд: «Чӣ гуна бо касе, ки дар ҳоли кӯдакӣ дар гаҳвора аст, сухан гӯем?»
30. (Исо) гуфт: «Ман бандаи Худоам, ба ман Китоб додааст ва маро пайғамбар сохтааст.
31. Ва маро – ҳар ҷо, ки бошам – бобаракат сохтааст ва маро – модом ки зинда бошам – ба намозу закот ҳукм фармудааст.
32. Ва (маро) ба модари худ некӯкор (сохтааст) ва маро гарданкаши бадбахт накардааст.
33. Ва рӯзе, ки мугаваллид шудам; ва рӯзе, ки бимирам; ва рӯзе, ки зинда барангехта шавам – бар ман салом аст».
34. Ин (қиссаи) Исо писари Марям аст; [мурод] сухани рост аст, ки мардумон дар вай ихтилоф мекунанд.
35. Лоики Худо он нест, ки ба ҳеҷ вачҳ фарзанде бигирад – поки ӯро аст. Чун кореро саранҷом кунад, ҷуз ин нест, ки ба он мегӯяд: «Шав!» Пас, мешавад.
36. Ва (Исо гуфт:) «Ба дурустӣ ки Худо Парвардигори ман ва Парвардигори шумо аст; пас, ибодати ӯ кунед; ин роҳи рост аст».
37. Пас, ҷамоатҳо миёни хеш ихтилоф карданд. Пас вой бар кофирон аз ҳозир шудан дар рӯзи бузург!
38. Рӯзе, ки пеши Мо биёнд, ҷӣ қадар шунаво ва ҷӣ қадар бино бошанд! Лекин ин ситамкорон имрӯз дар гумроҳии зоҳиранд.
39. Ва онҳоро аз рӯзи пушаймонӣ битарсон; чун кор ба анҷом расонида шавад ва онҳо дар ғафлат бошанд. Ва онҳо имон намеоранд.

40. Ҳамоно Мо заминрову ҳар касеро, ки бар замин аст, Ворис шавем; ва ба сӯи Мо бозгардонида шаванд.
41. Ва дар Китоб Иброҳимро ёд кун; ба дурустӣ ки вай пайғамбаре росткирдор буд.
42. (Ёд кун) чун ба падари худ гуфт: «Эй падари ман, чаро чизеро ибодат мекунӣ, ки намешунавад ва намебинад ва аз ту чизеро дафъ намекунад?»
43. Эй падари ман, ба дурустӣ ки он чи аз илм ба ман омадааст, ки ба ту наомадааст; пас пайравии ман кун, то туро ба роҳи рост далолат кунам.
44. Эй падари ман, Шайтонро ибодат макун, ба дурустӣ ки Шайтон [Худои] Раҳмонро нофармон аст.
45. Эй падари ман, аз он метарсам, ки аз [Худои] Раҳмон азобе ба ту бирасад, пас, қарини Шайтон бошӣ».
46. Гуфт: «Эй Иброҳим, оё ту аз маъбудони ман рӯгардон ҳастӣ? Агар бознаистӣ, албатта, туро сангсор кунам; ва муддате дароз аз ман дур бош».
47. Гуфт: «Салом бар ту бод! Барои ту аз Парвардигори хеш омурзиш хоҳам талабид; ба дурустӣ ки Вай бар ман Меҳрубон аст.
48. Ва аз шумову аз он чи ба ҷуз Худо мепарастед, канора мегирам ва Парвардигори худро ибодат хоҳам кард; умеди он аст, ки ба (сабаби) парастии Парвардигори худ бадбахт набошам».
49. Пас, чун аз онҳову аз он чи ба ҷуз Худо мепарастиданд, канора гирифт; ба вай Исҳоқу Яъқубро ато кардем ва ҳар якеро пайғамбар сохтем.
50. Ва ба онҳо аз бахшиши Худ (чизҳо) ато кардем ва барояшон ба ниҳояти бузургӣ зикри некӯ сохтем.
51. Ва дар Китоб Мӯсоро ёд кун; ба дурустӣ ки вай холискарда шуда ва фиристодае пайғамбар буд.
52. Ва ӯро аз ҷониби рости кӯҳи Тур нидо кардем ва ӯро розгӯён наздик сохтем.
53. Ва аз бахшиши Худ бародари ӯ Ҳорунро пайғамбар сохта, ба ӯ ато кардем.
54. Ва дар Китоб Исмоилро ёд кун, ба дурустӣ ки вай ростваъда ва фиристодае пайғамбар буд.
55. Ва аҳли худро ба намозу закот мефармуд ва назди Парвардигори хеш писандида буд.
56. Ва дар Китоб Идрисро ёд кун, ба дурустӣ ки вай пайғамбаре росткирдор буд.
57. Ва ӯро ба маконе баланд бардоштем.¹
58. Ин ҷамоа – аз зумраи пайғамбарон аз фарзандони Одам ва аз насли

¹ Яъне: ба осмон.

онон, ки бо Нӯҳ бардоштем ва аз зуррияти Иброҳим ва Яъқуб ва аз ҷумлаи онон, ки онҳоро роҳи рост намудем ва баргузидем – касоне ҳастанд, ки Худо бар онҳо инъом кард – чун бар онҳо оёти [Худои] Раҳмон хонда мешуд, сачдакунону гирён меафтоданд.

59. Пас, баъд аз онҳо халафе чанд ҷонишин шуданд, ки намозро тарк карданд ва хоҳишхоро пайравӣ карданд; пас ҷазои гумроҳиро хоҳанд ёфт,
60. магар касе, ки тавба кард ва имон овард ва кори шоиста ба амал овард. Он ҷамоа ба бихишт дароянд ва бар онҳо ҳеҷ ситам карда нашавад,
61. бӯстонҳои ҳамеша мондан, ки [Худои] Раҳмон ба бандагони Худ – нодида – ваъда додааст; ба дурустӣ ки ваъдаи ӯ оянда аст.
62. Он ҷо ҳеҷ сухани беҳуда нашунаванд; лекин «салом» (шунаванд) ва дар он ҷо субҳу шом барои онҳо рӯзиашон ҳаст.
63. Ин ҳамон бихишт аст, ки ба касе аз бандагони Хеш ато кунем, ки парҳезгор буд.
64. (Фариштагон гуфтанд:) «Ва мо ҷуз ба ҳукми Парвардигори ту фурӯ намеоем; илми он чи пеши мо аст¹ ва он чи ақби мо аст² ва он чи дар миёни ин аст, аз они ӯст; ва Парвардигори ту фаромӯшкор нест».
65. ӯст Парвардигори осмонҳову замин ва он чи миёни инҳо аст; пас ибодати ӯ кун ва дар ибодати Вай шикобо бош; оё ҳамноме³ барои ӯ медонӣ?
66. Ва одамӣ⁴ мегӯяд: «Оё чун бимирам, зинда берун оварда хоҳам шуд?»
67. Оё одамӣ ёд намекунад, ки Мо пеш аз ин ӯро офаридем ва ӯ ҳеҷ чизе набуд?
68. Пас, қасам ба Парвардигори ту, ки онҳо ва шаётинро албатта, бар меангезем, сипас ҳамаи онҳоро гирдогирди дӯзах ба зону дарафтода ҳозир мекунем.
69. Сипас, аз онҳо аз ҳар уммате касеро берун кашем, ки аз рӯи нофармонӣ бар [Худои] Раҳмон ҷуръаткунандатар аст.
70. Сипас, ҳамоно Мо ба касоне Донотарем, ки ба даромадани дӯзах сазовортаранд.
71. Ва аз шумо ҳеҷ кас нест, магар он ки бар он гузаранда аст. Ин ваъдаи лозим бар Парвардигори ту муқаррар карда шуд.
72. Сипас, парҳезгоронро мераҳонем ва ситамкоронро он ҷо ба зону дарафтода мегузорем.
73. Ва чун оёти возеҳодаи Мо бар онҳо хонда шавад, кофирон ба

¹ Яъне: қиёмат.

² Яъне: аз ибтидои офариниши осмону замин.

³ Яъне: монанде.

⁴ Яъне: одамии кофир.

мӯъминон гӯянд: «Кадом як аз ин ду гурӯҳ дар мартаба беҳтар аст ва аз рӯи маҷлис некӯтар аст?»¹

74. Ва пеш аз онҳо бисёр табақаи мардумонро, ки ба эътибори раҳти хона ва аз рӯи намудорӣ беҳтар буданд, ҳалок кардем.
75. Бигӯ: «Ҳар ки дар гумроҳӣ бошад, [Худои] Раҳмон ўро ба афзун додане афзун медиҳад, то вақте ки он чи ба он тарсонида шуданд: ё азобро, ё қиёматро бибинанд. Пас, хоҳанд донист, ки кадом як дар мартаба бадтар аст ва ба эътибори лашкар нотавонтар аст.
76. Ва Худо ба роҳёфтагон ҳидоятро зиёда медиҳад. Ва ҳасаноти пояндаи шоиста назди Парвардигори ту аз рӯи ҷазо беҳтар ва аз ҷиҳати бозгашт некӯтаранд.
77. Оё он касро дидӣ, ки ба оёти Мо кофир шуду гуфт: «Ба ман, албатта, молу фарзанд дода шавад».²
78. Оё бар ғайб мутталеъ шудааст, ё аз назди [Худои] Раҳмон аҳде гирифтааст?
79. Чунон набувад! Он чиро, ки мегӯянд, хоҳем навишт ва азобро ба ў ба афзун додане афзун диҳем.
80. Ва он чиро, ки мегӯяд, пас, аз вай бозситонем; ва яккаву танҳо пеши Мо биёяд.
81. Ва ба ҷуз Худо худоёне гирифтанд, то онҳоро сабаби иззат бошад.
82. Чунон набувад! Парастии маъбудони худро мункир хоҳанд шуд ва бар онҳо ситезанда хоҳанд шуд.
83. Оё надидӣ, ки Мо шаётинро бар кофирон мефиристам: онҳоро ба ҷунбондане меҷунбониданд.
84. Пас, бар онҳо шитоб макун; ҷуз ин нест, ки Мо бар эшон муддат мешуморем – шумор кардане.
85. Рӯзе, ки парҳезгоронро ба сӯи [Худои] Раҳмон меҳмономада барангезем.
86. Ва гуноҳкоронро ба сӯи дӯзах ташна равон кунем.
87. Шафоат кардан натавонанд, магар касе, ки аз назди [Худои] Раҳмон аҳде гирифтааст.³
88. Ва гуфтанд: «[Худои] Раҳмон фарзанд гирифтааст».
89. (Фармуд:) ба дурустӣ ки чизи зиште оварданд!
90. Наздик аст, ки аз он (сухан) осмонҳо бишикофанд ва замин бишикофад ва кӯҳҳо пора-пора шуда биафтад –
91. ба сабаби он, ки барои [Худои] Раҳмон фарзанде хонданд.
92. Ва [Худои] Раҳмонро насазад, ки фарзанд гирад.
93. Ҷуз ин нест, ки ҳар ки дар осмонҳо ва замин аст, банда шуда, пеши Раҳмон биёяд.

¹ Яъне: ба иззати дунё мағрур шуданд.

² Яъне: дар қиёмат.

³ Яъне: мусулмон шуда ва ваъдаи савобро мустаҳиқ гашта.

94. Ба дурустӣ ки онҳоро (ба илм) фаро гирифтааст ва онҳоро ба шумор кардане шумор кардааст.
95. Ва ҳар як аз онҳо рӯзи қиёмат яккаву танҳо пеши Вай оянда аст.
96. Ҳамоно Раҳмон барои касоне, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, дӯстиро пайдо хоҳад кард.¹
97. Чуз ин нест, ки Қуръонро ба забони ту осон сохтем, то ба он парҳезгоронро мужда диҳӣ ва ба он гурӯҳи ситезандаро битарсонӣ.
98. Ва пеш аз онҳо бисёр табақоти мардумро ҳалок кардем; оё аз онҳо ҳеч касро мебинӣ, ё аз онҳо андак овозе мешунавӣ?

20. Сураи Тоҳо

Дар Макка нозил шуд ва он яксаду сию панҷ оят ва ҳашт рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. То. Ҳо.
2. Қуръонро бар ту фурӯ нафиристодем, то ранҷ кашӣ.
3. Лекин барои касеро панд додан (фурӯ фиристодем), ки метарсад.
4. Фурӯ фиристодан аз ҷониби Ҳамоне аст, ки заминро осмонҳои баландро офаридааст.
5. Вай бисёр Бахшояндаи бар Арш қарор гирифта аст.
6. Ёрост он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин ва он чи дар миёни инҳо ва он чи зери хоки намнок аст.
7. Ва агар суханро ошкоро кунӣ – пас Вай (сухани) пинҳону пинҳонтарро медонад.
8. Худо [Онест], ки ба чуз Вай ҳеч маъбуде нест, номҳои некӯ аз они Ёст.
9. Ва оё хабари Мӯсо ба ту омадааст?
10. Чун оташе дид, пас, ба аҳли худ гуфт: «Диранг кунед, ба дурустӣ ки ман оташе дидаам, умед дорам, ки аз он оташ шӯълае пеши шумо биёрам, ё бар он оташ раҳнамоӣ биёбам».
11. Пас, чун назди оташ биёмад, овоз дода шуд: «Эй Мӯсо!
12. Ба дурустӣ ки Ман Парвардигори туам; пас, наълайни² худро аз пой берун кун, ҳамоно ту дар водии поки Туво ҳастӣ!
13. Ва Ман туро баргузидам, пас ба сӯи он чи ваҳй фиристода мешавад, гӯш бинех.
14. Ба дурустӣ ки Ман Худо ҳастам, ғайри Ман маъбуде нест; пас, Маро ибодат кун ва намозро барои ёд кардани Ман барпо дор.
15. Ба дурустӣ ки қиёмат омаданӣ аст. Меҳоҳам, ки (вақти) онро пинҳон дорам, то ҳар шахсе ба муқобалаи он чи мекард, ҷазо дода шавад.

¹ Яъне: бо якдигар дӯст бошанд.

² Яъне: пойафзол, попушӣ.

16. Ва бояд касе, ки ба он имон надорад ва хошиши нафси худро пайравӣ кардааст, туро аз (бовар доштани) он бознадорад; он гоҳ ҳалок шавӣ.
17. Ва, эй Мӯсо, ин чист ба дасти ростӣ ту?»
18. Гуфт: «Ин асои ман аст, бар он така мекунам ва бо он бар гӯсфандони худ барг мерезам ва дар ин асо маро корҳои дигар низ ҳаст».
19. Гуфт: «Эй Мӯсо, онро биафкан!»
20. Пас, онро биафканд. Ва ногаҳон море давон шуд.
21. Гуфт: «Инро бигиру матарс. Онро ба шакли нахустинаш боз хоҳем гардонид.
22. Ва дасти худро ба сӯи бағали худ ба ҳам ор, то аз ғайри айбе сафед шуда берун ояд, [ки ин] нишонае дигар аст.
23. (Меҳоҳем), ки баъзе нишонаҳои бузурги Хешро ба ту бинамоёнем.
24. Ба сӯи Фиръавн бирав, ба дурустӣ ки вай аз ҳад гузаштааст».
25. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, синаи маро бароям кушода кун;
26. ва кори маро бароям осон кун;
27. ва аз забони ман гирехро бикӯшӣ,
28. то сухани маро фаҳм кунанд;
29. ва аз касони ман бароям вазире муқаррар кун,
30. Ҳорун – бародари маро;
31. ва ба сабаби ӯ тавоноии маро муҳкам кун;
32. ва ӯро дар кори ман шарик кун,
33. то тасбеҳи Ту бисёр гӯем;
34. ва ёди Ту бисёр кунем. Ба дурустӣ ки Ту ба аҳволи мо Бино ҳастӣ».
36. Гуфт: «Эй Мӯсо, ҳамоно дархости худат ба ту дода шуд.
37. Ва ба дурустӣ ки ба ту бори дигар неъмат(-и фаровон) додем.
38. Чун ба сӯи модарат он чи илҳом карданӣ буд, илҳом фиристодем,
39. ки: «Ин тифлро дар сандуқ биафкан, пас сандуқро дар дарё биафкан, то дарё ӯро ба канора афканад; [то] душмани Ман ва душмани вай ӯро бигирад». Ва аз ҷониби Хеш бар рӯи ту қабул биафкандам; ва (хостам) то ки дар ҳузури Ман парварда шавӣ.
40. Чун хоҳари ту мерафт, пас мегуфт: «Оё шуморо ба касе далолат кунам, ки ин тифлро ниғаҳбонӣ кунад?» Пас туро ба сӯи модарат бозовардем, то чашми вай равшан шавад ва андӯҳгин набошад; ва шахсеро бикӯштӣ, пас туро аз андӯҳ халос сохтем; ва туро ба озмудан дар меҳнат афкандем; пас солҳое чанд дар аҳли Мадян диранг кардӣ; сипас, эй Мӯсо, мувофиқи тақдири илоҳӣ баромадӣ.
41. Ва туро барои Хеш сохтаам.
42. Туву бародарат бо нишонаҳои Ман бираред ва дар ёди Ман сустӣ макунед.
43. Ба сӯи Фиръавн бираред, ҳамоно вай аз ҳад гузаштааст.

44. Пас, бо вай сухани нарм бигӯед, бувад ки пандпазир шавад, ё битарсад».
45. Гуфтанд: «Эй Парвардигори мо, ҳамоно мо аз он метарсем, ки бар мо тааддӣ кунад, ё аз ҳад гузарад».
46. Гуфт: «Матарсед, ҳамоно Ман бо шумоам, мешунаваму мебинам.
47. Пас, пеши вай бираведу бигӯед: «Мо фиристодагони Парвардигори ту ҳастем; пас Банӣ Исроилро бо мо бифирист ва онҳоро азоб макун; ба дурустӣ ки мо пеши ту аз ҷониби Парвардигори ту нишона овардем; ва салом бар касе, ки пайравии роҳи хидоят кунад.
48. Ҳамоно ба сӯи мо ваҳй фиристода шуд, ки азоб барои касе бошад, ки дурӯғ шумурад ва рӯгардон шавад».¹
49. (Фиръаван) гуфт: «Эй Мӯсо, пас, Парвардигори шумо кист?»
50. Гуфт: «Парвардигори мо Он аст, ки ба ҳар чизе сурати ҳоси ӯро дод, сипас ба ӯ роҳ намуд».²
51. Гуфт: «Пас, ҳоли [аҳли] қарнҳои нахустин чист?»
52. Гуфт: «Илми он назди Парвардигори манн дар Китобест, ки Парвардигори ман ғалат намекунад ва фаромӯш намесозад».
53. Ӯ Ҳамон аст, ки заминро барои шумо фарше сохт ва дар он ҷо барои шумо роҳҳо равон кард ва аз осмон обро фурӯ фиристод. Пас, ба он об анвои мухталифи набототро берун овардем.
54. (Гуфтем:) «Бихӯред ва чаҳорпоёни худро бичаронед; ба дурустӣ ки дар ин (муқаддима) барои соҳибони хирад нишонаҳое ҳаст».
55. Аз замин шуморо офаридем ва боз шуморо дар замин дарорем ва бори дигар шуморо аз он берун кашем.
56. Ва ба дурустӣ ки ба Фиръавн тамоми нишонаҳои Хешро намоёндем. Пас, дурӯғ бишумурду қабул накард.
57. Гуфт: «Эй Мӯсо, оё омадӣ, то моро ба ҷодуи худ аз замини мо берун кунӣ?»
58. Пас, ҳамоно мо ҷодуе монанди он пеши ту биёрем; пас, миёни мову миёни худ ваъдагоҳе муайян кун, ки мову ту онро хилоф накунем».
59. Гуфт: «Ваъдагоҳи шумо рӯзи ороиш аст ва он, ки мардумон вақти ҷошт ҷамъ карда шаванд».
60. Пас, Фиръавн (ба хона) бозгашт ва [соҳибони] макри худро ҷамъ кард; сипас биёмад.
61. Мӯсо ба соҳирон гуфт: «Вой бар шумо, дурӯғро бар Худо ифтиро макунед, он гоҳ шуморо ба азоб ҳалок созад; ва ҳамоно ҳар ки ифтиро кунад, ба матлаб нарасад».
62. Пас (соҳирон) дар миёни хеш ба кори худ гуфтугӯ карданд ва роз гуфтандро пинҳон доштанд.
63. Гуфтанд: «Албатта ин ду шахс соҳиранд, мехоҳанд, ки ба сеҳри худ

¹ Алқисса, ин пайғом расониданд.

² Яъне: ба талаби маоши худаш.

шуморо аз замини шумо берун кунанд ва дини шоистаи шуморо [аз байн] бибаранд.

64. Пас, асбоби сеҳри худро ба ҳам оред, сипас саф кашида биёед; ба дурустӣ ки имрӯз ҳар ки ғолиб ояд, растагор шавад».
65. Гуфтанд: «Эй Мӯсо, ё ин аст, ки ту биафканӣ,¹ ё мо аввалин касе бошем, ки биафканад».
66. Гуфт: «Балки шумо афканед». Пас, ногаҳон, ба сабаби сеҳрашон пеши Мӯсо [чунин] намудор шуд, ки расанҳову асоҳояшон медаванд.
67. Пас, Мӯсо дар замири худ тарсеро ёфт.
68. Гуфтем: «Матарс, ба дурустӣ ки ту бартар ҳастӣ.
69. Ва он чиро дар дасти ростат аст, биафкан, то чизеро, ки соҳирон сохтаанд, фуру барад; ҳамоно он чи сохтаанд, ҷодуи ҷодукунанда аст ва соҳир ҳар ҷо, ки равад, растагор намешавад».²
70. Пас, соҳирон сачдакунон дарафканда шуданд; гуфтанд: «Ба Парвардигори Ҳоруну Мӯсо имон овардем».
71. (Фиръавн) гуфт: «Оё пеш аз он, ки ба шумо иҷозат диҳам, ўро бовар доштед? Ба дурустӣ ки вай бузурги шумо аст, ки ба шумо сеҳро омӯхтааст; ҳамоно ман дастҳову пойҳои шуморо – якеро аз рост ва дигарро аз чап – бибурам ва шуморо бар танаҳои дарахти хурмо бардор кашам ва албатта, хоҳед донист, ки кадом як аз мо аз рӯи азоб саҳттару пояндатар аст».
72. Гуфтанд: «Ҳаргиз туро бар он чи аз далоили возеҳ пеши мо омадааст ва бар Худое, ки моро офарид, тарҷеҳ надихем. Пас, ҳар чи ту ҳукмкунанда бошӣ, ҳукм кун; ҷуз ин нест, ки ту дар ин зиндагонии дунё ҳукм мекунӣ.
73. Ба дурустӣ ки мо ба Парвардигори хеш имон овардем, то гуноҳони моро ва он чи ту моро бар он ҷабр кардӣ, ки сеҳр кунем, – барои мо биомурзад; ва Худо Беҳтару Пояндатар аст».
74. Ҳар оина ҳар ки гуноҳкор шуда, пеши Парвардигори хеш биёяд, пас, дӯзах барои ўст. Он ҷо на мемирад ва на зинда мемонад.
75. Ва ҳар ки мўъмин шуда ва корҳои шоиста карда, пеши Ў биёяд, пас, барои ин ҷамоа дараҷаҳои баланд аст:
76. – бӯстонҳои ҳамеша мондан, ки зери он ҷӯйҳо меравад, дар ҳоле ки дар он ҷо ҷовидонанд. Ва ин ҷазои он касе аст, ки пок шудааст.
77. Ҳамоно ба сӯи Мӯсо ваҳй фиристодем, ки: «Вақти шаб бандағони Маро бибар, пас, дар дарё барояшон роҳи хушк бисоз, [чунон ки] аз дарёфтани душманон натарсӣ ва (аз ғарқ шудан) андеша накунӣ».
78. Пас, Фиръавн бо лашкарҳои худ аз паи онҳо баромад; пас он чи аз дарё онҳоро пӯшониданӣ буд, онҳоро пӯшонид.
79. Ва Фиръавн қавми худро гумроҳ кард ва роҳ нанамуд.

¹ Яъне: асоро.

² Алқисса, ҳамчунин шуд.

80. (Гуфтем:) «Эй Банӣ Исроил, ба дурустӣ ки шуморо аз душманони шумо начот додем ва ба шумо дар чониби рости Тур ваъда додем;¹ ва бар шумо манн ва салво фуруғ фиристодем».
81. (Гуфтем:) «Аз покизаҳои он чи ба шумо рӯзӣ додем, бихӯред ва дар боби он рӯзӣ аз ҳад магузаред, он гоҳ хашми Ман бар шумо собит шавад; ва ҳар кас, ки хашми Ман бар вай собит шавад, албатта, ҳалок шавад».
82. Ва ба дурустӣ ки Ман барои касе Омурзанда ҳастам, ки тавба кунад ва имон оварад ва кори шоиста кунад, пас, роҳи рост ёбад.
83. Эй Мӯсо, чӣ чиз туро аз қавми худ (ғофил монда) ба шитоб овард?²
84. Гуфт: «Қавми ман онҳоеанд, ки дар паи ман (равон)-анд; ва эй Парвардигори ман, ба сӯи Ту шитофтам, то хушнуд шавӣ».
85. (Худо) гуфт: «Ба дурустӣ ки Мо қавми туро пас аз ту дар бало афкандем ва Сомирӣ онҳоро гумроҳ сохт».
86. Пас, Мӯсо хашм гирифта, андӯх хӯрда, ба сӯи қавми худ бозгашт; гуфт: «Эй қавми ман, оё Парвардигори шумо ба шумо ваъдаи нек ваъда надода буд? Оё муддат бар шумо дароз шуд?³ Ё хостед, ки хашме аз Парвардигори шумо бар шумо воҷиб шавад? Пас, ваъдаи маро хилоф кардед?»
87. Гуфтанд: «Ваъдаи туро ба ихтиёри хеш хилоф накардем; валекин моро водор карданд, то аз перояи қавм⁴ борҳо бардоштем. Пас, онро афкандем⁵ ва ҳамчунин Сомирӣ [низ] афканд».
88. Боз, барояшон колбади гӯсолаеро берун овард, ки ўро овои гов буд. Пас, гуфтанд:⁶ «Ин парвардигори шумо ва парвардигори Мӯсо аст, пас, (Мӯсо) фаромӯш кардааст».
89. Оё онҳо намедиданд, ки суханеро ба сӯи онҳо боз намегардонад ва барояшон ҳеҷ зиёне ва суде [карда] наметавонад?
90. Ва ҳамонро Ҳорун пеш аз ин ба онҳо гуфта буд: «Эй қавми ман, чуз ин нест, ки ба ин гӯсола мубтало шудаед; ва ба дурустӣ ки Парвардигори шумо [Худои] Раҳмон аст, пас, маро пайравӣ кунед ва ба ҳукми ман итоат намоед».
91. Гуфтанд: «Мо барои [парастиши] гӯсола ҳамеша қоим хоҳем буд, то вақте ки Мӯсо ба сӯи мо бозояд».
92. (Мӯсо омада) гуфт: «Эй Ҳорун, чун онҳоро дидӣ, ки гумроҳ шуданд, чӣ чиз туро боздошт
93. – аз он, ки маро пайравӣ кунӣ? Оё ба ҳукми ман хилоф кардӣ?»
94. Гуфт: «Эй писари модари ман, риши марову мӯи сари маро магир;

¹ Яъне: ба додани Таврот.

² Чун Мӯсо (а) бо ҳафтод кас аз қавми худ ба чониби Тур равона шуд, ҳазрати Мӯсо (а) ба шитоб аз ҳама пештар омад, ин хитоб расид.

³ Яъне: муддати набудани ман дар ин ҷо.

⁴ Яъне: қавми қибтӣ.

⁵ Яъне: дар оташ.

⁶ Яъне: Сомирӣ ва касони ӯ.

ба дурустӣ ки ман аз он тарсидам, ки гӯӣ: «Дар миёни фарзандони Яъқуб ҷудой афкандӣ ва сухани маро нигоҳ надоштӣ!»

95. (Мӯсо) гуфт: «Пас, эй Сомирӣ, ҳоли ту чист?»
96. Гуфт: «Ман он чиро дидам, ки мардуми дигар онро надида буданд ва муште аз нақши пои фиристода¹ гирифтаам, пас, онро афкандам.² Ва нафси ман [ин корро] пеши ман ба ҳамин сифат биорост».
97. Гуфт: «Пас, бирав, ба дурустӣ ки дар зиндагонӣ туро сазо ин аст, ки гӯӣ: «Даст расонидан мумкин нест».³ Ва ҳамонро туро ваъдае дигар аст, ки дар он дар ҳаққи ту хилоф карда нашавад; ва ба сӯи маъбудӣ худ нигоҳ кун, ки бар [парастиши] он қоим шуда будӣ: албатта, онро бисӯзонем, пас, онро дар дарё ба пароканда сохтане пароканда созем.
98. Ҷуз ин нест, ки Маъбудӣ шумо Худо аст – Он, ки ба ҷуз ӯ ҳеч маъбуд(-и ба ҳақ) нест; аз рӯи дониш ба ҳар чиз фаро расидааст».
99. Инчунин бар ту⁴ аз ахбори он чи гузаштааст, қисса мехонем; ба дурустӣ ки аз назди Хеш ба ту панде додаем.
100. Ҳар ки аз он рӯӣ бигардонад, пас, вай дар рӯзи қиёмат бореро бардорад.⁵
101. Дар он (бор кашидан) ҷовидонанд ва вай дар рӯзи қиёмат барои онҳо бад бор кашидан аст.
102. Рӯзе, ки дар сур дамида шавад ва Мо гуноҳкоронро он рӯз кабудчашм барангезем,
103. пинҳону оҳиста дар миёни хеш гӯянд: «Ба ҷуз даҳ шабонарӯз диранг накардаед».⁶
104. Мо ба (ҳақиқати) он чи мегӯянд, Донотарем, чун аз рӯи равиш беҳтарини онҳо бигӯянд: «Ба ҷуз як рӯз диранг накардед».
105. Ва туро аз кӯҳҳо мепурсанд, бигӯ: «Парвардигори ман онҳоро ба пароканда кардане пароканда кунад.
106. Пас, заминро [чун] майдоне ҳамвор бигузорад,
107. ки дар он ҳеч қачӣ ва ҳеч баландӣ намебинӣ».
108. Он рӯз ҳама аз паи овозкунанда⁷ мераванд, ки дар он [пайравӣ] ҳеч қачӣ набошад; ва овозҳо барои [Худои] Раҳмон паст шаванд; пас, ба ҷуз овози нарм [чизе] нашунавӣ.
109. Он рӯз шафоат нафъ надихад, магар барои касе, ки Худо ба ӯ иҷозат бидихад ва ӯро аз рӯи гуфтор биписандад.⁸
110. [Худо] он чиро медонад, ки пеши рӯи одамиён аст ва он чиро, ки

¹ Яъне: Цабраил (а).

² Яъне: колбаде, ки аз зар дар шакли гӯсола сохта буд.

³ Яъне: агар бо касе ҳамнишин мешуд, ҳар ду ро таб мегирифт.

⁴ Мухотаб Муҳаммад (с) аст.

⁵ Яъне: бори гуноҳеро.

⁶ Яъне: дар дунё.

⁷ Яъне: Исрофил (а).

⁸ Яъне: мусулмон бошад.

- паси пушти онҳо аст. Ва одамиён Худоро аз рӯи дониш фаро нагиранд.
111. Ва рӯйҳо(-и мардумон) барои Зиндаи Поянда ниёиш кунанд; ҳамоно ҳар ки ситамро бардошт, ба матлаб нарасид.
112. Ва ҳар ки корҳои шоиста ба ҷо оварад ва ӯ мӯъмин бошад, пас, вай аз ситаме ва нуқсоне натарсад.
113. Ва ҳамчунин Китобро Қуръони арабӣ фуру фиристодем ва дар он тарсониданро гуногун баён кардем, то бувад ки парҳезгор шаванд, ё дар ҳаққи онҳо пандеро пайдо кунад.
114. Пас, Баландқадр аст Худо – Подшоҳи Барҳақ. Ва ба хондани Қуръон – пеш аз он, ки ваҳйи он ба сӯи ту ба анҷом расонида шавад, шитоб макун; ва бигӯ: «Эй Парвардигори ман, маро донише биафзо».
115. Ва ба дурустӣ ки пеш аз ин ба сӯи Одам ҳукм фиристодем; пас фаромӯш кард ва ӯро бо касди муҳкам наёфтем.
116. Ва (ёд кун) чун ба фариштагон гуфтем: «Ба сӯи Одам сачда кунед!» Пас, ҳама сачда карданд, магар Иблис – қабул накард.
117. Пас, гуфтем: «Эй Одам, ҳамоно ин туро ва зани туро душман аст; пас, бояд ки шуморо аз бихишт берун накунад, ки он гоҳ ранҷ кашӣ.
118. Ба дурустӣ ки (дар бихишт) барои ту ин ҳаст, ки дар он ҷо гурӯҳна нашавӣ ва бараҳна набошӣ;
119. ва он, ки ту он ҷо ташна набошӣ ва гармии офтоб наёбӣ».
120. Пас, Шайтон ба сӯи Одам васваса андохт, гуфт: «Эй Одам, оё туро бар дарахти ҳамеша будан ва бар подшоҳие, ки кӯҳна нагардад, даллат кунам?»
121. Пас, аз он дарахт хӯрданд ва шармгоҳашон ба онҳо зоҳир шуд ва даристоданд, ки бар хеш аз барги дарахтони бихишт мечаспониданд. Ва Одам ба Парвардигори худ нофармонӣ кард; пас, роҳро гум кард.
122. Сипас, Парвардигораш ӯро баргузид, пас, бар вай ба раҳмат бозгашт ва роҳ намуд.
123. Гуфт: «Шумо ҳар ду аз ин бихишт фуруд оед, ҳама бо ҳам; баъзе аз (авлоди) шумо баъзеи дигарро душман бошанд. Ва агар аз ҷониби Ман ҳидоят ба шумо биёяд, пас, ҳар ки ҳидояти Маро пайравӣ кунад, гумроҳ нашавад ва ранҷ накашад.
124. Ва ҳар ки аз ёд кардани Ман рӯгардон шавад, пас, барои ӯ зиндагонии танг бувад ва рӯзи қиёмат ӯро нобино барангезем».
125. Гӯяд: «Эй Парвардигори ман, чаро маро нобино барангехтӣ? Ва ҳамоно ман пеш аз ин бино будам».
126. Гӯяд: «Ҳамчунин, нишонаҳои Мо ба ту омад, пас онҳоро фаромӯш кардӣ; ва ҳамчунин, имрӯз ту фаромӯш карда шавӣ».
127. Ва ҳамчунин, ба ҳар кас, ки аз ҳад гузарад ва ба оёти Парвардигори

худ имон наоварад, сазо медиҳем; ва ҳамоно азоби охират сахттару пояндатар аст.

128. Оё он чиз ба онҳо роҳ нанамоенд, ки пеш аз онҳо бисёр табақоти мардумонро ҳалок кардем, ки [акнун] дар манзилҳои он ҳалокшудагон мераванд? Ба дурустӣ ки дар ин (муқаддима) барои соҳибони хирад нишонаҳое ҳаст.
129. Ва агар сухане, ки собиқан аз Парвардигори ту содир шуд; ва вақти муайян намебуд, ҳамоно азоб лозим мешуд.
130. Пас, бар он чи мегӯянд, сабр кун; ва бо ҳамди Парвардигори хеш пеш аз баромадани офтоб ва пеш аз фурӯ шудани он тасбеҳ гӯ; ва баъзе соатҳои шаб ва атрофи рӯз тасбеҳ гӯ, бувад ки хушнуд шавӣ.
131. Ва ба сӯи он чизе ду чашми худро боз макушой, ки ҷамоатҳое аз онҳоро ба он – аз қисми ороиши зиндагонии дунё – баҳраманд сохтаем, то онҳоро дар он мубтало кунем. Ва рӯзии Парвардигори ту беҳтару пояндатар аст.
132. Қасони худро ба намоз бифармо ва бар адои он шикебой кун. Аз ту рӯзӣ (доданро) наметалабем, Мо ба ту рӯзӣ медиҳем; ва оқибати хайр барои (аҳли) тақво аст.
133. Ва (кофирон) гуфтанд: «Чаро нишонае аз ҷониби Парвардигори хеш пеши мо намеорад?» Оё далели возеҳ аз ҷинси он чи дар Китобҳои пешин аст, ба онҳо наомадааст?¹
134. Ва агар Мо онҳоро пеш аз фиристодани пайғамбаре ҳалок мекардем, ҳамоно мегуфтанд: «Эй Парвардигори мо, чаро пайғамбаре ба сӯи мо нафиристодӣ, то пеш аз он, ки хор шавем ва расво гардем, оёти Туро пайравӣ мекардем?»
135. Бигӯ: «Ҳар яке мунтазир аст; пас, шумо низ мунтазир бошед; хоҳед донист: аҳли роҳи рост киёнанд ва кӣ роҳ ёфт».

21. Сураи Анбиё (Пайғамбарон)

Дар Макка нозил шуд ва он яксаду дувоздаҳ оят ва ҳафт рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ба мардумон ҳисобашон наздик шуд ва онҳо дар ғафлат рӯгардонанд.
2. Ҳеҷ панди нави падиоварда аз ҷониби Парвардигорашон ба онҳо намеояд, магар он ки онро бозикунон бишунаванд,
3. дар ҳоле ки дилҳояшон ғофил шудааст. Ин золимон пинҳон роз гуфтанд, ки: «Ин шахс ба ҷуз одамие монанди шумо [қасе] нест; оё шумо сеҳрро дидаву дониста қабул мекунед?»
4. (Пайғамбар) гуфт: «Парвардигори ман ҳар суханеро, ки дар осмону

¹ Яъне: Куръон мувофиқи Китобҳои собиқа қисас ва ғайри онро дарбар гирифтааст.

замин бошад, медонад; ва ӯ Шунавои Доно аст».

5. Балки гуфтанд: «(Ин Қуръон) хобҳои парешон аст». Балки (гӯянд): «Онро [аз худ] барбастааст». Балки (гӯянд): «ӯ шоир аст. Пас, бояд ки нишонае пеши мо биёрад, чунон ки нахустиниён ба он фиристода шуданд».¹
6. Пеш аз онҳо ҳеҷ дехе, ки онро ҳалок кардем, имон наоварда буд. Оё онҳо имон хоҳанд овард?
7. Ва пеш аз ту ба ҷуз мардоне, ки ба онҳо ваҳй мефиристодем, [касоро] нафиристодем. Агар шумо намедонед, пас, аз аҳли Китоб бипурсед.
8. Ва пайғамбаронро колбаде насохтем, ки таом нахӯранд ва [онҳо] ҷовидбошандагон набуданд.
9. Сипас, ваъдари дар ҳаққи онҳо рост кардем ва онҳоро ҳар киро хостем, бираҳонидем ва аз ҳад гузарандагонро ҳалок кардем.
10. Ба дурустӣ, ба сӯи шумо Китобе фурӯ фиристодем, ки дар он панди шумо ҳаст. Оё ба ақл дар намеёбед?
11. Ва бисёр деҳаҳоро, ки [аҳли онҳо] ситамкор буданд, шикастем ва баъди онҳо гурӯҳе дигарро аз нав пайдо сохтем.
12. Пас, чун азоби Моро диданд, ногаҳон онҳо аз он ҷо мегурехтанд.
13. (Гуфтем:) «Магурезед ва ба сӯи маконе, ки дар он ба шумо осудагӣ дода шуд ва ба сӯи хонаҳои хеш биравед, то бувад ки пурсида шавад».
14. Гуфтанд: «Эй вой бар мо! Ҳамоно мо ситамгор будем».
15. Пас, ҳамеша гуфторашон ин буд, то вақте ки онҳоро мисли зироти даравидашуда мурда гардонидем.
16. Ва Мо осмону заминро он чиро, ки дар миёни онҳо аст, бозикунон наофаридем.
17. Агар мехостем, ки бозӣ бисозем, ҳамоно онро аз назди Хеш месохтем – агар анҷомдиҳанда[-и ин кор] мебудем.
18. Балки ҳақро бар ботил меафканем; пас сари онро мешиканад ва ногаҳон ботил нобуд мешавад. Ва вой бар шумо аз он чи баён мекунед!
19. Ва ҳар ки дар осмонҳову замин аст, аз онӣ ӯ аст; ва онон, ки назди ӯянд,² аз ибодати ӯ саркашӣ намекунанд ва монда намешаванд.
20. Шабу рӯз тасбеҳ мегӯянд; сустӣ наменамоянд.
21. Оё аз замин³ инчунин худоёне гирифтаанд, ки онҳоро боз барангезонанд?⁴
22. Агар дар осмону замин худоёне (чанд), ғайри Худо, мебуданд, ҳамоно ҳар ду табоҳ мегаштанд. Покӣ Худо – Худованди Аршро аст, аз он чи сифат мекунанд!

¹ Онҳо «нишона» гуфта укубати онро дар назар доштанд, мисли тӯфони қавми Нӯх (а).

² Яъне: малаи аъло.

³ Яъне: аз аҷзои замин, мисли тилло, нуқра, ҷӯб ва санг.

⁴ Яъне: баъд аз марг.

23. (Худо) аз он чи мекунад, пурсида намешавад ва онҳо пурсида мешаванд.
24. Оё ба ҷуз Худо маъбудон гирифтаанд? Бигӯ: «Далели худро биёред. Ин Китоби онҳое аст, ки бо мананд ва ин Китоби онҳое аст, ки пеш аз ман буданд. Балки аксарашон ҳақро намедонанд, пас, онҳо рӯйгардонанд».
25. Ва Мо пеш аз ту ҳеҷ пайғамбаре нафиристодем, магар он, ки ба сӯи ӯ ваҳй мефиристодем, ки ғайри Ман ҳеҷ маъбуд(-и барҳақ) нест; пас, Маро парастииш кунед.
26. Ва гуфтанд: «[Худои] Раҳмон фарзанд гирифтааст». Покӣ Ӯро аст. Балки онҳо бандагони гиروмианд,¹
27. – ба ҳеҷ сухан бар Худо пешдастӣ намекунанд ва онҳо ба фармони Вай кор мекунанд.
28. (Худо) он чиро медонад, ки пеши рӯяшон аст ва он чиро, ки паси пушташон аст ва шафоат намекунанд, магар барои касе, ки (Худо аз ӯ) хушнуд шудааст. Ва онҳо аз тарси Худо музтарибанд.
29. Ва аз онҳо ҳар ки бигӯяд: «Ман ба ҷуз Ӯ худоям» – ба ӯ дӯзахро сазо медиҳем. Ҳамчунин, ба ситамкорон сазо медиҳем.
30. Оё кофирон надиданд, ки осмонҳову замин баста буданд, пас, онҳоро во кардем;² ва ҳар чизи зиндари аз об пайдо кардем? Оё имон намеоранд?
31. Ва дар замин кӯҳҳо пайдо кардем – барои (эҳтироз аз) он, ки онҳоро бичунбонад ва дар он ҷо роҳҳои кушода пайдо кардем, то бувад ки онҳо роҳ ёбанд.
32. Ва осмонро сақфе нигоҳ дошташуда сохтем; ва онҳо аз нишонаҳои осмони рӯйгардонанд.
33. Ва Ӯ Он аст, ки шабу рӯзу офтобу моҳро офарид; ҳар яке (аз ситораҳо) дар осмоне шино мекунанд.
34. Ва пеш аз ту ба ҳеҷ одамӣ ҳамеша буданро надодем. Оё агар ту бимириӣ, онҳо ҳамеша бошандагонанд?
35. Ҳар шахс чашандаи марг аст ва шуморо ба тариқи имтиҳон ба саҳтию осудагӣ мубтало мекунем; ва ба сӯи Мо бозгардонида мешавед.
36. Ва чун кофирон туро бибинанд, ҷуз ба тамасхур туро намегиранд; (мегӯянд:) «Оё ин шахс маъбудони моро ёд мекунад?»³ Ва онҳо ёди [Худои] Раҳмонро мункиранд.
37. Одамӣ аз шитоб офарида шуд;⁴ нишонаҳои Хешро ба шумо хоҳам намоёнд; пас, аз Ман ба шитоб талаб макунад.
38. Ва мегӯянд: «Агар ростгӯ ҳастед, ин ваъда кай бошад?»

¹ Яъне: онон, ки дар ҳаққашон ин суханхоро гуфтанд; фариштагон.

² «Во кардани осмонҳо» – фуру борондани борон аст; «во кардани замин» – рӯендани гиёҳ аз вай аст.

³ Яъне: ба ихонат.

⁴ Ин киноят аз ғалабаи шитобкорӣ бар одамӣ аст.

39. Агар кофирон (сурати ҳоли) он вақтро бидонанд, ки оташро аз рӯи хеш ва аз пушти хеш боздошта натавонанд ва онҳо нусрат дода на- шаванд,
40. балки қиёмат ногаҳон ба онҳо биёяд, пас, онҳоро ҳайрон гардонад; ва онро дафъ карда натавонанд ва онҳо мӯҳлат дода нашаванд.
41. Ва ҳамоно пеш аз ту ба пайғамбарон тамасхур карда шуд; пас, он чи ба он истехзо мекарданд, аз онҳо худ касонеро даргирифт, ки тамас- хур карданд.
42. Бигӯ: «Кӣ шуморо шабу рӯз аз (уқубати Худои) Раҳмон ниғаҳбонӣ мекунад?» Балки онҳо аз ёди Парвардигори хеш рӯйгардонанд.
43. Оё онҳоро ба ҷуз Мо маъбудоне ҳастанд, ки онҳоро нигоҳ медро- ранд,¹ [ҳол он, ки] худро ёрӣ дода наметавонанд ва на онҳо аз уқубати Мо (ба ҷамъияти худ) маҳфуз бимонанд?
44. Балки онҳову падаронашонро баҳраманд сохтаем, то вақте муддати умр бар онҳо дароз шуд. Оё намебинанд, ки Мо замин(-и Дору-л- Ҳарб)-ро даргирифт мекунем ва аз ҷониби он мекоҳем? Оё онҳо ғалабакунандаанд?
45. Бигӯ: «Ҷуз ин нест, ки шуморо ба [мазмуни] ваҳй метарсонам». Ва карон – чун тарсонида мешаванд – овози хонданро намешунаванд.
46. Ва агар андаке аз азоби Парвардигори ту ба онҳо расад, ҳамоно мегӯянд: «Эй вой бар мо! Ба дурустӣ ки мо ситамкор будем».
47. Ва тарозуҳои адлро рӯзи қиёмат дар миён ниҳем, пас, бар ҳеч кас ҳеч чиз ситам карда нашавад; ва агар (амал) ҳамсанги донаи сипандон бошад, онро ҳозир кунем. Ва Мо Ҳисобкунанда басем.
48. Ва ба дурустӣ ки ба Мӯсо ва Ҳорун Китоби файсалакунанда ва рав- шан ва панде барои парҳезгорон додем –
49. онон, ки аз Парвардигори хеш ғоибона метарсанд ва онҳо аз қиёмат тарсандагонанд.
50. Ва ин Қуръон панде бобаракат аст, ки онро фуруғи фиристодем; оё шумо ба он мункир ҳастед?
51. Ва ҳамоно Мо пеш аз ин ба Иброҳим рушд [ва камол]-и ўро додем ва ба аҳволи ў Доно будем.
52. Чун ба падари худ ва қавми худ гуфт: «Ин суратҳо чист, ки шумо бар [парастиши] он мучоварат доред?»
53. Гуфтанд: «Падарони худро парастандаи онҳо ёфтем».
54. Гуфт: «Ҳамоно шумо ва падарони шумо дар гумроҳии зоҳир буда- ед».
55. Гуфтанд: «Оё ба мо сухани ростро овардӣ, ё ту аз бозикунандагон ҳастӣ?»
56. Гуфт: «Балки Парвардигори шумо Худованди осмонҳову замин аст – Он, ки инҳоро офарид; ва ман бар ин сухан аз гувоҳон ҳастам.

¹ Яъне: аз мусибатҳо.

57. Ва ба Худо қасам, баъд аз он, ки пушт дода, рӯй бигардонед, албатта, ин бутони шуморо тадбире кунам».
58. Пас, онҳоро реза-реза кард, магар аз онҳо бути бузургро, то бувад ки онҳо ба сӯи ӯ бозгарданд.
59. Гуфтанд: «Кӣ ин корро бо худоёни мо кардааст? Ҳамоно вай аз ситамкорон аст».
60. Гуфтанд: «Аз ҷавоне, ки ӯро Иброҳим гуфта мешавад, шунидем, ки зикри бутон мекард».¹
61. Гуфтанд: «Ҷӯро ба ҳузури ҷашми мардумон биёред, то бувад ки онҳо гувоҳӣ диҳанд».
62. Гуфтанд: «Эй Иброҳим, оё ту ин корро бо худоёни мо кардӣ?»
63. Гуфт: «Балки онро ин бути бузургашон кардааст, пас, агар сухан мегӯянд, аз бутон суол кунед».
64. Пас, ба ҳештан бозгаштанду гуфтанд:² «Ба дурустӣ ки шумо ситамкоред».
65. Пас, бар сарҳои хеш нагунсор шуданд:³ «Ҳамоно ту медонӣ, ки онҳо сухан намегӯянд».
66. Гуфт: «Оё ба ҷуз Худо чизро ибодат мекунад, ки ба шумо ҳеч нафъ намерасонад ва шуморо зиён намекунад?»
67. Уф бар шумо ва бар он чи шумо ба ҷуз Худо мепарастед! Оё ба ақл дар намеёбед?»
68. (Бо якдигар) гуфтанд: «Ҷӯро бисӯзонед ва агар коре карданӣ ҳастед, худоёни худро нусрат диҳед».⁴
69. Гуфтем: «Эй оташ, бар Иброҳим сард ва саломат бош!»
70. Ва ба ӯ фиреб кардан хостанд; пас, онҳоро зиёнкортар сохтем.
71. Ва Иброҳиму Лутро ба сӯи замин бираҳонидем, ки дар он барои оламиён баракат ниҳодем.⁵
72. Ва ба ӯ Исҳоқро ва наберае (чун) Яъқубро ато кардем ва ҳар якеро некӯкор сохтем.
73. Ва онҳоро пешво гардонидем, ки ба фармони Мо роҳ менамуданд; ва ба сӯи онҳо некӯиҳо кардан ва барпо доштани намоз ва додани закотро ваҳй фиристодем; ва ибодаткунандагони Мо буданд.
74. Ва ба Лут ҳикмату илм додем ва ӯро аз деҳе ки (аҳли он) корҳои нопок мекарданд, бираҳонидем. Ба дурустӣ ки онҳо қавми бад ва гуноҳкор буданд.
75. Ва ӯро ба раҳмати хеш даровардем; ҳамоно вай аз шоистакорон буд.
76. Ва Нӯҳро (ёд кун), чун пеш аз ин нидо кард. Пас, дуои ӯро қабул кардем; ва ӯву касони ӯро аз андӯҳи бузург раҳо кардем.

¹ Яъне: айб мекард.

² Яъне: бо якдигар.

³ Яъне: мулзам шуданд.

⁴ Алқисса, дар оташ андохтанд.

⁵ Яъне: замини Шом.

77. Ва ўро бар қавме нусрат додем, ки оёти Моро дурӯғ шумурданд. Ба дурустӣ ки онҳо гурӯҳе бад буданд; пас, ҳамаи онҳоро якҷо ғарқ кардем.
78. Ва Довуду Сулаймонро (ёд кун), чун дар боби зироате ҳукм карданд, ки дар он ба вақти шаб гӯсфандони гурӯҳе чаро карданд; ва Мо бар ҳукми онҳо ҳозир будем.
79. Пас, тариқи фaysала кардани хусуматро ба Сулаймон фаҳмонидем; ва ба ҳар яке ҳикмату дониш дода будем; ва бо Довуд кӯҳхоро мусаххар гардонидем; ва мурғонро низ [мусаххар кардем], ки бо ў тасбеҳ мекарданд. Ва Мо Анҷомдихандаи ин кор будем.
80. Ва ба ў барои шумо сохтани либосеро омӯхтем, ки шуморо аз зарари корзори шумо нигоҳ дорад.¹ Пас, оё шумо шукркунанда ҳастед?
81. Ва барои Сулаймон боди тундро (мусаххар кардем), ки ба фармони вай ба сӯи замине, ки дар он баракат ниҳодем,² вазида мерафт. Ва ба ҳар чиз Доно будем.
82. Ва аз девҳо ҷамоатеро (мусаххар сохтем), ки барои вай ғаввосӣ мекарданд ва кори ғайри он низ мекарданд. Ва барои онҳо Нигоҳдоранда будем.
83. Ва Айюбро (ёд кун) чун ба Парвардигори хеш бо он нидо кард, ки маро ранҷ расидааст ва Ту Меҳрубонтарини меҳрубонӣ.
84. Пас, дуои ўро қабул кардем ва он чиро, ки аз ранҷ бо вай буд, дур сохтем ва фарзандони ў ва монанди онҳоро ҳамроҳи онҳо ба ў ато кардем – ки ба сабаби меҳрубонӣ аз назди Мо буд; ва то барои ибодаткунандагон панде бувад.
85. Ва Исмоил ва Идрис ва Зулкифлро (ёд кун), ҳар яке аз сабркунандагон буд.
86. Ва онҳоро дар раҳмати Худ даровардем. Ба дурустӣ ки онҳо аз некӯкорон буданд.
87. Ва Зуннунро (ёд кун), чун хашмноқ рафт;³ гумон кард, ки бар вай танг нагирем.⁴ Пас, дар ториқиҳо бо он нидо кард, ки ғайри Ту ҳеч маъбуде (барҳақ) нест; Поки Турост, ба дурустӣ ки ман аз ситамкорон будам.
88. Пас, дуои ўро қабул кардем ва ўро аз ғам наҷот додем; ҳамчунин мӯъминонро наҷот медиҳем.
89. Ва Закарийёро (ёд кун), чун ба Парвардигори худ нидо кард: «Эй Парвардигори ман, маро танҳо мағузур ва Ту Бехтарини ворисонӣ».
90. Пас, дуои ўро қабул кардем ва ба ў Яҳёро бахшидем ва зани ўро барои ў некӯ сохтем. Ба дурустӣ ки ин пайғамбарон дар неқиҳо шитоб мекарданд ва Моро ба умеду хавф меҳонданд ва барои Мо ниёзманд

¹ Яъне: сохтани зирех.

² Яъне: замини Шом.

³ Яъне: бар қавми худ, бе изни илоҳӣ.

⁴ Алқисса, моҳӣ ўро ба ҳалқ фуру бурд.

буданд.

91. Ва занеро (ёд кун), ки шармгоҳи худро ба иффат нигоҳ дошт, пас, дар он аз Рӯҳи Худ дамидем ва ӯву писари ӯро нишона барои оламиён сохтем.
92. (Гуфтем:) «Ба дурустӣ ки ин миллати шумо аст – миллати якто; ва Ман Парвардигори шумоам; пас, Маро ибодат кунед.¹
93. Ин умматҳо кори худро дар миёни хеш мутафарриқ карданд;² хама ба сӯи Мо рӯчӯъкунандаанд.
94. Ва ҳар ки аз чинси корҳои шоиста бикунад ва ӯ мӯъмин бошад, пас, саъйи ӯро носипосӣ набувад. Ва ҳамоно Мо барои ӯ менависем.
95. Ва бар ҳар деҳе, ки онро ҳалок кардем, муҳол аст он, ки бозгарданд,³
96. то вақте ки қайди Яъҷучу Маъҷуч кушода шавад ва онҳо аз ҳар баландӣ биширобанд.
97. Ва ваъдаи рост наздик бирасад. Пас ногаҳон ҳол ин аст, ки чашмҳои кофирон боло дӯхта шавад, (гӯянд:) «Вой бар мо, ба дурустӣ ки аз ин ҳол дар ғафлат будем, балки ситамгор будем».
98. Ба дурустӣ ки шумо ва он чи ба ҷуз Худо мепарастед,⁴ оташангези дӯзах бошед; шумо бар вай ҳозир шавед.
99. Агар инҳо худоён мебуданд, бар дӯзах ҳозир намегаштанд; ва ҳамаи онҳо он ҷо ҷовидон бошанд.
100. Онҳоро он ҷо нола бошад ва онҳо он ҷо ҳеҷ намешунаванд.
101. Ҳамоно касоне, ки барояшон аз ҷониби Мо собиқан некӯӣ муқаррар шуд, (ин ҷамоа) аз дӯзах дур карда шаванд,
102. ки овози дӯзахро нашунаванд; ва онҳо дар он чи нафсашон хоҳад, ҷовидонанд.
103. Он тарси бузург онҳоро андӯҳгин насозад ва фариштагон онҳоро пеш оянд, (гӯянд:) «Ин ҳамон рӯз аст, ки ба шумо ваъда дода мешуд».
104. Рӯзе, ки осмонро дарпечем – монанди печидани тӯмор вақти навиштани номаҳо; чунон ки аз бози аввал офариниширо оғоз кардем, дигар бора офариниш кунем – ин ваъдаи лозим бар Мост; ҳамоно Мо анҷомдиҳанда[-и ин кор]-ем.
105. Ба дурустӣ ки дар Забур – баъд аз Таврот, навиштем, ки бандагони шоистаи Мо вориси замин мешаванд.
106. Ба дурустӣ ки дар он чи гуфта шуд, барои гурӯҳи обидон кифоят аст.
107. Ва Мо туро нафиристодем, магар аз рӯи меҳрубонӣ бар оламиён.
108. Бигӯ: «Ҷуз ин нест, ки ба сӯи ман ваҳй фиристода мешавад, ки Маъбудӣ шумо Худои Якто аст. Пас, оё шумо гарданниҳанда

¹ Яъне: асли дин як аст ва ихтилоф дар фуруъ мебошад.

² Яъне: дар асли дин.

³ Яъне: ба ин дунё.

⁴ Яъне: бутон.

ҳастед?»

109. Пас, агар рӯй бигардонанд, бигӯ: «Шуморо бар ваҷҳе, ки ҳама баробар бошад, хабардор сохтаи ва намедонам, ки он чи ваъда дода мешавад, наздик аст, ё дур.
110. Ба дурустӣ ки Худо аз сухан ошкорро медонад ва он чиро медонад, ки пинҳон мекунад.
111. Ва намедонам, шояд он¹ барои шумо озмоише ва баҳрамандӣ то муддате бошад».
112. Гуфт:² «Эй Парвардигори ман, ба ростӣ ҳукм кун. Ва Парвардигори мо Бахшоянда аст, бар он чи шумо баён мекунад, аз Вай мадад талаб карда мешавад».

22. Сураи Ҳачч

Дар Мадина нозил шуд ва он ҳафтоду ҳашт оят ва даҳ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Эй мардумон, аз Парвардигори хеш битарсед! Ба дурустӣ ки зилзилаи қиёмат чизи бузург аст.
2. Рӯзе, ки онро бибинед, ҳар ширдиҳанда аз тифле, ки ба ӯ шир медиҳад, ғофил шавад; ва ҳар зани бордор бори шиками худро биниҳад; ва мардумонро мастшуда бибинӣ, ҳол он ки онҳо маст нестанд, валекин азоби Худо саҳт аст.
3. Ва аз мардумон касе ҳаст, ки дар шаъни Худо ба ғайри дониш гуфтугӯ мекунад ва ҳар шайтони саркашро пайравӣ менамояд,
4. ки бар вай навишта шудааст,³ ки ҳар ки дӯстдории ӯ кунад, пас, вай ӯро гумроҳ мекунад ва ӯро ба сӯи азоби оташ роҳ менамояд.
5. Эй мардумон, агар дар бораи растохез дар шаккед, пас [бидонад], ба дурустӣ ки Мо шуморо аз хок, сипас, аз нутфа, сипас, аз хуни баста, сипас, аз гӯштпораи суратдода ва ғайри суратдода офаридем, то [инро] барои шумо возеҳ созем; ва чизеро, ки хоҳем, то вақти муайян, дар раҳмҳо қарор медиҳем, сипас, шуморо, ки кӯдаке шудаед, берун меорем; сипас, (тарбият мекунем) то ба ниҳояти ҷавонии худ бирасед; ва аз шумо касе бувад, ки миронда шавад; ва аз шумо касе бувад, ки ба бадтарини умр бозгардонида шавад, то чизеро надонад баъд аз он, ки медонист. Ва заминро хушкшуда мебинӣ; пас, вақте ки бар он обро фурӯ фиристем, ҷунбиш кунаду биафзояд ва аз ҳар қисм [набототи] равнақдор бирӯёнад.

¹ Яъне: таърихи он чи ваъда шудааст.

² Яъне: пайғамбар гуфт.

³ Яъне: дар қазои илоҳӣ.

6. Ин ҳама ба сабаби он аст, ки Худо Ҳақ аст; ва он, ки Вай мурдагонро зинда мекунад; ва он, ки Вай бар ҳама чиз Тавоно аст;
7. ва он, ки қиёмат омаданӣ аст ва дар он ҳеч шубҳае нест; ва он, ки Худо ононро, ки дар гӯр бошанд, бармеангезад.
8. Ва аз мардумон касе ҳаст, ки дар шаъни Худо ба ғайри дониш ва ба ғайри ҳидоят ва ба ғайри Китоби равшан гуфтугӯ мекунад,
9. дар ҳоле ки сафҳаи гардани худро мепечонад,¹ то аз роҳи Худо гумроҳ кунад. Барои ӯ дар дунё расвоӣ аст ва рӯзи қиёмат азоби сӯхтанро ба ӯ бичашонем.
10. Ин ба сабаби он аъмол аст, ки ду дасти ту онро фиристодааст; ва (ба сабаби) он аст, ки Худо бар бандагон ситамкунанда нест.
11. Ва аз мардумон касе ҳаст, ки Худоро бар канора ибодат мекунад; пас, агар неъмате ба ӯ бирасад, ба он ибодат ором гирад; ва агар бале ба ӯ бирасад, бар рӯи худ баргардад – дар дунёву охират зиёнкор шавад. Ин ҳамон зиёни зоҳир аст.
12. Ба ҷуз Худо чизеро ба ниёиш мехонад, ки ба ӯ зиёне ва суде нарасонад. Ин ҳамон гумроҳии дур аст.
13. Касеро мехонад, ки зиёни ӯ аз суди ӯ наздиктар аст. Ҳар оина, бад худованде аст ва бад ёре аст.
14. Ҳамоно Худо ононро, ки имон овардаанд ва корҳои шоиста кардаанд, дар бӯстонҳои дарорад, ки зери он ҷӯйҳо меравад. Ба дурустӣ ки Худо он чи мехоҳад, мекунад.
15. Ҳар ки пиндошта бошад, ки Худо пайғамбарро дар дунёву охират нусрат нахоҳад дод, пас бояд ресмоне ба ҷониби боло биовезад, сипас, бояд қатъ кунад, пас, дарнигарад: оё ин тадбири ӯ чизеро, ки ӯро ба хашм овардааст, дур мекунад?
16. Ва ҳамчунин Қуръонро оёти равшан фуру фиристодем; ва (бидонед, ки) Худо ҳар киро хоҳад, роҳ менамояд.
17. Ҳамоно Худо миёни онон, ки имон оварданд ва онон, ки яҳудӣ шуданд ва ситорапарастон ва тарсоён ва габрон ва мушрикони рӯзи қиёмат файсала хоҳад кард. Ба дурустӣ ки Худо бар ҳар чиз Огоҳ аст.
18. Оё надидӣ, ки ҳар ки дар осмонҳо ва ҳар ки дар замин аст ва офтобу моҳу ситорагон ва кӯҳҳову дарахтону чаҳорпоён ва бисёре аз мардумон Худоро сачда мекунанд? Ва бисёр касон ҳастанд, ки азоб бар онҳо собит шудааст. Ва ҳар киро Худо хор кунад, пас, барои ӯ ҳеч гиромидорандае нест. Ба дурустӣ ки Худо он чи мехоҳад, мекунад.
19. Ин ду фарқи душманони якдигаранд, дар шаъни Парвардигори хеш хусумат карданд. Пас, онон, ки кофир шуданд – барояшон аз оташ ҷомаҳо бурида шуд; болои сарҳояшон оби гарм рехта шавад,
20. ки ба он ҳар чи дар шикамашон бошад ва пӯст (низ) гудохта мегар-

¹ Яъне: такаббур мекунад.

дад.

21. Ва барои (кӯфтани) онҳо гурзҳо аз оҳан муҳайё бошанд.
22. Ҳар гоҳ хоҳанд, ки аз дӯзах бароянд, [то] аз андӯх (халос шаванд), ба он ҷо бозгардонида шаванд. (Гуфта шаванд:) «Азоби сӯхтанро бичашед!»
23. Ҳамоно Худо ононро, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, дар бӯстонҳо дармеорад, ки зери он ҷӯйҳо меравад; дар он ҷо бо даствонаҳо аз зар ва [низ] марворид пероя пероста шаванд; ва либосашон дар он абрешим бувад.
24. Ва ба сухани покиза роҳ намуда шуданд¹ ва ба роҳи Худои Сутуда далолат карда шуданд.
25. Ҳамоно, онон, ки кофир шуданд ва аз роҳи Худо ва аз Масҷиду-л-Ҳаром, ки онро барои мардумони муқим ва саҳронишини он ҷо яксон пайдо кардаем, бозмедоранд ва ҳар ки он ҷо ба ситамкорӣ қачравӣ кардан хоҳад, барояшон азоби дарддиҳанда бичашонем.
26. Ва (ёд кун) чун барои Иброҳим мавзеи хонаи Каъбаро муайян сохтем, (гуфтем) ки бо Ман ҳеҷ чизеро шарик муқаррар макун ва Хонаи Маро барои тавофкунандагон ва истодагон ва рукӯъкунандагон ва сучудкунандагон² пок кун.
27. Ва дар миёни мардум ба ҳаҷ овоз деҳ, то пиёдаву савор бар ҳар шутури лоғар пеши ту биёянд; (ин шутурон) аз ҳар роҳи дур биёянд,
28. то назди фоидаҳо барои хеш ҳозир шаванд ва номи Худоро дар чанд рӯзи донисташуда³ ва (баъд аз он) бар забҳи он чи Худо аз қисми чаҳорпоёни мавошӣ⁴ ба онҳо рӯзӣ додааст, ёд кунанд. Пас, аз он бихӯред ва ба дармондаи дарвеш бидиҳед бихӯрад.
29. Сипас, бояд ки чирки тани худро дур кунанд ва назрҳои худро ба вафо расонанд ва ба ин Хонаи Қадим⁵ тавоф намоянд.
30. (Ҳукм) ин аст. Ва ҳар ки шаоирӣ Худоро таъзим кунад, пас, ин (таъзим кардан) назди Парвардигори ӯ барояш беҳтар аст. Ва барои шумо чаҳорпоён ҳалол карда шуд, магар он чи бар шумо хонда хоҳад шуд.⁶ Пас, аз палидии бутон дурӣ ҷӯед ва [низ] аз сухани дурӯғ дурӣ ҷӯед,⁷
31. дар ҳоле ки барои Худо ҳанифидин, бо Вай ғайри мушрик бошед. Ва ҳар ки бо Худо шарик муқаррар кунад, пас, гӯё ки аз осмон фурӯ афтадааст ва мурғон(-и мурдорхор) ӯро бирабуданд; ё бод ӯро ба маконе дур фурӯ афкандааст.⁸

¹ Яъне: дар дунё.

² Яъне: намозгузорон.

³ Яъне: явми наҳр ва айёми ташриқ.

⁴ Яъне: шутуру гову бузу гӯсфанд.

⁵ Яъне: Каъба, зеро ки аввал бино шуд, баъд аз он Байтулмақдас.

⁶ Яъне: маййита ва хуни масфӯх.

⁷ Яъне: гувоҳии дурӯғ.

⁸ Яъне: ба вачҳе ҳалок шавед, ки умеди начот намонад.

32. (Хукм) ин аст. Ва ҳар ки шаоирӣ Худоро таъзим кунад, пас, ин (таъзим) аз тақвои дилҳо аст.
33. Дар он мавошӣ то вақти муайян барои шумо фоидаҳо ҳаст, сипас, ҷои фуруд омадани он ба Хонаи Қадим аст.
34. Ва барои ҳар уммате тариқи қурбониро муайян сохтаем, то номи Худоро бар он чи аз чаҳорпоёни мавошӣ ба онҳо додааст, ёд кунанд. Пас, Худои шумо Худои Якто аст, пас, ба Ӯ гардан ниҳед. Ва ба ниёишкунандагон башорат деҳ:¹
35. – ба онон, ки чун Худо ёд карда шавад, дилҳояшон битарсад; ва ба сабркунандагоне, ки бар он чи ба онҳо бирасад, [сабр кунанд] ва ба барподорандагони намоз; ва ба онон, ки аз он чи ба онҳо рӯзӣ додаем, харҷ мекунанд.
36. Ва шутурони қурбониро барои шумо аз шаоирӣ Худо сохтаем; барои шумо дар он некӣ ҳаст. Пас, [дар ҳолате, ки] бар чаҳор пой истодаанд, номи Худоро бар наҳри онҳо ёд кунед; пас, чун паҳлӯи онҳо ба замин афтад, аз он бихӯред ва ба дарвешӣ бесуол ва суолкунанда бидиҳед бихӯранд. Ҳамчунин чаҳорпоёнро барои шумо ром гардонидем, бувад ки шукр кунед.
37. Гӯшти қурбониҳову хуни онҳо ба Худо намерасад, валекин ба Вай аз шумо парҳезгорӣ мерасад. Ҳамчунин қурбониҳоро барои шумо ром гардонидем, то Худоро ба шукри он, ки ба шумо роҳ намуд, ба бузургӣ ёд кунед. Ва ба некӯкорон башорат деҳ.
38. Ба дурустӣ ки Худо аз мӯъминон дифоъ мекунад, ҳамоно Худо ҳар хиёнаткунандаи носипосро дӯст намедорад.
39. Ба онон, ки кофирон бо онҳо ҷанг мекунанд, ба сабаби он, ки онҳо мазлум шуданд, рухсати ҷиҳод дода шуд. Ва ба дурустӣ ки Худо бар нусрат додани онҳо Тавоно аст –
40. ононе, ки аз хонаҳояшон ба ғайри ҳақ, балки ба сабаби он берун оварда шуданд, ки меғуфтанд: «Парвардигори мо Худо аст». Ва агар Худо баъзе мардумонро ба дасти баъзе дафъ намекард, савмааҳо(-и роҳибон) ва калисоҳо(-и насрониён) ва куништҳо(-и яҳудиён) ва масҷидҳо(-и мусулмонон), ки дар он (мавозеъ) номи Худо бисёр ёд карда мешавад, вайрон карда мешуданд. Ва албатта, Худо ба касе нусрат хоҳад дод, ки қасди нусрати дини Вай кунад. Ба дурустӣ ки Худо Тавонои Голиб аст.
41. Ононе, ки агар дар замин онҳоро дастрасӣ диҳем, намозро барподоранд ва закотро бидиҳанд ва ба кори писандида бифармоянд ва аз кори нописандида манъ кунанд. Ва ниҳояти ҳамаи корҳо аз онӣ Худо аст.
42. Ва агар туро дурӯғгӯ шумуранд, пас, ба дурустӣ ки пеш аз онҳо қавми Нӯҳ ва Од ва Самуд дурӯғгӯ шумурда буданд;

¹ Ин хитоб ба Муҳаммад (с) аст.

43. ва қавми Иброҳиму қавми Лут;
44. ва аҳли Мадян. Ва Мӯсо дурӯғгӯ шумурда шуд. Пас, ба кофирон мӯҳлат додам, сипас онҳоро гирифтор кардам. Пас [бинигар], уқубати Ман чӣ гуна буд?
45. Пас, басо дехеро, ки (аҳли) вай ситамгор буд, ҳалок сохтем, пас, вай бар сақфҳои худ афтодааст ва бисёр чоҳи бекормондаву кӯшки баланд (хароб шудааст).
46. Оё дар замин сайр накардаанд, то онҳоро дилҳое бошад, ки бо он фаҳм кунанд, ё гӯшҳое, ки бо он бишунаванд. Ҳар оина ҳол он аст, ки чашмҳо нобино намешаванд, валекин он дилҳое, ки дар синаҳоанд, нобино мешаванд.
47. Ва аз ту азобро зуд металабанд ва Худо ҳаргиз ваъдаи Худро хилоф нахоҳад кард. Ва ба дурустӣ ки як рӯз назди Парвардигори ту монанди ҳазор сол аст – аз он чи шумо мешумуред.
48. Ва басо дехе, ки ба он мӯҳлат додам ва он ситамгар буд; сипас, онро гирифтор кардам; ва бозгашт ба сӯи Ман аст.
49. Бигӯ: «Эй мардумон, чуз ин нест, ки ман барои шумо тарсонандаи ошкорам».
50. Пас, барои онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, омурзиш ва рӯзии нек аст.
51. Ва онон, ки дар оёти Мо очизкунон саъй карданд – аҳли дӯзаханд.
52. Ва пеш аз ту ҳеч фиристодае ва ҳеч соҳибвахӣе нафиристодем, магар он, ки чун орзуе ба хотир баст, Шайтон чизе дар орзуи вай афканд. Пас, Худо он чиро, ки Шайтон андохтааст, дур мекунад, сипас Худо оёти Худро муҳкам мекунад. Ва Худо Донои Боҳикмат аст,
53. то он чиро, ки Шайтон афкандааст, балое дар ҳаққи касоне бигардонад, ки дар дилҳояшон беморист – ва касоне, ки дилҳояшон саҳт аст. Ба дурустӣ ки ситамкорон дар муҳолифати дурударозанд;
54. ва то онон, ки ба онҳо илм дода шудааст, бидонанд, ки он ваҳй рост ва аз ҷониби Парвардигори ту аст, пас, ба он имон оранд ва дилҳояшон барои Худо ниёиш кунанд. Ва ҳамонро Худо мӯъминонро ба сӯи роҳи рост Роҳнамоянда аст.
55. Ва кофирон аз он ваҳй ҳамеша дар шубҳа бошанд, то вақте ки қиёмат ногаҳон ба онҳо биёяд, ё азоби рӯзи ниҳоят наҳс ба онҳо бирасад.
56. Подшоҳӣ дар он рӯз аз они Худо аст, ки миёни онҳо ҳукм кунанд. Пас, онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, дар бӯстонҳои неъмат бошанд.
57. Ва онон, ки кофир шуданд ва оёти Моро дурӯғ шумурданд, барои ин ҷамоа азоби хоркунанда бошад.
58. Ва онон, ки дар роҳи Худо ҳичрат карданд, пас, кушта шуданд, ё

бимурданд, ҳамоно Худо ба онҳо рӯзии нек медиҳад.¹ Ва ба дурустӣ ки Худо Бехтарини рӯзидиҳандагон аст.

59. Албатта, онҳоро ба мавзеъе дарорад, ки аз он хушнуд шаванд. Ва ба дурустӣ ки Худо Донои Бурдбор аст.
60. Ҳукм ин аст. Ва ҳар ки ба монанди он, ки ба ӯ изо дода шуд, дар паи изои касе афтад, баъд аз он бар вай тааддӣ карда шавад, ҳамоно Худо ба ӯ нусрат хоҳад дод. Ба дурустӣ ки Худо Бахшояндаи Омурзгор аст.
61. Ин (нусрат) ба сабаби он аст, ки Худо шабро дар рӯз дармеорад ва рӯзро дар шаб дармеорад; ва ба сабаби он аст, ки Худо Шунавои Бино аст.
62. Ин (нусрат) ба сабаби он аст, ки Худо Ҳақ аст. Ва он чи (кофирон) ба чуз Вай мехонанд, ботил аст ва (ба сабаби он аст, ки) Худо Баландмартабаи Бузургқадр аст.
63. Оё надидӣ, ки Худо аз осмон обро фуруд овард; пас, замин сарсабз шавад? Ба дурустӣ ки Худо Лутфкунандаи Доно аст.
64. Он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст, аз они Ӯст. Ва ба дурустӣ ки Худо Бениёзи Сутудагор аст.
65. Оё надидӣ, ки Худо он чиро, ки дар замин аст ва киштиҳоро, ки дар дарё ба фармони Ӯ мераванд, барои шумо мусаххар кард? Ва Ӯ осмонро аз он нигоҳ медорад, ки бар замин афтад, магар ба хости Ӯ. Ба дурустӣ ки Худо дар ҳаққи мардумон Бахшояндаи Мехрубон аст.
66. Ва Ӯ Он [Худой] аст, ки шуморо зинда кард, сипас, шуморо бимирунад, боз шуморо зинда кунад. Ба дурустӣ ки одамӣ носипос аст.
67. Барои ҳар гурӯҳе шароитро муайян кардаем, ки онҳо бар он амалкунандаанд; пас, бояд ки бо ту дар ин кор низоъ нақунанд; ва ба сӯи Парвардигори хеш бихон; ба дурустӣ ки ту бар роҳи рост ҳастӣ.
68. Ва агар бо ту ҷидол намоянд, бигӯ: «Худо ба он чи мекунад, Донотар аст.
69. Худо рӯзи қиёмат миёни шумо дар он чи андар он ихтилоф мекунад, ҳукм хоҳад кард».
70. Оё надонистӣ, ки Худо ҳар чи дар осмону замин аст, медонад? Ҳамон ин ҳама дар Китобе сабт аст. Ба дурустӣ ки ин ҳама бар Худо осон аст.
71. Ва ба чуз Худо чизеро ибодат мекунанд, ки Худо бар он ҳуҷҷате фурӯ нафиристодааст ва онҳоро бар субути он донише нест. Ва барои ситамкорон ҳеч ёридихандае нест.
72. Ва чун оёти возеҳодаи Мо бар онҳо хонда мешавад, дар рӯи ин кофирон нохуширо мешиносӣ; аз он наздик мешаванд, ки бар касоне ҳамла кунанд, ки бар онҳо оёти Моро мехонанд. Бигӯ: «Оё шуморо ба нохуштар аз ин хабар диҳам? – Он дӯзах аст; Худо онро ба кофи-

¹ Яъне: дар бихишт.

рон ваъда додааст; ва вай бад чое аст».

73. Эй мардумон, достоне падида оварда шуд; пас, онро бишунавед: ҳамон онон, ки ба ҷуз Худо мехонед, магасеро офарида натавонанд – агарчи барои он ҷамъ шаванд; ва агар магас чизеро аз онҳо бирабояд, онро аз магас раҳо карда натавонанд. [Ҳам] толибу [ҳам] матлуб¹ натавон шуданд.
74. Худоро ҳаққи қадри \bar{U} қадр накарданд. Ба дурустӣ ки Худо Тавонои Ғолиб аст.
75. Худо аз фариштагон ва аз мардумон фиристодаҳое бармегузинад. Ба дурустӣ ки Худо Шунавои Бино аст.
76. Он чиро медонад, ки пеши рӯи онҳо аст ва он чиро ки паси пушти онҳо аст. Ва корҳо ба сӯи Худо бозгардонида мешаванд.
77. Эй мӯъминон, рукӯъ кунед ва сачда ба ҷо оред ва Парвардигори худро ибодат намоед ва кори некӯ кунед, умед аст, ки растагор шавед.
78. Ва дар роҳи Худо ҷиход кунед – ҳаққи ҷиходе, ки барои Худо бошад. Вай шуморо баргузид ва бар шумо дар дин ҳеҷ тангӣ насохт; дини падари шумо – Иброҳимро (машрӯъ кард); Худо шуморо пеш аз ин² ва дар Қуръон низ «мусулмон» ном ниҳод, то пайғамбар бар шумо гувоҳ бошад ва шумо бар мардумон гувоҳ бошед; пас, намозро барпо доред ва закотро бидихед ва ба Худо ҷанг занед. \bar{U} Худованди шумо аст; пас некӯ Худованд ва некӯ Мададгор аст!

23. Сураи Мӯъминун (Мӯъминон)

Дар Макка нозил шуд ва он яксаду ҳаждаҳ оят ва шаш рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ба дурустӣ ки мӯъминон растагор шуданд –
2. ҳамонҳое, ки дар намози ҳеш ниёишкунандаанд;
3. ва ҳамонҳое, ки аз беҳуда рӯйгардонанд;
4. ва ҳамон касоне, ки адоқунандаи закотанд;
5. ва ҳамон касоне, ки шармгоҳи худро нигоҳдорандаанд,
6. магар бар занони ҳеш, ё канизаконе, ки милки дасти онҳо аст. Пас, ба дурустӣ ки инон накӯҳида нестанд.
7. Пас, ҳар ки ғайри инро талаб кунад – он ҷамоа аз ҳад гузарандаанд.
8. Ва ҳамонҳое, ки амонатҳои худ ва аҳди худро риояткунандаанд;
9. ва ҳамонҳое, ки бар намозҳои худ муҳофизаткунандаанд,
10. ин ҷамоа он ворисонеанд,

¹ Яъне: обиду маъбуд – ҳар ду.

² Яъне: дар Китобҳои собиқ.

11. ки фирдавс(-и барин)-ро ба мерос баранд; онҳо он чо бошандаи човиданд.
12. Ва ба дурустӣ ки одамиро аз хулосаи гил офаридем.
13. Сипас одамиро нутфа дар қароргоҳи усутувор сохтем.
14. Сипас, он нутфоро хуни баста сохтем, сипас он хуни бастаро гӯштпора сохтем, пас, он гӯштпораро устухонҳое чанд сохтем, пас бар он устухонҳо гӯштро пӯшонидем; сипас, ўро ба офариниши дигар офаридем.¹ Пас, Бузург аст Худо – Он Некӯтарини офаринандагон!
15. Боз, ҳамоно шумо баъд аз ин мурда шавед.
16. Сипас, ба дурустӣ ки шумо рӯзи қиёмат барангехта гардед.
17. Ва ба дурустӣ ки болои шумо ҳафт осмон офаридем ва Мо аз офариниш беҳабар набудем.
18. Ва аз осмон обро ба андоза фурӯ фиристодем, пас, онро дар замин ҷой додем. Ва ба дурустӣ ки Мо бар дур кардани он Тавоноем.
19. Пас, бо он об барои шумо бӯстонҳо аз дарахтони хурмову ангур биофаридем, ки дар ин бӯстонҳо барои шумо меваҳои бисёр бошад ва баъзеи онро мехӯред.²
20. Ва дарахте (офаридем), ки аз Тури Сино берун меояд;³ ба вачхе мерӯяд, ки барои хӯрандагон рағван ва нонхуриш ҳосил шавад.
21. Ба дурустӣ ки барои шумо дар ҷаҳорпоён панде ҳаст: шуморо аз он чи дар шиками онҳо аст, менӯшонем ва дар ҷаҳорпоён барои шумо манфиатҳои бисёр аст – ва баъзеи инҳоро мехӯред;
22. ва бар ҷаҳорпоёну бар киштиҳо савор карда мешавед.
23. Ва ба дурустӣ ки Нӯхро ба сӯи қавми ў фиристодем, пас, гуфт: «Эй қавми ман, Худоро ибодат кунед, шуморо ба ҷуз Вай ҳеҷ маъбуде нест. Оё наметарсед?»
24. Пас, касоне аз қавми ў, ки кофир буданд, гуфтанд: «Ин шахс ба ҷуз одамие монанди шумо [қаси дигар] нест, мехоҳад, ки бар шумо бартарӣ пайдо кунад; ва агар Худо мехост, ҳамоно фариштагонро мефиристод; мо дар [миёни] падарони нахустини хеш ин мочароро нашундаем.
25. Ин шахс ба ҷуз марде беш нест, ки ба вай (оризаи) девонагист. Пас, то муддате вайро интизорӣ кунед».
26. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ба муқобили он, ки маро дурӯғгӯ шумурданд, ба ман нусрат деҳ».
27. Пас, ба сӯи вай ваҳй фиристодем, ки: «Киштиро ба ҳузури Мо ва ба фармони Мо бисоз; пас, чун фармони Мо ояд ва танӯр⁴ ҷӯш занад,

¹ Яъне: ба нафхи рӯх.

² Яъне: ба тариқи қут.

³ Яъне: дарахти зайтун.

⁴ Яъне: танӯри ғзаби илоҳӣ.

аз ҳар чинс ду танро¹ ва касони худро – магар аз онҳо касе, ки бар вай гуфтаи Ҳақ сабқат кардааст, дар киштӣ дарор. Ва дар бораи онон, ки ситам карданд, бо Ман сухан мағӯ; ба дурустӣ ки онҳо ғарқшудагонанд.

28. Пас, чун туву ҳар ки бо ту бар киштӣ бошад, рост бинишинед, пас бигӯ: «(Ҳамаи) ситоиш он Худойро аст, ки моро аз гурӯҳи ситамкорон наҷот дод».
29. Ва бигӯ: «Эй Парвардигори ман, маро дар манзили муборак фуруд ор; ва ту Бехтарини фурудорандагонӣ».
30. Ба дурустӣ ки дар ин (моҷаро) нишонаҳо ҳаст ва ҳамоно Мо Имтиҳонкунанда будем.
31. Сипас, баъди онҳо гурӯҳе дигарро биофаридем.
32. Пас, пайғамбареро аз қабилашон ба миёни онҳо фиристодем, ки: «Худоро ибодат кунед, шуморо ба чуз Вай ҳеч маъбуде нест. Оё наметарсед?»
33. Ва бузургон аз қавми вай – касоне, ки кофир шуданд ва мулоқоти сарои бозпасинро дурӯғ шумурданд ва дар зиндагонии дунё ба онҳо осудагӣ дода будем, гуфтанд: «Ин шахс ба чуз одамие монанди шумо [каси дигар] нест, аз он чи меҳӯрад, ки шумо аз он меҳӯред ва аз он чи меошомад, ки шумо аз он меошомед.
34. Ва агар ба одамие монанди хеш фармонбардорӣ кунед, ба дурустӣ ки он гоҳ шумо зиёнкор бошед.
35. Оё ба шумо ваъда медиҳад, ки чун шумо бимиред ва хоке ва устухоне чанд шавед, берун оварда хоҳед шуд?
36. Чӣ дур аст, дур аст он чи ба шумо ваъда дода мешавад!
37. Ба чуз зиндагонии инчаҳонӣ зиндагоние нест, мо мемирем ва зинда мешавем² ва мо барангехташуда нестем.
38. Ин шахс ба чуз марде, ки бар Худо дурӯғро ифтиро кардааст, [каси дигар] нест ва мо ўро тасдиқкунанда нестем».
39. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ба муқобили он, ки маро дурӯғгӯ шумурданд, ба ман нусрат деҳ».
40. (Худо) гуфт: «Ба андак замон пушаймон хоҳанд шуд».
41. Пас, мувофиқи ваъдаи рост, онҳоро овози сахте гирифт; пас, онҳоро мисли хошок дар ҳам шикаста гардонидем. Пас, гурӯҳи ситамкоронро дурӣ бод!
42. Сипас, баъди онҳо [аҳли] қарнҳои дигарро пайдо кардем.
43. Ҳеч гурӯҳе аз меоди худ сабқат намекунанд ва бозпас намемонанд.
44. Сипас, пайғамбарони Худо пай дар пай фиристодем; ҳар гоҳ пайғамбаре ба умматаш омад, ўро ба дурӯғ нисбат карданд; пас

¹ Яъне: нару модаро.

² Яъне: баъзе мемиранд ва баъзе зинда мешаванд.

- баъзеро ақибӣ баъзе аз пай даровардем;¹ ва умматҳоро афсона сохтем. Пас, гурӯҳеро, ки имон намеоранд, дурӣ бод!
45. Сипас, Мӯсо ва бародари ӯ Ҳорунро бо нишонаҳои Хеш ва бо дале-ли зоҳир фиристодем –
46. – ба сӯи Фиръавн ва ҷамоати ӯ. Пас, саркашӣ карданд ва гурӯҳи та-каббуркунанда буданд.
47. Пас, гуфтанд: «Оё ба ду одамие монанди хеш, ки қавмашон хидмат-кунандагони мо ҳастанд, имон орем?»
48. Пас, он дуру дурӯғгӯ гуфтанд ва аз ҳалокшудагон гардиданд.
49. Ва ба дурустӣ ки ба Мӯсо Китоб додем, бувад ки онҳо роҳ ёбанд.
50. Ва писари Марям ва модарашро нишонае сохтем ва онҳоро ба зами-ни баланди дорои истиқрор ва оби равон ҷой додем.
51. (Гуфтем:) «Эй пайғамбарон, аз таомҳои покиза бихӯред ва кори некӯ кунед, ба дурустӣ ки Ман ба он чи мекунад, Доноам.
52. Ва ҳамоно ин миллати шумо аст – миллати якто ва Ман Парварди-гори шумоам; пас, аз Ман битарсед!»
53. Пас, умматон кори худро дар миёни хеш мутафарриқ [ва] пора-пора сохтанд; ҳар гурӯҳе бо он чи назди онҳост, шодмонанд.
54. Пас, онҳоро то муддате дар ғафлаташон бигуздор.
55. Оё мепиндоранд, ки он чи аз молу фарзанд, ки онҳоро бо он имдод мекунем,
56. барояшон дар некӯиҳо саъй мекунем? Балки намедонанд.²
57. Ҳамоно касоне, ки аз тарси Парвардигори хеш музтарибанд;
58. ва он касоне, ки ба оёти Парвардигори хеш имон меоранд;
59. ва он касоне, ки ба Парвардигори хеш шарик муқаррар намекунанд;
60. ва онон, ки он чи [бойд] бидиҳанд, медиҳанд ва дилҳояшон ба сабаби он, ки онҳо ба сӯи Парвардигори хеш хоҳанд бозгашт, тарсон аст,
61. – ин ҷамоа дар некиҳо саъй мекунанд ва онҳо ба сӯи он сабқаткунанда ҳастанд.
62. Ва ҳеҷ касро ба ҷуз ба қадри тоқати ӯ таклиф намедихем; ва назди Мо китобест, ки ба ростӣ сухан мегӯяд;³ ва ба онҳо ситам карда на-шавад.
63. Балки дилҳояшон аз ин сухан дар ғафлат аст ва онҳоро ғайри ин амалҳое ҳаст, ки онҳо анҷомдиҳандаи он ҳастанд,⁴
64. то вақте ки осудагони онҳоро ба азоб гирифта созем, ногаҳон онҳо фарёд мекунанд.
65. (Гӯем:) «Имрӯз фарёд макунед, ба дурустӣ ки шумо аз Мо нусрат до-да нахоҳед шуд.
66. Ва ба дурустӣ ки оёти Ман бар шумо хонда мешуд, пас, шумо бар

¹ Яъне: дар ҳалок.

² Яъне: неъмат нест, балки ба тадриҷ ба азоб наздик кардан аст.

³ Яъне: номаи аъмол.

⁴ Яъне: ғайри инкори Қуръон.

пошнаҳои худ бозмегаштед.

67. Бар он¹ такаббуркунон, ба афсона машғул шуда, тарк мекардед».
68. Оё дар он сухан тааммул намекунанд; ё ба онҳо он чи омадааст, ки ба падарони нахустинашон наомада буд?
69. Оё пайғамбари худро нашинохтанд, пас онҳо ӯро инкор мекунанд?!
70. Оё мегӯянд: «Ба вай девонагӣ аст»? Балки сухани ростро пеши онҳо овардааст; ва бештарини онҳо нохоҳони сухани ростанд.
71. Ва агар Ҳаққ² ба орзуҳои онҳо пайравӣ мекард, ҳамоно осмонҳову замин ва ҳар ки дар миёни онҳо аст, табоҳ мешуданд; балки ба онҳо пандашонро овардем, пас онҳо аз панди хеш рӯйгардонанд.
72. Оё аз онҳо музде меҳоҳӣ? Пас, музди Парвардигори ту беҳтар аст; ва Ӯ Беҳтарин рӯзидиҳандагон аст.
73. Ва ба дурустӣ ки ту онҳоро ба сӯи роҳи рост мехонӣ.
74. Ва ҳамоно онон, ки ба охират имон намеоранд, аз он роҳ яксӯ шудаанд.
75. Ва агар бар онҳо раҳм мекардем ва он чиро, ки аз саҳтӣ ба онҳо аст, бармедоштем, [ҳамчунин] саргардон пайваста дар бироҳии худ мешуданд.
76. Ва ба дурустӣ ки Мо онҳоро ба азоб гирифтор кардем; пас, ба Парвардигори худ ниёиш накарданд ва зорӣ нанамуданд,³
77. то вақте ки бар онҳо даре дорои азоби саҳт накушодем, он гоҳ ногаҳон онҳо дар ин ҷо ноумед шуданд.
78. Ва Ӯ Он [Худой] аст, ки барои шумо шунавоӣ ва дидаҳо ва дилҳо биофарид; андаке шукргузорӣ мекунед.
79. Ва Ӯ Он [Худой] аст, ки шуморо дар замин пайдо кард ва ба сӯи Ӯ барангехта хоҳед шуд.
80. Ва Ӯ Он [Худой] аст, ки зинда мекунад ва мемиронад; ва омадушуди шабу рӯз аз они Ӯст. Оё ба ақл дарнамеёбед?
81. Балки монанди он чи гуфтанд, ки нахустиниён гуфта буданд.
82. Гуфтанд: «Оё чун бимирем ва хокею устухоне чанд шавем, оё мо барангехта хоҳем шуд?»
83. Ҳамоно ба мову падарони мо пеш аз ин ба ин сухан ваъда дода шуд; ин ба ҷуз афсонаҳои пешиниён [чизе] нест».
84. Бигӯ: «Замину он чи дар он аст, аз они кист? (Бигӯед) агар медонед».
85. Хоҳанд гуфт: «(Ин ҳама) аз они Худо аст». Бигӯ: «Оё пандпазир намешавед?»
86. Бигӯ: «Парвардигори осмонҳои ҳафтгона ва Парвардигори Арши бузург кист?»
87. Хоҳанд гуфт: «(Ин ҳама) аз они Худо аст». Бигӯ: «Оё наметарсед?»

¹ Яъне: Куръон.

² Яъне: 1) Худо; 2) Куръон.

³ Яъне: ҳамчунон дар ғафлати хеш монданд.

88. Бигӯ: «Кист Он, ки подшоҳии ҳар чиз ба дасти Ҷст ва Ҷ зинҳор медиҳад ва бар хилофи Ҷ зинҳор дода намешавад? (Бигӯед) агар ме-донед».
89. Хоҳанд гуфт: «(Ин ҳама) аз он Худо аст». Бигӯ: «Пас, аз кучо фиреб дода мешавед?»
90. Балки сухани ростро ба онҳо овардаем ва ҳамоно онҳо дурӯғгӯянд.
91. Худо ҳеҷ фарзанд нагирифтааст ва ҳеҷ худои дигар ҳамроҳи Ҷ нест; он гоҳ ҳар худое чизеро, ки офарида буд, мебурд; ва ҳамоно баъзе аз онҳо бар баъзе ғолиб меомад. Покӣ Худорост, аз он чи баён меку-нанд.
92. Донандаи ниҳону ошкор аст; аз он чи шарик меоранд, Бартар аст.
93. Бигӯ: «Эй Парвардигори ман, агар он чи онҳо ба он тарсонида ме-шаванд, ба ман бинамоёнӣ,
94. эй Парвардигори ман, пас маро дар гурӯҳи ситамкорон дохил ма-кун».
95. Ва ҳамоно Мо бар он Тавоноам, ки он чи ба онҳо ваъда медиҳем, ба ту бинамоёнем.
96. Ва ба хислате, ки он нек аст, бадири дафъ кун; Мо ба он чи баён ме-кунанд, Донотарем.
97. Ва бигӯ: «Эй Парвардигори ман, аз дағдағаҳои шаётин ба Ту паноҳ мебарам.
98. Ва ба Ту, эй Парвардигори ман, паноҳ мебарам аз он, ки пеши ман ҳозир шаванд».
99. То вақте ки ба касе аз онҳо марг биёяд, гӯяд: «Эй Парвардигори ман, маро бозгардон,
100. бувад ки дар сарое, ки онро бигузоштам, кори некӯ кунам». Чунин [бозгашт] нахоҳад буд! Ба дурустӣ ки ин сухане аст, ки вай [аз ғайри фоида] гӯяндаи он аст. Ва пеши онҳо то рӯзе, ки барангехта шаванд, барзахе бошад.
101. Пас, чун дар сур дамида шавад, дар он рӯз миёни онҳо хешовандиҳо набошад ва бо якдигар суолу ҷавоб накунанд.
102. Пас, онон, ки паллаҳои тарозуяшон гарон ояд – ин ҷамоа растаго-ронанд.
103. Ва онон, ки паллаҳои тарозуяшон сабук шавад, пас ин ҷамоа касо-не ҳастанд, ки дар ҳаққи хеш зиён карданд, бошандағони ҷовид дар дӯзаханд.
104. Оташ рӯи онҳоро месӯзад ва онҳо дар он ҷо туршрӯ ҳастанд.
105. (Гӯем:) «Оё оёти Ман бар шумо хонда намешуд, пас, онро дурӯғ мепиндоштед?»
106. Гӯянд: «Эй Парвардигори мо, бадбахтии мо бар мо ғолиб омад ва гурӯҳе гумроҳ будем.
107. Эй Парвардигори мо, моро аз ин ҷо берун ор, агар (ба куфр) боз-

- гардем, пас, ҳамоно мо ситамгор бошем».
108. (Худо) фармояд: «Дар ин чо (ба расвой) дохил шавед ва бо Ман су-хан мағӯед!»
109. Ба дурустӣ ки гурӯҳе аз бандағони Ман буданд, ки мегуфтанд: «Эй Парвардигори мо, имон овардем, пас, моро биомурз ва бар мо бибахшой; ва Ту Беҳтарини бахшояндагонӣ».
110. Пас, онҳоро масхара гирифтед, то ҳадде, ки ёди Маро аз дили шумо фаромӯш гардониданд; ва шумо бар онҳо механдидед.
111. Ба дурустӣ ки имрӯз Ман ба онҳо ба муқобалаи сабрашон чазо додам – ба онон, ки ба мурод расидагонанд».
112. (Худо) гӯяд: «Ба ҳисоби шумори солҳо чанд муддат дар замин диранг кардед?»
113. Гӯянд: «Як рӯз, ё баъзеи [як] рӯз диранг кардем, пас, аз шуморкунандагон бипурс».
114. (Худо) гӯяд: «Агар шумо медонистед, ба ҷуз андаке диранг накардаед.
115. Оё пиндоштед, ки шуморо беҳуда офаридем ва он, ки шумо ба сӯи Мо гардонида намешавед?»
116. Пас, Бартар аст Худо – Подшоҳи Барҳақ, ғайри ӯ ҳеч маъбуде нест, Парвардигори Арши гиромикадр аст.
117. Ҳар ки бо Худо маъбудӣ дигарро бихонад, ки вайро бар субути он маъбуд ҳеч ҳуҷҷате нест: ҷуз ин нест, ки ҳисоби ӯ назди Парвардигори ӯ аст; ба дурустӣ ки кофирон растагор намешаванд.
118. Ва бигӯ: «Эй Парвардигори ман, биомурзу бибахшой; ва Ту Беҳтарини бахшояндагонӣ!»

24. Сураи Нур

Дар Мадина нозил шуд ва он шасту чаҳор оят ва нӯҳ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ин сурае аст, ки онро фурӯ фиристодем ва онро фарз сохтем ва дар он оёти равшан фуруд овардем, бувад ки шумо панд гиред.
2. Ҳар яке аз зани зинокунанда ва марди занокунандаро сад дурра бизанед. Ва агар ба Худо ва рӯзи охир имон овардаед, дар чорӣ кардани шаръи Худо бояд ки шуморо бар онҳо шафқат фаро нагирад; ва бояд ки ҷамоае аз мӯъминон ба азоби онҳо ҳозир шаванд.
3. Марди зинокунанда ба ҷуз ба зани зинокунанда ё ширкоранда [бо касе] никоҳ намекунад. Ва зани зинокунандаро ба ҷуз марди зинокунанда ё ширкоранда [касе] ба занӣ намегирад. Ва ин кор бар

мӯъминон ҳаром карда шуд.¹

4. Ва онон, ки занони парҳезгорро (ба зино) дашном медиҳанд, сипас, чаҳор гувоҳ намеоваранд – онҳоро ҳаштод дурра бизанед ва гувоҳии онҳоро ҳеҷ гоҳ қабул макунад, инҳо ҷамоаи фосиканд,
5. Магар он касоне, ки баъд аз ин тавба кунанд ва кори худро ба салоҳ оваранд; пас, ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
6. Ва онон, ки занони худро (ба зино) дашном медиҳанд ва онҳоро, ба ҷуз нафси хештан, ҳеҷ гувоҳе набошад, пас (махлас) шаҳодати яке аз онҳо чаҳор бор ба Худо қасам ёд кардан аст, ки вай ба дурустӣ аз ростгӯён аст».
7. Ва гувоҳии панҷум (ба) ин (сифат), ки лаънати Худо бар ӯ бод, агар аз дурӯғгӯён бошад.
8. Ва он чиз азобро аз он зан бозмегардонад, ки чаҳор бор гувоҳӣ дода, ба Худо қасам ёд кунад, ки ба дурустӣ ин шавҳар аз дурӯғгӯён аст.
9. Ва бори панҷум (ба) он (сифат гувоҳӣ диҳад), ки ғазаби Худо бар ин зан бод, агар шавҳар аз ростгӯён бошад.
10. Ва агар фазли Худо ва раҳмати ӯ бар шумо намебуд ва [агар на] ин буд, ки Худо Тавбапазирандаи Боҳикмат аст, (чӣ чизҳо, ки намешуд).²
11. Ҳамоно онон, ки тӯҳматро оварданд, ҷамоате аз шумоанд; ин тӯҳматро дар ҳаққи хеш бад мапиндоред; балки он барои шумо беҳтар аст. Барои ҳар касе аз онҳо чизе аст, ки аз гуноҳ ҳосил кард; ва аз онҳо барои касе, ки бештари он тӯҳматро саранҷом дод, азоби бузург аст.³
12. Чун онро шунидед, чаро [чунин] нашуд, ки мардону занони мӯъмин дар ҳаққи хеш некиро гумон мекарданду мегуфтанд: «Ин тӯҳмати зоҳир аст»?
13. Чаро бар ин сухан чаҳор гувоҳ наоварданд? Пас, чун гувоҳонро наоварданд – он ҷамоа назди Худо дурӯғгӯ ҳастанд.
14. Ва агар дар дунёву охират фазли Худову раҳмати ӯ бар шумо намебуд, ҳар оина, дар он чи, дар бораи он гуфтушунид мекардед, ба шумо азоби бузург мерасид.
15. Чун онро ба забонҳои хеш фаро мегирифтед ва ба даҳони хеш сухане мегуфтед, ки шуморо ба ҳақиқати он донише набуд ва онро осон мепиндоштед ва он назди Худо бузург буд.
16. Ва чун онро шунидед, чаро [чунин] нашуд, ки мегуфтед: «Моро намерасад, ки ин суханҳоро ба забон орем, Туро ба покӣ ёд мекунем

¹ Яъне: никоҳи зония.

² Дар ғазваи Банӣ Мусталиқ ҳазрати Оиша (р) ба тӯҳмат гирифторм шуда ва мунофиқон дар паҳн кардани бадномӣ саъй карданд ва ҷамоате изҳори бегуноҳӣ намуданд ва ҷамоае анҷоми корро мунтазир шуданд. Худои Таъоло дар бегуноҳии Оишаи Сиддиқа оёт нозил сохт ва дар ҳаққи мунофиқон нақӯиш ва дар ҳаққи бегуноҳ шуморандагон ситоиш ва дар ҳаққи мунтазиршудагон таҳдид фармуд.

³ Яъне: мунофиқон аз қабили Абдуллоҳ ибни Убай.

(Худоё), ин (сухан) бӯхтоне бузург аст»?

17. Худо шуморо панд медиҳад, ки то агар мӯъмин ҳастед, монанди инро ҳаргиз ба амал наоред.
18. Ва Худо барои шумо оётро баён мекунад ва Худо Донои Боҳикмат аст.
19. Ҳамоно барои онон, ки дӯст медоранд, ки (тӯҳмати) бадкорӣ дар [шаъни] мӯъминон фош шавад, дар дунёву охират азоби дарддиҳанда ҳаст. Ва Худо медонад ва шумо намедонед.
20. Ва агар фазли Худову раҳмати Ӯ бар шумо намебуд ва [агар на] ин буд, ки Худо Бахшояндаи Меҳрубон аст, (чӣ чизҳо, ки намешуд).
21. Эй мӯъминон, аз паи гомҳои Шайтон маравед; ва ҳар ки пайравии гомҳои Шайтон кунад, пас, ба дурустӣ ки вай ба беҳаёӣ ва кори нописандида мефармояд. Ва агар фазли Худову раҳмати Ӯ бар шумо намебуд, ҳеч кас аз шумо ҳаргиз пок намешуд; валекин Худо ҳар киро хоҳад, пок месозад ва Худо Шунавои Доно аст.
22. Ва бояд ки соҳибони бузургию вусъат аз шумо бар он савганд нахӯранд, ки ба хешовандону бенавоён ва муҳочирон дар роҳи Худо чизе надиханд; ва бояд ки афв кунанд ва даргузаранд. Оё дӯст намедоред, ки Худо шуморо биомурзад? Ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
23. Ба дурустӣ онон, ки занони покдоман, беҳабар, мӯъминро (ба бадкорӣ) дашном медиҳанд, дар дунёву охират лаънат карда шуданд ва барои онҳо азоби бузург аст –
24. дар рӯзе, ки забонҳояшону дастҳояшону пойҳояшон бар онҳо бар он чи мекарданд, гувоҳӣ диҳад.
25. Он рӯз Худо ҷазои боинсофашонро ба тамои ба онҳо расонад ва бидонанд, ки Худо Барҳаққи Зоҳир аст.
26. Занони нопок ба мардони нопок лоиқанд ва мардони нопок ба занони нопок лоиқанд. Ва занони пок ба мардони пок лоиқанд ва мардони пок ба занони пок лоиқанд; ин ҷамоа аз он чи мардум меғӯянд, барианд, барои онҳо омурзиш ва рӯзии некӯ аст.
27. Эй мӯъминон, ба хонаҳое ғайри хонаҳои хеш надароед, то он ки иҷозат наталабед ва бар аҳли он салом надихед; ин барои шумо беҳтар аст, бувад ки пандпазир шавед.
28. Пас, агар ҳеч касро дар он ҷо наёбед, ба он ҷо надароед, то он ки ба шумо иҷозат дода нашавад; ва агар ба шумо гуфта шавад, ки: «Бозгардед», пас, бояд ки бозгардед; он барои шумо поктар аст; ва Худо ба он чи мекунад, Доно аст.
29. Бар шумо дар он гуноҳе нест, ки ба хонаҳое дароед, ки маскани касе нест, шуморо дар он ҷо манфиате бошад.¹ Ва Худо он чиро, ки ошкоро мекунад ва он чиро, ки пӯшида мебарояд, мебарояд.

¹ Яъне: корвонсарой ва работи вақф.

30. Ба мардони мӯъмин бигӯ, ки чашми худро бипӯшанд ва шармгоҳи худро нигоҳ доранд; ин барои онҳо покизатар аст. Ба дурустӣ ки Худо ба он чи мекунад, Хабардор аст.
31. Ва ба занони мӯъмин бигӯ, ки чашми худро бипӯшанд ва шармгоҳи худро нигоҳ доранд ва ороиши худро¹ ошкоро накунад, магар он чи аз он (мавзеъҳо) зоҳир аст;² ва бояд ки сарандозҳои худро бар гиребонҳои худ фурӯ гузоранд ва ороиши худро намоён накунад, магар ба шавҳарони хеш; ё падарони хеш; ё падарони шавҳарони хеш; ё писарони хеш; ё писарони шавҳарони хеш; ё бародарони хеш; ё писарони бародарони хеш; ё писарони хоҳарони хеш; ё занони [аҳли дини] хеш; ё он касе, ки дасташон молики ӯ шудааст;³ ё пайравоне аз мардон, ки соҳиби шаҳват набошанд; ё тифлоне, ки ҳанӯз бар шармгоҳи занон огоҳ нашудаанд. Ва заминро ба пой хеш назананд, то он чи аз зевари хеш, ки пинҳон мекарданд, доништа шавад.⁴ Ва эй мӯъминон, ҳама якҷо ба сӯи Худо рӯчӯъ кунед, бувад ки расагадор шавед.
32. Ва занони бешавҳар аз қавми хеш ва шоистагон аз бандагон ва канизакони хешро ба никоҳ диҳед; агар дарвеш бошанд, Худо онҳоро аз фазли Хеш тавонгар мекунад. Ва Худо Бисёрдиҳандаи Доно аст.
33. Ва онон, ки асбоби никоҳ намеёбанд, бояд ки бар покдоманӣ устувор бошанд, то он ки Худо онҳоро аз фазли Хеш тавонгар кунад. Ва аз бандагони шумо онон, ки мукотабро металабанд, агар дар онҳо шоистагӣ бидонед, пас, онҳоро мукотаб кунед ва аз моли Худо, ки ба шумо арзонӣ доштааст, ба мукотабон диҳед. Ва канизакони худро – агар онҳо парҳезгорӣ хоҳанд, бар зино ҷабр накунад, то матои зиндагонии дунё ба даст оред. Ва ҳар ки онҳоро ҷабр кунад, пас, ба дурустӣ ки Худо барои канизакон – баъди онҳоро ҷабр кардан – Омурзандаи Меҳрубон аст.
34. Ва ба дурустӣ ки ба сӯи шумо оятҳои равшанро фуруд овардем ва дostonero аз ҳоли онон, ки пеш аз шумо гузаштанд ва пандеро барои парҳезгорон.
35. Худо нури осмонҳову замин аст. Достони нури Вай⁵ монанди тоқе аст, ки дар он чароғ⁶ ҳаст, он чароғ дар шиша аст;⁷ он шиша гӯё ситорайи дурахшанда аст, аз рағфани дарахти бобаракат – дарахти зайтуне афрӯхта мешавад, ки на шарқӣ асту на ғарбӣ. Наздик аст, ки

¹ Яъне: мавзеъҳои зевар.

² Яъне: рӯю ду каф.

³ Яъне: ғуломон.

⁴ Ҳосили ин оят он аст, ки мавзеъҳои зинат ду қисм аст: он чи дар сатри он душворӣ аст – ва он рӯю ду каф аст; ва он чи дар сатри он душворӣ нест – монанди сару гардану бозуву оринҷу соиду сок.

⁵ Яъне: дар дили мусулмонон.

⁶ Яъне: фатилаи равшан аст.

⁷ Яъне: дар қандил аст.

равгани вай – агарчи оташе ба он нарасида бошад – равшанӣ бидихад, равшанӣ бар равшанӣ аст. Худо ба нури Худ ҳар киро хоҳад, роҳ менамояд. Ва Худо ин дostonҳоро барои мардумон баён мефармояд; ва Худо ба ҳар чиз Доно аст.

36. Дар хонаҳое, ки Худо иҷозат додааст, ки онҳо баланд карда шаванд ва он ҷо номи ӯ ёд карда шавад – он ҷо Худоро субҳу шом ба покӣ ёд мекунанд –
37. мардоне, ки ҳеҷ савдогарӣ ва харидуфурӯхт онҳоро аз ёд кардани Худо ва барпо доштани намоз ва додани закот бознамедорад, аз он рӯзе метарсанд, ки дилҳо ва дидаҳо дар он музтариб шаванд,
38. то Худо ба ивази беҳтарини он чи карданд, ба онҳо ҷазо диҳад ва аз фазли Хеш ба онҳо зиёда кунад. Ва Худо ҳар киро хоҳад, ба ғайри шумор рӯзӣ медиҳад.¹
39. Ва онон, ки кофир шуданд, аъмолашон монанди саробе ба майдонҳои ҳамвор аст; ташна онро обе мепиндорад, то вақте ки назди он биёяд, онро чизе наёбад ва Худоро назди он ёбад; ҳисоби вайро ба тамом ба вай бирасонад ва Худо Зудҳисобкунанда аст.
40. Ё монанди торикиҳо дар дарёи амиқест, ки онро мавҷе мепӯшад, аз болои он мавҷе дигар, аз болои он абр бувад – торикиҳое [бувад], ки баъзеи он болои баъзеи дигар аст. Чун дасти худро берун орад, наздик нест, ки онро бинад. Ва ҳар кас, ки Худо ба ӯ равшанӣ намода бошад, пас, ҳеҷ равшание барояш нест.
41. Оё надидӣ, ки ҳар ки дар осмонҳову замин аст ва мурғони болкушода [ҳама] Худоро ба покӣ ёд мекунанд? Дуову тасбеҳи ҳар якеро Худ донистааст. Ва Худо ба он чи мекунанд, Доно аст.
42. Ва подшоҳии осмонҳову замин аз они Худо аст; ва бозгашт ба сӯи Худо аст.
43. Оё надидӣ, ки Худо абрҳоро равон мекунад, сипас миёни он чамъ менамояд; сипас онро рӯи ҳам месозад; пас, боронро мебинӣ, ки аз миёни он берун меояд; ва аз ҷониби боло, аз кӯҳҳо[-и абр], ки он ҷо аст, жоларо фуруд меорад. Пас, ба ҳар ки хоҳад, онро мерасонад ва аз ҳар ки хоҳад, онро бозмедорад. Наздик аст, ки дурахшандагии барқи он абр чашмҳоро бибарад.
44. Худо шабу рӯзро ба якдигар мегардонад; ба дурустӣ ки дар ин муқаддима барои соҳибони басират панде ҳаст.
45. Ва Худо ҳар ҷонвареро аз об офарид. Пас, аз инҳо он аст, ки бар шиками худ меравад; ва аз инҳо он аст, ки бар ду пой меравад; ва аз инҳо он аст, ки бар чаҳор пой меравад. Худо ҳар чи хоҳад, меофаринад. Ба дурустӣ ки Худо бар ҳар чиз Тавоно аст.
46. Ҳамоно, оёти равшанро фуруд овардем; ва Худо ҳар киро хоҳад, ба сӯи роҳи рост далолат мекунад.

¹ Яъне: бисёр.

47. Ва мегӯянд:¹ «Ба Худову расул имон овардем ва фармонбардорӣ намудем». Сипас, гурӯҳе аз онҳо баъд аз ин рӯй мегардонанд; ва онҳо мӯъмин нестанд.
48. Ва чун ба сӯи Худову расули ӯ хонда шаванд, то миёни онҳо ҳукм фармояд, ногаҳон ҷамоате аз онҳо рӯйгардонидаанд.
49. Ва агар онҳоро ҳақ бошад, ба сӯи ӯ гардан ниҳода биёянд.
50. Оё дар дилҳояшон беморӣ аст, ё дар шак афтодаанд, ё аз он метарсанд, ки Худову расули ӯ бар онҳо ситам кунанд? Балки ин ҷамоа худ ситамкоранд.
51. Ҷуз ин нест, ки қавли мӯъминон – чун ба сӯи Худо ва расули ӯ хонда мешаванд, то миёни онҳо ҳукм кунад – он мебошад, ки гӯянд: «Шунидем ва фармонбардорӣ кардем». Ва ин ҷамоа растагронанд.
52. Ва ҳар ки Худову расули ӯро фармонбардорӣ кунад ва аз Худо тарсад ва аз азоби ӯ ҳазар кунад – ин ҷамоа ба мурод расандагонанд.
53. Ва [мунофиқон] ба саҳтгарин қасамҳои худ ба Худо қасам хӯранд, ки агар ба онҳо бифармоӣ, албатта, [барои чиҳод] берун хоҳанд рафт.² Бигӯ: «Қасам махӯред, фармонбардории писандида матлуб аст. Ба дурустӣ ки Худо ба он чи мекунад, Хабардор аст».
54. Бигӯ: «Фармонбардории Худо кунед ва фармонбардории пайғамбар кунед; ва агар рӯй бигардонед, пас, ҷуз ин нест, ки бар пайғамбар он чи аст, ки бар вай лозим карда шуд ва бар шумо он чи аст, ки бар шумо лозим карда шуд. Ва агар фармонбардории ӯ кунед, роҳ меёбед. Ва бар пайғамбар ба ҷуз пайғом расонидани ошкоро [чизе] нест.
55. Худо ба онҳое, ки имон оварданд ва амалҳои шоиста карданд, ваъда додааст, ки албатта, онҳоро дар замин халифа созад, чунон ки касонеро, ки пеш аз онҳо буданд, халифа сохта буд;³ ва албатта, динашонро, ки барояшон писандида аст, барои онҳо муҳкам кунад; ва албатта, баъд аз тарсашон эминиро барои онҳо бадал кунад; Маро парастииш кунанд ва чизеро бо Ман шарик муқаррар накунанд; ва ҳар ки баъд аз ин носипосӣ кунад – ин ҷамоа фосиқонанд.
56. Ва намозро барпо доред ва закотро бидиҳед ва пайғамбарро фармонбардорӣ кунед, бувад ки бар шумо раҳм карда шавад.
57. Кофиронро дар замин очизкунанда мапиндор ва ҷои онҳо оташ аст; ва он бад бозгашт аст.
58. Эй мӯъминон, бояд онон, ки дастҳои шумо молики онҳо шудааст⁴ ва онон аз шумо, ки ба ҳадди булуғ нарасидаанд, [барои ба наздатон даромадан] аз шумо се навбат иҷозат талабанд: пеш аз намози ҷаҳр; ва нимрӯз – вақте ки ҷомаҳои худро фурӯ мениҳед; ва пас аз намози ишо, [ки] ин барои шумо се вақти хилват аст; баъд аз инҳо бар шу-

¹ Яъне: мунофиқон.

² Яъне: аз ватан.

³ Яъне: чунон ки банӣ Исроилро баъди амолика халифа сохта буд.

⁴ Яъне: ғуломону канизон.

мову бар онҳо ҳеҷ гуноҳе нест; бар шумо баъзеи шумо бар баъзеи дигар дарояндаанд. Ҳамчунин Худо оётро барои шумо баён мекунад ва Худо Донандаи Боҳикмат аст.

59. Ва чун тифлон аз шумо ба ҳадди булуғ расанд, бояд иҷозат талаб кунанд, чунон ки онон, ки пеш аз онҳо буданд, иҷозат металабиданд. Ҳамчунин Худо оёти Худо барои шумо баён мекунад ва Худо Донои Боҳикмат аст.
60. Ва бар занони калонсол, ки умеди никоҳ надоранд, дар он гуноҳе нест, ки ороишро зоҳир накарда, чомаҳои худро фуру ниханд; ва агар парҳезгорӣ кунанд, барои онҳо беҳтар аст. Ва Худо Шунавои Доно аст.
61. Бар нобино гуноҳе нест; ва на бар ланг гуноҳе; ва бар бемор гуноҳе нест; ва на бар худи шумо гуноҳе дар он, ки аз хонаҳои хеш бихӯред; ё хонаҳои падарони хеш; ё хонаҳои модарони хеш; ё хонаҳои бародарони хеш; ё хонаҳои хоҳарони хеш; ё хонаҳои амакҳои хеш; ё хонаҳои аммаҳои хеш; ё хонаҳои тағоиҳои хеш; ё хонаҳои холаҳои хеш; ё хонае, ки калидҳои он ба тасарруфи шумо аст;¹ ё хонаҳои дӯстон; – бар шумо дар он гуноҳе нест, ки ҳама якҷо ё мутафарриқ бихӯред. Пас, чун ба хонаҳо дароед, бар (қавми) хеш салом гӯед – дуои хайри бобаракати покиза, ки аз назди Худо фуруд омадааст. Ҳамчунин Худо оётро баён мекунад, бувад ки ба ақл дарёбед.
62. Ҷуз ин нест, ки мӯъминон онҳое ҳастанд, ки ба Худову пайғамбари Ё имон оварданд; ва чун бо вай ба коре [ҳамроҳ] бошанд, ки чамъ кардани онҳоро металабанд, то он ки аз пайғамбар иҷозат нагиранд, [ба ҷое] нараванд. Ҳамоно онон, ки аз ту иҷозат металабанд, касоне ҳастанд, ки ба Худо ва расули Ё имон овардаанд; пас, агар барои баъзе корҳои худ аз ту иҷозат талабанд, аз онҳо ба ҳар ки хоҳӣ, иҷозат деҳ ва барояшон аз Худо омурзиш талаб кун. Ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
63. Талабидани пайғамбарро дар миёни хеш монанди он машуморед, ки талабидани якдигаратон аст. Ҳамоно Худо ононро аз шумо, ки ба пинҳонӣ паноҳҷӯён берун мераванд, медонад. Пас, онон, ки хилофи ҳукми пайғамбар мекунанд, бояд аз он битарсанд, ки ба онҳо балое бирасад, ё ба онҳо азоби дарддиҳанда бирасад.
64. Огоҳ шав, ба дурустӣ ки он чи дар осмонҳову замин аст, аз они Худо аст; равишро, ки шумо бар он ҳастед, медонад. Ва рӯзе, ки ба сӯи Ё бозгардонида шаванд, онҳоро ба он чи карданд, хабар медиҳад. Ва Худо ба ҳар чиз Доно аст.

25. Сураи Фурқон (Ҷудокунандаи ҳаққу ботил)

¹ Яъне: ниғаҳбон ва вакили ҳифзи он бошад.

Дар Макка нозил шуд ва он ҳафтоду ҳафт оят ва шаш рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Бисёр Бобаракат аст Он, ки Фурқонро¹ бар бандаи Хеш фуруд овард, то оламиёнро тарсонандае бошад.
2. Он, ки подшоҳии осмонҳову замин аз они Ёст ва ҳеҷ фарзанде нагирифтааст ва дар подшоҳӣ Ёро ҳеҷ шарике нест; ва ҳар чизеро биофарид, пас, онро ба андоза кардане андоза кард.
3. Ва (кофирон) ба ҷуз Худо маъбудонеро гирифтанд, ки чизе намеофаринанд ва худашон офарида мешаванд ва барои хеш зиёне [бардошта] ва суде [расонида] наметавонанд; ва бар маргу зиндагонӣ ва барангехтан молик нестанд.
4. Ва кофирон гуфтанд: «Ин Қуръон [чизе] нест, магар дурӯғе, ки онро барбастааст ва гурӯҳи дигар бар ифтирои он ба ӯ ёрӣ додаанд». Пас, ситаму дурӯғро ба амал оварданд.
5. Ва гуфтанд «(Қуръон) афсонаҳои пешиниён аст, ки онро барои худ навиштааст, пас, субҳу шом бар вай хонда мешавад».²
6. Бигӯ: «Онро Ҳамоне фурӯ овардааст, ки он пинҳонро, ки дар осмонҳову замин аст, медонад. Ба дурустӣ ки Вай Омурзандаи Меҳрубон аст».
7. Ва гуфтанд: «Ин пайғамбарро чист, ки таом меҳӯрад ва дар бозорҳо меравад? Чаро фариштае ба сӯи вай фиристода нашуд, то ҳамроҳи вай тарсонанда бошад?
8. Ё чаро ганҷе аз осмон ба сӯи вай партофта нашуд; ё чаро ӯро боғе нест, ки аз он бихӯрад?» Ва ситамкорон гуфтанд: «Ба ҷуз марди ҷодузада [касери] пайравӣ намекунед!»
9. Бибин: чӣ гуна дар ҳаққи ту дostonҳо заданд! Пас, гумроҳ шуданд, пас, ҳеҷ роҳеро намеёбанд.
10. Бузургвор аст Он, ки агар хоҳад, ба ту беҳтар аз ин бўстонҳое бидиҳад, ки зери он ҷӯйҳо меравад ва ба ту кӯшкҳои баланд бидиҳад.³
11. Балки қиёматро дурӯғ шумурданд. Ва барои касе, ки қиёматро дурӯғ шуморад, дӯзахро омода сохтем.
12. Чун (дӯзах) аз масофати дур онҳоро бибинад, овози хашм хӯрдану ғурридан аз вай бишунаванд.
13. Ва чун дасту по баста ба макони танг аз он дӯзах андохта шаванд, он ҷо ба ҳалок (худро) дуои бад кунанд.
14. (Ва гӯем:) «Имрӯз ба як ҳалок дуои бад макунед; ва ба ҳалоки бисёр

¹ Яъне: Қуръон – чудокунандаи ҳаққу ботил.

² Яъне: то ёд гирад.

³ Яъне: дар дунё.

дуои бад кунед».

15. Бигӯ: «Оё ин беҳтар аст ё биҳишти ҷовид – он, ки ба парҳезгорон ваъда дода шудааст, ки барои онҳо подош ва ҷои бозгашт бошад?»
16. Дар он ҷо он чи мехоҳанд, барояшон ҳаст, дар ҳоле ки ҷовидонанд. Ин бар Парвардигори ту ваъдаи талабидашуда аст.
17. Ва он рӯз, ки Худо онҳоро бо он чи ба ҷуз Худо мепарастиданд, ҷамъ кунад, пас, гӯяд: «Оё шумо он бандагони Маро гумроҳ кардед, ё онҳо худ роҳро ғалат кардаанд?»
18. Гӯянд: «Туро ба покӣ ёд мекунем, моро сазовор набошад, ки ба ҷуз Ту ҳеҷ дӯсте гирем. Валекин онҳову падаронашонро баҳраманд сохтӣ, то он, ки пандро фаромӯш карданд ва гурӯҳи ҳалокшуда гаштанд».
19. Пас, ба дурустӣ ки ин маъбудон шуморо¹ дар он чи мегуфтанд, дурӯғ доштанд. Пас, на азобро дафъ карда метавонед ва на ёрӣ додан. Ва ҳар ки аз шумо ситам карда бошад, ба ӯ азоби бузург бичашонем.
20. Ва пеш аз ту пайғамбаронро нафиристодем, магар (ба) ин (сифат), ки онҳо таом меҳӯрданд ва дар бозорҳо мерафтанд. Ва баъзеи шуморо дар ҳаққи баъзе озмоише сохтем, ки оё сабр хоҳед кард? Ва Парвардигори ту Бино аст.
21. Ва онон, ки мулоқоти Моро умед надоранд, гуфтанд: «Чаро фариштагон бар мо фиристода нашуданд, ё чаро Парвардигори худро намебинем?» Ҳамоно дар заъми хеш бузург шуданд ва саркашӣ карданд – саркашии бузург.
22. Рӯзе, ки фариштагонро бибинанд, он рӯз барои гуноҳкорон ҳеҷ муҳдае нест; ва гӯянд: «(Худо кунад, ки) ба боздоштани муаккад боздошта шаванд».
23. Ва ба сӯи он чи аз кирдор карданд, мутаваҷҷеҳ шавем, пас, онро монанди зарраҳои пароканда созем.²
24. Он рӯз аҳли биҳишт аз ҷиҳати қароргоҳ беҳтаранд ва ба эътибори ҷои истироҳат некӯтаранд.
25. Ва рӯзе, ки осмон ҳамроҳи абр бишикофад ва фариштагон ба фуруд овардани фуруд оварда шаванд.
26. Он рӯз подшоҳии ҳақиқӣ аз они [Худои] Раҳмон аст; ва он рӯз бар кофирон (рӯзи) душвор бошад.
27. Ва рӯзе, ки ситамгор ду дасти худро бигазад, гӯяд: «Эй кош, ман ҳамроҳи пайғамбар роҳ пеш мегирифтам.
28. Эй вой бар ман, кошки фалонро дӯст намегирифтам,
29. ба дурустӣ ки вай маро аз панд – баъд аз он, ки ба ман омада буд, гумроҳ кард. Ва Шайтон одамиро (дар меҳнат) танҳо гузоранда аст».

¹ Яъне: кофиронро.

² Яъне: барбод диҳем.

30. Ва пайғамбар гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамоно қавми ман ин Қуръонро фурӯ гузоштанд».
31. Ва ҳамчунин барои ҳар пайғамбаре аз гуноҳкорон душманоне сохтаем. Ва Парвардигори ту Роҳнамо ва Нусратдиҳанда бас аст.
32. Ва кофирон гуфтанд: «Чаро Қуръон ба як дафъа бар пайғамбар фуруд оварда нашуд?» Ҳамчунин (ба дафаот овардем), то ба он дили туро устувор созем; ва онро ба оҳистагӣ хондем.
33. Ва (кофирон) ҳеч достоне пеши ту наоранд, магар он ки ҷавоби рост ва дар баён некӯтар пеши ту биёрем.
34. Онон, ки афтон бар рӯи хеш ба сӯи дӯзах барангехта шаванд; ин ҷамоа ба эътибори макон бадтаранд ва роҳро ғалатқунандатаранд.
35. Ва ҳамоно Мо ба Мӯсо Китоб додем ва бародараш Ҳорунро ҳамроҳи ӯ вазир сохтем.
36. Пас, гуфтем: «Ба сӯи он қавме биравед, ки оёти Моро дурӯғ шумурданд». Пас, он қавро ба ҳалок кардание ҳалок сохтем.
37. Ва қавми Нӯҳро – чун пайғамбаронро дурӯғгӯ шумурданд, ғарқ сохтем ва онҳоро барои мардумон нишонае гардонидем; ва барои ситамкорон азоби дардиҳанда муҳайё кардем.
38. Ва Оду Самуд ва аҳли Расс ва табақоти бисёреро дар миёни онҳо (ҳалок сохтем).
39. Ва барои ҳар яке дostonҳо баён кардем ва ҳар якеро ба ҳалок кардание ҳалок сохтем.
40. Ва ҳамоно (кофирон) ба деҳе, ки бар он борони бад боронида шуда буд, расиданд. Оё онро намедиданд? Балки барангехтанро умед намедоштанд.
41. Ва чун туро бибинанд, туро ба ҷуз масхара нагиранд: «Оё ин ҳамон шахс аст, ки Худо ӯро пайғамбар фиристодааст?»
42. Ҳамоно наздик буд, ки аз парастии худоёнамон – агар бар он шикебой намекардем – моро гумроҳ кунад». Ва чун азобро бибинанд, хоҳанд донист, ки роҳро ғалатқунандатар кист.
43. Оё он касро дидӣ, ки хоҳиши нафси худро худои худ гирифтааст? Оё ту бар вай ниғаҳбон мешавӣ?
44. Оё мепиндорӣ, ки бештарини онҳо мешунаванд, ё ба ақл дармеёбанд? Онҳо ба ҷуз монанди ҷаҳорпоён [қаси дигар] нестанд, балки онҳо роҳро ғалатқунандатаранд.
45. Оё онро надидӣ, ки Парвардигори ту ҷӣ гуна сояро дароз кард ва агар мехост, онро ороида мегардонд; сипас офтобро бар он раҳнамо баргумоштем.
46. Сипас, сояро ба фаро гирифтани осон ба сӯи Хеш фаро гирифтем.
47. Ва Ӯ Он [Худой] аст, ки барои шумо шабро пӯшише ва хобро роҳате сохт ва рӯзро вақти барҳостан кард.
48. Ва Ӯ Он [Худой] аст, ки бодҳоро пешопеши раҳмати Хеш

- муждадиханда фиристод; ва аз осмон оби покро фуруд овардем,
49. то бо он шаҳри мурдари зинда созем ва то онро ба он чи аз чаҳорпоёну мардумони бисёре, ки офаридаем, бишомонем.
50. Ва ба дурустӣ ки Мо пандро дар миёнашон гуногун баён кардем, то пандпазир шаванд. Пас, бештарини мардумон ба ҷуз носипосӣ [чизеро] қабул накарданд.
51. Ва агар мехостем, дар ҳар деҳе тарсонандае мефиристодем.
52. Пас, кофиронро фармон мабар; ва бо онҳо ба ҳукми Худо ба ҷиходи бузург ҷиход кун.
53. Ва Ӯ Он [Худой] аст, ки ду дарёро даромехт: ин яке оби ширини ташнагинишонанда аст; ва он дигар – шӯри бадмазза. Ва миёни ҳар ду ҳичобе ва садде устувор сохт.
54. Ва Ӯ Он [Худой] аст, ки аз об одамӣ офарид, пас ӯро (соҳиби) насабу (соҳиби) қаробати домодӣ сохт. Ва Парвардигори ту Тавоно аст.
55. Ва ба ҷуз Худо чизеро мепарастанд, ки барояшон на суде дорад ва на ба онҳо зиён расонад. Ва кофир бар муҳолифати Парвардигори худ ҳампушт [-и Шайтон] аст.
56. Ва Мо туро ба ҷуз башоратдиханда ва бимкунанда нафиристодем.
57. Бигӯ: «Бар таблиғи Қуръон аз шумо ҳеҷ музде наметалабам, магар он ки ҳар ки хоҳад, ба сӯи Парвардигори худ роҳ гирад».
58. Ва бар Он Зиндае таваккул кун, ки ҳаргиз намирад ва [Ӯро] ҳамроҳи ситоиши Ӯ ба покӣ ёд кун; ва Вай ба гуноҳони бандағони Хеш Оғох бас аст.
59. Он, ки осмонҳову заминро он чиро, ки дар миёни онҳо аст, дар шаш рӯз биофарид; сипас, бар Арш мустақар шуд; (Ӯст) Бахшоянда; пас, аз ҳоли Вай каси оғохеро бипурс.
60. Ва чун ба кофирон гуфта шавад: «Ба [Худой] Раҳмон сачда кунед!» – гӯянд: «Раҳмон чист? Оё чизеро сачда кунем, ки ту ба мо мефармой?» Ва (ин сухан) дар ҳаққи онҳо рамиданро зиёда кард.
61. Бузургвор аст Он [Худой], ки дар осмон бурҷҳоро бисохт ва дар он чароғу¹ моҳи тобон офарид.
62. Ва Ӯ Он [Худой] аст, ки шабу рӯзро барои касе, ки панд гирифтани хоҳад, ё шукргузорӣ кардан хоҳад – ҷонишини якдигар сохт.
63. Ва бандағони [Худой] Раҳмон ононд, ки бар замин ба оҳистагӣ мераванд;² ва чун нодонон бо онҳо сухан гӯянд, онҳо мегӯянд: «Салом (бар шумо бод)!»
64. Ва ононд, ки барои Парвардигори хеш сачдақунону қиёмқунон шаб мегузаронанд.
65. Ва ононд, ки мегӯянд: «Эй Парвардигори мо, аз мо азоби дӯзахро боздор; ба дурустӣ ки азоби дӯзах лозимшаванда аст».

¹ Яъне: офтобро.

² Яъне: бар онҳо хоксорӣ ғолиб аст.

66. Ҳамоно дӯзах бад оромгоҳе ва мақоме аст.
67. Ва ононанд, ки чун харҷ кунанд, исроф нанамоянд ва бухл наварзанд, балки миёни ин ду ҷониб мӯътадил бошанд.
68. Ва ононанд, ки бо Худо маъбудӣ дигарро намепастанд ва ҳеч нафсеро, ки Худо ҳаром кардааст, намекушанд – магар ба ҳақ; ва зино намекунанд; ва ҳар ки ин корро бикунад, ба уқубати душвор бармехӯрад.
69. Рӯзи қиёмат азоб барои ӯ дучанд карда шавад; ва он ҷо хор шуда, ҷовид монад.
70. Магар он касе, ки тавба кард ва имон овард ва амали шоиста намуд – пас, ин ҷамоаеанд, ки Худо бадиҳояшонро ба некиҳо бадал созад; ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
71. Ва ҳар ки тавба кунад ва кори шоиста ба ҷо оварад, пас, ба дурустӣ ки вай ба бозгаштане ба сӯи Худо бозмегардад.
72. Ва ононанд, ки гувоҳии дурӯғ намедиханд; ва чун бар беҳудае бигузаранд, ба равиши бузургон бигузаранд.
73. Ва ононанд, ки чун бо оёти Парвардигорашон панд дода мешаванд, ба шунидани он кӯру кар наафтанд.¹
74. Ва ононанд, ки мегӯянд: «Эй Парвардигори мо, аз занони мо ва фарзандони мо ба мо равшании ҷашм бибахш ва моро пешвои парҳезгорон бикун!»
75. Ин ҷамоа ононанд, ки ба онҳо ба хотири он, ки сабр карданд, ба мавзеи баланд подош дода шаванд ва дар он ҷо онҳо ба дуои хайру салом ба ҳам бархӯранд,
76. дар ҳоле ки дар он ҷо ҷовидонанд. Биҳишт нек оромгоҳ ва нек мақом аст.
77. Бигӯ: «Агар ибодати шумо набошад, Парвардигори ман шуморо боқадр намешуморад; ва ба дурустӣ ки шумо дурӯғ доштед, пас, ҷазои он, албатта, лозим бошад».

26. Сураи Шуаро (Шоирон)

Дар Макка нозил шуд ва он дусаду бисту ҳафт оят ва ёздаҳ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. То. Син. Мим.
2. Ин оёти Китоби равшан аст.
3. Шояд ту, [эй Муҳаммад], – ба сабаби он, ки мӯъмин намешаванд – хештанро ҳалоккунанда бошӣ.
4. Агар хоҳем, нишонае аз осмон бар онҳо фуруд меорем, пас,

¹ Яъне: балки дидаву шунида, сачда кунанд.

гарданҳояшон пеши он ниёишкунанда шавад.

5. Ва ҳеч панде падидоварда аз ҷониби [Худои] Раҳмон ба онҳо намеояд, магар он, ки аз он рӯгардонанда бошанд.
6. Пас, ба дурустӣ ки онҳо дурӯғ шумурданд, пас (сидқи) хабари он чи, ки ба он тамасхур мекарданд, ба онҳо хоҳад омад.
7. Оё заминро наменигаранд, ки чӣ қадар дар он ҷо аз ҳар чинси некӯ рӯёнидем?
8. Ҳамоно дар ин (моҷаро) нишонае ҳаст, вале бештаринашон мӯъмин нестанд.
9. Ва ба дурустӣ ки Парвардигори ту Ғолиби Меҳрубон аст.
10. Ва он гоҳ, ки Парвардигори ту ба Мӯсо овоз дод, ки: «Пеши гурӯҳи ситамкорон биё, –
11. пеши қавми Фиръавн – [бигӯ]: «Оё парҳезгорӣ намекунанд?»»,
12. гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамоно ман аз он метарсам, ки маро дурӯғгӯ шумуранд;
13. ва синаи ман танг шавад ва забони ман ҷорӣ нагардад, пас, ба сӯи Ҳорун пайғамбарӣ фирист.
14. Ва қавми Фиръавнро бар ман гуноҳе ҳаст, пас, метарсам, ки маро бикушанд».
15. Гуфт: «Чунин набошад. Пас ҳар ду бо нишонаҳои Мо биравед; ҳамоно Мо бо шумо шунавандаем.
16. Пас, ба Фиръавн биёеду бигӯед: «Ҳамоно мо фиристодаи Парвардигори оламиён ҳастем –
17. бо ин пайғом, ки Банӣ Исроилро ҳамроҳи мо бифирист».
18. [Фиръавн] гуфт: «(Эй Мӯсо) оё туро дар ҳоли тифлӣ дар миёни аҳли хеш парвариш накардем? Ва аз умри худ солҳо дар миёни мо диранг кардӣ;
19. Ва он кирдори худро кардӣ, ки аз ту ба амал омад ва ту аз носипосонӣ».
20. Гуфт: «Ин кирдорро он гоҳ кардам ва ман аз гумроҳон будам.
21. Пас, чун аз уқубати шумо битарсидам, аз пеши шумо гурехтам. Пас, Парвардигори ман ба ман дониш ато кард ва маро аз пайғамбарон сохт.
22. Ва оё ин неъмат аст, ки бар ман миннат менихӣ, ки Банӣ Исроилро банда гирифтӣ?»
23. Фиръавн гуфт: «Ва «Парвардигори оламиён» чист?»
24. (Мӯсо) гуфт: «Агар яқинорандаед, Парвардигори осмонҳову замин аст ва он чи дар миёни инҳост».
25. (Фиръавн) ба онон, ки дар атрофаш буданд, гуфт: «Оё намешунавед?»
26. (Мӯсо) гуфт: «Парвардигори шумо ва Парвардигори падарони пешини шумо аст».

27. (Фиръавн) гуфт: «Ҳамоно пайғамбари шумо, ки ба сӯи шумо фиристода шудааст, девона аст».
28. (Мӯсо) гуфт: «Агар ба ақл дармеёбед, Парвардигори Машрику Мағриб аст ва он чи дар миёни инҳост».
29. [Фиръавн] гуфт: «Агар ғайри ман худое гирифтӣ, албатта, туро аз зиндониён бикунам».
30. [Мӯсо] гуфт: «Агарчи чизи равшанро пеши ту биёрам?»
31. [Фиръавн] гуфт: «Агар аз ростгӯёнӣ, онро биёр».
32. Пас [Мӯсо] асои худро биандохт ва ногаҳон вай аждаҳои ошкоро шуд.
33. Ва дасти худро баровард, пас, ногаҳон вай барои бинандагон сафед шуд.
34. (Фиръавн) ба чамоате, ки дар атрофаш буданд, гуфт: «Ба дурустӣ ки ин шахс ҷодугаре доно аст,
35. мехоҳад, ки шуморо бо сеҳри худ аз заминатон берун кунад; пас маро чӣ мефармояд?»
36. Гуфтанд: «Ўву бародарашро нигоҳ дор ва чамъкунандагонро дар шаҳрҳо бифирист,
37. то ҳар ҷодугари доноро пеши ту биёранд».
38. Пас, соҳирон ба ҳасби меоди рӯзи муайян чамъ карда шуданд.
39. Ва ба мардумон гуфта шуд: «Оё шумо ҳам чамъшавандаед,
40. агар соҳирон ғолиб шаванд, бувад ки пайравии онҳо кунем?»
41. Пас, чун соҳирон ҳозир шуданд, ба Фиръавн гуфтанд: «Оё агар мо ғолиб шавем, барои мо музде ҳаст?»
42. [Фиръавн] гуфт: «Оре; ва ба дурустӣ ки шумо он гоҳ аз муқаррабон бошед».
43. Мӯсо ба онҳо гуфт: «Он чиро, ки шумо афканандаи он ҳастед, биафканед!»
44. Пас, расанҳову асоҳои худро андохтанду гуфтанд: «(Қасам) ба бузургии Фиръавн, ҳамоно мо, албатта, ғолибем».
45. Пас, Мӯсо асои худро андохт ва ногаҳон вай он чиро, ки дағобозӣ мекарданд, фурӯ мебурд.
46. Пас, соҳирон сачдакунон афканда шуданд.
47. Гуфтанд: «Ба Парвардигори оламиён имон овардем –
48. Парвардигори Мӯсову Ҳорун».
49. [Фиръавн] гуфт: «Оё пеш аз он, ки ба шумо иҷозат диҳам, ба Мӯсо имон овардед? Ба дурустӣ ки вай он раҳбари шумо аст, ки ба шумо ҷодуро омӯхтааст. Пас, хоҳед донист: дастҳову поҳои шуморо – яке аз ҷониби рости дигаре аз ҷониби чап – албатта, бибуррам ва ҳамаи шуморо якҷо, албатта, бар дор кунам».
50. Гуфтанд: «Ҳеч зиён нест, ба дурустӣ ки мо ба сӯи Парвардигори хеш бозгарданда ҳастем».

51. Ҳамоно мо умед дорем, ки Парвардигори мо гуноҳони моро барои мо биомурзад – ба сабаби он, ки мӯъминони аввалин шудем».
52. Ва ба сӯи Мӯсо ваҳй фиристодем, ки бандагони Маро ба вақти шаб равон кун; ба дурустӣ ки шумо таъқиб карда шавед.
53. Пас, Фиръавн чамъкунандагонро дар шаҳрҳо фиристод, [гуфтанд:]
54. «Ҳамоно Банӣ Исроил гурӯҳе андаканд;
55. ва ба дурустӣ ки онҳо моро ба хашм оварданд;
56. ва ҳамоно мо ҷамоате силоҳпӯшидаем».
57. Пас, қавми Фиръавнро аз бӯстонҳову чашмаҳо берун кардем;
58. ва аз ганҷҳову ҷои нек [низ]
59. чунин кардем. Ва ин чизҳоро ба Банӣ Исроил мерос додем.
60. Пас, вақти тулӯъи офтоб ба таъқиб кардани онҳо даромаданд.
61. Пас, чун ҳар ду гурӯҳ якдигарро диданд, ёрони Мӯсо гуфтанд: «Ҳар оина ба мо расиданд».
62. (Мӯсо) гуфт: «Чунин нест, ба дурустӣ ки Парвардигори ман бо ман аст, ба ман роҳ хоҳад намуд».
63. Пас, ба сӯи Мӯсо ваҳй фиристодем, ки асои худро дар дарё бизан. Пас, дарё бишикофт ва ҳар поре монанди кӯҳи бузург шуд.
64. Ва он дигаронро ба он ҷо наздик овардем.
65. Ва Мӯсо ва ҳамаи ононро, ки ҳамроҳи вай буданд – якҷо, начот додем.
66. Ва он дигаронро ғарқ сохтем.
67. Ба дурустӣ ки дар ин (моҷаро) нишонае ҳаст ва бештаринашон мӯъмин набуданд.
68. Ва ба дурустӣ ки Парвардигори ту Ғолиби Меҳрубон аст.
69. Ва бар онҳо хабари Иброҳимро бихон,
70. чун ба падари худ ва қавми худ гуфт: «Чӣ чизро мепарастед?»
71. Гуфтанд: «Бутонро мепарастем, пас бар [парастии] онҳо қоим мебошем».
72. Гуфт: «Оё чун меҳонед, овози шуморо мешунаванд?
73. Ё ба шумо суде мерасонанд ё зиёне медиҳанд?»
74. Гуфтанд: «На, балки падарони худро ёфтем, ки чунин мекарданд».
75. Гуфт: «Оё он чиро дидед, ки мепарастидед
76. шумо ва падарони пешини шумо?
77. Пас, ба дурустӣ ки онҳо душманони мананд, лекин (дӯсти ман) Парвардигори оламиён аст,
78. Он ки маро биофарид, пас Ҳамон ба ман роҳ менамояд;
79. ва Он, ки маро таом меҳӯронад ва маро меошомонад;
80. ва чун бемор шавам, пас Ҳамон маро шифо медиҳад;
81. ва Он, ки маро мемиронад ва сипас маро зинда мегардонад;
82. ва Он, ки умед дорам, ки рӯзи ҷазо гуноҳони маро барои ман биомурзад.

83. Парваридигоро, ба ман ҳикмат ато кун ва маро ба шоистагон даррасон!
84. Ва барои ман дар пасиниён зикри нек падида ор!
85. Ва маро аз ворисони биҳишти бонемат бикун!
86. Ва падари маро биомурз, ҳамоно вай аз гумроҳон буд!
87. Ва маро рӯзе, ки (мардумон) барангехта шаванд, расво макун –
88. – рӯзе, ки молу фарзандон фоида надихад,
89. лекин (соҳиби фоида) он кас бувад, ки дили беайбро пеши Худо биёрад».
90. Ва биҳишт барои парҳезгорон наздик карда шавад.
91. Ва дӯзах барои гумроҳон зоҳир намуда шавад.
92. Ва ба онҳо гуфта шавад: «Кучост он чи мепарастидед –
93. – ба ҷуз Худо? Оё шуморо нусрат медиҳанд ё барои худ нусрат металабанд?»
94. Пас, бутону гумроҳон дар он ҷо бар рӯ андохта шаванд;
95. ва ҳамаи лашкарҳои Шайтон якҷо.
96. Ва дар ҳоле ки онҳо дар он ҷо бо якдигар муҳосама мекунанд, гӯянд:
97. «Ба Худо, ки ҳамоно мо дар гумроҳии зоҳир будем,
98. чун шуморо бо Парвардигори оламиён баробар месохтем.
99. Ва ба ҷуз ин бадкорон касе моро гумроҳ накард.
100. Пас, моро ҳеҷ шафоаткунандае нест;
101. ва на дӯсте меҳрубоникунанда.
102. Пас, кош барои як бор бозгаште бошад, пас, аз мӯъминон мешудем».
103. Ба дурустӣ ки дар ин (моҷаро) нишонае ҳаст ва бештаринашон мӯъмин набуданд.
104. Ва ба дурустӣ ки Парвардигори ту Ғолиби Меҳрубон аст.
105. Қавми Нӯҳ пайғамбаронро дурӯғгӯ шумурданд,
106. чун бародарашон Нӯҳ ба онҳо гуфт: «Оё наметарсед?
107. Ҳамоно ман барои шумо пайғамбари боамонат ҳастам.
108. Пас, аз Худо битарсед ва ба ман фармонбардорӣ кунед.
109. Ва аз шумо барои таблиғи рисолат ҳеҷ музде талаб намекунам; музди ман ба ҷуз бар Парвардигори оламиён [ба касе] нест.
110. Пас, аз Худо битарсед ва ба ман фармонбардорӣ кунед».
111. Гуфтанд: «Оё бар ту имон оварем ва ҳол он ки сифлагон ба ту пайравӣ кардаанд?»
112. [Нӯҳ] гуфт: «Дониши ман ба он чи мекарданд, расанда нест.
113. Агар бидонед, ҳисобашон ба ҷуз бар Парвардигори ман [бар касе] нест.
114. Ва ман дуркунундаи мӯъминон нестам.
115. Ман ба ҷуз тарсонандаи ошкоро [қаси дигар] наям».
116. Гуфтанд: «Эй Нӯҳ, агар бознамонӣ, албатта, аз сангсоршудагон

шавӣ».

117. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамоно қавми ман маро дурӯғгӯ шумурданд.
118. Пас, миёни ману миёни онҳо ба файсала кардан(-и азим) файсала кун; ва марову ононро аз мӯъминон, ки ҳамроҳи мананд, халос кун!»
119. Пас, ӯву ононро, ки ҳамроҳи ӯ буданд, дар киштии пуркардашуда начот додем.
120. Пас, баъди ин боқимондагонро ғарқ сохтем.
121. Ба дурустӣ ки дар ин (моҷаро) нишонае ҳаст ва бештаринашон мӯъмин набуданд.
122. Ва ба дурустӣ ки Парвардигори ту Ғолиби Меҳрубон аст.
123. [Қабилаи] Од пайғамбаронро дурӯғгӯ шумурданд,
124. чун бародарашон Ҳуд ба онҳо гуфт: «Оё наметарсед?
125. Ҳамоно ман барои шумо пайғамбари боамонат ҳастам.
126. Пас, аз Худо битарсед ва ба ман фармонбардорӣ кунед.
127. Ва аз шумо барои таблиғи рисолат ҳеҷ музде талаб намекунам; музди ман ба ҷуз бар Парвардигори оламиён [бар касе] нест.
128. Оё ба ҳар баландие аломати бефоида иморат мекунад?
129. Ва маҳалҳои устувор месозед? Гӯё ҷовид хоҳед монд.
130. Ва чун даст мекушоед, ситамкоршуда даст мекушоед.
131. Пас, аз Худо битарсед ва ба ман фармонбардорӣ кунед.
132. Ва аз Он битарсед, ки шуморо ба он чи медонед, имдод кард.
133. Шуморо ба чаҳорпоён ва фарзандон имдод кардааст;
134. ва [ба] бӯстонҳо ва чашмаҳо.
135. Ба дурустӣ ки ман бар шумо аз азоби рӯзи бузург метарсам».
136. Гуфтанд: «Барои мо яксон аст, ки панд диҳӣ ё аз панддиҳандагон набошӣ.
137. Ин ба ҷуз одати пешиниён [чизе] нест.
138. Ва мо азобкардашавандагон нестем».
139. Пас, ӯро дурӯғгӯ пиндоштанд, пас, онҳоро ҳалок сохтем. Ба дурустӣ ки дар ин (моҷаро) нишонае ҳаст ва бештаринашон мӯъмин набуданд.
140. Ва ба дурустӣ ки Парвардигори ту Ғолиби Меҳрубон аст.
141. [Қабилаи] Самуд пайғамбаронро дурӯғгӯ шумурданд,
142. чун бародарашон Солеҳ ба онҳо гуфт: «Оё наметарсед?
143. Ҳамоно ман барои шумо пайғамбари боамонат ҳастам.
144. Пас, аз Худо битарсед ва ба ман фармонбардорӣ кунед.
145. Ва аз шумо барои таблиғи рисолат ҳеҷ музде талаб намекунам; музди ман ба ҷуз бар Парвардигори оламиён [бар касе] нест.
146. Оё дар он чи ин ҷо ҳаст, эмин гузошта хоҳед шуд:
147. дар бӯстонҳо ва чашмаҳо;
148. ва [дар] киштҳо ва хурмоистоне, ки шукуфаи он нозук аст;

149. ва [дар он ки] аз кӯҳҳо устокорона хонаҳо метарошед?
150. Пас, аз Худо битарсед ва ба ман фармонбардорӣ кунед!
151. Ва ба фармони аз ҳадгузарандагон итоат манамоед –
152. онон, ки дар замин фасод мекунанд ва ислоҳ наменамоянд!»
153. Гуфтанд: «Ҷуз ин нест, ки ту аз ҷодузадагонӣ.
154. Ту ба ҷуз одамие монанди мо [қаси дигар] нестӣ, пас, агар аз ростгӯён ҳастӣ, нишонае биёр!»
155. Гуфт: «Ин модашутурест, ки як навбат об хӯрдан барои вай аст ва навбати рӯзи муайян – барои шумо.
156. Ва ба ӯ бо уқубат даст нарасонед, ки он гоҳ шуморо азоби рӯзи бузург дармегирад».
157. Пас, онро пай заданд, сипас пушаймон гаштанд.
158. Пас, азоб онҳоро даргирифт. Ба дурустӣ ки дар ин (моҷаро) нишонае ҳаст ва бештаринашон мӯъмин набуданд.
159. Ва ба дурустӣ ки Парвардигори ту Ғолиби Меҳрубон аст.
160. Қавми Лут пайғамбаронро дурӯғгӯ шумурданд,
161. чун бародарашон Лут ба онҳо гуфт: «Оё наметарсед?
162. Ҳамоно ман барои шумо пайғамбари боамонат ҳастам.
163. Пас, аз Худо битарсед ва ба ман фармонбардорӣ кунед.
164. Ва аз шумо барои таблиғи рисолат ҳеҷ музде талаб намекунам; музди ман ба ҷуз бар Парвардигори оламиён [бар қасе] нест.
165. Оё (ба қасди қазои шаҳват) аз аҳли олам ба сӯи мардон меравед,
166. вале он чиро мегузored, ки Парвардигори шумо аз занонатон барои шумо офаридааст? Балки шумо гурӯҳи аз ҳад гузашта ҳастед».
167. Гуфтанд: «Эй Лут, агар ту бознамонӣ, ҳамоно аз берунқардагон бошӣ».
168. Гуфт: «Ба дурустӣ ки ман ба амали шумо аз душманон ҳастам.
169. Парвардигоро, маро ва қасони маро аз (ваболи) он чи мекунанд, наҷот деҳ!»
170. Пас, ӯву қасони ӯ – ҳамаро якҷо – наҷот додем.
171. Магар пиразане, ки аз боқимондагон буд.
172. Сипас, он дигаронро ҳалок сохтем.
173. Ва бар онҳо бороне боронидем. Пас, бад аст борони тарсонандагон!
174. Ба дурустӣ ки дар ин (моҷаро) нишонае ҳаст ва бештаринашон мӯъмин набуданд.
175. Ва ба дурустӣ ки Парвардигори ту Ғолиби Меҳрубон аст.
176. Бошандагони Айка¹ пайғамбаронро дурӯғгӯ шумурданд,
177. чун Шуайб ба онҳо гуфт: «Оё наметарсед?
178. Ҳамоно ман барои шумо пайғамбари боамонат ҳастам.
179. Пас, аз Худо битарсед ва ба ман фармонбардорӣ кунед.

¹ Яъне: қавме дар қангали наздики шаҳри Мадян, ки Шуайб ба онҳо пайғамбар фиристода шуда буд.

180. Ва аз шумо барои таблиғи рисолат ҳеҷ музде талаб намекунам;
музди ман ба ҷуз бар Парвардигори оламиён [бар касе] нест.
181. Паймонаро тамои паймои ва аз зиёндихандагон мабошед.
182. Ва бо тарозуи рост бисанҷед.
183. Ва бар мардум чизҳояшонро носара мадиҳед ва дар замин бебок
фасодкунон магардед.
184. Ва аз Он (Худое) битарсед, ки шумо ва халоиқи нахустиниёнро
офарид».
185. Гуфтанд: «Ҷуз ин нест, ки ту аз ҷодузадагонӣ.
186. Ва ту ба ҷуз одамии монанди мо [каси дигар] нестӣ; ва ҳамано мо
туро аз дурӯғгӯён мепиндорем.
187. Пас, агар аз ростгӯёнӣ, поре аз осмонро бар мо биафкан!»
188. Гуфт: «Парвардигори ман ба он чи мекунед, Донотар аст».
189. Пас, ўро дурӯғгӯ пиндоштан ва азоби рӯзи соябон¹ онҳоро гирифт-
тор кард; ба дурустӣ ки он азоби рӯзи бузург буд.
190. Ба дурустӣ ки дар ин (моҷаро) нишонае ҳаст ва бештаринашон
мўъмин набуданд.
191. Ва ба дурустӣ ки Парвардигори ту Ғолиби Меҳрубон аст.
192. Ва ба дурустӣ ки Қуръон фурудовардаи Парвардигори оламиён аст.
193. Онро Рӯҳу-л-Амин² фуруд овард –
194. бар дили ту, то аз тарсонандагон шавӣ –
195. ба забони арабии равшан.
196. Ва ба дурустӣ ки (хабари) вай дар саҳифаҳои пешиниён аст.
197. Оё ин барои онҳо нишона нест, ки (ҳаққонияти) Қуръонро олимони
Банӣ Исроил медонанд?
198. Ва агар Қуръонро бар баъзе аҷамиён фуруд меовардем,
199. пас, онро барояшон меҳонд, ҳаргиз онро бовардоранда намешу-
данд.
200. Ҳамчунин ин корро дар дилҳои гуноҳкорои даровардем.
201. ба Қуръон имон намеоранд, то он ки азоби дарддихандаро наби-
нанд.
202. Пас, [азоб] ногаҳон ба онҳо биёяд ва онҳо беҳабар бошанд.
203. Пас, гӯянд: «Оё мо мӯҳлат дода шавем?
204. Оё азоби Моро ба шитоб металабанд?
205. Оё дидӣ, ки агар онҳоро солҳо баҳраманд созем,
206. сипас, он чи ки аз он тарсонида мешуданд, ба онҳо биёяд,
207. [он] баҳраманд буданашон чӣ чизро аз сарашон дафъ кунад?»
208. Ва ҳеҷ деҳаро халок накардем, магар он, ки онро бимкунандагоне
буданд –
209. (барои) панд додан. Ва Мо ситамгор набудем.

¹ Яъне: оташ ба шакли соябон зоҳир шуд ва халок сохт.

² Яъне: Ҷабраил (а).

210. Ва Қуръонро шайтонон фуруд наовардаанд.
211. Ва онҳоро сазовор нест ва наметавонанд.
212. Ҳамоно шайтонон аз шунидан¹ дур карда шудаанд.
213. Пас, бо Худо маъбуди дигарро махон, он гоҳ аз азобкардагон бошӣ.
214. Ва хешовандони наздики худро бим кун.
215. Ва барои онҳое аз мӯъминон, ки ба ту пайравӣ карданд, бозуи худро паст кун.²
216. Пас, агар ба ту нофармонӣ кунанд, бигӯ: «Ҳамоно ман аз он чи шумо мекунед, безорам».
217. Ва бар Ғолиби Меҳрубон таваккул кун –
218. Оне, ки чун [ба вақти таҳачҷуд] бармехезӣ, туро мебинад.
219. Ва нишастану бархостани³ туро дар миёни сачдакунандагон (мебинад).
220. Ба дурустӣ ки Вай Шунавои Доно аст.
221. Оё ба шумо хабар диҳам, ки шайтонон бар чӣ кас фуруд меоянд?
222. Бар ҳар дурӯғгӯи гуноҳгор фуруд меоянд,
223. гӯш фаро медиҳанд ва бештаринашон дурӯғгӯянд.
224. Ва шоирон [касонеанд, ки] гумроҳон ба онҳо пайравӣ мекунанд.
225. Оё надидӣ, ки онҳо дар ҳар водие саргардонанд;
226. ва он чизе мегӯянд, ки [худ] намекунанд?
227. На [аз шоирон] онҳое, ки имон оварданд; ва амалҳои шоиста карданд; ва бисёр зикри Худо карданд; ва баъд аз он ки мазлум шуданд, интиқом кашиданд. Ва золимон хоҳанд донист, ки ба кадом ҷо хоҳанд бозгашт.

27. Сураи Намл (Мӯрча)

Дар Макка нозил шуд ва он наваду се оят ва ҳафт рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. То. Син. Ин оёти Қуръон ва Китоби равшан аст.
2. Ҳидоят ва мужда барои мӯъминон аст –
3. онон, ки намозро барпо медоранд ва закотро медиҳанд ва онҳо ба охират яқин меоранд.
4. Барои онон, ки ба охират имон намеоранд, кирдорҳои онро ороста кардем. Пас, онҳо саргардон мешаванд.
5. Ин ҷамоа ононанд, ки барояшон саҳтии азоб аст; ва ин ҷамоа дар

¹ Яъне: аз шунидани каломи малоика.

² Яъне: фурутан бош.

³ Яъне: аз қиём ба рукӯъ ва аз рукӯъ ба сучуд.

охират зиёнкортаранд.

6. Ба дурустӣ ки ин Қуръон аз назди Худои Устуворкори Доно ба ту дода мешавад.
7. Он гоҳ, ки Мӯсо ба аҳли худ гуфт: «Ҳамоно ман оташе дидам, аз он ҷо хабаре хоҳам овард, ё шӯълаи оташи фарогирифта хоҳам овард, бувад ки шумо гарм шавед.
8. Пас, чун ба оташ расид, ба ӯ овоз карда шуд, ки: «Ба касе, ки дар оташ аст ва ба касе, ки гирдогирди он аст, баракат дода шуд; ва покӣ Худойро аст, ки Парвардигори оламиён аст.
9. Эй Мӯсо, ба дурустӣ ки Ман Худои Ғолиби Боҳикмат ҳастам.
10. Ва асои худро биафкан!» Пас, чун дид, ки асо мечунбад, гӯё вай море аст, пушт дода рӯй бигардонид ва бознагашт. (Гуфтем:) «Эй Мӯсо, матарс, ба дурустӣ ки пайғамбарон назди Ман наметарсанд,
11. лекин касе, ки ситам кард; боз баъд аз бадӣ ба ивази он некӣ кард, пас, ҳамоно Ман Омурзандаи Меҳрубон ҳастам.
12. Ва дасти худро ба гиребони худ дарор, то сафед шуда, бе ҳеч айбе берун ояд; дар нӯҳ мӯъҷиза ба сӯи Фиръавн ва қавми ӯ бирав. Ба дурустӣ ки онҳо гурӯҳи фосиқ буданд».
13. Пас, он гоҳ, ки нишонаҳои равшаншудаи Мо ба онҳо омад, гуфтанд: «Ин сеҳри зоҳир аст».
14. Ва онро аз рӯи ситамкорию такаббур инкор карданд ва [ҳол он ки] дилҳояшон онро бовар дошта буд. Пас, бинигар, ки охири кори муфсидон чӣ гуна буд.
15. Ва ба дурустӣ ки Мо ба Довуд ва Сулаймон илм додем ва гуфтанд: «Ситоиш он Худойро аст, ки моро бар бисёре аз бандагони мӯъминини Хеш афзунӣ дод».
16. Ва Сулаймон вориси Довуд шуд ва гуфт: «Эй мардумон, гуфтори мурғон ба мо омӯхта шуд ва аз ҳар неъмате ба мо дода шуд, ба дурустӣ ки ин фазли зоҳир аст».
17. Ва барои Сулаймон лашкарҳои ӯ аз чинну одамиёну мурғон ба ҳам оварда шуд; ва [аз фузунӣ барои ба ҳам пайвастан] онҳо бозистода карда мешуданд.
18. То вақте ки ба Водии мӯрчагон расиданд, мӯрчае гуфт: «Эй мӯрчагон, ба хонаҳои худ дароед, то Сулаймону лашкарҳои ӯ надониста шуморо дарҳам нашикананд».
19. ӯ аз гуфтори мӯрча хандон табассум карду гуфт: «Эй Парвардигори ман, илҳом деҳ маро, ки шукри ин неъматини Ту кунам, ки бар ману бар падару модари ман инъом кардаӣ; ва кирдори шоиста ба ҷо орам, ки Ту аз он хушнуд шавӣ; ва маро ба раҳмати Худ дар зумраи бандагони шоистаат дарор!»
20. Ва аҳволи мурғонро бозчуст, пас гуфт: «Чист маро, ки худхудро намебинам, ё ӯ аз ғоибшудагон аст?

21. Ҳамоно ўро ба азоби сахт азоб кунам ё ўро бикушам; ё ин аст, ки пеши ман ҳуччати зоҳир биёрад».
22. [Ҳудҳуд] чандоне диранг накард, пас, гуфт: «Чизеро фаро гирифтаам, ки ту онро фаро нагирифтаӣ; ва аз Сабо хабари яқинро пеши ту овардаам.
23. Ба дурустӣ, занеро ёфтаам, ки бар онҳо подшоҳӣ мекунад; ва аз (чинси) ҳар неъмате ўро дода шудааст ва ўро тахте бузург аст.
24. Ва ёфтаам, ки ўву қавми ў ба ҷуз Худо офтобро сачда мекунанд ва Шайтон кирдорҳояшонро барояшон орастааст ва онҳоро аз роҳ боздоштааст; пас, онҳо роҳ намеёбанд –
25. (ба сӯи) он ки Он Худоеро сачда кунанд, ки чизи пӯшидаро дар осмонҳову замин берун меорад ва он чиро, ки пинҳон медоред ва ошкор мекунед, медонад.
26. Худое, ки ғайри Ў ҳеч маъбуде нест; ва [Ў] Парвардигори Арши бузург аст».
27. Гуфт:¹ «Хоҳем дид, оё рост гуфтӣ, ё аз дурӯғгӯён ҳастӣ.
28. Ин номаи маро бибар ва ба сӯи онҳо биандоз, сипас аз онҳо ба канора шав ва бинигар, чӣ ҷавоб бозмедиханд».
29. (Балқис) гуфт: «Эй гурӯҳи ашроф, ба дурустӣ ки номае гиромӣ ба сӯи ман андохта шуд.
30. Ба дурустӣ ки ин нома аз ҷониби Сулаймон аст ва ин нома ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон аст,
31. ки: «Бар ман такаббур макунед ва фармонбардор шуда, пеши ман биёед!»
32. Гуфт:² «Эй гурӯҳи ашроф, маро дар кори ман машварат диҳед, то вақте ки шумо пеши ман ҳозир нашавед, ман файсалакунандаи ҳеч коре нестам».
33. Гуфтанд: «Мо соҳибони тавоноӣ ва соҳибони корзори сахт ҳастем; ва кор дар ихтиёри туст, пас, дарнигар, чӣ чиз мефармоӣ!?»
34. Гуфт: «Ҳамоно подшоҳон чун ба дехе дароянд, онро хароб кунанд ва азизтарини аҳли онро расвотарин созанд. Ва ҳамчунин мекунанд.
35. Ва ман фиристандаи тӯҳфае ба сӯи онҳо ҳастам, пас, бибинам, фиристодагон ба чӣ чиз бозмеоянд».
36. Пас, чун (фиристода) пеши Сулаймон омад, (Сулаймон) гуфт: «Оё маро ба моле имдод мекунед? Ва он чи Худо маро ато кардааст, аз он чи беҳтар аст, ки шуморо ато кардааст. Балки шумо ба тӯҳфаи хеш шодмон мешавед.
37. Ба сӯи онҳо бозгард! Пас, ҳамоно бар онҳо бо лашкарҳое биёем, ки онҳоро ба муқобилаи он тоқат набошад ва онҳоро расво карда, аз деҳа берун кунем; ва онҳо хор бошанд».
38. Гуфт:¹ «Эй гурӯҳи ашроф, кадом яке аз шумо – пеш аз он, ки фар-

¹ Яъне: Сулаймон (а) гуфт.

монбардор шуда, назди ман биёянд, тахти ўро пеши ман меорад?»

39. Қавитарине аз чинҳо гуфт: «Ман – пеш аз он, ки ту аз ҷои худ бархезӣ, онро назди ту биёрам ва ба дурустӣ ки ман бар он² тавоноӣ боамонатам».
40. Шахсе, ки назди ў аз Китоби илоҳӣ илм буд, гуфт: «Ман пеш аз як мижа заданат онро назди ту биёрам». Пас, чун онро назди хеш қароргирифта дид, гуфт: «Ин³ аз фазли Парвардигори ман аст, то маро имтиҳон кунад: оё шукргузорӣ мекунам, ё носипосӣ менамоям. Ва ҳар ки шукргузорӣ кунад, ҷуз ин нест, ки барои нафъи хеш шукргузорӣ мекунад; ва ҳар ки носипосӣ кунад, пас, Парвардигори ман Бениёзи Карамкунанда аст».
41. Гуфт: «Тахти ўро барои (имтиҳони) ин зан мутағаййир созед, бинигарем, оё роҳи шинохт меёбад, ё аз ононе мешавад, ки роҳ намеёбанд».
42. Чун биёмад,⁴ ба ў гуфтанд: «Оё тахти ту ҳамчунин аст?» Гуфт: «Гӯё ин ҳамон аст. Ва пеш аз ин (муқаддима) моро дониш дода шуд⁵ ва мо мусулмон ҳастем».
43. Ва [Сулаймон] он занро аз он чи ба ҷуз Худо ибодат мекард, боздошт. Ба дурустӣ ки вай аз гурӯҳи кофирон буд.
44. Ба вай гуфта шуд: «Ба ин қаср дарой!» Чун онро бидид, пиндошт, ки он ҳавзи об аст ва ҷома аз ду соки худ бардошт. Гуфт:⁶ «Ин қасре содаву ҳамвор аст, аз обгинаҳо (сохта шуда)». Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ба дурустӣ ки ман бар хеш ситам кардам ва ҳамроҳи Сулаймон барои Худо, ки Парвардигори оламиён аст, Ислом овардам».
45. Ва ба сӯи Самуд бародарашон Солеҳро фиристодем, ки Худойро ибодат кунед. Пас, он қавм ногаҳон ду гурӯҳ шуданд ва бо якдигар хусумат менамуданд.
46. Гуфт:⁷ «Эй қавми ман, чаро пеш аз некӯӣ бадиҳо ба шитоб талаб мекунед? Чаро аз Худо талаби омурзиш намекунед? Бувад ки бар шумо раҳм карда шавад».
47. Гуфтанд: «Мо аз туву аз онон, ки ҳамроҳи туанд, фоли бад гирифтаем». Гуфт: «Фоли бади шумо назди Худо аст, балки шумо қавме ҳастед, ки имтиҳон карда мешавед».
48. Ва дар он шаҳр нӯҳ кас буданд, ки дар замин фасод мекарданд ва ислоҳ наменамуданд.
49. Бо якдигар қасами Худо хӯрда гуфтанд: «Албатта, бар Солеҳу аҳли

¹ Яъне: Сулаймон (а) ба аён ва ашрофи дарбори худ гуфт.

² Яъне: тахт.

³ Яъне: ин хориқи одат.

⁴ Яъне: Билқис.

⁵ Яъне: ба ҳаққонияти Сулаймон.

⁶ Яъне: Сулаймон.

⁷ Яъне: Солеҳ.

хонаи \bar{u} шабехун кунем ва сипас, албатта, ба вориси \bar{u} хоҳем гуфт: «Вақти ҳалок шудани аҳли \bar{u} ҳозир набудем ва ба дурустӣ ки мо ростгӯем».

50. Онҳо ба навъе аз макр кардан макр карданд ва Мо ба навъе аз макр кардан макр кардем, дар ҳоле ки онҳо намедонистанд.
51. Пас, бинигар, саранҷоми макри онҳо чӣ гуна буд, ки Мо ҳамаи онҳо ва қавмашонро якҷо ҳалок кардем.
52. Пас, ин хонаҳои онҳо ба сабаби он, ки ситам карданд, ҳолӣ монданд, Ҳар оина, дар ин (мочаро) барои гурӯҳе, ки медонанд, нишона ҳаст.
53. Ва ононро, ки имон оварданд ва парҳезгорӣ карданд, начот додем.
54. Ва Лутро (фиристодем), чун ба қавми худ гуфт: «Оё дидаву доништа кори беҳаёиро ба амал меоред?»
55. Оё шумо ба иродаи шаҳват ба ҷои замон ба мардон меоед? Балки шумо қавми нодонед».
56. Пас, ҷавоби қавми \bar{u} ба ҷуз ин набуд, ки гуфтанд: «Аҳли хонаи Лутро аз деҳаи хеш берун кунед, ба дурустӣ ки онҳо мардуми покиталабанд!»
57. Пас, \bar{u} ва аҳли \bar{u} ро начот додем, магар занаш, ки Мо \bar{u} ро аз боқимондагон муайян кардем.
58. Ва бороне бар сари онҳо боронидем. Пас [чӣ] бад аст борони тарсондагон!
59. Бигӯ: «Сипос Худойрост ва салом бар он бандагони \bar{U} , ки онҳоро баргузидааст. Оё Худо беҳтар аст, ё он чи шарик меоранд?»
60. Ё кист Он, ки осмонҳову заминро биофарид ва барои шумо аз осмон обе фуруд овард? Пас ба сабаби он бӯстонҳои хурраму тоза рӯёнидем; шуморо имкон набуд, ки дарахтҳои онро бирӯёнед. Оё бо Худо маъбудӣ дигар ҳаст? Балки онҳо гурӯҳе ҳастанд, ки қач мераванд.
61. Ё кист он, ки заминро қароргоҳ сохт ва дар миёни замин ҷӯйҳо пайдо кард ва барои замин кӯҳҳо биофарид ва миёни ду дарё хиҷобро биофарид? Оё бо Худо маъбудӣ дигар ҳаст? Балки бештарини онҳо намебинанд.
62. Ё кист он, ки чун \bar{U} ро бихонед, дармондари иҷобат мекунад ва саҳтиро мебардорад ва шуморо дар замин ҷонишини нахустиниён месозад? Оё бо Худо маъбудӣ дигар ҳаст? Андаке панд мепазиред.
63. Ё кист Он, ки ба шумо дар торикиҳои биёбону дарё роҳ менамояд ва кист он, ки бодҳоро пеш-пеш раҳмати худ муждадиханда мефиристад? Оё бо Худо маъбудӣ дигар ҳаст? Худо аз он Бартар аст, ки шарик мегиранд.
64. Ё кист Он, ки халқро аз бози аввал пайдо мекунад, сипас онро бори дигар [эхё] мекунад; ва кист Он, ки ба шумо аз осмон замин рӯзӣ медиҳад? Оё бо Худо маъбудӣ дигар ҳаст?» Бигӯ: «Агар ростгӯӣ

ҳастед, хуччати худро биёред».

65. Бигӯ: «Ҳеч кас [аз онҳое, ки] дар осмонҳову заминанд, ғайбро наменонад, магар Худо; ва наменонанд, ки кай барангехта мешаванд».
66. Балки илми онҳо дар боби охират пай дар пай мутаваҷҷеҳ шуд.¹ Балки онҳо аз охират дар шубҳаанд, балки онҳо дар бораи он нобиноанд.
67. Ва кофирон гуфтанд: «Оё мо ва падарони мо низ хоке шавем, оё мо берун оварда мешавем?»²
68. Ба дурустӣ ки ин ба мову падарони мо пеш аз ин ваъда дода шуда буд. Ин ба чуз афсонаҳои пешиниён чизе нест».
69. Бигӯ: «Дар замин сайр кунед, пас, бинигаред, ки анчоми гуноҳкорон чӣ гуна буд».
70. Бар онҳо андӯх махӯр ва аз бад сиголидани онҳо дар тангдилӣ мабош!
71. Ва мегӯянд: «Агар ростгӯ ҳастед, ин ваъда кай бошад?»
72. Бигӯ: «Шояд баъзеи он чи ба шитоб металабед,³ ба шумо наздик шуда бошад».
73. Ва ҳамоно Парвардигори ту бар мардумон Худованди фазл аст, валекин бештаринашон шукр намекунанд.
74. Ва ба дурустӣ ки Парвардигори ту он чиро медонад, ки синаҳояшон пинҳон мекунад ва он чиро, ки зоҳир менамоянд.
75. Ва дар осмону замин ҳеч пӯшидае нест, магар он, ки дар Китоби равшан навишта шудааст.
76. Ба дурустӣ ки ин Қуръон барои Банӣ Исроил бештари он чиро, ки онҳо дар он ихтилоф мекарданд, баён мекунад.
77. Ва ба дурустӣ ки вай барои мӯъминон ҳидоят ва раҳмат аст.
78. Ҳамоно Парвардигори ту ба ҳукми Худ миёни онҳо файсала мекунад; ва Ё Ғолиби Доно аст.
79. Пас, бар Худо таваккул кун, ба дурустӣ ки ту бар дини ростӣ равшан ҳастӣ!
80. Ба ҳақиқат, ту овозро ба мурдагон шунавонида наметавонӣ; ва ба карон – вақте ки онҳо пушт дода, рӯй бигардонанд – шунавонида наметавонӣ.
81. Ва ту барои кӯрон роҳнамоянда нестӣ, то аз гумроҳии хеш бозоянд. Ту намешунавонӣ, магар касеро, ки ба оятҳои Мо имон овардааст. Пас, ин ҷамоа гарданниҳандагонанд.
82. Ва чун ваъдаи азоб бар онҳо воқеъ шавад, барояшон ҷонваре аз замин берун орем, ки бо онҳо сухан гӯяд; ба сабаби он, ки мардумон ба оёти Мо яқин намеоваранд.

¹ Яъне: то он, ки мунқатеъ гашт.

² Яъне: аз қабрҳо.

³ Яъне: уқубати дунё.

83. Ва он рӯз, ки аз ҳар уммате тоифаеро аз онон, ки оёти Моро дурӯғ мешумурданд, барангезем; пас, онҳо боздошта мешаванд.¹
84. То вақте ки ҳозир оянд, (Худо) гӯяд: «Оё шумо оёти Маро дарӯғ шумурдед ва [ҳол он ки] аз рӯи дониш онро дарбар нагирифта будед? Ё шумо чӣ кор мекардед?»
85. Ва ба сабаби ситам карданашон ваъдаи азоб бар онҳо собит шуд. Пас, он ҷамоа сухан нагӯянд.
86. Оё надидаанд, ки шабро пайдо кардем, то дар он ором гиранд ва рӯзро равшаншуда сохтем. Ба дурустӣ, дар ин (муқаддима) барои қавме, ки бовар медоранд, нишонаҳое ҳаст.
87. Ва он рӯз, ки дар сур дамида шавад, пас, онон, ки дар осмонҳоанд ва онон, ки дар заминанд, музтариб шаванд, магар касе Худо хостааст. Ва ҳама хор шуда, пеши Худо биёянд.
88. Ва кӯҳхоро бибинӣ, онҳоро бар ҷой истода пиндорӣ ва [ҳол он ки] онҳо монанди рафтани абр мераванд – дастқории он Худое аст, ки ҳар чизеро устувор сохт. Ба дурустӣ ки Вай ба он чи мекунед, Хабардор аст.
89. Ҳар ки некӣ биёрад, пас, ӯро ҷазои бехтар аз он бошад. Ва онҳо аз изтиробии он рӯз эмин бошанд.
90. Ва ҳар ки бадӣ биёрад – пас, рӯи онҳо дар оташ нагунсор карда шавад. Магар ба ғайри он чи кардаед, ҷазо дода мешавед?
91. (Бигӯ:) «Ҷуз ин нест, ки ба ман фармуда шуд, ки Парвардигори ин шаҳро² ибодат кунам – Он Зоте, ки ин [шаҳр]-ро муҳаррам сохт; ва ҳар чиз аз они Ёст. Ва ба ман фармуда шуд, ки аз мусулмонон бошам.
92. Ва (ба ман фармуда шуд, ки) Қуръонро бихонам». Ва ҳар ки роҳ ёбад, пас, ҷуз ин нест, ки барои нафъи хештан роҳ меёбад. Ва ҳар ки гумроҳ шавад, пас бигӯ: «Ҷуз ин нест, ки ман аз бимкунандагонам».
93. Ва бигӯ: «Ситоиш Худойрост, ки оёти Худро ба шумо хоҳад намоёнид, пас онро бишиносед». Ва Парвардигори ту аз он чи мекунед, беҳабар нест.

28. Сураи Қасас (Қиссаҳои)

Дар Макка нозил шуд ва он ҳаштоду ҳашт оят ва нӯҳ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. То. Син. Мим.
2. Ин оёти Китоби равшан аст.

¹ Яъне: то расидани дигарон.

² Яъне: Макка.

3. Баъзе хабари Мӯсо ва Фиръавнро барои гурӯҳе, ки бовар медоранд, ба ростӣ бар ту мехонем.
4. Ба дурустӣ ки Фиръавн дар замин такаббур кард; ва аҳли онро гурӯҳ-гурӯҳ сохт; аз онҳо ҷамоаеро забун мегирифт; писаронашонро мекушт ва духтаронашонро зинда мегузошт; ҳамоно вай аз муфсидон буд.
5. Ва Мо мехостем бар онон, ки дар замин забун гирифта шуданд, неъматӣ фаровон диҳем ва онҳоро пешво созем ва онҳоро ворис кунем;
6. ва ба онҳо дар замин дастрасӣ диҳем ва аз забунгирифтагон – ба Фиръавну Ҳомон ва лашкарҳояшон он чиро бинамоёнем, ки аз он метарсиданд.
7. Ва ба сӯи модари Мӯсо илҳом фиристодем, ки ӯро шир бидех, пас, чун бар вай битарсӣ, ӯро дар дарё андоз ва матарсу андӯҳ махӯр; ҳамоно Мо ӯро бозрасонанда ба сӯи ту ва ӯро аз пайғамбарон гардонанда ҳастем.
8. Пас, аҳли хонаи Фиръавн ӯро баргирифтанд, то охири кор барояшон душман ва сабаби андӯҳ шавад. Ба дурустӣ ки Фиръавну Ҳомон ва лашкарҳояшон хатокунанда буданд.
9. Ва зани Фиръавн гуфт: «Ин тифл барои ман ва барои ту равшани чашм аст, ӯро макушед, бувад ки ба мо нафъ диҳад, ё ӯро фарзанд гирем». Ва онҳо (ҳақиқати ҳолро) намедонистанд.
10. Ва дили модари Мӯсо холӣ гашт;¹ агар Мо бар дили ӯ ришта намебастем,² то аз бовардорандагон бошад, ҳамоно наздик буд, ки ин қиссаро ошкоро кунанд.
11. Ва ба хоҳари ӯ гуфт: «Аз паи ӯ бирав». Пас, ӯро аз дур бидид ва қавми Фиръавн намедонистанд.
12. Ва пеш аз омадани хоҳар шири доягонро бар Мӯсо ҳаром сохтем. Пас (хоҳараш) гуфт: «Оё шуморо бар аҳли хонае роҳ намоям, ки барои шумо хабардории ин тифл кунанд ва онҳо барои ӯ некхоҳ бошанд?»
13. Пас, ӯро ба сӯи модари ӯ бозрасонидем, то чашми вай равшан шавад ва андӯҳ нахӯрад ва то бидонад, ки ваъдаи Худо рост аст; валекин бештарини мардум намедонанд.
14. Ва чун [Мӯсо] ба ниҳояти ҷавонии худ расид ва дурустандом шуд, ба ӯ ҳикмат ва дониш додем; ва ҳамчунин некӯкоронро ҷазо медихем.
15. Ва ӯ дар вақти беҳабарии аҳли шаҳр ба шаҳр даромад, пас, дар он ҷо он ду шахсро ёфт, ки бо якдигар ҷанг мекарданд: он як аз қавми Мӯсо ва он дигар аз душманони вай буд. Пас, шахсе, ки аз қавми ӯ буд, бар он дигар, ки аз душманонаш буд, аз ӯ мадад талаб кард.

¹ Яъне: аз сабр.

² Яъне: сабр намедодем.

- Пас, Мӯсо ӯро муште зад ва ӯро бидушт. Гуфт: «Ин аз кори Шайтон аст; ба дурустӣ ки Шайтон душмани гумроҳкунандаи ошкор аст».
16. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамоно ман бар хеш ситам кардам, пас, маро биомурз». Пас, ӯро биомурзид; ба дурустӣ ки Вай Омурзандаи Меҳрубон аст.
 17. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ба ҳаққи инъом кардани ту бар ман, ҳаргиз мададгори гуноҳкорон нахоҳам буд».
 18. Сипас, бомдод тарсонунигарон дар шаҳр буд; ногаҳон шахсе, ки дирӯз аз ӯ мадад талаб карда буд, боз ӯро ба фарёдрасӣ мехонд. Мӯсо ба ӯ гуфт: «Ба дурустӣ ки ту гумроҳи ошкор ҳастӣ».
 19. Пас, чун хост ба шахсе, ки вай душмани Мӯсо ва душмани фарёдкунанда буд, даст дароз кунад, (фарёдкунанда) гуфт:¹ «Эй Мӯсо, оё мехохӣ, ки маро бидушӣ, чунон ки дирӯз шахсеро куштӣ? Мехохӣ, ки дар рӯи замин ҷуз ситамкоре набошӣ ва намехохӣ, ки аз некӯкорон бошӣ».
 20. Ва марде аз дуртарин маҳалҳои он шаҳр давида омад; гуфт: «Эй Мӯсо, ба дурустӣ ки раисон дар ҳаққи ту машварат мекунанд, то туро бидушанд, пас, берун рав, ҳамоно ман барои ту аз некӯхонам».
 21. Пас, тарсонунигарон аз он шаҳр берун омад, гуфт: «Эй Парвардигори ман, маро аз гурӯҳи ситамкорон раҳо кун».
 22. Ва вақте ки ба сӯи шаҳри Мадян равон шуд, гуфт: «Аз Парвардигори хеш умедворам, ки маро ба роҳи рост далолат кунад».
 23. Ва вақте ки ба оби Мадян расид, тоифае аз мардумонро бар он об ёфт, ки (чаҳорпоёнро) об менӯшониданд ва дар як сӯ аз онҳо ду занро ёфт, ки (чаҳорпоёни худро) боз медоштанд. (Мӯсо ба он ду зан) гуфт: «Ҳоли шумо чист?» Гуфтанд: «Мо об наменӯшонем, то он, ки шубонон (чаҳорпоёнро об дода) бозгардонанд; ва падари мо пири калонсол аст».
 24. Пас, (Мӯсо) барои ин ҳар ду об нӯшонид, сипас ба сӯи соя рӯй овард; ва гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамоно ман ба он чи аз неъмат ба сӯи ман фуруд овардӣ, мӯхтоҷам».
 25. Пас, яке аз он ду зан ба шарм роҳ рафта, ба [назди] Мӯсо омад, гуфт: «Ҳамоно падари ман туро мехонад, то музди он, ки барои мо об додӣ, ба ту бидиҳад». Пас, чун (Мӯсо) назди Шуайб омад ва қиссаро пеши ӯ ҳикоят кард, гуфт: «Матарс, аз қавми ситамкорон раҳо ёфтаӣ».
 26. Яке аз ин ду (духтар) гуфт: «Эй падари ман, ӯро муздур бигир, ҳамоно ӯ беҳтарин касе [аст], ки муздур гирӣ; шахси тавоноӣ боамонат аст».
 27. (Шуайб) гуфт: «Ба дурустӣ ки ман мехоҳам яке аз ин ду духтари худ-

¹ Яъне: чун Мӯсо ба ӯ гуфт: «Ту гумроҳи ошкор ҳастӣ» – тарсид ва гумон бурд, ки ғазаб карда бар сари ӯ меояд.

ро ба ту ба занӣ диҳам – ба шартӣ он, ки ҳашт сол муздурии ман кунӣ ва агар даҳ солро тамои кунӣ, пас, он (ба тариқи табаррӯъ) аз ҷониби ту аст; ва намехоҳам, ки бар ту машаққат афканам; агар Худо хоствааст, маро аз шоистагон хоҳӣ ёфт».

28. (Мӯсо) гуфт: «Ин аҳд миёни ману миёни ту аст; ҳар кадом аз ин ду муддатро, ки адо кунам, бар ман тааддӣ набошад ва Худо бар он чи мегӯем, Гувоҳ аст».
29. Пас, чун Мӯсо он муддатро адо кард ва бо аҳли худ равон шуд, ба ҷониби кӯҳи Тур оташе дид, ба аҳли худ гуфт: «Тавакқуф кунед, ба дурустӣ ки ман оташе дидаам; умедворам, ки аз он ҷо хабаре ё шӯълае аз оташ биёрам, бувад ки шумо [ба он] худро гарм созед».
30. Пас, чун наздики оташ омад, аз каронаи рости водӣ, дар ҷойгоҳи бобаракат, аз миёни дарахт овоз дода шуд, ки: «Эй Мӯсо, ба дурустӣ ки Ман Худоям – Парвардигори оламиён».
31. Ва он, ки: «Асои худро биафкан!» Пас, чун дид, ки асо ҳаракат мекунад – гӯё он море бошад, пушт дода рӯй бигардонид ва бознагашт. (Гуфта шуд:) «Эй Мӯсо, пеш ой ва матарс, ба дурустӣ ки ту аз эминонӣ».
32. Ва дасти худро дар гиребонат дарор, то аз ғайри иллоте сафедшуда берун ояд ва бозуи худро аз тарс ба сӯи худ ба ҳам ор. Пас, ин ҳар ду нишона аз ҷониби Парвардигори ту барои Фиръавн ва ҷамоати ӯ фуруд омадаанд. Ба дурустӣ ки онҳо гурӯҳи бадкор ҳастанд».
33. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамоно ман аз онҳо шахсеро куштам, пас, метарсам, ки маро бикӯшанд».
34. Ва бародарам Ҳорун аз ҷиҳати забон аз ман фасеҳтар аст, пас, ӯро ҳамроҳи ман мададкунанда бифирист, ки маро бовар дорад, зеро ман аз он метарсам, ки маро дурӯғгӯ шумуранд».
35. (Худо) гуфт: «Бозуи туро бо бародарат муҳкам хоҳем кард ва ба шумо ғалаба хоҳем дод; ба сабаби нишонаҳои Мо (ба қасди изо) ба шумо расида натавонанд. Шумо – ҳар ду ва онон, ки ба шумо пайравӣ кардаанд, ғолиб хоҳед шуд».
36. Пас, чун Мӯсо барояшон нишонаҳои возеҳамадаи Моро овард, гуфтанд: «Ин ба ҷуз ҷодуи барбаста [чизе] нест ва инро дар [ҳаққи] падарони нахустини хеш нашунидаем».
37. Ва Мӯсо гуфт: «Парвардигори ман ба он кас, ки аз назди Ӯ ҳидоят овардааст ва ба он касе, ки дар охираи оқибати писандида аз онӣ ӯст, Донотар аст. Ҳамоно ситамкорон растагор намешаванд».
38. Ва Фиръавн гуфт: «Эй ҷамоа, ғайри худам барои шумо ҳеҷ худое надонистаам. Пас, эй Ҳомон, барои ман бар гил оташ афрӯз¹ ва барои ман кӯшке бино кун; бошад ки ман ба сӯи Маъбудӣ Мӯсо дидавар шавам; ва ба дурустӣ ки ман ӯро аз дурӯғгӯён мепиндорам».

¹ Яъне: хишт бисоз.

39. Ва Фиръавну лашкарҳои ӯ дар замин ба ғайри ҳақ такаббур карданд ва гумон карданд, ки онҳо ба сӯи Мо бозгардонида намешаванд.
40. Пас, ӯву лашкарҳои ӯро гирифтем ва онҳоро дар дарё афкандем. Пас, дарнигар, ки анҷоми ситамкорон чӣ гуна буд.
41. Ва онҳоро пешвоёне гардонидем, ки ба сӯи оташ мехонанд; ва рӯзи қиёмат бе ёру мададгоранд.
42. Ва дар ин дунё лаънатро аз паи онҳо фиристодем ва ба рӯзи қиёмат онҳо аз рондашудагон бошанд.
43. Ва ба дурустӣ баъд аз он, ки [аҳли] қарнҳои нахустинро ҳалок сохтем, ба Мӯсо Китоб додем, [ки] барои мардумон далелу ҳидоят ва бахшоиш аст, то бувад ки онҳо пандпазир шаванд.
44. Ва чун ваҳйро ба сӯи Мӯсо ба анҷом расонидем, ту ба тарафи ғарбӣ набудӣ ва [низ] аз ҳозирон набудӣ.
45. Валекин Мо қарнҳоро офаридем, пас, умр бар онҳо дароз шуд ва ту бошанда дар миёни аҳли Мадян набудӣ, ки бар онҳо оёти Моро мехондӣ; валекин Мо Фиристанда будем.
46. Ва ту ба тарафи Тур набудӣ – он гоҳ, ки овоз додем, валекин аз рӯи бахшоиши Парвардигори ту ваҳй омад, то гурӯҳеро тарсонӣ, ки ҳеч тарсонандае пеш аз ту ба онҳо наомада буд; бувад ки онҳо пандпазир шаванд.
47. Ва агар он намебуд, ки ба сабаби он чи дастҳояшон пеш фиристодааст, уқубате ба онҳо бирасад, пас, мегуфтанд: «Эй Парвардигори мо, чаро ба сӯи мо пайғамбареро нафиристодӣ, то ба оёти Ту пайравӣ кунем ва аз мӯъминон бошем?»
48. Ва чун аз назди Мо ваҳйи рост ба онҳо омад, гуфтанд: «Чаро монанди он чи ба Мӯсо дода шуд, ба ин пайғамбар дода нашуд?» Оё ба он чи пеш аз ин ба Мӯсо дода шуд, кофир нашудаанд? Гуфтанд: «Ду¹ сеҳреанд, ки ба якдигар мувофиқ шудаанд». Ва гуфтанд: «Ҳамоно мо ба ҳар як кофирем».
49. Бигӯ: «Агар рост мегӯед, пас китобе фуруд омада аз назди Худо биёред, ки вай аз ин ду роҳнамояндатар бошад, то ба он пайравӣ кунем».
50. Ва агар сухани туро қабул накунанд, пас, бидон: чуз ин нест, ки ба хоҳиши нафси худ пайравӣ мекунанд. Ва кист гумроҳтар аз касе, ки бидуни роҳнамоӣ аз Худо ба хоҳиши нафси худ пайравӣ кунад? Ба дурустӣ ки Худо ба гурӯҳи ситамкорон роҳ наменамояд.
51. Ва ҳамоно Мо ин Қуръонро барояшон ба ҳам пайваставу пай дар пай овардем, то бувад ки онҳо пандпазиранд.
52. Онон, ки пеш аз он² ба онҳо Китоб додем, ба он² имон меоранд.
53. Ва чун (Қуръон) бар онҳо хонда мешавад, гӯянд: «Ба он имон овар-

¹ Яъне: Таврот ва Қуръон.

² Яъне: Қуръон.

дем; ба дурустӣ ки он рост ва аз чониби Парвардигори мо аст; ҳамоно мо пеш аз (нузули) он гардан ниҳода будем».

54. Ин ҷамоа – ба сабаби он, ки сабр карданд, муздашон ду бор дода мешавад; ва бадиरो бо хислати нек дафъ мекунанд ва аз он чи ба онҳо рӯзӣ додаем, харч мекунанд.
55. Ва чун сухани беҳударо бишунаванд, аз он рӯй бигардонанду гӯянд: «Кирдорҳои мо аз они мост ва кирдорҳои шумо аз они шумост; ва салом бар шумо бод, (сӯҳбати) ҷоҳилонро намехоҳем».
56. Ба дурустӣ ки ту¹ ҳар киро дӯст медорӣ, роҳ наменамоӣ; валекин Худо ҳар киро хоҳад, роҳ менамояд; ва Ё ба роҳёфтагон Донотар аст.
57. Ва гуфтанд:² «Агар ҳамроҳи ту пайравии ҳидоят кунем, аз замини худ рабуда шавем».³ Оё онҳоро дар Ҳараме боамн ҷо надодем, ки ба сӯи вай аз ҳар ҷинс меваҳо – рӯзӣ аз назди Мо расонида мешавад? Валекин бештарини онҳо намедонанд.
58. Ва басо деҳаҳоеро ҳалок кардем, ки [аҳли оно] дар зиндагонии худ аз ҳад даргузаштанд. Пас, инҳо ҷои сукунати онҳо аст; баъд аз онҳо дар он ҷо ба ҷуз андаке [қасе дигар] сокин нашуд. Ва Мо ба даст орандаи меросашон будем.
59. Ва Парвардигори ту ҳаргиз ҳалоккунандаи деҳаҳо нест, то дар қалонтарини онҳо пайғамбареро нафиристад, ки бар онҳо оёти Моро бихонад. Ва Мо ҳаргиз ҳалоккунандаи деҳаҳо нестем, магар дар он ҳол, ки аҳолии онҳо ситамгор бошанд.
60. Ва аз ҳар навъе ҳар чи ба шумо дода шавад, пас, баҳрамандии зиндагонии дунё ва ороиши он аст. Ва он чи назди Худо аст, беҳтару пояндатар аст. Оё ба ақл дарнамеёбед?
61. Оё қасе, ки ба ӯ ваъдаи нек ваъда додаем ва ӯ дарёбандаи он аст, монанди қасе аст, ки ӯро ба манфиати зиндагонии дунё баҳраманд сохтем, сипас, рӯзи қиёмат вай аз ҳозиркардагон аст?⁴
62. Ва рӯзе, ки онҳоро овоз диҳад, пас гӯяд: «Он шарикони Ман, ки шумо гумон мекардед, куҷоанд?»
63. Онон, ки ҳукм(-и азоб) бар онҳо⁵ собит шуд, гӯянд: «Эй Парвардигори мо, инҳо ҷамоаеанд, ки гумроҳ кардем, чунон ки худ гумроҳ шудем, онҳоро гумроҳ кардем.⁶ Аз ҳама безор ба сӯи Ту мешавем. Онҳо моро намерастиданд».
64. Ва гуфта шавад: «Шарикони худро бихонед». Пас, онҳоро бихонанд; ва онҳо даъвати он ҷамоаро қабул накунанд; ва азобро бибинанд (ва

¹ Мухотаб Муҳаммад (с) аст.

² Яъне: аҳли Макка.

³ Яъне: мардумон ихроҷ кунанд.

⁴ Яъне: дар азоб.

⁵ Яъне: раисони куфр.

⁶ Яъне: бе маҷбур кардан.

таманно кунанд:) кош онҳо роҳёб мебуданд!

65. Ва рӯзе, ки (Худо) онҳоро овоз диҳад, пас гӯяд: «Ба пайгамбарон чӣ ҷавоб додед?»
66. Пас, он рӯз хабарҳо бар онҳо пӯшида шавад, пас, онҳо бо якдигар суол накунанд.¹
67. Ва аммо он, ки тавба намуд ва имон овард ва кори шоиста кард – пас умед аст, ки аз растагрон бошад.
68. Ва Парвардигори ту ҳар чи хоҳад, меофаринад ва (ҳар киро хоҳад) бармегузинад, онҳоро ихтиёре нест. Поки Худоёрост ва аз он, ки шарик меоранд, Баландтар аст.
69. Ва Парвардигори ту он чиро, ки синаҳояшон пинҳон медорад ва он чиро, ки ошкор мекунанд, медонад.
70. Ва Ӯ Худо аст, ки ба ғайри Ӯ ҳеч маъбуде нест; ва ситоиш дар дунёву охират Ӯрост; ва фармонравой аз он Ӯст ва ба сӯи Ӯ баргардонида мешавад.
71. Бигӯ: «Оё дидед, ки агар Худо шабро бар шумо то рӯзи қиёмат поянда гардонад, кист маъбуде ғайри Худо, ки равшаниро пеши шумо биёрад? Оё намешунавед?»
72. Бигӯ: «Оё дидед, ки агар Худо рӯзро бар шумо то рӯзи қиёмат поянда гардонад, кист маъбуде ғайри Худо, ки ба шумо шабро биёрад, ки дар он ором гиред? Оё намебинед?»
73. Ва аз раҳмати Худ барои шумо шабу рӯзро сохт, то дар шаб ором гиред ва то аз фазли Ӯ рӯзӣ талаб кунед² ва то шукргузорӣ кунед».
74. Ва рӯзе, ки онҳоро овоз диҳад, пас, гӯяд: «Он шарикони Ман, ки шумо гумон мекардед, кучоанд?»
75. Ва аз ҳар уммате гувоҳеро берун кашем,³ пас, (ба қавм) гӯем: «Далели худро биёред!» Пас, бидонанд, ки ҳақ ба ҷониби Худо аст; ва он чи ифтиро мекарданд, аз онҳо гум шавад.
76. Ба дурустӣ ки Қорун аз қавми Мӯсо буд, пас, бар онҳо тааддӣ кард. Ва Мо ба ӯ аз ганҷҳо он қадар ато карда будем, ки калидҳои он барои ҷамоаи соҳиби тавоноӣ гаронӣ мекард. [Ёд кун] чун қавмаш ба ӯ гуфтанд: «Шод машав, ба дурустӣ ки Худо шодшавандагонро дӯст намедорад.
77. Ва дар он чи Худо ба ту ато кардааст, (салоҳи) сарои охиратро бичӯй ва аз дунё ҳиссаи худро фаромӯш макун; ва некӯӣ кун – чунон ки Худо бар ту некӯӣ кардааст ва дар замин фасод маҷӯ; ба дурустӣ ки Худо фасодкунандагонро дӯст намедорад».
78. Гуфт: «Ҷуз ин нест, ки бинобар донише, ки назди ман аст, моли фаровон ба ман дода шуд». Оё намедонист, ки Худо пеш аз вай аз

¹ Яъне: ҷавоби дуруст намеёбанд, (зеро ҳама дармондаву дар даҳшат афтода бошанд ва) маҷоли саволу ҷавоб набошад.

² Яъне: дар рӯз.

³ Яъне: ҳар пайгамбаре ба қавми худ гувоҳӣ диҳад.

қарнҳо он қавмеро, ки аз вай аз рӯи қувват тавонотар ва дар чамъият бештар буданд, ҳалок кардааст? Ва гуноҳкорон аз гуноҳи хеш пурсида намешаванд.¹

79. Пас [Қорун] дар ороиши хеш бар қавми худ берун омад. Онон, ки зиндагонии дунёро талаб мекарданд, гуфтанд: «Кош, он чи ба Қорун дода шудааст, моро бошад! Ҳамоно вай соҳиби насиби бузург аст».
80. Ва онон, ки ба онҳо илм дода шуда буд, гуфтанд: «Вой бар шумо, савоби Худо барои он кас, ки имон овард ва кори шоиста кард, беҳтар аст. Ва ин (сухан)-ро ба чуз собирон [касе дар дилу забон] фаро намегирад».
81. Пас, Қорун ва сарои ӯро ба замин фурӯ бурдем; пас, барои ӯ ғайри Худо ҳеҷ гурӯҳе набуд, ки ба ӯ нусрат диҳанд ва ӯ худ аз нусратёфтагон набуд.
82. Ва дар бомдод онон, ки дирӯз манзалати ӯро орзу мекарданд, мегуфтанд: «Эй аҷаб, ки Худо рӯзиро барои ҳар ки аз бандагони хеш хоҳад, фарох мекунад ва танг месозад. Ва агар он намебуд, ки Худо бар мо миннат ниҳод,² ҳамоно моро [низ замин] фурӯ мебурд. Эй аҷаб, ки кофирон растагор намешаванд».
83. Ин сарои бозпасинро барои онон муқаррар мекунем, ки дар замин такаббур ва фасод наметалабанд. Ва оқибати некӯ аз они парҳезгорон аст.
84. Ҳар ки некӣ биёрад, пас барои ӯ беҳтар аз он аст. Ва ҳар ки бадӣ биёрад: пас, онон, ки бадихоро ба амал оварданд, чуз ба мисли он чи мекарданд, чазо дода намешаванд.
85. Ба дурустӣ, Он, ки Қуръонро бар ту фарз кард, албатта, туро ба сӯи ҷои бозгашт³ бозгардонанда аст. Бигӯ: «Парвардигори ман ба он кас, ки ҳидоятро овард ва ба он кас, ки дар гумроҳии зоҳир аст, Донотар аст».
86. Ва умед надоштӣ, ки ба сӯи ту Китоб фуруд оварда шавад, лекин ба сабаби раҳмате аз Парвардигори ту (фурӯ фиристода шуд). Пас, ҳаргиз мададгори кофирон машав!
87. Ва (кофирон) туро аз таблиғи оёти Худо – баъд аз он, ки ба сӯи ту фуруд оварда шуд – боз нахоҳанд дошт. Ва ба сӯи Парвардигори хеш даъват кун ва ҳаргиз аз мушрикони мабош!
88. Ва бо Худо маъбудии дигарро маҳон, ғайри ӯ ҳеҷ маъбуде нест! Ҳар чиз ҳалокшаванда аст, магар рӯи ӯ, фармонравой аз они ӯст; ва ба сӯи ӯ бозгардонида мешавад.

29. Сураи Анкабут (Тортанак)

¹ Яъне: ба сабаби аз ҳад зиёд зоҳир будан хочати пурсидан нест.

² Яъне: чунин миннат ниҳод, ки ба онҳо мисли Қорун сарват надод.

³ Яъне: 1) охират; 2) Макка.

Дар Макка нозил шуд ва он шасту нӯҳ оят ва ҳафт рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Алиф. Лом. Мим.
2. Оё мардумон пиндоштанд, ки ба муҷарради он, ки гӯянд: «Имон овардем» – гузошта шаванд ва онҳо имтиҳон карда нашаванд?
3. Ва ба дурустӣ ононро, ки пеш аз онҳо буданд, имтиҳон кардем. Пас, Худо ононро, ки рост гуфтанд, албатта, маълум кунад ва дурӯғгӯёнро, албатта, маълум созад.
4. Ё онон, ки хатоҳо ба амал оварданд, гумон карданд, ки бар Мо пешдастӣ мекунад? Бад чизе аст, ки ба он ҳукм мекунад!
5. Ҳар ки мулоқоти Худоро умед дошта бошад, пас ваъдаи Худо, албатта, омаданист. Ва Ӯ Шунавои Доно аст.
6. Ва ҳар ки чиҳод кунад, чуз ин нест, ки барои нафъи хеш чиҳод мекунад. Ҳамоно Худо аз оламиён Бениёз аст.
7. Ва аз сари онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, албатта, хатоҳояшонро маҳв кунем ва ба онҳо некӯтар аз он чи мекарданд, чазо диҳем.
8. Ва ба одамӣ амр кардем, ки ба падару модари худ некӯӣ кун. Ва агар онҳо бо ту кӯшиш кунанд, ки ба Ман он чиро, ки ба ҳақиқати он туро донише нест, шарик орӣ, пас, ба онҳо фармонбардорӣ мақун. Бозгашти шумо ба сӯи Ман аст; пас, шуморо ба он чи мекардед, хабар медиҳам.
9. Ва ононро, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, албатта, дар зумраи шоистагон дарорем.
10. Ва аз мардумон касоне ҳастанд, ки мегӯянд: «Ба Худо имон овардем». Пас, чун дар роҳи Худо ба онҳо изое дода шавад, ранҷ додани мардумонро монанди азоби Худо мешуморанд. Ва агар аз назди Парвардигори ту фатҳе биёяд, мегӯянд: «Ҳамоно мо бо шумо будем». Оё Худо ба он чи дар синаҳои оламиён аст, Донотар нест?
11. Ва албатта, Худо ононро, ки имон оварданд, маълум мекунад; ва албатта мунофиқонро маълум месозад.
12. Ва кофирон ба мӯъминон гуфтанд: «Роҳи моро пайравӣ кунед ва мо гуноҳони шуморо мебардорем». Ва онҳо бардорандаи чизе аз гуноҳони он ҷамоа нестанд. Ҳамоно онҳо дурӯғгӯянд.
13. Ва албатта, борҳои худ ва борҳое ҳамроҳи борҳои худро бардоранд¹ ва рӯзи қиёмат аз он чи ифтиро мекарданд, албатта, суол карда шаванд.
14. Ва ба дурустӣ ки Нӯҳро ба сӯи қавми ӯ фиристодем; пас, ӯ дар миёни

¹ Яъне: бори гумроҳ шудан ва бори гумроҳ карданро бардоранд.

онҳо панҷоҳ сол кам ҳазор сол тавакқуф кард. Пас, онҳоро тӯфон даргирифт ва онҳо ситамкор буданд.

15. Пас, Нӯҳ ва аҳли киштиро наҷот додем ва онро¹ барои оламиён нишонае сохтем.
16. Ва Иброҳимро (фиристодем), вақте ки ба қавми худ гуфт: «Парастии Худо кунед ва аз Вай битарсед; агар медонед, ин барои шумо беҳтар аст.
17. Чуз ин нест, ки ба чуз Худо бутонро мепарастед ва дурӯғро бармебандед. Ба дурустӣ онон, ки шумо онҳоро ба чуз Худо парастииш мекунад, барои шумо рӯзӣ дода наметавонанд. Пас, рӯзиро аз назди Худо талаб кунед ва ӯро бипарастед ва шукри ӯ ба ҷо оред; ба сӯи ӯ бозгардонида хоҳед шуд».
18. Ва агар дурӯғ мешумуред, пас, ба дурустӣ ки умматҳо пеш аз шумо дурӯғ шумурда буданд; ва ба [ӯҳдаи] пайғамбар ба чуз пайғом расонидани ошкоро чизе нест.
19. Оё надидаанд, ки Худо чӣ гуна аз бози аввал офаринишро пайдо мекунад, сипас, онро бори дигар [эҳё] мекунад? Ҳамоно ин кор бар Худо осон аст.
20. Бигӯ: «Дар замин сайр кунед, пас, дарнигаред, ки чӣ гуна аз бози аввал офаринишро пайдо кард; сипас, Худо он пайдоиши бозпасинро барпо мекунад. Ба дурустӣ ки Худо бар ҳар чиз Таवона аст.
21. Ҳар киро хоҳад, азоб мекунад ва бар ҳар ки хоҳад, раҳм мекунад ва ба сӯи ӯ баргардонида хоҳед шуд.
22. Ва шумо дар замин ва [ҳам] дар осмон очизкунанда нестед ва шуморо ба чуз Худо ҳеҷ дӯсту ёридиҳандае нест.
23. Ва онон, ки ба оёти Худо ва ба мулоқоти ӯ кофир шуданд, аз раҳмати Ман ноумед шуданд ва барои онҳо азоби дардиҳанда аст.
24. Пас, ҷавоби қавми Иброҳим ба чуз ин набуд, ки гуфтанд: «ӯро бикӯшед, ё бисӯзонед!» Ва Худо ӯро аз оташ бираҳонид. Ба дурустӣ, дар ин мочаро барои гурӯҳе, ки бовар медоранд, нишонаҳое ҳаст.
25. Ва гуфт: «Чуз ин нест, ки шумо ба чуз Худо ба ҷихати дӯстӣ дар миёни хеш дар зиндагонии дунё бутонро гирифтаед. Сипас, дар рӯзи қиёмат баъзеи шумо мункири баъзе шавад ва баъзеи шумо баъзеро лаънат кунад. Ва ҷои шумо дӯзах аст ва шуморо ҳеҷ ёридиҳандае нест».
26. Пас, Лут Иброҳимро бовар дошт. Ва гуфт:² «Ба дурустӣ ки ман ба [он ҷо, ки амри] Парвардигори ман [аст] ҳичраткунандаам. Ҳамоно Вай Ғолиби Боҳикмат аст».
27. Ва Исҳоқ ва Яъқубро ба ӯ ато кардем ва пайғамбарӣ ва Китобро дар авлоди вай муқаррар доштем ва музди ӯро дар дунё додем; ва ба

¹ Яъне: киштиро.

² Яъне: Иброҳим гуфт.

дурустӣ ки дар охират вай аз шоистагон аст.

28. Ва Лутро (фиристодем), вақте ки ба қавми худ гуфт: «Ҳамоно шумо он кори беҳаёиро мекунед, ки пеш аз шумо ҳеҷ кас аз оламиён онро накардааст.
29. Оё шумо (ба қасди шахват) ба мардон меоед ва роҳзанӣ мекунед ва дар маҷлиси хеш кори нописандида ба амал меоред?» Пас, ҷавоби қавми ӯ чуз ин набуд, ки гуфтанд: «Агар ту аз ростгӯён ҳастӣ, азоби Худоро пеши мо биёр».
30. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, маро бар қавми муфсидон нусрат деҳ».
31. Ва вақте ки фиристодагони Мо муждаро пеши Иброҳим оварданд, гуфтанд: «Ба дурустӣ ки мо ҳалоккунандаи аҳли ин деҳаем. Ҳамоно аҳли ин деҳа ситамкор буданд».
32. Гуфт:¹ «Ҳамоно Лут дар он ҷо аст». Гуфтанд: «Мо бар ҳар кас, ки он ҷо ҳаст, донотарем, албатта, ӯ ва аҳли ӯро ҳалос кунем – ба ғайр аз зани вай, ки аз боқимондагон бошад».
33. Ва вақте ки фиристодагони Мо пеши Лут омаданд, ба сабаби онҳо андӯхгин шуд ва барои онҳо тангдил гашт; онҳо гуфтанд: «Матарс ва андӯх махӯр, ба дурустӣ ки мо наҷотдиҳандаи ту ва аҳли ту ҳастем – ба ғайр аз зани ту, ки аз боқимондагон бошад!»
34. Ба дурустӣ ки мо бар аҳли ин деҳа ба сабаби он, ки бадкорӣ мекарданд, укубатеро аз осмон фуруд меорем».
35. Ва ҳамоно аз он деҳа барои гурӯҳе, ки тааққул мекунанд, нишони возеҳ гузоштем.
36. Ва ба сӯи Мадян бародарашон Шуайбро (фиристодем), пас, гуфт: «Эй қавми ман, ба Худо ибодат кунед ва рӯзи бозпасинро умедвор бошед ва дар замин фасодкунон ҳар сӯ нагардед».
37. Пас, ӯро дурӯғӣ доштанд ва онҳоро зилзила даргирифт ва бомдод дар хонаҳои хеш мурда афтоданд.
38. Ва Оду Самудро (ҳалок кардем); ва ба дурустӣ ки баъзе масканҳояшон барои шумо возеҳ аст. Ва Шайтон кирдорҳояшонро барояшон ораста сохта буд, пас, онҳоро аз роҳ боздошт, дар ҳоле ки онҳо бино буданд.
39. Ва Қорун ва Фиръавн ва Ҳомонро (ҳалок кардем); ва ба дурустӣ ки Мӯсо бо нишонаҳои возеҳ ба онҳо омада буд. Пас, онҳо дар замин такаббур карданд ва [бар ҳукми Худо] пешигиранда набуданд.
40. Пас, ҳар якеро ба ваболи гуноҳаш гирифтोर сохтем: аз онҳо касе буд, ки бар вай боди сангбор фиристодем; ва аз онҳо касе буд, ки ӯро овози саҳт фуру гирифт; ва аз онҳо касе буд, ки ӯро ба замин фуру бурдем; ва аз онҳо касе буд, ки ғарқ сохтем. Ва ҳаргиз чунин набуд, ки Худо бар онҳо ситам кунад, валекин онҳо бар хеш ситам

¹ Яъне: Иброҳим гуфт.

мекарданд.

41. Достони онон, ки ба ғайри Худо дӯстон гирифтаанд, ҳамчун достони анкабут аст, ки хонае фаро гирифт. Ва агар медонистанд, султари-ни хонаҳо, ҳамоно, хонаи анкабут аст.
42. Ба дурустӣ ки Худо он чиро медонад, ки онҳо ба ҷуз Вай – аз ҳар чи бошад – мепарастанд; ва Ӯ Голиби Боҳикмат аст.
43. Ва ин дostonҳоро барои мардумон баён мекунем ва онро ба ҷуз до-ноён касе ба ақл дарнамеёбад.
44. Худо осмонҳову заминро ба тадбири дуруст офарид. Ба дурустӣ ки дар ин кор нишонае барои мӯъминон аст.
45. Бихон, [эй Мухаммад], он чиро аз Китоб, ки ба сӯи ту ваҳй фиристо-да шудааст ва намозро барпо дор, ба дурустӣ ки намоз аз кори беҳаёӣ ва феъли нописандида манъ мекунад ва ба дурустӣ ки ёд кар-дани Худо аз ҳама бузургтар аст; ва Худо он чиро, ки мекунед, ме-донад.
46. Ва бо аҳли Китоб ҷуз ба он сурате, ки некӯ бошад, мучодала маку-нед, магар бо касоне аз онҳо [мучодала кунед], ки ситам карданд ва бигӯед: «Ба он чи ба сӯи мо фуруд оварда шуд ва ба он чи ба сӯи шумо фуруд оварда шуд, имон овардем ва Худои мо ва Худои шумо Яке аст ва мо ба Ӯ фармонбардорем».
47. Ва ҳамчунон ин Китобро ба сӯи ту фуруд овардем. Пас, онон, ки ба онҳо Китоб додем, ба он имон меоранд; ва аз инҳо¹ касе ҳаст, ки ба он имон меорад. Ва ба ҷуз кофирон касе оёти Моро инкор намеку-над.
48. Ва ту пеш аз нузули Қуръон ҳеҷ китоберо намехондӣ ва ба дасти рости худ ҳеҷ китоберо наменавиштӣ; он гоҳ ин бадкешон дар шак меафтоданд.
49. Балки Қуръон дар синаҳои онон, ки ба онҳо илм дода шуд, оёти равшан аст. Ва ба ҷуз ситамкорон касе оёти Моро инкор намекунад.
50. Ва гуфтанд: «Чаро нишонаҳо аз ҷониби Парвардигори вай бар ин пайғамбар фиристода нашуд?» Бигӯ: «Ҷуз ин нест, ки нишонаҳо на-зди Худо аст ва ҷуз ин нест, ки ман тарсонандаи ошкор ҳастам».
51. Оё онҳоро ҳамин кифоят накардааст, ки бар ту Китоб фиристодем ва бар онҳо хонда мешавад? Ба дурустӣ, дар ин (Китоб) барои қавме, ки бовар медоранд, раҳмат ва панд ҳаст.
52. Бигӯ: «Гувоҳ миёни ману шумо Худо бас аст, он чиро, ки дар осмонҳо ва замин ҳаст, медонад. Ва онон, ки ба ноҳақ имон овар-данд ва ба Худо кофир шуданд, зиёнкоранд».
53. Ва аз ту шитоби азоб (омаданро) металабанд; ва агар меоди муайян намебуд, албатта, азоб ба онҳо меомад. Ва ногаҳон ба онҳо (азоб) биёяд ва онҳо беҳабар бошанд.

¹ Яъне: аз арабҳо.

54. Аз ту шитоби азоб (омаданро) талаб мекунад ва ҳол он ки дӯзах фарогирандаи кофирон аст.
55. Рӯзе, ки азоб онҳоро аз болояшон ва аз зери пояшон фаро гирад, (Худо) гӯяд: «Бичашед (чазои) он чиро, ки мекардед!»
56. Эй бандагони мӯъмини Ман, ба дурустӣ ки замин кушода аст, пас, [ба ҷои боамнтар ҳичрат кунед, то] холисан Маро ибодат кунед!
57. Ҳар шахс чашандаи марг аст; ва сипас ба сӯи Мо гардонида меша-вед.
58. Ва ононро, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, албатта, аз бихишт дар маҳалҳои баланд ҷой диҳем, зери он ҷӯйҳо мераванд; он ҷо ҷовидонанд. Чӣ нек аст музди ин амалкунандагон –
59. ононе, ки сабр карданд ва бар Парвардигори хеш таваккул меку-нанд.
60. Ва басо ҷонварон, ки рӯзии худро барнамедоранд; Худо онҳоро ва шуморо низ рӯзӣ медиҳад; ва Ё Шунавои Доно аст.
61. Ва агар аз онҳо суол кунӣ: «Кист Он, ки осмонҳову заминро офарид ва офтобу моҳро ром гардонид?» – Албатта, гӯянд: «Худо». Пас, чӣ гуна (аз роҳи тавҳид) гардонида мешаванд?!
62. Худо рӯзиро барои ҳар ки аз бандагони Хеш хоҳад, фарох мекунад ва барои ҳар ки хоҳад, танг месозад. Ба дурустӣ ки Худо ба ҳар чиз Доно аст.
63. Ва агар аз онҳо суол кунӣ: «Кист Он, ки аз осмон обро фуруд овард, пас, ба сабаби он заминро – баъди мурдани он – зинда сохт?» – Ал-батта, гӯянд: «Худо». Бигӯ: «Ситоиш Худойрост». Балки бештарини онҳо ба ақл дарнамеёбанд.
64. Ва ин зиндагонии дунё ба ҷуз беҳудаву бозӣ чизе нест; ва агар медо-нистанд, ба дурустӣ ки сарои охират сарои зиндагонӣ аст.
65. Пас, чун онҳо ба киштиҳо савор шаванд, ба Худо – ибодатро барои Вай холис намуда – дуо кунанд. Ва вақте ки онҳоро ба сӯи замини хушк наҷот дод, ногаҳон онҳо шарик меоранд,
66. то ба он чи онҳоро ато кардем, носипосӣ кунанд ва то баҳраманд шаванд. Пас, хоҳанд донист.¹
67. Оё надидаанд, ки Мо Ҳарамии боамн пайдо кардем ва [ҳол он ки] мардумони гирдогирдашон рабуда мешаванд? Оё [чизи] беаслро бо-вар медоранд ва ба неъматии Худо носипосӣ мекунад?
68. Ва кист ситамгортар аз касе, ки бар Худо дурӯғро барбандад ё суха-ни ростро – чун пеши ӯ биёяд – дурӯғ дорад? Оё кофиронро ҷой дар дӯзах нест?!
69. Ва ононро, ки дар роҳи Мо ҷиҳод карданд, албатта, ба роҳҳои Худ далолат кунем. Ва ба дурустӣ ки Худо бо некӯкорон аст.

¹ Яъне: ҳақиқати ҳолро.

30. Сураи Рум

Дар Макка нозил шуд ва он шаст оят ва шаш рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Алиф. Лом. Мим.
2. (Қавми) Рум мағлуб шуданд –
3. дар наздиктарин замин.¹ Ва онҳо баъд аз мағлуб шудани худ ғолиб хоҳанд омад –
4. дар чанд сол. Фармон пеш аз ин ва пас аз ин Худойрост; ва он рӯз мӯъминон шодмон мешаванд –
5. ба нусрати Худо. Ҳар киро хоҳад, нусрат медиҳад; ва Ӯ Ғолиби Меҳрубон аст.
6. Худо ваъда кардааст. Ва Худо ваъдаи Худро хилоф намекунад; валекин аксари мардумон намедонанд.
7. Зоҳире аз (тадбири) зиндагонии дунёро медонанд ва онҳо аз охират беҳабаранд.
8. Оё дар замири худ тафаккур намекунанд, ки Худо осмонҳову замин ва он чиро, ки дар миёни он ҳар дуст, чуз ба тадбири дуруст ва ба (таъйини) вақти муқаррар наофаридааст. Ва ба дурустӣ ки бисёре аз мардумон ба мулоқоти Парвардигори хеш номӯътақиданд.
9. Оё дар замин сайр накарданд, пас бинигаранд оқибати ононро, ки пеш аз онҳо буданд, чӣ гуна шуд? Онҳо тавонотар аз инҳо буданд ва замин биронданд ва бештар аз инҳо онро обод карданд. Ва пайғамбаронашон бо мӯъчизаҳо бар онҳо омаданд; пас, Худо [бар он] набуд, ки бар онҳо ситам кунад; валекин онҳо бар хештан ситам мекарданд.
10. Сипас, оқибати он касон, ки бадӣ карданд, бадтар шуд – ба сабаби он, ки оёти Худоро дурӯғ доштанд ва ба он истехзо мекарданд.
11. Худо халқро аз бози аввал пайдо мекунад, сипас, онро [баъди марг] дубора [зинда] мекунад; боз ба сӯи Ӯ баргардонида мешавед.
12. Ва рӯзе, ки қиёмат барпо шавад, гуноҳкорон [ноумед шуда] хомӯш монанд.
13. Ва барои онҳо аз шариконашон ҳеҷ шафоаткунандае набошад ва ба шарикони хеш номӯътақид шаванд.
14. Ва рӯзе, ки қиёмат барпо шавад – он рӯз (мардумон) пароканда шаванд.
15. Аммо онон, ки имон оварданд ва кирдорҳои шоиста карданд, онҳо дар бихишт хушҳол карда шаванд.
16. Ва аммо онон, ки кофир шуданд ва оёти Мо ва мулоқоти охиратро

¹ Яъне: дар сарҳадди худ.

дурӯғ доштанд, пас, онҳо дар азоб ҳозиркардагонанд.

17. Пас, вақте ки ба шабонгоҳ дармеод ва вақте ки ба бомдод дармеод, Худоро ба покӣ ёд кунед –
18. ситоиш Ёрост дар осмонҳову замин – ва охири рӯз ва он гоҳ, ки ба вақти завол дармеод, [низ чунин кунад].¹
19. Зиндаро аз мурда берун меорад ва мурдаро аз зинда берун меорад ва заминро – баъди мурдани он – зинда месозад: ва ҳамчунин берун оварда хоҳед шуд.²
20. Ва аз нишонаҳои Худо он аст, ки шуморо аз хок офарид, сипас, ногаҳон, ки мардум шудед, (ҳар ҷо) пароканда гардидед.
21. Ва аз нишонаҳои Худо он аст, ки барои шумо аз чинси худатон занон офарид, то бо онҳо ором гиред ва дар миёни шумо дӯстию меҳрубонӣ пайдо кард. Ба дурустӣ, дар ин кор барои гурӯҳе, ки тааммул мекунанд, нишонаҳое ҳаст.
22. Ва аз нишонаҳои Ё офаридани осмонҳову замин ва гуногун будани забонҳо ва рангҳои шумо аст. Ба дурустӣ ки дар ин кор барои донишмандон нишонаҳое ҳаст.
23. Ва аз нишонаҳои Ё хуфтани шумо дар шаб ва ризқ талаб кардани шумо аз фазли Ё дар рӯз аст. Ба дурустӣ, дар ин кор барои қавме, ки мешунаванд, нишонаҳое ҳаст.
24. Ва аз нишонаҳои Ё ин аст, ки барқро аз барои тарсонидан ва рағбат додан ба шумо менамоёнад ва аз осмон обро фуруд меорад, пас, ба сабаби он заминро – баъд аз мурданаҷ – зинда мекунад. Ба дурустӣ, дар ин кор барои қавме, ки ба ақл дармеёбанд, нишонаҳое ҳаст.
25. Ва аз нишонаҳои Худо ин аст, ки осмону замин ба ҳукми Ё меистанд. Сипас, чун шуморо ба як бор хондан бихонад, ногаҳон шумо аз замин бароед.
26. Ва ҳар ки дар осмонҳову замин аст, аз онҳо Ё аст ва ҳама барои Ё фармонбардоранд.
27. Ва Ё Он [Худой] аст, ки халқро аз бози аввал пайдо мекунад, сипас, онро [баъди марг] дубора [зинда] мекунад; ва ин кор бар Вай осонтар аст; ва Ёро дар осмонҳо сифати баландтарин аст ва Ё Ғолибу Боҳикмат аст.
28. Барои шумо мисоле аз ҳоли худатон баён мекунад: оё аз бандагоне, ки дасти шумо молики онҳо аст, дар он чи ба шумо ато кардем, ҳеч шарикӣ ҳаст, то дар он яқсон бошед ва аз онҳо монанди тарсидан аз қавми хеш битарсед? Ҳамчунин нишонаҳоро барои қавме, ки ба ақл дармеёбанд, баён мекунем.³
29. Балки ситамкорон ба ғайри илм хоҳиши нафси худро пайравӣ кар-

¹ Дар ин ду оят ишора ба намозҳои ҳаррӯза ва вақтҳои онҳо аст.

² Яъне: аз қабрҳо.

³ Ҳосили масал он аст, ки мамлук бо молик баробар намешавад, пас мамлуки Худоро шарикӣ Ё натавон гуфт.

даанд. Пас, касеро, ки Худо гумроҳ кардааст, кӣ роҳ менамояд? Ва онҳоро ҳеҷ ёридиҳандае нест.

30. Пас, рӯи худро барои ибодат рост кун, дар ҳоле ки росткеш бошӣ; дини Худоро пайравӣ кун, ки мардумонро бар он пайдо кардааст. Ин дини Худоро бадал кардан набувад. Ин дини дуруст аст, валекин аксари мардумон намедонанд.
31. Ба сӯи Вай рӯчӯъ карда, ибодат кунед ва аз Вай битарсед ва намозро барпо доред ва аз мушрикони мабошед –
32. аз онон, ки дини худро пароканда сохтанд ва гурӯҳ-гурӯҳ шуданд; ҳар гурӯҳ ба он чи назди ӯст, хурсанд аст.
33. Ва чун ба мардумон сахтӣ бирасад, ба сӯи Парвардигорашон рӯчӯъ карда, Вайро бихонанд. Сипас, чун осоише аз ҷониби Худ ба онҳо бичашонад, ногаҳон тоифае аз онҳо ба Парвардигори худ шарик меоранд,
34. то (оқибат) ба он чи, ки ба онҳо ато кардем, носипосӣ кунанд. Пас, баҳраманд шавед [эй кофирон]; ва зуд бошед, ки (ҳақиқати ҳолро) бидонед!
35. Оё бар онҳо далеле фуруд овардем, пас он далел ба он чи бо Худо шарик меоранд, далелат дошта бошад?
36. Ва чун ба мардумон бахшоише бичашонем, бар он шодмон шаванд; ва агар ба сабаби он чи дастҳояшон пеш фиристодааст, ба онҳо сахтӣ бирасад, ногаҳон онҳо навмед мешаванд.
37. Оё надиданд, ки Худо рӯзиро барои ҳар ки хоҳад, фарох мекунад ва (барои ҳар ки мехоҳад) танг мекунад. Ба дурустӣ, дар ин муқаддима барои қавме, ки имон меоранд, нишонаҳое ҳаст.
38. Пас, [эй Муҳаммад] ҳаққи соҳиби хешӣ, мискин ва роҳгузарро бидех. Ин (додан) барои касоне, ки рӯи Худоро металабанд, бехтар аст; ва ин ҷамоа растагоранд.
39. Ва он чи аз суд дода бошед, то дар моли мардумон биафзояд, пас, он назди Худо намеафзояд;¹ ва он чи аз садақа, рӯи Худоро талабкунон дода бошед, пас, ин ҷамоа дучандкунанда ҳастанд.
40. Худо Он аст, ки шуморо биофарид, сипас ба шумо рӯзӣ дод; сипас шуморо бимиронад; сипас шуморо зинда гардонад. Оё аз шарикони шумо касе ҳаст, ки чизе аз ин кор бикунад? Покӣ Ёрост ва аз он ки шарик меоранд, Баландтар аст.
41. Ба сабаби он чи дасти мардумон ба амал овардааст, фасод дар хушкӣю дарё пайдо шуд, то ҷазои баъзеи он чиро, ки амал карданд, ба онҳо бичашонад,² бувад ки онҳо бозгарданд.
42. Бигӯ: «Дар замин сайр кунед, пас дарнигаред, ки анҷоми [кори] ононе, ки пеш аз ин буданд, чӣ гуна буд? Бештаринашон мушрик

¹ Моле, ки ба шартӣ зиёдат медиҳанд, «рибо» номида мешавад.

² Яъне: қатл, ғарқ ва мусибатҳои дигар ҷазои қатли банӣ Одам мебошад.

буданд».

43. Пас рӯи худро барои дини дуруст рост кун – пеш аз он ки рӯзе биёяд, ки аз чониби Худо онро бозгашт нест. Он рӯз [мардум] аз ҳам чудо шаванд:
44. ҳар ки кофир шавад, пас (зарари) куфри ӯ бар вай аст; ва касоне, ки кори шоиста карда бошанд, ин ҷамоа барои хештан оромгоҳ рост мекунанд,
45. то (Худо) ононро, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, аз фазли худ ҷазо диҳад. Ба дурустӣ ки Вай кофиронро дӯст намедорад.
46. Ва аз нишонаҳои Худо он аст, ки бодҳои муждадиҳанда мефиристад – барои он ки ба шумо аз раҳмати Худ бичашонад; ва барои он ки киштиҳо ба фармони ӯ равон шаванд; ва барои он ки аз фазли ӯ рӯзӣ талаб кунед; ва барои он ки шояд шумо шукр кунед.
47. Ва ҳамоно, пеш аз ту пайғамбаронро ба сӯи қавмашон фиристодем; пас нишонаҳоро пеши қавми худ оварданд. Пас, аз онон, ки нофармонӣ карданд, интиқом кашидем. Ва нусрати мӯъминон бар Мо лозим буд.
48. Худо Он аст, ки бодҳоро мефиристад, пас абрро бармеангезад; пас он абрро дар осмон чунон ки хоҳад, мегустиранад ва онро пора-пора мегардонад. Пас, мебинӣ, ки аз миёни он қатраҳо берун меоянд. Пас, чун онро аз бандагон ба ҳар ки хоҳад, расонад, ногаҳон онҳо шодмон мешаванд;
49. ва агарчи пеш аз он ки бар онҳо (борон) фуруд оварда шавад, навмедшаванда буданд.
50. Пас, ба сӯи осори раҳмати Худо дарнигар, ки чӣ гуна заминро баъди мурда будани он зинда мекунад. Ҳамоно Вай, албатта, Зиндакунандаи мурдагон аст ва ӯ бар ҳама чиз Тавоно аст.
51. Ва агар боде фириستم, пас он киштро зардшуда бибинанд, албатта, баъд аз он носипос шаванд.
52. Пас, ба дурустӣ ки ту ба [гӯши] мурдагон ва карон – чун пушт дода рӯй бигардонанд – [овози] даъватро шунавондан наметавонӣ.
53. Ва ту кӯронро аз гумроҳиашон раҳнамоянда нестӣ. Ва ту [сухан] намешунавонӣ, магар ба касоне, ки оёти Моро бовар медоранд – пас ин ҷамоа гарданниҳодагонанд.
54. Худо Он аст, ки шуморо аз (ибтидои) нотавонӣ офарид, сипас, баъд аз нотавонӣ (ба шумо) тавоноӣ дод; сипас, баъд аз тавоноӣ (ба шумо) нотавонӣ ва сафедии мӯй дод. Ҳар чи хоҳад, меофаринад; ва ӯ Донои Тавоно аст.
55. Ва рӯзе, ки қиёмат барпо шавад, гуноҳкорон савганд хӯранд, ки ба ҷуз соате [дар қабр] таваққуф накардаанд. Ҳамчунин [дар дунё аз ростгӯӣ] баргардонидани мешаванд.
56. Ва онон, ки ба онҳо илму имон дода шудааст, гӯянд: «Ба дурустӣ ки

бар вафқи Китоби Худо то рӯзи Растохез таваққуф кардед. Пас, ин рӯзи Растохез аст, валекин шумо намедонистед».¹

57. Пас, он рӯз золимонро узрхоҳиашон суд надихад ва на аз онҳо тавба талаб карда шавад.
58. Ва ҳар оина, дар ин Қуръон барои мардумон ҳар достоне баён кардем; ва агар пеши онҳо нишонае биёрӣ, кофирон гӯянд: «Шумо ба ҷуз беҳудагӯй [каси дигар] нестед».
59. Ҳамчунин Худо бар дилҳои онон, ки намедонанд, мӯҳр мениҳад.
60. Пас, сабр кун, ба дурустӣ ки ваъдаи Худо рост аст; ва онон, ки яқин намеоранд, туро сабуксор накунад!

31. Сураи Лукмон

Дар Макка нозил шуд ва он сию чаҳор оят ва чаҳор рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Алиф. Лом. Мим.
2. Ин оятҳои Китоби боҳикмат аст,
3. ҳидоят ва бахшоиш барои некӯкорон аст –
4. ононе, ки намозро барпо медоранд ва закотро медиҳанд ва онҳо ба охират боварӣ доранд.
5. Онҳо аз ҷониби Парвардигори худ бар ҳидоятанд; ва онҳо растагоранд.
6. Ва аз мардумон касе ҳаст, ки суханеро меситонад, ки барои бозӣ аст, то ба ғайри илм мардумро аз роҳи Худо гумроҳ кунад ва роҳи Худо ро тамасхур гирад; барои ин ҷамоа азоби хоркунанда аст.
7. Ва чун оёти Мо бар ин шахс хонда шавад, такаббуркунон рӯй бигардонад, гӯё онро нашунидааст, гӯё дар гӯшҳои вай гароние ҳаст. Пас ўро ба азоби дарддиҳанда хабар деҳ.
8. Ба дурустӣ, барои онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, бихиштҳои неъмат аст,
9. [ки] он ҷо ҷовидонанд. Худо (ваъдаи) рост ваъда додааст ва Ё Ғолиби Боҳикмат аст.
10. Осмонҳоро ба ғайри сутунҳое, ки онро бибинед, офарид; ва дар замин кӯҳҳои устуворро афканд, то ки шуморо [замин] начунбонад; ва ҳар навъ ҷонваронро дар замин пароканда кард. Ва аз осмон обе фуруд овардем; пас, аз ҳар ҷинси нек дар он рӯёнидем.
11. Ин офариниши Худо аст, пас ба Ман бинамод: онон, ки ба ҷуз Ва-янд, ҷӣ чиз офариданд? Балки ситамкорон дар гумроҳии зоҳиранд.
12. Ва ба дурустӣ, ба Лукмон ҳикмат ато кардем, (гуфтем) ки: «Худоро

¹ Яъне: дар дунё.

шукр кун; ва ҳар ки шукр кунад, пас, чуз ин нест, ки барои нафъи худ шукр мекунад; ва ҳар ки носипосӣ кунад, пас, ҳамоно, Худо Бениёзи Сутудакор аст».

13. Ва (ёд кун) чун Лукмон ба писари худ гуфт – ва ӯ он писарро панд меод: «Эй писараки ман, ба Худо шарик муқаррар макун, ба дурустӣ ки ширк ситаме бузург аст».
14. Ва одамиро нисбат ба падару модари вай ҳукм фармудем; модараш вайро дар ҳоли сустӣ болои сустии дигар¹ дар шикам бардоштааст; ва аз шир боз кардани ӯ дар ду сол аст; (ҳукм фармудем, ки) Моро ва падару модари худро шукргузорӣ кун. Бозгашт ба сӯи Ман аст.
15. Ва агар бо ту дар он кӯшиш кунанд, то чизеро, ки туро ба (ҳақиқати) он донише нест, бо Ман шарик муқаррар кунӣ, пас ба онҳо фармонбардорӣ макун ва бо онҳо дар (маишати) дунё ба вачҳи писандида сӯхбат дор ва роҳи касеро пайравӣ кун, ки ба сӯи Ман рӯчӯъ дорад. Сипас рӯчӯъи шумо ба сӯи Ман аст; пас шуморо ба он чи мекардед, огоҳ мекунам.
16. [Лукмон гуфт:] «Эй писараки ман, ба дурустӣ ки агар [кирдоре] ҳамсанги донае аз сипандон бошад, пас дар миёни санге ё дар осмонҳо ё дар замин бошад – (ба ҳар ҳол) Худо онро ҳозир кунад; ҳамоно Худо Борикбини Хабардор аст.
17. Эй писараки ман, намозро барпо дор ва ба кори писандида бифармо ва аз нописандида манъ кун ва ба ҳар чи ба ту бирасад, сабр кун; ба дурустӣ ки ин муқаддима аз корҳои мақсуд аст.
18. Ва рухсорай худро аз мардум матоб² ва дар замин хиромон роҳ марав, ба дурустӣ ки Худо ҳар нозандаи худситояндаро дӯст надорад.
19. Ва дар рафтори худ миёнаравӣ кун ва овози худро фуруд ор. Ба ростӣ ки бадтарини овозҳо овози харон бошад».
20. Оё надидед, ки Худо он чиро, ки дар осмонҳо аст ва он чиро, ки дар замин аст, барои шумо ром гардонид ва неъматҳои ошқору пинҳони Худро бар шумо ба тамои фуруд овард. Ва аз мардумон касе ҳаст, ки ба ғайри дониш ва ба ғайри ҳидоят ва ба ғайри Китоби равшан дар боби Худо ҷидол мекунад.
21. Ва чун ба онҳо гуфта шавад: «Чизеро, ки Худо фуруд овардааст, пайравӣ кунед» – гӯянд: «Балки чизеро, ки падарони худро бар он ёфтаем, пайравӣ мекунем». Оё дар ҳоле ки Шайтон онҳоро ба сӯи азоби дӯзах меконад, [пайравӣ мекунанд]?
22. Ва ҳар ки рӯи худро ба сӯи Худо мутаваҷҷеҳ созад ва вай некӯкор бошад, пас, ҳамоно ба дастовезе муҳкам даст задааст. Ва бозгашти корҳо ба сӯи Худо аст.
23. Ва ҳар ки кофир шавад, пас куфри вай туро андӯхгин накунад.

¹ Яъне: ҳар вақт сусттар мешавад.

² Яъне: ба такаббур рӯй матоб.

- Ручӯи онҳо ба сӯи Мост, пас, онҳоро ба он чи мекарданд, хабардор кунем. Ба ростӣ, Худо ба хислате, ки дар синаҳо бошад, Доност.
24. Онҳоро андаке бахраманд месозем, сипас, онҳоро ба бечорагӣ ба сӯи азоби сахт меронем.
 25. Ва агар аз онҳо суол кунӣ: «Кист, ки осмонҳову заминро биофарид?» – албатта бигӯянд: «Худо (офарид)». Бигӯ: «Ситоиш Худойро аст». Балки аксарашон намедонанд.
 26. Он чи дар осмонҳову замин аст, аз они Худо аст. Ҳамоно, Худо Бениёзу Сутуда аст.
 27. Ва агар дарахтон – он чи дар замин ҳаст, қалам шаванд ва дарё сиёҳӣ бошад, баъд аз ин дарё ҳафт дарёи дигар онро мадад кунад, суханони Худо ба поён нарасад. Ҳамоно Худо Ғолиби Боҳикмат аст.
 28. Офаридани шумо ва барангехтани шумо ба ҷуз монанди (офаридану барангехтани) як тан [чизи дигар] нест. Ҳамоно Худо Шунавои Бино аст.
 29. Оё надидӣ, ки Худо шабро дар рӯз дармеорад ва рӯзро дар шаб дармеорад ва офтобу моҳро ром гардонид, ҳар яке то муддати муайян меравад; ва (оё надидӣ, ки) Худо ба он чи мекунед, Хабардор аст?
 30. Ин (корҳо) ба сабаби он аст, ки ҳамоно Худо Барҳақ аст; ва (ба сабаби он аст, ки) он чи ба ҷуз Вай мепарастанд, беҳуда аст; ва (ба сабаби он аст, ки) ҳамоно Худо Баландмартабаи Бузургқадр аст.
 31. Оё надидӣ, ки киштӣ ба фазли Худо дар дарё меравад, то ба шумо баъзе нишонаҳои Хешро бинамоёнад. Ба дурустӣ ки дар ин муқаддима барои ҳар сабркунандаи сипосдоранда нишонаҳое ҳаст.
 32. Ва чун мавҷе монанди соябонҳо онҳоро фаро гирад, ибодатро барои Худо холис карда, Ёро бихонанд; пас, он гоҳ, ки онҳоро ба сӯи хушкӣ наҷот диҳад, пас, баъзеи онҳо миёнарав бошанд. Ва ба ҷуз ҳар аҳдшиканандаи носипос [касе] оёти Моро инкор намекунад.
 33. Эй мардумон, аз Парвардигори хеш битарсед ва аз рӯзе ҳазар кунед, ки ҳеҷ падар ба ҷои писари хеш кифоят накунад ва на фарзанде ба ҷои падари худ чизеро кифояткунанда бошад. Ба дурустӣ ки ваъдаи Худо рост аст, пас, зиндагонии дунё шуморо фиреб надихад ва (Шайтони) фиребдиҳанда шуморо ба [авф кардани] Худо фиреб надихад.
 34. Ҳамоно Худо, ки илми қиёмат назди Ёст, боронро фуруд мефиристад ва он чиро медонад, ки дар шиками ҳомилаҳост. Ва ҳеҷ шахсе намедонад, ки фардо чӣ кор хоҳад кард ва ҳеҷ шахсе намедонад, ба кадом замин хоҳад мурд. Ба ростӣ ки Худо Донои Хабардор аст.

32. Сураи Сачда

Дар Макка нозил шуд ва он сӣ оят ва се рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон.

1. Алиф. Лом. Мим.
2. Фуруд овардани Китоб, ки дар он ҳеҷ шубҳа нест, аз ҷониби Парвардигори оламиён аст.
3. Оё мегӯянд: «Онро барбофтааст»? Балки вай рост аст, аз ҷониби Парвардигори ту омадааст, то қавмеро, ки ҳеҷ тарсонандае пеш аз ту ба онҳо наомадааст, тарсонӣ, то бувад ки онҳо роҳ ёбанд.
4. Худо Он аст, ки осмонҳову замин ва он чиро, ки мобайни онҳо аст, дар шаш рӯз офарид, сипас бар Арш қарор гирифт; шуморо ҷуз Вай ҳеҷ дӯсте ва шафоаткунандае нест. Оё пандпазир намешавед?
5. Корро аз осмон ба сӯи замин (фуруд оварда) тадбир мекунад. Сипас он кор дар рӯзе, ки миқдори он аз он ҳисоб, ки мешуморед, [баробари] ҳазор сол аст, ба сӯи Худо боло меравад.
6. Ин (сифати) Донандаи ниҳону ошкоро, Голиби Меҳрубон аст –
7. – Он, ки ҳар чизеро, ки офарид, онро ба некӯтарин вачҳ сохт ва офариниши одамиро аз гил оғоз кард.
8. Сипас, насли ӯро аз хулосае аз оби хор пайдо кард.
9. Сипас, ӯро дурустандом кард ва дар вай аз Рӯҳи Худ дамид; ва барои шумо гӯшҳову чашмҳову дилҳо пайдо кард; андаке шукр мекунед.
10. Ва гуфтанд: «Чун дар замин гум шавем, оё мо дар офариниши нав хоҳем буд?» Балки онҳо ба мулоқоти Парвардигори хеш кофиранд.
11. Бигӯ: «Малакулмавт,¹ ки бар шумо гумошта шудааст, рӯҳи шуморо меситонад; сипас, ба сӯи Парвардигори хеш гардонида мешавед».
12. Ва (таачҷуб кунӣ) агар он вақт дарнигарӣ, ки гуноҳкорон назди Парвардигори хеш афканандаи сарҳои худ бошанд, (гӯянд:) «Эй Парвардигори мо, дидему шунидем, пас моро бозгардон, то кори шоиста бикунем, ба ростӣ ки мо яқинкунандаем».
13. Ва агар мехостем, ба ҳар шахсе ҳидояти ӯро меодем, валекин ин ваъда аз ҷониби Ман собит шуд, ки: «Ҳамоно дӯзахро аз ҳамаи ҷинниёну одамиён – якҷо, пур кунам.
14. Пас, ба сабаби он ки мулоқоти ин рӯзи худро фаромӯш кардед, (ин азобро) бичашед! Ба дурустӣ ки Мо низ шуморо фаромӯш кардем; ва ба сабаби он чи мекардед, азоби доимро бичашед.
15. Ҷуз ин нест, ки ба оёти Мо ононе имон меоранд, ки чун ба он панд дода мешаванд, сачдакунон нагунсор афтанд ва Парвардигори хешро ба ситоиш ба покӣ ёд кунанд ва онҳо такаббур намекунанд.
16. Паҳлӯҳояшон аз хобгоҳ дур мемонад, ба тарсу умедворӣ Парвардигори худро мехонанд; ва аз он чи ба онҳо рӯзӣ додаем, харҷ мекунанд.

¹ Яъне: фариштаи марг, Азроил.

17. Пас, ҳеч нафсе намедонад, аз равшании чашм чӣ чиз барои онҳо пинҳон дошта шудааст, ки ба он чи мекарданд, подош аст.
18. Оё касе, ки мӯъмин бошад, монанди касе аст, ки фосиқ бошад? Ҳаргиз баробар намешаванд.
19. Аммо онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, барояшон – ба тариқи меҳмонӣ – биҳиштҳо ҷои мондан аст.
20. Аммо онон, ки фосиқ буданд, пас, ҷояшон дӯзах аст. Ҳар гоҳ хоҳанд, ки аз он ҷо берун оянд, дар он бозгардонида шаванд ва ба онҳо гуфта шавад: «Азоби оташе бичашед, ки онро дурӯғ медоштед!»
21. Ва, албатта, [дар дунё] ба онҳо азоби камтари фурутар аз азоби бузургро бичашонем, бувад ки онҳо бозгарданд.
22. Ва кист ситамкортар аз касе, ки ба оёти Парвардигори хеш панд дода шавад, сипас, аз он рӯй бигардонад? Ба ростӣ ки Мо аз гуноҳкорон Интиқомкашандаем.
23. Ва дар ҳақиқат ба Мӯсо Китоб додем; пас, аз мулоқоти вай¹ дар шубҳа мабош; ва вайро¹ барои Банӣ Исроил ҳидоят сохтем.
24. Ва аз онҳо – вақте ки сабр карданд ва ба оёти Мо яқин оварданд – пешвоёне пайдо кардем, ки ба фармони Мо роҳ менамуданд.
25. Ҳамоно Парвардигори ту рӯзи қиёмат миёни онҳо – дар он чи андар он ихтилоф мекарданд, файсала кунад.
26. Оё барои онҳо возеҳ нашудааст, ки пеш аз онҳо чӣ қадар аз [аҳли] қарнҳоро ҳалок кардем, ки онҳо дар хонаҳои он ҷамоа мераванд? Ба ростӣ, дар ин кор нишонаҳое ҳаст. Оё намешунаванд?
27. Оё надиданд, ки Мо обро ба сӯи замини бегиёҳ равон мекунем, то ба сабаби он зироатро берун орем, ки чаҳорпоёнашон ва худи онҳо низ аз он зироат меҳӯранд. Оё намебинанд?
28. Ва мегӯянд: «Агар ростгӯ ҳастед, ин фатҳ кай хоҳад буд?»
29. Бигӯ: «Рӯзи фатҳ ба кофирон имон оварданашон суд надихад; ва онҳо мӯҳлат дода нашаванд».
30. Пас, аз онҳо рӯй бигардон ва нигарон бош, ҳамоно онҳо низ нигаронанд.

33. Сураи Ахзоб (Гурӯҳҳо)

Дар Мадина нозил шуд ва он ҳафтоду се оят ва нӯҳ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Эй пайғамбар, аз Худо битарс ва ба кофирону мунофиқон фармонбардорӣ макун. Ба дурустӣ ки Худо Донои Боҳикмат аст.
2. Ва ба он чизе, ки аз ҷониби Парвардигори ту ба сӯи ту ваҳй фиристо-

¹ Яъне: а) Мӯсо; б) Китоби Мӯсо.

да мешавад, пайравӣ кун, ҳамоно Худо ба он чи мекунад, Хабардор аст.

3. Ва бар Худо таваккул кун ва Худо Вакил бас аст.
4. Худо барои ҳеч марде ду дилро дар дохили бадани ӯ наофаридааст; ва он занонатонро, ки ба онҳо зихор мекунад,¹ модарони шумо нагардонидааст; ва писархондагонатонро писарони шумо насохтааст. Ин сухани шумо аст, ки ба даҳони хеш мегӯед; ва Худо сухани рост мегӯяд ва Ӯ ба роҳ [-и ҳақ] далолат мекунад.
5. Писархондагонро ба падаронашон нисбат кунед; ин назди Худо росттар аст; пас, агар падаронашонро надонед, он гоҳ онҳо бародарони шумо дар дин ва озодкардагони шумоанд.² Ва бар шумо дар он (лафзе), ки ба (такаллуми) он хато карда бошад, гуноҳе нест, валекин (гуноҳ он аст, ки) дилҳои шумо қасд карда бошад. Ва Худо Омурзандаи Мехрубон аст.
6. Пайғамбар ба (тасарруф дар умури) мӯъминон аз худи онҳо сазовортар аст; ва занони пайғамбар модарони онҳоанд;³ ва дар ҳукми Худо баъзе хешовандон ба баъзе аз соири мӯъминон ва ҳичраткардагон наздиктаранд, лекин он, ки дар ҳаққи дӯстони худ некӯӣ бикунед, (ҷоиз бувад). Ин ҳукм дар Китоб⁴ навишта шудааст.
7. Ва (ёд кун), чун аз пайғамбарон ва [хусусан] аз ту ва аз Нӯҳ ва Иброҳим ва Мӯсо ва Исо писари Марям аҳдашонро гирифтём ва аз ҳама аҳди муҳкам гирифтём,
8. барои он ки то (Худо) ростгӯёнро аз ростиашон бипурсад, вале барои кофирон азоби дарддиҳанда муҳайё кардааст.
9. Эӣ мӯъминон, неъматҳои Худоро бар хеш ёд кунед – вақте ки лашкарҳо бар сари шумо омад, пас, бар онҳо бод ва лашкарҳоеро, ки онҳоро намедидед, фиристодед. Ва Худо ба он чи мекунад, Доно аст.
10. Чун аз ҷониби болои шумо ва аз ҷониби поини шумо ба шумо омаданд ва чун дидаҳо хира монданд ва ҷонҳо ба гулӯ расиданд ва (нисбат) ба Худо ба гумонҳои мухталиф гумон мебардед,
11. дар он ҷо мӯъминон имтиҳон карда шуданд ва ба ҷунбонидани саҳт ҷунбонида шуданд.
12. Ва чун мунофиқон ва онон, ки дар дилҳояшон беморӣ аст, мегуфтанд: «Худо ва пайғамбари Ӯ ба ҷуз ба тариқи фиреб додан, ба мо ваъда надоданд».
13. Ва чун тоифае аз онҳо гуфтанд: «Эӣ аҳли Ясриб,⁵ шуморо ҷои мондан нест, пас, бозгардед!» Ва гурӯҳе аз онҳо аз пайғамбар иҷозат талабиданд, мегуфтанд: «Ба ростӣ ки хонаҳои мо бепаноҳ аст». Ва

¹ Яъне: ба зани худ гуфтани он ки «ту бар ман чун пушти модари ман бошӣ».

² Яъне: пас, бо ин лақаб бихонед.

³ Яъне: дар ҳурмати никоҳ.

⁴ Яъне: Лавҳи Маҳфуз ё Қуръон.

⁵ Яъне: Мадина.

(ҳол он ки) он хонаҳо бепаноҳ набуданд; ба ҷуз гурехтан (чизи) дигар намехостанд.

14. Ва агар бар сари онҳо аз навоҳии он даромада мешуд, пас, аз онҳо фитна¹ талаб карда мешуд, албатта, онро [анҷом] медоданд ва дар ин кор ба ҷуз андаке таваккуф намекарданд.²
15. Ва дар воқеъ пеш аз ин бо Худо аҳд баста буданд, ки пуштро барнагардонанд. Ва аҳди Худо пурсидашуда аст.
16. Бигӯ: «Агар аз марг ё кушта шудан гурезед, шуморо гурехтан суд надихад; ва дар он ҳангом ба ҷуз андаке баҳраманд сохта нашавед».
17. Бигӯ: «Агар [Худо] дар ҳаққи шумо саҳтӣ бихоҳад ё дар ҳаққи шумо неъмате бихоҳад, кист он, ки шуморо аз (тасарруфи) Худо нигоҳ дорад?!» – Ва ба ҷуз Худо барои хеш дӯсте ва ёридиҳандае наёбанд.
18. Ба ростӣ ки Худо аз шумо боздорандагонро ва низ онҳоеро медонад, ки ба бародарони худ гӯянд: «Ба сӯи мо биёед!» Ва ба ҷуз андаке ба корзор ҳозир намешаванд,
19. [дар ҳолате ки] дар ҳаққи шумо бахиланд. Пас, чун тарс биёяд, бибинӣ, ки онҳо ба сӯи ту дарменигаранд, чашмҳояшон мегардад – монанди касе, ки аз (саҳтии) марг бехуш карда шавад. Пас, чун тарс биравад, ба забонҳои тез, бар мол бухлкунон, ба шумо забондарозӣ кунанд. Ин ҷамоа имон наовардаанд. Пас, Худо кирдорҳояшонро нобуд сохт. Ва ин кор бар Худо осон аст.
20. Мепиндоранд, ки лашкарҳои аҳзоб нарафтаанд. Ва агар ин лашкарҳо биёянд, таманно кунанд, ки кош онҳо дар миёни аъробийёни бодиянишин мебуданд ва аз ахбори шумо суол мекарданд.³ Ва агар дар миёни шумо мебуданд, ба ҷуз андаке корзор намекарданд.
21. Ба дурустӣ ки барои шумо – барои касе, ки (савоби) Худо ва рӯзи охирро умед дорад ва Худоро бисёр ёд мекунад, дар [кори] пайғамбари Худо иқтидои писандидае ҳаст.
22. Ва чун мӯъминон лашкарҳои аҳзобро диданд, гуфтанд: «Он чи Худову пайғамбари Ҷ ба мо ваъда дода буданд, ин аст. Ва Худову пайғамбари Ҷ рост гуфтанд». Ва ин моҷаро дар ҳаққи онҳо ба ҷуз бовар доштани гардан ниҳодан [чизеро] наафзуд.
23. Аз мӯъминон мардоне ҳастанд, ки он чиро бо Худо бар он аҳд баста буданд, рост карданд; пас, аз онҳо касе ҳаст, ки қарордоди худро ба анҷом расонид⁴ ва аз онҳо касе ҳаст, ки интизорӣ мекашад ва ба ҳеч вачҳ [аҳди худро] ба табдил кардани табдил накардааст,
24. то Худо ростгӯёнро дар муқобилаи ростиашон ҷазо диҳад ва мунофиқонро, агар хоҳад, азоб кунад, ё бар онҳо ба раҳмат бозгар-

¹ Яъне: а) хоначангӣ; б) ширк.

² Яъне: дар чиҳод таваккуф мекунад; ва агар ҷанг барои ғаразҳои нафсонӣ мешуд, таваккуф намекарданд.

³ Яъне: аз ҳар ояндаву раванда.

⁴ Яъне: шаҳид шуд.

дад. Ҳамано Худо Омурзандаи Мехрубон аст.

25. Ва Худо кофиронро бо хашмашон бозгардонид, ҳеч манфиате наёфтанд. Ва Худо дар муқаддимаи ҷанг аз тарафи мӯъминон кифоят кард. Ва Худо Тавонои Голиб аст.
26. Аз аҳли Китоб ононро, ки ба ин лашкарҳо мададгорӣ карда буданд, аз қалъаҳояшон фуруд овард¹ ва дар дилҳояшон хавф афканд. Тоифаеро мекуштед ва тоифаеро асир мегирифтед.
27. Ва оқибати кор замини онҳову хонаҳои онҳову молҳои онҳоро ва заминеро, ки ба он нарафтаед,² ба шумо дод. Ва Худо бар ҳама чиз Тавоно аст.
28. Эй пайғамбар, ба занони худ бигӯ:³ «Агар зиндагонии дунёву ороиши онро мехоста бошед, пас биёед, то ба шумо матоъ диҳам ва ба раҳо кардани нек шуморо раҳо кунам.
29. Ва агар Худову пайғамбари ӯ ва сарои охиратро мехоҳед, пас, ба ростӣ, Худо музди бузургеро барои занони некӯкор аз шумо омода сохтааст».
30. Эй занони пайғамбар, ҳар ки аз шумо бадкории зоҳир ба амал орад, вайро ду баробари [дигарон] азоб карда шавад. Ва ин кор бар Худо осон аст.
31. Ва ҳар ки аз шумо ба Худо ва пайғамбари ӯ фармонбардорӣ кунад ва кори нек бикунанд, ба ӯ муздашро ду бор бидиҳем ва барои ӯ рӯзии нек муҳайё кунем.
32. Эй занони пайғамбар, шумо монанди ҳар кадом аз соири закон нестед; агар парҳезгорӣ доред, дар сухан гуфтан мулоимат макунед, ки он гоҳ касе, ки дар дилаш беморист, тамаъ кунад; ва сухани некӯ гӯед.
33. Ва дар хонаҳои хеш бимонед ва монанди изҳори таҷаммул, ки дар ҷоҳилияти пешин буд, изҳори таҷаммул макунед ва намозро барпо доред ва закотро бидиҳед ва ба Худову пайғамбари ӯ фармонбардорӣ кунед. Ҷуз ин нест, ки Худо мехоҳад, то аз шумо, эй аҳли байт, палидиरो дур кунад ва шуморо ба пок кардани пок кунад.
34. Ва аз оятҳои Худо ва аз ҳикмат он чиро, ки дар хонаҳои шумо хонда мешавад, ёд кунед. Ба дурустӣ ки Худо Лутфкунандаи Хабардор аст.
35. Ба ростӣ ки Худо барои мардони мусулмон ва занони мусулмон; ва мардони бовардоранда ва занони бовардоранда; ва мардони тоат-

¹ Яъне: банӣ Қурайзаро фуруд овард.

² Яъне: Хайбар.

³ Занони пайғамбар (с) аз зинати дунё чизеро, ки наздики он ҳазрат (с) набуд, талаб мекарданд. Худои Таъоло онҳоро панд дод ва аз ин кор манъ кард ва ҳукмҳои муошират бо онҳоро нозил сохт. Ва Зайнаб (р) дар никоҳи Зайд буд. Дар миёни онҳо носозгорӣ падид омад ва рафта-рафта ба талоқ анҷом ёфт ва баъди гузаронидани иддат Худо ӯро дохили азвочи тоҳирот гардонид. Мунофиқон забони таъна кушоданд, ки зани писари худро ба занӣ гирифт. Худо оёгеро дар баъни он нозил сохт, ки писархонда ҳукми писар надорад.

кунанда ва занони тоаткунанда; ва мардони ростгӯянда ва занони ростгӯянда; ва мардони шикебоикунанда ва занони шикебоикунанда; ва мардони фурӯтанинамоянда ва занони фурӯтанинамоянда; ва мардони садақадиханда ва занони садақадиханда; ва мардони рӯзадоранда ва занони рӯзадоранда; ва мардони муҳофизаткунандаи шармгоҳи худ ва занони муҳофизаткунандаи шармгоҳи худ; ва мардони ба бисёрӣ ёдкунандаи Худо ва занони ёдкунанда – омурзиш ва музди бузург муҳайё кардааст.

36. Ва ҳеҷ мӯъмину ҳеҷ мӯъминаро он нест, ки чун Худову пайғамбари Ў коре муқаррар кунанд, онҳоро дар он кори хеш ихтиёр бошад. Ва ҳар ки Худову пайғамбари Ўро нофармонӣ кунад, пас, ҳамоно, ба гумроҳии зоҳир гумроҳ шудааст.
37. Ва (ёд кун) чун ба шахсе, ки Худо бар вай инъом кардааст ва ту низ бар вай инъом кардаӣ, мегуфтӣ: «Зани худро бар худ нигоҳ дор ва аз Худо битарс» – ва он чиро, ки Худо падидорандаи он аст, дар замири хеш пинҳон мекардаӣ ва аз мардумон метарсидӣ ва Худо ба он, ки аз Вай битарсӣ, сазовортар аст. Пас, вақте ки Зайд аз Зайнаб ҳочатро ба анҷом расонид,¹ Зайнабро ба ту ба занӣ додем, то бар мӯъминон дар (никоҳ кардани) занони писархондагон – чун аз онҳо ҳочатро ба охир расонанд – ҳеҷ тангӣ набошад. Ва амри Худо, албатта, карданист.
38. Бар пайғамбар дар он чи Худо барои ӯ ҳалол сохтааст, ҳеҷ тангие нест. [Ин] монанди суннати Худо дар ҳаққи ононест, ки пеш аз ин гузаштаанд ва кори Худо боандозаи муқарраркардашуда аст –
39. ононе, ки пайғомҳои Худоро мерасонанд ва аз Вай метарсанд; ва ба ҷуз аз Худо аз ҳеҷ кас наметарсанд; ва Худо Ҳисобкунанда бас аст.
40. Муҳаммад падари ҳеҷ кас аз мардони шумо нест; валекин пайғамбари Худо ва мӯҳри пайғамбарон аст.² Ва Худо ба ҳар чиз Доно аст.
41. Эӣ мӯъминон, Худоро ба ёд кардани бисёр ёд кунед.
42. Ва субҳу шом Ўро ба покӣ ёд кунед.
43. Ў Он аст, ки бар шумо раҳмат мефиристад ва фариштагони Ў (бар шумо дуои раҳмат мекунанд), то шуморо аз торикиҳо ба сӯи равшанӣ бароварад. Ва Худо бо мӯъминон Меҳрубон аст.
44. Дуои хайри онҳо³ дар рӯзе, ки бо Худо мулоқот кунанд, салом аст; ва Ў барояшон музди нек омода кардааст.
45. Эӣ пайғамбар, ҳамоно Мо туро гувоҳидиханда ва муждадиханда ва тарсонанда фиристодем;
46. ва ба ҳукми Худо ба сӯи Ў даъваткунанда ва [ҳамчун] чароғи равшан

¹ Яъне: талоқ дод.

² Яъне: баъд аз вай ҳеҷ пайғамбар набошад.

³ Яъне: аз чониби Худо ва фариштагон.

[фиристодем].

47. Ва мӯъминонро ба он башорат дех, ки барои онҳо аз ҷониби Худо бахшоиши бузург бошад.
48. Ва кофирону мунофиқонро фармон мабар ва ранҷониданашонро (аз назари эътибор) бигузур ва бар Худо таваккул кун; ва Худо Корсоз бас аст.
49. Эй мӯъминон, чун занони мӯъминаро никоҳ кунед, сипас – пеш аз он, ки ба онҳо даст расонед, онҳоро талоқ диҳед, пас, шуморо бар ин закон ҳеҷ иддате нест, ки онро бишуморед. Пас, ба ин муталлақот мутъа диҳед¹ ва онҳоро ба гузоштани нек бигузуред, [ки раванд].
50. Эй пайғамбар, дар ҳақиқат Мо барои ту [инҳоро] ҳалол кардем: он занонатро, ки маҳрашонро додай; ва канизаконро, ки дасти ту молики онҳо шудааст – аз он чи Худо бар ту оид сохтааст;² ва духтарони амакатро; ва духтарони аммаҳоятро; ва духтарони тағоиятро; ва духтарони холаҳоятро – онон, ки бо ту ҳичрат карданд; ва зани мӯъминаро, ки агар худро барои пайғамбар бибахшад³ – агар пайғамбар хоҳад, ки ӯро ба занӣ гирад – хос барои ту, ба ҷуз мӯъминон аст. Ҳамоно Мо он чиро донистаем, ки бар онҳо дар ҳаққи занонашон ва (дар ҳаққи) канизаконе, ки дасташон молики онҳо шудааст, фарз сохтаем, (саҳл кардем) то бар ту ҳеҷ тангӣ набошад.⁴ Ва Худо Омурзандаи Мехрубон аст.
51. Аз онҳо ҳар киро хоҳӣ [навбаташро] мавқуф дорӣ ва ҳар киро хоҳӣ назди хеш ҷой диҳӣ; ва агар занро аз он ҷумла талаб кунӣ, ки онҳоро яксӯ кардай, пас, бар ту ҳеҷ гуноҳе нест. Ин (рухсат додан) қарибтар аст ба он, ки чашмҳояшон равшан шавад ва андӯх нахӯранд ва ҳамаи онҳо ба он чи ба онҳо бидиҳӣ, хушнуд шаванд. Ва Худо он чиро медонад, ки дар дилҳои шумо аст ва Худо Доноии Бурдбор аст.
52. Баъд аз ин [дигар] закон туро ҳалол нестанд ва (ҳалол нест) он, ки ба ҷои онҳо занони дигарро бадал кунӣ – агарчи хусни онҳо туро ба шигифт орад – магар он чи дасти ту молик шудааст. Ва Худо бар ҳама чиз Ниғаҳбон аст.
53. Эй мӯъминон, ба хонаҳои пайғамбар надароед, магар вақте ки барои таоме ба шумо иҷозат дода шавад, он ҳам аз ғайри [барвақт омада] мунтазири пухта шудани таом истодан, валекин чун шуморо даъват карда шавад, дароед. Пас, чун таом хӯред, барои сухане ором нагирифта, пароканда шавед. Ба ростӣ ки ин кор пайғамбарро меранҷонад, пас, аз шумо шарм дошт ва Худо аз сухани рост шарм

¹ Яъне: нисфи маҳри лозимро ба ӯ диҳад.

² Яъне: аз кофирон ба ту расонидааст.

³ Яъне: бе маҳр дар никоҳ ояд.

⁴ Яъне: дар боби никоҳ чизҳое ҳаст, ки бар уммат фарз шуд ва бар он ҳазрат (с) – не.

намедорад. Ва чун аз занони пайғамбар чизе талаб кунед, пас, онро аз паси парда талаб кунед. Ин хислат барои дилҳои шумо ва дилҳои онҳо поктар аст. Ва шуморо сазовор нест, ки пайғамбари Худо ро биранҷонед ва ба таври муаббад сазовор нест, ки пас аз вай занонашро никоҳ кунед. Ба дурустӣ ки ин кор назди Худо гуноҳи бузург аст.

54. Агар чизро ошкор кунед, ё онро пинҳон доред, пас, ҳамоно Худо ба ҳар чиз Доно аст.
55. Бар занон (дар парда напӯшидан) пеши падарони хеш ва писарони хеш ва бародарони хеш ва писарони бародарони хеш ва писарони хоҳарони хеш ва занони [ҳамҷинси] хеш ва он чи дасташон молики он аст – гуноҳе нест. (Эй занон) аз Худо битарсед. Ба ростӣ ки Худо бар ҳама чиз Гувоҳ аст.
56. Ҳамоно, Худо ва фариштагони ӯ бар пайғамбар дуруд мефиристанд. Эй касоне, ки имон овардаед, бар вай дуруд бифириsted ва ба салом гуфтани салом гӯед.
57. Ҳамоно, Худо ононро, ки Худову пайғамбари ӯро меранҷонанд, дар дунёву охират лаънат кард ва барои онҳо азоби хоркунанда муҳайё сохт.
58. Ва онон, ки мардони мӯъмин ва занони мӯъминаро ба ғайри гуноҳе, ки ба амал оварда бошанд, меранҷонанд, ҳамоно бори бӯхтон ва гуноҳи зоҳирро бардоштан.
59. Эй пайғамбар, ба занони худ ва духтарони худ ва занони мӯъминон бигӯ, ки чодарҳои худро бар худ фурӯ гузоранд; ин ба он наздиктар аст, ки шинохта шаванд, пас, ба онҳо изо дода нашавад. Ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
60. Агар мунофиқон ва онон, ки дар дилҳояшон беморист ва фошкунандагони хабари бад дар Мадина [аз кирдорҳои хеш] боз намонанд, албатта, туро бар онҳо баргуморем, сипас бо ту дар Мадина ба ҷуз замоне андак ҳамсоя набошанд,¹
61. дар ҳоле ки онҳо лаънаткардашудагонанд, ҳар ҷо ёфта шаванд, асир гирифта шаванд ва ба куштани бисёр кушта шаванд.
62. (Ин монанди) равиши Худо дар (ҳаққи) онон аст, ки пеш аз ин гузаштанд. Ва дар равиши Худо ҳаргиз тағйире наёбӣ.
63. Мардумон туро аз қиёмат суол мекунанд, бигӯ: «Ҷуз ин нест, ки донишмандон он назди Худо аст». Ва ҷӣ чиз туро хабар дод, шояд ки (омадани) қиёмат наздик бошад.
64. Ба ростӣ ки Худо кофиронро лаънат кардааст ва барояшон оташ омода сохтааст,
65. ки дар он ҷо ҳамеша ҷовидонанд, ҳеҷ дӯсте ва ёридиҳандае наёбанд.
66. Рӯзе, ки рӯйҳояшон дар оташ гардонида шаванд, гӯянд: «Эй кош, мо

¹ Яъне: ҷалои ватан карда шаванд.

- Худоро фармон мебурдем ва пайғамбарро фармон мебурдем».
67. Ва гӯянд: «Эй Парвардигори мо, ба ростӣ ки мо раҳбаронамон ва бузургонамонро фармон бурдем, пас моро аз роҳ гумроҳ сохтанд.
 68. Эй Парвардигори мо, ба онҳо аз азоб дучанд бидеҳ ва онҳоро ба лаънати сахт лаънат кун».
 69. Эй мӯъминон, монанди онон мабошед, ки Мӯсоро ранҷониданд, пас Худо ӯро аз он чи гуфта буданд, пок сохт. Ва Мӯсо назди Худо бообрӯ буд.
 70. Эй мӯъминон, аз Худо битарсед ва сухани устувор бигӯед,
 71. то [Худо] кирдорҳоятонро ба салоҳ орад ва гуноҳонатонро барои шумо биомурзад. Ва ҳар ки Худову пайғамбари ӯро фармон барад, пас, ба дурустӣ ки ба фирӯзии бузург ноил шудааст.
 72. Ба ростӣ, Мо амонатро бар осмонҳову замину кӯҳҳо арз кардем, пас, қабул накарданд, ки онро бардоранд ва аз он битарсиданд; ва одамӣ онро бардошт; дар ҳақиқат вай ситамгори нодон буд.
 73. [Ин арзи амонат барои он буд, ки] то Худо мардони мунофиқ ва занони мунофиқ ва мардони мушрик ва занони мушрикро азоб кунад ва ба мардони мӯъмин ва занони мӯъмин ба раҳмат рӯчӯъ кунад. Ва Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.

34. Сураи Сабаъ (Сабо)

Дар Макка нозил шуд ва он панҷоҳу чаҳор оят ва шаш рӯкӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ҳама ситоиш Худойро аст, ки он чи дар осмонҳову дар замин аст, ба дасти ӯст; ва дар охираат [низ] ситоиш ӯро аст. Ва ӯ Боҳикмату Огоҳ аст.
2. Он чиро, ки ба замин дармеояд ва он чиро, ки аз он бармеояд ва он чиро, ки аз осмон фуруд меояд ва он чиро, ки дар он боло меравад, медонад. Ва ӯ Меҳрубони Омурзанда аст.
3. Ва кофирон гуфтанд: «Қиёмат бар мо нахоҳад омад». Бигӯ: «Оре, қасам ба Парвардигорам – (Парвардигоре) ки Донандаи ғайб аст, албатта, ба шумо хоҳад омад; ҳамвазни заррае, ё хурдтар аз он ва ё бузургтар аз он – дар осмонҳову дар замин – аз Вай Ғоиб намешавад, магар он ки дар Китоби Зоҳир сабт аст,
4. то ононро, ки имон оварданд ва амалҳои шоиста карданд, ҷазо диҳад: барои он ҷамоа омурзиш ва рӯзии гиромӣ аст;
5. ва барои онон, ки дар радди оёти Мо муқобалакунон саъй карданд, азобе аз уқубати дарддиҳанда ҳаст.
6. Ва онон, ки ба онҳо илм дода шудааст, мебинанд, ки он чи аз ҷониби

Парвардигорат ба ту фуруд оварда шуд, рост аст ва ба сӯи роҳи (Худои) Голиби Сутудакор далолат мекунад.

7. Ва кофирон [ба мардум] гуфтанд: «Оё шуморо бар марде далолат кунем, ки ба шумо хабар медиҳад: чун пора-пора карда шавед – [ба таври] тамом пора-пора шудан – ҳар оина шумо боз аз нав зинда карда хоҳед шуд?»
8. Оё бар Худо дурӯғро барбастааст, ё ба ӯ чунуне ҳаст?» Балки онон, ки ба охират имон намеоранд, дар азобу дар гумроҳии дур бошанд.
9. Оё аз осмону замин ба он чи пеши рӯи онҳост ва ба он чи паси пушти онҳост, наменигаранд? Агар хоҳем, онҳоро ба замин фуру мебарем, ё пораҳои осмонро бар онҳо меафканем. Ба дурустӣ ки дар ин (кор) барои ҳар бандаи рӯчӯкунанда нишонае ҳаст.
10. Ва ба дурустӣ ки ба Довуд аз наздики худ бузургӣ додем, (гуфтем): «Эй кӯҳҳо, бо ӯ овозҳои худро бозгардонед»;¹ ва мурғонро (ба ӯ мусаххар сохтем) ва оҳанро барои ӯ нарм гардонидем,
11. [гуфтем] ки: «зиреҳҳои кушода бисоз ва дар бофтани халқаҳо андоза ниғаҳ дор ва (эй аҳли байти Довуд) кирдорҳои шоиста ба амал оред, ҳамон Ман ба он чи мекунад, Биноам».
12. Ва барои Сулаймон бодро (мусаххар сохтем), сайри аввали рӯзи ӯ якмоҳа роҳ буд ва сайри охири рӯзи ӯ низ якмоҳа роҳ буд ва чашмаи мисро барои ӯ равон сохтем ва аз девон касеро (мусаххар гардонидем), ки дар пеши ӯ ба ҳукми Парвардигори хеш кор мекард; ва аз девон ҳар ки аз ҳукми Мо қачӣ кунад, ӯро (порае) аз азоби дӯзах бичашонем.
13. Барои ӯ он чи мехост, месохтанд: аз қалъаҳо, суратҳо, косаҳо ба қадри ҳавзҳо ва дегҳои собит дар чойҳои худ. (Гуфтем:) «Эй касони Довуд, шукр кунед. Ва аз бандагони Ман андак касе шукргузоранда аст.
14. Пас, чун маргро бар вай муқаррар кардем, девонро бар марги ӯ (чизе) далолат накард, магар кирми чӯбхоре, ки асои Сулаймонро мехӯрд. Пас, чун биафтод, пеши девон возеҳ шуд, ки агар ғайбро медонистанд, дар азоби хоркунанда диранг намекарданд.
15. Ба дурустӣ ки қавми Саборо дар масканҳояшон нишонае буд: ду бӯстон – аз ҷониби рости аз ҷониби чап. (Гуфтем:) «Ризқи Парвардигори хешро бихӯред ва ӯро шукр гӯед, (шуморо) шаҳре покиза ва Парвардигоре Омурзанда ҳаст».
16. Пас рӯ гардониданд.² Пас Мо бар онҳо сели тунд фиристодем ва ба ҷои ду бӯстонашон ду бӯстони дигар ба онҳо иваз додем: дорои меваҳои бадмаза ва дорои дарахти газ ва чизи андаке аз дарахти кунор.

¹ Яъне: ҳамроҳи ӯ ба зеру бам тасбеҳ гӯед.

² Яъне: аз шукр.

17. Инчунин онҳоро ба сабаби носипосиашон сазо додем ва Мо ба чуз носипос касеро сазои бад намедихем.
18. Дар миёни онҳо ва миёни он деҳаҳое, ки дар он баракат ниҳодаем,¹ деҳаҳои ба якдигар муттасил пайдо кардем ва дар он деҳаҳо омадурафт муқаррар кардем. (Гуфтем:) «Дар ин деҳаҳо шабҳову рӯзҳо эмин шуда сайр кунед».
19. Пас, гуфтанд: «Эй Парвардигори мо, дар миёни сафарҳои мо дурӣ пайдо кун». Ва онҳо бар хеш ситам карданд. Пас Мо онҳоро афсона гардонидем ва [ба таври] тамом пора-пора сохтан онҳоро пора-пора сохтем. Ҳамон дар ин (мочаро) барои ҳар сабркунандаи шукргӯянда нишонаҳое ҳаст.
20. Ва ба дурустӣ ки Шайтон дар ҳаққи онҳо андешаи худро рост ёфт. Пас, онҳо, ба чуз гурӯҳе андак аз мӯъминон, ба ӯ пайравӣ карданд.
21. Ва Шайтонро бар онҳо ҳеҷ ғалаба набуд, лекин (мубтало гардонидем) то касеро, ки ба охират имон меорад, аз касе ҷудо кунем, ки аз он дар шубҳа аст. Ва Парвардигори ту бар ҳар чиз Ниғаҳбон аст.
22. Бигӯ: «Онҳоеро бихонед, ки шумо ононро ба чуз Худо [худоён] гумон мекунад». Молики ҳамвазни як зарра дар осмонҳову дар замин нестанд ва онҳоро дар осмонҳову замин ҳеҷ ширкате нест ва Худоро аз онҳо ҳеҷ ёридиҳанда нест.
23. Ва шафоат назди Худо суд накунад, магар барои касе, ки ӯро дастурӣ дода бошад, то он гоҳ, ки изтироб аз дили онҳо дур карда шавад, гӯянд: «Парвардигори шумо чӣ чиз фармудааст?» Гӯянд: «Сухани ростро (фармудааст). Ва Ӯ Баландмартабаи Бузургқадр аст».
24. Бигӯ: «Кӣ ба шумо аз осмонҳову замин рӯзӣ медиҳад?» (Боз) бигӯ: «Худо медиҳад. Ва, ҳар оина, мо ё шумо дар ҳидоят ё дар гумроҳии зоҳирем».
25. Бигӯ: «Шумо аз гуноҳи мо суол карда нахоҳед шуд ва мо аз он чи шумо мекунад, суол карда нахоҳем шуд».
26. Бигӯ: «Парвардигори мо миёни мо чамъ хоҳад кард, сипас миёни мо ба ростӣ ҳукм мекунад ва Ӯ Ҳукмкунандаи Доно аст».
27. Бигӯ: «Ба ман ононро бинамояд, ки шумо онҳоро бо Худо шарик сохта, барбастаед. На чунин аст, балки Худо Ҳамон Ғолиби Боҳикмат аст».
28. Мо туро нафиристодем, магар барои ҳамаи мардумон – муждадиҳанда ва тарсонанда, валекин аксари мардумон намедонанд.
29. Ва мегӯянд: «Агар ростгӯ ҳастед, ин ваъда кай бошад?»
30. Бигӯ: «Барои шумо ваъдаи рӯзе аст, ки аз он соате бозпас намонед ва на [соате] пешӣ кунед».

¹ Яъне: Шом.

31. Ва кофирон гуфтанд: «Мо ин Қуръонро ва он Китобро, ки пеш аз он буд, ҳаргиз бовар надорем». Агар бибинӣ, чун ситамкорон назди Парвардигори хеш истода карда шаванд, баъзеашон суҳанро ба сӯи баъзе боз мегардонад; онон, ки нотавон гирифта шуда буданд, ба онон, ки саркашӣ мекарданд, мегӯянд: «Агар шумо намебудед, ҳар оина, мо мӯъмин мешудем».
32. Саркашон ба нотавонон гӯянд: «Оё баъд аз он ки ба шумо ҳидоят омад, мо шуморо аз он боздоштем? Балки худи шумо гуноҳкор будед».
33. Ва нотавонон ба саркашон гӯянд: «Не, балки мақри шабу рӯз (моро боздошт), чун ба мо мефармудед, ки ба Худо кофир шавем ва барои Ё ҳамтоёнро муқаррар кунем». Ва чун азобро бибинанд, дар дил пушаймон шаванд. Ва мо дар гардани кофирон тавқҳо андозем; сазо дода намешаванд, магар мувофиқи он чи мекарданд.
34. Ва Мо бимкунандаеро дар ҳеч дехе нафиристодем, магар мунъимони он деҳ гуфтанд: «Ҳамоно мо ба он чи, ки шумо бо он фиристода шудаед, ногаравидагонем».
35. Ва гуфтанд: «Мо ба эътибори амвол ва авлод зиёдатарем ва мо азобкардашаванда нестем».
36. Бигӯ: «Ба дурустӣ ки Парвардигори ман рӯзиро барои ҳар ки хоҳад, фарох мекунад ва танг мекунад, валекин аксари мардум намедонанд».
37. Ва амволи шумо ва авлоди шумо он чизе нест, ки шуморо назди Мо ба мартабаи қурбат муқарраб гардонад, лекин муқарраб касе аст, ки имон овард ва кори шоиста кард, пас, барои ин ҷамоа – ба сабаби он чи амал карданд, ҷазои дучанд аст ва онҳо эмин дар кӯшкҳои баланд бошанд.
38. Ва онон, ки дар (радди) оёти Мо муқобилакунон саъй мекунанд, дар азоб ҳозир карда шаванд.
39. Бигӯ: «Ба дурустӣ ки Парвардигори ман рӯзиро барои ҳар ки аз бандагони Худ хоҳад, фарох мекунад; ва барои ҳар ки хоҳад, танг месозад. Ва шумо аз ҳар чинс, ки бошад, ҳарчӣ кунед, пас, Худо ивази онро медиҳад ва Ё Бехтарини рӯзидиҳандагон аст.
40. Ва рӯзе, ки Худо ҳамаи онҳоро якҷо барангезад, сипас, ба фариштагон гӯяд: «Оё инҳо шуморо ибодат мекарданд?»
41. Гӯянд:¹ «Покӣ Турост, Туй Корсози мо, на онҳо; балки онҳо чинҳоро ибодат мекарданд, аксари онҳо ба чинҳо эътиқод доштанд».
42. Пас имрӯз баъзеи шумо барои баъзе суд расонидан ва зиён кардан наметавонед. Ва ба ситамкорон фармоём: «Азоби оташеро бичашед, ки шумо онро дурӯғ медоштед».
43. Ва чун оёти равшани Мо бар онҳо хонда мешавад, гӯянд: «Ин

¹ Яъне: фариштагон гӯянд.

- (пайғамбар) нест, магар марде, ки мехоҳад шуморо аз он чи боздорад, ки падарони шумо онро мепарастиданд». Ва гӯянд: «Ин (Қуръон) чизе нест, магар дурӯғе барбофта». Ва кофирон, чун сухани рост ба онҳо биёмад, гӯянд: «Ин чизе нест, магар сеҳри зохир».
44. Ва Мо ба онҳо¹ китобҳое надодем, ки онро бихонанд ва пеш аз ту ҳеч тарсонандаеро ба сӯи онҳо нафиристодаем.
45. Ва касоне, ки пеш аз онҳо буданд, дурӯғӣ доштанд ва инҳо² ба даҳяки он чи ба пешиниён дода будем, нарасидаанд. Пас, онҳо пайғамбарони Маро ба дурӯғ нисбат карданд. Пас, укубати Ман чӣ гуна буд?
46. Бигӯ: «Ҷуз ин нест, ки шуморо ба як калима панд медиҳам: ду-ду ва як-як барои Худо бархезед [ва биравед]; боз тааммул кунед, ки ба ин ёри шумо² чунуне нест; барои шумо ӯ фақат бимкунанда аст – пеш аз омадани азоби сахт».
47. Бигӯ: «Он чи аз музд аз шумо суол карда бошам, барои шумо аст. Нест музди ман, магар бар Худо ва Ӯ бар ҳама чиз Хабардор аст».
48. Бигӯ: «Ба дурустӣ ки Парвардигори ман (ваҳйи) ростро меафканад, [Ӯ] Донои пӯшидаҳост».
49. Бигӯ: «(Сухани) рост омад ва (маъбудӣ) ботил офариниши нав намекунад ва [баъд аз марг] дигар бор барнамегардонад».
50. Бигӯ: «Агар гумроҳ шавам, пас, ҷуз ин нест, ки бар нафси хеш гумроҳ мешавам; ва агар роҳ ёбам, пас ба сабаби он аст, ки Парвардигори ман ба сӯи ман ваҳй мефиристад; ба дурустӣ ки Вай Шунавои Наздик аст».
51. Ва агар бибинӣ, чун музтариб шаванд, халосӣ набошад; ва аз ҳар ҷои наздик гирифта шаванд³
52. ва гӯянд: «Имон овардем ба вай».⁴ Ва аз кучо онҳоро аз ҷои дур ба даст овардани имон бошад?!⁵
53. Ва пеш аз ин ба вай кофир буданд ва аз ҷои дур нодида [тӯҳмат] меафканданд.
54. Ва миёни онҳову миёни он чи мехостанд, ҷудоӣ афканда шуд, чунончи ба амсоли онҳо пеш аз ин карда шуд. Ба дурустӣ ки онҳо дар шакки қавӣ буданд.

35. Сураи Фотир (Офаринанда)

Дар Макка нозил шуд ва он чиҳилу панҷ оят ва панҷ рукӯъ аст.

¹ Яъне: мушрикони араб.

² Яъне: пайғамбар (с).

³ Яъне: ба осонӣ гирифта шаванд.

⁴ Яъне: ба Қуръон.

⁵ Яъне: муҳол аст.

Ба номи Худо Бахшояндаи Мехрубон

1. (Ҳама) ситоиш Худойрост – Офаринандаи осмонҳо ва замин, ки фарштагонро фиристодагоне гардонидааст, ки дорои бозуҳои дугон-дугон ва сегон-сегон ва чаҳоргон-чаҳоргонанд; дар офариниши ҳар чи хоҳад, зиёда мекунад. Ба дурустӣ ки Худо бар ҳар чиз Тавоно аст.
2. Он чи Худо аз раҳмат барои мардумон кушода созад, пас онро ҳеч бандкунандае нест; ва он чи банд кунад, пас, онро баъд аз Вай¹ ҳеч кушояндае нест. Ва Ӯ Голиби Боҳикмат аст.
3. Эй мардумон, неъматӣ Худоро бар хеш ёд кунед. Оё офаринандае ғайри Худо ҳаст, ки ба шумо аз (ҷониби) осмону замин рӯзӣ диҳад? Ҳеч маъбуде ба ҷуз Вай нест. Пас, аз кучо [аз роҳи рост] гардонида мешавед?
4. Ва агар туро ба дурӯғ нисбат кунанд, пас, ҳамоно пайғамбарони пеш аз ту ба дурӯғ нисбат карда шуданд. Ва корҳо ба сӯи Худо бозгардонида мешавад.
5. Эй мардумон, дар воқеъ ваъдаи Худо рост аст, пас, зиндагонии дунё шуморо фирефта накунад; ва (Шайтони) фиребанда шуморо нисбат ба Худо нафиребад.
6. Дар ҳақиқат Шайтон шуморо душман аст, пас ӯро душман гиред; ҷуз ин нест, ки ӯ тобеони худро меҳонад, то аз аҳли дӯзах бошанд.
7. Барои онон, ки кофир шуданд, азоби саҳт аст; ва барои онон, ки имон оварданд ва амалҳои шоиста карданд, омурзиш ва музди бузург аст.
8. Оё касе, ки амали зишти ӯ барояш ораста карда шудааст ва онро нек дидааст, (мисли мӯъмини солеҳ бошад)? Пас, ҳамоно Худо ҳар киро хоҳад, гумроҳ мекунад ва ҳар киро хоҳад, роҳ менамояд. Пас, бояд ки нафси ту аз рӯи дарег бар онҳо ҳалок нашавад. Ба ростӣ ки Худо ба он чи мекунанд, Доно аст.
9. Ва Худо Он аст, ки бодҳоро фиристод; пас, (он бодҳо) абрро барангехт; пас, абрро ба сӯи шаҳри мурда равон кардем; пас, ба он (абр) заминро – баъди мурда буданаш – зинда сохтем. Барангехтани мурдагон ҳам чунин хоҳад буд.
10. Ҳар ки арҷмандӣ хоҳад, пас, ҳамаи арҷмандӣ якҷо аз онӣ Худо аст; сухани покиза ва амали солеҳ ба сӯи Ӯ боло меравад, онро (Худо) баланд мегардонад. Ва барои онон, ки фитнаҳо меандешанд, азоби саҳт аст ва бадандешии онҳо ҳамоно нобуд шавад.
11. Ва Худо шуморо аз хок офарид, сипас аз нутфа, сипас шуморо ҷуфти марду зан гардонид; ва ҳеч зане дар шикам барнамедорад ва намезорад, магар ба илми Худо; ва ҳеч дарозумреро зиндагонӣ дода намешавад ва аз умри вай кам карда намешавад, магар он, ки дар Китоб сабт аст. Ба ростӣ ки ин кор бар Худо осон аст.

¹ Яъне: ғайри Вай.

12. Ва ду дарё баробар нестанд:¹ ин як дар ниҳояти ширинӣ ширин ва оби он гуворост; ва он дигар шӯри моил ба талхист; ва аз ҳар яке гӯшти тоза мехӯред ва зеваре бармеоред, ки онро мепӯшед; ва киштиҳоро дар дарё шикофандаи об мебинӣ, то аз фазли ӯ рӯзӣ талаб кунед ва то бувад ки шумо шукр гӯед.
13. Шабро дар рӯз дармеорад ва рӯзро дар шаб дармеорад ва офтобу моҳро ром сохт, ҳар яке ба меоде муайян меравад. Ин аст Худо – Парвардигори шумо; подшоҳӣ аз они ӯст. Ва онон, ки ба ҷуз Вай мепарастед, молики (чизе ба миқдори) пӯсти хастаи хурмо намешаванд.
14. Агар онҳоро бихонед, хондани шуморо намешунаванд; ва агар (ба фарз) бишунаванд, гуфтаатонро қабул намекунанд; ва рӯзи қиёмат шарик муқаррар кардани шуморо мункир мешаванд. Ва ҳеҷ кас монанди [Худои] Доно туро хабар надихад.
15. Эй мардумон, шумо ба Худо мӯхтоҷед ва ҳамоно Худо Бениёзи Сутудақор аст.
16. Агар хоҳад, шуморо нобуд месозад ва офариниши нав меорад.
17. Ва ин кор бар Худо душвор нест.
18. Ва ҳеҷ бардорандае бори дигареро намебардорад; ва агар гаронбор касеро ба сӯи бори хеш бихонад, аз он бор чизе бардошта намешавад – агарчи он кас соҳиби хешӣ бошад. Ҷуз ин нест, ки ту касонеро бим мекунӣ, ки аз Парвардигори хеш ғоибона метарсанд ва намозро барпо медоранд. Ва ҳар ки пок шавад, пас, ҷуз ин нест, ки барои нафъи хеш пок мешавад. Ва бозгашт ба сӯи Худо аст.
19. Ва нобинову бино баробар нестанд;
20. ва на торикӣҳову равшанӣ;
21. ва на сояву боди гарм.
22. Ва зиндагону мурдагон баробар намешаванд. Ба ростӣ, Худо ҳар киро хоҳад, мешунавонад; ва ту касеро, ки дар гӯр бошад, шунавонанда нестӣ.
23. Ва ту нестӣ, магар тарсонандае.
24. Ҳамоно Мо туро башоратдиханда ба дини рост ва бимкунанда фиристодем; ва ҳеҷ уммате нест, магар он ки дар он бимкунандае гузаштааст
25. Ва агар туро ба дурӯғ нисбат кунанд, пас, ҳамоно онон, ки пеш аз онҳо буданд, ба дурӯғ нисбат карда буданд: пайғамбаронашон бо нишонаҳои возеҳ ва бо Номаҳои илоҳӣ ва бо Китоби равшан ба онҳо омаданд.
26. Сипас кофиронро гирифта кардам. Пас, укубати Ман чӣ гуна буд?
27. Оё надидӣ, ки Худо аз осмон обро фуруд овард, пас, ба сабаби он меваҳои гуногунранг баровардем; ва аз кӯҳҳо роҳҳое, ки ранги онҳо

¹ Яъне: ба омезиш яксон нестанд.

- гуногун – сафеду сурху сиёҳ аст, дар ниҳояти сиёҳӣ (пайдо кардем).
28. Ва ҳамчунин, аз мардумону ҷонварону чаҳорпоён – ранги онҳо гуногун аст. Ҷуз ин нест, ки аз бандағони Худо фақат олимон аз Ҷ метарсанд. Ба ростӣ ки Худо Ғолиби Омурзанда аст.
 29. Ҳамоно онон, ки Китоби Худоро тиловат мекунанд ва намозро барпо мекоранд ва аз он чи ба онҳо рӯзӣ додем, пинҳону ошкоро харҷ мекунанд – савдоғариеро умедворанд, ки ҳаргиз касод нашавад;
 30. то [Худо] ба онҳо муздашонро ба тамои расонад ва ба онҳо аз фазли Худ зиёда диҳад. Дар ҳақиқат Ҷ Омурзандаи Қадрдон аст.
 31. Ва он чи аз Қуръон ба сӯи ту ваҳй фиристодем, ҳамоно рост аст, тасдиқкунандаи он чист, ки пеш аз вай аст. Ба ростӣ ки Худо ба бандағони Худ Хабардори Бино аст.
 32. Сипас, Қуръонро ба онон, ки онҳоро аз бандағони Худ баргузидем, мерос додем;¹ пас баъзеашон бар нафси худ ситамкоранд ва баъзеашон миёнараванд ва баъзеашон ба сӯи некиҳо ба ҳукми Худо сабақаткунандаанд. Ин аст фазли бузург.
 33. Ба бӯстонҳои ҳамеша мондан дароянд; дар он ҷо ба онҳо аз қисми даствонаҳои тиллову марворид зевар дода шавад; ва либоси онҳо дар он ҷо (ҷомаи) абрешимӣ бошад.
 34. Ва гӯянд: «(Ҳамаи) ситоиш Худойро аст, ки аз мо андӯхро дур кард. Ба ростӣ ки Парвардигори мо Омурзандаи Қадршинос аст.
 35. Он, ки моро аз фазли Худ ба сарои ҳамеша мондан фуруд овард; дар он ҷо ҳеҷ ранҷе ба мо нарасад; ва дар он ҷо ҳеҷ мондагӣ ба мо нарасад».
 36. Ва барои онон, ки кофир шуданд, оташи дӯзах аст – на бар онҳо ҳукм карда шавад, то бимиранд ва на аз онҳо чизе аз азоби дӯзах сабук карда шавад. Ҳамчунин ҳар носипосро сазо медиҳем.
 37. Ва аҳли дӯзах дар он ҷо фарёд кунанд: «Эй Парвардигори мо, моро берун ор, то кори шоиста бикунем – ғайри он чи ки мекардем». (Гӯем:) «Оё шуморо он қадар зиндагонӣ надодем, ки дар он ҳар ки панд пазируфтанд хоҳад, пандпазир шавад; ва ба шумо тарсонанда омад. Пас, бичашед; пас ситамкоронро ҳеҷ ёридиҳандае нест».
 38. Ба дурустӣ ки Худо Донандаи пинҳони осмонҳову замин аст; ҳамоно Вай ба он чи дар синаҳост, Доно аст.
 39. Вай Он аст, ки шуморо дар замин ҷонишин гардонид. Пас, ҳар ки кофир шавад, (зарари) куфри ӯ бар худаш аст. Ва дар ҳаққи кофирон куфри онҳо назди Парвардигорашон ба ҷуз ғазаб [чизеро] намеафзояд ва дар ҳаққи кофирон куфрашон ба ҷуз зиён [чизеро] намеафзояд.
 40. Бигӯ: «Оё шарикони муқарраркардаи худро, ки ба ҷуз Худо мепарастед, дидаед? Ба ман бинамояд: аз замин ҷӣ чизро офаридаанд? Оё

¹ Яъне: аз пайғамбар (с) ба уммати Муҳаммадия расид.

онхоро дар осмонҳо ширкате ҳаст? Ё оё ба онҳо китобе додем, пас онҳо аз он бар ҳуччатанд?» Балки баъзе аз ситамкорон баъзеашонро ҷуз ба тариқи фирефтан ваъда намедиханд.

41. Ба ростӣ, Худо осмонҳову заминро аз он нигоҳ медорад, ки аз ҷои худ билағзанд. Ва агар билағзанд, ҳеч кас баъд аз Худо¹ ин ҳар дуру нигоҳ надорад. Ҳамоно Ё Бурдбори Омурзгор аст.
42. Ва ба саҳттарин қасамҳои худ ба Худо қасам хӯрданд, ки агар тарсонандае ба онҳо биёяд, албатта, аз ҳар як уммат роҳёфтатар хоҳанд буд. Пас, чун тарсонанда ба онҳо омад, дар ҳаққи онҳо ба ҷуз рамидан [чизеро] зиёда накард –
43. ба сабаби саркашӣ дар замин ва бадандешии қабех. Ва ваболи бадандешии қабех ба ҷуз ба аҳли он [ба касе] фуруд намеояд. Пас, ба ҷуз оини (уқубати) пешиниён [чизеро] нигарон нестанд. Пас, дар оини Худо табдиле нахоҳӣ ёфт ва дар оини Худо тағйире нахоҳӣ ёфт.
44. Оё дар замин сайр накардаанд, то бибинанд: анҷоми кори онон, ки пеш аз онҳо буданд, чӣ гуна шуд? Ва (он ҷамоа) дар қувват аз онҳо зиёдатар буданд. Ва ҳаргиз [чунин] нест, ки чизе дар осмонҳо ва дар замин Худоро очиз кунад. Ба ростӣ ки Ё Донои Тавоно аст.
45. Ва агар Худо мардумонро ба сазои он чи мекарданд, гирифтгор мекард, бар пушти замин ҳеч ҷонвареро намегузошт; валекин онхоро то вақти муайян мавқуф медорад. Пас, чун вақти онҳо биёяд, пас, дар воқеъ, Худо ба бандагони Худ Бино аст.

36. Сураи Ё. Син

Дар Макка нозил шуд ва он ҳаштоду се оят ва панҷ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ё. Син.
2. Қасам ба Қуръони Боҳикмат,
3. ки ба дурустӣ, ту аз пайғамбаронӣ,
4. бар роҳи ростӣ.
5. [Қуръон] фуру фиристодаи Ғолиби Меҳрубон аст,
6. то қавмеро битарсонӣ, ки падаронашон тарсонида нашудаанд; пас онҳо ғофилонанд.
7. Ҳар оина ваъда (-и азоб) бар аксари онҳо собит шуд; ва онҳо имон намеоранд.
8. Мо дар гарданҳояшон тавқҳо ниҳодем, ки то занах бошанд; ва онҳо сар ба боло нигоҳ доштагонанд.
9. Ва пеши рӯи онҳо деворе сохтем ва паси пушти онҳо – деворе; ва

¹ Яъне: ғайри Худо.

- [чашмҳои] онҳоро пӯшонидем; ва онҳо ҳеҷ намебинанд.¹
10. Барояшон баробар аст: чи онҳоро бим кунӣ ва ё онҳоро бим накунӣ, имон намеоранд.
 11. Чуз ин нест, ки ту касеро метарсонӣ, ки пандро пайравӣ кунад ва аз [Худои] Раҳмон ғоибона тарсад; пас, ўро ба омурзиш ва музди гиromӣ башорат деҳ.
 12. Ба дурустӣ, Мо мурдагонро зинда мегардонем ва он чиро, ки пеш фиристоданд² ва нақши ақдоми онҳоро менависем. Ва ҳар чизеро дар Китоби Зоҳир³ фаро гирифтем.
 13. Ва достони аҳли он деҳаро барояшон баён кун, чун ба он деҳа пайғамбарон омаданд.
 14. Он гоҳ, ки ба сӯи онҳо ду касро фиристодем, пас, он дуру ба дурӯғ нисбат карданд. Пас, ба саввумӣ қувват додем; ва гуфтанд:⁴ «Ба дурустӣ, мо ба сӯи шумо фиристодагон ҳастем».
 15. Гуфтанд:⁵ «Шумо ба чуз монанди мо одамӣ, [каси дигар] нестед ва Худо ҳеҷ чиз фурӯ нафиристодааст ва шумо чуз дурӯғ [чизе] намеғӯед».
 16. Гуфтанд:⁴ «Парвардигори мо медонад, ки ба дурустӣ, мо ба сӯи шумо фиристодагон ҳастем».
 17. Ва бар ўҳдаи мо ба чуз пайғом расонидани зоҳир [чизе] нест».
 18. Гуфтанд:⁵ «Ҳамоно, мо ба шумо фоли бад гирифтем, агар бознамонед, шуморо сангсор мекунем ва албатта, аз мо ба шумо азоби дарддиҳандае мерасад».
 19. Гуфтанд:⁴ «Фоли бади шумо ҳамроҳи худ шумо аст. Оё агар ба шумо панд дода шавад, (чунин мекунед)? Балки шумо гурӯҳи аз ҳад гузаштае ҳастед».
 20. Ва марде аз дуртарин маҳалҳои он шаҳр давида омаду гуфт: «Эй қавми ман, фиристодагонро пайравӣ кунед».
 21. Касонеро пайравӣ кунед, ки аз шумо ҳеҷ музде наметалабанд ва худ роҳёфтагонанд.
 22. Ва чаро ман Маъбудеро ибодат накунам, ки маро биофарид ва ба сӯи Вай бозгардонида хоҳед шуд?
 23. Оё ба чуз Вай худоёне гирам, ки агар [Худои] Раҳмон дар ҳаққи ман зиёне бихоҳад, шафоаташон аз ман чизеро дафъ накунад ва маро халос накунанд?
 24. Он гоҳ ман ҳар оина дар гумроҳии зоҳир бошам.
 25. Ба дурустӣ ки ман ба Парвардигори шумо имон овардам. Пас [суха-

¹ Ин ду оят барои яъсу навмедии онҳо аз шинохтани Ҳақ тамсил ва тасвир аст.

² Яъне: аз амалҳои хайру шар.

³ Яъне: Лавҳи Маҳфуз.

⁴ Яъне: он се кас.

⁵ Яъне: аҳли деҳа.

ни] маро бишунавед».¹

26. Гуфта шуд: «Ба бихишт дарой». Гуфт: «Эй кош, қавми ман медони-станд,
27. ки Парвардигори ман маро ба чӣ чиз биомурзид ва маро аз икром-шудагон бигардонид».
28. Ва баъд аз ӯ бар қавми ӯ ҳеч лашкаре аз осмон фуруд наовардем ва Мо фурудоранда набудем.
29. Ба чуз як фарёди тунд набуд, ки ногаҳон онҳо (чун оташи) фурӯмурда шуданд.
30. Эй вой бар бандагон, ҳеч фиристодае бар онҳо наомад, магар он ки бо ӯ тамасхур мекарданд.
31. Оё надиданд, ки чӣ қадар табақоти мардумонро пеш аз онҳо ҳалок сохтем, ки онҳо ба сӯяшон бознамегарданд?
32. Ва табақае нест, магар он ки ҳама назди Мо ҳозир карда шуда бошад.
33. Ва барояшон замини мурда нишонае аст, ки онро зинда гардонидем ва аз он дона баровардем; ва аз он дона мехӯранд.
34. Ва дар он бўстонҳое аз дарахтони хурмову ангур офаридем ва дар он чашмаҳо равон сохтем,
35. то аз мевайи он бихӯранд. Ва дастони онҳо меваро насохтааст. Оё шукр намекунанд?
36. Пок аст Худое, ки тамоми ҷуфтҳоро офарид: аз он чи замин мерӯёнад ва аз нафсҳояшон ва аз он чи онҳо намедонанд.
37. Ва шаб низ барояшон нишонае аст, ки рӯзро аз вай [чун пӯст аз тан] мекашем ва ногаҳон онҳо дар торикӣ фурӯ мераванд.
38. Ва офтоб ба роҳе меравад, ки қароргоҳи вай аст. Ин ба тақдири (Худои) Голиби Доно аст.
39. Ва барои моҳ манзилҳое муқаррар кардем, то он ки монанди ҷӯби кӯхнаи хушки хурмо бозгардад.
40. На офтобро месазад, ки моҳро дарёбад ва на шаб бар рӯз сабқаткунанда аст. Ва ҳар яке² дар фалаке шино мекунанд.
41. Ва барояшон нишонае ин аст, ки Мо насли онҳоро дар киштии пур кардашуда бор кардем.
42. Ва барояшон монанди киштӣ чизе офаридем, ки бар он савор мешаванд.
43. Ва агар хоҳем, онҳоро ғарқ мекунем, он гоҳ барояшон ҳеч фарёдрасе набошад ва онҳо раҳо карда нашаванд,
44. магар аз рӯи раҳмати Худи Мо ва барои баҳраманд сохтан – то муддате.
45. Ва чун ба онҳо гуфта шавад: «Аз он чи битарсед, ки пеши ду дасти

¹ Аҳли деҳа он мардро шаҳид карданд.

² Яъне: ҳар яке аз офтобу моҳу ситорагон.

шумо ва паси пушти шумо бошад, бувад ки бар шумо раҳм карда шавад».

46. Ва ҳеч нишонае аз нишонаҳои Парвардигорашон бар онҳо намеояд, магар аз он рӯгардон бошанд.
47. Ва чун ба онҳо гуфта шавад: «Аз он чи Худо ба шумо рӯзӣ додааст, харҷ кунед», ин кофирон ба мӯъминон гӯянд: «Оё ба касе таом диҳем, ки агар Худо мехост, [Худаш] ба ӯ таом медод? Шумо дар гумроҳии зоҳир ҳастед».
48. Ва мегӯянд:¹ «Агар ростгӯ ҳастед, ин ваъда кай бошад?»
49. Онҳо [чизеро] нигарон нестанд, магар як наъраи тундро, то дар ҳоле ки хусумат мекунанд, онҳоро бигирад.
50. Пас натавонанд, ки васият кунанд ва ба аҳли худ бозгарданд.
51. Ва дар сур дамида шавад ва ногаҳон онҳо аз қабрҳо ба сӯи Парвардигорашон бишитобанд.
52. Гӯянд: «Эй вой бар мо! Кӣ моро аз хобгоҳамон барангехт?» Ин ҳамон аст, ки [Худои] Раҳмон ваъда карда буд ва пайғамбарон рост гуфта буданд.
53. [Ин воқеа] ба чуз наъраи тунде чизе набошад, ки ногаҳон онҳо хама назди Мо ҳозир карда шаванд.
54. Пас имрӯз бар ҳеч кас ҳеч чизе ситам карда нахоҳад шуд ва ба чуз он чи мекардед, чазо дода нахоҳед шуд.
55. Ба дурустӣ ки аҳли бихишт имрӯз дар коре шодон ҳастанд.
56. Онҳо ва занони онҳо дар сояҳо бар тахтҳо така карданд.
57. Онҳоро дар он чо мева ҳаст ва ҳар чи мехоҳанд, барояшон ҳаст.
58. «Салом!» – сухане аз Парвардигори Мехрубон аст.
59. (Ва бигӯем:) «Эй гуноҳкорон, имрӯз чудо шавед!»
60. Эй фарзандони Одам, оё бо шумо аҳд накарда будам, ки Шайтонро мапарастед, зеро ки вай барои шумо душмани ошкорост;
61. ва он ки Маро бипарастед, роҳи рост ин аст?
62. Ва ҳар оина аз шумо халқи бисёреро гумроҳ сохт. Оё намедонистед?
63. Ин ҳамон дӯзах аст, ки ба шумо ваъда дода мешуд.
64. Ба сабаби он ки куфр мекардед, имрӯз ба он дароед!
65. Имрӯз бар даҳонашон мӯҳр мениҳем ва бо Мо дастҳояшон сухан мегӯяд ва пойҳояшон гувоҳӣ медиҳад, ки чӣ мекарданд.
66. Ва агар хоҳем, чашмҳояшонро аз тариқи маҳв кардан кӯр мекунем, пас чун ба сӯи роҳ сабқат кунанд, чӣ гуна хоҳанд дид?
67. Ва агар хоҳем, онҳоро бар қояшон масх мекунем, пас, натавонанд ба пеш раванд ва на бозпас бигарданд.
68. Ва ҳар киро умри дароз медиҳем, дар офариниш нагунсор мекунемаш. Оё дарнамеёбанд?
69. Ва ба пайғамбар шеър наомӯхтаем ва ин барои ӯ шоиста нест. Ва ин

¹ Яъне: кофирон.

- [Китоб] чизе нест, магар панд ва Қуръони ошкор,
70. то ҳар касро, ки зинда бошад,¹ битарсонад ва сухани [ҳақ] бар кофирон собит шавад.
 71. Оё надиданд, ки Мо аз он чи дасти Мо сохтааст, барояшон чаҳорпоёнро офаридем ва онҳо молики он ҳастанд?
 72. Ва чаҳорпоёнро барояшон ром сохтем, ки аз он баъзе савории онҳо аст ва аз он баъзеро мехӯранд.
 73. Ва аз чаҳорпоён барояшон манфиатҳо ва ошомиданиҳо ҳаст. Оё шукр намегузоранд?
 74. Ва ба ҷои Худо маъбудонеро [худо] гирифтанд, ба он [умед] ки шояд онҳо барояшон ёрӣ диҳанд.
 75. Ва ин [маъбудон] ба онҳо ёрӣ карда наметавонанд ва онҳо барои [маъбудони] онҳо лашкаре ҳозиркарда шудаанд.
 76. Пас суханашон туро андӯхгин накунад, ҳар оина Мо он чиро, ки пинҳон мекунанд ва он чиро, ки ошкор мекунанд, медонем.
 77. Оё одамӣ надидааст, ки Мо ӯро аз нутфа офаридем; ва [акнун] ӯ ногаҳон хусуматкунандаи ошкоро шудааст?
 78. Ва ӯ офариниши худро фаромӯш кардааст, ки барои Мо достоне падид меоварад ва мегӯяд: «Ин устухонҳоро, ки пӯсида бошанд, кӣ зинда мекунад?»
 79. Бигӯ: «Ҳамон зинда мекунад, ки онро бори аввал офарид ва Ӯ бар ҳар (қисм) офариниш Доно аст –
 80. Ҳамоне, ки аз дарахти сабз бароятон оташ пайдо кард ва акнун шумо аз он оташ меафрӯсед».
 81. Оё Он Худое, ки осмонҳо ва замиро офарид, бар он Тавоно нест, ки монанди онҳо офаринад? – Бале, [Тавоност]. Ва Ӯ Ҳамон Офаринандаи Доност.
 82. Чун чизеро бихоҳад офаридан, фармони Ӯ ҷуз ин нест, ки ба ӯ мегӯяд: «[Мавҷуд] шав!» – Пас [мавҷуд] мешавад.
 83. Пас, Пок аст Он Худое, ки подшоҳии ҳар чиз ба дасти Ӯст ва ба сӯи Ӯ баргардонида мешавад.

37. Сураи Соффот (Сафкашидагон)

Дар Макка нозил шуд ва он яксаду ҳаштоду ду оят ва панҷ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Мехрубон

1. Қасам ба (чамоате аз) фариштагон, ки ба саф кашидане саф мекашанд.²

¹ Яъне: а) мӯъминон; б) соҳиби фаҳм.

² Яъне: наздики Парвардигори худ.

2. Пас, қасам ба чамоате, ки ба рондане меронанд.¹
3. Пас, қасам ба чамоате, ки зикрро тиловат мекунанд.²
4. Ба дурустӣ ки Худои шумо Яке аст.
5. (Ҷ) Парвардигори осмонҳову замин ва он чи дар миёни инҳо аст; ва (Ҷ) Парвардигори машрикҳо аст.³
6. Ҳамона Мо осмони дунёро ба зинати ситораҳо ороиш додем.
7. Ва аз ҳар шайтони саркаш нигоҳ доштем.
8. То (шаётин) ба сӯи Малаи Аъло⁴ гӯш наниҳанд. Ва аз ҳар ҷониб [шиҳобҳо] андохта мешаванд –
9. барои рондани онҳо. Ва барои онҳо азоби доим аст.
10. Магар касе, ки ба як бор рабудан бирабояд.⁵ Пас шӯълаи сӯзанда аз паи ӯ афтад.
11. Пас, аз онҳо бипурс: «Оё дар офариниш онҳо сахттаранд, ё касе, ки Мо офаридем?» Ба ростӣ ки Мо онҳоро аз гили часпанда офаридем.
12. Балки таачҷуб кардӣ⁶ ва онҳо тамасхур мекунанд.
13. Ва чун ба онҳо панд дода шавад, панд намегиранд.
14. Ва чун нишонае бибинанд, тамасхур кунанд.
15. Ва гӯянд: «Ин (Қуръон) ба ҷуз сеҳри зоҳир [чизе] нест.
16. Оё чун бимирем ва хоку устухоне чанд бошем, оё мо барангехта мешавем?
17. Оё падарони нахустини мо (барангехта мешаванд)?»
18. Бигӯ: «Оре; ва шумо хор бошед».
19. Пас, ҷуз ин нест, ки он (барангехтан) як наъраи тунд бошад. Пас, ногаҳон онҳо бинигаранд.
20. Ва гӯянд: «Эй вой бар мо, ин рӯзи ҷазо аст».
21. (Гуфта шавад:) «Ин рӯзи файсала кардан аст, ки онро ба дурӯғ нисбат мекардед».
22. (Гуфта шавад:) «Эй малоика) ситамкоронро бо ҳамроҳонашон⁷ ва бо он чи мепарастиданд –
23. ба ҷуз Худо, барангезед, пас онҳоро ба сӯи роҳи дӯзах далолат кунед.
24. Ва онҳоро боздоред, ба ростӣ ки онҳо суол карда хоҳанд шуд:
25. «Шуморо чист, ки бо якдигар ёрӣ намекунед?»
26. Балки онҳо имрӯз гарданниҳодагонанд.
27. Ва баъзеашон бар баъзе бо якдигар суолкунон рӯй оваранд.

¹ Яъне: шаётинро.

² Яъне: фариштагоне, ки ваҳйи илоҳиро ба пайгамбарон мехонанд.

³ Яъне: ва мағрибҳо низ.

⁴ Яъне: гурӯҳи баландтари атрофи малоика буда, ки бар баъзе аз асрори Лавҳи Маҳфуз иттилоъ доранд.

⁵ Яъне: калимаеро аз калимоти Малаи Аъло.

⁶ Яъне: аз ҳоли кофирон.

⁷ Яъне: шаётин.

28. Гӯянд: «Ҳамоно шумо пеши мо аз ҷониби рост меомадед». ¹
29. Гӯянд: «Балки шумо мӯъмин набудед;
30. ва моро бар шумо ҳеҷ тасаллуте набуд, балки шумо гурӯҳе аз ҳад гузашта будед.
31. Пас, сухани Парвардигорамон бар мо лозим шуд, ки албатта, чашанда(-и азоб) бошем.
32. Пас, шуморо гумроҳ кардем; ҳамоно мо [худ] гумроҳ будем».
33. Пас, ҳамоно ҳамаи онҳо дар он рӯз дар азоб бо ҳам шарик бошанд.
34. Ба ростӣ ки Мо бо гуноҳкорон ҳамчунин мекунем.
35. Чун ба онҳо гуфта мешуд: «Ба ҷуз Худо ҳеҷ маъбуде нест» – ҳамоно саркашӣ мекарданд.
36. Ва мегуфтанд: «Оё мо барои (гуфтаи) шоири девонае тарккунандаи маъбудони худ бошем?»
37. Балки пайғамбар сухани дурустро овард ва (соири) пайғамбаронро бовар дошт.
38. Ба ростӣ ки шумо чашандаи азоби дарддиҳанда бошед.
39. Ва ҷуз ба ҳасби он чи мекардед, ҷазо дода нахоҳед шуд.
40. Лекин бандагони холиссохтаи Худо –
41. барои ин ҷамоа рӯзӣ муқаррар аст –
42. (анвои) меваҳо. Ва онҳо навозишёфтаанд –
43. дар биҳиштҳои неъмат,
44. бар тахтҳо, рӯ ба рӯи якдигар.
45. Ҷоми аз шароб бар онҳо [даст ба даст] гардонида шавад,
46. ки сафедранг ва нӯшандагонро лаззатдиҳанда аст.
47. Дар он (шароб) ҳеҷ табоҳкорӣ набошад ва онҳо аз он (шароб) маст нашаванд.
48. Ва назди онҳо занони чашм фурӯандозандаи фарохчашм бошанд.
49. Гӯё онҳо тухмҳои (шутурмурғи) бар парда пӯшидаанд.
50. Ва баъзеи аҳли биҳишт бар баъзе бо якдигар суолкунон рӯй оваранд.
51. Гӯяндае аз онҳо гӯяд: «Ҳамоно маро ҳамнишине буд,
52. ки (ба инкор) мегуфт: «Оё аз бовардорандагон шудӣ?»²
53. Оё чун бимирем ва хокею устухоне чанд шавем, оё мо ҷазо дода хоҳем шуд?»
54. (Боз) гӯяд: «Оё шумо дарменигаред?»³
55. Пас, дарнигарад, пас, он ҳамнишине худро дар миёнаи дӯзах бинад.
56. Гӯяд: «Ба Худо, ба ростӣ, ба он наздик будӣ, ки маро ҳалок кунӣ;
57. ва агар бахшоиши Парвардигори ман намебуд, ҳамоно аз ҳозир кардашудагон (дар азоб) мешудам.
58. Оё, пас, мо мурдагон нестем,

¹ Яъне: аз ҷониби чап низ, барои гумроҳ кардан.

² Яъне: қиёматро.

³ Яъне: дӯзакхонаро.

59. магар ба мурдани нахустини худ? Ва мо азоб кардашуда нестем?»
60. Ба ростӣ ки ин фирӯзии бузург аст.
61. Пас, амалкунандагон бояд ки барои инчунин неъмат амал кунанд.
62. Оё барои меҳмонӣ он чи [аз неъматҳо] мазкур шуд, некӯтар аст, ё дарахти Заққум?
63. Ба ростӣ ки Мо Заққумро барои ситамкорон укубате сохтем.
64. Ҳамоно вай дарахте аст, ки дар қаъри дӯзах бармеояд.
65. Хӯшаи он монанди сарҳои шаётин аст.
66. Пас, ҳар оина, дӯзахиён аз он дарахт бихӯранд, пас, аз он шикамҳоро пур кунанд.
67. Пас, ба ростӣ ки барои онҳо бар болои он таом аз оби гарм омехтание бошад.
68. Сипас, ҳамоно бозгашти онҳо ба сӯи дӯзах бувад.
69. Дар воқеъ онҳо падарони худро гумроҳ ёфтанд.
70. Пас, онҳо бар паи падарони худ (ба суръат) ронда мешаванд.
71. Ва ба ростӣ ки пеш аз онҳо аксари пешиниён гумроҳ шуда буданд.
72. Ва ҳамоно дар миёни онҳо тарсонандагоне фиристодем.
73. Пас, бибин, анҷоми бимкардагон чӣ гуна шуд.
74. Магар бандагони холиссохтаи Худо.
75. Ва дар воқеъ Нӯҳ Моро овоз дод, пас, Мо некӯ Қабулкунандаи дуо-ем.
76. Ва ӯву касони ӯро аз андӯҳи бузург раҳонидем.
77. Ва фақат авлоди ӯро боқимонда сохтем.
78. Ва бар вай дар пасиниён санои нек гузоштем.
79. Дар оламиён бар Нӯҳ салом бод!
80. Ба ростӣ ки Мо некӯкоронро ҳамчунин ҷазо медиҳем.
81. Ҳамоно ӯ аз бандагони мӯъмини Мо аст.
82. Сипас дигаронро ғарқ сохтем.
83. Ва ба дурустӣ ки Иброҳим аз пайравони Нӯҳ аст.
84. Чун бо дили (аз айб) пок ба назди Парвардигори худ омад.
85. Чун ба падари худ ва ба қавми худ гуфт: «Чӣ чизро ибодат мекунад?»
86. Оё ба раъйи фосиди худ ба ҷуз Худо маъбудонеро меҷӯед?
87. Пас, гумони шумо ба Парвардигори оламиён чист?»
88. Пас, (Иброҳим) ба як бор нигаристан дар ситораҳо дарнигарист.
89. Пас гуфт: «Ба ростӣ ки ман беморам».
90. Пас, аз вай пушт гардонида баргаштанд.
91. Пас, пинҳон ба сӯи маъбудонашон мутаваҷҷеҳ шуд. Ва гуфт: «Оё чизе намехӯред?»
92. Пас шуморо чист, ки сухан намегӯед?»
93. Пас, бар онҳо мутаваҷҷеҳ шуд, бо задане бақувват мезад.
94. Пас, шитобкунон рӯ ба Иброҳим оварданд.
95. (Иброҳим) гуфт: «Оё чизеро мепарастед, ки худ метарошед?»

96. Ва Худо шуморо ва он чиро, ки мекунед, пайдо кардааст».
97. Гуфтанд:¹ «Барои Иброҳим иморате бино кунед, пас, ўро дар оташи бисёр биафканед».
98. Пас, бо вай бадсиголиро қасд карданд; пас, онҳоро зертар сохтем.
99. Ва (Иброҳим) гуфт: «Ба ростӣ ки ман ба сӯи Парвардигори худ равонаам; маро роҳ хоҳад намуд.
100. Эй Парвардигори ман, ба ман аз шоистагон (фарзанде) ато кун!»
101. Пас, ўро ба навҷавони бурдборе башорат додем.
102. Пас, чун (он тифл) ба он (син) расид, ки бо падар саъй тавонад кардан, (Иброҳим) гуфт: «Эй писараки ман, ҳамоно ман дар хоб мебинам, ки туро забҳ мекунам. Пас, дарнигар, то чӣ чиз ба хотири ту мерасад». Гуфт: «Эй падари ман, он чи бикун, ки туро фармуда шуздааст. Худо хоҳад, маро аз шикебоён хоҳӣ ёфт».
103. Пас, чун ҳар ду гардан ниҳоданд ва падар писарро ба пешонӣ биафканд,
104. ва Мо Иброҳимро овоз додем, ки: «Эй Иброҳим –
105. ба дурустӣ ки хобро рост кардӣ, ҳамоно Мо некӯкоронро ҳамчунин ҷазо медиҳем».
106. Ба ростӣ ки он (моҷаро) имтиҳони зоҳир аст.
107. Ва ба ивази ў забҳи бузург додем.²
108. Ва бар вай дар пасиниён санои нек гузоштем.
109. Бар Иброҳим салом бод!
110. Некӯкоронро ҳамчунин ҷазо медиҳем.
111. Ҳамоно вай аз бандағони мӯъмини Мо аст.
112. Ва ўро ба Исҳоқ – пайғамбаре аз шоистагон башорат додем.
113. Ва бар Иброҳиму бар Исҳоқ баракат додем. Ва аз авлоди онҳо баъзе некӯкоранд ва баъзе бар хештан ситамкунандаи ошкороанд.
114. Ва дар воқеъ Мо бар Мӯсову Ҳорун эҳсон кардем.
115. Ва онҳову қавми онҳоро аз андӯҳи бузург начот додем.
116. Ва онҳоро нусрат додем, пас, онҳо ғолиб буданд.
117. Ва ба онҳо Китоби возеҳ додем.
118. Ва онҳоро ба роҳи рост далолат кардем.
119. Ва бар онҳо дар пасиниён санои нек гузоштем.
120. Бар Мӯсову Ҳорун салом бод!
121. Ба ростӣ ки Мо некӯкоронро ҳамчунин ҷазо медиҳем.
122. Ҳамоно ҳар ду аз бандағони мӯъмини Моанд.
123. Ба ростӣ ки Илёс аз фиристодагон буд.
124. Чун ба қавми худ гуфт: «Оё парҳезгорӣ намекунед?
125. Оё Баълро³ парастӣш мекунед ва Некӯтарини офаринандагонро

¹ Яъне: ба якдигар.

² Яъне: гӯсфанди бузурги муҳайё барои забҳ.

³ Баъл – номи буге аст.

- тарк мекунед?
126. (Тарк мекунед) Худоро, ки Парвардигори шумо ва Парвардигори падарони нахустини шумо [аст]?»
127. Пас, ўро дурўғгў пиндоштан. Пас, дар ҳақиқат, он ҷамоа ҳозиркардагонанд.¹
128. Магар бандагони холиссохтаи Худо.
129. Ва бар Илёс дар пасиниён салои нек гузоштем.
130. Бар Илёс салом бод!
131. Ба ростӣ ки Мо некӯкоронро ҳамчунин ҷазо медиҳем.
132. Ҳамоно вай аз бандагони мўъмини Мо буд.
133. Ва ба дурустӣ ки Лут аз фиристодагон буд.
134. (Ёд кун) чун ўву ҳамаи аҳли хонаи ўро якҷо начот додем,
135. магар пиразане, ки аз боқимондагон буд.
136. Сипас, он дигаронро ҳалок сохтем.
137. Ва ба дурустӣ ки шумо ба вақти субҳ бар (мискинҳои) он қавм гузар мекунед.
138. Ва низ ба вақти шаб. Оё ба ақл дар намеёбед?
139. Ва ба ростӣ ки Юнус аз фиристодагони Мо буд.
140. Чун ба сӯи киштии пуркардашуда гурехт,
141. пас, (бо аҳли киштӣ) қуръа андохт ва ў аз мағлубон шуд.
142. Пас, моҳӣ ўро фурӯ бурд. Ва (кори) ў мӯчиби маломат буд.
143. Пас, агар на он аст, ки вай аз тасбеҳқунандагон буд,
144. – албатта, то рӯзе, ки мардумон барангехта шаванд, дар шиками моҳӣ боқӣ мемонд.
145. Пас, ўро ба замини бегиёҳ партофтем ва ў бемор буд.
146. Ва бар сари ў дарахте аз [қисми] каду рӯёнидем.
147. Ва ўро ба сӯи сад ҳазор, ё бештар аз он, фиристодем.
148. Пас, имон оварданд ва Мо онҳоро то муддате баҳраманд сохтем.
149. Пас, аз мушрикони бипурс: оё Парвардигори туро духтарон аст ва онҳоро писарон?
150. Оё фариштагонро духтар офаридем ва онҳо ҳозир буданд?
151. Огоҳ бош, ҳамоно онҳо аз [рӯи] дурўғгӯии худ мегӯянд:
152. «Худо бизод». Ва дар воқеъ, онҳо дурўғгӯянд.
153. Оё [Худо] духтаронро бар писарон ихтиёр кард?
154. Шуморо чист? Чӣ гуна ҳукм мекунед?
155. Оё андеша наменамоед?
156. Оё шуморо ҳуччате возеҳ аст?
157. Пас, агар ростгӯ ҳастед, Китоби худро биёред!
158. Ва (кофирон) миёни Худову миёни чинниён хеширо муқаррар карданд. Ва ҳамоно чинниён донистаанд, ки онҳо, албатта,

¹ Яъне: дар дӯзах.

ҳозиркардагонанд.¹

159. Покӣ Худойро аст аз он чи баён мекунанд.
160. Магар бандагони холискардаи Худо.
161. Пас, ҳамоно, шумо (эй кофирон) ва он чи мепарастед² –
162. – (ҳамаи) шумо касеро бар он³ гумроҳкунанда нестед.
163. Магар касеро, ки ӯ дарояндаи дӯзах аст.
164. Ва (фариштагон гӯянд:) «Ҳеч кас аз мо нест, магар он ки ӯро ҷоe муқаррар аст.
165. Ва ба ростӣ ки мо сафкашидаем.
166. Ва ба ростӣ ки мо тасбеҳгӯяндагонем».
167. Ва ҳамоно онҳо⁴ меғуфтанд:
168. «Агар хабаре аз пешиниён пеши мо мебуд,
169. – албатта, бандагони холиссохтаи Худо мешудем».
170. Пас ба он (Қуръон) кофир шуданд, пас хоҳанд донист.⁵
171. Ва ҳар оина, ваъдаи Мо барои бандагони фиристодаи Хеш собиқан содир шудааст.
172. Ба дурустӣ ки онҳо ёриёфтагонанд.
173. Ва ба ростӣ ки лашкари Мо ҳамоно ғолиб аст.
174. Пас, аз онҳо то муддате рӯ бигардон.
175. Ва онҳоро бинигар; пас, онҳо низ хоҳанд дид.
176. Оё (ин кофирон) азоби Моро башитоб металабанд?
177. Пас, чун (азоб) ба майдонашон фуруд ояд, бад бошад субҳи он бимкардагон!
178. Ва аз онҳо то муддате рӯ бигардон.
179. Ва бинигар; пас, онҳо низ хоҳанд дид.
180. Пок аст Парвардигори ту – Худованди ғалаба аз он чи (ин ҷамоа) баён мекунанд!
181. Ва салом бар фиристодагон(-и Худо) бод!
182. Ва сипас Худойро, ки Парвардигори оламиён аст.

38. Сураи Сод

Дар Макка нозил шуд ва он ҳаштоду ҳашт оят ва панҷ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Сод. Қасам ба Қуръони соҳибпанд,
2. балки кофирон дар саркашӣ ва муҳолифатанд.

¹ Яъне: барои ҳисобу азоб.

² Яъне: бутон.

³ Яъне: бар ибодати маъбуди ботил (бут).

⁴ Яъне: кофирони араб.

⁵ Яъне: оқибати корро.

3. Чӣ қадар табақоти мардумро пеш аз онҳо ҳалок кардем! Пас, фарёд бароварданд; ва он вақт ҳалосӣ набуд.
4. Ва аз он таачҷуб карданд, ки бимқунандае аз қавмашон ба онҳо биомад ва кофирон гуфтанд: «Ин шахс ҷодугари дурӯғгӯе аст.
5. Оё худоён(-и мутааддид)-ро Як Худо гардонид? Ба дурустӣ ки ин чизе аҷиб аст».
6. Ва ашрофи онҳо бирафтанд, (бо якдигар гуфтанд) ки: «Биравед ва бар (ибодати) худоёни худ шикебой кунед. Ба дурустӣ, ин¹ чизе аст, ки ирода карда шудааст.
7. Мо ин қавлро дар дини пасин нашунидаем. Ин ба ҷуз дурӯғбофӣ [чизи дигар] нест.
8. Оё аз миёни мо Қуръон бар ин шахс фуруд оварда шуд?» Балки ин кофирон аз панди Ман дар шакканд?! Балки ҳанӯз азоби Маро на-чашидаанд?!
9. Оё хизонаҳои раҳмати Парвардигори Ғолиби Бахшояндаи ту назди онҳо аст?!
10. Оё подшоҳии осмонҳову замин ва он чи дар миёни он ду аст, аз они онҳо аст? Пас, бояд ки ба василаҳое боло раванд.
11. Ин ҷо лашкаре ҳаст – (баҳамомада) аз ҷумлаи гурӯҳҳо,² шикастхӯрда.
12. Пеш аз онҳо қавми Нӯҳ; ва Од; ва Фиръавн – соҳиби меҳҳо³ дурӯғ доштанд;
13. ва Самуд; ва қавми Лут; ва сокинони Айка – ин ҷамоатҳо (такзиб карданд).
14. Ҳеч кас аз онҳо нест, магар он ки пайғамбаронро дурӯғӣ дошт, пас, уқубати Ман собит шуд.
15. Ва инон⁴ ба ҷуз як наъраи тунд,⁵ ки онро ҳеч тавакқуфе набошад, [чизеро] нигарон нестанд.
16. Ва гуфтанд:⁶ «Эй Парвардигори мо, сарнавишти моро (аз уқубат) пеш аз рӯзи ҳисоб башироб ба мо деҳ».
17. Бар он чи мегӯянд, сабр кун ва бандаи Мо – Довуд – соҳиби қувватро ёд кун; ҳамоно ӯ рӯҷӯёқунанда буд.⁷
18. Ба ростӣ ки Мо кӯҳхоро ҳамроҳи ӯ ром сохтем, ба вақти шому субх тасбеҳ мегуфтанд.
19. Ва мурғонро ба ҳам оварда (ром сохтем); ҳар яке барои ӯ фармонбардор буд.
20. Ва подшоҳии ӯро муҳкам кардем; ва ба ӯ ҳикмату сухани возеҳ до-

¹ Яъне: дини нав – Ислом.

² Яъне: аз чинси гурӯҳҳое, ки бо пайғамбарон муҳолифат карданд.

³ Яъне: мардумро чормех мекард.

⁴ Яъне: кофирони ин аср.

⁵ Яъне: нафҳаи қиёмат.

⁶ Яъне: ба тариқи истехзо.

⁷ Яъне: ба сӯи Худо.

дем.

21. Оё хабари гурӯҳи бо якдигар хусуматкунанда пеши ту омадааст, чун аз девор часта ба масҷид дохил шуданд?
22. Чун бар Довуд дароманд, пас, аз онҳо битарсид. Гуфтанд: «Матарс; мо ду хусуматкунандаем, баъзеи мо бар баъзе ситам кардааст, пас, миёни мо ба ростӣ ҳукм куну ҷавр макун ва моро ба роҳи рост далолат кун.
23. Ин бародари ман аст, дар дасти ӯ наваду нӯҳ меш аст ва пеши ман як меш аст. Пас (ин шахс) гуфт: «Ин як мешро ба ман бисупор». Ва дар сухан гуфтан бо ман дуруштӣ кард».
24. (Довуд) гуфт: «Дар воқеъ, ӯ – бо хостани меши ту, то бо мешҳои худ ба ҳам орад – бар ту ситам кардааст. Ба ростӣ, бисёре аз шарикон [ҳастанд, ки] баъзеашон бар баъзе ситам мекунад, магар онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд ва онҳо андаканд». Ва Довуд фаҳмид, ки Мо ӯро озмудаем, пас, аз Парвардигори худ талаби омурзиш кард ва сачдакунон биафтод ва (ба Худо) бозгашт.
25. Пас, он лағзиши ӯро ба ӯ омурзидем. Ба ростӣ ки ӯро назди Мо қурбат ва бозгашти некӯ аст.
26. (Гуфтем:) «Эй Довуд, ба ростӣ ки Мо туро дар замин подшоҳ сохтем, пас, дар миёни мардумон ба ростӣ ҳукм кун ва хоҳиши нафсро пайравӣ макун, ки он туро аз роҳи Худо гумроҳ кунад». Ҳамоно, барои онон, ки аз роҳи Худо гумроҳ мешаванд, азоби сахт аст – ба сабаби он, ки рӯзи ҳисобро фаромӯш карданд.
27. Ва Мо осмону замин ва он чиро, ки миёни инҳо аст, беҳуда наофаридаем. Ин гумони кофирон аст; пас, вой бар кофирон – аз (уқубати) оташ.
28. Оё ононро, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, монанди фасодкунандагон дар замин месозем? Оё парҳезгоронро монанди бадкорон месозем?
29. (Ин Қуръон) Китобест бобаракат, ки онро ба сӯи ту фуруд овардем, то мардумон дар оёти он тааммул кунанд ва то соҳибхирадон панд гиранд.
30. Ва ба Довуд Сулаймонро ато кардем. (Сулаймон) некӯ бандае буд; ба ростӣ ки ӯ (ба Худо) рӯҷӯёкунанда буд.
31. (Ёд кун) чун вақти бегоҳ ба ӯ аспони тезрав арза карда шуд.
32. Пас, гуфт: «Ба дурустӣ ки ман (ин аспонро) аз қабилӣ дӯст доштани мол дӯст доштам [ва] аз зикри Парвардигори худ бозмондам, то он ки (офтоб) дар парда пинҳон шуд.¹
33. Ин аспонро ба ман бозгардонед!» Пас даст расониданро ба соқхову гарданҳо шуруъ кард.²

¹ Яъне: намози аср ғавт шуд.

² Яъне: аз чихати ғайрат бар зикри Худо гардану соқҳои аспонро бурид.

34. Дар вокеъ, Мо Сулаймонро озмудем ва бар тахти ӯ часадеро андохтем, сипас (ба Худо) рӯчӯъ кард.
35. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, маро биомурз; ва ба ман он подшоҳиеро ато кун, ки ғайр аз ман ба ҳеч кас рост наояд. Ба дурустӣ ки Ту Бахшояндай».
36. Пас, бодро барои ӯ мусаххар гардонидем, ба фармони ӯ ҳар ҷо, ки хоста бошад, ба оҳистагӣ равон мешуд.
37. Ва девонро – ҳар бинокунанда ва дар дарё фуруравандаро (мусаххар гардонидем).
38. Ва девони дигарро, ки бо ҳам (дасту по) дар занҷирҳо баста буданд (мусаххар гардонидем).
39. (Гуфтем:) «Ин бахшиши Мост, пас [онро] ба ғайри (он, ки бо ту) ҳисоб (карда шавад), ато кун ё нигоҳ дор!»
40. Ва ба ростӣ ки ӯро назди Мо қурбат ва бозгашти некӯ аст.
41. Ва бандаи Мо Айюбро ёд кун, чун ба Парвардигори худ нидо кард, ки: «Шайтон бо ранҷурӣ ва дард ба ман даст расонидааст».
42. (Гуфтем:) «Бо пои худ заминро бизан. (Ногаҳон) он чашмае бошад, ки барои ғул муҳайё, сарду ошомиданӣ бувад».
43. Ва аҳли хонаи ӯ ва монанди онҳоро ҳамроҳашон ба ӯ ато кардем, ки аз назди Мо бахшоише ва барои соҳибхирадон панде буд.
44. Ва (гуфтем:) «Дастаи шоҳаҳоро ба дасти худ бигир, пас, бо он (зани худро) бизан;¹ ва хилофи савганд макун». Ҳамоно Мо ӯро шикобо ёфтем. (Айюб) некӯ бандае буд. Ба ростӣ ки ӯ (ба Худо) рӯчӯъкунанда буд.
45. Ва бандагони мо Иброҳим ва Исҳоқ ва Яъқуб – соҳибони дастҳо ва дидаҳоро² ёд кун.
46. Ба дурустӣ ки Мо онҳоро барои хислате (нек), ки ёд кардани охираст, холис сохтем.
47. Ва ба ростӣ ки онҳо назди Мо аз баргузидагон – некон буданд.
48. Ва Исмоил ва Ал-Ясаъ ва Зу-л-Кифлро ёд кун; ва ҳама аз некон буданд.
49. Ин (Қуръон) панде аст ва ҳамоно парҳезгоронро нек бозгаште ҳаст:
50. – бӯстонҳои ҳамеша мондан, ки дарвозаҳо(-и он) барои онҳо кушода аст.
51. Дар он ҷо такязадагонанд; дар он ҷо меваи бисёру шаробро металабанд.
52. Ва назди онҳо занони чашм фурудорандаи бо якдигар ҳамумр бошанд.
53. Ин аст он чи ба шумо барои рӯзи ҳисоб ваъда дода мешавад.
54. Ба дурустӣ ки ин ризқи Мост; онро ҳеч заволе набошад.

¹ Яъне: фақат як бор.

² Яъне: илму амал – ҳар ду ба камол доштанд.

55. Ин аст (чазо). Ва ба ростӣ ки аз ҳад гузаштагонро бад бозгаште бошад:
56. – дӯзах аст, ки он чо дароянд; пас (он) бад оромгоҳест.
57. Ин (азоб) оби гарму зардоб аст; пас, бояд ки онро бичашанд.
58. Ва азоби дигар аст – монанди ин, ба анвои мухталиф.
59. Ин¹ қавме аст, ки ҳамроҳи шумо (ба оташ) дароянд. (Онҳо² гӯянд:) «Онҳоро ҳеч «Марҳабо» мабод!» Ба дурустӣ ки онҳо ба оташи дӯзах дарояндаанд.
60. Гӯянд:³ «Балки шумо! Шуморо ҳеч «Марҳабо» мабод! Куфрро барои мо расми қадим сохтед. Пас дӯзах бад қароргоҳе аст».
61. Гӯянд: «Эй Парвардигори мо, ҳар ки куфрро барои мо расми қадим сохта бошад, пас, дар оташ азобро дар ҳаққи ӯ дучанд зиёда бикун».
62. Ва гӯянд:⁴ «Моро чист, мардонеро, ки мо онҳоро аз бадон мешумурдем,⁵ намебинем?»
63. Оё онҳоро масхара мегирифтем, ё дидаҳо аз онҳо баргаштааст?»
64. Дар воқеъ, бо якдигар хусумат кардани аҳли дӯзах рост аст.
65. Бигӯ: «Ҷуз ин нест, ки ман тарсонандаам; ва ҳеч маъбуде нест, магар Худои Ягонаи Боқувват –
66. Парвардигори осмонҳову замин ва он чи миёни инҳо аст, Голиби Омурзгор».
67. Бигӯ: «Ин хабаре бузург аст,
68. ки шумо аз он рӯгардонандаед.
69. Маро ба ҳоли ин чамоаи баландқадр (аз фариштагон) – чун бо якдигар суолу ҷавоб мекунанд – ҳеч донише нест.
70. Ба сӯи ман ваҳй фиристода намешавад, магар он ки ман тарсонандаи ошкорам».
71. (Ёд кун) чун Парвардигори ту ба фариштагон гуфт: «Ҳамоно Ман одамиро аз гил Офаринандаам.
72. Пас, чун ӯро рост кунам ва дар вай рӯҳи Худро бидамам, пас, барои ӯ сачдакунон биафтед!»
73. Пас, ҳамаи фариштагон якҷо сачда карданд,
74. магар Шайтон, саркашӣ кард ва аз кофирон шуд.
75. (Худо) гуфт: «Эй Шайтон, чӣ чиз туро аз он боздошт, ки ба чизе сачда кунӣ, ки [онро] бо ду дасти Худ офаридаам? Оё такаббур кардӣ ё (ба ҳақиқат) аз баландқадрон ҳастӣ?»
76. Гуфт: «Ман аз вай беҳтарам: маро аз оташ офаридӣ ва ӯро аз гил офаридӣ».
77. Гуфт: «Аз биҳишт берун шав, ба ростӣ ки ту рондашудай!»

¹ Яъне: чун тобеон ба дӯзах даромадани шаванд, ба раисони онҳо гуфта шавад.

² Яъне: раисони куфр.

³ Яъне: тобеон.

⁴ Яъне: аҳли дӯзах.

⁵ Яъне: фақирони муслмонон.

78. Ва ҳамоно, лаънати Ман то рӯзи чазо бар ту бод!»
79. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, пас, маро то он рӯз, ки (мардумон) барангехта шаванд, мӯҳлат деҳ!»
80. Гуфт: «Ҳамоно ту аз мӯҳлат додашудагонӣ, –
81. то рӯзи он вақти муайян».
82. (Шайтон) гуфт: «Қасам ба Иззати Ту, ки албатта, ҳамаи онҳоро якҷо гумроҳ кунам,
83. магар аз онҳо – бандагони холиссохтаи Ту».
84. Фармуд: «Пас (ин сухани) рост аст ва (сухани) рост мегӯям:
85. албатта, дӯзахро аз туву касоне аз онон, ки пайравии ту кунанд – ҳама якҷо – пур кунам».
86. Бигӯ: «Бар таблиғи Қуръон аз шумо ҳеҷ муздери талаб намекунам ва ман аз такаллуфкунандагон нестам.¹
87. Ин (Қуръон) ба чуз панде барои оламиён (чизе) нест.
88. Ва хабари (сидқи) онро баъди замоне, албатта, хоҳед донист».

39. Сураи Зумар (Гурӯҳҳо)

Дар Макка нозил шуд ва он ҳафтоду панҷ оят ва ҳашт рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Фурӯ фиристодани ин Китоб аз ҷониби Худои Ғолиби Боҳикмат аст.
2. Ҳамоно Мо Китобро ба ростӣ ба сӯи ту фурӯ фиристодем, пас, парастииро барои Худо холис карда, Ёро ибодат кун.
3. Огоҳ бош, парастии кардани холис² барои Худо аст.³ Ва онон, ки ба чуз Худо дӯстоне гирифтанд, (гуфтанд): «Онҳоро ибодат намекунем, магар барои он, ки моро дар (мартабаи) қурб ба Худо наздик созанд». Ба ростӣ ки Худо дар миёнашон дар он чи онҳо бар он ихтилофдоранд, ҳукм мекунад. Ҳамоно Худо касеро, ки дурӯғгӯи носипос аст, роҳ наменамояд.
4. Агар Худо меҳост, ки фарзанд гирад, албатта, аз ҷумлаи он чи халқ кардааст, чизеро меҳост, бармегузид. Покӣ Ёро аст; Ё Худои Ягонаи Боқувват аст.
5. Осмонҳову заминро (ба тадбири) дуруст офарид; шабро ба рӯз мепечонад ва рӯзро бар шаб мепечонад; ва офтобу мохро ром сохт – ҳар яке дар замони муайян меравад. Огоҳ бош, Ё Ғолиби Омурзанда аст.
6. Шуморо аз як шахс офарид. Сипас, аз он шахс занашро офарид ва ҳашт қисм⁴ аз чаҳорпоёнро барои шумо фурӯ фиристод. Шуморо

¹ Яъне: ноҳақ ва беасос даъвии ваҳӣ намекунам.

² Яъне: ба ғайри ширк.

³ Яъне: наздики Ё мақбул аст.

⁴ Яъне: нару мода аз шутуру гову гӯсфанду буз.

дар шиками модарони шумо, ба як навъ офаридан баъд аз офарида-ни дигар, дар торикиҳои сегона¹ меофаринад. Ин аст Худо – Парвардигори шумо; Подшоҳӣ аз онӣ Ӯст; ба ҷуз Ӯ ҳеҷ маъбуд(-и барҳақ) нест. Пас, [аз роҳи ҳақ] кучо гардонида мешавед?

7. Агар носипосӣ кунед, пас, ҳамоно, Худо аз шумо Бениёз аст; ва дар ҳаққи бандагонӣ Худ носипосиро наменвисандад; ва агар сипосдорӣ кунед, онро барои шумо писанд кунад. Ва ҳеҷ бардорандае бори дигарро барнадорад. Сипас, бозгаштатон ба сӯи Парвардигори шумо аст. Пас, шуморо ба он чи мекардед, хабар диҳад. Ба ростӣ ки Ӯ ба он чи дар синаҳо ҳаст, Доно аст.
8. Ва чун ба одамӣ ранҷе бирасад, ба сӯи Парвардигори худ рӯчӯъ карда, Ӯро дуо кунад; сипас, чун неъмате аз назди Худ ба ӯ ато кунад, он чиро, ки пеш аз ин ба (чиҳати) он дуо мекард, фаромӯш созад; ва барои Худо ҳамтоёнро муқаррар кунад, то аз роҳи Худо гумроҳ кунад. Бигӯ: «Андак замоне бо куфри худ баҳраманд бош, ба ростӣ ки ту аз аҳли дӯзахӣ!»
9. Оё касе, ки ӯ дар соатҳое аз шаб сачдакунону истода ибодаткунанда аст, аз охират метарсад ва ба раҳмати Парвардигораш умед медорад?² Бигӯ: «Оё онон, ки медонанд ва онон, ки намедонанд, баробар мешаванд? Ӯз ин нест, ки соҳибони хирад пандпазир мешаванд».
10. Бигӯ:³ «Эй бандагонӣ Ман, ки имон овардаед, аз Парвардигоратон битарсед! Барои онон, ки дар ин дунё некӯкорӣ карданд, ҳолати нек бошад; ва замини Худо кушода аст; ҷуз ин нест, ки музди собирон беҳисоб, батамом ба онҳо дода мешавад».⁴
11. Бигӯ: «Ҳар оина маро фармуда шуд, ки парастӣро барои Худо холис сохта, Ӯро ибодат кунам.
12. Ва маро ба он фармуда шуд, ки нахустини мусулмонон бошам».
13. Бигӯ: «Ба ростӣ ки ман, агар ба Парвардигори худ нофармонӣ кунам, аз азоби рӯзи бузург метарсам».
14. Бигӯ: «Худоро – барои Ӯ парастӣи худро холис сохта,⁵ ибодат мекунам.
15. Пас, ба ҷуз Худо ҳар киро хоҳед, ибодат кунед». Бигӯ: «Ҳамоно зиёнкорон ононанд, ки ҳештан ва аҳли худро рӯзи қиёмат дар зиён доданд;⁶ огоҳ бош, ҳамоно ин (муқаддима) зиёни зоҳир аст.
16. Онҳоро аз боляшон соябонҳое аз оташ бошад ва аз зерашон низ – соябонҳое. Ин (азоб) [он аст, ки] Худо ба он бандагонӣ Худро метарсонад». Эй бандагонӣ Ман, аз Ман битарсед!

¹ Яъне: машина ва раҳм ва батн.

² Яъне: ин шахс беҳтар аст, ё он носипоси мушрик?!

³ Яъне: Эй Муҳаммад, аз тарафи Ман бигӯ.

⁴ Дар ин оят таъризи аст ба ҳиҷрати Ҳабаша.

⁵ Яъне: аз ширк.

⁶ Яъне: бо гумроҳ будан ва гумроҳ кардан худ ва аҳли хонаи худро ҳалок карданд.

17. Ва барои онон, ки аз бут яксӯ рафтанд – аз он, ки онро ибодат кунанд, – ва ба сӯи Худо рӯчӯ карданд, мужда аст. Пас он бандагони Маро мужда деҳ,
18. ки суханро мешунаванд, пас ба некӯтарини он пайравӣ менамоянд. Онон касонеанд, ки Худо онҳоро ҳидоят кардааст; ва соҳибони хирад ҳамонҳоянд.
19. Пас, оё касе, ки бар вай ваъдаи азоб собит шуд – оё ту он дӯзахиро халос карда тавонӣ?
20. Лекин, барои онон, ки аз Парвардигорашон тарсиданд, маҳалҳои баланд аст, ки болои он маҳалҳои дигар бино карда шудааст; зеро он ҷӯйҳо меравад; Худо ваъда кардааст; Худо ваъдаро хилоф намекунад.
21. Оё надидӣ, ки Худо аз осмон обе фурӯ мефиристад, пас, онро ба чашмасорҳо дар замин меоварад, сипас, ба сабаби он кишти гуногунрангро бар меоварад; сипас хушк мешавад; пас, онро зардшуда мебинӣ; сипас, онро реза-реза мекунад. Ҳамоно дар ин (муқаддима) барои соҳибони хирад панде ҳаст.
22. Оё касе, ки Худо синаи ӯро барои дини Ислом кушода кардааст, пас, ӯ аз ҷониби Парвардигораш бар равшанӣ бошад, (монанди саҳтдилон аст)? Пас, вай бар онон, ки дилҳояшон аз ӯд кардани Худо саҳт аст! Онҳо дар гумроҳии зоҳиранд.
23. Худо беҳтарини суханро – Китобе нозил соҳт, ки баъзеи он монанди дигар дубора аст;¹ аз шунидани он пӯсти онҳое, ки аз Парвардигорашон метарсанд, мӯйҳез мешавад; баъд аз он пӯстҳову дилҳояшон наздики зикри Худо нарм мешавад. Ин ҳидояти Худо аст, бо он ҳар киро хоҳад, роҳ менамояд. Ва ҳар касро, ки Худо гумроҳ кунад, пас ӯро ҳеҷ роҳнамояндае нест.
24. Оё касе, ки рӯзи қиёмат бо рӯи худ саҳтии азобро аз худ дур мекунад,² (монанди аҳли наҷот бошад)? Ва ба ситамкорон гуфта шавад: «(Ваболи) он чиро, ки мекардед, бичашед!»
25. Касоне, ки пеш аз онҳо буданд, [пайғамбарону Китобҳоро] ба дурӯғ нисбат карданд; пас, азоб аз онҳо, ки наредонистанд, ба онҳо омад.
26. Пас, Худо ба онҳо дар зиндагонии дунё хориро чашонид; ва агар редонистанд, ҳамоно, азоби охират саҳттар аст.
27. Ба дурустӣ ки барои мардумон дар ин Қуръон аз ҳар гуна достон баён кардем, бувад ки онҳо панд гиранд.
28. Қуръоне арабии беайб (фуруд овардем), бувад ки онҳо парҳезгорӣ кунанд.
29. Худо мисоли бандаеро баён мекунад, ки дар вай шарикон дар ихти-

¹ Яъне: дуто-дуто, мисли «ваъда-ваид», «амр-наҳй», «рахмат-азоб», «биҳишт-дӯзах», «имон-куфр» ва ғайра.

² Яъне: ба ҷуз рӯи худ чизе наёбад, ки азобро бо он нигоҳ дорад.

лофанд ва бандаро, ки аз они як мард аст. Оё ин ду дар сифат баробаранд?¹ Ситоиш Худойро аст, балки аксари онҳо намедонанд.

30. Ба ростӣ ки ту миранда ҳастӣ ва ба ростӣ ки онҳо мирандаанд.
31. Сипас, рӯзи қиёмат, албатта, шумо назди Парвардигоратон бо якдигар хусумат хоҳед кард.
32. Пас, кист ситамкортар аз касе, ки бар Худо дурӯғ барбаст ва дини ростро – чун ба ӯ биёмад – дурӯғ дошт? Оё чои кофирон дар дӯзах нест?!
33. Ва он кас, ки дини ростро овард ва (он кас, ки) онро бовар дошт – ҳамоно ин ҷамоа парҳезгоранд.
34. Барои онҳо он чи хоҳанд, назди Парвардигорашон ҳаст. Ин ҷазои некӯкорон аст.
35. То Худо бадтарини он чиро, ки кардаанд, аз онҳо маҳв кунад; ва ба (ҳасби) некӯтарини он чи кардаанд, муздашонро ба онҳо бидиҳад.
36. Оё Худо бандаи Худро Корсоз нест?! Туро ба онон, ки ғайри Худонд, метарсонанд. Ва ҳар касро, ки Худо гумроҳ кунад, пас, ӯро ҳеч роҳнамояндае нест.
37. Ва ҳар касро, ки Худо роҳ намояд, пас, ӯро ҳеч гумроҳкунандае нест. Оё Худо Ғолиби Соҳибинтиқом нест?!
38. Ва агар аз онҳо бипурсӣ: «Кӣ осмонҳову заминро офарид?» – албатта бигӯянд: «Худо (офарид)». Бигӯ: «Оё онро дидед, ки ба ҷуз Худо мепарастед? Агар Худо дар ҳаққи ман сахтиро хоҳад, оё ин бутон дафъкунандаи сахтии ӯ ҳастанд? Ё агар дар ҳаққи ман бахшоише хоҳад, оё ин бутон боздорандаи бахшоиши ӯ ҳастанд?» Бигӯ: «Маро Худо бас аст; таваккулкунандагон бар Вай таваккул мекунанд».
39. Бигӯ: «Эй қавми ман, бар вазъи худ амал кунед, ҳамоно ман низ (бар вазъи худ) амалкунандаам; пас, хоҳед донист –
40. – касеро, ки ба ӯ азобе биёяд, ки ӯро расво кунад; ва (касера) ки бар вай азоби доим фуруд ояд».
41. Ҳамоно Мо Китобро ба ростӣ барои мардумон бар ту фуруд овардем, пас, ҳар ки роҳёб шавад, ба (фоидаи) худи ӯст; ва ҳар ки гумроҳ шавад, пас, ба ҷуз ин нест, ки ба зарари худ гумроҳ мешавад. Ва ту бар онҳо ниғаҳбон нестӣ.
42. Худо рӯҳҳоро наздики марги онҳо қабз мекунад ва он рӯҳро, ки намурдааст, дар хоби он (қабз мекунад). Пас, онро, ки бар вай ҳукми марг кардааст, нигоҳ медорад ва он дигарро то вақти муайян раҳо мекунад. Ба ростӣ, дар ин (муқаддима) барои қавме, ки тааммул мекунанд, нишонаҳое ҳаст.

¹ Яъне: як банда, ки чанд кас молики ӯ бошанд, зоеъ шавад; ҳамчунин касе, ки маъбудони бисёрро парастид мекунад, зоеъ аст. Ва бандае, ки фақат аз они як кас аст, он як кас ҳамаи корҳои ин бандаро ба ӯҳда мегирад; ҳамчунин, касе, ки Яктопараст бошад, Худо Корсози ӯ аст.

43. Оё ба чуз Худо шафоаткунандагоне гирифтаанд? Бигӯ:¹ «Агарчи ҳеч кореро наметавонанду намедонанд?»²
44. Бигӯ: «Ҳамаи шафоат якҷо дар ихтиёри Худо аст; подшоҳии осмонҳову замин аз они ӯ аст; сипас ба сӯи ӯ гардонида хоҳед шуд».
45. Ва чун Худо танҳо ёд карда шавад, дилҳои онон, ки ба охират имон намеоранд, нафрат гирад; ва чун онон, ки ба чуз ӯянд, ёд карда шаванд, ногоҳ онҳо шодмон мешаванд.
46. Бигӯ: «Бор Худоё, эй Пайдокунандаи осмонҳову замин, Донандаи нихону ошкоро, Ту миёни бандагони Худ бар чизе, ки онҳо дар он ихтилоф мекарданд, ҳукм мекуни».
47. Ва агар ҳамаи он чи дар замин аст, якҷо ва монанди он ҳамроҳи он аз они касоне бошад, ки ситам карданд, албатта, онро ба сабаби сахтии азоби рӯзи қиёмат ивази худ фидя диҳанд. Ва аз ҷониби Худо он чи гумон намедоштанд, бар онҳо зоҳир шавад.
48. Ва ҷазои бади он чи карда буданд, ба онҳо зоҳир шавад; ва он чи, ки ба он истехзо мекарданд, онҳоро фаро гирад.
49. Пас, чун ба одамӣ сахтиё бирасад, Моро бихонад; сипас, чун аз тарафи Худ неъмате ба ӯ бидиҳем, гӯяд: «Чуз ин нест, ки ин неъмат бино бар донише (ки маро ҳаст) ба ман дода шудааст». Балки ин (неъмат) озмоише аст; валекин аксари онҳо намедонанд.
50. Ҳамоно касоне, ки пеш аз онҳо буданд, ин калимаро гуфтанд. Пас, он чи, ки мекарданд, балоро аз онҳо дафъ накард.
51. Пас, укубати он чи карданд, ба онҳо расид; ва ба касоне аз ин ҷамоа, ки ситамгоранд, укубати он чи карданд, хоҳад расид. Ва онҳо очизкунанда нестанд.
52. Оё надонистаанд, ки Худо рӯзиро барои ҳар ки хоҳад, фарох месозад ва (барои ҳар ки мехоҳад) танг мекунад. Ба дурустӣ, дар ин кор барои қавме, ки имон меоранд, нашонаҳое ҳаст.
53. Бигӯ:³ «Эй бандагони Ман, ки бар худ аз ҳад таҷовуз кардед, аз раҳмати Худо ноумед машавед. Ҳар оина, Худо ҳамаи гуноҳонро якҷо меомурзад; ба ростӣ ки ӯ ҳамоно Омурзгори Меҳрубон аст.
54. Ва пеш аз он, ки азоб ба шумо биёяду сипас мадад карда нашавед, ба сӯи Парвардигоратон бозгардед ва ӯро гардан нихед.
55. Ва пеш аз он, ки азоб ногаҳон ба шумо биёяд ва шумо хабардор набошед, ба некӯтарини он чи аз ҷониби Парвардигоратон ба сӯи шумо фуруғ фиристода шудааст, пайравӣ кунед.
56. (Пеш аз) он, ки шахсе гӯяд: «Во дарего, бар он чи, ки ман дар кори Худо таксир кардам! Ҳамоно ман аз тамасхуркунандагон будам».
57. Ё гӯяд: «Агар Худо маро ҳидоят мекард, албатта, аз парҳезгорон

¹ Яъне: ба онҳое, ки гирифтанд.

² Яъне: боз ҳам онҳоро шафеъ мегиред?

³ Яъне: Эй Муҳаммад, аз тарафи Ман бигӯ.

мешудам».

58. Ё, вақте ки азобро бибинад, гӯяд: «Кош маро бозгаште бошад,¹ то аз некӯкорон бошам».
59. (Он гоҳ Худо фармояд:) «Оре, оёти Ман пеши ту омад, пас, ту онҳоро дурӯғ доштӣ ва такаббур кардӣ ва аз кофирон шудӣ».
60. Ва рӯзи қиёмат касонеро бибинӣ, ки бар Худо дурӯғ бастанд: рӯйҳояшон сиёҳ шудааст. Оё чои мутакаббирон дар дӯзах нест?!»
61. Ва Худо парҳезгоронро ба [тавассути] растагориҳояшон наҷот диҳад, ба онҳо сахтӣ нарасад ва онҳо андӯхгин нашаванд.
62. Худо Офаринандаи ҳар чиз аст ва Ё бар ҳар чиз Нигаҳбон аст.
63. Ёрост калидҳои осмонҳову замин.² Ва онон, ки ба нишонаҳои Худо кофир шуданд – ин ҷамоа ҳамоно зиёнкоронанд.
64. Бигӯ: «Эй нодонон, оё ба ман мефармоед, ки ғайри Худоро парастииш кунам?»
65. Ва ба дурустӣ, ба сӯи ту ва ба сӯи онон, ки пеш аз ту буданд, ваҳй фиристода шуд, ки агар шарик(-и Худо) муқаррар кунӣ, албатта, амали ту нобуд гардад ва албатта, аз зиёнкорон шавӣ.
66. Балки (фақат) Худоро ибодат кун ва аз сипосгузoron бош.
67. Ва Худоро [ба андозаи] ҳаққи шинохтани Ё шинохтанд; ва рӯзи қиёмат ҳамаи замин якҷо дар мушти Ё бошад ва осмонҳо дар дасти ростии Ё печида шаванд. Поки Ёро аст ва аз он чи шарик(-и Ё) муқаррар мекунанд, Бартар аст.
68. Ва дар сур дамида шавад; пас, ҳар ки дар осмонҳо ва ҳар ки дар замин аст, бимирад, магар он, ки Худо хоста бошад. Сипас, бори дигар дар сур дамида шавад; пас, ногаҳон [бибинӣ, ки] онҳо истодаанд [ва] менигаранд.
69. Ва замин ба нури Парвардигори хеш равшан гардад; ва Номаи аъмол ниҳода шавад ва пайғамбарон ва гувоҳон оварда шаванд; ва миёни одамиён ба ростӣ ҳукм карда шавад ва онҳо ситам карда намешаванд.
70. Ба ҳар шахсе ҷазои он чи кардааст, тамом дода шавад. Ва Худо ба он чи мекунанд, Донотар аст.
71. Ва кофирон гурӯҳ-гурӯҳ ба сӯи дӯзах равон карда шаванд, то, вақте ки наздики дӯзах биёянд, дарвозаҳои он боз карда шавад ва нигоҳбонони дӯзах ба онҳо гӯянд: «Оё пайғамбарон аз чинси худатон ба шумо наомада буданд, [ки] оёти Парвардигоратонро бар шумо мехонданд ва шуморо аз мулоқоти ин рӯзатон метарсонданд?!» Гӯянд: «Оре!» Валекин ҳукми азоб бар кофирон воҷиб шуд.
72. Гуфта шавад: «Ба дарвозаҳои дӯзах дароед; дар он чо ҷовидонед!» Пас (дӯзах) бад чои мутакаббирон аст!

¹ Яъне: ба дунё.

² Яъне: осмонҳову замин дар ихтиёру тасарруфи Ёст.

73. Ва онон, ки аз Парвардигорашон тарсидаанд, гурӯҳ-гурӯҳ ба сӯи биҳишт равон карда шаванд, то вақте ки наздики биҳишт биёянд ва дарвозаҳои он боз карда шавад ва нигоҳбонони биҳишт ба онҳо гӯянд: «Салом бар шумо бод! Хушҳол шудед, пас, ҷовидон ба биҳишт дароед!»
74. Ва гӯянд: «Сипос Худойро, ки ваъдаи Худро ба мо рост кард ва ба мо аз [биҳишт] замин мерос дод, аз биҳишт ҳар ҷо, ки хоҳем, ҷой мегирем». Пас, (биҳишт) нек музди коркунандагон аст.
75. Ва фариштагонро бибинӣ, [ки] гирдогирди Аршро фаро гирифтаанд, ҳамроҳ бо ситоиши Парвардигорашон тасбеҳ мегӯянд. Ва миёни онҳо ба ростӣ ҳукм карда шавад; ва гуфта шавад: «Ситоиш Худойро, [ки] Парвардигори оламиён аст».

40. Сураи Ғофир (Омурзанда)¹

Дар Макка нозил шуд ва он ҳаштоду панҷ оят ва нӯҳ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ҳо. Мим.
2. Фурӯ фиристодани ин Китоб аз ҷониби Худои Ғолиби Доно аст –
3. – Омурзандаи гуноҳ ва Пазирандаи тавба, Сахтуқубат, Худованди тавонгарӣ; ба ҷуз Ҷ ҳеҷ маъбуде нест; бозгашт ба сӯи Ҷ аст.
4. Ба ҷуз кофирон [касе] дар оятҳои Худо ҷидол намекунад; пас, омадурафти онҳо дар шаҳрҳо туро ғарра накунад.
5. Пеш аз онҳо қавми Нӯҳ ва баъди қавми Нӯҳ ҷамоатҳои дигар дурӯғӣ доштанд; ва ҳар ҷамоате ба пайғамбари худ қасд карданд, то ўро бигиранд; ва ба шубаҳоти беҳуда ҷидол карданд, то бо он сухани дурустро ночиз созанд. Пас, онҳоро гирифтаам, пас [бибин, ки] уқубати Ман ҷӣ гуна буд.
6. Ва ҳамчунин ҳукми Парвардигорат бар кофирон собит шуд, ки онҳо аҳли дӯзаханд.
7. Онон, ки Аршро бармедоранд ва онон, ки гирдогирди Аршанд, ҳамроҳ бо ситоиши Парвардигорашон тасбеҳ мегӯянд ва ба Ҷ имон меоранд ва барои мӯъминон омурзиш мецоҳанд (ва мегӯянд:) «Эй Парвардигори мо, ба бахшоишу дониш ҳама чизро фаро гирифтаӣ, пас, ононро, ки тавба карданд ва ба роҳи Ту пайравӣ намуданд, биомурз ва онҳоро аз азоби дӯзах нигоҳдор».
8. Эй Парвардигори мо, онҳоро ба бӯстонҳои ҳамеша мондан дарор, ки ба онҳо ваъда кардаӣ; ва низ аз падаронашон ва занонашон ва фарзандонашон ҳар ки шоистакоҳ бошад, (ба ҷаннат бидарор). Ба

¹ Номи дигари ин сура «ал-Мӯъмин» («Омурзанда») аст.

дурустӣ ки Ту Ғолиби Боҳикматӣ.

9. Ва онҳоро аз уқубатҳо нигоҳ дор; ва ҳар киро дар он рӯз аз уқубатҳо нигоҳ дорӣ, пас, дар воқеъ бар вай раҳм кардаӣ. Ва ин (нигоҳ доштан) ҳамон фирӯзии бузург аст».
10. Ба ростӣ, ба онон, ки кофир шуданд, овоз дода шавад: «Ҳамоно, шуморо душман доштани Худо аз худро душман доштанатон – вақте ки (дар дунё) ба сӯи имон хонда мешудед, пас, кофир мемондед – зиёдтар аст».
11. Гӯянд:¹ «Эй Парвардигори мо, моро ду бор мурда сохтӣ ва моро ду бор зинда гардондӣ, пас, ба гуноҳони худ эътироф кардем, пас, оё роҳе ба сӯи берун рафтан ҳаст?»
12. Ин (азоб) ба сабаби он аст, ки чун Худо танҳо ёд карда мешуд, инкор мекардед; ва агар шарикӣ ӯ муқаррар карда мешуд, бовар медоштед. Пас фармон Худои Баландқадрӯ Бузургворро аст.
13. ӯ Он [Худой] аст, ки нишонаҳои Худро ба шумо менамоёнад ва барои шумо аз осмон ризқро фурӯ мефиристад. Ва ба ҷуз касе, ки ба Худо рӯҷӯъ мекунад, [касе] пандпазир намешавад.
14. Пас Худоро – барои ӯ ибодатро холис сохта, ёд кунед – агарчи кофирон нохуш доранд.
15. (ӯ) Баландкунандаи мартабаҳо, Худованди Арш аст, рӯхро ба фармони Худ бар ҳар ки аз бандагони Худ хоҳад, меандозад, то (он бандаро) аз рӯзи мулоқот битарсонад –
16. рӯзе, ки онҳо берун оянд,² аз онҳо чизе бар Худо пӯшида набошад. (Худо фармояд:) «Имрӯз подшоҳӣ аз они кист?» (Боз Худ ҷавоб диҳад:) «Аз они Худои Ягонаи Ғолиб аст!»
17. Имрӯз ҳар шахсе ба ҳасби он чи кардааст, подош дода шавад, имрӯз ҳеҷ ситам нест. Ба дурустӣ ки Худо Зудҳисобкунанда аст.
18. Онҳоро аз рӯзи қиёмат битарсон – он гоҳ, ки дилҳо аз ғам пур шуда, то ба гулӯ оянд. Барои ситамкорон ҳеҷ дӯсте ва шафоаткунандае нест, ки сухани ӯ қабул карда шавад.
19. Худо хиёнати чашмҳо ва он чиро, ки синаҳо пинҳон медоранд, медонад.
20. Ва Худо ба ростӣ ҳукм мекунад ва касоне, ки (кофирон) онҳоро ба ҷуз ӯ мепарастанд, ба чизе ҳукм намекунанд. Ба дурустӣ ки Худо Шунавои Бино аст.
21. Оё дар замин сайр накардаанд, то бинигаранд: оқибати кори онон, ки пеш аз онҳо буданд, чӣ гуна буд? Он ҷамоа дар қуввату нишонаҳо дар замин аз онҳо зиёдтар буданд.³ Пас, Худо онҳоро ба гуноҳонашон гирифтад кард ва онҳоро аз Худо ҳеҷ паноҳдиҳандае

¹ Ба Худо ва фариштагон.

² Яъне: аз қабрҳо.

³ Яъне: маҳалҳо ва қалъаҳои бисёр бино карданд.

набуд.

22. Ин (уқубат) ба сабаби он буд, ки пайғамбаронашон бо нишонаҳо ба онҳо меомаданд, пас, онҳо кофир шуданд. Пас, Худо онҳоро гирифтанд кард. Ба ростӣ ки Худо Таवони Сахтуқубат аст.
23. Ва ба дурустӣ ки Мӯсоро бо нишонаҳои Хеш ва ҳуччати зоҳир фиристодем –
24. ба сӯи Фиръавн ва Ҳомон ва Қорун. Пас гуфтанд: «Чодугаре дурӯғгӯ аст».
25. Пас, чун аз назди Мо бо пайғоми рост ба онҳо омад, гуфтанд: «Писарони ононро, ки ҳамроҳи ӯ имон оварданд, бидушед ва духтарони онҳоро зинда гузоред». Ва ҳиласозии кофирон ба ҷуз дар табаҳӣ [дар чизи дигар] нест.
26. Ва Фиръавн гуфт: «(Эй ёрон) маро бигузоред, то Мӯсоро бидушем ва (бояд ки) ӯ Парвардигорашро дуо кунад. Ҳамоно ман аз он метарсам, ки дини шуморо бадал кунад ё дар замин фасодро пади орад».
27. Ва Мӯсо гуфт: «Ба дурустӣ, ман ба Парвардигори худ ва ба Парвардигори шумо аз [шарри] ҳар мутақаббаре, ки рӯзи ҳисобро бовар намедорад, паноҳ гирифтаам».
28. Ва марде мӯъмин аз хешони Фиръавн, ки имони худро пинҳон меодид, гуфт: «Оё мардери ба сабаби он, ки мегӯяд: «Парвардигори ман Худо аст», мекушед? Ва ҳол он, ки нишонаҳо аз ҷониби Парвардигоратон пеши шумо овардааст. Ва агар (ба фарз) дурӯғгӯ аст, пас, ваболи дурӯғгӯиаш бар ӯст. Ва агар ростгӯ бошад, баъзеи он чи ба шумо ваъда медиҳад, албатта, ба шумо бирасад. Ҳамоно Худо касеро, ки аз ҳадгузарандаи дурӯғгӯ бошад, роҳ наменамояд.
29. Эй қавми ман, имрӯз подшоҳӣ аз он шумо аст, дар замин голиб шудаед; пас, кист, ки аз азоби Худо – агар ба мо биёяд – моро нусрат диҳад?» Фиръавн гуфт: «Ба шумо ба ҷуз он чи худ идрок мекунам, [чизеро] маслиҳат намедиҳам; ва шуморо ба ҷуз ба роҳи ростӣ [ба чизе] далолат намекунам».
30. Ва шахсе, ки имон оварда буд, гуфт: «Ҳамоно ман бар шумо аз монанди рӯзи ҷамоатҳо(-и пешин) метарсам, –
31. монанди (сурати) ҳоли қавми Нӯҳ ва Од ва Самуд ва онон, ки баъд аз онҳо буданд. Ва Худо [чунин] нест, ки бар бандогон ситам хоҳад.
32. Эй қавми ман, ҳамоно ман бар шумо аз рӯзи бо якдигар овоз додан метарсам –
33. рӯзе, ки пушт дода рӯ бигардонед, шуморо аз Худо ҳеч нигоҳдорандае набувад. Ва ҳар киро Худо гумроҳ созад, пас, ӯро ҳеч роҳнамояндае нест.
34. Ва ба дурустӣ ки пеш аз ин Юсуф бо нишонаҳои ба шумо омада буд. Пас, аз он чи, ки онро пеши шумо оварда буд, ҳамеша дар шак бу-

дед, то, вақте ки бимурд, гуфтед: «Худо баъд аз вай пайғамбареро нахоҳад фиристод». Ҳамчунин Худо ҳар касро, ки \bar{u} аз ҳад даргузаридаи шакдоранда аст, гумроҳ мекунад.

35. Онон, ки дар оёти Худо ба ғайри ҳуҷҷате, ки пеши онҳо омада бошад, ҷидол мекунанд – (ин ҷидолашон) назди Худо ва назди онон, ки имон оварданд, саҳт нописанд шуд. Ҳамчунин Худо бар ҳар дили мутақаббири саркаш мӯҳр мениҳад».
36. Ва Фиръавн гуфт: «Эй Ҳомон, барои ман кӯшке бино кун, то бошад ки ба ин роҳҳо бирасам –
37. роҳҳои осмонҳо, то ба сӯи Худои Мӯсо дарнигарам. Ва ба дурустӣ ки ман \bar{u} ро дурӯғгӯ мепиндорам». Ва ҳамчунин дар назари Фиръавн амали бади \bar{u} ораста гардид ва аз роҳ(-и рост) боздошта шуд; ва ҳиласозии Фиръавн ба ҷуз дар табоҳӣ [дар чизе] набуд.
38. Ва касе, ки имон оварда буд, гуфт: «Эй қавми ман, ба ман пайравӣ кунед, то шуморо ба роҳи ростӣ далолат кунам.
39. Эй қавми ман, ҷуз ин нест, ки ин зиндагонии дунё (андак) баҳрае аст; ва ба ростӣ ки охират сарои ҳамеша будан аст.
40. Ҳар ки кори бад ба амал орад, ба ҷуз монанди он чазо дода нахоҳад шуд; ва ҳар ки кори шоиста ба ҷо орад, – хоҳ аз ҷинси марду хоҳ аз ҷинси зан – ва \bar{u} мӯъмин бувад, пас, ин ҷамоа ба биҳишт дароянд ва он ҷо ба онҳо ризқ ба ғайри шумор дода шавад.
41. Ва эй қавми ман, маро чист, ки шуморо ба сӯи наҷот меҳонам ва шумо маро ба сӯи дӯзах меҳонед.
42. Маро ба (сӯи) он меҳонед, ки ба Худо кофир шавам ва чизеро шарикӣ \bar{U} муқаррар кунам, ки маро ба ҳақиқати он илме нест; ва ман шуморо ба сӯи (Худои) Голиби Омурзгор меҳонам.
43. Бешубҳа, чизе, ки шумо маро ба сӯи он меҳонед – он чизро дар дунёву охират даъвате (пазируфтани) нест; ва бешубҳа, бозгашти мо ба сӯи Худо аст; ва бешубҳа, аз ҳад гузаштагон ҳамоно аҳли дӯзаханд.
44. Пас, он чиро, ки ба шумо мегӯям, ёд хоҳед кард; ва кори худро ба Худо месупорам; ҳамоно Худо ба (аҳволи) бандагон Бино аст».
45. Пас Худо \bar{u} ро аз саҳтиҳои бадсиголашон нигоҳ дошт. Ва азоби саҳт хешони Фиръавнро фуру гирифт –
46. (яъне) оташ. Пагоҳу шом бар оташ ҳозир карда мешаванд. Ва рӯзе, ки қиёмат қоим шавад, (гӯем:) «Хешони Фиръавнро дар саҳттарин азоб дароред!»
47. Ва (ёд кун) чун дар дӯзах бо ҳам ҷидол мекунанд, пас, нотавонон ба саркашон гӯянд: «Ба дурустӣ ки мо ба шумо тобеъ будем, пас, оё шумо як ҳисса аз (уқубати) оташро аз (сари) мо дафъкунанда ҳастед?»
48. Саркашон гӯянд: «Ба ростӣ ки мо ҳама дар оташем. Ҳамоно Худо миёни бандагон ҳукм кардааст».

49. Ва онон, ки дар оташанд, ба нигоҳбонони дӯзах гӯянд: «Ба Парвардигоратон дуо кунед, то (ҳиссаи) якрӯза аз азобро аз мо сабук кунанд».
50. (Ниғаҳбонон) гӯянд: «Оё пайғамбаронатон бо мӯъҷизаҳо ба шумо намеомаданд?» Гӯянд: «Оре». (Ниғаҳбонон) гӯянд: «Пас, шумо дуо кунед!» Ва дуои кофирон ба ҷуз дар табоҳӣ [дар чизе] нест.
51. Ба дурустӣ ки Мо ба пайғамбаронамон ва ба онон, ки имон оварданд, дар зиндагонии дунё ва низ рӯзе, ки гувоҳон қоим шаванд,¹ нусрат диҳем –
52. рӯзе, ки ба ситамкорон узр оварданашон суд надихад; онҳоро лаънат аст ва онҳоро уқубати он сарой аст.
53. Ва ба дурустӣ ки ба Мӯсо ҳидоят додем ва Банӣ Исроилро вориси Китобе сохтем,
54. ки барои роҳнамо ва панддиҳандаи соҳибони хирад аст.
55. Пас, сабр кун, ба дурустӣ ки ваъдаи Худо рост аст ва барои гуноҳи худ омуриш талаб кун ва ба шому пагоҳ бо ситоиши Парвардигорат тасбеҳ гӯӣ.
56. Ҳамоно онон, ки дар оятҳои Худо ба ғайри ҳуҷҷате, ки ба онҳо омада бошад, ҷидол мекунанд – дар синаҳояшон ба ҷуз тамаи сарварӣ, ки ба он расанда набошанд, [чизе] нест. Пас, аз Худо паноҳ талаб кун, ба дурустӣ ки Ӯ Шунавои Бино аст.
57. Ҳар оина офаридани осмонҳову замин аз офаридани одамиён² бузургтар аст, валекин аксари мардумон намедонанд.
58. Ва нобинову бино баробар нестанд ва на онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд бо бадкор (баробаранд). Андаке пандпазир мешавед.
59. Ба ростӣ ки қиёмат омаданист, дар он шакке нест; валекин аксари мардум бовар намедоранд.
60. Ва Парвардигоратон гуфт: «Ба Ман дуо кунед, то дуои шуморо қабул кунам; ҳамоно онон, ки аз ибодати Ман такаббур мекунанд, хор гардида, ба дӯзах дохил хоҳанд шуд».
61. Худо Он аст, ки шабро барои шумо офарид, то дар он ором гиред; ва рӯзро – ба ваҷҳе, ки дар он дидан(-и якдигар) бошад; ба дурустӣ ки Худо бар мардумон Худованди фазл аст; валекин аксари мардумон шукр намекунанд.
62. Ин аст Худо – Парвардигори шумо, Офаринандаи ҳар чиз; ба ҷуз Вай ҳеҷ маъбуде нест, Пас, чӣ гуна [аз ибодати Ӯ] баргардонида мешавед?
63. Ҳамчунин онон, ки оёти Худоро инкор мекарданд, баргардонида мешаванд.

¹ Яъне: фариштагон гувоҳӣ диҳанд.

² Яъне: офариниши дубораи онҳо.

64. Худо Он аст, ки барои шумо заминро қароргоҳ ва осмонро сақф сохт; ва шуморо сурат баст; ва суратҳои шуморо некӯ сохт; ва ба шумо аз покизаҳо рӯзӣ дод. Ин аст Худо – Парвардигори шумо. Пас, бисёр Бобаракат аст Худо – Парвардигори оламиён.
65. Ҷ Зинда аст; ба чуз Вай ҳеҷ маъбуде нест; пас динро барои Ҷ холис сохта, Ҷро ибодат кунед. Ситоиш Худойро, [ки] Парвардигори оламиён аст.
66. Бигӯ: «Ҷамоно ман манъ карда шудаам аз он ки ононро, ки шумо ба чуз Худо мепарастед, ибодат кунам – вақте ки нишонаҳое аз ҷониби Парвардигорам ба ман омад. Ва ба ман фармуда шуд, ки ба Парвардигори оламиён гардан ниҳам».
67. Ҷ Он [Худой] аст, ки шуморо аз хок, сипас аз нутфа, сипас аз хуни баста офарид; сипас шуморо, ки кӯдак шудаед, берун меорад; сипас (боқӣ мегузорад) то ба ниҳояти қуввати худ бирасед; сипас (боқӣ мегузорад), то пири калонсол шавед. Ва аз шумо касе ҳаст, ки рӯҳи ӯ пеш аз ин қабз карда шавад. Ва (боқӣ мегузорад), то ба муддати муайян бирасед. Ва то бувад ки ба ақл дарёбед.
68. Ҷ Он [Худой] аст, ки зинда мекунад ва мемиронад, пас, чун кореро ҳукм кунад, чуз ин нест, ки ба он мегӯяд: «Бишав!» Пас, мешавад.
69. Оё касонеро наменигарӣ, ки дар оёти Худо ҷидол мекунанд, ҷӣ гуна [аз амал] баргардонида мешаванд?
70. Онон, ки Китобу он чиро, ки бо он пайғамбарони Худо фиристодем, дурӯғ шумурданд, (ҳақиқати ҳолро) вақте хоҳанд донист,
71. ки тавқҳо дар гарданҳояшон бошанд – ва занҷирҳо низ, кашида шаванд –
72. дар оби гарм; сипас дар оташ партофта шаванд.
73. Сипас ба онҳо гуфта шавад: «Он чиз кучост, ки шарик муқаррар мекардед –
74. ба чуз Худо?» Гӯянд: «Аз (назари) мо гум шуданд, балки пеш аз ин ҳаргиз чизеро намепарастидем». Худо ҳамчунин кофиронро гумроҳ мекунад.
75. Ин (уқубат) ба сабаби он аст, ки дар замин ноҳақ шодмон мешудед; ва ба сабаби он аст, ки [ба худ] менозидед.
76. Ба дарвозаҳои дӯзах дароед, дар ҳоле ки дар он ҷо ҷовидонед! Пас (дӯзах) ҷӣ бад ҷоест барои мутақаббирон!
77. Пас, сабр кун, [эй Мухаммад]. Ба дурустӣ ки ваъдаи Худо рост аст. Пас, агар баъзеи он чиро, ки ба онҳо ваъда медиҳем, ба ту бинамоёнем; ё агар рӯҳи туро қабз кунем – пас (кофирон) ба сӯи Мо бозгардонида шаванд.
78. Ва ба ростӣ, пеш аз ту пайғамбаронро фиристодем; аз онҳо касе ҳаст, ки қиссаашро бар ту хондаем ва аз онҳо касе ҳаст, ки қиссаашро бар ту нахондаем. Ва ҳеҷ пайғамбаре набувад, ки нишо-

нае биёрад, магар ба фармони Худо. Пас, вақте ки фармони Худо ояд, ба ростӣ файсала карда шавад; ва он ҷо беҳудагӯён зиёнкор шаванд.

79. Худо Он аст, ки барои шумо чаҳорпоёнро биофарид, то бар баъзеи онҳо савор шавед ва баъзеи онҳоро бихӯред.
80. Ва барои шумо дар чаҳорпоён манфиатҳо ҳаст; ва то бар онҳо савор шуда, ба мақсаде, ки дар синаҳои шумо (ҷой гирифта) аст, бирасед. Ва шумо бар чаҳорпоён ва (низ) бар киштиҳо савор мешавед.
81. Ва (Худо) нишонаҳои Худро ба шумо менамоёнад; пас, кадом яке аз нишонаҳои Худоро инкор мекунед?
82. Оё дар замин сайр накардаанд, то бинигаранд: охири кори онон, ки пеш аз онҳо буданд, ҷӣ гуна буд? Аз онҳо [дар шумор] бештар ва дар қуввату нишонаҳо дар замин зиёдтар буданд. Пас, он чи мекарданд, аз онҳо [чизеро] дафъ накард.
83. Пас, вақте ки пайғамбаронашон бо мӯъҷизаҳо ба сӯи онҳо омаданд, ба он чи аз дониш, ки назди онҳо буд, шодмон шуданд. Ва он чи ки ба он истехзо мекарданд, онҳоро фурӯ гирифт.
84. Пас вақте ки укубати Моро диданд, гуфтанд: «Ба Худои Танҳо имон овардем ва ба он чи ки онро шарик мекардем, мункир шудем».
85. Пас, вақте ки укубати Моро диданд, имонашон ҳаргиз ба онҳо нафъ намедод. [Чунин аст] суннати Худо, ки бар бандагони ӯ гузаштааст. Ва он ҷо кофирон зиёнкор шуданд.

41. Сураи Фуссилат (Возеҳ сохта шуд)¹

Дар Макка нозил шуд ва он панҷоҳу чаҳор оят ва шаш рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ҳо. Мим.
2. Ин фурӯ фиристодан аз ҷониби (Худои) Бахшояндаи Меҳрубон аст.
3. Ин Китобе аст, ки оёти он возеҳ сохта шуд; Қуръони арабӣ аст барои қавме, ки медонанд.
4. (Дар ҳоле ки) муждадиҳанда ва тарсонанда аст; пас, аксари мардумон рӯгардон шуданд ва онҳо намешунаванд.
5. Ва гуфтанд: «Дилҳои мо аз он чи моро ба сӯи он мехонӣ, дар пардаҳост; ва дар гӯшҳои мо гаронист ва миёни мову миёни ту ҳичобест. Пас, амал кун, [ба дили худ] ҳамоно мо амалкунандаем [ба дини худ]».²
6. Бигӯ: «Ҷуз ин нест, ки ман одамие монанди шумоам, ба сӯи ман ваҳй

¹ Номи дигари ин сура «Ҳо.Мим. ас-Сачда» аст.

² Яъне: ба таври худ.

карда мешавад, ки Худои шумо Худои Ягона аст. Пас, рост ба сӯи Ӯ мутаваҷҷеҳ шавед ва аз Ӯ талаби омурзиш кунед. Ва вой бар он мушриконе,

7. ки закот намедиханд ва онҳо ба охират ҳамоно бовар надоранд!»
8. Ба ростӣ, барои онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, музди бениҳоят аст.
9. Бигӯ: «Оё шумо ба Он Зоте кофир мешавед, ки заминро дар ду рӯз офарид ва барои Ӯ ҳамтоёнро муқаррар мекунад? Ин аст Парвардигори оламиён.
10. Ва дар болои замин кӯҳҳо пайдо кард ва дар он баракат ниҳод ва дар (бақияи) ҷаҳор рӯз рӯзии аҳли онро андар он андоза кард, ки барои суолкунандагон яқсон аст.
11. Сипас, ба сӯи осмон мутаваҷҷеҳ шуд ва он (монанди) дуд буд, Пас, ба он ва ба замин (низ) гуфт: «Ба хушӣ ё нохушӣ биёед!»¹ Ҳар ду гуфтанд: «Ба хушӣ омадем».
12. Пас, онҳоро дар ду рӯзи дигар ҳафт осмон сохт ва дар ҳар осмоне тадбири онро ваҳй фиристод; ва осмони дунёро ба ҷароғҳо² биоростем ва нигоҳ доштем.³ Ин аст тадбири (Худои) Ғолиби Доно».
13. Пас, агар рӯгардон шаванд, бигӯ: «Шуморо аз соиқае⁴ монанди соиқаи Оду Самуд тарсонидам».
14. Вақте пайғамбарон аз пеши рӯяшон ва аз паси пушташон ба онҳо омаданд, ки ба ҷуз Худо (дигареро) ибодат макунед – гуфтанд: «Агар Парвардигорамон мехост, фариштагонро фуру мефиристод. Пас, ба дурустӣ ки мо ба он чи шумо ҳамроҳи он фиристода шудаед, эътиқод надорем».
15. Аммо қавми Од – дар замин ноҳақ такаббур карданд ва гуфтанд: «Қист дар қувват аз мо зиёдтар?» Оё надиданд, ки Он Худой, ки онҳоро биофарид, дар қувват аз онҳо зиёдтар аст? Ва онҳо оёти Мо-ро инкор мекарданд.
16. Пас бар онҳо дар рӯзҳои шум боди тунд фиристодем, то азоби расвоиро дар зиндагонии дунё ба онҳо бичашонем. Ва ҳар оина азоби охират расвокунандатар аст; ва онҳо нусрат дода нашаванд.
17. Ва аммо Самудро роҳ намудем, пас нобиноиро бар роҳбӣ ихтиёр карданд, пас, ба сабаби он чи мекарданд, онҳоро соиқаи азоби хоркунанда фаро гирифт.
18. Ва ононро, ки имон оварданд ва парҳезгорӣ мекарданд, наҷот додем.
19. Ва он рӯз, ки душманони Худо ба сӯи оташ барангехта шаванд, пас,

¹ Яъне: мутеи ҳукми Ман шавед.

² Яъне: ситораҳо.

³ Яъне: аз шаётин.

⁴ Яъне: уқубат.

онҳо боздошта шаванд,¹

20. то вақте ки наздики дӯзах биёянд, [он гоҳ] гӯшҳояшону чашмҳояшону пӯстҳояшон ба он чи мекарданд, бар онҳо гувоҳӣ диҳанд.
21. Ва ба пӯстҳои худ гӯянд: «Чаро бар мо гувоҳӣ додед?» Гӯянд: «Он Худой, ки ҳар чизро гӯё кардааст, моро гӯё кард». Ва Ӯ шуморо бори аввал биофарид ва ба сӯи Ӯ бозгардонида шавед.
22. Ва шумо [дар дунё] дар парда ниҳон намешудед аз он, ки гӯшҳоятон ва чашмҳоятон ва пӯстҳоятон бар шумо гувоҳӣ диҳанд; валекин пиндоштед, ки Худо бисёре аз он чиро, ки мекунед, намедонад.
23. Ва ин гумон, ки шумо ба ғалат дар ҳаққи Парвардигоратон андеша кардед, шуморо ҳалок кард; пас, аз зиёнкорон гаштед.
24. Пас, агар сабр кунанд, оташ қароргоҳи онҳо аст; ва агар афв талабанд, пас, онҳо аз афв кардашудагон нестанд.
25. Ва барои онҳо ҳамнишиноне баргумоштем;² пас ин ҳамнишинон он чиро пеши рӯяшон аст ва он чиро паси пушташон аст, барои онҳо орошта карданд.³ Ва бо умматоне аз чинну одамиён, ки пеш аз онҳо гузаштанд, бар онҳо [низ] ваъдаи азоб собит шуд. Ба ростӣ ки онҳо зиёнкор буданд.
26. Ва кофирон гуфтанд: «Ин Қуръонро машунавед ва дар аснои хондани он сухани беҳуда гӯед, бувад ки шумо ғолиб шавед».
27. Пас, албатта, ба кофирон азоби сахтро бичашонем ва албатта, ба онҳо ба ҳасби бадтарини он чи мекарданд, ҷазо диҳем.
28. Ин аст ҷазои душманони Худо, ки оташ аст. Дар он ҷо барои онҳо манзили ҷовидона бошад. [Ин] ҳамчун подош ба сабаби он аст, ки оёти Моро инкор мекарданд.
29. Ва кофирон гӯянд: «Эй Парвардигори мо, он ду кас⁴ аз чинну инсро, ки моро гумроҳ сохтанд, ба мо бинамоён, то он ҳар ду рои зери қадамҳоямон дарорем, то аз фурутар мондагон шаванд».
30. Ба ростӣ, бар онон, ки: «Парвардигорамон Худо аст» гуфтанду сипас бар он биистоданд, фариштагон фуруд меоянд,⁵ ки: «матарседу андӯҳ махӯред ва ба бихиште, ки ваъда дода мешудед, хушҳол шавед».
31. Мо дар зиндагонии дунё ва дар охираат низ дӯстони шумо ҳастем. Ва дар он ҷо барои шумо он чи ҳаст, ки нафси шумо биталабад; ва барои шумо дар он ҷо ҳар чи дархост кунед, ҳаст –
32. – ба тариқи меҳмонӣ аз ҷониби (Худои) Омурзгори Меҳрубон».
33. Ва кист некӯтар ба эътибори сухан аз шахсе, ки мардумонро ба сӯи

¹ Яъне: то расидани дигарон.

² Яъне: аз шаётин.

³ Яъне: васваса андохтанд, ки дунё қобили рағбат аст ва охираат қобили рағбат нест.

⁴ Яъне: ду фарик.

⁵ Яъне: наздики марг.

Худо даъват кунад ва кори шоиста кунад ва гӯяд: «Ба ростӣ ки ман аз мусулмононам».

34. Ва некию бадӣ баробар нест; бо хислате, ки он беҳтар аст, ҷавоб боздеҳ, он гоҳ [бибинӣ, ки] он кас, ки миёни туву миёни вай душманист, гӯё дӯсти қариб шудааст.
35. Ва ин (хислат) [ба касе] дода намешавад, магар онон, ки сабр карданд ва ин (хислат) [ба касе] дода намешавад, магар ба соҳиби насиби бузург.
36. Ва агар аз ҷониби Шайтон васвасае омад туро бозгардонад, пас ба Худо паноҳ талаб кун; ба дурустӣ ки Худо Шунавои Доно аст.
37. Ва аз нишонаҳои ӯ шабу рӯз ва офтобу моҳ аст; ба офтобу моҳ сачда макунед ва ба Худое, ки ин чизҳоро офарид, сачда кунед – агар фақат ӯро ибодат мекарда бошед.
38. Ва агар (кофирон) такаббур кунанд (чӣ бок!) Пас онон, ки назди Парвардигори туанд, ӯро шабу рӯз ба покӣ ёд мекунанд ва онҳо монда намешаванд.
39. Ва аз нишонаҳои ӯ он аст, ки заминро фарсуда мебинӣ, пас, вақте ки бар сари он об фурӯ резем, ба ҷунбиш ояд ва баланд шавад. Ҳамоно, Он ки заминро зинда кардааст, албатта, Зиндакунандаи мурдагон аст; ба дурустӣ ки ӯ бар ҳама чиз Тавано аст.
40. Ҳамоно онон, ки дар оёти Мо қачравӣ мекунанд, аз Мо пӯшида нестанд. Оё касе, ки дар оташ андохта шавад, беҳтар аст, ё касе, ки рӯзи қиёмат эмин шуда биёяд? Ҳар чи хоҳед, бикунед; ба ростӣ ки Худо ба он чи мекунед, Бино аст.
41. Ҳамоно онон, ки ба Қуръон – вақте ки ба онҳо омад – кофир шуданд, (аз Мо пӯшида нестанд); ва ба таҳқиқ он Китоби гиROMИҚАДРЕСТ,
42. ки ҳеҷ ботил аз пеши рӯяш ва аз паси пушташ ба он роҳ намеёбад; фурӯфиристода аз ҷониби (Худои) Донои Сутуда аст.
43. Ба ту¹ [чизе] гуфта намешавад, магар он чи пеш аз ту ба пайғамбарон гуфта шуд. Ба дурустӣ ки Парвардигори ту Худованди омурзиш ва Худованди уқубати дарддиҳанда аст.
44. Ва агар ин Китобро Қуръони аҷамӣ² месохтем, ҳамоно мегуфтанд:³ «Чаро оёти он возеҳ карда нашуд? Оё (калом) аҷамӣ ва (мухотаб) арабист?» Бигӯ: «Қуръон барои мӯъминон ҳидоят ва шифо аст; ва онон, ки имон надоранд, дар гӯшҳояшон гаронӣ аст ва Қуръон барояшон кӯрӣ аст. Ин ҷамоа (ба масал ҷунонанд, ки) аз ҷои дур овоз дода мешаванд».
45. Ва ба ростӣ ки ба Мӯсо Китоб додем; пас, дар он ихтилоф карда

¹ Яъне: ба ту, эй Муҳаммад.

² Яъне: ғайри арабӣ.

³ Яъне: кофирони араб мегуфтанд.

шуд. Ва агар калимаи собиқ содиршуда аз Парвардигорат намебуд, албатта, дар миёни онҳо файсала карда мешуд. Ва ҳамоно онҳо аз он¹ дар шакки қавианд.

46. Ҳар ки кори нек бикунад, пас ба нафъи ӯст ва ҳар ки бадкорӣ кунад, пас (вабол) бар вай аст. Ва Парвардигорат бар бандагон ситамкунанда нест.
47. Ва маърифати қиёмат ба сӯи Худо ҳавола карда мешавад ва ҳеч аз меваҳо аз ғилофҳои худ берун намеояд ва ҳеч зане дар шикам бор намегирад ва бори шикамро намениҳад, магар ба доништи Худо. Ва рӯзе, ки Худо онҳоро овоз диҳад, ки: «Шарикони² Ман кучоанд?» – гӯянд: «Ба Ту хабар додем, ки аз мо ҳеч кас гувоҳидиҳанда(-и шарикон) нест».
48. Ва он чи пеш аз ин мепарастиданд, аз (назари) онҳо гум шуд ва донистанд, ки онҳоро ҳеч махласе нест.
49. Одамӣ аз талаби хайр монда намешавад; ва агар ба ӯ сахтӣ бирасад, пас, маъюси ноумед аст.
50. Ва агар ба ӯ баъд аз сахтие, ки ба вай расида бошад, бахшоише аз ҷониби Худ бичашонем, албатта, гӯяд: «Ин барои ман аст³ ва нампиндорам, ки қиёмат қоим шавад ва агар (билфарз) ба сӯи Парвардигорам бозгардонида шавам, ҳамоно назди ӯ барои ман ҳолати хуш бошад». Пас, албатта, кофиронро ба он чи мекарданд, хабардор кунем ва албатта, ба онҳо аз азоби сахт бичашонем.
51. Ва чун бар одамӣ инъом кунем, рӯ бигардонад ва ба тарафи худ (рафта) дур шавад; ва чун ба ӯ балое бирасад, пас, соҳиби дуои бисёр аст.
52. Бигӯ: «Оё дидед, ки агар Қуръон аз ҷониби Худо бошад, сипас ба он кофир шавед, кӣ гумроҳтар аз шахсе аст, ки дар муҳолифати дур (аз роҳи дуруст) бошад?»
53. Нишонаҳои Худро дар атрофи олам ва дар нафсҳои онҳо (низ) ба онҳо хоҳем намоёнд, то бар онҳо возеҳ шавад, ки ин сухан рост аст. Оё он бас нест, ки Парвардигорат бар ҳар чиз Гувоҳ аст?
54. Огоҳ шав, ҳамоно онҳо аз мулоқоти Парвардигорашон дар шубҳаанд; огоҳ шав, ҳамоно ӯ ба ҳар чиз Фарогиранда аст.

42. Сураи Шӯро (Машварат)

Дар Макка нозил шуд ва он панҷоҳу се оят ва панҷ рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

¹ Яъне: 1) Қуръон; 2) Таврот.

² Яъне: он шарикон, ки шумо муқаррар мекардед.

³ Яъне: хошти худро чамъ кунад ва хавф аз дили ӯ дур шавад.

1. Ҳо. Мим.
2. Айн. Син. Қоф.
3. Ҳамчунин Худои Ғолиби Боҳикмат ба сӯи ту ва ба сӯи онон, ки пеш аз ту буданд, ваҳй мефиристад.
4. Он чи дар осмонҳо аст ва он чи дар замин аст, аз они Ҷ аст. Ва Ҷ Баландмартабаи Бузургқадр аст.
5. Наздик аст, ки осмонҳо аз ҷониби болои худ бишикофанд. Ва фариштагон ҳамроҳ бо ситоиши Парвардигорашон тасбеҳ мегӯянд ва барои онон, ки дар заминанд, омурзиш талаб мекунад. Огоҳ шав, ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.
6. Ва Худо бар онон, ки ба ҷуз Худо дӯстон гирифтанд, Ниғаҳбон аст ва ту бар онҳо гумошта нестӣ.
7. Ва ҳамчунин Қуръони арабиро ба сӯи ту ваҳй фиристодем, то аҳли Макка ва ононро, ки гирдогирди он ҳастанд, битарсонӣ ва аз рӯзи қиёмат, ки дар он ҳеҷ шубҳа нест, тарсонӣ: гурӯҳе дар бихишт бошанд ва гурӯҳе – дар дӯзах.
8. Ва агар Худо мехост, онҳоро як уммат мегардонид; валекин ҳар киро хоҳад, дар раҳмати Худ дармеорад; ва ситамкоронро ҳеҷ корсозе ва ёридиҳандае нест.
9. Оё ба ҷуз Худо дӯстон гирифтанд? Пас, ҳамонро Худо Корсоз аст ва ҳам Ҷ мурдагонро зинда мекунад; ва Ҷ бар ҳар чиз Тавоно аст.
10. Ҳар он чи, ки дар он ихтилоф мекунад, пас файсала карданаш ҳавола ба Худост. Он [гуфтани] ин аст, ки: «Худо Парвардигори манн аст, бар Ҷ таваккул кардам ва ба сӯи Ҷ рӯҷӯъ мекунам».
11. Офаринандаи осмонҳову замин аст; бароятон аз ҷинси худатон занонро пайдо кард ва аз ҷинси чаҳорпоён – ақсоме чанд. Ба ин тадбир шуморо сершумор мекунад. Чизе монанди Ҷ нест; ва Ҷ Шунавои Бино аст.
12. Ҷрост калидҳои осмонҳову замин; барои ҳар ки хоҳад, рӯзиро фарох мекунад ва (барои ҳар ки хоҳад), танг мекунад; ба ростӣ ки Ҷ ба ҳар чиз Доно аст.
13. Аз оин он чиро, ки Нӯҳро ба (иқомати) он фармуда буд, барои шумо муқаррар кард. Ва он чи ба сӯи ту ваҳй фиристодем ва он чи Иброҳим ва Мӯсо ва Исоро ба (иқомати) он фармудем (ба ин мазмун), ки динро қоим кунед ва дар он мутафарриқ машавед. Он чи мушрикдор ба он мехонӣ, бар онҳо душвор омад. Худо ҳар киро хоҳад, ба сӯи Худ бармегузинад ва ҳар касро, ки рӯҷӯъ мекунад,¹ ба сӯи Худ роҳ менамояд.
14. Ва (умматҳо) аз рӯи ҳасад дар миёни худ пароканда нашуданд, магар баъд аз он, ки дониш ба онҳо омад. Ва агар сухани собиқан содир-

¹ Яъне: ба сӯи ҳақ.

шудае аз Парвардигорат намебуд, ки то замоне муайян мӯҳлат дода шаванд, албатта, миёни онҳо фэйсала карда мешуд. Ва ба дурустӣ, онон, ки баъд аз онҳо¹ Китоб дода шудаанд, аз вай² бар шубҳаи қавианд.

15. Пас, ба сӯи дин даъват кун ва ҳамчунон ки ба ту фармуда шуд, қоим бош ва ба хоҳиши ин кофирон пайравӣ макун ва бигӯ: «Ба он чи аз ҳар Китоб, ки Худо фуру фиристодааст, имон овардам. Ва ба ман фармуда шуд, ки миёни шумо инсоф кунам. Худо Парвардигори мо ва Парвардигори шумо аст; амалҳои мо аз они мост ва амалҳои шумо аз они шумост; миёни мову миёни шумо гуфтугӯе нест. Худо миёни мову миёни шумо чамъ мекунад³ ва бозгашт ба сӯи ӯ аст».
16. Ва онон, ки дар (дини) Худо – баъд аз он, ки фармони ӯ қабул карда шуд⁴ – гуфтугӯ мекунанд, ҳуҷҷаташон назди Парвардигорашон ботил аст ва бар онҳо ҳашм аст ва онҳоро азоби сахт аст.
17. Худо Он аст, ки Китобро ба ростӣ ва тарозуро (низ) фуруд овард. Ва чӣ чиз туро (ба ҳақиқати қор) огоҳ сохт? Шояд ки омадани қиёмат наздик бошад.
18. Онон, ки ба қиёмат имон надоранд, онро зуд талаб мекунанд; ва онон, ки бовар доштаанд, аз он тарсонанд ва медонанд, ки он рост аст. Огоҳ шав, ба дурустӣ, онон, ки дар омадани қиёмат чидол мекунанд, ҳамоно дар гумроҳии дуранд.
19. Худо бар бандагони Худ Меҳрубон аст, ҳар киро хоҳад, рӯзи медиҳад ва ӯ Таवони Голиб аст.
20. Ҳар ки кишти охиратро хоста бошад, барояш дар кишти ӯ меафзоем; ва ҳар ки кишти дунёро хоста бошад, ба ӯ баъзеи дунёро медиҳем ва барояш дар охират ҳеҷ насибае нест.
21. Оё кофиронро шариконе ҳастанд, ки барояшон аз дин он чи Худо онро нафармудааст, муқаррар кардаанд? Ва агар ваъдаи фэйсала кардан намебуд, албатта, миёни онҳо фэйсала карда мешуд; ва ба ростӣ ки барои ситамкорон азоби дарддиҳанда аст.
22. Ситамкоронро аз ҷазои он чи ба амал овардаанд, тарсон бибинӣ; ва он, албатта, ба онҳо расанда аст. Ва онон, ки имон овардаанд ва қорҳои шоиста кардаанд, дар боғҳои бихишт бошанд; ҳар чи дархост кунанд, барояшон дар назди Парвардигорашон муҳайё бошад. Ҳамоно ин фазли бузург аст.
23. Ин (савоб) он аст, ки Худо бандагони Худро, ки имон овардаанд ва қорҳои шоиста кардаанд, [ба он] мужда медиҳад. Бигӯ: «Аз шумо бар таблиғи рисолат музде наметалабам, лекин дӯстӣ дар миёни хе-

¹ Яъне: пайғамбарон.

² Яъне: 1) дин; 2) Қуръон; 3) пайғамбар.

³ Яъне: рӯзи қиёмат.

⁴ Яъне: чамъе дар Ислом дохил шуданд.

- шовандон [металабам]».¹ Ва ҳар ки некӣ бикунад, барояш дар он некӣ хусро биафзоем. Ҳамоно Худо Омурзгори Қадршинос аст.
24. Оё мегӯянд: «(Пайғамбар) дурӯғро бар Худо ифтиро кардааст?» Пас, агар Худо хоҳад, бар дили ту мӯҳр мениҳад. Ва Худо беҳударо нобуд месозад ва дини дурустро бо суханҳои Худ собит мекунад. Ба ростӣ ки ӯ ба он чи дар синаҳост, Доно аст.
 25. Ва ӯ Он аст, ки тавбаро аз бандағони Худ қабул мекунад ва аз бадиҳо дармегузарад ва он чи мекунад, медонад.
 26. Ва дуои ононро, ки имон овардаанд ва корҳои шоиста кардаанд, қабул мекунад ва ба онҳо аз фазли Худ зиёда медиҳад. Ва барои кофирон азоби саҳт аст.
 27. Ва агар Худо ризкро бар бандағонаш фарох мекард, албатта, дар замин фасод мекарданд; валекин ба андозаи он чи мехоҳад, фуруд меорад; ба ростӣ ки Худо бар бандағони Худ Донои Бино аст.
 28. Ва ӯ Он аст, ки боронро – баъд аз он ки ноумед шуданд, фуруд меорад ва раҳмати Худро пароканда месозад ва ӯ Корсози Сутудақор аст.
 29. Ва аз нишонаҳои ӯ офаридани осмонҳову замин ва (офаридани) он чи аз ҷонварон аст, ки дар миёни ин ҳар ду пароканда кардааст; ва ӯ – вақте ки хоҳад – бар ҷамъ овардани онҳо Тавано аст.
 30. Ва аз мусибатҳо ҳар чи ба шумо бирасад, пас, ба сабаби гуноҳе аст, ки дастҳоятон ба амал овардааст. Ва ӯ аз [тақсироти] бисёре дармегузарад.
 31. Ва шумо дар замин очизкунанда нестед ва шуморо ба ҷуз Худо ҳеҷ корсозе ва нусратдиҳандае нест.
 32. Ва аз нишонаҳои ӯ киштиҳои монанди кӯҳҳо дар дарё аст.
 33. Агар хоҳад, бодро боздорад, пас киштиҳо бар пушти дарё истода бимонанд. Ба дурустӣ ки дар ин (муқаддима) барои ҳар сабркунандаи шукргузоранда нишонаҳое ҳаст.
 34. Ё (агар хоҳад, аҳли) киштиҳоро – ба сабаби он чи карданд – ҳалок кунад; ва аз (тақсироти) бисёре дармегузарад.
 35. Ва то онон, ки дар оёти Мо хусумат мекунанд, бидонанд, ки онҳоро ҳеҷ маҳласе нест.
 36. Пас, он чи аз ҳар чинс ба шумо дода шуд, андак баҳрае аз зиндагонии дунё аст; ва он чи назди Худо аст, барои онон, ки имон овардаанд ва бар Парвардигорашон таваккул мекунанд, беҳтару пояндатар аст.
 37. Ва (барои) онон, ки аз гуноҳони қабира ва беҳаёӣҳо парҳез мекунанд; ва чун онҳо ба ҳашм меоянд, меомурзанд.
 38. Ва онон, ки фармони Парвардигорашонро қабул карданд ва намозро барпо доштанд ва қорашон аз сари машварат бо яқдигар бошад

¹ Яъне: бо ман силаи раҳм кунед ва изо нарасонед.

ва аз он чи ба онҳо рӯзӣ додаем, харч мекунанд.

39. Ва онон, ки чун ба онҳо тааддӣ бирасад, онон интиқом мекашанд.¹
40. Ва сазои бадӣ – бадие монанди он аст; пас, ҳар ки даргузарад ва [корро] ба ислоҳ орад, пас, муздаш бар Худо аст. Ҳамоно Худо золимонро дӯст намедорад.
41. Ва ҳамоно касе, ки баъди мазлум шудани худ интиқом кашад, – пас, бар ин ҷамоа ҳеч роҳ(-и маломат) нест.
42. Ҷуз ин нест, ки роҳ(-и маломат) бар он касоне аст, ки ба мардумон зулм мекунанд ва дар замин ноҳақ фасод металабанд; барои ин ҷамоа азоби дарддиҳанда аст.
43. Ва ҳар ки сабр кунад ва биомурзад, ба дурустӣ ки ин сифат аз корҳои беҳтарин аст.²
44. Ва ҳар касро, ки Худо гумроҳ кунад, пас, баъд аз Вай барои ӯ ҳеч корсозе нест. Ва ситамкоронро бибинӣ, ки чун азобро бибинанд, гӯянд: «Оё ба сӯи бозгаштан ҳеч роҳе ҳаст?»
45. Ва онҳоро бибинӣ, ки наздики дӯзах пеш оварда шаванд, аз хорӣ фурутан шуда, ба гӯшаи чашми нимкушода менигаранд. Ва аҳли имон гӯянд: «Ба дурустӣ зиёнкорон ононанд, ки рӯзи қиёмат худрову хешовандони худро дар зиён доданд». Огоҳ шав, ба ростӣ ки ситамкорон дар азоби доим бошанд.
46. Ва онҳоро корсозоне ба ҷуз Худо набошанд, ки ба онҳо нусрат диҳанд. Ва ҳар киро Худо гумроҳ кунад, ӯро роҳе нест.
47. Пеш аз он ки рӯзе биёяд, ки онро аз ҷониби Худо бозгашт нест, фармони Парвардигоратонро қабул кунед. Он рӯз шуморо ҳеч паноҳе нест ва шуморо ҳеч инкоре нест.
48. Пас, агар рӯ бигардонанд, туро бар онҳо нигоҳбон нафиристодаем; бар ту ба ҷуз пайғом расонидан чизе нест. Ва ба дурустӣ ки Мо чун ба одамӣ аз ҷониби Худ раҳмате бичашонем, ба он шодмон шавад; ва агар ба одамиён – ба сабаби он чи дасти онҳо пеш фиристодааст, мусибате бирасад, пас, ҳамоно, одамӣ носипос аст.
49. Подшоҳии осмонҳову замин аз они Худо аст, ҳар чи хоҳад, меофаринад; ба ҳар ки хоҳад, духтаронро ато мекунад ва ба ҳар ки хоҳад, писаронро ато мекунад;
50. Ӯ барояшон писарону духтаронро чамъ мекунад; ва ҳар киро хоҳад, нозоянда месозад; ба дурустӣ ки Ӯ Донои Тавоно аст.
51. Ва ҳеч одамиро мумкин нест, ки Худо бо ӯ сухан гӯяд, магар ба ваҳӣ; Ӯ аз паси парда; Ӯ фариштаеро бифиристад, пас, он чи Худо хостааст, ба ҳукми Худ ваҳӣ кунад.³ Ба ростӣ ки Худо Баландмартабаи

¹ Яъне: агар золиме бар заифе тааддӣ кунад, бузургони қавм муттафиқ шаванд ва интиқом кашанд.

² Дар ҳаққи худ мағфират азимат аст ва интиқом руҳсат аст ва дар ҳаққи заифони қавм интиқом лозим аст, магар он, ки заифон худ даргузаранд.

³ Ваҳӣ иборат аз дидани хоб аст ва аз илқои илм дар хотир ба тариқи илҳом; ва аз паси

Боҳикмат аст.

52. Ва ҳамчунин Қуръонро аз каломи Худ ба сӯи ту ваҳй фиристодем. Ту намедонистӣ, ки Китоб чист ва (намедонистӣ, ки) имон чист. Валекин ваҳйро равшанӣ сохтем; ҳар киро аз бандағони Хеш мехоҳем, роҳ менамоем. Ва ба дурустӣ ки ту ба сӯи роҳи рост ҳидоят мекунӣ –
53. роҳи Худо, ки он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст, аз они Ёст. Огоҳ шав, корҳо ба сӯи Худо бозмераванд.

43. Сураи Зухруф (Ороиш)

Дар Макка нозил шуд ва он ҳаштоду нӯҳ оят ва ҳафт рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Мехрубон

1. Ҳо. Мим.
2. Қасам ба Китоби возеҳ.
3. Ба ростӣ ки Мо ин Китобро Қуръони арабӣ сохтем, бувад ки шумо ба ақл дарёбед.
4. Ва ҳамон ин Китоб дар Лавҳи Маҳфуз назди Мо сабт аст; ҳамон ин Китоб баландқадру боҳикмат аст.
5. Оё барои он, ки гурӯҳе аз ҳад рафта ҳастед, пандро аз шумо эъроз карда, боздорем?
6. Ва бисёр пайғамбаронро дар пешиниён фиристодем.
7. Ва ҳеҷ пайғамбаре ба онҳо намеомад, магар он ки ба ӯ истехзо мекарданд.
8. Пас, аз ҷиҳати дастдарозӣ саҳттар аз онҳоро ҳалок кардем;¹ ва дostonи нахустиниён гузашт.
9. Ва агар аз онҳо суол кунӣ, ки: «Кӣ осмонҳову заминро биофарид?» – албатта, гӯянд: «Онҳоро (Худои) Ғолиби Доно биофарид».
10. Ё Он [Худой] аст, ки заминро барои шумо қароргоҳе сохт ва дар замин барои шумо роҳҳо сохт, то бувад ки шумо роҳ ёбед.
11. Ва Ё Он [Худой] аст, ки аз осмон обе ба андоза фуруд овард; пас, бо он шаҳри мурдаро зинда кардем – ҳамчунин шумо бароварда хоҳед шуд.²
12. Ва Ё Он [Худой] аст, ки тамоми аҷносро³ биофарид ва барои шумо аз киштиҳо ва чаҳорпоён чизеро сохт, ки бар он савор шавед,
13. то бар пушти он рост бинишинед. Сипас, вақте ки бар он рост нишастед, неъматӣ Парвардигоратонро ёд кунеду бигӯед: «Пок аст Ху-

парда – иборат аз он аст, ки овоз шунавад ва касеро набинад. Ва қисми сеюм он аст, ки фаришта ба сурати одамӣ намоён шавад ва сухан гӯяд.

¹ Яъне: Оду Самудро, ки аз Қурайш кавитар буданд.

² Яъне: аз қабрҳо.

³ Яъне: тамоми аҷноси махлуқотро.

дое, ки ин (маркуб)-ро барои мо мусаххар сохт, ҳол он ки мо бар он тавоно набудем.

14. Ва ба ростӣ ки мо ба сӯи Парвардигорамон бозгардандаем».
15. Ва барои Худо аз бандагони ӯ фарзандонро муқаррар карданд. Дар воқеъ одамӣ носипоси ошкор аст.
16. Оё Худо аз махлуқот духтаронро [барои Худ] фаро гирифтааст ва шуморо бо писарон афзалият додааст,
17. дар ҳоле ки чун яке аз онҳо ба таваллуди он чи барои [Худои] Раҳмон масал сохтааст,¹ хабар дода шавад, рӯяш турш гардад ва [дили] ӯ аз ғусса ба танг ояд?
18. Ё онро [ба Худ фарзанд гирифтааст], ки дар зевар парварда мешавад ва дар сафи хусумат зоҳир намегардад?
19. Ва фариштагонро, ки бандагони [Худои] Раҳмонанд, духтар муқаррар кардаанд. Оё наздики офаринишашон ҳозир буданд? Ин гувоҳиашон навишта хоҳад шуд ва онҳо пурсида хоҳанд шуд.
20. Ва гуфтанд:² «Агар [Худои] Раҳмон мехост, ин фариштагонро парастии намекардем». Онҳоро ба ин [муқаддима] донише нест; ба ҷуз дурӯғ [чизе] намегӯянд.
21. Оё ба онҳо пеш аз Қуръон китобе додаем, пас онҳо ба он [китоб] ҷанг задаанд?
22. Балки мегӯянд: «Ба ростӣ ки мо падарони худро дар дине ёфтаем ва ҳамоно мо бар паи онҳо роҳёфтагонем».
23. Ва ҳамчунин, пеш аз ту дар ҳеҷ дехе тарсонандаеро нафиристодем, магар он ки мунъимони он деҳ гуфтанд: «Ба ростӣ ки мо падарони худро бар дине ёфтаем ва ҳамоно мо бар паи онҳо иқтидоқунандагонем».
24. Гуфт:³ «Оё [ба онҳо иқтидо мекунад], агарчи ба шумо дине овардаам, ки аз он чи бар он падарони худро ёфтаед, зиёдатар роҳнамоянда аст?»⁴ Гуфтанд: «Ҳамоно мо ба он чи, ки шумо ҳамроҳи он фиристода шудед, безътиқодем».
25. Пас, аз онҳо интиқом кашидем. Пас, дарнигар – оқибати дурӯғдорандагон чӣ гуна буд?
26. Ва (ёд кун) чун Иброҳим ба падари худ ва қавми худ гуфт: «Ҳамоно ман аз он чи шумо парастии мекунед, безорам,
27. – магар аз Худое, ки маро биофарид, пас, ҳамоно ӯ маро ҳидоят хоҳад кард».
28. Ва он (калимаи тавҳид)-ро дар фарзандонаш калимаи боқимонда сохт,⁵ то бувад ки [кофирон аз ширк] бозгарданд.

¹ Яъне: ба таваллуди духтаре.

² Яъне: кофирон.

³ Яъне: пайғамбар (с).

⁴ Яъне: боз ҳам ба падарони худ пайравӣ мекунед?

⁵ Яъне: дар авлоди ҳазрати Иброҳим (а) анбиё ва авлиё пайдо шуданд.

29. Балки ин [гурӯҳ аз кофирони Қурайш] ва падаронашонро баҳраманд сохтам, то вақте ки дини рост ва пайғамбари зоҳир ба онҳо омад.
30. Ва он гоҳ, ки дини рост ба онҳо омад, гуфтанд: «Ин чоду аст ва ҳамоно мо ба он безътиқодем».
31. Ва гуфтанд: «Чаро ин Қуръон бар марде бузург аз аҳли ин ду деҳ¹ фурӯ фиристода нашуд?»
32. Оё онҳо раҳмати Парвардигоратро қисмат мекунанд? Мо [мояи] рӯзгузарониашонро дар зиндагонии дунё дар миёни онҳо қисмат кардаем; ва баъзеашонро бар баъзе баландмартаба сохтаем, то баъзеашон баъзеро хидматгор гиранд. Ва раҳмати Парвардигорат аз он чи чамъ мекунанд, беҳтар аст.
33. Ва агар (эҳтимоли) он намебуд, ки ҳамаи мардумон як гурӯҳ мешаванд, албатта, барои хонаҳои касоне, ки ба [Худои] Раҳмон безътиқоданд, сақфҳо аз нукра месохтем ва нардбонҳо низ, ки бар он боло бароянд;
34. ва барои хонаҳояшон дарвозаҳо (низ аз нукра) ва тахтҳое, ки бар он така зада нишинанд;
35. ва ороиши бисёр (месохтем). Ва ҳамаи ин ба ҷуз андак баҳрамандии дунё [чизе] нест. Ва охират назди Парвардигорат аз они парҳезгорон аст.
36. Ва ҳар кас, ки аз ёди [Худои] Раҳмон ғофил шавад, барои ӯ шайтоне баргуморем, пас он шайтон ӯро ҳамнишин бошад.
37. Ва ба дурустӣ ки шаётин одамиёнро аз роҳ бозмедоранд ва одамиён мепиндоранд, ки онҳо роҳёфтагонанд,
38. то он вақт, ки одамӣ пеши Мо наояд. Он гоҳ (ба шайтони худ) гӯяд: «Эй кош, дар миёни ману дар миёни ту масофаи машриқу мағриб мебуд! Пас, ту бад ҳамнишинӣ!»
39. Ва [гӯем]: «Имрӯз шуморо [ин орзу] суд надорад, зеро шумо, азбаски ситам кардед, дар азоб бо ҳам шарикед.
40. Оё ту каронро шунавонида метавонӣ? Ё кӯрон ва он касро, ки дар гумроҳии зоҳир аст, роҳ намуда метавонӣ?
41. Пас, агар туро (аз ин олам) бибарем, пас, албатта, Мо аз ин ҷамоа Интиқомкашанда ҳастем.
42. Ё агар он чиро, ки ба онҳо ваъда додем, ба ту бинамоёнем, пас ҳамоно Мо бар онҳо Тавоноем.
43. Пас, ба он чи ба сӯи ту ваҳй фиристода шуд, чанг зан, ҳамоно ту бар роҳи рост ҳастӣ.
44. Ва ба ростӣ ки Қуръон барои туву қавми ту панд аст. Ва шумо суол карда хоҳед шуд.
45. Ва ононро аз пайғамбарони Мо, ки пеш аз ту фиристода будем, бипурс: оё ба ҷуз [Худои] Раҳмон маъбудони дигар сохта будем, ки па-

¹ Яъне: Макка ва Тоиф.

растиш карда шаванд?

46. Дар вокеъ, Мӯсоро бо нишонаҳои Худ ба сӯи Фиръавн ва ашрофи қавми ӯ фиристодем; пас гуфт: «Ҳамоно ман пайғамбари Парвардигори оламиёнам».
47. Пас, он ҳангом, ки нишонаҳои Мо ба онҳо омад, ногаҳон ба он (нишона)-ҳо механдиданд.
48. Ва ба онҳо ҳеҷ нишонае наменамоёнидем, магар он ки вай аз қарини худ бузургтар буд. Ва онҳоро ба азоб гирифтор кардем, бувад ки [аз дини ботил] баргарданд.
49. Ва гуфтанд: «Эй чодугар, барои мо ба [даргоҳи] Парвардигорат – ба он чи назди ту аҳд кардааст, дуо кун. Ба ростӣ, ки мо роҳёфтагонем».
50. Пас, он ҳангом, ки азобро аз онҳо дур кардем, ногаҳон онҳо аҳд шикастанд.
51. Ва Фиръавн дар миёни қавми худ овоз доду гуфт: «Эй қавми ман, оё подшоҳии Мисру ин чӯйҳо, ки зери (кӯшкӣ) ман меравад, аз они ман нест? Оё намебинед?»
52. Не, балки ман аз ин шахс бехтарам, ки вай хор аст ва наметавонад, ки сухани возеҳ гӯяд.¹
53. Пас, чаро даствонаҳо аз зар бар ин шахс фуруд оварда нашуд, ё чаро фариштагон ҳамроҳи ӯ пайваста шуда наомаданд?»
54. Пас, қавми худро сабукақл кард, то онҳо фармони ӯро қабул карданд, ҳамоно онҳо гурӯҳи фосиқ буданд.
55. Ва он ҳангом, ки Моро ба хашм оварданд, аз онҳо интиқом кашидем, пас, ҳамаи онҳоро якҷо ғарқ сохтем.
56. Ва онҳоро пешрав ва барои пасиниён достоне сохтем.
57. Ва он гоҳ, ки ба писари Марям дoston зада шуд, ногаҳон қавми ту аз ин дoston ба хушвақтӣ овоз баланд карданд.
58. Ва гуфтанд: «Оё маъбудони мо бехтаранд, ё ӯ?»² Бо ту ин ҳарфро назаданд, магар барои ҷидол. Балки онҳо қавме хусуматкунандаанд.
59. Ӯ ба ҷуз бандае [қаси дигар] нест, ки бар вай инъом кардем ва ӯро барои Банӣ Исроил нишона сохтем.
60. Ва агар мехостем, бадали шумо фариштагоне месохтем, ки дар замин халифа шаванд.
61. Ва ҳамоно ӯ³ нишона барои қиёмат аст, пас, дар қиёмат шубҳа макунад. Ва (бигӯ:) «Ба ман пайравӣ кунед, ин роҳи рост аст».
62. Ва (бояд ки) Шайтон шуморо бознадорад. Ба дурустӣ ки дар ҳаққи шумо душмани зоҳир аст».
63. Ва он гоҳ, ки Исо бо мӯъҷизаҳо омад, гуфт: «Ҳамоно ман ба шумо

¹ Яъне: дар забони ҳазрати Мӯсо (а) лакнат буд.

² Яъне: Исо (а).

³ Яъне: Исо (а).

ҳикматро овардам ва (омадаам) то барои шумо баъзеи он чиро баён кунам, ки дар он ихтилоф мекунад. Пас, аз Худо битарсед ва фармони ман баред.

64. Ба дурустӣ ки Худо Парвардигори ман ва Парвардигори шумо аст, Ӯро бипарастед. Роҳи рост ин аст».
65. Пас, ҷамоатҳо дар миёни хеш ихтилоф карданд. Пас, вой бар онон, ки ситам карданд – аз азоби рӯзи дарддиҳанда.
66. Магар нигарони қиёмат нестанд, ки ногаҳон ба онҳо биёяд ва онҳо хабардор набошанд?
67. Он рӯз дӯстон ба якдигар душман бошанд, магар парҳезгорон,
68. ки (гуфта шавад): «Эй бандагони Ман, имрӯз бар шумо ҳеч тарсе нест ва шумо андӯхгин нашавед –
69. – ононе, ки ба оятҳои Мо имон оварданд ва мусулмон буданд».
70. (Боз гуфта шавад:) «Шумо ва занонатон хушҳол гашта, ба бихишт дароед.
71. Бар онҳо косаҳои бузурги заррин ва кӯзаҳо низ давр занонда шавад; ва дар он ҷо ҳар чи ки нафс бихоҳад ва чашмҳо аз (дидани) он лаззат бибарад, ҳаст. Ва шумо дар он ҷо ҷовидон бошед.
72. Ва ин он бихишт аст, ки ба шумо – ба сабаби он чи амал мекардед, ато карда шуд.
73. Дар он ҷо барои шумо меваҳои бисёр ҳаст, ки аз он меҳӯред.
74. Ба ростӣ ки гуноҳкорон дар азоби дӯзах ҷовидонанд.
75. (Азоб) аз онҳо суст карда нашавад ва онҳо дар ин [азоб] ноумед шуда, хомӯш бошанд.
76. Ва Мо бар онҳо ситам накардем, валекин онҳо худ ситамкор буданд.
77. Ва овоз диҳанд: «Эй Молик, бояд ки Парвардигорат моро ба марг хукм кунад». (Молик) гӯяд: «Ҳамоно шумо ҳамеша бошандагонед».
78. Ба дурустӣ ки ба шумо сухани рост овардем, валекин аксари шумо нохоҳони сухани рост ҳастед.
79. Оё [кофирон] дар коре азм муҳкам кардаанд? Пас, ҳамоно Мо низ азм Муҳкамкунандаем.
80. Оё мепиндоранд, ки Мо сухани пинҳону саригӯшии онҳоро намешунавем? Оре, (мешунавем) ва фиристодагони Мо назди онҳо менависанд.
81. Бигӯ: «Агар (собит гардад, ки Худои) Раҳмонро фарзанде бошад, пас, ман нахустин ибодаткунанда[-и Ӯ] бошам.
82. Пок аст Парвардигори осмонҳову замин, Худованди Арш, аз он чи баён мекунанд».
83. Пас, онҳоро бигузор, то (дар ботил) баҳс кунанд ва бозӣ пеш гиранд, то он ки ба он рӯзашон, ки ба онҳо ваъда дода мешавад, мулоқот кунанд.
84. Ва Ӯ Он аст, ки [ҳам] дар осмон Худо аст ва [ҳам] дар замин Худо

аст. Ва Ӯ Боҳикмати Доно аст.

85. Ва бисёр Бобаракат аст Он, ки подшоҳии осмонҳо ва замин ва он чи дар миёни ҳар дуст, аз они Ӯст ва илми қиёмат назди Ӯст ва ба сӯи Ӯ баргардонида мешавед.
86. Ва онон, ки (кофирон) ба ҷуз Худо парастииш мекунанд, шафоат карда наметавонанд, лекин касе, ки гувоҳӣ рост дода бошад; ва онҳо медонанд.¹
87. Ва агар аз онҳо суол кунӣ, ки: «Кӣ онҳоро биофарид?» – албатта, гӯянд: «Худо (офаридаст)». Пас, чӣ гунна [аз ибодати Ӯ] баргардонида мешаванд?
88. Ва сухани пайғамбар, ки гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамоно онҳо гурӯҳе ҳастанд, ки имон намеоранд».
89. Пас, (фармудем:) аз онҳо рӯ гардону бигӯ: «Салом(-и видоъ)». Пас, хоҳанд донист.

44. Сураи Духон (Дуд)

Дар Макка нозил шуд ва он панҷоҳу нӯҳ оят ва се рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ҳо. Мим.
2. Қасам ба Китоби возеҳ,
3. ки ҳамоно Мо ин Китобро дар Шаби Муборак² фуруд овардем ва ҳамоно Мо Тарсонанда будем.
4. Дар он (Шаби Муборак) ҳар кори устувор файсала карда мешавад,
5. ба фармудане аз наздики Мо. Ба дурустӣ ки Мо Фиристанда будем,³
6. [мар туро] ҳамчун бахшоише аз назди Парвардигорат, ба ростӣ ки Ӯ Шунавои Доно аст.
7. Парвардигори осмонҳову замин ва он чи дар миёни ҳар дуст – агар яқинкунандаед.
8. Ҳеч маъбуде ба ҷуз Ӯ нест, зинда мекунад ва мемиронад, Парвардигори шумо ва Парвардигори падарони пешини шумост.
9. Балки [кофирон] ба ҳоле дар шубҳаанд, ки [бо Қуръон] бозӣ мекунанд.
10. Пас, рӯзеро нигарон бош, ки осмон дуде зоҳир биёрад,
11. ки мардумонро фурӯ гирад. Ин азоби дарддиҳанда аст.
12. (Гӯянд:) Эй Парвардигори мо, азобро аз мо дур кун, ба ростӣ ки мо мӯъмин мешавем.

¹ Яъне: аҳли тавҳидро шафоат кунанд.

² Яъне: Лайлату-л-Қадр.

³ Яъне: онро бар пайғамбар фуруд овардем.

13. Онхоро чӣ гуна панд гирифтанд бошад, дар ҳоле ки пайғамбари зоҳир ба онҳо омада буд,
14. сипас, аз ӯ рӯ гардониданду гуфтанд: «Ин шахс омӯхташудаи девона аст».
15. Ба дурустӣ ки Мо азобро андаке Дуркунанда ҳастем. Ҳамоно шумо (ба куфр) бозгардандаед.
16. Рӯзе, ки ба он даргирифт кардани бузург даргирифт кунем, ҳамоно Мо Интиқомкашандаем.
17. Ва ба ростӣ ки Мо пеш аз онҳо қавми Фиръавнро имтиҳон кардем; ва пайғамбари гирифтад ба онҳо омад.
18. (Бо ин сухан) ки: «Бандагони Худоро ба ман супоред.¹ Ҳамоно ман барои шумо пайғамбари боамонатам».
19. Ва ин, ки: «Ба Худо саркашӣ макунед; ба ростӣ ки ман ҳуҷҷати зоҳирро пеши шумо биёрам.
20. Ҳамоно ман аз он ки маро сангсор кунед, ба Парвардигори худам ва Парвардигори шумо паноҳ гирифтам.
21. Ва агар ба ман бовар надоред, пас, аз ман яксӯ шавед».
22. Пас, ба даргоҳи Парвардигораш дуо кард, ки ин ҷамоа қавми гуноҳкоранд.
23. (Гуфтем:) «Пас, бандагони Маро вақти шаб бибар; ба ростӣ ки шумо таъқиб карда шавед.
24. Ва дарёро орамида бигузор, ҳамоно ин ҷамоа лашкаре фарқшуда аст».
25. Чӣ бисёр аз бӯстонҳову чашмаҳо гузоштанд;
26. Ва киштҳову маҳалҳои гирифта;
27. Ва рӯзгузаронии бо рафоҳият, ки дар он бархурдор буданд.
28. Ҳамчунин шуд. Ва ин чизҳоро ба гурӯҳи дигар ато кардем.
29. Ва осмону замин бар ин қавм(-и Фиръавн) нагирист ва на аз мӯҳлатдодашудагон буданд.
30. Ҳар оина, Мо Банӣ Исроилро аз азоби хоркунанда наҷот додем,
31. (ки) аз (ҷониби) Фиръавн (буд). Ба дурустӣ ки Фиръавн саркаше аз тааддиқунандагон буд.
32. Ва ба ростӣ ки Банӣ Исроилро дониста бар оламиён баргузидем.
33. Ва аз қисми мӯъҷизот – он чи дар он имтиҳони зоҳир буд, ба онҳо додем.
34. Ба дурустӣ ки ин ҷамоа мегӯянд:
35. «Оқибати кор ба ҷуз ҳамин марги нахустини мо [чизе] нест. Ва мо барангехташаванда нестем.
36. Агар ростгӯ ҳастед, пас падарони Моро биёред».
37. Оё ин ҷамоа беҳтаранд ё қавми Туббаъ² ва онон, ки пеш аз онҳо бу-

¹ Яъне: банӣ Исроилро ба ман супоред ва банда магиред.

² Яъне: подшоҳони Ҳимяр дар Яман дар асрҳои 4-5 мелодӣ.

- данд? Онҳоро ҳалок сохтем; ҳамоно онҳо гуноҳкор буданд.
38. Ва осмону замин ва он чиро, ки дар миёни ҳар дуст, бозикунон наофаридаем.
 39. Ин ҳар дуру наофаридем, магар ба тадбири дуруст; валекин аксарашон намедонанд.
 40. Ба ростӣ ки рӯзи қиёмат меоди ҳамаи онҳо якҷо аст –
 41. рӯзе, ки ҳеч дӯсте аз дӯсти дигар чизеро дафъ накунад ва онҳо нусрат дода нашаванд,
 42. магар он, ки Худо бар ӯ раҳм карда бошад. Дар ҳақиқат Худо Ғолиби Меҳрубон аст.
 43. Ба ростӣ ки дарахти Заққум –
 44. – таоми гуноҳкорон аст.
 45. Мисли миси гудохта дар шикамҳо бичӯшад,
 46. монанди чӯшидани оби гарм.
 47. (Гӯем: «Эй фариштагон), ин гуноҳкорро бигиред, пас, ӯро ба сахтӣ ба сӯи миёнаи дӯзах бикашед.
 48. Сипас, болои сари ӯ аз оби гарм бирезед, ки ин уқубат аст».
 49. (Гӯем:) «Бичаш, ҳамоно ту бузургвору гиромикадр ҳастӣ».¹
 50. Дар воқеъ, ин ҳамон аст, ки дар он шубҳа мекардед.
 51. Ҳамоно, парҳезгорон дар ҷойҳои боамн бошанд,
 52. – дар бӯстонҳову чашмаҳо.
 53. Рӯ ба рӯи якдигар шуда, аз ҳарири нозук ва ҳарири муҳкам [чома] бипӯшанд.
 54. Ҳол инчунин бошад. Ва онҳоро бо ҳурони кушодаҷашм ҷуфт кунем.
 55. Он ҷо эмин шуда, ҳар меваро биталабанд.
 56. Он ҷо маргро начашанд, магар марги нахустин, (ки онро чашида буданд). Ва Худо онҳоро аз азоби дӯзах нигоҳ дошт,
 57. ки он бахшоишест аз ҷониби Парвардигорат. Ҳамоно ин фирӯзии бузург аст.
 58. Ҷуз ин нест, ки Қуръонро ба забони ту осон сохтем, то бувад ки онҳо пандпазир шаванд.
 59. Пас, нигарон бош, ҳамоно онҳо (низ) нигаронанд.

45. Сураи Ҷосия (Ба зону даромада)

Дар Макка нозил шуд ва он сию ҳашт оят ва чаҳор рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ҳо. Мим.
2. Фурӯ фиристодани ин Китоб аз ҷониби Худои Ғолиби Боҳикмат аст.

¹ Яъне: ба заъми худ.

3. Ба ростӣ ки дар осмонҳову замин барои бовардорандагон нишонаҳое ҳаст.
4. Ва дар офариниши шумо ва (дар офариниши) он чи аз ҷонварон пароканда месозад, барои қавме, ки яқин мекунанд, нишонаҳо ҳаст.
5. Ва дар омадушуди шабу рӯз ва дар он, ки Худо аз осмон рӯзиро фуруд овард, пас ба сабаби он заминро – баъди мурда буданаш – зинда кард; ва дар гардонидани бодҳо – барои қавме, ки [ба ақл] дармеёбанд, нишонаҳо ҳаст.
6. Ин нишонаҳои Худо аст, ки онро ба ростӣ бар ту мехонем. Пас, баъди (панди) Худо ва оятҳои Ӯ ба кадом сухан имон меоранд?
7. Вой бар ҳар дурӯғӯи гуноҳкор!
8. Оёти Худоро, ки бар вай хонда мешавад, мешунавад, сипас, такаббур намуда, (дар куфр) исрор варзад; гӯё онро нашунидааст. Пас, ӯро ба азоби дарддиҳанда мужда деҳ.
9. Ва чун бар чизе аз оёти Мо воқиф шавад, онро ба тамасхур гирад. Ин ҷамоаро азоби хоркунанда аст.
10. Дар пешгоҳашон дӯзах аст. Ва он чи касб карданд ва низ он, ки ба ҷуз Худо дӯстон гирифтаанд, аз онҳо чизеро дафъ накунад. Ва онҳоро азоби бузург аст.
11. Ин (Қуръон) хидоят аст ва барои онон, ки ба оёти Парвардигорашон кофир шуданд, аз (чинси) уқубати саҳт азоби дарддиҳанда ҳаст.
12. Худо Он аст, ки дарёро барои шумо мусаххар кард, то киштиҳо дар он ба фармони Ӯ равон шаванд ва то аз фазли Ӯ талаб(-и маишат) кунед; ва бувад ки шумо шукргузорӣ кунед.
13. Ва ҳамаи он чиро, ки дар осмонҳо аст ва он чиро, ки дар замин аст – якҷо, аз ҷониби Худ (падид оварда), барои шумо мусаххар кард. Ба дурустӣ, дар ин [муқаддима] барои гурӯҳе, ки тафаккур мекунанд, нишонаҳое ҳаст.
14. Ба мӯъминон бигӯ: аз он ҷамоа, ки аз рӯзҳои Худо тарс надоранд,¹ даргузаранд, то Худо гурӯҳеро (аз онҳо) ба ҳасби он чи мекарданд, сазо диҳад.
15. Ҳар ки кори шоиста бикунанд, пас, ба нафъи ӯст; ва ҳар ки бадкорӣ кунанд, пас, вабол бар ӯст. Сипас, ба сӯи Парвардигоратон бозгардонидани хоҳед шуд.
16. Ва ба ростӣ ки ба Банӣ Исроил Китоб ва донишмандӣ ва пайғамбарӣ додем ва аз неъматҳои покиза ба онҳо рӯзӣ ато кардем ва онҳоро бар оламиён фазилат бахшидем.
17. Ва дар боби дин ба онҳо нишонаҳои возеҳ додем; пас, аз рӯи ҳасад бо якдигар ихтилоф накарданд, магар баъд аз он, ки дониш ба онҳо омад. Ҳамоно Парвардигорат рӯзи қиёмат дар он чи, ки дар он ихтилоф мекарданд, ҳукм кунанд.

¹ Яъне: мӯътақид нестанд, ки ходисаву воқеаҳо ҷазои аъмолшон аст.

18. Сипас, туро бар роҳи зоҳир аз дин муқаррар кардем; пас, ба он пайравӣ кун ва ба хостаҳои онон, ки намедонанд, пайравӣ макун.
19. Ба дурустӣ ки онҳо аз (уқубати) Худо чизеро дафъ нахоҳанд кард. Ҳамоно ситамкорон корсози якдигаранд; ва Худо Корсози парҳезгорон аст.
20. Ин (Қуръон) барои мардумон далелҳои возеҳ аст ва барои гурӯҳе, ки яқин мекунанд, ҳидоят ва бахшоиш аст.
21. Оё онон, ки чурмҳо карданд, пиндоштанд, ки онҳоро монанди касоне бикунем, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд – зиндагонии онҳо ва мурдани онҳо яксон бошад? Чӣ бад ҳукмест!
22. Ва Худо осмонҳову заминро ба тадбири дуруст офарид ва то (оқибати кор) ҳар шахсе ба ҳасби он чи амал кардааст, ҷазо дода шавад; ва бар онҳо ситам карда нашавад.
23. Оё касеро дидӣ, ки хоҳиши нафси худро маъбудӣ худ гирифтааст; ва Худо ӯро – бо вучуди дониш – гумроҳ кард ва бар гӯшу дилаш мӯҳр ниҳод ва бар чашмаш парда пайдо кард? Пас, кист баъди Худо, ки ӯро роҳ намояд? Оё панд намегиред?
24. Ва гуфтанд: «Ба ҷуз ҳамин зиндагонии инчаҳонии мо зиндагоние нест: мемирем ва зинда мешавем ва моро ба ҷуз замона (чизе) ҳалок намекунад». Ва онҳоро ба ин [муқаддима] ҳеч донише нест. Ва онҳо ба ҷуз гумонкунанда [каси дигар] нестанд.
25. Ва чун оятҳои возеҳи Мо бар онҳо хонда шавад, бурҳони онҳо ба ҷуз ин нест, ки гӯянд: «Агар ростгӯ ҳастед, падарони моро биёред».
26. Бигӯ: «Худо шуморо зинда мекунад, сипас, шуморо мемиронанд, сипас, ба рӯзи қиёмат – ҳеч шубҳа дар он нест – шуморо ҷамъ мекунад. Валекин аксари мардумон намедонанд».
27. Ва подшоҳии осмонҳову замин аз они Худост; ва рӯзе, ки қиёмат барпо шавад – он рӯз табоҳкорон зиёнкор шаванд.
28. Ва ҳар гурӯҳеро бибинӣ, ки ба зону даромадааст, ҳар гурӯҳе ба сӯи Номаи аъмолаш хонда шавад.¹ (Гӯем:) «Имрӯз шумо ба ҳасби он чи мекардед, ҷазо дода мешавед».
29. (Гӯем:) «Ин Номаи Мо аст, ки ба ростӣ бар шумо сухан мегӯяд. Он чиро, ки шумо мекардед, ҳамоно Мо менавиштем».
30. Пас, аммо оноро, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, Парвардигорашон дар раҳмати Худ дарорад. Дар ҳақиқат ин фирӯзии зоҳир аст.
31. Ва аммо (ба) онон, ки кофир шуданд, (гӯем): «Оё оёти Ман бар шумо хонда намешуд? Пас, такаббур кардед ва қавми гуноҳкор будед.
32. Ва чун гуфта мешуд, ки ваъдаи Худо рост аст ва дар қиёмат ҳеч шубҳа нест, мегуфтед: «Намедонем, қиёмат чист, ба ҷуз гумоне онро [чизи дигар] тасаввур намекунем ва мо яқинкунанда нестем».

¹ Яъне: барои суолу ҷавоб омода карда шавад.

33. Ва укубатҳои он чи, ки ба он амал карда буданд, ба онҳо зоҳир шуд; ва он чи, ки ба он истехзо мекарданд, онҳоро фурӯ гирифт.
34. Ва гуфта шавад: «Имрӯз шуморо фаромӯш кунем, чунон ки шумо мулоқоти ин рӯзи худро фаромӯш кардед ва ҷои шумо дӯзах аст ва шуморо ҳеч нусратдиҳандае нест.
35. Ин (азоб) ба сабаби он аст, ки шумо оёти Худоро ба тамасхур гирифтед ва зиндагонии дунё шуморо фирефта кард». Пас, имрӯз аз дӯзах берун карда нашаванд ва аз онҳо ризоманд сохтани Худо талаб карда нашавад.
36. Пас, ситоиш Худойрост, ки Парвардигори осмонҳо ва Парвардигори замин ва Парвардигори оламиён аст.
37. Ва бузургӣ дар осмонҳову замин ӯро аст ва ӯ Голиби Боҳикмат аст.

46. Сураи Аҳқоф (Регистон)

Дар Макка нозил шуд ва он сию панҷ оят ва чаҳор рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ҳо. Мим.
2. Фурӯ фиристодани ин Китоб аз ҷониби Худои Голиби Боҳикмат аст.
3. Мо осмонҳову замин ва он чиро, ки дар миёни ҳар ду аст, ҷуз ба тадбири дуруст ва ба меоде муайян наофаридем. Ва онон, ки кофиранд, аз он чи тарсонанда шуданд, рӯйгардонанд.
4. Бигӯ: «Оё он чиро, ки ба ҷуз Худо мепарастед, дидед? Ба ман бинамоёнед, ки аз замин ҷӣ чизро офаридаанд? Оё онҳоро дар осмонҳо ширкате ҳаст? Агар ростгӯ ҳастед, китобе, ки пеш аз ин омада бошад, ё бақияе аз илм –ба ман биёред!»
5. Ва кист гумроҳтар аз касе, ки ба ҷуз Худо чизеро бихонад, ки то рӯзи қиёмат (хонданаширо) иҷобат накунад? Ва ин маъбудони ботил аз хондани онҳо гофиланд.
6. Ва чун мардумон ҷамъ карда шаванд, ин маъбудон ба онҳо душман бошанд ва ибодати онҳоро мункир бошанд.
7. Ва чун оёти возеҳомадаи Мо бар онҳо хонда шавад, ин кофирон дар бораи сухани дуруст – чун бар онҳо биёяд – гӯянд: «Ин сеҳри зоҳир аст».
8. Балки мегӯянд: «(Пайғамбар) онро барбастааст». Бигӯ: «Агар онро барбаста бошам, пас, шумо чизеро аз Худо барои ман наметавонед [дигар кунед]; Худо ба он чи дар [бораи] Қуръон мегӯед, Донотар аст. Дар миёни ману дар миёни шумо Худо Изҳоркунандаи ҳақ бас аст. Ва ӯ Омурзгори Меҳрубон аст».

9. Бигӯ: «Ман аз пайғамбарони навомада нестам¹ ва намедонам бо ман ва бо шумо чӣ карда хоҳад шуд;² ба чуз он чиро, ки ба сӯи ман ваҳй фиристода мешавад, [чизеро] пайравӣ намекунам; ва ман ба чуз тарсонандаи ошкоро [дигаре] нестам».
10. Бигӯ: «Чӣ мебинед: агар [Қуръон] аз назди Худо бошад ва шумо ба он кофир шавед, дар ҳоле ки гувоҳе аз Банӣ Исроил бар Қуръон гувоҳӣ дода, имон орад ва шумо такаббур варзед? Ҳамоно Худо гурӯҳи ситамкоронро роҳ наменамояд».³
11. Ва кофирон дар ҳаққи мӯъминон гуфтанд: «Агар ин дин беҳтар мебуд, онҳо ба сӯи он бар мо сабқат намекарданд».⁴ Ва чун ба он роҳ наёфтанд, хоҳанд гуфт: «Ин дурӯғе қадим аст».
12. Ва пеш аз Қуръон Китоби Мӯсо пешво ва бахшоиш буд. Ва ин Китобе аст бовардоранда, ба забони арабӣ; барои ситамкоронро тарсонидан ва барои некӯкоронро мужда додан омадааст.
13. Ҳар оина онон, ки гуфтанд: «Парвардигори мо Худо аст» – сипас бар он устувор монданд, ҳеҷ тарсе бар онҳо нест ва онҳо андӯх нахӯранд.
14. Ин ҷамоа аҳли бихиштанд, он ҷо ҷовидонанд – дар подоши он чи мекарданд.
15. Ба одамӣ дар ҳаққи падару модараш некӯкориро амр кардем. Модараш ўро ба душворӣ дар шикам бардоштааст ва ба душворӣ ўро зодааст; ва (ақалли муддати) бор гирифтани ў – ва аз шир боз кардани ў сӣ моҳ аст. Ва (зинда монд) то вақте ки ба камоли куввати худ расид; ва ба чихил сол расад, гӯяд: «Эй Парвардигори ман, илҳом деҳ маро, ки шукри ин неъматӣ Ту кунам, ки бар ману бар падару модари ман инъом кардаӣ; ва кирдори шоиста ба ҷо орам, ки Ту аз он хушнуд шавӣ ва барои ман дар фарзандони ман салоҳ пайдо кун. Ба ростӣ ки ман ба сӯи Ту бозгаштам ва ман аз мусулмононам».
16. Ин ҷамоа ононанд, ки аз онҳо некӯтарини он чиро, ки амал карданд, қабул мекунем ва аз гуноҳонашон дармегузарем, то дар шумори аҳли бихишт бошанд. Ин вафқи ваъдаи ростест, ки ваъда дода мешаванд.
17. Ва он шахс, ки ба падару модараш гуфт: «Уф бар шумо,⁵ оё ба ман ваъда медиҳед, ки [аз қабр] бароварда шавам, дар ҳоле ки ба таҳқиқ пеш аз ман табақаҳои мардум гузаштаанд»; ва он ҳар ду ба даргоҳи Худо фарёд карда гӯянд: «Вой бар ту, имон ор, ҳама ваъдаи Худо рост аст», пас гӯяд: «Ин ба чуз афсонаҳои пешиниён [чизе] нест» –
18. ин ҷамоа ононанд, ки ваъдаи азоб бар онҳо собит шуд; [ва онҳо] аз

¹ Яъне: нахустин.

² Яъне: дар дунё.

³ Яъне: дар ин маврид, албатта, ситамкор бошад.

⁴ Яъне: мо аз онҳо пештар онро қабул мекардем.

⁵ Яъне: аз шумо дилтанг шудам.

ҷумлаи умматҳое аз чинниён ва одамиёнанд, ки пеш аз онҳо гузаштаанд. Ба дурустӣ ки онҳо зиёнкор буданд.

19. Ва ҳар якеро – ба ҳасби он чи амал карданд – мартабахост; ва то Худо ба онҳо ҷазои аъмолашонро ба тамои диҳад; ва онҳо ситам карда нашаванд.
20. Ва рӯзе, ки кофирон бар оташ пеш оварда шаванд, (гуфта шавад): «Неъматҳои худро дар зиндагонии дунявиятон зоеъ кардед ва ба он баҳраманд шудед. Пас, имрӯз ба сабаби он, ки дар замин ноҳақ тақаббур мекардед ва ба сабаби он, ки бадкорӣ мекардед, шумо ба азоби хорӣ ҷазо дода мешавед».
21. Ва бародари қавми Одро¹ ёд кун, чун қавми худро ба сарзамини Аҳқоф² битарсонид – ва ҳар оина тарсонандагоне пеш аз вай ва пас аз вай гузашта буданд,³ – ки: «Ба ҷуз Худо [дигаре]-ро ибодат макумед. Ҳамоно ман бар Шумо аз азоби рӯзи бузург метарсам».
22. Гуфтанд: «Оё пеши мо омадаӣ, то моро аз парастии маъбудонамон боздорӣ? Пас, агар аз ростгӯён ҳастӣ, он чиро биёр, ки ба мо ваъда медиҳӣ».
23. Гуфт: «Ҷуз ин нест, ки илм назди Худо аст ва ман он чиро, ки ҳамроҳи он фиристода шудам, ба шумо мерасонам. Валекин шуморо гурӯҳе мебинам, ки нодонӣ мекунад».
24. Пас, чун он (азоб)-ро ба сурати абре диданд, ки рӯ ба водиҳояшон оварда буд, гуфтанд: «Ин абри боронандае бар мо аст». Балки (ба ҳақиқат) он (абр) чизе аст, ки китоби онро талаб кардед. Он бодест, ки дар он азоби дардиҳанда аст;
25. ба фармони Парвардигораш ҳар чизро барҳам мезанад. Пас, ба ин сифат гаштанд, ки ба ҷуз хонаҳояшон чизе дида намешуд. Ҳамчунин гурӯҳи гуноҳкоронро ҷазо медиҳем.
26. Ба ростӣ, ба онҳо⁴ чунон имкон дода будем, ки ба шумо ончунон имкон надода будем; ва барои онҳо гӯшҳову чашмҳову дилҳо сохта будем. Пас – азбаски нишонаҳои Худоро инкор мекарданд, – гӯшҳояшон ва чашмҳояшон ва дилҳояшон чизеро аз онҳо дафъ накард. Ва он чи, ки ба он истехзо мекарданд, онҳоро фаро гирифт.
27. Ва, дар воқеъ, он чиро аз деҳаҳо, ки гирдогирди шумо аст, ҳалок кардем ва нишонаҳоро гуногун паид овардем, то бувад ки [аҳли] онҳо [аз куфр] бозгарданд.
28. Пас, чаро онон,⁵ ки ба Худо тақаррубҷӯён ба ҷуз Худо онҳоро маъбуд гирифта буданд, ба онҳо нусрат надоданд? Балки аз назарашон гум шуданд? Ва ҳамин аст дурӯғи онҳо ва он чи бармебофтанд.

¹ Яъне: Худ (а).

² Регистоне аст дар наздикии Ҳазрамавт ба вилояти Яман.

³ Яъне: аз ҳар ҷониб ба ин мазмун...

⁴ Яъне: қавми Од.

⁵ Яъне: бутон.

29. Ва (ёд кун) чун чамоате аз чинро ба сӯи ту мутаваҷҷеҳ сохтем, Қуръонро мешуниданд; чун пеши пайғамбар ҳозир шуданд, (бо як-дигар) гуфтанд: «Хомӯш бошед!» Пас, чун тамоm карда шуд, ба сӯи қавмашон бимкунанда бозгаштанд.
30. Гуфтанд: «Эй қавми мо, ҳамоно мо Китоберо шунидем, ки баъд аз Мӯсо фуруд оварда шуда, бовардорандаи он чи аст, ки пеш аз ӯ буд; ба сӯи дини рост ва ба сӯи роҳи рост роҳ менамояд.
31. Эй қавми мо, сухани ба сӯи Худо даъваткунандаро қабул кунед ва ба вай имон оред, то Худо барои шумо баъзе гуноҳонатонро биомурзад ва ба шумо аз азоби дарддиҳанда паноҳ диҳад.
32. Ва ҳар ки (гуфтаи) ба сӯи Худо даъваткунандаро қабул накунад, пас, ӯ дар замин оҷизкунанда нест ва ӯро ба ҷуз Худо дӯстон нестанд. Ин чамоа дар гумроҳии зоҳиранд».
33. Оё надиданд: Худое, ки осмонҳову заминро офаридааст ва дар офаридани онҳо монда нашудааст, Тавоно дар он аст, ки мурдагонро зинда кунад. Оре, чунин аст; дар ҳақиқат Ӯ бар ҳар чиз Тавоно аст.
34. Ва рӯзе, ки кофирон бар оташ пеш оварда шаванд (гуфта шаванд): «Оё ин (ваъда) дуруст нест?» Гӯянд: «Оре, қасам ба Парвардигорамон (дуруст аст)». Гӯяд: «Пас, ба сабаби он, ки кофир будед, азобро бичашед!»
35. Пас, сабр кун, чунон ки соҳибони ҳиммати олий аз пайғамбарон сабр карда буданд ва барои онҳо (уқубатро) ба шитоб талаб макун. Рӯзе, ки он чиро бибинанд, ки ба онҳо ваъда дода мешавад, чунон аст, ки онҳо, гӯё, ба ҷуз як соат аз рӯз [дигар] намонда буданд.¹ (Ин) пайғом (расонидан) аст. Пас, ба ҷуз қавми бадкорон [қасе] ҳалок карда нахоҳад шуд.

47. Сураи Мухаммад

Дар Мадина нозил шуд ва он сию ҳашт оят ва чаҳор руқӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. (Худо) аъмоли ононеро, ки кофир шуданд ва (мардумонро) аз роҳи Худо боздоштанд, nobуд кард.
2. Ва онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд ва ба он чи ки бар Мухаммад фуруд оварда шуд – ва он рост аст аз ҷониби Парвардигорашон [фурудомада] – мӯътақид шуданд, [Худо] ҷурмҳояшонро аз онҳо дур сохт ва ҳолашонро ба салоҳ овард.
3. Ин ба сабаби он аст, ки кофирон ба ботил пайравӣ карданд; ва мӯъминон ба дини рост, ки аз ҷониби Парвардигорашон аст,

¹ Яъне: дар дунё.

пайравӣ карданд. Ҳамчунин Худо барои мардумон дostonхояшонро баён мекунад.

4. Пас, чун ба кофирон рӯ ба рӯ шавед,¹ гарданҳоро бизанед, то вақте ки дар онҳо хунрезии бисёр кунед, пас қайдро муҳкам кунед.² Баъд аз ин, ё бо эҳсон халос кардан, ё ба иваз моле гирифтанд аст, то он, ки [аҳли] чанг силоҳи худро биниҳад.³ (Хукм) ин аст. Ва агар Худо меҳост, Худ аз онҳо интиқом мекашид; валекин меҳохад, ки шуморо ба якдигар имтиҳон кунад. Ва онон, ки дар роҳи Худо кушта шуданд, пас аъмолашонро нобуд нахоҳад кард:
5. онҳоро роҳ хоҳад намуд ва ҳолашонро ба салоҳ хоҳад овард;
6. ва ба бихиште, ки онҳоро ба он шинос кардааст, (ононро) хоҳад даровард.
7. Эй мӯъминон, агар Худоро нусрат диҳед, (Худо) шуморо нусрат медиҳад ва қадамҳоятонро собит мекунад.
8. Ва онон, ки кофир шуданд – пас, ҳалок бод бар онҳо – (Худо) аъмолашонро нобуд кард.
9. Ин ба сабаби он аст, ки онҳо чизеро нарасиданд, ки Худо фуруд овардааст, пас (Худо) аъмолашонро нобуд кард.
10. Оё дар замин сайр накардаанд, то бинигаранд: анҷоми онон, ки пеш аз онҳо буданд, чӣ гуна буд – Худо онҳоро барҳам зад. Ва кофиронро монанди ин (уқубат) аст.
11. Ин ба сабаби он аст, ки Худо Корсози мӯъминон аст; ва кофиронро ҳеч корсозе нест.
12. Ба дурустӣ, Худо ононро, ки имон овардаанд ва корҳои шоиста кардаанд, ба бӯстонҳои дармеоварад, ки зери он ҷӯйҳо равон аст. Ва онон, ки кофир шуданд, баҳра бармегиранд ва меҳӯранд – чунон ки чаҳорпоён меҳӯранд; ва оташ ҷои онҳо аст.
13. Ва бисёр аз деҳаҳо, ки [аҳли] онҳо аз деҳи ту, ки туро берун кард, қавитар буданд – онҳоро ҳалок сохтем. Пас, барои онҳо ҳеч нусратдиҳандае набуд.
14. Оё ҳар ки бар тариқай равшан аз [ҷониби] Парвардигори хеш бошад, монанди он касонест, ки бадкориашон дар назарашон ороста карда шуд ва ба хоҳишҳои [нафсонии] худ пайравӣ карданд?
15. Сифати бихиште, ки ба парҳезгорон ваъда дода шуд, ин аст: дар он ҷӯйҳои аст аз об, ки (ба дер мондагӣ) тағйир наёфтааст; ва ҷӯйҳои аст аз шир, ки мазаи он барнагаштааст; ва ҷӯйҳои аст аз маи лаззатдиҳанда барои ошомандагон; ва ҷӯйҳои аст аз асали софкардашуда; ва барояшон он ҷо аз ҳар чинс меваҳо ҳаст; ва (онҳоро) аз Парвардигорашон омурзиш аст. [Оё ин ҷамоа] монанди касонеанд,

¹ Яъне: ба чанг.

² Яъне: асир кунед.

³ Яъне: чанг ба поён расад ва эҳтиёҷи силоҳ намонад.

ки ҳамеша дар оташ бошанд, дар ҳоле ки ба онҳо бо оби гарм ошомонида шавад, пас рӯдаҳояшонро пора-пора созад.

16. Ва аз мардумон касоне ҳастанд, ки ба сӯи ту гӯш мениҳанд, то вақте ки аз назди ту берун раванд, ба онон, ки онҳоро илм дода шудааст, гӯянд: «(Пайғамбар) алҳол чӣ гуфт?» Он чамоа касоне ҳастанд, ки Худо бар дилҳояшон мӯҳр ниҳодааст ва хоҳиши нафси худро пайравӣ карданд.
17. Ва (Худо) ба онон, ки роҳёб шуданд, ҳидоят зиёда кард ва ба онҳо парҳезгориашонро ато кард.
18. Пас, [кофирон] магар қиёматро нигарон нестанд, ки ногаҳон ба онҳо биёяд? Ба таҳқиқ ки аломатҳои қиёмат омадааст. Пас, вақте ки қиёмат ба онҳо биёяд, барояшон панд гирифтани онҳо дигар чӣ суд дорад?
19. Пас, яқин кун, ки ба ҷуз Худо ҳеч маъбуде нест; ва барои гуноҳони худ ва (низ) дар ҳаққи мардон ва занони мӯъмин омурзиш талаб кун. Ва Худо ҷои омадурафти шумо ва ҷои монданатонро медонад.
20. Ва мӯъминон мегӯянд: «Чаро [дар бобби ҷиход] сурае фурӯ фиристода нашуд?» Пас, чун сурае муҳкам фиристода шавад ва дар он «чанг» зикр карда шавад, ононро, ки дар дилҳояшон беморист, бибинӣ, ки монанди назар кардани касе, ки ба сабаби ҳузури марг ба ӯ беҳушӣ расида бошад, ба сӯи ту менигарад. Пас вой бар онҳо.
21. (Кори онҳо) фармонбардорӣ ва сухани некӯ гуфтан аст. Пас, чун кор азм карда шавад, агар ваъдаи худро бо Худо рост мекарданд, барояшон беҳтар мебуд.
22. Пас, [эй мунофиқон], агар ҳоким шавед, аз шумо ин таваққӯъ аст, ки дар замин табоҳкорӣ кунед ва қатъи хешовандӣ намоед.
23. Ин чамоа ононанд, ки Худо онҳоро лаънат кард, пас, онҳоро кар сохт ва чашмҳояшонро кӯр кард.
24. Оё дар Қуръон тааммул намекунанд? Балки бар дилҳо[-и онҳо] қуфлҳо [ниҳода] аст?
25. Ҳамон онон, ки пас аз он, ки роҳи ҳидоят ба онҳо зоҳир шуд, бар (ҷониби) пушти хеш баргаштанд.¹ Шайтон [инкор карданро] барояшон ораста кардааст ва [Худо] ба онҳо мӯҳлат додааст.
26. Ин ҳама ба сабаби он аст, ки онҳо ба касоне, ки чизи фурӯ фиристодаи Худоро нарасиданд, гуфтанд:² «Дар баъзе корҳо ба шумо фармонбардорӣ хоҳем кард». Ва Худо пинҳон сухан гуфтани онҳоро медонад.
27. Пас, ҳол чӣ гуна бошад, вақте ки фариштагон рӯҳашонро қабз кунанд, рӯйҳояшонро пуштҳояшонро мезананд?
28. Ин (уқубат) ба сабаби он аст, ки онҳо ба чизе пайравӣ карданд, ки

¹ Яъне: муртад шуданд.

² Яъне: мунофиқон ба яҳудиён гуфтанд.

Худоро ба хашм овард ва хушнудии Ӯро написандиданд. Пас, Худо аъмолашонро зоеъ сохт.

29. Оё онон, ки дар дилҳояшон беморист, пиндоштаанд, ки Худо кинаҳояшонро зоҳир нахоҳад кард?
30. Ва агар мехостем, онҳоро ба ту менамоёнидем, пас, ту онҳоро ба қиёфаашон мешинохтӣ.¹ Ва, албатта, онҳоро дар услуби сухан бишиносӣ. Ва Худо аъмолатонро медонад.
31. Ва, албатта, шуморо имтиҳон кунем, то аз шумо муҷоҳидону собиронро бишиносем ва аҳволи шуморо биозмоем.
32. Ҳамоно онон, ки кофир шуданд ва [қавми худро] аз роҳи Худо боздоштанд ва бо пайғамбар – баъд аз он, ки роҳи ҳидоят ба онҳо возеҳ шуд – муҳолифат карданд, ба Худо ҳеҷ зиён намерасонанд ва Худо амалҳояшонро нобуд хоҳад кард.
33. Эй мӯъминон, Худоро фармон баред ва пайғамбарро фармон баред ва амалҳои худро ботил макунед.
34. Ба ростӣ, онон, ки кофир шуданд ва [мардумро] аз роҳи Худо боздоштанд, сипас ба ҳоли бимурданд, Худо онҳоро ҳаргиз нахоҳад омурзид.
35. Пас, сустӣ макунед ва [кофиронро] ба сӯи сулҳ махонед ва шумо ғолибед ва Худо бо шумост ва амалҳоятонро ҳаргиз зоеъ нахоҳад сохт.
36. Чуз ин нест, ки зиндагонии дунё бозӣ ва беҳудагист. Ва агар имон оред ва парҳезгорӣ кунед, [Худо] ба шумо муздатонро медиҳад ва аз шумо [ҳамаи] молҳоятонро наметалабад.
37. Агар аз шумо молатонро биталабад, пас (дар талаб) истодагӣ кунад, он гоҳ бухл кунед; ва он бухлу кинаҳои шуморо ба рӯи кор орад.
38. Огоҳ шавед, шумо, эй ҷамоае, ки хонда мешавед, то дар роҳи Худо харҷ кунед! Пас, аз шумо касе ҳафт, ки бухл мекунад. Ва ҳар ки бухл кунад, чуз ин нест, ки аз хеш бухл мекунад.² Ва Худо Тавонгар аст ва шумо мӯхтоҷед. Ва агар рӯйгардон шавед, гурӯҳе дигарро ғайри шумо бадал меорад: пас (он ҷамоа) монанди шумо набошанд.

48. Сураи Фатҳ

Дар Мадина нозил шуд ва он бисту нӯҳ оят ва чаҳор рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ба дурустӣ ки Мо барои ту фатҳи зоҳирро³ ҳукм кардем,

¹ Яъне: торикии мунофиқашон бар рӯи онҳо ҳувайдо мешуд.

² Яъне: манфиати дар роҳи Худо харҷ карданро аз худ боз медорад.

³ Яъне: фатҳи (фирӯзии) Макка аз тарафи пайғамбар салла-л-Лоҳу алайҳи ва саллам.

2. то Худо аз гуноҳи ту он чиро, ки собиқ гузашт ва он чиро, ки пас воқеъ шуд, барои ту биомурзад ва неъматии Худо ба ту тамоm кунад ва ба ту роҳи ростро бинамояд.
3. Ва то Худо туро нусрат диҳад – ба нусрати қавӣ.
4. Ӯ Он аст, ки дар дилҳои мӯъминон итминон фуруд овард, то имоне ба имони собиқашон зиёда шавад. Ва лашкари осмонҳо ва замин аз онӣ Худо аст. Ва Худо Доноӣ Боҳикмат аст;
5. то мардону занони мӯъминро ба бӯстонҳои дарорад, ки зерӣ он ҷӯйҳо равон аст, дар ҳоле ки дар он ҷо ҷовидонанд; ва аз онҳо бадиҳояшонро маҳв кунад. Ва ин назди Худо фирӯзии бузург аст.
6. Ва то мардону занони мунофиқ ва мардону занони ширкорандаро, ки бар Худо гумони бад доранд, азоб кунад. Гардиши бад бар онҳо афтад, Худо бар онҳо ба ҳашм омад ва онҳоро лаънат кард ва барояшон дӯзахро омода сохт. Ва (дӯзах) бад ҷоест.
7. Ва лашкари осмонҳо ва замин аз онӣ Худо аст. Ва Худо Ғолиби Боҳикмат аст.
8. Ба дурустӣ ки Мо туро гувоҳ ва башоратдиҳанда ва тарсонанда фиристодем,
9. то ба Худо ва расули Ӯ имон оред ва то нусраташ диҳед ва Ӯро бузург доред ва бомдоду бегоҳ Ӯро ба покӣ ёд кунед.
10. Ба дурустӣ, онон, ки бо ту байъат мекунанд, ҷуз ин нест, ки бо Худо байъат мекунанд. Дастӣ Худо болоӣ дастҳояшон аст. Ва ҳар ки аҳд бишиканад, ҷуз ин нест, ки ба зарари нафси худ аҳд мешиканад. Ва ҳар ки ба он ҷӣ бо Худо аҳд кардааст, вафо кунад, пас, музди бузурге ӯро хоҳад дод.
11. Пасмондагон аз аъробӣён¹ ба ту хоҳанд гуфт: «Амвол ва фарзандонамон моро машғул кард, пас, барои мо омурзиш талаб кун». Бо забони худ он чиро мегӯянд, ки дар дилашон нест. Бигӯ: «Агар Худо ба шумо зиён расонидан хоҳад, ё дар ҳаққи шумо суд додан хоҳад, пас, кӣ метавонад барои шумо чизеро аз Худо [дигар кунад]?» Балки Худо ба он ҷӣ мекунад, Хабардор аст.
12. Балки гумон кардед, ки пайғамбар ва мӯъминон ҳаргиз ба сӯи аҳли хонаи хеш боз нахоҳанд гашт; ва ин гумон дар дили шумо ораста шуд; ва гумон кардед – гумони бад; ва қавми ҳалокшуда будед.
13. Ва ҳар ки ба Худо ва пайғамбари Ӯ имон наоварад – пас, ҳамано Мо барои кофирон оташро омода кардаем.
14. Ва подшоҳии осмонҳову замин аз онӣ Худо аст, ҳар киро хоҳад, меомурзад ва ҳар киро хоҳад, азоб мекунад. Ва Худо Омурзгори Меҳрубон аст.
15. Вақте ки барои ба даст овардани ғаниматҳо² равона шавед, он пас-

¹ Яъне: арабҳои бодиянишин.

² Яъне: ғаниматҳои Хайбар.

мондагон ба ту хоҳанд гуфт: «Бигузореда моро, то аз паи шумо равем». Мехоҳанд, ки сухани Худоро табдил кунанд. Бигӯ: «Шумо ҳаргиз пайравии мо нахоҳед кард – Худо пеш аз ин ҳамчунин фармудааст». Пас, хоҳанд гуфт: «Не, балки ба мо ҳасад мекунад». Балки инҳо (ҳамеша) фаҳм намекарданд, магар андаке.

16. Ба пасмондагони аъробиён бигӯ: «Шумо барои корзори қавме¹ – соҳибони корзори саҳт – хонда хоҳед шуд, ки бо онҳо ҷанг кунед, ё он ки мусулмон шаванд. Пас, агар фармонбардорӣ кунед, Худо ба шумо музди нек бидиҳад. Ва агар рӯғардон шавед – чунон ки пеш аз ин рӯғардон шуда будед, Худо шуморо ба азоби дарддиҳанда азоб кунад.
17. Бар нобино гуноҳе нест ва бар ланг гуноҳе нест ва бар бемор гуноҳе нест».² Ва ҳар ки Худо ва расули Ӯро фармон барад, ӯро ба бӯстонҳое дарорад, ки зери он ҷӯйҳо меравад. Ва ҳар ки рӯғардон шавад, ӯро ба азоби дарддиҳанда азоб кунад.
18. Ба дурустӣ ки Худо аз мӯъминон – вақте ки дар зери дарахт бо ту байъат мекарданд, – хушнуд шуд ва он чиро донист, ки дар дили онҳо аст. Пас, итминон бар онҳо фуруд овард ва ба онҳо подош дод: фатҳи наздик;
19. ва ғаниматҳои бисёр,³ ки онро ба даст оранд. Ва Худо Ғолиби Боҳикмат аст.
20. Худо ба шумо ғаниматҳои бисёрро ваъда додааст, ки онҳоро ба даст меоред; пас, зуд ин (ғанимат)-ро ба шумо ато кард ва дасти мардумонро аз шумо боздошт, то ин [ҳама] барои мӯъминон нишонае бошад ва то Худо ба шумо роҳи ростро бинамояд.
21. Ва низ ғаниматҳои дигар, ки ҳанӯз бар он даст наёфтаед.⁴ Ҳар оина Худо бар он ихота кардааст ва Худо бар ҳама чиз Тавоно аст.
22. Ва агар кофирон бо шумо ҷанг мекарданд, албатта, пуштро ба сӯи шумо мегардониданд ва дигар корсозе ва нусратдиҳандае намеёфтанд.
23. Ин оини Худо аст, ки пеш аз ин гузаштааст; ва оини Худоро табдиле нахоҳӣ ёфт.
24. Ва Ӯст Он, ки дар миёни Макка дасти онҳоро аз шумо ва дасти шуморо аз онҳо боздошт, баъд аз он ки шуморо бар онҳо фирӯзманд сохт. Ва Худо ба он чи мекунад, Бино аст.
25. Онҳо⁵ ҳамонҳоянд, ки кофир шуданд ва шуморо аз Масҷиду-л-Ҳаром боздоштанд ва қурбониро мавқуф доштанд [ва нагузоштанд], ки ба ҷои худ бирасад. Ва агар мардону занони мӯъмин, ки шумо

¹ Яъне: Форс ва Рум. Ва ин маънӣ дар замони ҳазрати Абӯбакр (р) ва ҳазрати Умар (р) дар амал воқеъ шуд.

² Яъне: дар бозпас мондан аз мисли он сафар.

³ Яъне: ғаниматҳои Хайбар ва ғайра.

⁴ Яъне: ғаниматҳои Форсу Рум.

⁵ Яъне: кофирони Қурайш.

онҳоро наредонед, [дар миёни онҳо] наредбуданд,(агар хавфи) он (наредбуд), ки онҳоро поймол кунед ва наредниста ба шумо гуноҳе бирасад, [ичозати ҳамла кардан ба Макка дода мешуд, валекин ин ба таъхир афтод], то Худо ҳар киро хоҳад, ба раҳмати Худ дарорад. Агар аз ҳам ҷудо редбуданд,¹ албатта, кофиронро ба азоби дарддиҳанда азоб мекардем.

26. Он гоҳ, ки кофирон дар дили хеш таассубро – таассуби ҷоҳилиятро нареданд, Худо низ итминони Худро бар пайғамбари Худ ва мӯъминон фуруд овард ва бар онҳо сухани парҳезгориро собит кард, ки онҳо ба он сазовортар ва аҳли он буданд.² Ва Худо ба ҳар ҷиз Доно аст.
27. Ҳар оина Худо бар пайғамбар ходро ба ҳақ рост баровард: «Агар Худо бихоҳад, албатта, эмин шуда ва мӯи сари худро тарошида ва кӯтоҳ карда, тарсон нашуда, ба Масҷиду-л-Ҳаром дохил хоҳед шуд». Ё он ҷиро донист, ки шумо нареддонистед ва пеш аз ин фатҳи наздикиро муяссар кардааст.
28. Ё Он аст, ки пайғамбари Худро ба ҳидоят ва дини рост фиристод, то онро бар ҳамаи динҳо ғолиб кунад. Ва Худо Гувоҳ бас аст.
29. Муҳаммад – пайғамбари Худо ва онон, ки ҳамроҳи ӯянд, бар кофирон сахтанд ва дар миёни худ меҳрубонанд. Онҳоро рукӯькунанда, сачданамоянда мебинӣ, ки аз Худо фазлу хушнудиро металабанд. Нишонашон аз асари сачда дар рӯйҳои онҳо аст. Ин (ки мазкур шуд) достони онҳо дар Таврот ва достони онҳо дар Инҷил аст. Онҳо монанди зироате ҳастанд, ки нагдаи худро бароварад ва онро қавӣ кунад ва ситабр шавад ва бар соқҳои худ биистад; ва зироаткунандагонро ба шигифт меоварад, то ба сабаби онҳо кофиронро ба ҳашм орад.³ Худо аз миёни онҳо ба касоне, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, омурзиш ва музди бузург ваъда додааст.

49. Сураи Ҳучурот (Ҳучраҳо)

Дар Мадина нозил шуд ва он ҳаждаҳ оят ва ду рукӯь аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Эй мӯъминон, рӯ ба рӯи Худо ва расули Ё пешдастӣ макунед ва аз Худо битарсед, ба дурустӣ, Худо Шунавои Доно аст.

¹ Яъне: мӯъминон аз кофирон.

² Яъне: ҷамоате аз мусулмонон зидди ин сулҳ буданд. Охируламр Худои Таъоло итминонро ба дили онҳо андохт, то ба ризояти он ҳазрат, салла-л-Лоҳу алайҳи ва саллам, ризо доданд.

³ Ҳосили масал он аст, ки Ислом дар аввали ҳол заиф буд ва мусулмонон кам буданд, рафта-рафта ғолибу бисёр шуданд.

2. Эй мӯъминон, овозҳои худро аз овози пайғамбар баланд макунед ва бо ӯ монанди баланд гуфтани баъзеи шумо бо баъзе суханро баланд магуед, (аз хавфи он) ки амали шумо нобуд шавад ва шумо хабардор набошед.
3. Ба дурустӣ, онон, ки овозҳои худро назди пайғамбари Худо паст мекунанд, ҳамонҳоеанд, ки Худо дилхояшонро барои тақво озмудааст. Онҳоро омуриш ва музди бузург аст.
4. Ҳар оина, аксари онон, ки туро аз паси ҳучраҳо овоз медиҳанд, фаҳм намекунанд.
5. Ва агар онҳо сабр мекарданд, то вақте ки ба сӯи онҳо берун оӣ, барояшон беҳтар мебуд. Ва Худо Омурзгори Меҳрубон аст.
6. Эй мӯъминон, агар фосиқа хабареро пеши шумо биёрад, пас, таҳқиқ кунед, (аз хавфи) он ки ба нодонӣ қавмеро зарар расонед, пас, бар он чи амал кардед, пушаймон шавед.
7. Ва бидонед, ки дар миёни шумо расули Худо аст, агар дар бисёре аз корҳо шуморо фармон барад, ба ранҷ дарафтед. Валекин Худо имонро барои шумо дӯст гардонид ва онро дар дилҳои шумо ораста кард ва куфру фисқу нофармониро барои шумо нохуш гардонид. Инҳо ҷамоаи роҳёфтагонанд,
8. – ба эҳсону неъмат аз назди Худо. Ва Худо Доноӣ Боҳикмат аст.
9. Ва агар ду гурӯҳ аз мӯъминон бо якдигар ҷанг кунанд, пас, миёни онҳо сулҳ кунед. Ва агар яке аз ин ду бар дигарӣ тааддӣ кунад, пас, бо он гурӯҳ, ки тааддӣ мекунад, ҷанг бикунед, то он ки ба сӯи ҳукми Худо рӯчӯъ кунад. Ва агар рӯчӯъ кунад, миёни онҳо сулҳ кунед – ба инсоф; ва адл кунед; ба дурустӣ ки Худо адлқунандагонро дӯст медорад.
10. Ҷуз ин нест, ки мӯъминон бародарони якдигаранд, пас, миёни ду бародари хеш сулҳ кунед ва аз Худо битарсед, то бар шумо раҳм карда шавад.
11. Эй мӯъминон, гурӯҳе бо гурӯҳе тамасхур накунад, эҳтимол аст, ки он гурӯҳ¹ аз онҳо беҳтар бошад. Ва занон бо занони дигар (тамасхур накунанд), эҳтимол аст, ки он занон² аз онҳо беҳтар бошанд. Ва дар миёни хеш айбҷӯӣ макунед ва бо лақабҳои бад якдигарро махонед. Баъд аз имон овардан фосиқӣ номи баде аст. Ва касоне, ки тавба намекунанд – ҳамонҳо ситамкоронанд.
12. Эй мӯъминон, аз гумони бисёр иҷтиноб кунед, ҳар оина баъзе аз гумонҳо гуноҳ аст; ва ҷосусӣ макунед ва якдигарро ғайбат макунед. Оё касе аз шумо дӯст медорад, ки гӯшти бародари мурдаи худро бихӯрад? Балки аз вай нафрат хоҳед кард. Ва аз Худо битарсед, ба дурустӣ ки Худо Тавбапазирандаи Меҳрубон аст.
13. Эй мардумон, ба дурустӣ ки шуморо аз як марду як зан офаридем ва

¹ Яъне: гурӯҳи тамасхуршаванда.

² Яъне: занони тамасхуршаванда.

шуморо ҷамоатҳо ва қабилаҳо сохтем, то бо якдигар шинос шавед. Ҳар оина гирифтагони шумо назди Худо парҳезгортарини шумо аст, Худо Донои Хабардор аст.

14. Аърибиён гуфтанд: «Имон овардем». Бигӯ: «Имон наовардаед, валекин бигӯед: «Ислом овардем». Ва ҳанӯз имон ба дилҳои шумо дарнаомадааст. Ва агар ба Худо ва расули Ӯ фармонбардорӣ кунед, ба шумо чизе аз ҷазои аъмолатон кам надиҳанд; ба дурустӣ ки Худо Омурзгори Меҳрубон аст».
15. Ҷуз ин нест, ки мӯъминон (ба ҳақиқат) ононанд, ки ба Худо ва пайғамбари Ӯ имон оварданд ва дигар шубҳа накарданд ва бо амволу ҷони худ дар роҳи Худо ҷиҳод намуданд – он ҷамоа ростгӯёнд.
16. Бигӯ: «Оё Худоро ба дини худ хабардор мекунад? Ва Худо он чиро медонад, ки дар осмонҳо ва дар замин аст. Ва Худо ба ҳар чиз Доно аст».
17. Бо он ки мусулмон шудаанд, бар ту миннат мениҳанд, бигӯ: «Ба Исломи худ бар ман миннат маниҳед, балки Худо бар шумо ба он миннат мениҳад, ки шуморо ба имон ҳидоят кард, агар ростгӯ ҳастед».
18. Ҳар оина Худо пинҳони осмонҳо ва заминро медонад ва Худо ба он чи мекунад, Бино аст.

50. Сураи Қоф

Дар Макка нозил шуд ва он ҷиҳилу панҷ оят ва се рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Қоф. Қасам ба Қуръони бузургвор.
2. Балки онҳо аз он ки тарсонандае аз қавми худашон ба онҳо омад, таачҷуб карданд; ва кофирон гуфтанд: «Ин чизе аҷиб аст.
3. Оё чун бимирем ва хок шавем (боз зинда мешавем)? Ин бозгардонидан (аз ақл) дур аст».
4. Ба дурустӣ, Мо донистаем он чиро, ки замин аз онҳо кам мекунад;¹ ва назди Мо Китоби нигоҳдоранда ҳаст.²
5. Балки онҳо сухани ростро – чун ба онҳо биомад – ба дурӯғ нисбат карданд. Ва онҳо дар коре шӯрида афтоданд.
6. Оё ба сӯи осмони болои худ наменигаранд, ки ҷӣ гуна онро бино кардаем ва оростаем; ва дар он ҳеҷ шикофе нест?
7. Ва заминро густурдем ва дар он кӯҳҳо афкандем ва аз ҳар навъи хушоянда дар он рӯёнидем.
8. Роҳ намудан ва панд додан барои ҳар бандаи рӯҷӯкунанда аст.

¹ Яъне: он чиро, ки аз вучуди инсон хок мешавад.

² Яъне: Лавҳи Маҳфуз.

9. Ва аз осмон оби бобаракат фуруд овардем, пас, ба сабаби он бӯстонҳо ва донаи кишти даравшаванда рӯёнидем;
10. ва дарахтони баланди хурмо, [ки] меваҳои он бар ҳам чида аст,
11. ҳамчун рӯзӣ барои бандагон аст. Ва бо он [об] шаҳри мурдаро зинда сохтем. Баромадан (аз гӯр) низ чунин аст.
12. Пеш аз онҳо қавми Нӯҳ ва аҳли Расс ва Самуд ба дурӯғ нисбат карданд;
13. ва Од ва Фиръавн ва бародарони Лут;
14. ва аҳли Айка ва қавми Туббаъ – ҳар яке пайғамбаронро ба дурӯғ нисбат карданд. Пас, ваъдаи азоби Ман собит шуд.
15. Оё дар офариниши нахустин очиз шуда будем? Балки онҳо аз офариниши нав дар шубҳаанд.
16. Ба дурустӣ ки Мо одамиро офаридем ва он чиро медонем, ки ба ӯ нафси ӯ васваса мекунад ва Мо аз рағи ҷон ба вай наздиктарем.
17. Он гоҳ, ки ду (фариштаи) фарогиранда, ки ба паҳлӯи рост ва ба паҳлӯи чап нишинандаанд, [ҳамаро] фаро мегиранд.
18. Одамӣ сухане ба забон намеорад, магар он ки нигоҳбоне назди ӯ муҳайё аст.¹
19. Ва ба ростӣ сахтии мавт биёяд – ин аст он чи аз он канора мекардӣ.
20. Ва дар сур дамида шавад – ин аст рӯзи ваъдаи азоб.
21. Ва ҳар шахсе биёяд – ва ҳамроҳи ӯ [фариштаи] равонкунандае ва гувоҳидиҳандае ҳаст.
22. Ба ростӣ ки ту аз ин (рӯз) дар беҳабарӣ будӣ, пас, аз ту пардаатро бардоштем ва имрӯз чашми ту тезбин аст.
23. Ва (фариштаи) ҳамнишини ӯ гӯяд: «Ин аст он чи ки назди ман ҳозир карда шудааст».²
24. (Гӯем: «Эй ду фаришта,) ҳар носипоси саркашро дар дӯзах биафканед –
25. – он манъкунандаи хайр, аз ҳад даргузаранда, шакорандаеро,
26. ки бо Худо маъбуде дигар муқаррар кардааст. Пас, ҳар якеро дар азоби сахт биафканед».
27. Ҳамнишини ӯ³ гӯяд: «Эй Парвардигори мо, ин шахсро ман гумроҳ накардаам, валекин худи ӯ дар гумроҳии дур буд».
28. [Худо] гӯяд: «Пеши Ман хусумат макунед, ҳол он ки пеш аз ин ба сӯи шумо ваъдаи азоб фиристода будам.
29. Ваъда назди Ман тағйир дода намешавад ва Ман бар бандагон ситамкунанда нестам».
30. Рӯзе, ки ба дӯзах бигӯем: «Оё пур шудӣ?» Ва (дӯзах) гӯяд: «Оё ҳеч

¹ Яъне; агар калимаи ҳақ бошад, фариштаи дасти рост менависад ва агар калимаи ботил бошад, фариштаи дасти чап менависад.

² Яъне: дафтари аъмол.

³ Яъне: аз шаётин, аз инсу чин.

зиёда аз ин ҳаст?»¹

31. Ва бихишт барои муттақиён наздик гардонида шавад – дур намонда.
32. [Гӯем:] «Ин аст он чи шуморо ваъда дода мешуд – барои ҳар бозгардандаи нигоҳдоранда² –
33. – оне, ки ғоибона аз [Худои] Раҳмон битарсид ва бо дили бозгашткунанда пеш омад.
34. Бо саломатӣ дар бихишт дохил шавед». Ин рӯзи ҳамеша будани онҳост.
35. Дар бихишт ҳар чи хоҳанд, барои онҳо ҳаст. Ва назди Мо аз он зиёда аст.
36. Ва пеш аз онҳо чи бисёр умматҳоеро ҳалок кардем, ки дар дастдарозӣ аз ин ҷамоа қавитар буданд. Пас, дар шаҳрҳо кофтуков карданд, ки оё ҳеч гурезгоҳе ҳаст?
37. Ба дурустӣ, дар ин суҳан барои касе, ки диле дорад ё мутаваҷҷеҳ шуда гӯш ниҳад, панде ҳаст.
38. Ва ба дурустӣ, осмонҳову замин ва он чиро, ки дар миёни ҳар ду аст, дар шаш рӯз офаридем; ва ба Мо ҳеч мондагӣ нарасид.
39. Пас, бар он чи мегӯянд, сабр кун ва пеш аз баромадани офтоб ва пеш аз фурӯ рафтани он Парвардигори худро, ҳамроҳ бо ситоиш, ба покӣ ёд кун.
40. Ва дар баъзе авқоти шаб ва баъди намоз низ Худоро ба покӣ ёд кун.
41. Ва гӯш фаро деҳ [ба ин қисса]: рӯзе, ки овоздиханда аз ҷои наздик овоз диҳад;
42. рӯзе, ки наъраи тундро ба ҳақ бишунаванд, [гӯянд]: «Рӯзи баромадан [аз қабрҳо] аст.
43. Ба дурустӣ ки Мо зинда мекунем ва мемиронем ва бозгашт ба сӯи Мост.
44. Рӯзе, ки замин аз (сари) онҳо бишикофад ва онҳо шитобон берун оянд. Ин барангехтан барои Мо осон аст.
45. Мо он чиро медонем, ки (онҳо) мегӯянд ва ту бар онҳо ҷабркунанда нестӣ. Пас, ҳар касеро, ки аз ваъдаи азоби Ман метарсад, бо Қуръон панд деҳ.

51. Сураи Зориёт (Бодҳои парокандакунандаи хок)

Дар Макка нозил шуд ва он шаст оят ва се рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Қасам ба бодҳои парокандакунандаи хок – пароканда карданӣ;

¹ Яъне: ҳарчанд дар ӯ андозанд, зиёда талаб кунанд.

² Яъне: бо тавба бозгарданда ва нигоҳдорандаи ҳудуди Худо.

2. пас, (қасам) ба [абрҳои] бардорандаи бор [-и об];
3. пас, (қасам) ба киштиҳое, ки ба осонӣ равоншавандаанд;
4. пас, (қасам) ба фариштағони тақсимкунандаи кор,¹
5. ки ба дурустӣ, он чи ба шумо ваъда карда мешавад, рост аст;
6. ва ба дурустӣ ки чазои аъмол буданист.
7. Қасам ба осмони дорандаи роҳҳо.²
8. ки ба дурустӣ, шумо дар сухан мухталиф ҳастед.
9. Аз \bar{y}^3 ҳамон кас бозгардонида мешавад, ки бозгардонида шудааст.⁴
10. Лаънат карда шуд дурӯғгӯёнро –
11. – ононеро, ки дар беҳабарӣ фаромӯшкунандаанд,
12. мепурсанд: «Рӯзи чазо кай хоҳад буд?»
13. [Оре], он рӯз, ки онҳо дар оташ азоб карда мешаванд,
14. [гӯем]: «Уқубати худро бичашед: ин аст он чи, ки онро ба шитоб таллаб мекардед».
15. Ба дурустӣ ки парҳезгорон дар бӯстонҳо ва чашмаҳо бошанд,
16. дар ҳоле ки он чиро, ки Парвардигорашон ба онҳо додааст, ба даст орандаанд. Ҳамоно онҳо пеш аз ин некӯкор буданд;
17. андаке аз шаб хоб мекарданд;
18. ва ба вақти саҳар онҳо талаби омурзиш менамуданд;
19. ва дар амволашон барои суолкунанда ва тангдаст ҳиссае муқаррар буд.
20. Ва дар замин барои яқинкунандагон нишонаҳое аст –
21. – ва низ дар зоти худ шумо, оё намебинед?
22. Ва ризқи шумо ва он чи ба шумо ваъда дода мешавад, дар осмон аст.
23. Пас, қасам ба Парвардигори осмону замин, ки ин хабар – монанди он ки шумо сухан мегӯед, рост аст.⁵
24. Оё хабари меҳмонони гиромии Иброҳим пеши ту наомадааст –
25. он гоҳ ки бар Иброҳим даромаданд, гуфтанд: «Салом?» Гуфт: «Салом» [ва ба дил гуфт:] «Онҳо гурӯҳи ношинохта ҳастанд».
26. Пас, ба сӯи аҳли хонаи худ мутаваҷҷеҳ шуд ва (кабоби) гӯсолаи фарбеҳ овард.
27. Пас, таомро ба онҳо наздик сохту гуфт: «Оё намехӯред?»
28. Пас, дар хотири худ аз онҳо тарсе ёфт. Гуфтанд: «Матарс». Ва ӯро ба фарзанде доно башорат доданд.
29. Пас, зани Иброҳим бо овозе пеш омад ва рӯи худро тапонча заду гуфт: «Ман пиразане нозоям».
30. Гуфтанд: «Парвардигори ту ҳамчунин фармуд. Ҳамоно, ӯ

¹ Яъне: ризку рӯзӣ, кишварҳо ва ғайраҳоро.

² Яъне: роҳҳои ситорагон, ки суратҳои мухталиф доранд, монанди шакли шер, шакли барра, шакли акраб ва ғайра.

³ Яъне: аз Қуръон ё аз пайгамбар (с).

⁴ Яъне: дар илми илоҳӣ: аз хайр.

⁵ Яъне: чунон ки дар гуфтани худ яқин доред, ки мо, албатта, мегӯем, ҳамчунин ба ин хабар яқин бояд овард.

Боҳикмати Доно аст».

31. Гуфт:¹ «Пас, эй фиристодагон, мақсади шумо чист?»
32. Гуфтанд: «Ба дурустӣ ки мо ба сӯи гурӯҳи гуноҳкорон фиристода шудаем,
33. то бар сари онҳо сангборе аз гил бифириستم,
34. ки назди Парвардигори ту барои аз ҳад берун равандагон нишонманд карда шудааст».
35. Пас, аз мӯъминон ҳар киро, ки дар он деҳ буд, берун овардем.
36. Ва дар он ҷо ғайри як хона аз мусулмонон наёфтем.²
37. Ва дар он деҳ барои онон, ки аз азоби дарддиҳанда метарсанд, нишона гузоштем.³
38. Ва дар (қиссаи) Мӯсо (нишона аст) – чун ўро бо далели возеҳ ба сӯи Фиръавн фиристодем.
39. Пас, [Фиръавн] ҳамроҳи қуввати худ⁴ рӯгардон шуду гуфт: «[Ин] ҷодугар ё девона аст».
40. Пас, ў ва лашкари ўро гирифтём ва дар дарё афкандём ва ў сазовори маломат буд.
41. Ва дар (қиссаи) Од (нишона аст) – чун боди беманфиатро бар онҳо фиристодем.
42. Ба ҳар чиз, ки бирасад, нагузорад, магар онро монанди устухони пӯсида созад.
43. Ва дар (қиссаи) Самуд (нишона аст) – чун ба онҳо гуфта шуд: «То муддате баҳрааманд бошед».
44. Ва аз фармони Парвардигори хеш сар кашиданд. Пас, онҳоро наъраи тунд даргирифт ва онҳо медиданд.
45. Пас, барҳостан натавонистанд ва интиқомкашанда набуданд.
46. Ва пеш аз ин қавми Нӯҳро (ҳалок сохтем) – ҳар оина онҳо гурӯҳе бадкор буданд.
47. Ва Мо бо қувват осмонро бино кардем; дар ҳақиқат Мо Тавоноём.
48. Ва замиро густуронидём ва некӯ Густуронанда ҳастём.
49. Ва аз ҳар чиз ҷуфте офаридём, то шумо пандпазир шавед.
50. Пас, [эй пайғамбар, бигӯ]: «Ба сӯи Худо бигурезед, ба дурустӣ ки ман аз ҷониби Ў барои шумо тарсонандаи ошкор ҳастам.
51. Ва бо Худо маъбуде дигарро муқаррар макунед, ба дурустӣ ки ман аз ҷониби Ў барои шумо тарсонандаи ошкор ҳастам».
52. Ҳамчунин, назди касоне, ки пеш аз онҳо буданд, ҳеҷ пайғамбаре наомадааст, магар он ки гуфтанд: «Ҷодугаре ё девонае аст».
53. Оё ба якдигар ба ин кор васият карда омадаанд? Балки онҳо гурӯҳи саркашанд.

¹ Яъне: Иброҳим гуфт.

² Яъне: хонаи ҳазрати Лут (а).

³ Яъне: осори он сангборон мавҷуд аст.

⁴ Яъне: лашкари худ.

54. Пас, [эй пайғамбар], аз онҳо рӯй бигардон ва ту маломат кардашуда нестӣ.
55. Ва панд деҳ, ҳар оина панд додан мӯъминонро суд медиҳад.
56. Ва Ман чинну инсро наофаридаам, магар барои ин ки Маро парастанд.
57. Аз онҳо ҳеч ризқе намехоҳам ва намехоҳам, ки Маро таом диҳанд.
58. Ба дурустӣ ки Худо – ҳамон Рӯзидиҳанда, Худованди тавоноии матин аст.
59. Ва ба дурустӣ, ононро, ки ситам кардаанд, аз укубат насиба аст, монанди насибаи ёрони гузашташон. Пас, бояд ки [онро] ба шитоб талаб накунад.
60. Пас, вой бар кофирон аз он рӯзашон, ки ваъда дода мешаванд.

52. Сураи Тур (Кӯҳи Тур)

Дар Макка нозил шуд ва он чихилу нӯҳ оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Савганд ба кӯҳи Тур;
2. Савганд ба Китоби навишташуда,
3. ки дар коғази кушода аст;¹
4. ва савганд ба Хонаи Маъмур;²
5. ва савганд ба сақфи барафрошташуда.³
6. ва савганд ба дарёи пур кардашуда,
7. ки ба дурустӣ, азоби Парвардигори ту, албатта, буданист.
8. Ёро ҳеч дафъкунандае нест.
9. Рӯзе, ки осмон ба якбора ҷунбидане ҷунбиш кунад;
10. ва кӯҳҳо ба якбора рафтани равон шаванд,
11. пас, дар он рӯз вой бар дурӯғ шуморандагон –
12. – ононе, ки ба беҳудагӯй бозӣ мекунад!
13. Рӯзе, ки ба сӯи оташи дӯзах ба якбора равон кардане ба сахтӣ бикашанд
14. [ва ба онҳо гуфта шавад]: «Ин аст оташе, ки шумо онро дурӯғ мешумурдед!
15. Оё ин сеҳр аст, ё шумо намебинед?
16. Ба (ин) оташ дароед, пас, хоҳ сабр кунед, хоҳ сабр накунад – ба шумо баробар аст. Ҷуз ин нест, ки ба (ҳасби) он чи мекардед, ҷазо дода хоҳед шуд».

¹ Яъне: Таврот ё Куръон.

² Яъне: он ки дар осмон аст.

³ Яъне: осмон.

17. Ба дурустӣ ки парҳезгорон дар бӯстонҳо ва неъматҳо бошанд,
18. дар ҳоле ки – ба сабаби он ки Парвардигорашон ба онҳо неъмат дод ва (ба сабаби он ки) [Парвардигорашон] онҳоро аз азоби дӯзах нигоҳ дошт – хушҳоланд.
19. [Ба онҳо гуфта шавад:] «Ба сабаби он чи мекардед, ба гуворо бихӯред ва бишомеред,
20. дар ҳоле ки бар тахтҳои баробари якдигар густурда така зада бошед. Ва Мо онҳоро бо ҳурони кушодачашм чуфт гардонем.
21. Ва онон, ки имон оварданд ва фарзандонашон дар имон дар паи онҳо рафтанд, фарзандонашонро ба онҳо расонем ва онҳоро аз ҷазои амалашон чизе нуқсон накунем. Ҳар касе ба он чи амал кард, дар ғарав бошад.
22. Ва пай дар пай аз ҳар чинс меваву гӯшт, ки бихоҳанд, ба онҳо ато кунем.
23. Дар он ҷо пиёлаи шаробро аз дасти якдигар мегиранд, ки дар он на беҳудагӯӣ бошад ва на гуноҳ.
24. Ба гирди онҳо навҷавононе аз барояшон гардиш кунанд, ки гӯё онҳо марвориди дар парда пинҳонанд.
25. ба якдигар рӯй оварда бипурсанд,
26. гӯянд: «Ба дурустӣ ки мо пеш аз ин дар миёни аҳли хонаи худ тарсон будем.
27. Пас, Худо ба мо неъматӣ фаровон дод ва моро аз азоби боди гарм нигоҳ дошт.
28. Мо пеш аз ин Ёро ибодат мекардем, ба дурустӣ ки Ё Эҳсонкунандаи Меҳрубон аст».
29. Пас, [эӣ пайғамбар], панд деҳ, ки ту ба фазли Парвардигори худ коҳину девона нестӣ.
30. Оё мегӯянд: «Шоир аст. Мо дар ҳаққи ӯ ҳаводиси замонаро нигаронем?»
31. Бигӯ: «Нигарон бошед, ҳамоно ман бо шумо аз нигаронбудагон ҳастам».
32. Оё ақлхояшон онҳоро ба он (ақида) мефармояд, ё онҳо гурӯҳи саркашанд?
33. Оё мегӯянд: «Қуръонро худ гуфтааст»? Не, балки имон намеоранд.
34. Агар ростгӯ ҳастанд, пас, бояд ки сухане монанди ин биёранд.
35. Оё бе ҳеч офаринандае офарида шудаанд, ё онҳо худ офаридгоранд?
36. Оё осмонҳову заминро офаридаанд? Балки онҳо бовар намекунанд.
37. Оё хизонаҳои Парвардигори ту назди онҳо аст, ё онҳо чирадастанд?
38. Оё онҳоро нардбоне ҳаст, ки бар он [боло рафта] мешунаванд? Пас, бояд ки шунавандаи онҳо далели зоҳире биёрад.
39. Оё Худоро духтарон ва шуморо писарон аст?
40. Оё аз онҳо музде (бар рисолат) суол мекунӣ ва онҳо аз товон гарон-

бор шудаанд?

41. Оё илми ғайб назди онҳо аст ва онҳо менависанд?
42. Оё бадандешӣ мехоҳанд? Пас, кофирон худ дар (зарари) бадандешӣ гирифтор шудаанд.
43. Оё онҳоро ба чуз Худо маъбуде ҳаст? Худо аз он чи шарик муқаррар мекунанд, Пок аст.
44. Ва агар бибинанд, ки як пора аз осмон афтадааст, гӯянд: «Ин абре бар ҳам нишаста аст».
45. Пас, онҳоро бигузур, то он ки ба он рӯзи худ мулоқот кунанд, ки дар он беҳуш карда шаванд –
46. он рӯзе, ки макрашон аз онҳо чизеро дафъ накунад ва на онҳо нусрат дода шаванд.
47. Ба дурустӣ ки барои ситамкорон [боз] азобе ғайри ин аст, валекин аксари онҳо намедонанд.
48. Ва ба [интизори] ҳукми Парвардигорат сабр кун, ҳамоно ту пеши чашми Мой; ва вақте ки (субҳ) бархезӣ, Парвардигори худро ба покӣ – бо ситоиш – ёд кун.
49. Ва Ёро дар баъзе авқоти шаб ва [низ] ҳангоми ғойб шудани ситораҳо ба покӣ ёд кун.

53. Сураи Начм (Ситора)

Дар Макка нозил шуд ва он шасту ду оят ва се рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Савганд ба ситорае, ки фурӯ афтад,
2. ин ёри шумо¹ гумроҳ нашуд ва роҳро ғалат накардааст.
3. Ва сухан аз хоҳиши нафс намегӯяд.
4. Нест гуфтораш, магар ваҳй, ки ба ӯ фиристода мешавад.
5. (Фариштаи) бисёр боқувват ўро омӯхтааст –
6. оне, ки соҳиби ҳусн аст, пас, рост истод,
7. дар ҳоле ки ӯ ба канораи баланди осмон буд.
8. Сипас наздик шуд ва фуруд омад.
9. Пас, ба масофаи ду камон ё наздиктар аз он расид.
10. Пас, ба сӯи бандаи Худо пайғом расонид – он чиро, ки расонид.
11. Дил(-и пайғамбар) дар он чи дид, дурӯғ нагуфт.
12. Оё дар бораи он чи пайғамбар мебинад, бо ӯ гуфтугӯ мекунад?
13. Ба дурустӣ ки ўро² як бори дигар дида буд,

¹ Яъне: Муҳаммад (с).

² Яъне: ин фариштаро.

14. наздики Сидрату-л-Мунтаҳо,
15. [ки] бихишти оромгоҳ наздики он (Сидра) аст.
16. [Фариштаро] вақте [дид], ки Сидраро пӯшонида буд – он чи пӯшонида буд.
17. Чашми [пайғамбар] качравӣ накард ва аз (мақсад) тачовуз нанамуд.
18. Ҳар оина баъзе нишонаҳои бузурги Парвардигори худро муояна кард.
19. Оё Лот ва Уззоро дидед?
20. Ва Манот – саввуми дигарро?
21. Оё шуморо писар бошад ва Худоро – духтар?
22. Он гоҳ ин қисмат – қисмати беинсофона бошад.
23. Ин чизе нест, магар номҳое чанд, ки шумову падарони шумо онро муқаррар кардаед, ки Худо бар субути он ҳеҷ далеле фуруд наовардааст. Онҳо [чизеро] пайравӣ намекунанд, магар ваҳм(-и фосид) ва чизеро, ки нафс хоҳиш мекунад. Ва ба дурустӣ ки ба онҳо аз Парвардигорашон ҳидоят омадааст.
24. Оё он чи одамай орзу мекунад, барояш муяссар аст?
25. Пас, он ҷаҳону ин ҷаҳон аз они Худо аст.
26. Ва дар осмонҳо бисёр фариштагон ҳастанд, ки шафоати онҳо чизеро нафъ намекунад, магар баъд аз он ки Худо барои ҳар ки хоҳад, дастурӣ диҳад ва ризоманд шавад.
27. Ҳамоно онон, ки охиратро бовар намедоранд, фариштагонро ба номи духтарон меноманд.
28. Ва онҳоро ба ин [гуфтаи худ] ҳеҷ донише нест. Онҳо [чизеро] пайравӣ намекунанд, магар ваҳмро; ва ба дурустӣ ки ваҳм барои шинохти ҳақиқат чизеро нафъ намедиҳад.
29. Пас, аз касе, ки аз ёд кардани Мо рӯгардон шавад ва ба ҷуз зиндагонии инҷаҳонӣ чизеро талаб накунад, ту [низ] эъроз кун.
30. Ин ниҳояти онҳо аз рӯи дониш аст. Ҳамоно Парвардигори ту ба ҳар ки аз роҳи Худо гумроҳ шудааст, Доно аст, дар ҳоле ки ӯ ба ҳар ки роҳ ёфт, Доност.
31. Ва он чи дар осмонҳову он чи дар замин аст, аз они Худо аст, то ононро, ки бадкорӣ карданд, ба он чи амал намуданд, ҷазо диҳад; ва ононро, ки некӯкорӣ карданд, ба некӯӣ ҷазо диҳад –
32. – ононро, ки аз кабоири гуноҳон ва беҳаёӣҳо – ҷуз гуноҳони сағира – парҳезгорӣ мекунанд. Ҳар оина Парвардигори ту Бисёромурзиш аст; ва ӯ ба аҳволи шумо Доност – вақте ки шуморо аз замин пайдо кард ва вақте ки дар шиками модарони хеш ҷанин будед. Пас, ҳештанро ситоиш макунед, ки ӯ ба ҳар ки парҳезгорӣ кард, Донотар аст.
33. Оё касеро, ки рӯгардон шуд – дидӣ –
34. ва андаке (аз мол) доду сахтдил шуд?
35. Оё илми ғайб назди ӯст ва ӯ (ҳар чизро) мебинад?

36. Оё ба он чи дар саҳифаҳои Мӯсост, ба ӯ хабар дода нашуд –
37. ва дар [саҳифаҳои] Иброҳим, ки вафодор буд –
38. – аз он ки ҳеч бардорандае бори гуноҳи дигариро нахоҳад бардошт?
39. Ва аз он ки одамиро чуз он чи амал кардааст, [чизе] нарасад;
40. ва аз он ки саъйи ӯ дида хоҳад шуд,
41. сипас ба ӯ ба якбора ҷазои комил дода хоҳад шуд;
42. ва аз он ки бозгашт ба сӯи Парвардигори ту аст;
43. ва аз он ки ӯ механдонад ва мегирёнад;
44. ва аз он ки ӯ мемиронад ва зинда мекунад;
45. ва аз он ки ӯ чуфти нару модаро офарид –
46. – аз нутфа, он гоҳ, ки (дар раҳм) рехта шавад.
47. ва аз он ки пайдо кардани дигар бар Худо лозим аст;
48. ва аз он ки ӯ тавонгар созад ва сармоя диҳад;
49. ва аз он ки Парвардигори ситораи Шиъро ӯст;
50. ва аз он ки ӯ Оди нахустинро ҳалок сохт
51. ҳамроҳи Самудро ва ҳеч касро боқӣ нагузошт.
52. Ва пеш аз ин қавми Нӯҳро (ҳалок кард), ки онҳо ситамкортар ва аз ҳад гузаштатар буданд.
53. Ва (шаҳрҳои) Мӯътафикаро (ба замин) афканд.
54. Пас, бар вай пӯшонид – он чи пӯшонид.¹
55. Пас, дар кадом як аз неъматҳои Парвардигорат шубҳа мекуни?
56. Ин (пайғамбар) тарсонандае аст аз ҷумлаи тарсонандагони пешин.
57. Қиёмат наздик омад.
58. Барои ӯ, ба чуз Худо, ҳеч зохиркунандае нест.
59. Оё аз ин сухан тааҷҷуб мекунед?
60. Ва механдеду намегирӣед?
61. Ва шумо бозикунандагонед.
62. Пас, Худоро сачда кунед ва парастии намоед.

54. Сураи Қамар (Моҳ)

Дар Макка нозил шуд ва он панҷоҳу панҷ оят ва се рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Қиёмат наздик омаду моҳ бишикофт.²
2. Ва агар (кофирон) нишонае бибинанд, рӯй бигардонанду гӯянд:
«Сехре қавӣ аст».
3. Ва дурӯғ шумурданд ва пайравии хоҳишҳои нафсонии худ карданд.

¹ Яъне: сангборон кард.

² Ишора ба он қисса аст, ки кофирон аз ҳазрати пайғамбар (с) мӯъҷиза талаб карданд. Худои Таъоло моҳро ду қитъа сохт: яке бар кӯҳи Абӯқубайс ва дигар бар кӯҳи Қайқаъон.

- Ва ҳар коре ба вақти худ қарор гирифтааст.
4. Ва ба дурустӣ, ба онҳо он чи аз хабарҳое омадааст, ки дар он панд аст,
 5. донише тамом бошад. Пас, тарсониданҳо фоида намедихад
 6. ва аз онҳо рӯй бигардон. Дар он рӯзе, ки даъваткунанда ба сӯи чизе нохуш даъват кунад,
 7. [бибинӣ, ки] бо чашмҳои фурӯ афканда аз қабрҳо бароянд, гӯё онҳо малахи парокандаанд,
 8. дар ҳоле ки ба сӯи он даъваткунанда шитобкунанда бошанд. Кофрон мегӯянд: «Ин рӯзи душворе аст».
 9. Пеш аз ин қавми Нӯҳ дурӯғ шумурданд. Пас, бандаи Моро дурӯғӣ доштанду гуфтанд: «Девона аст». Ва ӯ озурда шуд.
 10. Пас, Парвардигори худро дуо кард, ки: «Ман мағлуб шудаам, интиқом бикаш».
 11. Пас, Мо дарҳои осмонро ба оби бисёри резанда кушодем.
 12. Ва чашмаҳо аз замин равон кардем. Ва бинобар коре, ки муқаддар шуда буд,¹ об (аз ҳар ҷониб) чамъ шуд.
 13. Ва Нӯҳро бар киштие дорой тахтаҳову мехҳо савор кардем.
 14. Ба ҳузури чашми Мо мерафт, то интиқом барои касоне бошад, ки ӯро бовар надошта буданд.
 15. Ҳар оина инро нишонае сохтем. Пас, оё ҳеч пандгирандае ҳаст?
 16. Пас, азобу тарсониданҳои Ман чӣ гуна буд?
 17. Ва ба дурустӣ ки Қуръонро осон кардем, то панд гиранд. Пас, оё ҳеч пандпазирандае ҳаст?
 18. Қавми Од дурӯғ шумурданд. Пас, азобу тарсониданҳои Ман чӣ гуна буд?
 19. Ба дурустӣ ки Мо дар рӯзи шуми бағоят саҳт боди тундро бар онҳо фиристодем,
 20. ки мардумонро бармеканд, гуё онҳо танаҳои дарахтони хурмои аз беҳ баркандаанд.
 21. Пас, азобу тарсониданҳои Ман чӣ гуна буд?
 22. Ва ба дурустӣ ки Қуръонро осон кардем, то панд гиранд. Пас, оё ҳеч пандпазирандае ҳаст?
 23. Қавми Самуд тарсонандагонро дурӯғӣ шумурданд.
 24. Пас, гуфтанд: «Оё як одамиро, ки аз қавми худамон аст, пайравӣ кунем? Ҳар оина, он гоҳ мо дар гумроҳӣ ва девонагӣ бошем.
 25. Оё аз миёни мо ваҳй ба ӯ нозил карда шуд? Не, балки ӯ дурӯғгӯи худписанд аст».
 26. Фардо хоҳанд донист, ки дурӯғгӯи худписанд кист?
 27. [Ба Солеҳ гуфтем:] «Ба дурустӣ ки Мо модашутурро ба ҷиҳати озмоиши онҳо хоҳем фиристод, пас онҳоро нигарон бош ва сабр пеш

¹ Яъне: барои ҳалоки қавм.

гир.

28. Ва онҳоро хабардор кун, ки об дар миёни онҳо тақсим шудааст, ҳар як ба ҳиссае аз об ҳозир шавад».
29. Пас, ёри худро овоз доданд ва ӯ дастдарозӣ карду [шутурро] пай кард.
30. Пас, азобу тарсониданҳои Ман чӣ гуна буд?
31. Ба дурустӣ ки Мо бар онҳо як наъра фиристодем, пас, монанди гиёҳи хушки дарҳам шикастаи ҳазира шуданд.¹
32. Ва ба дурустӣ ки Қуръонро осон кардем, то панд гиранд. Пас, оё ҳеч пандпазирандае ҳаст?
33. Қавми Лут тарсонандагонро дурӯғӣ шумурданд.
34. Ба дурустӣ ки Мо боди сангбор бар онҳо фиристодем, ба чуз аҳли хонаи Лут, ки онҳоро вақти саҳар халос кардем,
35. – ба меҳрубоние аз назди Хеш. Ҳар киро, ки шукргузорӣ кунад, ҳамчунин чазо медиҳем.
36. Ҳамоно Лут онҳоро аз укубати Мо тарсонида буд. Пас, дар он тарсониданҳо муқобара карданд.
37. Онҳо сухан гуфтанд, то Лутро аз (хифзи) меҳмононаш ғафлат диҳанд. Пас, чашмони онҳоро маҳв кардем, пас, (гуфтем:) бичашед азобу тарсониданҳои Маро.
38. Ва ҳар оина, як пагоҳ азобе ҷойгиранда бар онҳо шабехун зад.
39. Пас (гуфтем): «Бичашед азобу тарсониданҳои Маро.
40. Ва ба дурустӣ ки Қуръонро осон кардем, то панд гиранд. Пас, оё ҳеч пандпазирандае ҳаст?
41. Ва ба дурустӣ ки тарсонандагон ба Оли Фиръавн омаданд.
42. Ҳамаи нишонаҳои Моро дурӯғӣ шумурданд. Пас, Мо [низ] онҳоро даргирифтем – монанди даргирифтани Ғолиби Қавӣ.
43. Оё кофирони шумо аз ин ҷамоатҳо беҳтаранд, ё барои шумо дар китобҳои пешин ҳукми халосӣ аст?
44. Оё мегӯянд: «Мо ҷамоате интиқомгиранда ҳастем»?
45. Ин ҷамоат шикаст дода хоҳад шуд ва онҳо пушт бигардонанд.
46. Балки қиёмат ваъдагоҳи онҳо аст ва қиёмат саҳттару талхтар аст.
47. Ҳамоно гуноҳкорон дар гумроҳӣ ва девонагианд.
48. Рӯзе, ки онҳо бар рӯяшон дар дӯзах кашида шаванд, [гуфта шавад, ки]: «Бичашед [азоберо, ки аз] даст расонидани дӯзах бошад.
49. Ба дурустӣ ки Мо ҳар чизро ба андозаи муқаррар пайдо кардем.
50. Ва ҳукми Мо чуз як калима нест, [ки] монанди як мижа задани чашм аст.
51. Ва Мо амсоли шуморо ҳалок сохтем, пас, оё ҳеч пандгирандае ҳаст?

¹ Ҳазира – деворе аст, ки аз шохҳои хушку хор барои гӯсфанд бино кунанд. Ва он чи бо мурури замон аз он ба замин афтада поймоли чорпоён мегардад, «ҳашим» аст. Худои Таъоло ба он поймолшуда ташбеҳ дод.

52. Ва ҳар чизе, ки кардаанд, дар Номаи аъмол (навишта) аст.
53. Ва ҳар хурду бузург навишта шудааст.¹
54. Ба дурустӣ ки парҳезгорон дар бӯстонҳову чашмасор бошанд,
55. дар маҷлиси ростӣ – назди Подшоҳи Тавоно.

55. Сураи Раҳмон (Бахшоянда)

Дар Мадина нозил шуд ва он ҳафтоду ҳашт оят во се рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. [Худои] Раҳмон,
2. ки Қуръонро омӯхт;
3. одамиро офарид,
4. ки ба ӯ сухан гуфтан омӯхт.
5. Офтобу моҳ ба ҳисобе (муқаррар) мераванд.
6. Ва гиёҳу дарахт сачда мекунанд.
7. Ва осмонро барафрошт ва тарозуро баргузор кард,
8. то он ки дар тарозу аз ҳад таҷовуз накунад.
9. Ва [вазнро] ба инсоф рост санҷед ва дар тарозу нуқсон макунад.
10. Ва заминро барои одамиён густурд,
11. ки дар он (замин) мева ва дарахтони хурмои дорои ғилофҳоанд;
12. ва донаи баргдор ва гули хушбӯй аст.
13. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
14. Одамиро аз гили хушкшудае – монанди сафол – офарид.
15. Ва чинро аз шӯълаи оташ офарид.
16. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
17. Парвардигори ду машриқ ва Парвардигори ду мағриб аст.
18. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
19. Ду дарёро равон сохт, то ба ҳам ҷамъ шаванд.
20. Миёни ин ҳар ду ҳичобе аст, ки яке бар дигарӣ таҷовуз намекунад.
21. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
22. Марвориду марҷон аз он ду (дарё) бармеояд.
23. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
24. Ва Ёрост киштиҳои барафрошта, монанди кӯҳҳо, ки дар дарё равон шаванд.

¹ Яъне: дар Лавҳи Махфуз.

25. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
26. Ҳар ки бар рӯи замин аст, фонӣ шавад.
27. Ва рӯи Парвардигори ту, ки Худованди бузургию икром аст, боқӣ бимонад.
28. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
29. Ҳар ки дар осмонҳо ва замин аст, аз Худо суол мекунад. Ҳар рӯз Худо дар коре аст.
30. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
31. Эй чинну инс, ба зудӣ (аз ҳама) фориғ шуда, ба шумо мутаваҷҷеҳ шавем.
32. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
33. Эй гурӯҳи чинну инс, агар метавонед, ки аз канораҳои осмонҳову замин берун равед, пас, берун равед. Берун нахоҳед рафтани, магар бо қуввате.¹
34. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
35. Бар шумо шӯълае аз оташ ва дуд низ фиристода хоҳад шуд, пас, муқобилат натавонед кардан.
36. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
37. Пас, чун осмон бишикофад, мисли гули сурх, монанди адими сурх шавад.
38. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
39. Пас, дар он рӯз ҳеҷ одаме ва чинне аз гуноҳи худ суол карда нашавад.
40. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
41. Гуноҳкорон ба қиёфаи худ шинохта шаванд. Пас, аз мӯи пешонӣ ва пойҳо (низ кашида) бигиранд.
42. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
43. Ин ҳамон дӯзах аст, ки гуноҳкорон онро дурӯғ шумурда буданд.
44. Дар миёни он (оташ) ва оби гарми ҷӯшида омадурафт мекунанд.
45. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред,
[эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
46. Ва барои касе, ки аз истодан ба ҳузури Парвардигори худ тарсида-

¹ Яъне: ва он қувват кучо аст?!

аст, ду бӯстон аст.

47. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
48. Он ду [бӯстон] дорои шохҳои бисёранд.
49. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
50. Дар он ду (бӯстон) ду чашма меравад.
51. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
52. Дар он ду (бӯстон) аз ҳар мевае ду қисм бошад.
53. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
54. Бар фаршҳои така задаанд, ки астари он аз дебо бошад ва меваи он ду бӯстон наздик бувад.¹
55. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
56. Дар он ҷо занони фурӯандозандаи чашмон ҳастанд, ки ҳеҷ одаме ва чинне пеш аз бихиштиён бо онҳо чимӯ накардааст.
57. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
58. Гӯё он ҳурон ёкуту марҷонанд.
59. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
60. Оё ҷазои некӯкорӣ ҷуз некӯкорӣ аст?
61. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
62. Ва ба ҷуз ин ду бӯстон, ду бӯстони дигар бошанд.
63. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
64. Аз ғояти сабзӣ ба сиёҳӣ мезананд.
65. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
66. Дар он ду бӯстон ду чашмаи ҷӯшанда ҳаст.
67. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
68. Дар он ду бӯстон меваву дарахтони хурмову анор бошанд.
69. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
70. Дар он ҷо занони баргузидаи бочамол бошанд.
71. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?

¹ Яъне: ба осонӣ тавон гирифт.

72. Ҳуроне, ки дар хаймаҳо нигоҳ дошта шудаанд.
73. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
74. Ҳеч одамие ва чинне пеш аз биҳиштиён бо онҳо чимоъ накардааст.
75. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
76. Бар болишҳои сабзу бисотҳои некӯ така задаанд.
77. Пас, кадом як аз неъматҳои Парвардигоратонро дурӯғ мешумуред, [эй ҳар ду гурӯҳи инсу чинн]?
78. Бобаракат аст номи Парвардигори ту, ки Худованди бузургию икром аст.

56. Сураи Воқиъа (Қиёмат)

Дар Макка нозил шуд ва он наваду шаш оят ва се рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Он гоҳ, ки қиёмат воқеъ шавад,
2. воқеъ шудани онро ҳеч дурӯғгӯяндае нест.¹
3. [Гурӯҳеро] пасткунанда, [гурӯҳеро] баландкунанда аст.
4. Он гоҳ, ки замин ба якбора саҳт чунбонида шавад;
5. ва кӯҳҳо ба якбора реза карда шаванд;
6. пас, монанди ғубор пароканда шаванд.
7. Ва шумо се қисм шавед:
8. – Пас, аҳли саодат, ки чӣ андоза аҳли саодатанд, [напурс]!
9. – Ва аҳли шақоват, ки чӣ андоза аҳли шақоватанд, [напурс]!
10. – Ва пешравандагон, ки онҳо пешравандагонанд;
11. онҳо наздиккардагонанд,
12. ки дар бӯстонҳои неъмат бошанд.
13. Чамъе бисёр аз пешиниёнанд.²
14. Ва андаке аз пасиниёнанд.³
15. Бар тахтҳои зарбофта нишаста бошанд,
16. дар ҳоле ки рӯ ба рӯи якдигар бар онҳо така задаанд.
17. [Писарони] навҷавони ҷовидонмонда бар гирди онҳо гардиш меку-
нанд.
18. Бо пиёлахову ибриқхову чомҳо [-и пур] аз шароби ҷорӣ.
19. Онҳо аз он (шароб) на сардари мешаванд ва на аз хуш мераванд.
20. Ва аз ҳар чинс мева, ки писанд кунанд.

¹ Яъне: ҳама мусулмон шаванд, куфру ифтиро он ҷо нест.

² Яъне: аз умматҳои собиқа.

³ Яъне: аз уммати муҳаммадия.

21. Ва аз ҳар чинс гӯшти мурғон, ки хоҳиш кунанд.
22. Ва (онҳорост) ҳурони кушодачашм
23. Монанди марвориди пӯшида дар садаф –
24. [ҳама] подош ба (ҳасби) он чи мекарданд.
25. Дар он чо на сухани беҳуда шунаванд ва на ҳарфе, ки гуноҳ бошад,
26. магар гуфтани «салом, салом».
27. Ва аҳли саодат, ки чӣ андоза аҳли саодатанд, [напурс]!
28. Дар [зери] дарахтони Сидри беҳор;
29. ва дарахтони мавз, ки меваи он болои ҳам чида шудааст;
30. ва дар сояи бардавом;
31. ва дар оби резон;
32. ва дар меваи бисёр,
33. [ки] на ба поён расад ва на аз он манъ карда шавад;
34. ва фаршҳои барафрошташуда.
35. Ҳамоно Мо ҳуронро ба як офаридан офаридем.
36. Пас, онҳоро дӯшизагоне сохтем,
37. маҳбубшаванда ва ҳамумр ба шавҳарон,
38. барои аҳли саодат.
39. [ки онҳо] чамъе бисёр аз пешиниёнанд
40. ва чамъе бисёр аз пасиниён.
41. Ва аҳли шақоват, ки чӣ андоза аҳли шақоватанд, [напурс]!
42. Онҳо дар боди гарму оби гарманд;
43. ва дар сояи дуди сиёҳанд,
44. ки на хунук ва на боиззат бошад.
45. Ба дурустӣ ки онҳо пеш аз ин ба ноз парварда буданд.
46. Ва бар гуноҳи бузург исрор меварзиданд.¹
47. Ва мегуфтанд: «Оё чун бимирем ва хоку устухон шавем, боз мо барангехта шавем?
48. Оё падарони нахустини мо низ (барангехта шаванд)?»
49. Бигӯ: «Ба дурустӣ ки пешиниёну пасиниён
50. дар меоди рӯзи муқаррар чамъ карда шаванд.
51. Пас, ба дурустӣ ки шумо, эй гумроҳони дурӯғшуморандагон,
52. аз дарахтони Заққум хоҳед хӯрд;
53. ва шикамҳоро аз он пур хоҳед кард;
54. пас, аз болои он оби гарм хоҳед ошомид,
55. пас, хоҳед ошомид – монанди ошомидани шутурони ташнагизада».
56. Ин аст меҳмони онҳо рӯзи ҷазо.
57. Мо шуморо офаридем, пас, чаро бовар намекунед?²
58. Оё дидаед он чиро, ки [раҳми занон] мерезед?
59. Оё шумо онро меофаринед ё Мо Офаринандаем?¹

¹ Яъне: бар ширк.

² Яъне: дубора зинда гардониданро.

60. Мо дар миёни шумо маргро муайян кардем ва бар Мо касе пешигирифта нест,
61. – аз он ки ба ивази шумо қавме монанди шуморо орем ва шуморо дар он чи биофиринем, ки намедонед.
62. Ва ба дурустӣ ки офариниши нахустинро донистаед, пас, чаро панд намегиред?
63. Оё он чиро, ки мекоред, дидаед?
64. Оё шумо онро мерӯёнед ё Мо Рӯёнандаем?
65. Агар хоҳем, он зироатро гиёҳе дарҳам шикаста бигардонем, [то] ба таачҷуб монед,
66. (гӯед): «Ба дурустӣ ки мо қарздор шудем,
67. балки мо маҳруммондагонем».
68. Оё он обро, ки меошомед, дидаед?
69. Оё шумо онро аз абр фуруд овардаед ё Мо фурудорандагонем?
70. Агар хоҳем, онро шӯр бигардонем, пас, чаро шукр намегӯед?
71. Оё он оташро, ки меафрӯзед, дидаед?
72. Оё шумо дарахти онро офаридед ё Мо Офаринандаем?
73. Мо он дарахтро панде ва барои мусофирон манфиате сохтем.
74. Пас, Парвардигори Бузурги худро ба покӣ ёд кун!
75. Пас, савганд меҳӯрам ба афтодани ситораҳо –
76. ва агар бидонед, ин савганде бузург аст –
77. он ки ин Қуръони гиромикадр аст:
78. «(Навишташуда) дар Китоби Пӯшида,²
79. ки ба чуз поккардагон, касе ба он даст намерасонад;
80. аз Парвардигори оламиён фиристода шудааст».
81. Оё шумо ба ин сухан инкоркунандаед?
82. Ва онро, ки ба дурӯғ нисбат мекунед, насибаи худ месозед?
83. Пас, он гоҳ, ки рӯҳ ба нои гулӯ расад;
84. ва шумо дар он вақт мебинед;
85. ва Мо ба ӯ нисбат ба шумо наздиктарем, валекин наменигаред.
86. Пас, агар ғайри ҷазододашудагон ҳастед,
87. агар ростгӯй ҳастед, чаро рӯхро боз нагардонед?
88. Ва аммо агар (он мурда) аз наздиккардагон [-и боргоҳи илоҳӣ] бошад,
89. пас, роҳату гули хушбӯю бӯстони неъмат (аз они ӯст).
90. Ва аммо агар аз аҳли саодат бошад,
91. пас, туро, ки аз аҳли саодатӣ, саломат аст.
92. Ва аммо агар аз дурӯғшуморандагони гумроҳ бошад,
93. пас, барои ӯ меҳмонӣ аз оби гарм аст;
94. ва даровардан ба дӯзах аст.

¹ Яъне: маниро аз ҳоле ба ҳоле мегардонем, то одамӣ пайдо мешавад.

² Яъне: Лавҳи Маҳфуз.

95. Ҳар оина ин хабар росту яқин аст.

96. Пас, номи Парвардигори Бузурги худро ба покӣ ёд кун.

57. Сураи Ҳадид (Охан)

Дар Мадина нозил шуд ва он бисту нӯҳ оят ва чаҳор рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Худоро ҳар чи дар осмонҳо ва замин аст, ба покӣ ёд кард. Ва Ҷ Голиби Боҳикмат аст.
2. Подшоҳии осмонҳо ва замин аз они Ҷст. Зинда мекунад ва мемиронад ва Ҷ бар ҳама чиз Тавано аст.
3. Ҷ Нахустин(-и ҳама) ва Охирин(-и ҳама) ва Ошқору Ниҳон аст ва Ҷ ба ҳар чиз Доно аст.
4. Ҷ Он [Худой] аст, ки осмонҳову заминро дар шаш рӯз офарид, сипас бар Арш устувор шуд; он чиро ба замин дармеояд ва он чиро аз он бармеояд ва он чиро аз осмон фуруд меояд ва он чиро дар он боло меравад – медонад. Ва ҳар ҷо, ки бошад, Ҷ бо шумост. Ва Худо ба он чи мекунад, Бино аст.
5. Подшоҳии осмонҳо ва замин аз они Ҷст. Ва корҳо ба сӯи Худо бозгардонида мешавад.
6. Шабро дар рӯз дармеорад ва рӯзро дар шаб дармеорад; ва Ҷ ба он чи дар синаҳост, Доно аст.
7. Ба Худо ва расули Ҷ имон оред ва аз он мол, ки шуморо дар вай ҷонишини дигарон сохтааст, харҷ кунед. Пас, онҳоеро аз шумо, ки имон оварданд ва харҷ карданд, музди бузург аст.
8. Ва чист шуморо, ки ба Худо имон намеоред? Ва расули Ҷ шуморо даъват мекунад, ки ба Парвардигори худ имон оред. Ва агар бовардоранда ҳастед, ба дурустӣ ки аз шумо аҳд гирифтааст.¹
9. Ва Ҷ Он [Худой] аст, ки бар бандаи Худ оёти возеҳро фурӯ мефиристад, то шуморо аз торикиҳо ба сӯи равшанӣ берун орад. Ба дурустӣ ки Худо ба шумо Бахшояндаи Меҳрубон аст.
10. Ва чист шуморо, ки дар роҳи Худо харҷ намекунад? Ва мероси осмонҳову замин аз они Худо аст. Аз шумо онҳое, ки пеш аз фатҳ(-и Мака) харҷ намуданд ва ҷанг карданд, [бо дигарон] баробар нестанд, онҳо аз касоне, ки баъд аз фатҳ харҷ намуданд ва ҷанг карданд, дар мартаба бузургтаранд. Ва Худо ба ҳар яке ваъдаи некӯе додаст. Ва Худо ба он чи мекунад, Хабардор аст.
11. Кист он, ки Худоро ба якбора қарзи некӯ диҳад, пас, барои ӯ он қарзро дучанд адо кунад ва барои ӯ музди бузург бошад?

¹ Яъне: рӯзи «А ласту би Раббикум», ниг. 7:172.

12. Рӯзе, ки мардони мӯъмин ва занони мӯъминро (ба ин сифат) бибинӣ, ки нури онҳо пеши рӯй ва аз ҷониби рости онҳо мешитобад [ва ба онҳо гуфта шавад]: «Шуморо имрӯз бӯстонҳое мужда бод, ки зери он ҷӯйҳо меравад, дар ҳоле ки дар он ҷо ҷовид бошад», ин комёбии бузург аст.
13. Рӯзе, ки мардони мунофиқ ва занони мунофиқ ба мӯъминон мегӯянд: «Ба сӯи мо (ба назари шафқат) нигаред, то аз нури шумо равшанӣ гирем», [ба онҳо] гуфта шавад: «Ба паси пушти худ бозгардед ва равшаниро бичӯед!»¹ Пас, дар миёни онҳо деворе бино карда шавад, ки онро дарвозае бошад: дар даруни он девор раҳмат аст ва дар беруни он девор – азоб.
14. Мунофиқон ба мӯъминон овоз диҳанд: «Оё мо ҳамроҳи шумо набудем?» Гӯянд: «Оре, валекин шумо хештанро дар бало афкандед ва нигарон будед² ва шак овардед ва орзуҳо шуморо фирефта кард, то он ки фармони Худо бирасид.³ Ва Шайтони фиребанда шуморо дар (фармонбардории) Худо фиреб дод.
15. Пас, имрӯз аз шумо ва аз кофирон фидяе фаро гирифта намешавад. Ҷои шумо оташ аст – ҳамон (оташе), ки лоиқи шумост; ва (вай) бад бозгаштест».
16. Оё мӯъминонро вақти он нарасидааст, ки ҷангоми ёд кардани Худо ва он чи аз дини ҳақ фуруд омадааст, дилҳояшон ниёиш кунад? Ва монанди касоне набошанд, ки ба онҳо пеш аз ин Китоб дода шудааст, пас, муддат бар онҳо дароз гашт ва дилҳояшон саҳт шуд ва бисёре аз онҳо бадкоронанд.
17. Бидонед, ки Худо заминро – баъд аз мурда буданаш – зинда мекунад. Ҳар оина Мо нишонаҳоро барои шумо баён кардем, бувад ки шумо дарёбед.
18. Ба дурустӣ, барои мардони хайротдиҳанда ва занони хайротдиҳанда ва (онҳое, ки) Худоро ба якбора қарзи некӯ медиҳанд, барояшон дучанд [подош] дода мешавад ва онҳоро музди гиroomикадр аст.
19. Ва онон, ки ба Худо ва пайғамбарони ӯ имон оварданд, гурӯҳи сиддиқон ва шаҳидон назди Парвардигори хеш ҳастанд; ва дорандаи музди худ ва нури худ мебошанд. Ва онон, ки кофир шуданд ва оёти Моро дурӯғ шумурданд, аҳли дӯзаханд.
20. Бидонед, ки зиндагонии дунё бозӣ ва беҳудагӣ ва ороиш ва дар миёнатон худситоӣ ва дар молҳову фарзандон зиёдоталабист. Монанди боронест, ки рустании он зироаткунандагонро ба шигифт оварад, сипас хушк шавад ва онро зард бибинӣ, сипас дарҳам шикаста гардад. Ва дар охира азоби саҳт аст ва низ аз ҷониби Худо омурзиш ва хуш-

¹ Яъне: дар дунё равед ва таҳсили нур кунед, ки ин ҷо таҳсили нур нест.

² Яъне: ба ҳаводиси бад, ки ба сари мусулмонон ояд.

³ Яъне: марг.

нудист. Ва зиндагонии дунё чизе нест, магар бахрае, ки боиси фиреб бошад.

21. Ба сӯи омурзиш аз ҷониби Парвардигоратон ва ба сӯи биҳиште, ки паҳноии он ба андозаи паҳноии осмону замин аст, сабқат кунед. [Он биҳишт] барои касоне омода карда шудааст, ки ба Худо ва пайғамбарони Ӯ имон меоранд; ин фазли Худо аст, ба ҳар ки хоҳад, онро медиҳад. Ва Худо Соҳиби фазли бузург аст.
22. Ҳеч мусибате дар замин ва дар ҷони шумо намерасад, магар пеш аз он ки он мусибатро биофаринем, дар Китобе навишта шудааст; ба дурустӣ ки ин бар Худо осон аст.
23. То бар он чи аз дасти шумо рафтааст, андӯх нахӯред ва то ба он чи шуморо ато кардааст, шодмон нашавед; ва Худо ҳар такаббуркунандаи худситояндаро дӯст намедорад –
24. – ононеро, ки бухл мекунанд ва мардумонро ба бухл мефармоянд. Ва ҳар ки рӯгардон шавад, [бидонад, ки] Худо ҳамоно Бениёзи Сутуда аст.
25. Ба дурустӣ ки Мо пайғамбарони Худро бо нишонаҳои возеҳ фиристодем ва ҳамроҳи онҳо Китоб ва тарозуро фуруд овардем, то мардумон ба инсоф амал кунанд; ва оҳанро фуруд овардем, ки дар он нерӯи саҳт ва манфиатҳои дигар барои мардумон ҳаст, то Худо касеро бидонад, ки Худо ва пайғамбарони Ӯро ғоибона нусрат медиҳад. Ба дурустӣ ки Худо Тавонои Ғолиб аст.
26. Ва ба дурустӣ ки Нӯх ва Иброҳимро фиристодем ва дар авлоди онҳо пайғамбарӣ ва Китобро ниҳодем. Пас, баъзеашон роҳбанданд ва бисёре аз онҳо бадкоронанд.
27. Боз, аз пайи онҳо пайғамбарони Худро фиристодем; ва Исо писари Марямро аз пай овардем ва ба ӯ Инчилро додем; ва дар дили тобеонаш меҳрубонию бахшоиширо ниҳодем; ва Мо раҳбониятеро, ки худ онро пайдо карда буданд, бар онҳо фарз насохта будем; лекин ба талаби хушнудии Худо ихтироъ карданд, пас, онро ба ҳаққи нигоҳ доштаниаш нигоҳдошт накарданд. Пас, ба касоне, ки аз онҳо имон оварданд,¹ муздашонро ато кардем; ва бисёре аз онҳо бадкоронанд.
28. Эй онҳо, ки имон овардаед,² аз Худо битарсед ва ба пайғамбари Ӯ³ имон оред, то ба шумо аз раҳмати Худ ду ҳисса бидиҳад ва ба шумо нуре бидиҳад, ки ба он роҳ равед ва то шуморо биомурзад. Ва Худо Омурзгори Меҳрубон аст.
29. То аҳли Китоб бидонанд, ки онҳо бар чизе аз фазли Худо қодир нестанд. Ва (бидонанд, ки) фазл ба дасти Худо аст, онро ба ҳар ки хоҳад, медиҳад ва Худо соҳиби фазли бузург аст.

¹ Яъне: ба Муҳаммад (с).

² Яъне: ба пайғамбарони собиқ (а).

³ Яъне: Муҳаммад (с).

58. Сураи Мучодала (Чидол кардан)

Дар Мадина нозил шуд ва он бисту ду оят ва се рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ҳар оина Худо сухани он занеро шунид, ки бо ту дар боби шавҳари худ чидол мекард ва пеши Худо шикоят мекард ва Худо гуфтугӯ кардани шуморо мешунид.¹ Ба дурустӣ ки Худо Шунавои Бино аст.
2. Аз шумо онон, ки бо занони худ зихор мекунанд² – [бидонанд, ки] он занон модаронашон нестанд. Модарашон нестанд, магар ононе, ки онҳоро зодаанд. Ҳар оина ин зихоркунандагон сухани номаъқул ва дурӯғ мегӯянд. Ва ба дурустӣ ки Худо Афвкунандаи Омурзгор аст.
3. Ва онон, ки бо занони худ зихор мекунанд, сипас аз он чи гуфтанд, бозмегарданд, пеш аз он ки (зану мард) бо якдигар даст расонанд, озод кардани бандае вочиб аст. Ин ҳукмест, ки бо он ба шумо панд дода мешавад. Ва Худо ба он чи мекунед, Хабардор аст.
4. Ва ҳар ки наёбад, пас, бар вай, пеш аз он ки ҳар ду ба якдигар даст расонанд, рӯза доштани ду моҳи пай дар пай вочиб аст; ва ҳар ки инро натавонад – пас, таом додани шаст фақир. Ин ҳукм барои он аст, ки ба Худо ва пайғамбари ӯ имон оред. Ин (аҳком) ҳадди муқарраркардаи Худо аст. Ва барои кофирон азоби дарддиҳанда аст.
5. Ҳар оина касоне, ки бо Худо ва расули ӯ муҳолифат мекунанд, хор карда мешаванд – монанди хор карда шудани касоне, ки пеш аз онҳо буданд. Ба дурустӣ ки Мо оёти возеҳ фуруд овардем. Ва барои кофирон азоби хоркунанда аст.
6. Рӯзе, ки Худо ҳамаи онҳоро якҷо барангезад, пас, онҳоро ба он чи карда буданд, хабар диҳад. Худо онро дар ёд дорад ва онҳо фаромӯшаш карданд. Ва Худо бар ҳама чиз Огоҳ аст.
7. Оё надидӣ, ки Худо он чиро медонад, ки дар осмонҳо ва дар замин аст? Ҳеч бо якдигар роз гуфтани се шахс набошад, магар он ки Худо чаҳоруми онҳо аст, ва ҳеч роз гуфтани панҷ шахс набошад, магар он ки Худо шашуми онҳо аст; ва на камтар аз ин ва на зиёда аз ин, магар он ки Худо, ҳар кучо бошанд, бо онҳо аст; сипас рӯзи қиёмат онҳоро ба он чи кардаанд, хабар диҳад. Ба дурустӣ ки Худо ба ҳар чиз Доно аст.
8. Оё касонеро наменигарӣ, ки аз роз гуфтан ба якдигар манъ карда шу-

¹ Занеро шавҳари ӯ гуфт: «Анти ғалаййа ка захри уммӣ» – «ту бар ман монанди пушти модари ман ҳастӣ». Он зан пеши ҳазрат (с) омад ва мочаро арз кард. Фармуданд, ки ҳаром шудӣ. Он зан бисёри аёл ва камии мол арз кард. Худои Таъоло ин оят фиристод.

² Яъне: занони худро ба пушти модар ташбеҳ медиҳанд, то ки аз онҳо чудо шаванд.

данд,¹ сипас ба он чи аз он манъ карда шуданд, бозмегарданд ва бо якдигар дар боби гуноҳ ва тааддӣ ва нофармонбардории пайғамбар роз мегӯянд? Ва чун пеши ту биёянд, туро ба он калимае таҳият кунанд, ки Худо туро ба он таҳият накардааст;² ва дар дили хеш мегӯянд: «Чаро Худо ба сабаби он чи мегӯем, азоб намекунад?»³ Барои онҳо дӯзах бас аст, он ҷо дароянд. Ва (дӯзах) бад ҷое аст.

9. Эй мӯъминон, чун бо якдигар роз гӯед, пас, дар боби гуноҳ ва тааддӣ ва нофармонбардории пайғамбар роз магӯед ва дар боби некӯкорӣ ва парҳезгорӣ роз гӯед ва аз Худой битарсед, ки ба сӯи Ё хашр карда хоҳед шуд.
10. Ҷуз ин нест, ки роз гуфтани бад аз кори Шайтон аст, то мӯъминонро андӯхгин кунад; ва ба онҳо ҳеҷ зиёне намерасонад, магар ба иродаи Худо; ва мӯъминон бояд ки бар Худо таваккул кунанд.
11. Эй мӯъминон, чун ба шумо гуфта шавад, ки дар маҷлисҳо кушода бинишинед, пас, ҷойро кушода кунед, то Худо барои шумо (ҳар мушкилеро) кушода кунад. Ва чун гуфта шавад: «Бархезед» – пас бархезед, то Худо ононеро, ки аз мисли шумо имон овардаанд ва ононеро, ки ба онҳо илм ато карда шудааст, ба мартабаҳо баланд кунад. Ва Худо ба он чи мекунад, Хабардор аст.
12. Эй мӯъминон, чун хоҳед, ки бо пайғамбар роз гӯед, пас, нахуст – пеш аз роз гуфтани худ [ба мустаҳикон] хайротро бидиҳед. Ин кор барои шумо беҳтар ва покизатар аст; ва агар наёбед, ҳамоно Худо Омурзгори Меҳрубон аст.⁴
13. Оё аз он тарсидед, ки нахуст пеш аз роз гуфтани худ хайротро диҳед? Пас, чун [ин корро] накардед ва Худо аз шумо даргузашт, боре намозро барпо доред ва закотро бидиҳед ва Худо ва расули Ёро фармонбардорӣ кунед. Ва Худо ба он чи мекунад, Хабардор аст.
14. Оё касонеро надидӣ, ки бо қавме дӯстӣ карданд, ки Худо бар онҳо ғазаб кардааст?⁵ Инҳо на аз шумо ҳастанд ва на аз онҳо ва бардурӯғ савганд меҳӯранд ва онҳо медонанд.
15. Худо барои онҳо азоби сахт омода кардааст; ба дурустӣ ки бад аст он чи мекунад.
16. Савгандони худро сипар гирифтанд ва (мардумро) аз роҳи Худо боздоштанд; пас, барои онҳо азоби хоркунанда аст.
17. Амволу авлодашон чизеро аз азоби Худо аз онҳо дафъ нахоҳад кард. Онҳо аҳли дӯзаханд ва он ҷо ҷовидон бошанд.
18. Рӯзе, ки Худо ҳамаи онҳоро якҷо барангезад; пас, ба ҳузури Ё савганд хӯранд, чунон ки ба ҳузури шумо савганд меҳӯранд; ва мепиндо-

¹ Яъне: яҳудиён, ки роз гуфтани онҳо дар изои мусулмонон буд.

² Яъне: ба ҷои «ас-салому ғалайка» – «ас-самму ғалайка» гӯянд, яъне: «марг бар ту».

³ Яъне: агар пайғамбар рост аст, бояд ки моро азоб мерасид.

⁴ Ии ҳукм бо ояти оянда мансух аст.

⁵ Яъне: мунофиқон бо яҳудиён дӯстӣ карданд.

ранд, ки онҳо бар чизе хастанд. Огоҳ шав, ба дурустӣ ки онҳо дурӯғгӯёнанд.

19. Шайтон бар онҳо ғолиб омадааст; пас, аз хотири онҳо ёд кардани Худоро фаромӯш сохт. Онҳо гурӯҳи Шайтонанд. Огоҳ шав, ба дурустӣ ки гурӯҳи Шайтон зиёнкоронанд.
20. Ба дурустӣ, онҳое, ки бо Худо ва расули Ӯ муҳолифат мекунанд, дар ҷумлаи хортарини мардумонанд.
21. Худо ҳукм кардааст: «Албатта, Ману пайғамбари Ман ғолиб шавем». Ба дурустӣ ки Худо Тавонои Ғолиб аст.
22. Қавмеро нахоҳӣ ёфт, ки ба Худо ва рӯзи охир имон дошта бошанд ва бо касоне дӯстӣ кунанд, ки бо Худо ва расули Ӯ муҳолифат мекунанд, агарчи он касон падарон, ё писарон, ё бародарон, ё хешовандони онҳо бошанд. Онҳо касонеанд, ки Худо дар дили онҳо имонро навиштааст ва ба онҳо ба ғайби ғайбӣ аз ҷониби Худ қувват додааст; ва онҳоро ба бӯстонҳое дарорад, ки зери он ҷӯйҳо меравад, дар ҳоле ки дар он ҷо ҷовидонанд. Худо аз онҳо хушнуд шуд ва онҳо аз Худо хушнуд шуданд. Онҳо гурӯҳи Худоянд. Огоҳ шав, ба дурустӣ ки гурӯҳи Худо растагоронанд.

59. Сураи Ҳашр (Ҷамъоварӣ)

Дар Мадина нозил шуд ва он бисту чаҳор оят ва се рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст, Худоро ба покӣ ёд кунад. Ва Ӯ Ғолиби Боҳикмат аст.
2. Ӯ Он [Худой] аст, ки касонеро¹ аз аҳли Китоб, ки кофир шуданд, дар аввали ҷамъоварӣ(-и лашкар) аз хонаҳояшон баровард. Шумо гумон надоштед, ки бароянд ва онҳо гумон мекарданд, ки қалъаҳояшон нигоҳдорандаи онҳо аз уқубати Худо аст. Пас, (уқубати) Худо ба онҳо аз он ҷое биёмад, ки намедонистанд ва дар дили онҳо тарсро афканд. Хонаҳои худро бо дасти хеш ва бо дасти мӯъминон хароб мекарданд. Пас, ибрат гиред, эй соҳибони дидаҳо.
3. Ва агар на он буд, ки Худо бар онҳо ҷалои ватанро навишт, ҳар оина онҳоро дар дунё уқубат мекард.² Ва онҳоро дар охира азоби оташ аст.
4. Ин (азоб) ба сабаби он аст, ки онҳо бо Худо ва расули Ӯ муҳолифат карданд. Ва ҳар ки бо Худо муҳолифат кунад, пас, [бидонад, ки] ҳар оина Худо саҳт уқубаткунанда аст.

¹ Яъне: яҳудиёни Банӣ Назир дар Мадина.

² Яъне: ба навъе дигар.

5. Он чи аз дарахти хурмо буридед ё онро истода бар бехаш гузоштед – ба фармони Худо буд;¹ ва то бадкоронро хор кунад.
6. Ва он чи Худо аз (амволи) онҳо² ба пайғамбари Худ оид гардонид – на аспонро бар он тохта будед ва на шутуронро, валекин Худо пайғамбарони Худро бар ҳар ки хоҳад, ғолиб мегардонад ва Худо бар ҳама чиз Тавоно аст.
7. Он чи Худо аз амволи сокинони деҳаҳо ба пайғамбари Худ оид гардонид – аз они Худо ва пайғамбар ва хешовандон³ ва ятимон ва фақирон ва мусофирон аст, то миёни тавонгарон аз шумо дастгардон набошад. Ва ҳар чи пайғамбар ба шумо бидиҳад, онро бигиред ва аз ҳар чи шуморо манъ кунад, бозистед ва аз Худо битарсед. Ҳар оина Худо саҳт уқубаткунанда аст.
8. (Он файъ низ) аз они фақирони ҳичраткунанда аст, ки аз хонахову амволашон берун карда шуданд, фазлу хушнудии Парвардигори хешро металабанд ва Худову пайғамбарро нусрат медиҳанд, онҳо ҳамон ростгӯёнанд.
9. Ва (низ) аз они касоне аст, ки пеш аз муҳочирон ба Дору-л-Ислом⁴ ҷой гирифтанд ва дар имон ҷой пайдо карданд, ҳар киро, ки ба сӯяшон ҳичрат мекунад, дӯст медоранд ва аз он чи ба муҳочирон дода шавад, дар хотири худ дағдағае намеёбанд ва дигаронро бар хештан муқаддам медоранд, агарчи худ эҳтиёҷ дошта бошанд. Ва ҳамонҳое, ки аз ҳирси нафси худашон нигоҳ дошта шуданд, растагорионанд.
10. Ва (низ) аз они касоне аст, ки баъди муҳочирон омаданд, мегӯянд: «Эй Парвардигори мо, мо ва бародаронамонро, ки ба имон овардан бар мо сабқат карданд, биомурз ва дар дилҳои мо нисбат ба онон, ки имон оварданд, ҳеҷ кина пайдо макун. Эй Парвардигори мо, ба дурустӣ ки Ту Бахшояндаи Меҳрубон ҳастӣ».
11. Оё касонеро надидӣ, ки мунофиқ шуданд, ба он бародарони худ, ки кофиронанд аз аҳли Китоб, мегӯянд: «Агар шуморо ҷалои ватан карда шавад, албатта, мо низ ҳамроҳи шумо берун шавем. Ва ҳаргиз дар муомилаи шумо аз ҳеҷ кас фармон қабул накунем. Ва агар бо шумо ҷанг карда шавад, албатта, шуморо нусрат диҳем»? Ва Худо гувоҳӣ медиҳад, ки онҳо дурӯғгӯёнанд.
12. Агар (аҳли Китоб) ҷалои ватан карда шаванд, (мунофиқон) ҳамроҳашон берун намераванд; ва агар (бо аҳли Китоб) ҷанг карда шавад, (мунофиқон) ба онҳо нусрат надиханд ва агар (ба фарз) ба онҳо нусрат диҳанд, албатта, пушти худро бозгардонанд. Баъд аз он ба онҳо мадад карда нашавад.
13. Ҳар оина дар хотири онҳо тарс аз шумо саҳттар [аз тарс] аз Худо

¹ Яъне: буридани дарахти мевадор вақти чиҳод ҷоиз аст ва тарки он низ ҷоиз.

² Яъне: Банӣ Назир.

³ Яъне: хешовандони пайғамбар.

⁴ Яъне: Мадина.

- аст. Ин ба сабаби он аст, ки онҳо қавме ҳастанд, ки намефаҳманд.¹
14. Онҳо бо шумо якҷо шуда ҷанг накунад, магар дар деҳаҳое, ки бар онҳо ҳисор сохта бошанд ё аз паси деворҳо; ҷанг дар миёни худашон саҳттар аст. Ту онҳоро ҳама якҷо ҷамъшуда мепиндорӣ ва [ҳол он ки] дилҳояшон пароканда аст.² Ин ба сабаби он аст, ки онҳо қавме ҳастанд, ки ба ақл дарнамеёбанд.
15. [Достони онҳо] монанди достони касоне аст, ки дар замони наздик пеш аз онҳо буданд, ваболи гуноҳи худро ҷашиданд; ва барои онҳо азоби дарднок аст.³
16. [Достони мунофиқон] монанди достони Шайтон аст: чун ба одамӣ гуфт: «Кофир шав» – пас, чун кофир шуд, гуфт: «Ҳамоно ман аз ту безорам, ба дурустӣ ки ман аз Худо – Парвардигори оламиён метарсам».
17. Пас, оқибати кори ин Шайтон ва ин одамӣ он шуд, ки онҳо дар оташ бошанд, он ҷо ҷовидонанд. Ва ин аст ҷазои ситамкорон.
18. Эй мӯъминон, аз Худо битарсед. Ва ҳар шахс бояд бинигарад, ки барои фардо⁴ чӣ чиз пеш фиристодааст. Ва аз Худо битарсед, ба дурустӣ ки Худо ба он чи мекунад, Хабардор аст.
19. Ва монанди касоне мабошед, ки Худоро фаромӯш карданд, пас, Худо (аз хотири онҳо) худашонро фаромӯш гардонид. Онҳо бадкоронанд.
20. Аҳли дӯзах ва аҳли бихишт баробар нестанд. Аҳли бихишт ба матлаб расандагонанд.
21. Агар ин Қуръонро бар кӯҳе фуруд меовардем, албатта, онро аз хавфи Худо ниёишкунанда, пора-пора шаванда медидӣ. Ва ин дostonҳое аст, ки барои мардумон баён мекунем, то онҳо тафаккур кунанд.
22. Ҷ Он Худой аст, ки ҳеҷ маъбуде нест, магар Ҷ – Донандаи ниҳону ошкоро, Ҷ Бахшояндаи Меҳрубон аст.
23. Ҷ Он Худой аст, ки ҳеҷ маъбуде нест, магар Ҷ – Подшоҳ, Ниҳоят Пок, Солим (аз ҳама айбҳо), Амндиханда, Нигаҳбон, Ҷолиб, Бошавкат, Бузургвор. Худо аз шарик муқаррар кардани онҳо Пок аст.
24. Ҷ Худой аст – Офаридгор, Навпадидоранда, Нигоранда; Ҷро номҳои нек аст; ҳар чи дар осмонҳову замин аст, Ҷро ба покӣ ёд мекунад ва Ҷ Ҷолиби Боҳикмат аст.

60. Сураи Мумтаҳана (Имтиҳоншуда)

Дар Мадина нозил шуд ва он сенздаҳ оят ва ду рукӯъ аст.

¹ Яъне: аз азоби Худо, ки муаччал аст, парво надоранд.

² Яъне: бо якдигар ҷангҳои хонагӣ доранд ва маслиҳаташон яке нест.

³ Яъне: чунон ки аҳли Бадр мағлуб ва мунҳазим шуданд, онҳо низ гаштанд.

⁴ Яъне: барои рӯзи қиёмат.

Ба номи Худои Бахшояндаи Мехрубон

1. Эй мӯъминон, душманони Ман ва душманони худро дӯст магиред: ба сабаби дӯстӣ ба сӯи онҳо пайғом меафканед. [Хол он ки] онҳо ба он чи аз дини рост ба шумо омадааст, кофир шудаанд, барои он ки ба Худо – Парвардигори хеш имон овардед, пайғамбар ва шуморо (низ) чалои ватан мекунад. (Дӯст магиред) агар барои чиҳод дар роҳи Ман ва ба талаби ризомандии Ман аз ватанҳои худ баромадаед; пинҳон ба сӯи онҳо пайғоми дӯстӣ мефиристед. Ва Ман он чиро, ки пинҳон мекунад ва он чиро, ки ошкоро менамояд, медонам. Ва ҳар ки аз шумо ин корро бикунад, пас, дар воқеъ роҳи ростро ғалат кардааст.
2. Агар ба шумо зафар биёбанд, дар ҳаққи шумо душман бошанд ва дастҳову забонҳои худро ба изо ба сӯи шумо бикӯшоянд ва дӯстдоранд, ки шумо [низ] кофир бошед.
3. Рӯзи қиёмат хешовандон ва фарзандонатон ба шумо суд нахоҳанд дод, Худо дар миёни шумо файсала хоҳад кард. Ва Худо ба он чи мекунад, Бино аст.
4. Ба дурустӣ, шуморо ба Иброҳим ва онон, ки ҳамроҳи ӯ буданд, пайравии некӯ аст – чун ба қавми худ гуфтанд: «Ҳамоно мо аз шумо ва он чи ба ҷуз Худо мепарастед, безорем, ба шумо номӯътакид шудем ва миёни мову шумо душманию кинаи ҳамеша падида омад, то вақте ки танҳо ба Худо имон наоред» – ғайр аз қавли Иброҳим падари худро, ки: «Барои ту омурзиш талаб хоҳам кард ва барои ту аз Худо чизе [дигар] наметавонам».¹ [Иброҳим гуфт:] «Эй Парвардигори мо, бар Ту таваккул кардем ва ба сӯи Ту рӯҷӯ намудем ва бозгашт ба сӯи Ту аст.
5. Эй Парвардигори мо, моро зердасти кофирон макун ва моро биомурз, эй Парвардигори мо. Ба дурустӣ ки Ту Ғолиби Боҳикматӣ».
6. Ба дурустӣ ки ба онҳо пайравии некӯ ҳаст барои шумо – барои касоне, ки ба (мулоқоти) Худо ва рӯзи охират умеддоранд. Ва ҳар ки рӯғардон шавад, пас, ҳамано Худо Бениёзи Сутудакор аст.
7. Умед аст, Худо дар миёни шумо ва дар миёни касоне, ки бо онҳо душманӣ доштед, дӯстиро пайдо кунад.² Ва Худо Тавоно аст. Ва Худо Омурзгори Мехрубон аст.
8. Худо шуморо аз некӯӣ қардан ва инсоф намудан дар ҳаққи касоне, ки бо шумо дар амри дин ҷанг накардаанд ва шуморо аз хонаҳоятон берун накардаанд, манъ намекунад. Ба дурустӣ ки Худо инсофкунандагонро дӯст медорад.
9. Ҷуз ии нест, ки Худо шуморо аз дӯстӣ доштан бо касоне манъ меку-

¹ Яъне: дар ин қавл ба Иброҳим пайравӣ қардан нашояд ва талаби мағфират барои кофирон дуруст нест.

² Яъне: ба онҳо тавфиқи Ислом диҳад.

над, ки бо шумо дар амри дин чанг кардаанд ва шуморо аз хонаҳоятон берун кардаанд ва дар баровардани шумо муованати дигарон кардаанд. Ва касоне, ки бо онҳо дӯстӣ доранд, ҳамонҳо ситам-коронанд.

10. Эй мӯъминон, чун занони мӯъмин ҳичрат карда пеши шумо биёянд, пас, онҳоро имтиҳон кунед.¹ Худо ба имонашон Донотар аст. Агар онҳоро мӯъмин дарёбед, пас, онҳоро ба сӯи кофирон боз нафиристед; на ин закон барои кофирон ҳалоланд ва на он кофирон барои ин закон ҳалоланд; ва ба шавҳарон – он чи ки харҷ карданд, бидихед.² Ва бар шумо гуноҳ нест, ки агар маҳрашонро бидихед, бо онҳо никоҳ кунед. Ва ақдҳои занони кофираро нигоҳ мадоред.³ Ва он чиро талаб кунед, ки шумо харҷ кардед ва кофирон бояд он чиро талаб кунанд, ки харҷ карданд.⁴ Ин ҳукми Худо аст, ки [ба он] дар миёни шумо ҳукм мекунад. Ва Худо Донои Боҳикмат аст.
11. Ва агар касе аз занони шумо аз дастатон ба сӯи кофирон биравад ва [агар дар навбати худ] ба кофирон уқубат расонед,⁵ пас, ба онон, ки занонашон рафта бошанд, монанди он чи бидихед, ки харҷ карда бошанд. Ва аз Худой битарсед, ки шумо ба ӯ бовардорандаед.
12. Эй пайғамбар, чун занони мӯъмин назди ту биёянд ва бо ту ба ин (шарт) байъат кунанд, ки бо Худо чизеро шарик муқаррар накунанд; ва дуздӣ накунанд; ва зино накунанд; ва авлоди худро накушанд; ва сухани дурӯғеро пеш наоранд, ки онро дар миёни дастҳои худ ва (дар миёни) пойҳои худ барбаста бошанд;⁶ ва дар кори нек туро нофармонӣ накунанд – пас, аз онҳо байъат қабул кун ва аз Худо барои онҳо талаби омурзиш кун. Ба дурустӣ ки Худо Омурзгори Меҳрубон аст.
13. Эй мӯъминон, бо гурӯҳе дӯстӣ макумед, ки Худо бар онҳо хашм гирифтааст; онҳо аз савоби охират ноумед шудаанд – чунон ки кофироне, ки аз аҳли гӯранд, ноумед шудаанд.⁷

61. Сураи Сафф

Дар Мадина нозил шуд ва он чаҳордах оят ва ду рукӯъ аст.

¹ Яъне: онҳоро қасам диҳед, ки ба сабаби нохушии шавҳарони худ ё ба сабаби ишқи мардонии дигар наомадаанд.

² Яъне: маҳре, ки шавҳарони кофир дода буданд, бозгардонед.

³ Яъне: бар никоҳи кофира иқомат набояд кард.

⁴ Яъне: агар зане муртад шуда, ба кофирон пайвандад, маҳри ӯ бояд талабид ва агар зане мусулмон шуда, ҳичрат кунад, маҳри ӯ бояд дод.

⁵ Яъне: аз онҳо ғанимат бигиред.

⁶ Яъне: фарзанди касеро ба дигаре мансуб накунанд.

⁷ Худой Таъоло ба азоби онҳо ҳукм кардааст, пас, ҳаргиз имон наоранд, чунончи кофирон баъд аз мурдан бар куфр умеди савоб надоранд.

Ба номи Худои Бахшояндаи Мехрубон

1. Он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст, Худоро ба покӣ ёд кард ва Ё Ғолиби Боҳикмат аст.
2. Эй мӯъминон, чаро мегӯед он чи намекунед?
3. Назди Худо бисёр нописандида аст он, ки чизеро бигӯед, ки намекунед.¹
4. Ба дурустӣ, Худо касонеро дӯст медорад, ки дар роҳи Худо саф зада чанг мекунанд, чунон ки гӯё онҳо иморати муҳками ба якдигар часпида ҳастанд.
5. Ва [ба ёд ор онро, ки] чун Мӯсо ба қавми худ гуфт: «Эй қавми ман, чаро маро меранҷонед? Ва ба дурустӣ медонед, ки ман фиристодаи Худо ба сӯи шумо ҳастам». Пас, вақте ки қачравӣ карданд, Худо дилҳояшонро қач сохт. Худо қавми бадкоронро роҳ наменамояд.
6. Ва [ба ёд ор онро, ки] чун Исо писари Марям гуфт: «Эй Банӣ Исроил, ба дурустӣ ки ман пайғамбари Худо ба сӯи шумоам – тасдиқкунандаи он чи аз Таврот, ки пеши дасти ман аст ва башоратдиҳанда ба пайғамбаре, ки баъд аз ман биёяд ва номи ӯ Аҳмад бошад». Пас, чун бо мӯъчизаҳо пеши онҳо омад, гуфтанд: «Ин сеҳре зоҳир аст».
7. Ва кист ситамкортар аз касе, ки ба Худо дурӯғро барбандад ва [дар ҳоле ки] ӯ ба сӯи Ислом хонда мешавад? Ва Худо гурӯҳи ситамкоронро роҳ наменамояд.
8. Мехоҳанд, ки нури Худоро ба даҳонҳои хеш фурӯ нишонанд. Ва Худо тамомакунандаи нури Худ аст, агарчи кофирон нохуш доранд.
9. Ё Он [Худой] аст, ки пайғамбари Худро ба ҳидоят ва дини рост фиристод, то онро бар ҳамаи динҳо ғолиб кунад, агарчи мушрикони нохуш доранд.
10. Эй мӯъминон, оё шуморо ба он савдогарие далолат кунам, ки шуморо аз азоби дардиҳанда бираҳонад?
11. Ба Худо ва расули Ё имон оред ва дар роҳи Худо бо амволу ҷонҳои худ ҷиҳод кунед; агар медонед, ин барои шумо беҳтар аст.
12. [Агар чунин кунед], Худо барои шумо гуноҳонатонро биомурзад ва шуморо ба бӯстонҳое, ки зери он ҷӯйҳо меравад ва ба манзилҳои покӣ дар биҳиштҳои ҷовидон дарорад. Ин фирӯзии бузург аст.
13. Ва неъмате дигар (бидиҳад), ки онро дӯст медоред: (он неъмат) нусрат аз ҷониби Худо ва фатҳи наздик аст. Ва мӯъминонро мужда бидеҳ.
14. Эй мӯъминон, нусратдиҳандагони Худо бошад, чунон ки Исо писари Марям ба ёрони (хосси) худ гуфт: «Нусратдиҳандагони ман ба сӯи Худо кистанд?» Он ёрони хос гуфтанд: «Мо нусратдиҳандагони Худо ҳастем». Пас, ҷамъе аз Банӣ Исроил имон оварданд ва ҷамъе кофир

¹ Яъне: бо Худо аҳд кунед, ба вафо нарасонед.

монданд. Мо мӯъминонро бар душманонашон қувват додем, пас, голиб шуданд.

62. Сураи Чумуъа (Чумъа)

Дар Мадина нозил шуд ва он ёздаҳ оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ҳар он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст, Худойро, ки Подшоҳи Ниҳоят Поки Голиби Боҳикмат аст, ба покӣ ёд мекунад.
2. Ў Он [Худой] аст, ки дар [миёни] ноҳондагон¹ пайғамбаре аз худашон барангехт, ки бар онҳо оёти Ёро меҳонад ва онҳоро пок мекунад ва ба онҳо Китобу донишро меомӯзад. Ҳамоно онҳо пеш аз ин дар гумроҳии зоҳир буданд.
3. Ва низ дар қавме дигар² аз онҳо,³ [барангехт], ки ханӯз бо онон⁴ на-пайвастанд. Ва Ў Голиби Боҳикмат аст.
4. Ин фазли Худо аст, ба ҳар ки хоҳад, онро медиҳад. Ва Худо Соҳиби фазли бузург аст.
5. Достони касоне, ки бар онҳо Таврот ниҳода шуд, пас, онро набардошанд, монанди достони харе аст, ки китобҳоро бардорад. Бад аст достони қавме, ки оёти Худоро дурӯғ мешумурданд. Ва Худо гурӯҳи ситамкоронро роҳ наменамояд.
6. Бигӯ: «Эй яҳудиён, агар гумон доред, ки шумо – ба чуз соири мардумон – дӯстони Худо ҳастед, пас, маргро орзу кунед, агар ростгӯ ҳастед».
7. Вале онҳо, ба сабаби он чи дасташон пеш фиристодааст, маргро ҳаргиз орзу нахоҳанд кард. Ва Худо ба ситамкорон Доно аст.
8. Бигӯ: «Ҳар оина марге, ки аз он мегурезед, албатта, ба шумо расанда аст ва сипас ба сӯи Донандаи ниҳону ошкоро бозгардонида хоҳед шуд ва шуморо ба он чи мекардед, хабар медиҳад».
9. Эй мӯъминон, чун дар рӯзи чумъа азон барои намоз дода шавад, пас, ба сӯи ёд кардани Худо саъй кунед ва хариду фурӯшро бигузored; агар медонед, ин барои шумо беҳтар аст.
10. Ва чун намоз тамом карда шавад, дар замин пароканда шавед ва аз фазли Худо талаб кунед ва Худоро бисёр ёд кунед, то бошад ки растагор шавед.
11. Ва чун тиҷорате ё бозие бибинанд, мутафарриқ шуда, ба сӯи он

¹ Яъне: арабҳо.

² Яъне: дар онҳое, ки баъд аз пайғамбар (с) ба ислом мегараванд.

³ Яъне: фарзандони Одам.

⁴ Яъне: бо мусулмонон.

мутаваҷҷеҳ мешаванд ва туро истода бигузоранд.¹ Бигӯ: «Он чи назди Худо аст, аз бозию савдогарӣ бехтар аст ва Худо Бехтарини рӯзидиҳандагон аст».²

63. Сураи Мунофиқун (Мунофиқон)

Дар Мадина нозил шуд ва он ёздаҳ оят ва ду рукӯъ аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Чун мунофиқон пеши ту биёянд, гӯянд; «Гувоҳӣ медиҳем, ки ту пайғамбари Худой». Ва Худо медонад, ки ту пайғамбари Ӯ ҳастӣ. Ва Худо гувоҳӣ медиҳад, ки мунофиқон дурӯғгӯянд.
2. Онҳо савгандҳои худро сипар гирифтанд ва [мардумро] аз роҳи Худо бозмедоранд; ба дурустӣ ки он чи онҳо мекунанд, бад аст.
3. Ин ба он сабаб аст, ки онҳо имон оварданд, сипас кофир шуданд, пас, бар дилҳояшон мӯҳр ниҳода шуд. Ва онҳо намефаҳманд.
4. Ва чун онҳоро бибинӣ, ҷисмҳояшон туро ба таачҷуб орад; ва агар [сухан] бигӯянд, бар суханҳояшон гӯш ниҳӣ, гӯё онҳо чӯбҳои ба девор бозниҳода ҳастанд, ҳар овози тундро (ҳалоке) бар худ мепиндоранд. Онҳо душманонанд, пас, аз онҳо ҳазар кун. Худо онҳоро ҳалок кунад! Чӣ гуна [аз ҳақ] гардонида мешаванд?
5. Ва чун ба онҳо гуфта шавад: «Биёед, то пайғамбари Худо барои шумо талаби омуриш кунад» – сари худро бипечонанд. Ва онҳоро бибинӣ, ки такаббуркунон рӯй мегардонанд.
6. Дар ҳаққи он ҷамоа яқсон аст, ки барояшон омуриш талаб кунӣ ё барояшон омуриш наталабӣ: Худо онҳоро нахоҳад омуриш. Ҳар оина Худо гурӯҳи фосиқонро роҳ наменаояд.
7. Онҳо касонеанд, ки мегӯянд:³ «Бар ҷамоае харҷ макунед, ки назди расули Худоанд, то пароканда шаванд». Ва хизонаҳои осмонҳо ва замин аз они Худо аст, валекин мунофиқон намедонанд.
8. Мегӯянд: «Агар ба Мадина бозрасем, албатта, бузургтар хортарро аз Мадина берун кунад».⁴ Бузургӣ аз они Худо ва пайғамбари Ӯ ва мӯъминон аст, валекин мунофиқон намедонанд.
9. Эй мӯъминон, амволатон ва фарзандонатон шуморо аз ёд кардани Худо машғул нагардонанд. Ва касоне, ки ин корро бикунанд – ҳамонҳо зиёнкоронанд.

¹ Яъне: дар хутба.

² Ин оят итоб аст бар асҳоб ва ишорат аст ба он қисса, ки дар аснои хутба корвоне аз Шом омад, онҳо корвонро дида пароканда шуданд ва дар хидмати он ҳазрат (с) намонданд, магар дувоздаҳ шахс, ки ҳазрати Абӯбакр (р) ва ҳазрати Умар (р) аз он ҷумла буданд.

³ Яъне: ба ёрони худ.

⁴ Яъне: мунофиқони тавонгар мусулмонони фақирро.

10. Ва аз он чи шуморо ато кардаем, харч кунед, пеш аз он ки ба яке аз шумо марг биёяд ва бигӯед: «Эй Парвардигори ман, кошки маро то муддате андак мавкуф мегузоштӣ, то садақа меодам ва аз солеҳон мешудам».
11. Ва Худо ҳаргиз касеро, ки ачалаш биёяд, мӯҳлат намедихад. Ва Худо ба он чи мекунад, Хабардор аст.

64. Сураи Тағобун (Зиён)

Дар Мадина нозил шуд во он ҳаждаҳ оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ҳар он чи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст, Худоро ба покӣ ёд мекунад; подшоҳӣ ва ситоиш аз онӣ Ҷст ва Ҷ бар ҳама чиз Тавано аст.
2. Ҷ Он [Худой] аст, ки шуморо офарид. Пас, баъзе аз шумо кофир аст ва баъзе аз шумо – мӯъмин. Ва Худо ба он чи мекунад, Бино аст.
3. Осмонҳову заминро ба (тадбири) дуруст офарид ва шуморо сурат баст; пас, суратҳои шуморо нек сохт. Ва бозгашт ба сӯи Ҷст.
4. Он чиро медонад, ки дар осмонҳову замин аст ва он чиро медонад, ки пинҳон медоред ва ошкоро мекунад. Ва Худо ба он чи дар синаҳост, Доно аст.
5. Оё хабари онон ба шумо наомадааст, ки пеш аз ин кофир буданд, пас, ваболи кори худро чашиданд ва барои онҳо азоби дарддиҳанда аст?
6. Ин (азоб) ба сабаби он аст, ки пайғамбаронашон бо мӯъчизаҳо пеши онҳо меомаданд, онҳо гуфтанд: «Оё одамиён моро роҳ намоянд?» Пас, кофир шуданд ва рӯй гардониданд; ва Худо Бениёз аст. Ва Худо Таваонгари Сутуда аст
7. Кофирон пиндоштанд, ки барангехта нахоҳанд шуд. Бигӯ: «Оре, савганд ба Парвардигори ман, албатта, барангехта шавед, сипас шуморо ба он чи мекардед, хабар дода шавад. Ин барои Худо осон аст».
8. Пас, ба Худо ва расули Ҷ ва ба нуре, ки фурӯ фиристодаем,¹ имон оред. Ва Худо ба он чи мекунад, Хабардор аст.
9. Вақте ки шуморо дар рӯзи қиёмат ба ҳам оварад, он рӯз рӯзи зиёни баъзе нисбат ба баъзе бошад. Ва ҳар ки ба Худо имон орад ва кори шоиста кунад, чурмҳояшро аз ӯ дур кунад ва ӯро ба бӯстонҳое дарорад, ки зери он чӯйҳо меравад; дар он ҷо ҳамеша ҷовидон бошанд. Ин фирӯзии бузург аст.
10. Ва онон, ки кофир шуданд ва оёти Моро ба дурӯғ нисбат карданд, аҳли дӯзаханд, он ҷо ҷовидонанд. Ва дӯзах бад ҷоест.
11. Ҳеҷ мусибате намерасад, магар ба ҳукми Худо. Ва ҳар ки ба Худо

¹ Яъне: Куръон.

- имон орад, дили ӯро роҳ намояд. Ва Худо ба ҳар чиз Доно аст.
12. Ва Худоро фармонбардорӣ кунед ва расулро фармонбардорӣ кунед ва агар рӯгардон шавед, пас, ҷуз ин нест, ки бар пайғамбари Мо пайғом расонидани ошкоро аст.
 13. Худо[-и Якто] аст, ки ҳеҷ маъбуде нест, магар Ӯ. Ва мӯъминон бояд ки бар Худо таваккул кунанд.
 14. Эй мӯъминон, ба дурустӣ ки баъзе занонатон ва баъзе фарзандонатон дар ҳаққи шумо душманонанд, пас, аз онҳо битарсед. Ва агар афв кунед ва даргузаред ва биомурзед, пас, ҳамоно Худо Омурзандаи Мехрубон аст.
 15. Ҷуз ин нест, ки амвол ва авлоди шумо имтиҳон аст ва музди бузург назди Худост.
 16. Пас, он қадар ки тавонед, аз Худо битарсед ва сухан шунавед ва фармонбардорӣ кунед ва нафақа диҳед, ки ин барои ҷони шумо беҳтар бошад. Ва касоне, ки аз бухли нафси худ нигоҳ дошта шуданд, растагоронанд.
 17. Агар ба Худо ба якбора қарзи некӯ диҳед, онро ба шумо дучанд диҳад ва шуморо биомурзад; ва Худо Қадршиноси Бурдбор аст.
 18. Донандаи ниҳону ошкоро, Ғолиби Боҳикмат аст.

65. Сураи Талок

Дар Мадина нозил шуд ва он дувоздаҳ оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Мехрубон

1. Эй пайғамбар, чун занонро талок диҳед, пас, онҳоро дар (аввали) иддаташон талок диҳед¹ ва иддатро шумор кунед. Ва аз Худо – Парвардигори хеш битарсед. Онҳоро аз хонаҳояшон берун макунед. Ва бояд ки онҳо берун нараванд, магар он ки кори беҳаёии ошкоро ба амал оранд. Ва ин ҳадҳои (муқарраркардаи) Худо аст. Ва ҳар ки аз ҳадҳои Худо таҷовуз кунад, пас, ба ҷони худ ситам кардааст. Ҳеҷ кас намендонад, шояд ки Худо баъд аз талок кореро пайдо кунад.²
2. Ва чун (муталлақот) ба меоди худ наздик расанд, пас, онҳоро ба ваҷҳи писандида нигоҳ доред ё ба ваҷҳи писандида аз онҳо ҷудо шавед. Ва аз қавми худ ду каси соҳиби адлро гувоҳ гиред ва шаҳодатро барои Худо рост адо кунед. Ҳар ки ба Худо ва рӯзи охир мӯъмин бошад, ба ин ҳукм панд дода мешавад. Ва ҳар ки аз Худо битарсад, [Худо] барои ӯ роҳи халосие падида меорад.
3. Ва ба ӯ аз он ҷое, ки гумон надорад, ризқ медиҳад. Ва ҳар ки бар Ху-

¹ Яъне: дар таҳре, ки мубошарат накарда бошад.

² Яъне: мувофақат падида ояд ва мурочаат кунад.

до таваккул кунад, пас, Худо \bar{y} ро бас аст. Ба дурустӣ ки Худо кори Худро [ба анҷом] расонанда аст. Ҳар оина Худо барои ҳар чизе андоза сохтааст.

4. Ва аз (ҷумлаи) занони шумо¹ онон, ки аз ҳайз навмед шуданд, агар ба шубҳа афтадаед; ва низ онон, ки ба (синни) ҳайз нарасидаанд, иддташон се моҳ аст. Иддати соҳибони ҳамл он аст, ки ҳамли худро биниҳанд. Ва ҳар ки аз Худо битарсад, Худо барои \bar{y} дар кораш осониро падида меорад.
5. Ин ҳукми Худо аст, ки онро ба сӯи шумо фуруд овард. Ва ҳар ки аз Худо битарсад, ҷурмҳои \bar{y} ро аз вай дур кунад ва ба \bar{y} зиёда музд диҳад.
6. Дар он ҷое, ки шумо сукунат доред, ба қадри тоқататон занони муталлақаро сокин кунед. Ва онҳоро изо марасонед, то бар онҳо танг гиред. Ва агар соҳиби ҳамл бошанд, пас, барояшон нафақа диҳед, то он ки ҳамли худро наниҳанд. Ва агар ба фармони шумо шир диҳанд, пас, ба онҳо муздашонро бидиҳед. Ва ба вачҳи писанда бо якдигар мушоварат кунед. Ва агар бо якдигар [корро] душвор кунед, пас, ба фармудаи \bar{y}^2 зани дигар шир хоҳад дод.
7. Соҳиби дорой бояд ки аз дороии худ харҷ кунад; ва он кас, ки ризқ бар вай танг карда шуд, бояд аз он чи харҷ кунад, ки Худо ба \bar{y} додааст. Худо ҳеҷ касро таклиф намекунад, магар ба андозаи он чи, ки ба \bar{y} додааст. Худо баъд аз тангдастӣ осоишро падида хоҳад овард.
8. Ва басо аҳли деҳаҳо, ки ба ҳукми Парвардигори худ ва пайғамбарони \bar{U} нофармонӣ карданд, пас, Мо онҳоро ба ҳисобе саҳт муҳосаба кардем ва ба азобе душвор азоб кардем.
9. Пас, сазои амали худро чашиданд ва саранҷоми корашон зиёнкорӣ шуд.
10. Худо барояшон азоби саҳт муҳайё кардааст. Пас, эй соҳибони хирад, ки имон овардаед, аз Худо битарсед; ба дурустӣ ки Худо барои шумо Китобро фуруд овардааст
11. [ва] пайғамбареро (фиристодааст), ки оёти возеҳи Худоро барои шумо мехонад, то касонеро, ки имон овардаанд ва корҳои шоиста кардаанд, аз ториқиҳо ба сӯи равшанӣ барорад. Ва ҳар киро, ки ба Худо имон орад ва корҳои шоиста бикунанд, ба бӯстонҳое дарорад, ки зери он ҷӯйҳо меравад; он ҷо ҳамеша ҷовидонанд. Ба дурустӣ ки Худо ризқро барои \bar{y} некӯ сохтааст.
12. Худо Он аст, ки ҳафт осмон ва аз замин монанди онро офарид, ҳукми \bar{U} дар миёни онҳо фуруд меояд, то бидонед, ки Худо бар ҳама чиз Таовно аст ва (низ бидонед, ки) Худо аз рӯи илм ҳар чизро фаро гирифтааст.

¹ Яъне: аз муталлақот.

² Яъне: падар.

66. Сураи Таҳрим (Ҳаром кардан)

Дар Мадина нозил шуд ва он дувоздаҳ оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Эй пайғамбар, чаро он чизеро ҳаром мекунӣ, ки Худо барои ту ҳалол сохтааст, [ва бо ин кор] хушнудии занони худро металабӣ? Ва Худо Омурзгори Меҳрубон аст.
2. Ба дурустӣ ки Худо барои шумо кушодани савгандҳоятонро муқаррар кардааст.¹ Ва Худо Корсози шумо аст. Ва Ӯ Донои Боҳикмат аст.
3. Ва чун пайғамбар ба яке аз занони худ пинҳон суханеро гуфт, пас, чун [он зан] он суханро ифшо кард ва Худо пайғамбарро бар он огоҳ сохт, пайғамбар [он занро] ба баъзеи он сухан шиносо кард ва аз баъзе эъроз кард. Ва вақте ки ӯро ба он хабардор кард, он зан гуфт: «Кӣ ту-ро ба ин хабар дод?» Фармуд: «Худои Донои Хабардор маро хабар дод».
4. Агар шумо – ду зан,² ба сӯи Худо тавба кунед, (хуш бошад), ба дурустӣ ки дилҳои шумо қач шудааст. Ва агар ба ранҷонидани пайғамбар бо ҳам муттафиқ шавед, пас, ҳамонро Худо Корсози ӯст; ва низ Ҷабраил ва мардумони шоиста аз мӯъминон ва фариштагон баъд аз ин мададгоранд.
5. Агар (пайғамбар) шуморо талоқ диҳад, зуд аст, ки Парвардигораш барои ӯ занони дигар ба иваз диҳад: беҳтар аз шумо, гарданниҳодагон, бовардорандагон, дуоқунандагон, тавбанамояндагон, ибодатқунандагон, рӯзадорандагон, шавҳардидагон ва духтарон.
6. Эй мӯъминон, ҳештан ва аҳли хонаи худро аз оташе, ки оташангези он мардумон ва сангҳо бошанд, нигоҳ доред. Фариштагони дуруштхӯ, сахтрӯ бар он оташ муваккаланд, Худоро дар он чи ба онҳо фармудааст, нофармонӣ намеқунанд ва он чиро меқунанд, ки ба онҳо ҳукм мешавад.
7. Эй кофирон, имрӯз узр пеш маоред; ҷуз ин нест, ки шумо мутобиқи он чи мекардед, ҷазо дода мешавед.
8. Эй мӯъминон, ба сӯи Худо ба якбора тавбаи холис кунед; умед ҳаст, ки Парвардигоратон ҷурмҳоятонро аз шумо дур қунад ва шуморо ба бўстонҳое дарорад, ки зери он ҷӯйҳо меравад – дар рӯзе, ки Худо пайғамбар ва омонро, ки ҳамроҳи ӯ имон овардаанд, расво нақунанд; нури онҳо пешопешашон ва аз ҷониби росташон меравад; меғӯянд:

¹ Яъне: бо адои каффори.

² Яъне: Ҳафса (р) ва Оиша (р).

«Эй Парвардигори мо, нури моро барои мо тамои деҳ ва моро био-мурз, ба дурустӣ ки Ту бар ҳар чиз Тавоноӣ».

9. Эй пайғамбар, бо кофирон ва мунофиқон чиҳод кун ва бар онҳо дурушт шав; ва ҷои онҳо дӯзах аст; ва вай бад ҷое аст.
10. Худо барои онон, ки кофир шуданд, зани Нӯҳ ва зани Лутро достоне падида овард, ки зери никоҳи ду бандаи шоиста аз бандагони Мо буданд, пас, ба он ду банда хиёнат карданд. Онҳо аз он ду зан чизеро аз (азоби) Худо дафъ накарданд. Гуфта шуд: «Бо дарояндагон ба дӯзах дароед».
11. Ва Худо барои онон, ки имон оварданд, зани Фиръавнро достоне падида овард, ки чун гуфт: «Эй Парвардигори ман, назди Худат, дар биҳишт хонае барои ман бино кун ва маро аз Фиръавн ва кори ӯ раҳо кун ва маро аз қавми ситамкорон наҷот деҳ».
12. Ва Марям – духтари Имронро, ки фарҷи худро нигоҳ дошт ва Мо аз Рӯҳи Худ дар он дамидем; ӯ суханони Парвардигори худ ва Китобҳои ӯро бовар дошт ва аз фармонбардорандагон буд.

67. Сураи Мулк (Подшоҳӣ)

Дар Макка нозил шуд ва он сӣ оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Бисёр Бобаракат аст Он (Худой), ки подшоҳӣ ба дасти ӯ аст. Ва ӯ бар ҳама чиз Тавоно аст.
2. Он, ки марғу ҳаётро офарид, то шуморо биозмояд, ки кадом як аз шумо дар амал некӯтар аст. Ва ӯ Ғолиби Омурзгор аст.
3. Он, ки ҳафт осмонро табақа-табақа офарид; дар офариниши [Худои] Раҳмон ҳеҷ безобитагӣ набинӣ (эй бинанда), пас, чашмро бозгардон: оё ҳеҷ шикастагӣ мебинӣ?
4. Пас, чашмро дубора бозгардон, то чашм ба ҷониби ту хоршуда ва мондашуда бозояд.
5. Ва ба дурустӣ ки осмони наздикро бо чароғҳо зинат додем ва он чароғҳоро олооти рондани шаётин сохтем ва барои онҳо азоби оташи сӯзонро омода кардаем.
6. Ва барои онон, ки ба Парвардигори худ кофир шуданд, азоби дӯзах аст ва он бад ҷое аст.
7. Вақте ки онҳо ба дӯзах афканда шаванд, аз он овозе монанди овози хар бишунаванд ва он (дӯзах) ҷӯш мезанад,
8. наздик аст, ки аз хашм пора-пора шавад. Ҳар гоҳ гурӯҳе ба дӯзах афканда шаванд, нигоҳбонони дӯзах аз он гурӯҳ суол кунанд: «Оё ҳеҷ (пайғамбари) тарсонандае назди шумо наомада буд?»

9. Гӯянд: «Оре, тарсонанда ба мо омада буд, пас, дурӯғ доштем ва гуфтем: Худо ҳеҷ чизро фуруд наовардааст ва шумо [дар чизе] нестед, магар дар гумроҳии бузург».
10. Ва гӯянд: «Агар мо мешунидем ё мефаҳмидем, дар зумраи аҳли дӯзах дохил намешудем».
11. Ва ба гуноҳи хеш иқроӣ шаванд. Пас, лаънат бод ба аҳли дӯзах!
12. Ба дурустӣ, барои онон, ки аз Парвардигори хеш ғоибона метарсанд, омурзиш ва музди бузург аст.
13. Ва сухани худро пинҳон кунед ё онро ошкоро гӯед – ҳамоно Худо ба он чи дар синаҳо бошад, Доно аст.
14. Оё Он, ки офаридааст, намедонад? Ва Ё Борикбини Хабардор аст.
15. Ё Он аст, ки заминро барои шумо ром сохт, то дар рӯи он роҳ равед ва аз ризқи Худо бихӯред. Ва барангехтан ба сӯи Ёст.
16. Оё аз Он (Зот)-е эмин шудаед, ки дар осмон аст, аз он ки ногаҳон замин ҷунбиш кунад, пас, шуморо ба замин фуру барад?
17. Оё аз Он (Зот)-е эмин шудаед, ки дар осмон аст, аз он ки боди сангбор бар шумо бифиризад? Пас, хоҳед донист, ки тарсонидани Ман чӣ гуна аст.
18. Ва ҳар оина касоне, ки пеш аз онҳо буданд, дурӯғ доштанд. Пас, [оё надидед, ки] укубати Ман чӣ гуна шуд?
19. Оё паррандагони болои худро надидаанд, ки бол мекушоянду фароҳам меоранд? Онҳоро ба ҷуз [Худои] Раҳмон касе нигоҳ намедорад. Ба дурустӣ ки Ё ба ҳар чиз Бино аст.
20. Оё кист он, ки вай барои шумо лашкар аст, шуморо ба ҷуз Худои Раҳмон нусрат медиҳад? Кофирон [дар чизе] нестанд, магар дар фиреб.
21. Оё кист он, ки агар Худо ризқи Худро бозгирад, ба шумо рӯзӣ диҳад? Балки дар саркашӣ ва рамидагии муҳкам пайваستاанд.
22. Оё касе, ки бар рӯи худ афтада, нагунсор биравад, роҳёфтатар аст ё касе, ки рост истода ба роҳи рост меравад?¹
23. Бигӯ: «Ё Он аст, ки шуморо биофарид ва барои шумо шунавоӣ ва чашмҳо ва дилҳо падид овард. Андаке шукр мекунед».
24. Бигӯ: «Ё Он аст, ки шуморо дар замин пароканда сохт ва ба сӯи Ё барангехта хоҳед шуд».
25. Ва мегӯянд: «Агар ростгӯед, ин ваъда кай бошад?»
26. Бигӯ: «Ҷуз ин нест, ки илм назди Худо аст ва ҷуз ин нест, ки ман бимкунандаи ошкорам».
27. Ва он гоҳ, ки он ваъдаро наздик бибинанд, рӯи онон, ки кофир шуданд, нохуш карда шавад² ва гуфта шавад: «Ин аст он чи, ки онро металабидед».

¹ Ин барои кофиру мӯъмин масал аст.

² Яъне: сиёҳ карда шавад.

28. Бигӯ: «Оё мебинед, агар Худо ман ва ононро, ки ҳамроҳи мананд, ҳалок кунад ё бар мо раҳмат кунад, кӣ кофиронро аз азоби дарддиҳанда халосӣ диҳад?»
29. Бигӯ: «Ў Бахшоянда аст, ба Ў имон овардем ва бар Вай таваккул намудем. Пас, хоҳед донист, ки дар гумроҳии зоҳир кист».
30. Бигӯ: «Оё мебинед, агар оби шумо фурӯрафта шавад, пас, кӣ ба шумо оби равонро биёрад?»

68. Сураи Қалам

Дар Макка нозил шуд ва он панҷоҳу ду оят ва ду рукӯъ аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Нун. Савганд ба қалам ва ба он чи менависанд,
2. ки ту, ба фазли Парвардигорат, девона нестӣ.
3. Ва ба дурустӣ ки туро музди бениҳоят аст.
4. Ва ба дурустӣ ки ту бар хӯи бузург ҳастӣ.
5. Пас, хоҳӣ дид ва онҳо низ хоҳанд дид,
6. ки девонагӣ ба кадом як аз шумо аст.
7. Ҳар оина Парвардигори ту ба касе Донотар аст, ки роҳи Ўро ғалат кард ва (низ) Ў ба роҳёфтагон Донотар аст.
8. Пас, дурӯғдорандагонро фармон мабар.
9. Орзу доранд, ки мулоимат¹ кунӣ, то онҳо низ мулоимат кунанд.
10. Ва аз ҳар бисёр савгандхӯрандаи муҳаққар фармон қабул макун
11. – [аз] ҳар айбкунанда, раванда ба суҳанчинӣ,
12. манъкунандаи хайр, аз ҳад гузашта, гуноҳкор,
13. [аз] ҳар сахтрӯй, баъд аз ин ҳама – ҳаромзода,²
14. ба сабаби он ки соҳиби молу фарзанд аст,
15. чун оёти Мо бар вай хонда шавад, гӯяд: «Афсонаи пешиниён аст».
16. Бар бинии ӯ доғ хоҳем ниҳод.³
17. Ба дурустӣ, Мо онҳоро озмудем, чунон ки соҳибони бӯстонро озмуда будем; чун қасам хӯрданд, ки албатта, бӯстонро дар вақти субҳ да-рав кунанд.
18. Ва «иншоаллоҳ» нагуфтанд.
19. Пас, балое аз Парвардигори ту бар он бӯстон ба гирд омад⁴ ва онҳо хуфта буданд.
20. Пас, монанди зироати буридашуда гардид.
21. Пас, дар вақти субҳ ба якдигар овоз доданд,

¹ Яъне: нармӣ.

² Мардуми бадасл ғолибан мавсуф ба ин сифати разила мебошанд.

³ Киноя аз расво кардан аст.

⁴ Яъне: оташ даргирифт.

22. ки агар даравкунанда ҳастед, пагоҳӣ ба кишти худ равед.
23. Ва рафтанду бо якдигар пинҳон сухан мегуфтанд:
24. «Имрӯз ҳеч фақире бояд ки дар бӯстони шумо дохил нашавад».
25. Ва пагоҳӣ ба нияти бухл тавоно рафтанд.
26. Ва он гоҳ, ки он бӯстонро диданд, гуфтанд; «Ҳар оина мо рохро ғалат кардаем.¹
27. На, балки мо маҳруммондагонем».
28. Бехтаринашон гуфт: «Оё ба шумо нагуфта будам, ки чаро тасбех намегӯед?»²
29. Гуфтанд: «Парвардигори худро ба покӣ ёд мекунем, ҳамона мо ситамкор будем».
30. Пас, якдигарро маломаткунон баъзеашон рӯ ба баъзе оварданд,
31. гуфтанд: «Эй вой бар мо, ҳамона мо аз ҳад гузашта будем.
32. Умед аст, ки Парвардигори мо бӯстоне бехтар аз ин дар иваз ба мо диҳад; ба дурустӣ ки мо ба сӯи Парвардигорамон рағбаткунандаем».
33. Азоб ҳамчунин аст. Кош медонистанд, ки ҳамона азоби охират бузургтар аст.
34. Ба дурустӣ ки барои парҳезгорон назди Парвардигорашон бӯстонҳои неъмат аст.
35. Оё мусулмононро монанди гуноҳкорон гардонем?
36. Чист шуморо, чӣ гуна ҳукм мекунед?
37. Оё наздики шумо китобе ҳаст, ки дар вай мехонед,
38. ки ба ростӣ ҳар чи ихтиёр мекунед, дар он барои шумо ҳаст?
39. Оё шуморо аҳдҳои муҳкам бар зиммаи Мо аст, ки (ҳукми он) то ба қиёмат бошад, ки ҳар оина ҳар чи ҳукм мекунед, барои шумо аст?
40. Аз онҳо бипурс: кадом як аз онҳо ба он зомин аст?
41. Оё онҳоро шарикон ҳастанд? Пас, агар ростгӯянд, бояд ки шарикони худро биёранд.
42. Рӯзе, ки [ҷома] аз соқ бардошта шавад ва онҳо ба сачда хонда шаванд, пас, натавонанд.
43. Ниёиш дар чашмҳояшон зоҳир бошад, хорӣ онҳоро фуру гирад. Ба дурустӣ ки онҳо ба сачда дар ҳоле хонда мешуданд, ки онҳо тандуруст буданд.
44. Пас, Маро бо касе бигуздор, ки ин суханро дурӯғ мешуморад. Онҳоро аз он роҳе, ки намедонанд, поя-поя фуру хоҳем кашид.
45. Ва ба онҳо мӯҳлат хоҳам дод. Ба дурустӣ ки ҳилаи Ман муҳкам аст.
46. Оё аз ин ҷамоа музд металабӣ ва онҳо аз товон гаронборанд?
47. Оё наздики ин ҷамоа илми ғайб аст, ки онҳо менависанд?
48. Пас, барои ҳукми Парвардигорат сабр кун ва монанди соҳиби моҳӣ³

¹ Яъне: ин бӯстони дигар аст, бӯстони мо нест.

² Яъне: ручӯъ ба Худо кунед.

³ Яъне: Юнус (а).

- мабош, ки чун дуо кард ва [дили] \bar{u} аз ғам пур буд.
49. Агар он намебуд, ки раҳмате аз ҷониби Парвардигораш \bar{u} ро дарёфт, албатта, дар замини бегиёҳ ба ҳоле партофта мешуд, ки \bar{u} бадҳол буд.¹
50. Пас, Парвардигораш \bar{u} ро баргузид ва \bar{u} ро аз чумлаи солеҳон сохт.
51. Ва ба дурустӣ, кофирон наздик буданд, ки чун Қуръонро шуниданд, туро ба чашмҳои тези худ билағзонанд ва мегӯянд: «Ба ростӣ ки \bar{u} де-вона аст».
52. Ва ба ҳақиқат, ин Қуръон ҷуз панде барои оламиён [чизи дигар] нест.

69. Сураи Ҳокқа (Қиёмат)

Дар Макка нозил шуд ва он панҷоҳу ду оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Қиёмат!
2. Чӣ гунна аст қиёмат, [напурс]!
3. Ва чӣ чиз туро хабардор кард, ки қиёмат чӣ гуна аст?
4. Қабилаи Самуд ва Од қиёматро дурӯғ шумурданд:
5. аммо Самуд ба наъраи тунд ҳалок карда шуданд;
6. ва аммо Од ба боди саҳти аз ҳад даргузашта ҳалок карда шуданд.
7. Худо он бодро ҳафт шабу ҳашт рӯзи пай дар пай бар Од баргумошт. Ва он қавро ба замин афтада мидидӣ, гӯё онҳо танаҳои аз кӯҳнагӣ барҳамшудаи дарахтони хурмо бошанд.
8. Пас, ҳеч боқимондаеро аз онҳо мебинӣ?
9. Ва Фиръавну онон, ки пеш аз вай буданд ва аҳли Мӯътафикот низ гуноҳ карданд;
10. ва фиристодаи Парвардигори худро нофармонбардорӣ карданд. Пас, Худо он чамоаро ба гирифтани саҳт даргирифт.
11. Ҳамоно, вақте ки об аз ҳад гузашт, шуморо бар киштии равон савор кардем,
12. то он [воқеа]-ро барои шумо панде бикунем ва гӯши ёддорандае онро ёд дорад.
13. Пас, чун дар сур як бор дамида шавад,
14. ва заминро кӯҳҳо бардошта шаванд ва ба як бор кӯфтан кӯфта шаванд.
15. Пас, он рӯз [қиёмати] воқеъшаванда воқеъ шавад.
16. Ва осмон, ки он рӯз суст шуда бошад, бишикофад.
17. Ва фариштагон бар канорҳои осмон бошанд. Ва он рӯз ҳашт [фаришта] тахти Парвардигоратро болои хеш бардоранд.

¹ Лекин раҳмат даррасид ва \bar{u} бадҳол нашуд.

18. Он рӯз шумо пеш оварда шавед, ки аз ҳоли шумо ҳеч сирре пинҳон намонад.
19. Аммо он кас, ки Номаи аъмолаш ба дасти росташ дода шавад, гӯяд:
«Номаи аъмоли маро бигиреду бихонед,
20. ҳар оина мӯътақид будам, ки ман ҳам ба ҳисоби худ хоҳам расид».
21. Пас, он шахс дар зиндагонии писандида бошад,
22. дар бихиште баланд,
23. ки меваи он наздик аст.
24. [Ба онҳо гуфта шавад:] «Гуворо бихӯреду бишомед – ба сабаби он чи дар рӯзҳои гузашта пеш фиристода будед.
25. Ва аммо он кас, ки Номаи аъмолаш ба дасти чапаш дода шавад, гӯяд: «Эй кош, Номаи аъмолам ба ман дода намешуд!
26. Ва намедонистам, ки ҳисоби ман чист,
27. эй кош, марг охиркунандаи кор мебуд!
28. Моли ман маро ҳеч нафъ накард.
29. Подшоҳии ман аз ман нобуд шуд».
30. [Гуфта шавад:] «Ҷӯро бигиред ва тавқ ба гарданаи кунед!
31. Сипас ӯро ба дӯзах дохил кунед;
32. ва ӯро ба занҷире дароред, ки дарозиаш ҳафтод газ бошад».
33. Ба дурустӣ ки ин шахс ба Худои Бузург имон намеовард;
34. ва (мардумонро) бар таом додани фақир рағбат намедод.
35. Пас, ӯро имрӯз дар ин ҷо дӯсти наздике нест.
36. Ва ин шахсро ҳеч таоме нест, магар зардоб,
37. ки онро ба ҷуз гуноҳкорон касе нахӯрад.
38. Пас, қасам меҳӯрам ба он чи мебинед;
39. ва он чи намебинед;
40. ки дурустӣ, ин (Қуръон) гуфтори фиристодаи бузургвор аст.
41. Ва он на гуфтори шоирест, ки имон наоред.
42. Ва на гуфтори қоҳинест, ки панд напазиред.
43. Аз қониби Парвардигори оламиён фуруд оварда шудааст.
44. Ва агар пайғамбар баъзе суҳанҳоро бар Мо мебаст,
45. албатта, ӯро аз дасти рост мегирифтем,
46. сипас рағи дили ӯро мебуридем.¹
47. Пас, ҳеч кас аз шумо ӯро² боздоранда нест.
48. Ба дурустӣ ки Қуръон барои парҳезгорон панде аст.
49. Ва ҳақиқатан, Мо медонем, ки баъзеи шумо дурӯғдорандаанд.
50. Ва Қуръон бар кофирон ҳасрат аст.
51. Ва ба дурустӣ ки Қуръон ростӣ дуруст аст.
52. Пас, номи Парвардигори Бузургвори худро ба поки ёд кун.

¹ Одати ҷаллод он аст, ки дасти ростӣ асирро ба дасти чапи худ бигирад ва шамшер ба гардани ӯ ҳавола кунад. Бинобар ин ба чунин услуб гуфта шудааст.

² Яъне: уқубати Моро.

70. Сураи Маъорич (Мартабаҳо)

Дар Макка нозил шуд ва он чиҳилу чаҳор оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Хоҳандае азоберо дархост кард, ки воқеъ шуданист,
2. – барои кофирон. Ва онро ҳеҷ боздорандае нест;
3. (фурудоянда) аз ҷониби Худо, ки Соҳиби мартабаҳо аст.
4. [Мартабаҳое, ки бо онҳо] фариштагон ва Рӯх¹ дар рӯзе, ки миқдори он панҷоҳ ҳазор сол аст,² ба сӯи Худо боло мераванд.
5. Пас, ба якбора сабри некӯ бикун.
6. Ҳамоно кофирон он рӯзро дур мебинанд.
7. Ва Мо онро наздик мебинем.
8. Рӯзе, ки осмон монанди мис гудохта шавад.
9. Ва кӯҳҳо монанди пашм рангин шавад.
10. Ва ҳеҷ хешованд хешованди дигарро напурсад,
11. дар ҳоле ки ҳамдигарро мебинанд. Гуноҳкор орзу кунад, ки барои азоби он рӯз фарзандони худро ба иваз диҳад
12. ва (низ) зану бародари худро
13. ва (низ) қабилаеро, ки ба ӯ ҷой медиҳад
14. ва (низ) ҳар киро, ки дар замин аст – ҳамаро якҷо – пас, худашро бираҳонад.
15. Ҳаргиз [чунин] набошад. Ба дурустӣ ки дӯзах оташи шӯълазананда аст,
16. пӯсти сарро кашанда аст,
17. ҳар киро, ки эъроз кард ва рӯгардон шуд, [ба худ] мехонад;
18. ва [он касро, ки] мол ҷамъ намуд ва дар ованд нигоҳ дошт.
19. Ҳамоно одамӣ ношикебанда офарида шудааст.
20. Чун мусибате ба ӯ бирасад, изтиробкунанда аст;
21. ва чун хайре ба ӯ бирасад, бухлкунанда аст.
22. Магар намозгузoron –
23. онон, ки бар намози худ давомкунандагонанд;
24. ва онон, ки дар амволашон ҳиссае ҳаст, муқаррар
25. барои суолкунанда ва бемояи камсуол;
26. ва онон, ки рӯзи ҷазоро бовар медоранд;
27. ва онон, ки аз азоби Парвардигори худ тарсандагонанд –
28. ба ростӣ, азоби Парвардигорашон (чунон аст, ки) аз он эмин натавон шуд;

¹ Яъне: Цабраил (а).

² Яъне: қиёмат.

29. ва онон, ки андоми ниҳонии худро нигоҳдорандагонанд,
30. магар бар занони худ ё канизаконе, ки дастҳояшон молики онҳо шу-
дааст ва ҳар оина онҳо маломаткардашудагон нестанд;
31. ва онон, ки ғайри инро талаб мекунанд, (пас,) касоне аз ҳад гузашта-
гон ҳастанд;
32. ва онон, ки амонатҳо ва аҳдҳои худро риояткунандагонанд;
33. ва онон, ки ба гувоҳиҳои худ истодагонанд;
34. ва онон, ки бар намози худ муҳофизаткунандагонанд –
35. ин ҷамоа дар бӯстонҳо гиромӣ ҳастанд.
36. Пас, кофиронро чист, ки ба сӯи ту шитобонанд,
37. гурӯҳ-гурӯҳ шуда, аз ҷониби рости аз ҷониби чап?
38. Оё ҳар шахсе аз онҳо тамаъ мекунад, ки ба бӯстони неъмат даровар-
да шавад?
39. Ҳаргиз [чунин] набошад. Ба дурустӣ ки Мо онҳоро аз он чи [ки худ]
медонанд, офаридаем.¹
40. Пас, ба Парвардигори машриқҳо ва мағрибҳо қасам мехӯрам, ки дар
ҳақиқат Мо Тавоноам
41. – бар он, ки беҳтар аз онҳо иваз биёрем; ва Мо [дар ин] очиз нестем.
42. Пас, онҳоро бигузор, ки ба беҳудагӣ дароянд ва бозӣ кунанд, то он
ки ба он рӯзи худ бархӯранд, ки ба онҳо ваъда дода мешавад –
43. рӯзе, ки аз қабрҳо шитобон бароянд, гӯё онҳо ба сӯи нишонаҳо ме-
даванд.
44. Дар дидаҳояшон ниёиш зоҳир шуда бошад, онҳоро хорӣ даргирад.
Ин он рӯз аст, ки ба онҳо ваъда дода мешуд.

71. Сураи Нӯх

Дар Макка нозил шуд ва он бисту ҳашт оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Мехрубон

1. Ба дурустӣ ки Мо Нӯхро ба сӯи қавмаш фиристодем, ки: «Қавми худ-
ро битарсон, пеш аз он ки ба онҳо азоби дарддиҳанда биёяд».
2. Гуфт: «Эй қавми ман, ба дурустӣ ки ман барои шумо тарсонандаи
зоҳирам.
3. Худоро ибодат кунед ва аз ӯ битарсед ва фармони ман баред,
4. то гуноҳонатонро барои шумо биомурзад ва шуморо то вақти
муқаррар мавқуф дорад. Агар медонед, ҳар оина чун вақти
муқарраркардаи Худо биёяд, ҳаргиз онро мавқуф дошта нашавад».
5. Гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамоно ман шабу рӯз қавми худро
даъват кардам.

¹ Яъне: аз манӣ.

6. Пас, даъват кардани ман дар ҳаққи онҳо ба чуз гурехтан чизеро зиёда накард.
7. Ва ҳар гоҳ, ки ман онҳоро даъват кардам, то Ту онҳоро биомурзӣ, ангуштони худро дар гӯшҳои хеш дароварданд ва ҷомаҳои хешро ба худ дарпечиданд ва бар куфр мудовамат карданд ва ба якбора саркашии бузург намуданд.
8. Сипас ҳамонро ман онҳоро ба овози баланд даъват кардам.
9. Боз, ба ростӣ ки ман ба онҳо ошкор гуфтам ва (низ) ба онҳо ба якбора пинҳон гуфтам.
10. Пас, гуфтам: «Аз Парвардигоратон талаби омурзиш кунед, ҳамонро Ё Омурзанда аст,
11. то бар шумо аз осмон борони резанда фиридад;
12. ва бо амвол ва фарзандон шуморо мадад кунад ва ба шумо бӯстонҳо бидиҳад ва барои шумо ҷӯйҳо падида орад.
13. Шуморо чист, ки аз Худо бузургиро умед намекунед?
14. Ҳол он ки шуморо ба таврҳои мухталиф офаридааст.
15. Оё намебинед, чӣ гуна Худо ҳафт осмонро табақа-табақа офарид;
16. ва дар миёни инҳо мохро фурузанда ва офтобро чароғ(-и дурахшанда) сохт;
17. ва Худо шуморо ба навъе аз рӯёнидан аз замин рӯёнид.
18. Сипас шуморо ба замин боздарорад ва (низ) ба тавре аз берун овардан шуморо берун орад.
19. Ва Худо барои шумо заминро фароше сохт,
20. то ба роҳҳои кушодаи он (замин) биревед».
21. Нӯҳ гуфт: «Эй Парвардигори ман, ҳамонро ин ҷамоа нофармонию ман карданд ва ба касе пайравӣ намуданд, ки дар ҳаққи вай молу фарзандаш ба чуз зиён чизеро зиёда накардааст.¹
22. Ва ба якбора ҳилаи бузург карданд;
23. ва гуфтанд: «Маъбудони худро ҳаргиз тарк макунед; ва «Вадд» ва «Сувоъ» ва «Яғус» ва «Яъук» ва «Наср»²-ро ҳаргиз тарк макунед.;
24. Ва ба дурустӣ ки бисёреро гумроҳ карданд ва ба ситамкорон ба чуз гумроҳӣ [чизеро] зиёда мадеҳ».
25. Ба сабаби гуноҳони худ ғарқ карда шуданд, пас, дар оташ дароварда шуданд; ва барои хеш ба чуз Худо ҳеҷ нусратдиҳандае наёфтанд.
26. Ва Нӯҳ гуфт: «Аз кофирон ҳеҷ сокиншавандаеро бар замин магузор.
27. Ба дурустӣ, агар Ту онҳоро бигузори, бандагони Туро гумроҳ созанд ва ба ғайр аз бадкори носипосдор касеро назоянд.
28. Эй Парвардигори ман, маро ва падару модари маро ва ҳар киро, ки имон оварда ба хонаи ман дарояд ва (ҷамеи) мардони мӯъмин ва занони мӯъминаро биомурз ва ба ситамкорон ба чуз ҳалокӣ чизеро зиё-

¹ Яъне: ба раисони куффор.

² Ин панҷ бут буданд.

да мадех».

72. Сураи Чинн

Дар Макка нозил шуд ва он бисту хашт оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Бигӯ:¹ «Ба сӯи ман ваҳй фиристода шуд, ки ҷамоае аз чинн гӯш ниҳоданд, пас, гуфтанд: «Ба дурустӣ ки мо Қуръоне ачиб шунидем,
2. ки ба сӯи роҳи рост далолат мекунад. Пас, ба он имон овардем ва ҳеч якро бо Парвардигори хеш шарик муқаррар нахоҳем кард;
3. ва он ки бузургии Парвардигори мо баланд аст, зане ва фарзанде фаро нагирифтааст.
4. ва он ки ҷоҳили мо бар Худо дурӯғ мегуфт;
5. ва он ки мо чунин пиндоштем, ки банӣ Одам ва чинниён бар Худо ҳаргиз сухани дурӯғро нагӯянд;
6. ва он ки мардони одамиён ба мардони чинн паноҳ мегирифтанд ва дар ҳаққи он чинниён саркаширо зиёда карданд;²
7. ва он ки одамиён гумон карданд – чунон ки шумо гумон карда будед, ки Худо ҳеч касро ҳаргиз нафиристад.³
8. ва он ки мо ба осмон даст расонидем ва ёфтем, ки осмон ба посбонони муҳкам ва ба ситораҳои фурудоянда пур карда шудааст;
9. ва он ки мо ба ҷойҳо аз осмон барои шунидан⁴ менишастем; пас, ҳар ки алҳол гӯш биниҳад, барои худ ситорае дар камин ёбад;
10. ва он ки мо намедонем, оё дар ҳаққи онон, ки дар заминанд, балое ирода карда шуд ё Парвардигорашон дар ҳаққи онҳо хайрро ирода кардааст;
11. ва он ки ҷамъе аз мо шоистакоронанд ва ҷамъе аз мо ғайри инанд ва мо фирқаҳои мухталиф ҳастем;
12. ва он ки мо донистем, ки Худоро дар замин ҳаргиз наметавонем очиз кард ва бо гурехтан низ Ёро очиз натавонем кард;
13. ва он ки мо чун ҳидоятро шунидем, ба он имон овардем ва ҳар ки ба Парвардигори хеш имон орад, пас, ӯ аз ҳеч нуқсоне ва аз ҳеч ситае натарсад;
14. ва он ки ҷамъе аз мо мусулмонанд ва ҷамъе аз мо гуноҳкоранд: пас,

¹ Рӯзе, ки ҳазрати пайғамбар (с) намози бомдод беруни Макка мехонданд, ҷамоае аз чинн онро гӯш карданд ва имон оварданд. Худои Таъоло аз имони онҳо ва гуфтугӯи онҳо бо қавми худ дар ин сура хабар дод – то он ҷо, ки гуфт: «Ва аллави-стақомӯ...» (ояти 16).

² Ба он ишорат аст, ки дар ҷоҳилият ба ҷое фуруд меомаданд, мегуфтанд: «Аъзу би саййиди ҳоза-л-водӣ мин суфаҳои кавмиҳи» (Паноҳ мебарам ба худованди ин водӣ аз аблаҳони қавми ӯ).

³ Яъне: пайғамбар нафиристад.

⁴ Яъне: барои шунидани каломи малоика.

- онон, ки мусулмон шуданд, роҳи ростро қасд карданд;
15. ва аммо гуноҳкорон барои дӯзах ҳезум бошанд».
16. Агар бар роҳи дуруст рост меистоданд, албатта, онҳоро оби бисёр менӯшонидем,¹
17. то онҳоро ба он имтиҳон кунем. Ва ҳар ки аз ёд кардани Парвардигори худ эъроз кунад, ўро ба азоби саҳт дарорад.
18. Ва он ки масҷидҳо махсус барои Худо аст. Пас, бо Худо ҳеҷ якеро ибодат макунед.
19. Ва он ки чун бандаи Худо² истод, ки Худоро ибодат кунад, наздик буданд, ки бар он банда яке бар дигаре часпида шаванд.³
20. Бигӯ: «Қуз ин нест, ки Парвардигори худро ибодат мекунам ва ба Ў ҳеҷ якро шарик муқаррар намекунам».
21. Бигӯ: «Ҳар оина ман дар ҳаққи шумо зарар расонидан ва тариқи ростӣ муқаррар кардан наметавонам».
22. Бигӯ: «Ба дурустӣ ки ҳеҷ яке маро аз укубати Худо паноҳ надиҳад ва ба ҷуз Вай ҳаргиз паноҳ наёбам,
23. – лекин ба як хабар расонидан аз ҷониби Худо [хабар мерасонам] ва ба як таблиғ пайғомҳои Ўро [таблиғ мекунам]». Ва касоне, ки Худо ва пайғамбари Ўро нофармонӣ кунанд, пас, ҳамоно оташи дӯзах аз они онҳост – дар он ҷо ҳамеша ҷовидонанд.
24. То вақте ки он чиро бибинанд, ки ба онҳо ваъда дода мешавад, пас, хоҳанд донист, ки кист нотавонтар ба эътибори нусратдиҳанда ва камтар аз рӯи шумор.
25. Бигӯ: «Ман намедонам, оё он чи ки ба шумо ваъда дода мешавад, наздик аст ё Парвардигори ман барои он замонро муқаррар мекунад?»
26. [Ў] Донандаи пинҳон аст; ва ҳеҷ якеро бар илми ғайби Худ огоҳ намесозад,
27. магар касеро аз пайғамбар, ки ўро писанд ояд. Пас, ба дурустӣ ки Худо пеши вай ва аз паси пушти вай фариштагони ниғаҳбонро равон мекунад,
28. то (Худо) бидонад, ки онҳо пайғомҳои Парвардигори худро ба таҳқиқ расонидаанд. Ва Худо он чиро, ки назди онҳо аст, аз ҳар ҷиҳат ихота кардааст ва ҳар чизро аз рӯи шумор фаро гирифтааст».

73. Сураи Муззаммил (Ҷома бар худ печида)

Дар Макка нозил шуд ва он бист оят ва ду рукӯъ аст.

¹ Яъне: арзонӣ мешуд ва қаҳт намеомад.

² Яъне: Муҳаммад (с).

³ Яъне: аз ҳирс ба шунидани Куръон.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Эй (марди) чома бар худ печида!¹
2. Қиёми шаб кун, магар андаке,²
3. (қиём кун) ними шаб ё андаке аз он кам кун.³
4. Ё андаке бар ними шаб биафзо ва Қуръонро ба возеҳ хондан тартил кун.
5. Ба дурустӣ ки Мо фармоне душворро⁴ бар ту нозил хоҳем кард.
6. Ҳар оина қиёми шаб дар мувофиқати забон бо дил зиёдатар аст ва дар талаффузи алфоз дурусттар.
7. Ҳар оина туро дар рӯз шуғли бисёр аст.
8. Ва номи Парвардигори худро ёд кун ва ба сӯи ӯ мутаваҷҷеҳ шуда, аз ҳама ҷиҳат ба яқбора гусаста шав.
9. Парвардигори машриқу мағриб аст, ба ҷуз ӯ ҳеҷ маъбуде нест, пас, ӯро Корсоз гир.
10. Ва бар он чи мегӯянд, сабр кун ва онҳоро – ба тарк кардани некӯ – тарк кун.
11. Ва Маро бо дурӯғшуморандагон, ки соҳибони неъматанд, бигуздор ва онҳоро андаке мӯхлат деҳ.
12. Ба дурустӣ ки назди Мо бандҳои гарон ва оташи афрӯхта
13. ва таоми гулӯгир ва азоби дарддиҳанда ҳаст
14. дар рӯзе, ки заминро кӯҳҳо бичунбанд ва кӯҳҳо монанди тали рег аз ҳам пошида шаванд.
15. Ба дурустӣ ки Мо ба сӯи шумо пайғамбаре бар шумо гувоҳидиҳанда фиристодем, чунон ки ба сӯи Фиръавн пайғамбаре фиристода будем.
16. Пас, Фиръавн он пайғамбарро нофармонбардорӣ кард; ва Мо – ба гирифтани саҳт – ӯро гирифтем.
17. Пас, агар кофир монед, аз рӯзе, ки кӯдаконро пир мегардонад, ҷи гуна дар паноҳ шавед?
18. Осмон дар он рӯз шикофта бошад. Ваъдаи Худо (албатта) шуданист.
19. Ҳамоно ин панд аст, пас, ҳар ки хоҳад, ба сӯи Парвардигори худ роҳ бигирад.
20. Ҳамоно Парвардигори ту медонад, ки ту ва ҷамоае аз онон, ки ҳахроҳи туанд, наздик ба ду сеяки шаб ва ними шаб ва сеяки шаб бармеҳезед. Ва Худо шабу рӯзро андоза мекунад. Худо донист, ки шумо онро⁵ ихота карда наметавонед, пас, бар шумо ба раҳмат бозгашт, пас, он чи аз Қуръон осон бошад, бихонед. Худо донист, ки баъзе аз шумо бемор хоҳанд буд ва дигарон дар замин сафар меку-

¹ Яъне: ба сабаби ҳайбати ваҳй.

² Яъне: агар шабҳо нақунӣ, гуноҳ набошад.

³ Яъне: аз ними шаб.

⁴ Яъне: даъвати куффор ба Ислом.

⁵ Яъне: қиёми шабро.

нанд, то аз фазли Худо талаби рӯзӣ намоянд ва дигарон дар роҳи Худо корзор мекунанд. Пас, он чи аз Қуръон осон бошад, бихонед ва намозро барпо доред ва закотро бидиҳед ва – ба вом додани нек – Худоро вом диҳед.¹ Ва он чиро аз амали нек, ки барои хештан мефиристед, назди Худо беҳтар ва ба эътибори музд бузургтар хоҳед ёфт. Ва аз Худо талаби омурзиш кунед, ба дурустӣ ки Худо Омурзандаи Меҳрубон аст.

74. Сураи Муддассир (Ҷома бар худ печида)

Дар Макка нозил шуд ва он панҷоҳу шаш оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Эй (марди) ҷома бар худ печида!²
2. Бархезу битарсон;
3. ва Парвардигори худро ба бузургӣ ёд кун.
4. Ва ҷомаҳоятро пок соз;
5. ва палидиҳоро дур кун;
6. ва набояд ки чизе бидиҳӣ ва зиёда талаб кунӣ;
7. ва барои (ҳукми) Парвардигори хеш сабр кун.
8. Ва вақте ки дар сур дамида шавад,
9. пас, он гоҳ он рӯз рӯзи душвор бошад,
10. бар кофирон – ғайри осон.
11. Маро бо касе бигузор, ки танҳо офаридам;
12. ва ўро моли фаровон додам;
13. ва фарзандони (дар маҷлис) ҳозиршаванда;
14. ва барои ў [ҳамаро] ба якбора омода кардам;³
15. боз тамаъ мекунад, ки зиёда диҳам.
16. Ҳаргиз [чунин] набошад! Ба дурустӣ ки ў ба оёти Мо ситезанда аст.
17. Ўро ба машаққате хоҳам расонид.
18. Ба дурустӣ ки ў фикр кард ва андоза муқаррар намуд.
19. Лаънат бод бар ў! Чӣ гуна андоза кард?!
20. Боз ҳам лаънат бод бар ў! Чӣ гуна андоза кард?!
21. Сипас дарнигарист;
22. сипас рӯй турш карду пешонӣ дарҳам кашид;
23. сипас пушт гардониду такаббур кард;
24. пас, гуфт: «Ин (Қуръон) чизе нест, магар ҷодуие, ки (аз соҳирон) нақл карда мешавад;

¹ Яъне: ба умеди савоби охират дар ҷиход сарфи мол кунед.

² Яъне: аз ҳайбати ваҳй.

³ Яъне: асбоби ҷоҳу сарватро.

25. ин (Қуръон) чизе нест, магар каломи одамӣ».
26. Ўро ба дӯзах хоҳам даровард.
27. Ва чӣ медонӣ, ки дӯзах чист?
28. (Оташе, ки чизеро) боқӣ намегузорад ва тарк намекунад;
29. одамиёнро сӯзонанда аст;
30. бар вай нӯздаҳ [фаришта муваккал]-анд.
31. Ва ба ҷуз фариштагон касеро муваккали дӯзах насохтаем ва шумо-
рашонро ба ҷуз озмоиш дар ҳаққи кофирон чизе насохтаем, то аҳли
Китоб яқин кунанд; ва то мӯъминон дар имони худ зиёда шаванд; ва
то аҳли Китоб ва мӯъминон шак накунанд; ва то онон, ки дар дила-
шон беморӣ аст ва кофирон бигӯянд: «Худо ба ин достон чӣ чиз иро-
да кардааст?» Худо ҳамчунин ҳар киро хоҳад, гумроҳ мекунад ва ҳар
киро хоҳад, роҳ менамояд; ва ҷуз Ў лашкарҳои Парвардигоратро касе
намедонад. Ва ин ба ҷуз панде барои мардумон чизе нест.
32. Ҳаргиз [чунин] набошад. Савганд ба моҳ;
33. ва савганд ба шаб, чун пушт баргардонад;
34. ва савганд ба субҳ, чун равшан шавад,
35. ба дурустӣ ки дӯзах яке аз чизҳои бузург аст;
36. тарсонандаи мардумон аст –
37. барои ҳар ки аз шумо, ки хоҳад пештар ояд ё бозпас монад.
38. Ҳар шахсе ба он чи кард, дар гарав аст,
39. магар аҳли саодат,
40. ки дар бӯстонҳо бошанд, суол кунанд
41. аз гуноҳкорон:
42. «Чӣ чиз шуморо ба дӯзах даровард?»
43. Гӯянд: «Мо аз намозгузорандагон набудем;
44. ва фақирро таом намедодем;
45. ва бо фурӯрафтагон (дар ботил) фурӯ мерафтем;
46. ва рӯзи ҷазоро дурӯғ мешумурдем,
47. то вақте ки марг ба мо расид».
48. Пас, шафоати шафоаткунандагон барои онҳо суд надихад.
49. Онҳоро чист, ки аз панд рӯгардон шудаанд?
50. Гӯё онҳо харони рамандаанд,
51. ки аз шере гурехта бошанд.
52. Балки ҳар шахсе аз онҳо мехоҳад, ки ба ӯ номаҳои кушода дода ша-
вад.¹
53. Не, не, балки аз охират наметарсанд.
54. Не, не, ба дурустӣ ки Қуръон панд аст.
55. Пас, ҳар ки хоҳад, онро бихонад.
56. Ва (бандагон) ёд намекунанд, магар вақте ки Худо хоста бошад. Ў
сазовори он аст, ки аз Вай битарсанд ва Ў сазовори он аст, ки био-

¹ Яъне мегӯянд: «Бояд ки Китоб бар ҳар як шахс нозил шавад».

мурзад.

75. Сураи Қиёмат

Дар Макка нозил шуд ва он чиҳил оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Савганд меҳӯрам ба рӯзи қиёмат;
2. Ва савганд меҳӯрам ба нафси маломаткунанда,¹
3. ки оё одамӣ мепиндорад, ки устухонҳои ӯро чамъ накунем?
4. Бале, (чамъ мекунем); Тавоноам бар он, ки [ҳатто] сарангуштҳои ӯро рост кунем.
5. Балки одамӣ меҳоҳад, ки пеши рӯи худ² маъсият кунад.
6. Мепурсад: «Рӯзи қиёмат кай хоҳад буд?»
7. Вақте ки чашм хира шавад;
8. ва моҳ тира гардад;
9. ва офтобу моҳ якҷо чамъ карда шавад,
10. он рӯз одамӣ бигӯяд: «Гурезгоҳ кучост?»
11. Не, не, ҳеҷ паноҳ нест.
12. Он рӯз қароргоҳ ба сӯи Парвардигорат аст.
13. Он рӯз одамиро ба (ҳақиқати ҳоли) он чи хабар дода шавад, ки пеш фиристода ва пас гузошта буд.³
14. Балки одамӣ бар нафси худ бино аст.
15. Агарчи узрҳои худро дар миён орад.
16. Барои зуд аз ёд кардан забони худро ба (такрори) Қуръон маҷунбон.⁴
17. Ба дурустӣ ки чамъ кардани Қуръон (дар синаи ту) ва хондани он (бар забони ту) бар [ӯҳдаи] Мост.
18. Пас, чун онро (ба забони фаришта) бихонем, хондани онро пайравӣ кун.
19. Сипас, ба дурустӣ ки возеҳ кардани он бар [ӯҳдаи] Мост.⁵
20. Не, не, балки дунёро дӯст медоред;
21. ва охиратро тарк менамояд.
22. Дар он рӯз як пора рӯйхо тоза мебошанд,
23. ки ба сӯи Парвардигори худ назаркунандаанд.

¹ Ки одамӣ баъд аз мурдан, албатта, барангехта хоҳад шуд.

² Яъне: дар замони ҳозира ва оянда.

³ Мисли садакаи чория ва илми боқӣ.

⁴ Чун Ҷабраил (а) пеши он ҳазрат (с) ваҳй меовард, баҳри азёд кардани он эҳтимоми тамом мефармуд ва ҳам ба ҳузури Ҷабраил (а) пеш аз адои ваҳй такрор менамуд, то аз хотири муборак наравад. Худои Таъоло ба ин маънӣ ишорат фармуд.

⁵ Яъне: ба дурустӣ ки чамъ кардани Қуръон дар Мусхафҳо ва қироати он ва эзоҳу тафсири маонии он аз аср ба аср ба ӯҳдаи Мост.

24. Ва дар он рӯз як пора рӯйхо пешонӣ дарҳам кашидаанд,
25. чунин пиндорӣ, ки ба онҳо азобе миёншикан воқеъ ҳамагардад.
26. Не, не, вақте ки (рӯх) ба чанбари гардан бирасад
27. ва гуфта шавад: «Кист афсункунанда?»
28. Ва (яқин) донад,¹ ки ин вақти ҷудо шудан(-и рӯх) аст;
29. ва як соқ ба соқи дигар бипечад,²
30. дар он рӯз равон кардан ба сӯи Парвардигори ту аст.
31. Пас, (одамӣ) на бовар дошт ва на намоз гузорид,
32. валекин дурӯғ шумурд ва рӯгардон гашт;
33. боз, хиромон ба сӯи аҳли хонаи худ бирафт.
34. Вой бар ту, пас, вой бар ту!
35. Боз, вой бар ту, пас, вой бар ту!
36. Оё одамӣ мепиндорад, ки ба [ҳоли] худ гузошта шавад?
37. Оё нутфае аз манӣ набуд, ки дар раҳм рехта мешуд?
38. Сипас хуни баста буд, пас, (Худо онро) биофарид ва дурустандом кард;
39. пас, аз он (манӣ) ду қисмро сохт: мардро ва занро.
40. Оё Ин (Худо) бар он Тавоно нест, ки мурдагонро зинда кунад?

76. Сураи Инсон³

Дар Макка нозил шуд ва он сию як оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ҳар оина бар инсон муддате аз замон омадааст, ки чизе зикр кардашуда набуд.
2. Ба дурустӣ ки Мо инсонро аз мании дарҳамомехта⁴ офаридем, то ӯро биозмоем ва ӯро шунавои бино сохтем.
3. Ҳамоно Мо инсонро ба рох(-и рост) далолат кардем, хоҳ шукргӯянда аст ва хоҳ – носипос.
4. Ба дурустӣ ки Мо барои кофирон занҷирҳо ва тавқҳо ва оташи афрӯхта омода сохтаем.
5. Ҳамоно некӯкорон аз ҷоми шаробе менӯшанд, ки омезиши вай [оби] Кофур бошад⁵ –
6. чашмае, аз он бандагони Худо меошоманд, онро ба якбора равон кардан равон мекунанд.⁶

¹ Яъне: шахсе, ки дар ҳолати назъи равон аст.

² Яъне: дар пой ҳаракат намонад.

³ Номи дигари ин сура: «Даҳр» («Замон»).

⁴ Яъне: мании марду мании зан.

⁵ Яъне: аз оби чашмаи кофур.

⁶ Яъне: аз он ҳар ҷо, ки хоҳанд, ҷӯе бибаранд.

7. Ба назр вафо мекунанд ва аз рӯзе метарсанд, ки машаққати он мунташир бошад.
8. Ва таомро – бо вучуди эҳтиёҷ ба он – ба факиру ятиму зиндонӣ медиҳанд.
9. (Меғӯянд:) «Қуз он нест, ки ба шумо барои Зоти Худо таом медиҳем, аз шумо музде ва шукре наметалабем.
10. Ба дурустӣ ки мо аз Парвардигори худ [дар] рӯзе, ки туршрӯй ва ниҳоят саҳт аст, метарсем».
11. Пас, Худо онҳоро аз саҳтии он рӯз нигоҳ дошт ва ба онҳо тозагӣ ва хушҳолӣ расонид.
12. Ва ба муқобилаи сабрашон ба онҳо бӯстон ва ҷомаи абрешимӣ ҷазо дод.
13. Он ҷо бар тахтҳо така зада бошанд, он ҷо (гармии) офтоб ва сармои тундро набинанд.
14. Ва сояҳои он бӯстон бар онҳо наздик шуда бошад ва меваҳои он [ба навъе аз] осон кардан осон дастрас карда шавад.
15. Ва бар онҳо бо зарфҳои аз нуқра ва бо ҷомҳои аз обгинаҳо омадушуд карда шавад
16. – обгинаҳои аз нуқра, ки онҳоро ба андозае андоза карда бошанд.
17. Ва он ҷо ба онҳо ҷоми шаробе нӯшонида шавад, ки омезиши он (оби чашмаи) Занҷабил аст.
18. Чашмае дар бихишт аст, ки Салсабил номида мешавад.
19. Ва бар гирди онҳо навҷавонони ҷовидон гардиш кунанд; чун онҳоро бинӣ, пиндорӣ, ки онҳо марвориди [нав аз садаф] афшондашудаанд.
20. Ва чун он ҷо нигоҳ кунӣ, неъматӣ фаровон ва подшоҳии бузург бибинӣ.
21. Бар [тани] онҳо ҷомаҳои сабз аз дебои нозук ва дебои муҳкам бошад ва ба онҳо даствонаҳо аз нуқра зевар пӯшонида шавад ва Парвардигорашон шароби ниҳоят пок ба онҳо бинӯшонанд.
22. Ба дурустӣ ки ин (неъмат) барои шумо ҷазои аъмол аст ва саъйи шумо қабул карда шудааст.
23. Ба дурустӣ ки Мо Қуръонро – ба фуруд овардани – бар ту фуруд овардем.
24. Пас, бар ҳукми Парвардигори худ шикебой кун ва ба гуноҳкоре ё носипосе¹ [аз зумраи мардумон] фармон мабар.
25. Ва номи Парвардигори худро субҳу шом ёд кун.
26. Ва дар баъзе соатҳом шаб барои Ё намоз гузор ва вақти дароз аз шаб Ёро ба покӣ ёд кун.
27. Ба дурустӣ ки ин [кофирон] дунёро дӯст медоранд ва рӯзи гаронро паси пушти худ тарк мекунанд.
28. Мо онҳоро офаридем ва пайванди мафосилашонро муҳкам кардем;

¹ Яъне: аз зумраи банӣ Одам.

ва чун хоҳем, ба тариқи бадал кардан, қавме монанди онҳоро ба иваз орем.

29. Ба дурустӣ ки ин панд аст. Пас, ҳар ки хоҳад, ба сӯи Парвардигори худ роҳ пеш бигирад.
30. Ва шумо чизеро намехоҳед, магар вақте ки Худо хоҳад. Ба дурустӣ ки Худо Донои Боҳикмат аст.
31. Ҳар киро хоҳад, дар раҳмати Худ дохил мекунад; ва барои ситамкорон азоби дарддиҳанда омода кардааст.

77. Сураи Мурсалот (Бодҳо)

Дар Макка нозил шуд ва он панҷоҳ оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Савганд ба бодҳои ба ваҷҳи нек фиристодашуда;
2. ва савганд ба бодҳои ба тариқи шиддат тундвazанда;
3. ва савганд ба бодҳои ба якбора паҳнкунандаи абр;
4. ва савганд ба бодҳои ба якбора аз ҳам ҷудокунандаи абр;
5. ва савганд ба фариштагони фурудорандаи ваҳй –
6. барои (дафъи) узр ё барои тарсонидан,
7. ки ба дурустӣ, он чи ба шумо ваъда дода мешавад, албатта, буданист.
8. Пас, вақте ки ситораҳо бенур карда шаванд;
9. ва вақте ки осмон шикофта шавад;
10. ва вақте ки кӯҳҳо пора-пора шаванд;
11. ва вақте ки барои пайғамбарон вақт муайян карда шавад,
12. [пас гӯянд]: «Барои кадом рӯз ин [чизҳо] мавқуф гузошта шуд?»
13. [Он гоҳ гуфта шавад:] «Барои рӯзи файсала кардан».
14. Ва ту чӣ донӣ, ки рӯзи «файсала кардан» чист?
15. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон!
16. Оё нахустиниёнро ҳалок накардаем,
17. баъд аз он пасиниёнро дар пай онҳо орем?
18. Бо гуноҳкорон ҳамчунин мекунем.
19. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон!
20. Оё шуморо аз оби беқадр наофаридаем?!
21. Пас, он обро дар ҷои устувор ниҳодем,
22. – то муддати муайян.
23. Мо бар он (кор) Тавоно будем, пас, Мо некӯ Тавоноем!
24. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон!
25. Оё Мо заминро ҷамъкунанда насохтем
26. барои зиндагон ва мурдагон?!
27. Ва дар замин кӯҳҳои баланд офаридем ва ба шумо оби ширин

нӯшонидем.

28. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон!
29. Ба сӯи чизе биравед, ки онро дурӯғ мешумурдед.
30. Ба сӯи сояи соҳиби се шӯъба биравед,
31. ки на сояи сард бошад ва на аз гармии оташ кифоят кунад.
32. Ба дурустӣ ки он оташ шарораҳое монанди кӯшк меафканад.
33. Гӯё он шарораҳо шутурони зарданд.
34. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон!
35. Ин рӯз рӯзе аст, ки сухан нагӯянд.
36. Ва ба онҳо иҷозат дода нашавад, ки то узр (такрир) намоянд.
37. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон!
38. Ин рӯз рӯзи файсала кардан аст, ки шуморо бо пешиниён чамъ кардем.
39. Пас, агар шуморо ҳилае ҳаст, дар ҳаққи Ман ҳила кунед.
40. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон!
41. Ба дурустӣ ки муттақиён дар сояҳо ва [канори] чашмаҳо бошанд;
42. ва аз меваҳо ҳар чи ки бихоҳанд.
43. [Гӯянд:] «Ба сабаби он чи мекардед, гуворо бихӯреду биошомед.
44. Ҳамоно Мо некӯкоронро ҳамчунин ҷазо медиҳем».
45. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон!
46. Бихӯреду андаке баҳраманд бошед, ҳар оина шумо¹ гуноҳкоред.
47. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон!
48. Ва чун ба онҳо гуфта шавад: «Намоз гузоред» – намоз намегузоранд.
49. Дар он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон!
50. Пас, баъд аз Қуръон ба кадом сухан имон хоҳанд овард?

78. Сураи Набаъ (Хабар)

Дар Макка нозил шуд ва он чиҳил оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Аз чӣ чиз [кофирон] бо якдигар суол мекунанд?
2. Аз хабари бузурге [суол мекунанд],
3. ки онҳо дар он ихтилоф доранд.²
4. Ҳаққо, ки хоҳанд донист.
5. Боз ҳаққо, ки хоҳанд донист.
6. Оё заминро фарше насохтаем?!
7. Ва кӯҳҳоро – меҳҳо?!
8. Ва шуморо чуфт-чуфт¹ офаридем.

¹ Яъне: дурӯғшуморандагон.

² Мурод баъс ва қиёмат аст.

9. Ва хоби шуморо роҳате сохтем.
10. Ва шабро парда сохтем.
11. Ва рӯзро вақти талаби маишат сохтем.
12. Ва болои шумо ҳафт осмони муҳкам бино кардем.
13. Ва чароғе дурахшанда² офаридем.
14. Ва аз абрҳои боронафшон оби резон фуруд овардем,
15. то ба сабаби он об донаву гиёхро барорем;
16. ва бӯстонҳои дар ҳам печидаро.
17. Ҳар оина рӯзи файсала кардан вақти муайян аст.
18. Он рӯзест, ки дар сур дамида шавад, пас, шумо гурӯҳ-гурӯҳ шуда биёед;
19. ва осмон шикофта шавад, пас, [гӯй] дарвозаҳост
20. ва кӯҳҳо равон карда шаванд, пас, [гӯй] монанди сароб аст.
21. Ҳар оина дӯзах дар интизор аст;
22. саркашонеро ҷои бозгашт аст,
23. ки муддатҳои дароз дар он ҷо дирангкунандагонанд;
24. дар он ҷо хунукию ошомидани дарнаёбанд,
25. магар оби гарму зардобро.
26. (Ҷазо дода шуд) – ҷазои мувофиқ.
27. Ба дурусти ки онҳо ҳисобро тавакқӯъ надоштанд.
28. Ва оёти Моро ба як дурӯғ доштан дурӯғ мешумурданд.
29. Ва Мо ҳар чизро ба (тариқи) навиштан забт кардем.
30. Пас, бичашед. Ва Мо ба шумо ба ҷуз азоб чизеро зиёда нахоҳем дод.
31. Ҳар оина муттақиёнро матлабёбӣ ҳаст:
32. бӯстонҳову дарахтони ангур аст;
33. ва дӯшизагони анорпистони ҳамсол;
34. ва ҷоми пур аз шароб.
35. Дар он ҷо сухани беҳуда ва дурӯғ (шумурдан)-ро намешунаванд.
36. [Ин] ҷазоест ҳамчун атои ба қадри басанда, ки аз ҷониби Парвардигори туст.
37. Парвардигори осмонҳову замин ва он чи мобайни онҳост – [Худои] Раҳмон, ки аз ҳайбати Ў суҳан гуфтан натавонанд.
38. Рӯзе, ки Рӯҳ ва фариштагон саф зада биистанд, касе суҳан нагӯяд, магар он ки [Худои] Раҳмон ба Ў дастурӣ дода бошад; ва сухани дуруст гӯяд.³
39. Ин рӯз ҳақ аст, пас, ҳар ки хоҳад, ба сӯи Парвардигори худ роҳи бозгашт бигирад.
40. Ба дурусти ки Мо шуморо аз азоби наздики ояндае тарсонидем – рӯзе, ки одамии он чиро бибинад, ки ду дасти вай пеш фиристода буд;

¹ Яъне: нару мода.

² Яъне: офтоб.

³ Яъне: калимаи Ислом.

ва кофир бигӯяд: «Эй кош, ман хок мебудаме».

79. Сураи Нозиёт (Кашандагони чон)

Дар Макка нозил шуд ва он чихилу шаш оят ва ду рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Қасам ба фариштагоне, ки ба сахтӣ чонҳоро бикашанд;¹
2. қасам ба фариштагоне, ки ба як берун овардан [чонҳоро] берун оранд;²
3. қасам ба фариштагоне, ки ба як шино кардан шино кунанд;³
4. пас, қасам ба фариштагоне, ки ба як сабқат кардан сабқат кунанд;⁴
5. пас, қасам ба фариштагоне, ки кореро тадбир кунанд,
6. рӯзе, ки чунбандае бичунбад,⁵
7. аз пай дарояндае аз паси вай дарояд,⁶
8. дар он рӯз (як чамъ) дилҳо тарсон бошанд.
9. Бар дидаҳо хорӣ хувайдо шуда бошад.
10. Мегӯянд: «Оё мо ба ҳолати нахустин бозгардонида шавем?
11. Оё чун устухонҳои пӯсида шавем?»
12. Гуфтанд: «Он гоҳ ин бозгашти зиёндиҳанда бошад».
13. Пас, чуз ин нест, ки он (воқеа) як овози тунд аст,
14. ки ногаҳон онҳо бар рӯи замин омада бошанд.
15. Оё хабари Мӯсо пеши ту омадааст?
16. Чун Парвардигораш дар водии поки Туво ба ӯ овоз дод,
17. ки: «Ба сӯи Фиръавн бирав, ҳар оина вай аз ҳад гузаштааст.
18. Пас, бигӯ: «Оё туро ҳеч майл аст ба он, ки покиза шавӣ?
19. Ва туро ба сӯи Парвардигорат роҳ намоям, пас, битарсӣ?».
20. Пас, ба Фиръавн он мӯъҷизаи бузургро нишон дод.
21. Ва ӯ дурӯғ дошт ва нофармонӣ кард;
22. сипас, аз он [маҷлис] бозгашт ва тадбир мекард.
23. Пас (қавми худро) чамъ кард ва овоз дод;
24. пас гуфт: «Ман парвардигори бузургвори шумоам».
25. Ва Худо ӯро ба азоби охират ва дунё гирифтӣ кард.
26. Ҳамоно дар ин хабар барои ҳар касе, ки метарсад, пандест.
27. Оё шумо дар офариниш муҳкамтаред ё осмон? Худо онро бино кард;
28. иртифои онро баланд сохт ва онро дуруст кард.

¹ Яъне: як қисм арвоҳро ба сахтӣ аз баданҳо берун мекашанд.

² Яъне: як қисм арвоҳро ба осонӣ аз баданҳо берун меоранд.

³ Яъне: дар ҳаво шино мекунанд.

⁴ Яъне: бар якдигар.

⁵ Яъне: рӯзе, ки бори аввал дар сур дамида шавад.

⁶ Яъне: вақте ки бори дуюм дар сур дамида шавад.

29. Ва шаби онро торик кард ва равшании рӯзи онро ошкор намуд.
30. Ва баъд аз он заминро ҳамвор кард.
31. Аз замин обу чарогоҳи онро берун овард.
32. Ва кӯҳхоро устувор намуд.
33. – Барои манфиати шумо ва чаҳорпоёни шумо.
34. Пас, вақте ки ҳангомаи бузург¹ биёяд,
35. рӯзе, ки одамӣ он чиро ба ёд орад, ки амал карда буд.
36. Ва дӯзах барои ҳар касе, ки диданаш хоҳад, зоҳир карда шавад.
37. Аммо касе, ки аз ҳад гузашта бошад;
38. ва зиндагонии инчаҳониро баргузида бошад,
39. пас, ҳамоно дӯзах ҷои ӯст.
40. Ва аммо касе, ки аз истодан ба ҳузури Парвардигори хеш тарсида бошад ва нафсро аз шаҳват боздошта бошад,
41. пас, ҳамоно биҳишт ҷои ӯст.
42. Туро аз қиёмат мепурсанд: «Қиёми он кай бошад?»
43. Туро аз зикри он чӣ кор аст?
44. Мунтаҳои (илми) он ба сӯи Павардигори ту аст.
45. Ҷуз ин нест, ки ту касеро тарсонанда ҳастӣ, ки аз он [қиёмат] битарсад.
46. Рӯзе, ки онро бибинанд, чунон аст, ки гӯё онҳо дар дунё ба ҷуз як вақти шом ё як вақти субҳ, ки пеш аз он буд, диранг накарда буданд.

80. Сураи Абаса (Рӯ турш кард)

Дар Макка нозил шуд ва он чихилу ду оят ва як рукӯъ аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Рӯ турш карду эъроз намуд,
2. аз он ки нобино пеши ӯ биёмад.²
3. Ва чӣ медонӣ, ки шояд вай [аз шунидани ҷавоб] пок мешуд?
4. Ё панде мешунид ва он панд ба ӯ нафъ меод?
5. Аммо касе, ки тавонгар аст,
6. ту ба сӯи ӯ иқбол мекуни.
7. Ва дар он ки ӯ пок нашавад, бар ту ваболе нест.
8. Ва аммо касе, ки пеши ту шитобон биёмад,
9. дар ҳоле ки [аз Худои] худ тарсон аст,³
10. пас, ту аз вай ғафлат мекуни.

¹ Яъне: қиёмат.

² Нобиное аз фуқаро ва саҳоба ба маҷлиси он ҳазрат (с) даромад ва ба суолҳои муқаррар ташвиш дод ва он ҳазрат (с) дар он ҳолат ба даъвати ашрофи араб машғул буданд, пас, онро макрӯҳ доштанд ва эъроз намуданд. Худои Таъоло бар хулқи азим далолат фармуд.

³ Яъне: аз Худои худ метарсад.

11. Ҳаргиз чунин нест, ба дурустӣ ки ин оёти Қуръон панд аст.
12. Ва ҳар ки хоҳад, Қуръонро ёд кунад.
13. (Оёти Қуръон) дар номаҳои гиромии
14. баландқадри пок кардашуда
15. ба дастҳои нависандагони
16. бузургманиши некӯкирдор¹ (сабт аст).
17. Лаънат карда бод одамӣ, чӣ носипосдор аст!
18. (Андеша намекунад, ки Худо) ўро аз чӣ чиз офарид?
19. Аз нутфае ўро офариду муқаддар кард;
20. пас, роҳ (-и баромад)-ро бар вай осон намуд;
21. сипас ўро бимиронид ва дар гўр кард;
22. боз, ҳар гоҳ хоҳад, ўро зинда месозад.
23. Ҳаргиз чунин мабод! Он чиро, ки ба ў фармуд, ба амал наовард.
24. Пас, одамӣ бояд ки ба таоми худ дарнигарад;
25. (ба он ки) Мо обро рехтем – рехтане;
26. пас, заминро шикофтем – шикофтане;
27. пас, дар он замин рўёнидем доноро;
28. ва ангуру сабзавотро;
29. ва зайтуну дарахтони хурморо;
30. ва боғҳои пурдарахтро;
31. ва меваву алафро –
32. барои манфиати шумо ва чаҳорпоёни шумо.
33. Пас, вақте ки овози саҳт биёяд,
34. рўзе, ки мард бигурезад аз бародари худ;
35. ва аз модару падари худ;
36. ва аз зану фарзанди худ,
37. дар он рўз ҳар мардERO аз онҳо шуғле ҳаст, ки ўро [ба ҳоли худ] боз-медорад.
38. Як пора рўйҳо дар он рўз равшан,
39. хандону шодон бошанд.
40. Ва бар як пора рўйҳо дар он рўз ғубор бошад;
41. онҳоро торикӣ фуру гирад.
42. Ин ҷамоа кофирони бадкоранд.

81. Сураи Таквир (Печидан)

Дар Макка нозил шуд ва он бисту нӯҳ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Вақте ки офтоб печида шавад;

¹ Яъне: фариштагон аз Лавҳ нақл мекунанд.

2. ва вақте ки ситораҳо тира шаванд;
3. ва вақте ки кӯҳҳо равон карда шаванд;
4. ва вақте ки модашутурони¹ бордори даҳмоҳа бесоҳиб гузошта шаванд;
5. ва вақте ки чонварони ваҳшӣ чамъ карда шаванд;
6. ва вақте ки дарёҳо мисли оташ афрӯхта шаванд;
7. ва вақте ки рӯҳҳо бо часадҳо чамъ карда шаванд;
8. ва вақте ки духтари зинда дар гӯр шуда пурсида шавад:
9. «Ба кадом гуноҳ кушта шуд?»
10. Ва вақте ки Номаҳои аъмол кушода шаванд;
11. ва вақте ки осмон пӯстбарканда шавад;²
12. ва вақте ки дӯзах барафрӯхта шавад;
13. ва вақте ки биҳишт наздик оварда шавад,
14. – ҳар шахс бидонад, ки чӣ ҳозир сохтааст.
15. Пас, қасам мехӯрам ба ситораҳои бозгардандаи
16. сайрнамоёндаи ғоибшаванда;³
17. ва қасам ба шаб, чун бозгардад;
18. ва қасам ба субҳ, чун бидамад –
19. ба дурустӣ ки Қуръон гуфтори фариштаи гиROMИКАДР аст,
20. ки назди Худованди Арш соҳиби тавоноии бовиқор аст.
21. Дар он чо⁴ фармондеҳ ва (мавсуф) ба амонат аст.
22. Ва ин ёри шумо девона нест.
23. Ва ҳар оина ёри шумо он (фаришта)-ро ба каронаи осмон дида буд.
24. Ва [ёри шумо] ба илми пинҳон бухлқунанда нест.
25. Ва Қуръон гуфтори Шайтони рондашуда нест.
26. Пас, кучо меравед?
27. Нест Қуръон, магар панд барои оламиён,
28. барои ҳар ки аз шумо, ки бихоҳад росткирдор шавад.
29. Ва шумо намехоҳед, магар он (вақте) ки Худо – Парвардигори оламиён бихоҳад.

82. Сураи Инфитор (Шикофтан)

Дар Макка нозил шуд ва он нуздаҳ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Мехрубон

1. Вақте ки осмон шикофта шавад;
2. ва вақте ки ситорагон аз ҳам фурӯ резанд;

¹ Яъне: боарзиштарин чиз барои арабҳо.

² Яъне: сурх шавад – монанди баррае, ки пӯсти ӯ масх карда бошанд.

³ Яъне: Зухал, Муштарӣ, Миррих, Зӯҳра ва Уторид.

⁴ Яъне: дар малакути осмон.

3. ва вақте ки дарёҳо (ба шиддат) равон карда шаванд;
4. ва вақте ки гӯрҳо зеру забар карда шаванд,
5. ҳар нафсе бидонад, ки чӣ чизе пеш фиристода буд ва чӣ чизе бозпас гузошта буд.
6. Эй одамӣ, чӣ чиз туро ба Парвардигори Каримат бифирефт?
7. Он (Худое), ки туро биофарид, пас, туро дурустандом кард, пас, туро ба эътидол овард;
8. дар ҳар сурате, ки хост, туро таркиб дод.
9. Ҳаргиз чунин нест, балки ҷазои аъмолро дурӯғ мешуморед.
10. Ба дурустӣ ки бар шумо нигоҳбонон гумошта шудаанд:
11. нависандагони гиROMИҚАДРАНД,
12. ки медонанд шумо чӣ мекунед.
13. Ҳар оина некӯкорон дар неъмат бошанд.
14. Ва ҳар оина гуноҳкорон дар дӯзах бошанд,
15. ки рӯзи ҷазои аъмол ба дӯзах дароянд;
16. ва аз он ҷо ғоиб нашаванд.
17. Ва чӣ медонӣ, ки «рӯзи ҷазо» чист?
18. Боз, чӣ медонӣ, ки «рӯзи ҷазо» чист?
19. Рӯзест, ки ҳеҷ кас барои ҳеҷ кас ғоида расонидан натавонад. Ва он рӯз фармон Худойрост.

83. Сураи Мутаффифин (Камкунандагон)

Дар Макка нозил шуд ва он сию шаш оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Вой бар камкунандагон!
2. – Оне, ки чун аз мардум барои худ паймоянд, ба тамоми бигиранд;
3. ва чун хоҳанд, ки барои онҳо паймуда ё санчида бидиҳанд, зиён расонанд.
4. Оё онҳо намедонанд, ки барангехта хоҳанд шуд
5. дар рӯзи бузург,
6. рӯзе, ки мардумон пеши Парвардигори оламиён истода шаванд?
7. Ҳаргиз чунин нест, ба дурустӣ ки Номаи аъмоли бадкорон дар Сиччин аст.
8. Ва чӣ медонӣ, ки «Сиччин» чист?
9. Китобе аст навишташуда.
10. Он рӯз вой бар дурӯғшуморандагон!
11. – Оне, ки рӯзи ҷазоро бар дурӯғ нисбат мекунанд.
12. Ва онро ба ҷуз ҳар ситамкори гуноҳкор [касе] дурӯғ намешуморад,
13. ки чун оёти Мо бар вай хонда шавад, гӯяд: «Афсонаҳои пешиниён»

аст».

14. Ҳаргиз чунин нест, балки он чи мекарданд, бар дилҳояшон занг бастааст.
15. Ҳаргиз чунин нест, ба дурустӣ ки онҳо он рӯз аз дидори Парвардигори хеш маҳҷуб бошанд.
16. Пас, ба дурустӣ ки онҳо дарояндагони дӯзаханд.
17. Пас, онҳоро гуфта шавад: «Ин аст он чи шумо онро дурӯғ мешумурдед».
18. Ҳаққо, ба дурустӣ ки Номаи аъмоли некӯкорон дар Иллийин аст.
19. Ва чӣ медонӣ, ки «Иллийин» чист?
20. Китобе аст навишташуда,
21. ки наздикони Худо ба он ҳозир мешаванд.
22. Ба дурустӣ ки некӯкорон дар неъмат бошанд,
23. дар ҳоле ки бар тахтҳо нишаста, (ба ҳар ҷониб) назар мекунанд,
24. дар рӯи онҳо тозагии неъматро бишиносӣ.
25. Аз шароби холиси сар ба мӯҳр нӯшонида мешаванд,
26. ки мӯҳри ӯ мушк аст. Ва рағбаткунандагон бояд ки ба ҳамин (шароби пок) рағбат кунанд.
27. Ва омезиши он аз (оби) Тасним бошад.
28. – Чашмаест, ки аз он наздиккардагони Худо менӯшанд.
29. Ба дурустӣ ки гуноҳкорон бар мӯъминон механдиданд.
30. Ва чун бар онҳо мегузаштанд, бо якдигар чашмак мезаданд.
31. Ва чун ба аҳли хонаи худ бозмегаштанд, шодмон шуда бозмегаштанд.
32. Ва чун онҳоро мезданд, мегуфтанд: «Ба дурустӣ ки онҳо гумроҳонанд».
33. Ва [ҳол он ки] бар сари мӯъминон ниғаҳбонон фиристода нашуда буданд.
34. Пас, имрӯз мӯъминон бар кофирон механданд,
35. дар ҳоле ки бар тахтҳо нишаста (ба ҳар ҷониб) назар мекунанд:
36. оё ба кофирон баробари он чи мекарданд, чазо дода шуд?

84. Сураи Иншиқоқ (Шикофтан)

Дар Макка нозил шуд ва он бисту панҷ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Вақте ки осмон бишикофад;
2. ва фармони Парвардигори худро гӯш кунад; ва (осмон) сазовори ҳамин аст.
3. Ва вақте ки замин кашида шавад;

4. ва ҳар чиро, ки дар он бошад,¹ берун андозад ва тихӣ шавад;
5. ва фармони Парвардигори худро гӯш кунад; ва (замин) сазовори ҳамин аст.
6. Эй одамӣ, ба дурустӣ ки ту то расидан ба Парвардигори худ ба кӯшиши тамом коркунанда ҳастӣ. Пас, ба Ё мулоқот хоҳӣ кард.
7. Аммо ҳар касе, ки Номаи аъмолаш ба дасти росташ дода шавад,
8. пас, [ба зудӣ] ба ӯ ҳисоб карда шавад – ҳисоби осон;
9. ва шодмон шуда, ба сӯи аҳли хонаи худ бозгардад.
10. Ва аммо ҳар касе, ки номаи аъмолаш аз паси пушташ дода шавад,
11. пас, ҳалокро ёд хоҳад кард;
12. ва ба дӯзах медарояд.
13. Ба дурустӣ ки ӯ (ба дунё) дар аҳли хонаи худ шодмон буд.
14. Ба дурустӣ, вай гумон карда буд, ки рӯчӯъ намекунад.²
15. Оре!³ Ба дурустӣ ки Парвардигори ӯ ба аҳволи ӯ Бино буд.
16. Пас, ба сурхии канораи осмони шом савганд мехӯрам;
17. ва қасам мехӯрам ба шаб ва он чи шаб онро ҷамъ кардааст;
18. ва қасам мехӯрам ба моҳ, чун комил шавад,
19. ки шумо баъди ҳоле ба ҳоле хоҳед расид.
20. Пас, онҳоро чист, ки имон намеоранд?
21. Ва чун бар онҳо Қуръон хонда шавад, сачда намекунанд?
22. Балки ин кофирон дурӯғ мешумуранд.
23. Ва Худо ба он чи дар дили худ нигоҳ медоранд, Донотар аст.
24. Пас, онҳоро ба азоби дарддиҳанда хабар деҳ.
25. Лекин барои онон, ки имон оварданд ва кирдорҳои шоиста карданд, музди бениҳоят аст.

85. Сураи Буруҷ (Бурҷҳо)

Дар Макка нозил шуд ва он бисту ду оят аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Мехрубон

1. Қасам ба осмони дорандаи бурҷҳо;⁴
2. ва қасам ба рӯзе,⁵ ки ваъда карда шудааст;
3. ва қасам ба гувоҳ ва он чи, ки ба он гувоҳӣ дода шудааст,
4. Лаънат карда шуданд аҳли хандақҳои
5. оташе, ки дорои ҳезуми бисёр аст,
6. вақте ки онҳо бар канораи он (хандақҳо) нишаста буданд;

¹ Яъне: хазинаҳои худ ва мурдагонро партояд.

² Яъне: ба сӯи Худои Таъоло.

³ Яъне: оре, рӯчӯъ кардан кори шуданӣ аст.

⁴ Яъне: дувоздаҳ бурҷи осмон.

⁵ Яъне: рӯзи қиёмат.

7. ва онҳо ба он чи бо мӯъминон мекарданд, ҳозир буданд.
8. Ва аз онҳо¹ айб накарданд, магар инро, ки ба Худои Ғолиби Сутудакор имон оварда буданд.
9. – Он, ки подшоҳии осмонҳову замин аз они Ёст. Ва Худо бар ҳар чиз Гuvoҳ аст.
10. Ҳар оина онҳое, ки мардони мӯъмин ва занони мӯъминаро укубат карданд ва тавба нанамуданд, пас барояшон азоби дӯзах аст; ва барои онон азоби сӯхтан аст.
11. Ба дурустӣ, онҳое, ки имон оварданд ва кирдорҳои шоиста карданд, барояшон бӯстонҳоест, ки зери он чӯйҳо меравад. Ин фирӯзии бузург аст.
12. Ба дурустӣ ки дастдарозии Парвардигори ту саҳт аст.
13. Ба дурустӣ ки Ё аз бози аввал меофаринад ва дубора [зинда] мекунад.
14. Ва Ё Омурзгор, Дӯстдор,
15. Худованди Арш, Гиромикадр аст,
16. ки ҳар чизеро, ки хоҳад, мекунад.
17. Оё ба ту хабари лашкарҳо омадааст,
18. ки Фиръавну Самуд мебошанд?
19. Балки кофирон дар дурӯғ шумурдан ҳастанд.
20. Ва Худо аз гирдогирди онҳо Фарогиранда аст.
21. Балки ин Қуръони гиромикадр аст,
22. ки дар Лавҳи Маҳфуз [навишташуда] аст.

86. Сураи Торик (Он чи дар шаб падида меояд)

Дар Макка нозил шуд ва он ҳафдаҳ оят аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Қасам ба осмон ва қасам ба чизе, ки вақти шаб падида меояд
2. ва чӣ медонӣ, ки «ба вақти шаб падидаюнда» чист?
3. Он ситораи дурахшанда аст, –
4. ҳеҷ шахсе нест, магар [он ки] бар вай фариштаи нигоҳбоникунандае аст.
5. Пас, одамӣ бояд бибинад, ки аз чӣ чиз офарида шудааст:
6. аз оби ҷаҳандае офарида шудааст,
7. ки аз миёни пушт [-и мард]² ва устухони сина [-и зан]³ мебарояд.
8. Ҳамоно Худо бар бори дигар офаридани одамӣ Тавано аст.

¹ Яъне: аз мӯъминон.

² Яъне: пушти мард.

³ Яъне: устухони синаи зан.

9. рӯзе, ки замироҳи мардумон имтиҳон карда шавад,
10. пас, одамиро тоқате ва нусратдиҳандае набошад.
11. Қасам ба осмони боборон;
12. ва қасам ба замини дорои шикофтан,¹
13. ки ба дурустӣ, Қуръон сухани ҷудокунанда аст;
14. ва на сухани беҳуда.
15. Ҳамоно кофирон бадандешӣ мекунанд – бадандешие;
16. ва Ман низ бадандешӣ мекунам – бадандешие.
17. Пас, кофиронро мӯҳлат дода, онҳоро андаке фурӯ гузор.

87. Сураи Аъло (Бартар)

Дар Макка нозил шуд ва он нуздаҳ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Номи Парвардигори аз ҳама Бартари худро ба покӣ ёд кун –
2. Он [Худое], ки биофарид ва дурустандом кард;
3. Ва Он [Худое], ки андоза кард, пас, роҳ намуд;
4. Ва Он [Худое], ки гиёҳи тозаро баровард,
5. сипас онро хушкшудаву сиёҳгашта сохт.
6. Барои ту (Қуръонро) хоҳем хонд, пас, ту фаромӯш нахоҳӣ кард,
7. магар он чи Худо хостааст. Ба дурустӣ ки Худо ошкору пинҳонро ме-
донад.
8. Ва туро ба роҳи осон тавфиқ хоҳем дод.
9. Агар панд додан суд кунад, пас, панд бидех.
10. Ҳар ки метарсад, панд хоҳад гирифт,
11. вале бадбахттарини мардумон аз он панд як сӯ хоҳад шуд,
12. оне, ки ба оташи бузург хоҳад даромад,
13. сипас, ӯ он ҷо на мирад ва на зинда бошад.
14. Ҳар оина ҳар ки пок шуд, растагор шуд;
15. ва номи Парвардигори худро ёд кард, пас, намоз гузорид.
16. Балки зиндагонии инчаҳониро ихтиёр мекунад,
17. Ва охират беҳтар ва пояндатар аст.
18. Ба дурустӣ ки ин сухан дар саҳифаҳои нахустин мазкур буд:
19. Саҳифаҳои Иброҳим ва Мӯсо.

88. Сураи Ғошия (Фурӯпӯшанда)

Дар Макка нозил шуд ва он бисту шаш оят аст.

¹ Яъне: то дона берун ояд.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Оё ба ту хабари фурӯпӯшанда¹ омадааст?
2. Он рӯз як пора рӯйхо хори
3. коркунандаи ранҷбинанда бошанд,
4. ки ба оташи афрӯхташуда дароянд,
5. аз чашмаи ниҳоят гарм об нӯшонида шаванд.
6. Онҳоро ҳеҷ таоме набошад, магар аз гиёҳи хордор,
7. ки на фарбеҳ кунад ва на дафъи гуруснагӣ намояд.
8. Он рӯз як пора рӯйхое бошанд, ки тозаи
9. ба саъйи худ ризоманди
10. дар бихишти олай [ҷойгиршуда] бошанд,
11. ки дар он ҷо ҳеҷ сухани беҳудае нашунавӣ.
12. Дар он ҷо чашмаи равон бошад.
13. Дар он ҷо тахтҳои баланд бошанд;
14. ва кӯзаҳои ниҳодашуда;
15. ва болишҳои баробари якдигар гузошта;
16. ва бисотҳои густурда.
17. Оё ба шутурон наменигаранд, ки ҷӣ гуна офарида шудаанд?
18. Ва ба осмон, ки ҷӣ гуна бардошта шуд?
19. Ва ба кӯҳҳо, ки ҷӣ гуна барафрошта шуд?
20. Ва ба замин, ки ҷӣ гуна паҳн карда шуд?
21. Пас, панд деҳ, ҷуз ин нест, ки ту панддиҳанда ҳастӣ.
22. Бар онҳо гумошташуда нестӣ.
23. Лекин ҳар ки рӯй бигардонад ва кофир шавад,
24. пас, Худо ба азоби бузург ӯро азоб кунад.
25. Ҳар оина бозгашти онҳо ба сӯи Мо аст.
26. Сипас ҳар оина ҳисоби онҳо бар Мо аст.

89. Сураи Фачр (Субҳ)

Дар Макка нозил шуд ва он сӣ оят аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Савганд ба субҳ;
2. ва савганд ба шабҳои даҳгона;
3. ва савганд ба ҷуфту тоқ;
4. ва савганд ба шаб, чун бигузарад,
5. оё дар ин (муқаддима) барои соҳибхирад савганде мӯътабар ҳаст?
6. Оё надидӣ, ки Парвардигори ту ҷӣ гуна муомила кард бо қавми Од,

¹ Яъне: қиёмат.

7. ки Ирам бошад – соҳиби қадҳои баланд,
8. ки монанди он дар шаҳрҳо офарида нашудааст?
9. Ва бо қавми Самуд, ки дар Водӣ¹ сангҳои бузургро тарошида буданд?
10. Ва бо Фиръавн – соҳиби меҳҳо?
11. (Ин ҳама) касоне буданд, ки дар шаҳрҳо саркашӣ карданд.
12. Пас, дар он ҷо фасодро бисёр ба амал оварданд.
13. Пас, Парвардигори ту бар сари онҳо навъе азобро бирехт.
14. Ҳамоно Парвардигори ту ба камингоҳ аст.
15. Аммо одамай – чун Парвардигораш ўро имтиҳон кунад ва гиromӣ дорадаш ва ба ў неъмат диҳад, пас, мегӯяд: «Парвардигори ман маро гиromӣ сохт».
16. Ва аммо чун ўро имтиҳон кунад ва ризқи вайро бар вай танг созад, мегӯяд: «Парвардигори ман маро хор кард».
17. Ҳаргиз чунин нест, балки ятимро гиromӣ намедоред;
18. ва якдигарро бар таом додани фақир рағбат намедихед;
19. ва моли меросро бисёр меҳӯред;
20. ва молро бисёр дӯст медоред.
21. Ҳаргиз чунин нест, чун (баландии) замин паст карда шавад – паст кардане баъди паст кардан;
22. Ва Парвардигори ту биёяд ва фариштагон саф-саф шуда биёянд;
23. ва он рӯз дӯзах оварда шавад – ва он рӯз одамай ёд кунад. Ва ўро он ёд кардан кучо фоида диҳад?
24. Гӯяд: «Эй кош, ман барои ин зиндагонии ҷовидонии хеш амали нек мефиристодам!»
25. Пас, он рӯз ҳеҷ кас монанди азоби Ў азоб накунад.
26. Ва ҳеҷ кас монанди бастанӣ ў ба занҷир набандад.
27. [Гуфта шавад:] «Эй нафси оромгиранда!
28. Ба сӯи Парвардигори хеш бозгард, [дар ҳоле ки] ту хушнуд шудай ва аз ту низ хушнуд гашта,
29. пас, ба (зумраи) бандагони хоси Ман даро;
30. ва ба бихишти Ман даро».

90. Сураи Балад (Шаҳр)

Дар Макка нозил шуд ва он бист оят аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Қасам меҳӯрам ба ин шаҳр,²
2. дар ҳоле ки ту ба ин шаҳр ҳалол хоҳӣ шуд;¹

¹ Яъне: Водӣ-л-Қуро.

² Яъне: Маккаи муаззама.

3. ва қасам ба зоянда ва ба ҳар чи зодааст,²
4. ба дурустӣ ки одамиро дар сахтии ранҷ офаридем.
5. Оё гумон мекунад, ки ҳеч кас бар вай қодир нашавад?
6. Мегӯяд: «Моли бисёр харҷ кардам».
7. Оё мепиндорад, ки ўро ҳеч кас надидааст?
8. Оё барои ў наофаридем ду чашмро;
9. ва забону ду лабро?
10. Ва [оё] ўро ба ду роҳ далолат [на]кардем?
11. Пас, бар гузаргоҳи сахт нагузаштааст.
12. Ва чӣ медонӣ, ки «гузаргоҳи сахт» чист?
13. Он озод кардани барда аст;
14. ё таом додан ба рӯзи гуруснагӣ
15. ба ятим, ки соҳиби қаробат бошад;
16. ё ба фақири хоксор.
17. Баъд аз он, [бояд] аз касоне бошад, ки имон оварданд ва якдигарро ба шикебой васият карданд ва якдигарро ба бахшоишу меҳрубонӣ васият карданд.
18. Ин чамоа аҳли некбахтианд.
19. Ва онон, ки ба оёти Мо кофир шуданд – ин чамоа аҳли бадбахтианд.
20. Бар онҳо оташе (гумошта шавад), ки аз ҳар ҷиҳат гирд оварда шудааст.

91. Сураи Шамс (Офтоб)

Дар Макка нозил шуд ва он понздаҳ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Қасам ба офтоб ва равшании ў;
2. ва қасам ба моҳ, чун аз пайи он барояд;
3. ва қасам ба рӯз, чун онро намоён кунад;
4. ва қасам ба шаб, чун онро бипӯшонад;
5. ва қасам ба осмон ва ба Зоте, ки онро бино кард;
6. ва қасам ба замин ва ба Зоте, ки онро ҳамвор кард;
7. ва қасам ба нафс(-и одамӣ) ва Зоте, ки ўро дурустандом намуд,
8. сипас шинохти гуноҳи ўву парҳезгории ўро дар дилаш андохт.
9. Ва ба дурустӣ, ҳар ки нафсро пок сохт, растагор шуд.
10. Ва ба дурустӣ, ҳар ки онро ба гуноҳ пӯшонид, зиёнкор шуд.
11. Қавми Самуд ба сабаби саркашии худ дурӯғ шумурд.
12. Вақте ки бадбахттарини он қавм [ба куштани модашутур] бархост,

¹ Яъне: барои ту чанг кардан дар Макка ҳалол (раво) хоҳад шуд.

² Яъне: Одам ва авлоди Одам.

13. пас, пайғамбари Худо ба онҳо гуфт: «Модашутури Худо ва обхӯрди ӯ(-ро бигузored)».
14. Пас, пайғамбарро дурӯғ шумурданд ва модашутурро бикӯштанд. Ва Парвардигорашон ба сабаби гуноҳашон укубатро ба онҳо фуруд овард ва онро [бар сари онҳо] яксон кард.¹
15. Ва Худо аз оқибати он наметарсад.

92. Сураи Лайл (Шаб)

Дар Макка нозил шуд ва он бисту як оят аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Қасам ба шаб, чун бипӯшонад;
2. ва қасам ба рӯз, чун равшан шавад;
3. ва қасам ба Зоте, ки нару модаро офарид,
4. ки ҳамоно саъйи шумо гуногун аст:
5. Ва аммо ҳар ки ато кард ва парҳезгорӣ намуд;
6. ва [сухани] некӯро бовар дошт,
7. пас, ба ӯ барои расидан ба сарои осоиш тавфиқ диҳем.
8. Ва аммо ҳар ки бухл карду худро бениёз шумурд;
9. Ва [сухани] некӯро ба дурӯғ нисбат кард,
10. пас, барои ӯ расидан ба сарои душвориро осон кунем.
11. Ва вақте ки нагунсор афтад, моли ӯ ҳеч [азобро] аз вай дафъ накунад.
12. Ба дурустӣ ки роҳ намудан бар Мо лозим аст.
13. Ва ба дурустӣ ки он ҷаҳону ин ҷаҳон аз они Мост.
14. Пас, шуморо аз оташе тарсонидам, ки шӯъла мезанад.
15. Ба он (оташ) [касе] намедарояд, магар бадбахттарин одамӣ:
16. – оне, ки дурӯғ шумурд ва рӯгардон шуд.
17. Ва парҳезгортарини мардум аз он (оташ) як сӯ дошта хоҳад шуд:
18. – оне, ки моли худро медиҳад, то ки пок гардад.
19. Ва назди ӯ ҳеч касро неъмате нест, ки ҷазо дода шавад,
20. магар барои талаби хушнудии Парвардигори Баландмартабаи хеш.
21. Ва, албатта, хушнуд хоҳад шуд.

93. Сураи Зухо (Чоштгоҳ)

Дар Макка нозил шуд ва он ёздаҳ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

¹ Яъне: ба ҳама расонид.

1. Қасам ба чоштгоҳ;
2. ва қасам ба шаб, чун [ҳамаро] бипӯшонад,
3. Парвардигорат туро фурӯ нагузошт ва душман надошт.
4. Ва ҳар оина охират барои ту беҳтар аз дунё хоҳад буд.
5. Ва Парвардигорат, албатта, ба ту неъмат хоҳад дод, пас, ту хушнуд хоҳӣ шуд.
6. Оё туро ятим наёфт, пас, чой дод;
7. ва туро роҳгумкарда [на]ёфт, пас, роҳ намуд;
8. ва туро тангдаст [на]ёфт, пас, тавонгар сохт?
9. Пас, аммо ятимро ситам макун;
10. ва аммо гадойро бонг мазан.
11. ва аммо ба неъмат Парвардигори худ хабар деҳ.

94. Сураи Иншироҳ (Кушодан)

Дар Макка нозил шуд ва он ҳашт оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Оё синаатро барои ту накушодем?
2. Ва он бори туро аз ту дур кардем,
3. ки пушти туро гарон карда буд;
4. Ва зикратро барои ту баланд сохтем.
5. Пас, ба дурустӣ ки бо душворӣ осонӣ аст.
6. Албатта, бо душворӣ осонӣ аст.
7. Пас, вақте ки аз қору бор фориғ шавӣ, [дар ибодати Худо] меҳнат каш;
8. ва ба сӯи Парвардигори худ рағбат намо.

95. Сураи Тин (Анҷир)

Дар Макка нозил шуд ва он ҳашт оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Қасам ба анҷир ва зайтун;
2. ва қасам ба Тури Сино;
3. ва қасам ба ин шаҳри боамн,¹
4. ба дурустӣ ки Мо одамиро дар некӯтарин сурате офаридем.
5. Пас, ўро фурӯтар аз ҳама фурӯмондагон гардонидем,

¹ Яъне: шаҳри Макка.

6. магар онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, пас, барои онҳо савоби бениҳоят аст.
7. Пас, баъди ин ҳама, чӣ чиз туро ба он водор мекунад, ки ҷазои аъмолро бардурӯғ шуморӣ?
8. Оё Худо ҳукмкунандатарини ҳокимон нест?

96. Сураи Алақ (Хуни баста)

Дар Макка нозил шуд ва он нуздаҳ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Бихон ба номи Парвардигори худ, ки офарид.
2. Одамиро аз хуни баста офарид.
3. Бихон. Ва Парвардигори ту Бузургвор аст.
4. Он, ки ба дастёрии қалам илм омӯхт;
5. одамиро он чи намедонист, омӯхт.
6. Ҳаққо, ки одамӣ ҳар оина аз ҳад мегузарад,
7. вақте ки худро тавонгаршуда мебинад.
8. Ба дурустӣ ки бозгашт ба сӯи Парвардигори ту аст.
9. Оё дидӣ шахсеро, ки манъ мекунад
10. бандаро, чун намоз мегузорад?
11. Оё дидӣ, ки чӣ мешуд, агар ба роҳи рост мебуд,
12. ё ба парҳезгорӣ мефармуд?
13. Оё дидӣ, ки чӣ мешуд, агар дурӯғ шуморад ва рӯгардон шавад?
14. Оё (ин рӯгардонанда) надонистааст, ки Худо мебинад?
15. Не, не, агар бознаистад, ўро ба мӯи пешонӣ хоҳем кашид,
16. ба он мӯи пешоние, ки дурӯғзани хатокор аст.
17. Пас, бояд ки аҳли маҷлиси худро фарёд кунад.
18. Мо низ фариштагони азобро хоҳем талабид.
19. Фармони ўро қабул макун ва сачда кун ва қурби Худо талаб намо.

97. Сураи Қадр (Андоза кардан)

Дар Макка нозил шуд ва он панҷ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ба дурустӣ ки Мо Қуръонро дар шаби Қадр фуруғи фиристодем.
2. Ва чӣ медонӣ, ки «шаби Қадр» чист?
3. Шаби Қадр аз ҳазор моҳ беҳтар аст.
4. Дар он шаб фариштагон ва Рӯҳ ба фармони Парвардигори хеш барои

саранҷом кардани ҳар коре фуруд меоянд.

5. Он шаб то вақти субҳ (маҳзи) саломатӣ аст.

98. Сураи Баййина (Ҳучҷати равшан)

Дар Мадина нозил шуд ва он ҳашт оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Кофирони аҳли Китоб ва мушрикони [аз оини худ] чудошаванда¹ набуданд, то вақте ки ба онҳо ҳучҷати равшан наёмад,
2. ки пайғамбар аз ҷониби Худо аст, саҳифаҳои покро² мехонад.
3. Дар он саҳифаҳо аҳкоме рости дуруст аст.
4. Ва аҳли Китоб пароканда нашуданд, магар баъд аз он ки ба онҳо ҳучҷати равшан омад.
5. Ва ба онҳо фармуда нашуд, магар он ки парастииро барои Худо ҳолис сохта, Худоро чун бозгаштагон аз кешҳои бад парастииш кунанд ва намозро барпо доранд ва закотро бидиҳанд. Ва ин аст (аҳкоми) дини дуруст.
6. Ба дурустӣ, аз аҳли Китоб онон, ки кофир шуданд ва мушрикони дар оташи дӯзаханд, дар ҳоле ки дар он ҷовидон бошанд. Он ҷамоа бадтарини халқанд.
7. Ба дурустӣ, ҷамоаи онон, ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд, беҳтарини халқанд.
8. Ҷазояшон назди Парвардигорашон бӯстонҳое барои ҳамеша будан аст, ки зери он ҷӯйҳо меравад, дар он ҷо ҳамеша ҷовидон бошанд. Худо аз онҳо хушнуд шуд ва онҳо аз Худо хушнуд шуданд. Ин (ваъда) касеро аст, ки аз Парвардигори худ битарсад.

99. Сураи Зилзол (Заминҷунбӣ)

Дар Мадина нозил шуд ва он ҳашт оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Вақте ки замин ба он ҷунбиши худаш ҷунбонида шавад;
2. ва замин борҳои худашро берун оварад;
3. ва инсон гӯяд: «Заминро чӣ ҳолат аст?»
4. Дар он рӯз замин хабарҳои худро баён кунад,
5. ба сабаби он ки Парвардигори ту ба замин ҳукм фиристодааст.

¹ Яъне: аз оини худ.

² Яъне: сураҳои Қуръонро.

6. Он рӯз мардумон гурӯҳ-гурӯҳ бозгарданд, то ба онҳо ҷазои аъмолашон намуда шавад:
7. пас, ҳар ки ҳамсанги як зарра амали нек карда бошад, онро бибинад;
8. ва ҳар ки ҳамсанги як зарра амали бад карда бошад, онро бибинад.

100. Сураи Одиёт (Аспони даванда)

Дар Макка нозил шуд ва он ёздаҳ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Қасам ба аспони (тез ва пурдам) давандае, ки нафасзанон медаванд;
2. ва қасам ба аспоне, ки ба наъли худ сангро зада оташ мебароранд;
3. ва қасам ба аспони ғораткунандае дар вақти субҳ,
4. ки дар он вақт ғуборро барангезанд;
5. ва дар он вақт дар миёни ҷамоате дароянд,
6. ба дурустӣ ки одамӣ ба Парвардигори худ носипос аст;
7. ва ба дурустӣ ки одамӣ бар носипосии худ огоҳ аст;
8. ва ба дурустӣ ки одамӣ дар дӯст доштани мол саҳт аст.
9. Пас, оё намедонад, ки чун ҳар он чи дар гӯрӯҳо бошад, барангехта шавад;
10. ва ҳар он чи дар синаҳо бошад, зоҳир карда шавад,
11. ба дурустӣ ки Парвардигорашон он рӯз ба аҳволашон Хабардор аст.

101. Сураи Қориъа (Кӯбанда)

Дар Макка нозил шуд ва он ёздаҳ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Кӯбанда.¹
2. Чист он кӯбанда?
3. Ва ту чӣ медонӣ, ки он кӯбанда чист?
4. Рӯзе, ки мардумон монанди парвонаҳои пароканда бошанд.
5. Ва кӯҳҳо монанди пашми рангини ҳаллоҷишуда бошанд.
6. Аммо ҳар ки паллаҳои (ҳасаноти) ӯ гарон шуд,
7. пас, он шахс дар зиндагии писандида бошад.
8. Ва аммо ҳар ки паллаҳои ӯ сабук шуд,
9. пас, ҷои мондани он шахс «ҳовия» бошад.
10. Ва чӣ чиз туро огоҳ соҳт, ки «ҳовия» чист?
11. – Оташе аст ниҳоят сӯзон.

¹ Яъне: қиёмат.

102. Сураи Такосур (Бисёрталабӣ)

Дар Макка нозил шуд ва он ҳашт оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Бисёрталабӣ¹ шуморо ғофил кард,
2. то вақте ки ба гӯристонҳо расидед.
3. Не, не, хоҳед донист.
4. Боз ҳам, не, не, хоҳед донист.
5. Не, не, агар яқин бидонед,
6. албатта, дӯзахро хоҳед дид.
7. Пас, албатта, дӯзахро яқин хоҳед дид.
8. Сипас дар он рӯз аз неъматҳо пурсида хоҳед шуд.

103. Сураи Аср (Замон)

Дар Макка нозил шуд ва он се оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Қасам ба замон,
2. ки ҳар оина одамӣ дар зиён аст,
3. магар онон, ки имон оварданд ва амалҳои шоиста карданд ва якдигарро ба дини дуруст васият карданд ва якдигарро ба шикебой васият карданд.

104. Сураи Ҳумаза (Айбқунанда)

Дар Макка нозил шуд ва он нӯҳ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Вой бар ҳар айбқунандаи ғайбатгӯянда!
2. Он, ки молро фароҳам оварду онро нигоҳ дошт.
3. Мепиндорад, ки моли ӯ ба ӯ зиндагии ҷовид медиҳад.
4. Не, не, албатта, ба «хутама» андохта хоҳад шуд.
5. Ва ту чӣ медонӣ, ки «хутама» чист?
6. [Он] оташи афрӯхташудаи Худо аст,
7. ки бар дилҳо ғолиб шавад.

¹ Яъне: бисёрталабии молу фарзанд.

8. Ба дурустӣ ки он оташ бар онҳо гумошта шудааст
9. – дар сутунҳои дароз.

105. Сураи Фил

Дар Макка нозил шуд ва он панҷ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Оё надидӣ, ки Парвардигори ту бо аҳли фил чӣ гуна муомила кард?
2. Оё бадандешии онҳоро дар бефоидагӣ насохт?
3. Ва бар онҳо паррандагонро фавҷ-фавҷ фиристод,
4. [ки] ба сӯи онҳо сангрезаҳо аз сангил меандохтанд.
5. Пас, онҳоро монанди коҳи хӯрдашуда гардонид.

106. Сураи Қурайш

Дар Макка нозил шуд ва он чаҳор оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Барои улфат додани Қурайш,
2. улфат додани онҳо дар сафари зимистону тобистон,
3. пас, бояд ки Парвардигори ин Хонаро ибодат кунанд.
4. Он, ки ба онҳо – аз баҳри он ки гурусна буданд – таом дод ва ба онҳо – аз баҳри он ки тарсон буданд – амн дод.

107. Сураи Моъун

Дар Макка нозил шуд ва он ҳафт оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Оё он шахсро дидӣ, ки ҷазои аъмолро дурӯғ мешумурд?
2. Пас, он шахс касест, ки ба дуруштӣ ятимро меронад;
3. ва бар таом додани фақир рағбат намедихад.
4. Пас, вой бар он намозгузoron!
5. – Онон, ки аз намози худ ғафлат меварзанд;
6. онон, ки риё мекунанд;
7. ва моъунро¹ намедиханд.

¹ Яъне: а) асбоби рӯзгор аз қабиле сӯзан, дег, пиёла, сатил ва монанди он; б) закот.

108. Сураи Кавсар

Дар Макка нозил шуд ва он се оят аст

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Ба дурустӣ ки Мо туро Кавсар¹ ато кардем.
2. Пас, барои Парвардигори худ намоз гузор ва (шутурро) қурбонӣ кун.
3. Ба дурустӣ ки душмани ту худ думбурида² аст.

109. Сураи Кофирун (Кофирон)

Дар Макка нозил шуд ва он шаш оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Бигӯ: «Эй кофирон!
2. Он чиро, ки шумо мепарастед, ман парастии намекунам.
3. Ва шумо он чиро, ки ман мепарастам, парастии намекунад.
4. Ва ман он чиро, ки шумо парастидед, парастии нахоҳам кард.
5. Ва шумо [низ] он чиро, ки ман мепарастам, парастии намекунад.
6. Шуморо дини шумост ва маро дини ман аст.

110. Сураи Наср (Ёрӣ)

Дар Мадина нозил шуд ва он се оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Вақте ки ёрии Худо ва фатҳ биёмад;
2. ва мардумонро бибинӣ, ки дар дини Худо фавҷ-фавҷ дохил мешаванд,
3. пас, Парвардигори худро бо ситоиш ба покӣ ёд кун ва аз Вай омуриш талаб кун. Ба дурустӣ ки Худо Тавбақабулкунанда аст.

111. Сураи Лаҳаб (Шӯъла)

Дар Макка нозил шуд ва он панҷ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

¹ Яъне: а) ҳавзе аст, ки дар охират хоҳад буд; б) некии бисёр.

² Яъне: марде, ки наслаш бурида шудааст ва писар надорад, ки баъди мурдан беному нишон мегардад.

1. Ҳалок бод ду дасти Абӯлаҳаб ва ҳалок бод худӣ ӯ!
2. Моли ӯ ва он чи пайдо карда буд, аз сари ӯ ҳеч [чизро] дафъ накард.
3. Ба оташи шӯъладор хоҳад даромад.
4. Ва зани ӯ (низ дарояд), ки ҳезумкаш аст.
5. Дар гардани ӯ ресмоне аз лифи хурмоҷ.

112. Сураи Ихлос

Дар Макка нозил шуд ва он чаҳор оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Бигӯ: «ӯ Худои Ягона аст.
2. Худои Бениёз аст.
3. На зодааст ва на зодашуда аст.
4. Ва ҳеч кас ӯро ҳамто нест».

113. Сураи Фалак (Субҳ)

Дар Мадина нозил шуд ва он панҷ оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Бигӯ: «Ба Парвардигори субҳ паноҳ мегирам
2. аз шарри ҳар чи офаридааст;
3. ва аз шарри шаби торик, чун дохил шавад;
4. ва аз шарри занони чодугари дар гиреҳҳо дамзананда;
5. ва аз шарри ҳасуд, чун ҳасад кунад».

114. Сураи Нос (Мардумон)

Дар Мадина нозил шуд ва он шаш оят аст.

Ба номи Худои Бахшояндаи Меҳрубон

1. Бигӯ: «Ба Парвардигори мардумон паноҳ мегирам,
2. – Подшоҳи мардумон,
3. Худои мардумон,
4. аз шарри васвасазанандаи бозпасраванда,
5. он, ки дар синаҳои мардумон васваса меафканад,
6. аз чинниён бошад ё аз мардумон».